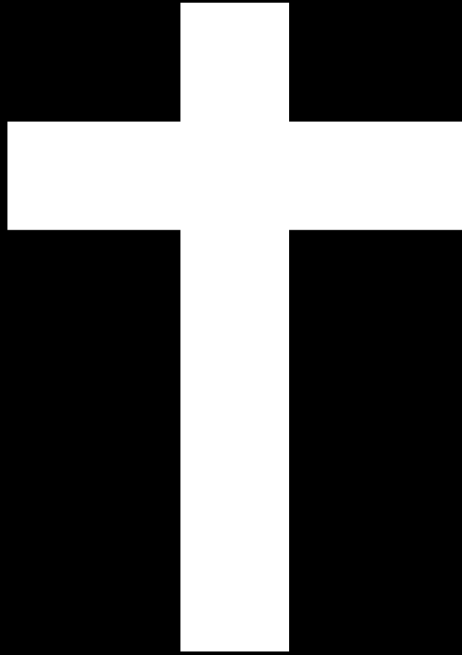

Diosta nooki yorem
nokpo

Mayo: Diosta nooki yorem nokpo New Testament

Diosta nooki yorem nokpo
Mayo: Diosta nooki yorem nokpo New Testament

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Mayo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
84020f7b-8f34-5f65-803f-a2c6c92b92ea

Contents

San Mateo	1
San Marcos	55
San Lucas	89
San Juan	146
Hechos	188
Romanos	239
1 Corintios	261
2 Corintios	280
Gálatas	292
Efesios	299
Filipenses	306
Colosenses	311
1 Tesalonicenses	316
2 Tesalonicenses	320
1 Timoteo	323
2 Timoteo	329
Tito	333
Filemón	336
Hebreos	338
Santiago	354
1 Pedro	359
2 Pedro	365
1 Juan	369
2 Juan	374
3 Juan	375
Judas	376
El Apocalipsis	378

Jü Evangelio San Mateota Jiojtekähui

Jesústa yoiyöhuam bannaataka kateme
(Lc. 3:23-38)

¹ İri libropo jiojteri Jesucristota bétana áchayhuariapo bat kat-riam, Davidta ä usiatukaï bétana entok Abrahamta bétana.

² Abraham Isaacta üusek, Isaac éntok Jacobta, Jacob éntok Judáta entok jume ä sailahuam. ³ Judá juka Faresta entok juka Zarata üusek, Ímëi éntok Tamarta áyekay. Fares juka Esromta üusek, Esrom éntok Aramta üusek. ⁴ Aram Aminadabta üusek, Aminadab éntok Naasónta, Naasón éntok Salmónta. ⁵ Salmón Boozta üusek; İri éntok Rahabta áyekay. Booz Obedta üusek, İri éntok Rutta áyekay. Obed éntok Isaíta üusek. ⁶ Isaí réy Davidta üusek, réy David éntok Salomónta İri éntok Uriasta jubekäu áyekay.

⁷ Salomón Roboamta üusek, Roboam éntok Abíasta, Abías éntok Asa ti téhuaakamta. ⁸ Asa Josafatta üusek, Josafat éntok Joramta, Joram éntok Uzíasta. ⁹ Uzías Jotamta üusek, Jotam éntok Acazta, Acaz éntok Ezequíasta. ¹⁰ Ezequías Manasésta üusek, Manasés éntok Amónta, Amón éntok Josíasta. ¹¹ Josías Jeconíasta üusek, entok ä sailahuam. Huámëi taahuarimmet éntok, jume Israeliitam úttiapo Babilooniau bíchaa nuksákahuak.

¹² Huanäi Jeconías Salatielta üusek, Salatiel éntok Zorobabelta. ¹³ Zorobabel Abiudta üusek, Abiud éntok Eliaquimta, Eliaquim éntok Azorta. ¹⁴ Azor Sadocta üusek, Sadoc éntok Aquimta, Aquim éntok Eliudta. ¹⁵ Eliud Eleazarta üusek, Eleazar éntok Matánta, Matán éntok Jacobta. ¹⁶ Jacob Joséta üusek, Maríata kuuna. Íachi éntok Jesús yeu yoremtuk, jü Cristo.

¹⁷ Júnakoy Abrahamta jiápsay naateka Davidta jiapsäu tájti guoj mamni áma naikimme, jume nat sáu tómti kateme. Davidta jiápsay naateka israeliitam Babilooniau bíchaa úttiapo nuksákahuakäu tájti guoj mamni áma naikimme; entok israeliitam Babilooniau bíchaa úttiapo nuksákahuakäpo naateka Cristota yeu yoremtukäu tájti kéchim guoj mamni áma naiki.

Jesucristota yeu tómtékähui
(Lc. 2:1-7)

¹⁸ Jesucristota yeu tómtékäu ínel yeu siika: Ä áyehua María Joséta kunaseka áutukay; të kee jee náu am jiápsayo abe asoaka yeu siika, Espíritu Santota bétana. ¹⁹ Të José, Maríata kunasëihui Diosta bíchäpo lútüla jiápsa, huatem bíchäpo kaa tiusi ä tahuanakë béchïbo éhuil ä tö simbáarey. ²⁰ Të áapörík íneli ä éaysu Diosta ángel tenkuriapo áu yeu machiak huanäi ínel au jiaahuak:

—José, Davidta üusi, katë májhueka Maríata jubiapo mabeta; bueítuk jü Maríata tómpo asoa bárëu, Espíritu Santota bétana huéiye. ²¹ Huanäi ili usi outa asoanake, entok Jesús të ä téhuaanake, bueítuk Áapo ä pueblohua jínëuriata am máknake bem Dios bejrim bétana.

²² Sime İri yeu siika Señorta nokakäu chúpnaKë béchïbo profeetata huámi ínel ä jíako:

²³ Én éntok jü jámut beme abe asoaka tahuanake huanäi ili outa asoanakë; entokim Emanuel ti ä téhuaanake; itom nokpo: “Dios itomaki”, tiau báare.

²⁴ Huanäi José búsaka, ángelta nésahui yáuhuak, ä jámut mabetaka. ²⁵ Të kaa ä jubeka bénasi amak jápsak, bueituk kësam huëpo ili usi outa Mariáta ä asoau tájti; huanäi Jesús ti ä téhuaatuak.

2

Jume magom ä bit báreka áu yájakame

¹ Júnakoy Jesús yeu yoremtuk Belén pueblopo jum Judea buiärapo, ímechi taahuarimmet Herodes áma réytukay. Huanäi jume jita täyame magom täata yeu huë bétana kateka Jerusaléniu yájjak, ² ínel jáaka:

—¿Jáksu aane, jü judíommeu réy yeu yoremtulame? Bueitukte itom buiärapo aneka ä chókíhua bitchak, én éntokte äbo yáij-la ä yöri báreka.

³ Íkai jákkajaka, jü réy Herodes kaa yánti ée táytek, entok sime Jerusalénpo jóakame két áamaki. ⁴ Huanäi am núnotebok jume tiöpopo chë nésahueme, jume pueblopo jiojteleerom entok jume Moiséjta ley am mamajtiame. Huanäi am nátemajek jákun yeu ä yoremtunakëhui, juka Cristota. ⁵ Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Belén pueblopo Judea buiärapo; bueituk ínel ä jiojtek, jü profeta:

⁶ Empo éntok, Belén pueblo, Judá buiärapo joome, katë chë ilitchi, jume Judea buiära pueblom násuku; bueituk emót yeu huéenake, jü gentetapat huéenakeme, juka ín pueblo Israelta suyanakeme.

⁷ Huanäi Herodes jume magom éhuil núnnuk, simeta bétana huitti am temaj báreka, jauhuey juka chókita yeu machiakähui. ⁸ Huanäi Belén pueblou lúl-la am katchahueka, ínel ámeu jiaahua:

—Ámanem sájaka simeta nátemaje, iri ili usi outa bétana. Huanärem ä téakátek nee téjhuaanake, bueituk áman sikane két ä yörinake.

⁹ Huanärim bempo réyta jákkajisuka sájjak. Jü chóki éntok täata yeu huë bétana bem bíchakäu ámepat huéesimey. Áman am yáijboy ili usita anë béppa taahuak. ¹⁰ Juka chókita bíchakam tüisi al-léiyak. ¹¹ Huanärim káriu kimuka ä bitchak. Juka ili usita ä áye Mariátamaki. Ímirim tónommia jápteka ä yörek, entokim tómita béjrek étapoka ä miikak, oro tómita, inciensota entok mirrata. ¹² Chúkula jünee huame tenkupo ámeu yeu machiak, kaa Herodesta bem nóttinakëhui. Huanärim bem buiärau bíchaa nóttek täbui böochi.

Egiptou bíchaa tennihuakähui

¹³ Chúkula bempörim sákasuko, jü Señorta ángel tenkupo Josétau yeu machiak. Huanäi ínel áu jiaahuak:

—Yejteké juka ili usita nüye, ä áyemaki. Huanäre Egiptou bíchaa siime. Ámanirë taahua, enchi ín téjhuäu tájti; bueituk rey Herodes juka ili usita më báanake.

¹⁴ Huanäi José búsaka, juka usita entok ä áyehua nüka, huäri tukaarit Egiptou bíchaa siika. ¹⁵ Huanärim áman taahuak, Herodesta mukëu tájti, juka Señorta nokakäu chúpna kë béchibo, profetata ínel jákähui: “Egipto bétana nä núnnuk, juka ín Üusi.”

Rey Herodes jume ili usim súatebok

¹⁶ Huanäi rey Herodes jume magom bétana áu junneriahuak tíaka tüisi öomtek. Huanäi sime ili usi ohuim súatebok, guoy huásuktiriam kóm bíchaa huériame, pueblo Belémpo joomem entok áa chíkola, juka tiempota magom nokakäu ámet ä jüneakä pámani. ¹⁷ Huanäi áu chúppak, juka profeta Jeremíasta nokakähui, ínel ä jákähui:

¹⁸ Ramá pueblopo jikkajtuk, jü jiokot jáhui entok buanhuame: Raquel ä asoam béchibo buaanay, entok kara jápsi yejtey, bueitukim béja kókkolamtukay.

¹⁹ Të chúkula juka Herodesta muksuko, Señorta ángel tenkupo Josétau yeu machiak Egítopo, ínel jáka:

²⁰ —Yejtekë ili usita nüye, entok ä áyehua. Huanäre Israel buiärau bíchaa huéiye, bueitukim kókkosuk, jume ili usita më báreihui.

²¹ Sep yejteka, ili usita nüka, entok ä áyehua. Huanäi Israel buiärau bíchaa siika.

²² Arquelao Judea buiärapo réytukay, ä áchay Herodesta réytukaipo. Íkai jikkajaka májhueka taahuak, áman huée béchibo. Të tenkupo jünee huamta jípurek; huanäi Galiléa buiärau bíchaa siika. ²³ Ímí yepsaka áma jóatek, jum Nazaret pueblopo, bueituk íneli áhuä chúpánakë béchibo, jume profeetam nokakähui, nazareno tä téhuana béchibo.

3

Juan Bautistata gentemueu nokakähui

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Huámechi taahuarimmet Juan Bautista áma yepsak mékka ánia see päria Judeapo, Diosta noki noksiméka ² ínel jáka:

—Emóem jápsi kúaktia, bueituk téhuekapo Dios réy nésauro äbo jëla ansime.

³ Ìri ájaria jü profeeta Isaíasta áa bétana nokakähui, ínel jáka: Mékka ánia see päriapo chay noki jikkajtuk:

“Señorta böomem nanahuite, éntokem jume ili böom rúktia.”

⁴ Juan camello bóata sánkokay, entok huakäbiata huikosakay; ä buäyeu éntok buere guóchim entok mumu sitörimtukay. ⁵ Huanäi jume Jerusalénpo, Judeapo, entok Jordán bathue mayoat jóakame simetakam áu yeu sájjak. ⁶ Bem Dios bejrim am yeu buíseko, áapo am batöay jum Jordán bathuepo.

⁷ Juebena pariserom entok saduseom áu yájjay, emo batö iaaka. Juan am bíchaka ínel ámeu jiaahuak:

—¡Bakot asoarim bénom! ¿Jábesu júkai enchim téjhuak, juka ára enchim ä tö tennëhui, juka Diosta ómtiraa äbo huémata bétana? ⁸ ¡Jü enchim jápsi kúaktiläu, júyata türim takä bénasi enchimmet jünakiachitunake! ⁹ Katem enchim jápsipo emo jábele: “Abrahamtatte yeu kat-ria” ti éaka, bueituk ínenne enchimueu jiaahua: Dios ímí tétampo ára áma yam kattua, jume Abrahamta üusim. ¹⁰ Entok kétchi, jume tépuam béjam jípuhua, júya nahuam chúktiä béchibo; bueituk síme júya kaa türik takame chúkthi huaka tájiu jímmana. ¹¹ Lütüriapo, ínapone báampo enchim batöa, jápsi kúaktihuamta enchim jípunakë béchibo; të hua íno sáu huéeme, katchanne júne ä bocham huériapo yúmala, Diosta bétana Áapo ino béppa chë úttiärata jípureka néshue. Áapo, Espiritu Santoy enchim batönake, entok tájiyi. ¹² Jü tirijkom áy huijhuijtiahuame ä mámpo óorek; erata éntok tútenake, tirijkom éntok náu tójaka, báchiam éeriahuäpo am érianake; juka tirijko ótata éntok táanake, jum táijta kaa tutukëpo.

Jesústa batöhuakähui

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Huanäi Jesús Galiléa buiära bétana huéeka Juantau yepsak, jum Jordán bathuepo, áapörík ä batö iaaka. ¹⁴ Të Juan kaa báarey, ínel jáka:

—Émpë nee batöpo yúmala. ¿Én éntoke émpoisu inou huéiye?

¹⁵ Të Jesús ä yómmiak, ínel jíaka:

—Júnělë ä tójja, bueituk türi simeta Diostau bíchaa lútula huémta itom chúpanakèhui.

Huanäi Juan ínel ä tójjak. ¹⁶ Jesús entok batösuhuaka, bäapo yeu simlataka jikau ä huey téhueka áu étapok. Huanäi juka Diosta Espíritu bitchak, áa béppa guókouta bénasi kóm huémta. ¹⁷ Jíahui nooki téhueka bétana jíkkaijtuk, ínel jíaka:

—Íri ín Üusi tüisi ín nákéhui; áa bétanane tüisi al-leiya.

4

Jesús kaa türikuy jíöbilahuak

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Chúkula jü Espíritu Santo Jesústa núk siika, mékka ánia see päriau bíchaa. Ímíri jü diablo kaa türikuy ä jíöbila báarey.

² Cuarenta taahuarim entok tukaarimmak náuhui kaa jibuäk; huanäi tébäurek.

³ Huanäi jü yore jioptua báreme áu yepsaka ínel áu jiaahua:

—Empo Diosta Üusitukátek, ímëi tétammeché nésahue, am páanimtunakë béchibo.

⁴ Huanäi Áapo ä yómmiak, ínel jíaka:

—Diosta nooki jiojteri ínel jiaahua: “Kaa buähumtay jíba jíápsa, jü yoreme, ál-la síme nokta Diosta bétana huémtayi.”

⁵ Chúkula jü diablo buere joära Jerusaléniu bíchaa ä núk siika. Huanäi tiöpot chë mejikat ä jámutuak. ⁶ Huanäi ínel áu jiaahua:

—Empo Diosta Üusitukátek, kómë emo tójja. Bueituk jiojteri:

Ángelesim emou bíttuanake;
bem mámammea enchi tóboktianake,
em guókim kaa tétat tëitinakë béchibo.

⁷ Jesús ínel áu jiaahua:

—Két ínel jiojteri: “Katë juka em Dios Átchay jíöbila báare.”

⁸ Huanäi jü diablo júchi ä núk siika, jum káhuít mejikachikun bíchaa. Huanäi síme huaka ániapo réyim jípureu ä bíttuak, entok juka musála ujjória áusülik. ⁹ Huanäi ínel áu jiaahuak:

—Íkäine simeta enchi máknake, inou tónommia kíkteka enchi nee yöreko.

¹⁰ Të Jesús ínel áu jiaahua:

—¡Simëe, Satanás! Bueituk Diosta jiojteri ínel jiaahua: “Em Dios Áchaytë yörinake, éntoke ä nésahui jíba jonake.”

¹¹ Huanäi jü diablo ä tö siika. Sep éntok jume ángelesim áu yájaka ä aniy.

Jesús Galiléapo ä ministerio tékil naatek

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Jesús, Juanta pereesotukäu jíkkajaka, Galiléau buiaräu nóttek. ¹³ Nazaret pueblolo yeu sika, Capernáum pueblou yepsak. Huanäi ímí jóatek, bahue mayoachi, Zabulón entok Neftalí buiärapo. ¹⁴ Bueituk áhuä chúpanakë béchibo, juka profeeta Isaíasta nokakähui, ínel ä jíäpo:

¹⁵ Zabulón entok Neftalíta buíya,
bahuéu bíchaa böo, Jordán bathue huáytana,
Galiléa buiärapo kaa judíom jóakaipo.

¹⁶ Jü pueblo kaa machikuu anëihui, buere machiriata bitchak; entok jume mukia jékka kaa machikuu rejteka kókkolatukaihui, machiria ámeu yuumak.

¹⁷ Júnaköi naateka Jesús ámeu nok táytek, ínel jíaka:
—Emóem jíapsi kúaktia, bueituk Diosta réytaka nésahueu béja äbo jëla ansime.

Jesús naiki kuchulerom núnnuk

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Huanäi Jesús Galiléa bahue mayoat hueramaka, guoyim bitchak emo sailakame: Simmom, Peero ti téhuakäme, entok Andrés ä sailahua. Bahuepom jítërim jímmy, bueitukim kuchuleromtukai. ¹⁹ Huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—Ino sáukem kaate; ínapone kuchuleromsi enchim yáanake, yorememmehui.

²⁰ Huanäi bempo sep bem jítërim tójaka, áa sáu sájjak.

²¹ Chë huam jëla huéeka, júchi guoyim bitchak, emo saylakame: Jacobo Zebedeota üusi, entok Juanta ä saylahua. Barcopom bem áchay Zebedeotamak aaney, jítërim chäbuaka. Huanäi am núnnuk. ²² Bempo éntok barcota entok bem áchayhua tójaka, sep áa sáu sájjak.

Jesús juebena gententa majtiay

(Lc. 6:17-19)

²³ Huanäi Jesús síme Galiléapo naa siika, bem sinagogampo am majtiaka, juka tü nokta Diosta réytaka nésahue bétana huémta, entok síme kökoata entok kökosi éehuamta am úhuay, jum pueblompo. ²⁴ Türi nooki áa bétana nokhuame símekut jüneriahuak, Siria buiärapo. Huanärim áu nüpahuak síme jume ják huanteme, kaa al-leaka sirokame bem kökoa bétana, kaa pappeame, lemooniom jípureme, táij múkëram, entok káraktílame. Ímëi símem bem kökohua am úhuak. ²⁵ Huanärim yuun áa sáu sájjak, Galiléa buiärapo joomem, entok Decápolis buiära bétana, Jerusalén pueblo bétana, Judea buiära bétana, entok bathue Jordán huáytana bétana.

5

Yúmalasi al-lehuame júya káupo nokhuak

¹ Jesús juebena genteta bíchaka, káhuit jikau siika huämi yejtek. Huanäi ä disciípulom áu yájjak. ² Huanäi am majtia táytek, ínel jíaka:

Jábesu yúmalasi al-lenake

(Lc. 6:20-23)

³ —Yúmalasim al-leenake, huame espíritupo poloobem, bueitukim téhuekapo Diosta réytaka nésahuepo jíapsinake.

⁴ 'Yúmalasim al-leenake, jume buaname, bueituk Diosta bétanam jíapsi jóaana.

⁵ 'Yúmalasim al-leenake, jume yánti emo nüyeka kaa emo jábeleme, bueitukim Diosta bétana ania buíata attiapo mabetnake.

⁶ 'Yúmalasim al-leenake, jume tebäureme entok ä bäimukeme, juka lútula huémta, bueituk bempom yúmalasi ä mákna, juka ámeu bëyemta.

⁷ 'Yúmalasim al-leenake, jume yore nák jiokoleme, bueituk bempo két ä mabetnake, juka yore nák jiokolihuamta Diosta bétana.

⁸ 'Yúmalasim al-leenake, jume Diosta bíchäpo emo jíapsi báksialame, bueituk bempom Diosta bínnake.

⁹ 'Yúmalasim al-leenake, jume yánti jíapsihuamta huatem béchibo huátiaka jíapsame, bueituk bempom Diosta üusimpo näikiatunake.

¹⁰ 'Yúmalasim al-leenake, jume lütüriapo lútula huémta béchibo guók jájjahuame, bueituk bempom ä áttiaka tahuanake, juka téhuekapo Diosta réytaka nésahuepo.

¹¹ 'Yumálasem al-leenake eme, jikot ino béchibo kaa bíbitpehuame, ino béchibo guók jájjahuáteko entok síme hua kaa türi enchim bétana kaa lütüriataka nokhuáteko. ¹² Al-leäem chíkti enchim jíapsimaki, bueituk jü téhuekapo enchim

mabetnakëu, simek béppa bėj-re, bueituk jume profetam enchimpat kat-riam, guók jájasuakam jiokot bít-huak.

Jü ímī buíapo oona

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ 'Emem ímī buíapo oona. Të یری ona juka chökorata tärükäteko, çjáchisu júchi ára chökorata jípunake jáni? Kaa türika tatahua, ál-la päkun yeu guötiahuaka, yoremem át naa kannake.

Jü ániat machiria

¹⁴ 'Eme, ániachem machiria. Jü buere jóära káhuit jikat kátekame kara ésotu. ¹⁵ Bueituk kaabe machiriata nüka kajonta bétuk ä mámana, ál-la jikat ä órenake, ínëli jume simek jóapo aneme ä machirianakë béchibo. ¹⁶ Machiriamem ínëli jípure, yoremem bíchäpo, bueituk bempom juka türik enchim joäu bíchaka, enchim Áchay téhuekapo kátekamtam úttileka ä yörinake.

Jesús entok jü ley

¹⁷ 'Eme jamak ley nésauta entok profetam jiojteri kaitapo tahuaria báreka nee äbo yebij-la ti éiyay. Kanne kaitapo ä tahuaria báreka yebij-la, ál-la ä huë páman ä chúpá báreka. ¹⁸ Bueitukne lütüriapo ínëli jiaahua, téhuekata entok buíata ketune bíttuyo, huépul letra entok huépul punto júne kaa yeu tahuanake, juka leyta huë páman simeta áhuä chúpäu tájti. ¹⁹ Ínëli jábetaka junne, juka leypo nésauta chë ilitchik kaa yáakátek, entok ínëli huatem majtiakátek, ilitchisi jíputa, jum téhuekapo réy nésauta ayukäpo. Të jábetaka junne, juka ley nésauta yáakátek, entok ínëli huatem majtiakátek, huatem béppa chë ériana, jum téhuekapo réy nésauta ayukäpo. ²⁰ Bueitukne ínëli enchimem jiaahua, jü lütula huëpo enchim joäu kaa jume escribam entok pariserom joäu béppa chë türiakáteko, kaibem áman kimunake, jum téhuekapo réy nésauta ayukäpo.

Náu omtihumta bétana nokhuame

(Lc. 12:57-59)

²¹ 'Akem ä jíkkaij-la, juka bannaataka kat-riamem nokhuakamta: "Kaabetë mënake. Të jábe junne jábeta mäakátek, yäurata mámpo bétte noki át chúpatunake." ²² Tëne ínëli enchimem jiaahua, jábe junne ä sailabeu öomtekáteko, yäurata mámpo bétte noki át chúpatunake; entok jábetaka junne ä sailahua jájana, aahuame yäura conciliota mámpo yéchatunake. Entok kétéchi, jü kaa suamsi bétte nokta jábetat nokakame infiernou tájta bétëu ä huénaakeu át chúpatunake.

²³ 'Bueituk empo juka Diostau bíchaa em näikiari, tiöpo altariu ä tóijseka áman yebisiseka huétek, huanäi huämi áu huáhuaatekáteko, jabetamak júne émomak kaa tüisi tahualatukähui, ²⁴ huämire ä tójja, juka Diostau bíchaa em näikiari jum tiöpo altarp; huanäre nótteka áu emo jiokoreka áamak emo tüte. Huanäre nótteka, juka Diostau bíchaa em näikiari áu óóre.

²⁵ 'Jábeta emou omtenta ä yäura bít báareyo, ketune böot náu kateka läütë áamak emo tüte, kee yäurata mámpo enchä yéchayo; bueituk jü emou omtente jueza mámpo enchi yéchanake; یری éntok porista mámpo, enchi páttianä béchibo.

²⁶ Lütüriapone ínëli emou jiaahua, ímire kaibu yeu huénaake, bueituk simeta juka em huikiriäu em béjtuäu tájti.

Jubeka täbui jámuttamak jíapsihumta bétana nokhuame

²⁷ 'Akem ä jíkkaij-la, juka bannaataka nokhuakamta: "Jubekame entok kunakame katem täbuimak jíapsinake." ²⁸ Të ínapone ínëli enchimem jiaahua jábetaka junne täbui jámutta bíchaka ä ukulekame, ä jíapsipo ä jubeka tatahua.

²⁹ 'Iäri béchibo em bátatana puusim kaa türikum bíchaa enchi am náyote máchirëteko, yehuë am huíkeka mékka am jímma; bueituk chë türinake éläposë huépul pusim täru të katë sime takaamak infiernou táijta kaa tutukëu jímmaatunake. ³⁰ Entok jume em bátatana mámmam kaa türikum bíchaa enchi am náyote máchirëteko, akë am chúktiaka mékka am jímma; éläposë huépul mámmam täru, të katë sime takaamak infiernou táijta kaa tutukëu jímmaatunake.

Divorciota bétana nokhuame
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ 'Akem ä jikkaij-la, bannaataka nokhuakamta: "Jábetaka junne ä jubi jímmaakame juezta bíchäpo jiösia divorciota ä máknake." ³² Të ínapone enchim-meu ínel jiaahua ä jubi jiösia divorciota ára ä mákka, täbui yoremamak áhuä náyotelatuko. Kaa ä junëlituko, ä jubi jiösia divorciota ä mákame, täbuimak emo náyotehuäpo kúlpaka ä tatahuatua; entok jábe juka jímmaata jubekame két jíba júkai kúlpata huériunake.

Lütüria huitti nokhuame

³³ 'Entok këtchi, akem ä jikkaij-la, bannaataka kat-riammeu nokhuakamta: "Juka em nokakäu Diosta bíchäpo katë kía kaitapä tahuaria báare; ál-lë juka em nokakäu chúpa báreka úttiata yáuhua." ³⁴ Të ínapone ínel enchim-meu jiaahua lütüriata nok béchibo, katë yörisi machik bát kéecha. Téhuekatë kaa bát kéecha, bueituk Dios néshueka áma káttek. ³⁵ Entok buíata junne, bueituk Dios áa béppa guókeka káttek; Jerusalénta júne kaa bát kéecha, bueituk íkai buére jóäraata jü Réy simem béppa néshueme, ä áttiak. ³⁶ Em kóba júne kara bát kéecha, lütüriata nok béchibo, bueituk empo huépul chonta junne, karë tósalisi ö chukulisi ä yáuhua. ³⁷ Bueituk jü enchim nokäu huépülaytunake jíbba: "Jehui, jehui", ö "Èe, èe"; bueituk jü huate iäri béppa büruk nokhuame, kaa türik bétana huéeka tatahua.

Kökosi itou johuamta bétana nóttiriahumta Jesús am majtiak
(Lc. 6:29-30)

³⁸ 'Akem ä jikkaij-la, juka nokhuakamta: "Senu jábeta pusim tärutuakame két pusimmey ä béjtuanake; entok senu jábeta támim ä tärutuakame két támimmey ä béjtuanake." ³⁹ Të ínapone ínel enchim-meu jiaahua: Juka kaa türik emou joamta, katë ä béj báare; ál-la bátatana jópemmet enchi ä chóchonak, senu jópeme áu óóre. ⁴⁰ Entok két jábeta yäurapo enchi yeu tójaka súpem enchi ä úhua báarey, em béppa súpeme két ä mákka. ⁴¹ Entok jábeta senu kilometropo püaktiriata úttiapo enchi huéria iaay, guoy kilometropë áamak huéiye. ⁴² Entok juka jita emou nétanemta, Akë ä miika; entok juka jita emou rerehuentä, Akë ä mákka.

Atam náknake, jume itom omtíame
(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ 'Akem ä jikkaijsula, juka nokhuakamta: "Emo náapo anemtë náknake, të juka enchi béj-reka éamta, Akë ä omtianake." ⁴⁴ Të ínapone ínel enchim-meu jiaahua: Jume enchim béj-reka éame, akem am nákke; jume béttek enchimmet nokame, Diosta tü éáhuem am nétanria, jume enchim omtíame tühuatem am jorianake; entok jume jiokot enchim joame, Diostahuem am nok-ria. ⁴⁵ Huanärem itom Áchay téhuekapo kátekamta üusimtunake, bueituk Áapo tü yóremem entok kaa tü yóremem béchibo, täata yeu sisimtua; entok lütula jiápsame entok kaa lütula jiápsame béchibo júne yúyuktua. ⁴⁶ Të eme jume enchim nákeme jíba nákétek, ¿jitasem áma kobanake? Bueituk jume yäura tómita náu tóij-leerom két júkai johua. ⁴⁷ Entok eme jume enchimmak huerim jíba tebotuátek, ¿jachu buére éehuäpo huétche, jü enchim joähui? Bueituk jume kaa Diosta súaleme, kéchim júkai johua.

⁴⁸ Kaita yeu bëakem yúmalasi emo jípure, juka enchim Áchay téhuekapo kátekamta yúmalasi áhuä jípurë bénasi.

6

Jesús entok jü limojnahuame

¹ 'Juka lútula huémta johuäpem emo suaya yoremem bíchäpo kía bempörim enchim bít äaaka. Ä inëlituk juka enchim yöokahuem kaa mabetnake, enchim Áchay téhuekapo kátekamta bétana. ² Empo limojnätek, katë pito jáhuita bénasi ä chaaye, bueituk inëlim ä jojoa, jume kaa tü yoremtaka emo tü yöreme tíame, bem sinagogapo entok böommechi emo bít äaaka, yoremem bétana emo úttilnä béchibo. Lütüriapone ínel jiaahua, bempom béja ä mabet-la, juka bem kobalähui. ³ Të empo limojnätek, jü míkori kaa jüneenake, juka bátatana em joähui. ⁴ Bueituk em limojnäu kaabe ä jüneríanake; ál-la Dios, Áapo kaabeta bíchäu bíchame, juka em kobakäu enchi máknake, sëmëm bíchäpo.

Jesús entok Diostau nokhuame

(Lc. 11:2-4)

⁵ 'Empo éntok oraciompo Diostau nokätek, katë huame huitti Dios huáteme mamatomta bénasi am báare; bueituk bempom juka oraciompo nokhuamta tüisi musäule, sinagogampo jäbueka entok böo ejkinampo, jume yoremem am bít äaaka. Lütüriapone ínel jiaahua, béjam ä jípure juka yölataka bem kobalähui. ⁶ Të empo, oraciompo Diostau nokätek, káripë kibakeka, puertata páttia. Huanärë oraciompo Diostau nooka. Éläposu áma aneka kaa bíttu, bueituk inëli jü em Dios Áchay kaabeta bíchäpo bíchame, sëmëm bíchäpo em kobari enchi máknake.

⁷ 'Empo éntok nokaka oraciónta joätek, katë kía juebénasi nát béppa nooka, huame kaa Diosta súaleme bénasi; ímëri juebenak nokaka Diostam am jíkkajä bénasi éiya. ⁸ Eme éntok katem áme bénasi aane, bueituk enchim Dios Átchay jüneiya jita enchimmeu bëyëhui, kee jee enchim áhuä aahuayo. ⁹ Bueituk eme éntok, inëlem oraciónta jonake:

Itom Átchay téhuekapo kátekame,
em téhuam santotaka täyahua.

¹⁰ Jü em réy nésauro ito násuk itomaktunake;
jü em jo ääu ími buíapo yáatunake, téhuekapo bénasi.

¹¹ Jume páanim chíkti táapo itom buäyëhui, én itom buänakëhue itom mákka.

¹² Itom Dios bejrimmeche itom jiokore, jáchin jume kaa türik itou yáalame, itom jiokorë bénasi.

¹³ Katë jum juënakuu itom jijiöbila, ál-lë kaa türiku itom yeu huíkke.

Bueituk émpë ä áttiak, juka réy nésauro entok juka úttiäraata,
entok juka looriata, sime huásuktiriampo. Júnentunake.

¹⁴ 'Të eme jume huate yoremem, juka kaa türik enchimmeu yáakäu, am jiokorekäteko, jü enchim Áchay Dios téhuekapo kátekame két enchim jiokorinake.

¹⁵ Të jume huate yoremem kaa enchim jiokoreko, jü enchim Áchay Dios jü Dios bej-ribet, két kaa enchim jiokorinake.

Jesús entok jü ayunahuame

¹⁶ 'Eme ayuunäteko, katem Dios huáteme mamato bénasi báare, sirokamta pújbaka, bem ayuunä bétana huatem am jüneria äaaka. Lütüriapone ínel jiaahua, bempom béja juka bem kobaläu yöla. ¹⁷ Të empo ayuunaka Diosta yöreteko, emöë pújba báksiaka kóbat jita emót teeka, ¹⁸ jume yoremem kaa emochä bínnakë béchibo

juka em ayuunähui; ál-la jü em Áchay áma aneka kaa bít-huame. İri em Áchay kaabeta bíchäu bíchame, simem bíchäpo em kobari enchi máknake.

Simek béppa bėj-reka téhuekapo aayuk

(Lc. 12:33-34)

¹⁹ 'Katem ímĩ buíapo tómita nat yécha báare, téepärim anëpo entok jita momoyëpo, entok jume lak-roonim áman kimuka jita ëekbuäpo. ²⁰ Ál-lem téhuekapo náchá yétcha juka tómita béppa bėj-rek; ímiri jume téepärim entok jita junne kaitam momoiya, entok jume lak-roonim kara áman kiimu jita ékbuä béchĩbo. ²¹ Bueituk juka bėj-remta enchim jípurëpo, huämi jíba annake jü enchim jíapsi.

Jü takaahuata machiria

(Lc. 11:34-36)

²² 'Jume pusim, takaa am machiriak; júntuksan jume em pusim türiako, sime em takahua machiriay tápuninake. ²³ Të em pusim kaa türiako, sime jü em takaa kaa machikuu annake. Të ínëli jü machiria em takat ayukame kaa machitukäteko, ¿jáchisu tepa chukuri jáni jü kaa machiria emót ayukame?

Dios entok yún tómihuame

(Lc. 16:13)

²⁴ 'Kaabe ára guoyim teeko, nana beu nésauta am joriaka, bueituk huépülakuu öomtinake jü senumak éntok al-leenake. Juka senuk yörinake; senuk éntok kaa jatterianake. Nana beu kara ä johua Diosta nésahui entok rikotuhuamta.

Jíta johuäpo kaa pappéhuame

(Lc. 12:22-31)

²⁵ 'İari béchĩbo, ínëne enchimneu jiaahua: Katem jáchin emo éetua jü jáchin enchim jíapsinakë béchĩbo, jita enchim buänakë béchĩbo, jita enchim jínakë béchĩbo, entok takaahuat jita enchim sánkonakë béchĩbo. ¿Jachu jü jíapsihuame kaa buähuamta béppa chë ériahua, entok jü takahua sánkota béppa chë bát huéiye? ²⁶ Téhuekahuem remteka huikichim bitcha: Katim ëecha entokim kaa etta tóboktia. Júnentaka junne enchim Áchay Dios téhuekapo kátekame am jíjibuätua. Të eme, ¿Jachem kaa chë bėj-re, ímëi huikichim béppa? ²⁷ Entok, ¿Jábesu enchim násuk úttiata joaka senu téchompo ára áu yötutua jáni?

²⁸ '¿Entok jatchiakem sánkota bétana kaa yuuma? Jume liirio sehuamem bitcha: Buíapom síhuilataka yoyötu, kaa jijjoaka entok kaa tekipanauaka. ²⁹ Tëne ínel enchimneu jiaahua, jü réy Salomón yún uyjóriata áttiaka junne kaa áme bénasi ujyorisi áu sánkotuak. ³⁰ Të iri júya ániat yötulataka senu táapo áma óreka yokoríapo tájiu guötiana; të Dios ä súpetua. ¡Eme yoremem kaita súalëram! ¿Jachu kaa enchimneu chë júne ára tühuata yáa jáni? ³¹ Én éntok katem jáchin emo éetua, ínel jíaka: “¿Jítasute buänake jáni?” entok, “¿Jítasute jínake jáni?” entok, “¿Jítasute sánkonake jáni?” ³² Bueituk jume Diosta kaa súaleme, íkái ániat ayukamtam jíba jária; të enchim Áchay Dios téhuekapo kátekame jüneiya, íkái simeta enchimneu bëyëhui. ³³ Të tua bátchu, akem ä jariunake, juka Dios réytaka ä nésahuëhui, entok lútula huémta; huanäi jü huate enchimneu bëyeme, kía áapola enchimneu ayu táytinake. ³⁴ Huä taahuari äbo huémtachem kaa jáchin éiya; jü yoko äbo huéeme két ä nüpanake, juka áapola kaa át yúmahuamta. Bueituk ínëli jü chíkti taahuari juka obisi éehuamta huéria.

7

Béttesi huatemet nokhuame

(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ 'Katem kía jábetat nooka, kaa enchimmet nok iäteko. ² Bueituk ìri huatemmet enchim nokäu enchimmet két nónokna, entok jü huatem enchim áy jujünaktëu emem két áy jünaktena. ³ ¿Jatchiakasë juka ili chukta täbui pújpo órekäu bitcha, juka júya chë buëuruk em pújpo órekäu éntoke kaa bitcha? ⁴ ¿Jáchisu jüntukë täbuikuu jiaunake: "Bátchu chúkta pújpo em jìpurëune enchi yeu huik-ria báare", empo éntok em pújpo juka júya chë buëuruk jìpureka? ⁵ ¡Empo juka Dios huáatihuaamta mamatome! Báché juka júya buëuruk em pújpo jìpurëu yeu huíkke. Huanäre tüisi bíchaka tahuanake juka ili chúkta täbui pújpo jìpurëu yeu huik-riä béchibo.

⁶ 'Katem juka santosi täyahuamta chüummeu guötia báare, entok katem jume perlam béj-reme kohuimmeu guötia báare, bueituk ímëri ámechim chépteka am jámtianake, entokim enchimmeu kúakteka enchim kikkisunake.

Jü noki tómi sahuallita béj-reme entok jü oración

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ 'Entok jibem jita aahua, huanärem ä mákna; entok jibem jita jaria, huanärem ä téunake; jiben puertata poona, huanärem ä étaporiana. ⁸ Bueituk jábe junne jíba jita aahuame, ä mabetnake; entok jíba jita jariame ä téunake, entok jü jíba puertata poname ä étaporiana.

⁹ ¿Jábe yoremesu juka ä üusihua páanim áhuä aahuayo tétata ä máknake? ¹⁰ ¿Kúchuta áhuä aahuay éntok bakotta ä máknake jáni? ¹¹ Eme, kaa tü yórememtaka junne, enchim üusimem türik mámaka, të chë junne jü itom Áchay Dios téhuekapo kátekame tühuata am máknake jume áu jita aahuame.

¹² 'Ínëli, juka símeta yoremem enchimmeu yáa iäu ánëlem ámehua yáuhua; bueituk jü Moiséjta ley entok jume profetam ínëlim nookak.

Jü puerta näulay

(Lc. 13:24)

¹³ 'Puerta näulay pámanem kiimu. Bueituk jü puerta bueeka entok jü böo emo tãruhuäu bíchaa yore huériame, ìri böochi juebénakam át kaate; ¹⁴ bueituk jü puerta näulay entok jü böo junne jíapsihuäu bíchaa yore huériame; íkai böotam kaa jaikikam ä téulataka át kaate.

Ä takammey täyana

(Lc. 6:43-44)

¹⁵ 'Profeeta ára nókíchiram bétanem emo suaya. Bueitukim kabaram bénasi sánkoka enchimmeu yáijnake, tem bem sánko bétuk robom bénasi yoyolim. ¹⁶ Jíta bem joähuem bíchaka ámet jüneenake, júya huíchärat kaibu páras takam át téuna, entok chuna takam junne. ¹⁷ Júya türi, türim tataka, të jü júya kaa türi kaa türim tataka. ¹⁸ Jü júya türi kara kaa türim taaka, entok jü júya kaa türi két kara türim taaka. ¹⁹ Síme júya kaa türik takame chúktiahuaka táijta béetëu jímmana. ²⁰ Júnëlem bem takammey am täyanake.

Jauhuey júnene kaa enchim täyak

(Lc. 13:25-27)

²¹ 'Katim síme huame "Señor, Señor", ti inou jíame áman kimunake, jum téhuekapo Diosta réytaka nésahuapo, ál-la hua ín Áchay Dios téhuekapo kátekamta nésahui joame. ²² Júnakoy taahuata yúmako juebénakam ínel inou jiaunake: "Señor, Señor, ¿jachute kaa em téhuampo em noki profecia nokpo ámeu nookak? Entokte em téhuampo jume lemooniom yeu béebak, entokte em téhuampo juka kaa jaibu jojuhuamta yáuhuak, milagro téamta." ²³ Huanäine ínel ámeu jiaunake: "Jauhuey júnene kaa enchim täyak. ¡Mékkem kaate, eme kaa türik jíba joo tékilekame!"

*Jume guoy kári naahuam**(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)*

²⁴ Jábetaka junne ín noki jíkkajaka entok ín nésahui joame, yoreme tü éehuamta jípuremtamakne ä näikianake, ä kári yáaka tétata ä nahuatuakamtamaki. ²⁵ Huanäi yúk táyteka, bathuem tápunak entok jekamak huéeka ä béb táytek, íkái kárita; të kaa huétchek, bueituk tétatat kutti ä nahuakä béchibo. ²⁶ Të jábetaka junne ín noki jíkkajaka, të kaa ín nésahui yáakame, jü yoreme kaa tü éehuamta jípuremtamakne ä näikianake, hua sëeta béppa káatekamtamaki. ²⁷ Huanäi yúk táyteka, bathuem tápunak entok jekamak huéeka ä béb táyteka ä tátabek, íkái kárita; ínëli huécheka tüisi jìokot machisi taahuak.

²⁸ Chúkula Jesústa ámeu noksuko, jume áma aneme, juka jábeta yörihuäpo ä bäsulekam taahuak, bem majtiahukä bétana, ²⁹ bueituk Áapo yäura úttiata jípuremta bénasi am majtiay, të kaa jume escriibam bénasi.

8*Jesús leprata jípuremta tütek**(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)*

¹ Jesústa júya káu bétana kömä siiko juebena gente áa sáú kaatey. ² Huanäi senu yoreme tüisi takahuat sähuaka leprá tíamta jípureka áu yepsaka tónommia áu kíkteka, ínel áu jiaahuak:

—Señor, empo júnel éáteko, arë nee tüte.

³ Jesús mám rútukteka át mámtek, ínel jíaka:

—Jehui, júnelne éiya; türiäe.

Huanäi jü leprata jípureme sejchúkti kaita jípureka taahuak. ⁴ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—¡Juyú! Katë jábeta téttejhua, ál-lë áman huéiye, jü tiöpopo nésahuemtahui. Juka Diosta baysahueka tiöpou totoijhuamtë áman huéria, Moiséjta nésahuekä pámani, bempörim jüneenakë béchibo.

*Jesús centuriónta jóapo sáyhuamta kökoremta tütek**(Lc. 7:1-10)*

⁵ Capernaum pueblou Jesústa yebisiseyo, senu centurión sontarommeu yäut áu rukteka jìokot áu jiaahuak, ⁶ ínel jíaka:

—Señor, jü ín sáhuëhui ín jóapo böka káraktílataka, kökosi kaa huéeläpo áu innëaka.

⁷ Huanäi Jesús ínel áu jiaahuak:

—Ínapone áman sika kökoata ä úhuaanake.

⁸ Të sontarommeu yäut ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Señor, kanne ín jóata bétuk enchi mabetpo yúmala; ál-lë kía nokta téhua; huanäi jü ín sáhuëu türinake. ⁹ Bueituk ínapone yöremtaka huatem ino béppa nésahueme jípure, entokne sontarom ín nésahue bétuk jípure. Huanäi senuk jákun nee ä jaasek áman sisime; juka senuk éntok: “Binë huéiye”, ti nee áu jiy inou sisime; juka ín sáhuëu jita nee ä yáa sáhuey, ä jojoa.

¹⁰ Huanäi Jesús ínel ä jiy ä jíkkajaka, áa bétana buére ëeak. Huanäi ínel ámeu jiaahuak, jume áa sáú katemmehui:

—Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, pueblo Israelpo júnene kaa ä téula, juka Diostat úttesi éehuamta. ¹¹ Inenne két enchimmeu jiaahua, juebénakam yáijnake, täata yeu huë bétana entok täata áman huéchë bétana; huanärim Abrahamtamak, Isaactamak entok Jacobtamak jotenake, jum téhuekapo Diosta réytaka nésahuëpo.

¹² Të huame Diosta üusimpo näikiatukaihuim, päkunim kaa machikun yeu bébna; imirim kökosi éaka buannake, emo tám kumeka.

¹³ Huanäi Jesús sontaro yäuttau ínel jiaahuak:

—Ámanë huéiye, bueituk em ä súalekä páman yáatunake.

Huanäi huämi orapo jü jóapo sáyhuame sep türilatata taahuak.

Jesús Perota asu kökoremta tütek

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Jesús Perota jóau yepsak. Huanäi Perota asu bitchak, táij huécheke bökamta.

¹⁵ Huanäi mámpo áachä mámték, jü táij huéchiria ä tójjak; huanäi yejteka jita am joria táytek.

Jesús juebena kökoreme tütek

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Të chükula tukariu yúmako, juebénakam lemooniom jípureme áu nüpahuak; huanäi jü nokiy jume lemooniom yeu béebak, entok jume kökoreme simem tütek,

¹⁷ jukä profeeta Isaíasta nokakäu chúpnaکہ béchibo, ínëli ä jiäpo: “Áapo juka itom kökoa nüka entok itom kökosi éäu núk siika.”

Jume Jesústat sáú kat báreihuim

(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Jesús juka genteta áa chíkola anemta bíchaka, nésahuek bahue huáyтана bíchaa kat béchibo. ¹⁹ Senu escriiba áu yepsaka ínel áu jiaahuak:

—Maestro, jákun em huëu bíchane émomak huéenake.

²⁰ Jesús ínel áu jiaahuak:

—Jume ayesim buía guojökum jóuhuak; jume huikichim éntok toosak; të ínapo jü Yoremta Üusi jita mútekaka ín bönakeu júnene kaa jípure.

²¹ Täbui, ä disciipulohua ínel áu jiaahuak:

—Señor, nechë licensia áman sika bát ín áchay ín máanakë béchibo.

²² Jesús ínel ä yómmiak:

—Ino sáukë huéiye, Akë am tójja eläpo jume kókkolam bem kókkolam máanake.

Jesús buere jékata yánti tahuatuak

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Áapörík barcopo jámuko, ä disciipulom áa sáú sájjak. ²⁴ Huanäi buere jéka bahuepo áu tóboktiak; jume bää máresim éntok röakteka barcotam patpattiy; të Áapo kótchey. ²⁵ Ä disciipulom áu yájaka ä bússak, ínel jíaka:

—Señor, ¡itomë jínëu, bueitukte abe kókkko!

²⁶ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem májhue, eme yoremem kaita sálëram?

Huanäi yejteka, jü jekatau entok bahuetau kutti nónokak; huanäi síme yánti taahuak. ²⁷ Huanäi jume yoremem áa bétana buére éiyay, ínel jíaka:

—¿Jábesa ìri yoreme, juka jekata entok bahueta sáhueme? ¡Ímëi éntok ä nokäu johua!

Jume gadarenom lemooniom jípureme

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Ínëli bahue mayoa huáyтана ä yepsako, gadarenom buiapo, guoyikam ä nánkek, lemooniom jípureka, ánimam mamahuäpo yeu sákalatata; jujuëna jéjeyhuiaka chuu yoyolim bénaaka. Íäri béchibo ìri böot kaabe ára áma huam huéiyey.

²⁹ Huanärim chay nónokak, ínel jíaka:

—¿Jítasë itomak jípure, Jesús, Diosta Üusi? ¿Jachë itom kaa pappeetua báreka äbo yepsa, ketune kee tiempota yúmaisú?

³⁰ Ímí éntok ili ámeu mékka juebena kohuim áma jïbuä sásakay. ³¹ Huanäi jume lemooniom jiokot áu nookak, ínel jíaka:

—Itom yeu béebakäteko, huame kohuimmechë itom kimutua.

³² Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahuak:

—Ámanem kaate.

Huanäi bempo yeu sájaka kohuimmet kiímuk; íneli síme huame kohuim siba benëku ámanim bahuéu kón huátteka áma kókkok.

³³ Huamë kohuim suayáihui éntok tennek. Huanärim buere jóärau yájaka símeta ettejhuak, jáchin jume lemooniom jípureihui jita ámeu yeu sikáhui. ³⁴ Huanäi síme jume buere jóäraapo jóakame, Jesústam nankirika yeu sájjak. Huanärim ä bíchaka jiokochim áu jiaahuak, bem buíäraapo yehuä huéé sáhueka.

9

Jesús káráktilata tütek

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Huanäi Jesús barcopo jámuka, baubäa huáyтана bíchaa siika. Huanäi ä pueblou yepsak. ² Ímíri am aneyo, senu yoreme káráktilataka áu nüpahuak, ä jípetekpo bösimeka. Huanäi Jesús Diostat éehuamta ámet bíchaka, jü káráktilatau ínel jiaahuak:

—Katë kóm éiya, ín üusi; em Dios bejrim bétanë jiokorihuak.

³ Huanäi jume escriibam bem jiápsipom ínel jiaahuay: “Íri Diosta béj-reka nooka.”

⁴ Të Jesús am jüneriaka jita éehuamta am jípureihui huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jatchiakasem kaa tüisi éiya enchim jiápsipo? ⁵ Bueítuk, ¿jita nokisu chë kaa obiachi: “Em Dios bejrimmeche jiokorihua”, ö “Yejtekë náa huéiye”? ⁶ Bueítuk enchim jüneenakë béchïbo, juka Yoremta Üusi ímí buíapo úttiata ä jípurëhui, jume Dios bejrim ä jiokorinakë béchïbo.

Huanäi jü káráktilatau ínel jiaahua:

—Yejtekë juka em jípetekta nüka, em jóau bíchaa huéiye.

⁷ Huanäi áapo yejteka, ä jóau bíchaa siika. ⁸ Jü gente éntok ä bíchaka, áa bétanam buere éiyay. Huanärim Diosta úttiley, yoremem úttiata am mákakä béchïbo.

Mateo núnuhuak

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Jesús áma huan huéeka ä bitchak juka yoremta Mateo ti téhuaakamta, yäura tómita náu totoijhuäpo bankopo kátekamta. Huanäi ä núnnuk, ínel áu jíaka:

—Ino sáukë huéiye.

Huanäi kíkteka áa sáú siika.

¹⁰ Ínel yeu siika, huämi jóapo, Áapo mesau kátekay, jume yäura tómita náu totojame kéchim áma yájjak, éntok huate yoremem kaa türik joaka jiápsame. Huanärim Jesústamak mesau jotek, éntok ä discípulommaki. ¹¹ Jume pariserom íkai bíchaka, ä discípulommehuim ínel jiaahuak:

—¿Jatchiaka jü enchim Maestro ámemak jïbuä, jume yäura tómita náu totojam-maki éntok jume kaa türik joaka jiápsammaki?

¹² Jesús íkai jikkajaka ínel ámeu jiaahuak:

—Jume kaa kókoreme katim mérikota huátia; të jume kókoreme ál-la. ¹³ Sájakem át suaka ä bitcha, jáchin ä jiau bárëhui: “Emo nák jiokolihuamtane huátia; kaa animaalim sáhuamta.” Bueítuk kanne huame Diosta bíchápo lútula jíapsame jínëu báreka yebij-la, ál-la Dios bejrita joame, emo am jíapsi kúaktianakë béchïbo.

*Ayunota bétana temayhuame**(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)*

¹⁴ Huanäi jume Juanta disciipulom áu yájjak, ínel jíaka:

—¿Jatchiaka ítapo entok jume pariserom juebénasi äayuna, em disciipulom éntok ëe?

¹⁵ Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jachu jum emo jubiahua pajkopo núnurim sirokaka áma annake jáni, juka jubemta ketune ámemak aneyo? Ëe, të taahuari yúmanake, jüka jubemta bem uhuanähui, huanäi ál-lam ayuunanake.

¹⁶ 'Kaabe súpé mueram sánko bemelamey am chäbuänake; bueituk jü sánko beméla báksiahuakátek náu simnake, huanäi chë buekasi síutinake. ¹⁷ Entok kétchi jü vino bemela kaa huakäbia bóosa örapo tottöhua, ínëli yáahuakátek jü huakäbia bóosa öram síusiute; jü vino entok guötinake, entok jü huakäbia bóosa kaa türika tatahua, të jü vino bemela, huakäbia bóosa bemelaku tottöhua. Huanäi ínëli náu bibinhuatu.

*Jairota maala entok jü jámmut Jesústa sánkobet mámtekame**(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)*

¹⁸ Të bát íkái áapörík ámeu nokaysu, senu judío sinagogapo tekiakame áma yepsaka áu tónnommea kíktek, ínel jíaka:

—In maala jübuëla muukuk; të áman sika áa béppa enchi mámtek jíapsinake.

¹⁹ Huanäi Jesús kikteka, áa sáu siika, ä disciipulommaki. ²⁰ Ínëli ä huéesimey, senu jámut dooce huásuktiapo ójbo át yeu huéeka kökoreme áma bétana áu rúktek. Huanäi ä sánkobet mámtek. ²¹ Bueituk áapo ä jíápsipo ínel éiyay: “Kíane ä sánkobet mámtek junne, türilatakane tahuanake.” ²² Huanäi Jesús kúakteka ä bíchaka ínel áu jiaahuak:

—Empo jámmut, katë kóm éiya. Jü Diostat em éäu enchi tütek.

Huanäi naateka jü jámut türilataka taahuak.

²³ Jesús éntok sinagogapo tekiakamtau jóau kibakeka am bitchak, jume baka kusiammey jiponame entok juka genteta naa múksi kaa huéeläpo anemta. ²⁴ Huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—Yehuem kaate, bueituk i usi jámut kaa mukila, ál-la kótche.

Huanärim ä junneriay. ²⁵ Të juka genteta yeu sákatuasuk, áman kibakeka, mámpo ä buíssek. Huanäi yejtek, jü ili jámmut. ²⁶ Jü ímí yeu sikame síme buíärat buéresi jüneriahuak.

Guoy liliptim bíchakam taahuak

²⁷ Jesústa áma huam huéeyo, guoy liliptim áa sáu sájjak, chay nokpo ínel jíaka:

—¡Itomë nák jíokole, empo Davidta Üusi!

²⁸ Të ínëli jóau ä yepsako, jume liliptim áu yájjak. Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jachem ára íkái nee yáa máchile?

Huanäi bempo ínëlim áu jiaahuak:

—Jehui, Señor.

²⁹ Huanäi pújpo ámet mámtek, ínel jíaka:

—Enchim ä súalekä páman enchimmeu yáatunake.

³⁰ Huanäi bem pusim étapotaka taahuak. Jesús éntok tüisam téjhuak, ínel jíaka:

—Huitti nokhuäpo íkái kaabe ä jüneríanake.

³¹ Të bempo huämi buiärapo yeu sájaka, símetam nok táytek, buéresi jita ä joähui.

Senu muro nookak

³² Chúkula bempörim yeu kateyo, huépul muro áu nüpahuak, lemooniota jípureka. ³³ Juka lemooniota yeu béebiak, jü muro nookak. Jü gente éntok áa bétana buére éaka ínel jiaahuay:

—Ímí Israel buiärapo, jjuhuey júne kaa bíttuk jü én itom bíchähui!

³⁴ Të jume pariserom ínel jiaahuay:

—Jume lemooniommeu yäutta téhuampo jume lemooniom yeu bébba.

Jü et chúpila juebenna

³⁵ Jesús ámet naa huéiyey buére pueblommet entok ili pueblommechi, bem sinagogampo am majtiaka juka réy nésaupo evangeliota; takaa huantiriata entok kökoata pueblopo bem jípuru am úhuak. ³⁶ Ínëli juka genteta juebenak bíchaka, am jijiokolek, bueitukim kía tóijtaka chíbejtilatukay, kabaram kaa kabyerokä bénasi.

³⁷ Huanäi ä discípulommeu ínel jiaahuak:

—Lütüriapo jü et chúpila juebenna, të jume áma tekipanuame éntok kaa jaiki.

³⁸ Áhuem nooka, Señor etta áttiakamtahui, bueituk tekipanuanakeme etta ayukäu am bíttuanake.

10

Dooce apóstolim yeu púahuak

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Huanäi jume ä dooce discípulom núnuka, úttia yäuraata am mákkak jume lemoonio espíritu chícha machim yeu am bébnakë béchïbo, entok jume huantiriam jípureka kökoreme am tütenakë béchïbo.

² Ímërimme jume dooce apóstolim téhuam: Bát huéeme jü Simmom tíame, Peero ti téhuaakame, entok Andrés ä sailahua, Jacobo Zebedeota üusi, entok Juan ä sailahua,

³ Felipe, Bartolomé, Toomas, Mateo jü publicano, Jacobo Alfeota üusi, Lebeo jü Tadeo ti két téhuaakähui, ⁴ Símmom jü cananista entok Judas Iscariote, ä nénkinakëihui.

Jume doocem tékkil

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Jesús ímëi doocem áman bíttuak. Huitti am téjhuak, ínel jíaka:

—Jume kaa judíom böommechem kaa kannake, entok samaritano jóärahuem kaa kimunake. ⁶ Ál-lem israelita jóammet bát kannake, jume kabaram bénasi emo tärulamnehui. ⁷ Ámanem kateka ä nooka, ínel jíaka: “Jü téhuekapo réy nésauro äbo jëla huéiye.” ⁸ Kökoremem tüte, lepra sähuakame këtchi; kókkolamem jíabitetua, lemooniomem yeu béeba. Kíalem mikpo ä mabet-la; ínëlem huatem ä müka.

⁹ 'Enchim huikoj bóosapem juka tómi sahuallita, tómi tósalita, cobre tómita, katem áma ä huériunake. ¹⁰ Éntokem kaa bóosapo nüuka boojonake, éntokem kaa guoy sánkota huériunake, entok kaa guoy páares boocham, entok bóroniata junne; bueituk jü tekipanuame buähuamta kía ä mabetnakë béchïbo, lütüriata jípure.

¹¹ 'Të ják junne buére jóärapo, ö ili jóärapo enchim kimunakepo, nátemajëem jábesu áma Diosta bétana enchim mabetpo yúmala. Huanärem áma taahua, enchim áma yeu sákäu tájti. ¹² Entok jum jóapo enchim yájäpem am tebotua. ¹³ Huanäi jume ímí jóakame enchim am mabetpo yúmalatuk, jü yánti éaka enchim Dios huáatëu ámemaktunake; të kaa enchim am mabetpo yúmalatuk, jü yánti éehuaka enchim Dios huáatëu enchimmeu nóttinake. ¹⁴ Të jábe ä jóapo kaa enchim mabetakätek, entok juka enchim nokäu kaa jikkajakätek, yehuem kaate huämi jóapo ö buére jóärapo, huanärem enchim guókpo juka tóröchiata tátake, Diosta noki kaa am mabetaka béchïbo. ¹⁵ Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, júnak táapo juka bette

nokta chúpeyo, chë júne jìokot machinake, jume ímì jóärapo jóakame béchìbo, bueituk Sodoomapo entok Gomoorrapo jóakame béppa.

Itom guojajjanähui äbo yúmanakeme

¹⁶ 'Ínapone enchim kabaramtukä bénasi robom násukun enchim bíttua. Eme éntok jáchin juka bakotta ára áhuä suaya bénasem emo suaya, entok jáchin juka guókouta kaitau suaka yánti ä jiapsä bénasem emo nüye. ¹⁷ Yoremem betanem emo suaya, bueitukim yäura conciliou enchim yeu tóijnake, entokim bem sinagogampo enchim bemmuchatebonake. ¹⁸ Gobernadorim entok réyesim bíchäpem yeu tóijna, enchim nee súalë béchìbo. Inëlem juka ino bétana huémnta ámeu noknake, bempörimmehui entok kaa judíommehui. ¹⁹ Të yäuraata mámpo joahuak, katem jáchin éiya, jita enchim noknakëhui; bueituk huämi horapo akem ä mákna, jita enchim noknakëhui. ²⁰ Bueituk eme katem enchim éäpo noknake, ál-la jü enchim Áchay Espiritu enchim tempo yeu ä huéetuanake, juka nokta.

²¹ 'Sailakame ä sailahua yäura mámpo tóijnake ä mënä béchìbo; jü áchayri éntok ä üusihua; usiarihuam éntok bem áchayrim béj-reka jáptenake, am súaná béchìbo. ²² Símetakam enchim omtianake ín téhuam béchìbo; të jábe ä jiapsäu tájti kaa áu náyoteme, iri jínëutuna. ²³ Ímì buére jóärapo Diosta enchim súalë béchìbo omtiahuátek, täbui jóärau bichem kaate, bueitukne lütüriapo ínel enchimneu jiaahua: kee jee jume buére jóärau israelitammet enchim naa katchuy, jü Yoremnta Üusi yebijnake.

²⁴ 'Jü majtياهوame kaibu ä majtiakamta béppa chë yörisi machinake; jü tekokame júne kaibu ä teko béppa bát huéenake. ²⁵ Jü majياهوame ä majtiakamta bénasi áu jípu báanake; jü tekokame két ä teko bénatu báanake. Jü familiapo áchaytam Beelzebú tíiya; jume jóapo usiarim éntok chë júnem buére áuna.

Jábetasute máujnake

(Lc. 12:2-9)

²⁶ 'Juari béchìbo, katem am májhue; jü éсотaka ayukame jíba jüneriana, entok kaa bíthuäpo órekame júne két jüneriana. ²⁷ Juka kaa machikuu enchimneu ín nokäü, emëem machikuu ä nooka; entok juka lautí kaa kusisi nákampo enchim jíkkajäü, kárichem jikat jámuka huatemneu kusisi ä nooka. ²⁸ Entok katem am májhue jume takaata ára mëame, tem juka jíapsita kara mëa; Diosta ál-lem majhuë, huaka jíapsita ára mëamta, entok juka takaata infierno béetëpo ára jímmamta.

²⁹ 'Éntokem át suuhua: ¿Jachu kaa ili guoy huikichim huépul ili tómipo nénenkihua jáni? Júnentaka junne, huépulaka júne kaibu buíau kón huénnake, itom Dios Áchayta kaa ínel éayo. ³⁰ Júnentaka junne, síme enchim kóba chonim náikiarimme. ³¹ Íäri béchìbo, katem májhue; eme chë júne béj-re, yún ili huikichim béppa.

Jume yoremem bíchäpo nee täyatebome

(Lc. 12:8-9)

³² 'Entok jábetaka junne yoremem bíchäpo nee täyatebome, ínapone két ä täyatebonake, ín Áchay téhuekapo kátekamta bíchäpo. ³³ Të jábetaka junne yoremem bíchäpo kaa nee áu täya tíame, ínapone két kaa ino ä täya tíanake, ín Áchay téhuekapo kátekamta bíchäpo.

Jesústa béchìbom emo náikimtek

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ 'Të katem ínel emo éetua buíau kóm yebij-la yánti jíapsihuamta huériaka; bueitukne kaa yánti jíapsihuamta nüpa báreka yebij-la, ál-la ejparammea náu

nássuahuamta. ³⁵ Bueitukne yebij-la, juka yoremta ä áchaymak nok nássuatua báreka, entok juka jámut asoahuarita ä áyemaki, entok júka jaborayihua ä asekamaki. ³⁶ Jume ä jóapo yoremtamak aanim, akim ä béj-reka áamak annake.

³⁷ 'Ä áchayhua entok ä áyehua ino béppa nákeme, kaa ä jípupo yúmala, inomak áhuä näikianakëhui; ánëli këtchi ä úusihua entok ä malahua ino béppa nákeme, kët kaa ä jípupo yúmala, inomak áhuä näikianakëhui. ³⁸ Entok hua kaa ä kúruj püaktiaka ino sáú huéeme, kët kaa inomak áu náikiapo yúmala. ³⁹ Ä jíapsihua jariaka ä tíakame ä tárúnake; hua ä jíapsihua ino béchïbo tárúkame éntok ä téúnake.

Yore béjtuahuame
(Mr. 9:41)

⁴⁰ 'Jü enchim mabetame, nee mabeta; entok hua nee mabetame, Diosta nee äbo bíttuakamta mabeta. ⁴¹ Jü profetata mabetame ä profetatukä béchïbo, profetata béjtuanä béekik mabetnake; entok hua lútula jíápsamta mabetame lútula ä jíapsä béchïbo, juka lútula jíápsaka béjtuanä béekik mabetnake. ⁴² Jábetaka junne senu vaaso sébe báam jíba am mikakátek, íméi ili usim ín discípulomtukä béchïbo, lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, kaibu ä tárúnake, juka ä béjtuanähui.

11

Jume Juan Bautista noki huériame
(Lc. 7:18-35)

¹ Chúkula Jesús ä dooce discípulom téjhuasuka jita am jonákë bétana, am majtiaseka yeu siika, ámeu nokaka bem jóáram beekatana.

² Juan Bautista cárcelpo káteka ä jíkkajak, Cristota joähui. Huanäi guoy ä discípulom áu bíttuak, ³ ä temay béchïbo:

—¿Jachë empo ájária jú yebijnakeme, ö tábuikte boobinnake?

⁴ Jesús ä yómmiaka ínel ámeu jiaahuak:

—Ámanem sájaka Juanta téjhua, juka enchim jíkkajähui entok enchim bíchähui.

⁵ Jume liliptim bitcha, jume lolöim naa kaate, jume lepra sáhuata jípureme túria, jume nanakapim jíkkaja, jume kókkolam jíabite, jume poloobemneu éntok evangelio ámeu nokhua. ⁶ Yúmalasi al-leehuamta jípunake, hua kaa inot téitekame.

⁷ Chúkula bempörim sákayo, Jesús genteta ettejoria táytek, Juanta bétana:

—¿Jábetasem bíb báreka ánia see päriau yeu sájjak? ¿Bakata jekay yoohuamta?

⁸ Ö, ¿jitasem bíb báreka yeu sájjak? ¿Yoremta musäla ujjorisi tápsiolai áu sánkotualata? Bueituk jume musäla ujjorosi emo sánkotualame, réyesim jóapom aane. ⁹ Të, ¿jitasem bíb báreka yeu sájjak? ¿Senu profetata? Jehuiteriapone enchim téjhua, áapo chë profetata béppa. ¹⁰ Bueituk íäri bétana jïojteri:

Ínëline ínapo áman ä bíttua, juka ín nésahui émpat huériamta;

Áapo juka böota tútenake, em huéenake pámani.

¹¹ Lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, jume jámuttat yeu yoremtulame násuku, kaabe Juan Bautistata béppa chë ériahuaka áu tóboktiala. Júnentaka junne, téhuekapo réy nésauta ayukäpo chë kaa ériahuame áa béppa chë yöhue.

¹² 'Juan Bautistata taahuarimet naateka én tájti, jú téhuekapo réy nésauri úttiata johua; jume ä nü báareme éntok úttiitam joaka ä nüye. ¹³ Bueituk síme jume profetam entok jú ley, Juanta yepsäu tájti, Diosta bétanam nookak. ¹⁴ Én éntok, eme ä mabet bárëtek, áapo ínel jú Elías äbo yebijnakëihui. ¹⁵ Jü jíkkajj béchïbo nákakame ä jíkkajjake.

¹⁶ '¿Am jábeta bénä tánake jáni, íkái yóremraata? Jume usim júbua yoyötume bénamme; jume plaazapo joka bem jálaimmeu chayeme, ¹⁷ ínel jíaka: “Baka kúsiayte enchim jiponriak, tè katem yéka; entokte siroksi enchim buik-riak, éntokem kaa buaanak.” ¹⁸ Entok Juan két äbo yepsak, kaa jibuäka entok kaita jëyeka; huanärem lemooniom ä jìpurè tíiya. ¹⁹ Huanäi ínapo jü Yoremta Üusi yepsak, simeta buäyeka entok simeta jëyeka; huanärem ínel jáahua: “Jo ímí aane, jü yoreme jibuära entok vino jëyëra; Diosta bejrim joame entok yäura tómita náu totójame amiigoka.” Tè jü kóba súahua Diosta bétana lútula huéeme tüisi huéeka bíttunake.

Jü pueblommeu kökosi huéenakeme

(Lc. 10:13-15)

²⁰ Huanäi kuttílasi ámeu nok táytek, jume buére jóärapo joomemmehui, bueituk juka buéresi yún jita ámeu ä yák junne, kaa emo am jíapsi kúaktiakä béchïbo. Huanäi ínel ámeu jáahua:

²¹ —¿Empo Corazín, jìokot machisi emou huéenake! Entok, ¿emohui Betsaida! Bueituk jum Tiropo entok jum Sidónpo jü buéresi johuame ámet yáahuakátek, enchimmeu ä yáahuakä bénasi, bínhua naatekam chukurik sánkoteka emo jíapsi kúaktiasu éiyey, entokim emo nápojtuaka bem sirokäü jüneriatebo éiyey. ²² Huäri béchïbone ínel enchimmeu jáahua, Diosta bíchäpo yäura bít-huamta taahuari yúmayo, eme chë júnem jìokot emo bínnake, jume pueblom Tiropo entok Sidónpo jíápsame béppa. ²³ Empo pueblo Capernaum, téhuekau tájti emo tóboktia máchileka éame, bétukum infierno tájta béetëhuë kóm jímmaana. Bueituk jü buéresi emo násuk yáahuakáme, Sodoomapo yáahuakátek, én tájti buére jóäraatu éiyey. ²⁴ Íäri béchïbone ínel enchimmeu jáahua, Diosta bíchäpo yäura bít-huamta taahuari yúmako, eme chë júne jìokot emo bínnake, Sodooma buiärapo jíápsakame béppa.

Inohuem sájaka jimyore

(Lc. 10:21-22)

²⁵ Íkái noksuka Jesús ínel jáahuak:

—Enchine úttile, ín Átchay, téhuekapo entok buíapo simem béppa yótaka nésahueme; bueituk jume kóba súakame entok jita täyame, íkäre am éSORIak. Huanäre jume ili usimmeu yä machiriak. ²⁶ Jeehui, ín Átchay, bueituk émpë junëli ä türek.

²⁷ 'Simetaka im mámpo tóij-ri, ín Áchay bétana; entok Diosta Üusiapo kaabe nee täya, ín Áchay jíbba, entok ä Áchayhua két kaabe ä täya; ál-la ä Üusihua jíbba tè Áapo huame ínel ä éäpo ä täya iäü, ámeu yä machiria. ²⁸ Inohuem kaate, simetaka tekipanualataka lottilame entok püaktilame; ínapone enchim jimyoretuanake. ²⁹ Juka tékilta enchim ín mákähuem nüye, éntokem inot ä täya, juka lütüriata. Kanne béttek jíápsék, entokne yánti ino nüye; jünëlem enchim jíápsipo jimyorehuamta téunake. ³⁰ Bueituk jü enchim ín boojoria iäü kaa obiachi; entok jü püaktiria kaa tua bétte.

12

Jimyore táapo discípulom tirijko bújam chúktiay

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Huámëchi taahuarimmet Jesús tirijkom etpo áman huéiyey jimyore táapo. Ä discípulom éntok tébäurey; huanärim tirijko bújam chúktiaka am buä táytek.

² Jume pariserom am bíchaka, ínelim áu jáahuak:

—¡Akem am bitcha, jó! Jume em discípulom jimyore táapo kaa johohuamtam johua.

³ Të Áapo ínel am yómmiak:

—¿Jachem kaa ä nok-la, jum jiojteripo, jáchin juka Davidta ayukähui, áapo éntok jume áamak aneïhui tebäureka? ⁴ Bueïtuk, ¿jáchin jum tiöpopo kibakeka, páanim Diostau bíchaa näikiarim buäka, áapo entok jume áamak rejteïhui? Katim am buäpo yúmalatukay, ál-la jume sacerdote tékilta tiöpopo joame jíbba. ⁵ ¿Jachem kaa ä nok-la, juka leypo jiojteta, jáchin jum jimyore táapo, jume sacerdotem tiöpopom bem tékil jojoa, entokim kaa Diosta bejre? ⁶ Júntuksanne ínel enchimieu jiaahua: Senu ímï aane, tiöpota béppa chë yörisi machika. ⁷ Bueïtuk eme jüniäteko jáchin ä jiau bárëhui: “Juka yore nák jókolihuamtane huáatia, kaa jume animaalim altarpö Diostau totoijhuamta”, huanäi ál-lem kaa bétte nokta ámet nok éiyey, jume kaita kúlpakammechi. ⁸ Bueïtuk ínapo jü Yoremta Üusi jimyore táhuarita béppane yaurata úttia nesauta jípure.

Jü yoreme huakiam mámakame

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Huämi áman yeu sika bem sinagoogau yepsak. ¹⁰ Ímïri senu aaney, huakiam mámaka. Huanärim Jesústa nátemajek, ä nätua báreka:

—¿Jachu lútula huëpo türi, jimyore táapo jábeta tüte béchïbo?

¹¹ Áapo ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jábesu enchim násuk senu yoreme huépülak kabaraka, jimyore táapo guójöku kóm ä huécheq, jachu kaa áu mámtéka yeu ä huíknake jáni? ¹² Ä ínëlitunakey, ¿jachu kaa chë júne béj-re jü yoreme, kabarata béppa? Íari béchïbo, türi jimyore táapo tühuata yáa béchïbo.

¹³ Huanäi jü yoremtau ínel jiaahuak:

—Em mámamë rúttukta.

Huanäi áapo am rúttuktiak; huanärim türilatáka taahuak, jume senu mámam bënasi. ¹⁴ Chúkula jume pariserom yeu sájaka, náu ettejhuak, Jesústa më béchïbo.

Diosta nésauri joame yeu púari

¹⁵ Jesús íkai jüneriaka, sékana bíchaa siika. Huanäi juebena gente áa sáu sájjak, entok kókoreme símem tütey, ¹⁶ entok kuttílasi ámeu nookak, kaa yeu áu buijnä bétana. ¹⁷ Bueïtuk junëli áhuä chúpanakë béchïbo, juka profeta Isaíasta nokakähui, ínel ä jíako:

¹⁸ Jü nésauta nee joriame ímï aane;

íkáine yeu púala, ín nákéhui;

ín jíapsi áa bétana al-leiya;

ín Espíritune áa béppa órenake.

Huanäi kaa judíommeu Dios yäura bít-huamta noknake.

¹⁹ Kaabetamak nok náassuanake, entok kaa chay noknake, entok kaabe ä nokäu jikkaijnake, jum böommechi.

²⁰ Juka sána ríutilata kaa bóula kóttianake,

entok kántela pabiilo buiichiamta kaa tuchanake,

áapörík lütüriata jípureka ä nésahuepo ä yosüu tájti.

²¹ Jume kaa judíom éntok, ä téhuampom át éaka ä boobinnake.

Espíritu Santota béj-reka nokhuame

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Huanäi senu lemooniota jípureme áu nüpahuaq, líptitaka entok múurotaka; të Jesús ä tütek. Ínëli jü lípti entok múuro bitchak, entok nookak. ²³ Huanäi sime gente át guómtilatataka ínel jiaahuay:

—¿Jachu iri ájaria jáni jü Davidta Üusi?

²⁴ Të jume pariserom ä jíkkajakam ínel jiaahua:

—Íri lemooniom yeu bébba, jü Beelzebú lemooniommeu yäutta úttiärayi.

²⁵ Jesús jünéaka jita bénak bem éaïhui, ínel ámeu jiaahua:

—Sime réy nación kaa nanabeu éaka emo näikimtelame lülüte, entok buére jóära ö kía jóuhua kaa nanabeu éátek, kaibum bínhua ára náu jíapsinake. ²⁶ Entok jü Satanás, Satanásta yeu bébátek, áapo áu näikimtelatataka tatahua. ¿Jáchisu júntuk bínhuatunake jáni, jü réytaka ä nésahuëhui? ²⁷ Bueítuk ínapo Beelzebúta úttiäray lemooniom yeu bébátek, enchim üusim, ¿jábeta úttiäraysum yeu am bébba? Huári béchïbo, jü enchim jiop-läpo, bempom yäura juezta bénasi enchim yuktianake. ²⁸ Të ínapo Diosta Espíritu úttiäray lemooniom yeu bébáteko, tua lütüriapo enchimmeu yebij-la, jü Diosta réytaka nésahuëhui.

²⁹ 'Bueítuk, ¿jáchisu senu ára áman kibake, jü yorem úttiakamta jóahui, jita ä úhuä béchïbo, bueítuk kaa bát ä súmakáteko? Huanäi ál-la juka jóapo ayukamta ára ä úhua.

³⁰ 'Jü kaa ínomak éame, nee béj-reka jíapsa; hua kaa ínomak jita náu tójame, ä chíbejtia.

³¹ 'Huári béchïbone ínel enchimmeu jiaahua, sime kaa tühua entok Diosta béj-reka béttek nokhuame yoremem yáari, jiokorina; të jume Espíritu Santota béj-reka béttek át nokhuame kaibu jiokorina. ³² Entok jábetaka junne Yoremta Üusi béj-reka nokakátek jiokorina; të jü Espíritu Santota béj-reka béttek át nokame, kaibu jiokorinake, ími buíapo entok áman téhuekapo junne.

Jü júya ä takäpo täyana

(Lc. 6:43-45)

³³ 'Jü júya türi, türük takanake. Të jü júya kaa türi, kaa türük takanake; bueítuk jü júya ä takäpo täyana. ³⁴ ¡Eme kaa tü yóremem bakot usiarïem! ¿Jáchisem türük noknake, kaa tü yórememtaka? Bueítuk jíapsipo tápuni jü tempo yeu huéeme. ³⁵ Jü tü yóreme ä jíapsipo türük ayukä béchïbo türük johua; jü kaa tü yóreme éntok, ä jíapsipo kaa türük ayukä béchïbo kaa türük johua. ³⁶ Të ínapone enchimmeu ínel jiaahua, sime nokta jájana kaa türük yoremem nokakäu, Diosta bíchäpo yäura bít-huamta taahuari yúmakim jüneenake, kaa türük bem nokakähui. ³⁷ Bueítuk em nokakä bétana lútula huémta yáariana, entok em nokakä bétana bétte noki emót chúpána.

Yóremraa kaa tü éame señalta aahua

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Huanäi huate escriibam entok pariserom akim ä yómmiaka ínel jiaahua:

—Maestro, juka kaa jaibu bít-huamta em joäute bít péiya.

³⁹ Huanäi Áapo am yómmiak, ínel jíaka:

—Jü yóremraa kaa türük jíapseka ä jubimak kaa huépülsi áu nüyeme, Diosta ára jita joäu señalta aahua; tem täbui señalta kaa mákna, ál-la huaka Jonás profetatau yeu sikamta jíbba. ⁴⁰ Bueítuk jáchin jü Jonás báij táapo entok báij tukaapo buére kúchuta tópapo anakä bénasi, junëli kétchi ínapo jü Yoremta Üusi báij táapo entok báij tukaapo buíata bétuk annake. ⁴¹ Jume yoremem Nínivepo joomem, Diosta bétana yäura bít-huamta taahuarit yúmak, iri yóremraa én kat-riammakim emo tóboktianake, bétte nokta ámet chúpä béchïbo; bueítuk bempom emo jíapsi kúaktiak, Diosta noki Jonásta ámeu nokako. Të én éntok senu

ímí aane, Jonásta béppa chë yörihuame. ⁴² Entok senu reina suriu jometaka, jü én kat-ria yöremraatamak áu tóboktianake, Diosta bétana yäura bít-huamta taahuari yúmak, huanäi bétte nokta ámet chúpanake; bueituk áapo mékka buiära bétana yepsak, juka rey Salomónta tüisi jita täyäu ä jikkaij báreka; tē én éntok senu ímí aane, rey Salomónta béppa chë yörihuame.

Espíritu jaiti machi nóttekame

(Lc. 11:24-26)

⁴³ Jü lemoonio espíritu jaiti machi yoremtat yeu sikátek, huakia buíapo ansisim-nake, áma ä jimyorenakeu jariaka; tē kaa ä tíakáteko, ⁴⁴ ínel jiaunake: “In jóaune nótti báare, ín yeu sikáhui.” Huanäi áman yepsakátek, kaabeta áma téunake, ál-la chíchikta entok musäla yáata. ⁴⁵ Huanäi sika, guoy búsan lemooniom áa béppa chë mamachim núnake. Huanärim át kimuka áma jóatenake. Chúkula ïri yoreme chë júne machika tahuanake, bannaataka béppa. Ínëli kétchi ámeu yeu huéenake, jü yöremraa én kat-riammehui.

Jesústa áiye entok ä sailahuam

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Ínëli ketune gentetau ä nokayo, ä áyehua entok ä sailahuam päkunim aaney, áu nok báreka. ⁴⁷ Huanäi senu ínel áu jiaahua:

—Em áiye entok em sailam päkunim aane, émomak nok báreka.

⁴⁸ Áapo ä yómmiak, juka ínëli áu jáamta. Huanäi ínel jiaahua:

—¿Jábesu jü ín áiye? Entok, ¿jábesamme, jume ín sailam?

⁴⁹ Huanäi ä discípulommeu lúl-la jikau mámtaka, ínel jiaahua:

—Ímirim aane, jü ín áiye entok jume ín sailam. ⁵⁰ Bueituk jábetaka junne ín Áchay téhuekapo kátekamta nésahui joame, júri ín saila, ín huaayi, entok ín áiye.

13

Et-leerota ejemplo

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Huári taahuarit Jesús jóapo yeu siika. Huanäi bahue mayoat yejtek. ² Huanäi juebena gente áu náu yájjak. Áapo éntok barcopo kibakeka, áma yejtek. Jü gente éntok símetaka bahue mayoa see päriapo aaney. ³ Huanäi juebenak am majtiak, ejemplommeyi ínel jíaka:

—Jü et-leero echíseka yeu siika. ⁴ Huanäi ä echay, huate báchia böo mayoat huáttek. Tē huikichim áma yájaka ä buäka. ⁵ Huate éntok tétam násuk huáttek, kaa yún buíata ayukaipo. Huanäi läuti síuhuek, kaa yún ä buíakaí béchibo. ⁶ Tē täata yeu sik tájjak, entok kaa ä nahuakaí béchibo huaakek. ⁷ Huate éntok huícham násuk huáttek. Huanäi jü júya huíchära yótuka, ä jíabi mëak. ⁸ Tē huate buía türikuu huáttek. Huanäi taakak; huépul báchia síhueka cien báchiam ámuek; jü senu éntok sesentam; senu éntok treintam. ⁹ Jü jikkaij béchibo nákakame jikkaijnake!

Jume ejemplom jita béchibotukähui

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Huanäi jume discípulom áu rúkteka, ínel áu jiaahuak:

—¿Jatchiakasé ejemplommey ámeu nooka?

¹¹ Huanäi Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Bueituk eme akem ä mák-ri, juka enchim át júneenakähui, juka téhuekapo réy nésauta obiachisi maachik. Tē bempörim éntok, ée. ¹² Bueituk jábe junne jita jípureme, chë júne huatek mákna; huanäi chë yún ä jípunake. Tē jü kaita jípureme, juka ä jípurëu junne ä úhuaana. ¹³ Huári béchibone ejemplommey ámeu

nooka; bueitukim bíchaka kaa bitcha, entokim jikkajaka kaa jikkaja, entokim kaa át jüneiya. ¹⁴ Júneli ámet áu chúppa, jü profeeta Isaíasta nokakähui, ínel jíaka:

Nákakem jikkajake, të katem át jüneenake;
éntokem bíchaka bínnake, të katem huitti át jüneenake.

¹⁵ Bueituk i pueblota jíapsi námakaka tahuala;

entokim náka páttilatata kaa jikkaja;
entokim bem pusim páttiala,
pusimmey kaa bit béchibo,
entokim nákamme kaa jikkaj béchibo,
entokim bem jíapsiy kaa am jüneenakë béchibo.

Të íneline kaibu ára am anianake.

¹⁶ 'Të yúmalasi al-leeri enchimmet ayka; bueitukem puseka bitcha, éntokem náka kaa jikkaja. ¹⁷ Bueituk tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, juebena profeetam entok juebena lútula Dios huáateme, akim ä bit péaka taahuak, juka én enchim bíchähui; të katim ä bitchak. Entokim ä jikkaj péiyay, juka én enchim jikkajähui, të katim ä jikkajak.

Jesús juka et-leerota ejemplo am téjhuak

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ 'Akem ä jikkaja eme, juka ejemplo et-leerota bétana. ¹⁹ Bueituk jábe junne, juka réy nok nésauta jikkajame, të kaa at jüniätek, íri báchiat böo mayoat ethuakamta benna; bueituk jü diablo áu yepsaka, úttiapo ä úhuanake, juka ä jíapsipo ethuakamta. ²⁰ Entok ketchi jü tétam násuk ethuakame, íri júnen juka nokta jikkajaka, sep láuti al-leaka ä mabetnake. ²¹ Të kaa tüisi naahuak; íari béchibo kaa bíbinhuatu; bueituk Diosta noki béchibo obiachisi áu huée táytek entok kaa tüisi bit táytihuak, taitinake. ²² Jü huícham násuk ethuakame, íri júnen juka Diosta noki jikkajakame; të jü ániat kaa yúmasi huéeme, entok jü yún bem tómi péäu, Diosta noki bem mabetakäu nánayote. Huanäi kaa tataka. ²³ Të jü türi buíapo ethuakame, íri júnen nokta jikkajaka át jünéakame. Huanäi takanake. Huépul báchia síhueka cien báchiam ámuenake; jü senu éntok sesentam; senu éntok treintam.

Júya tirijkom násuk ayukame ejemplo

²⁴ Júchi täbui ejemplota ámeu nookak, ínel jíaka:

—Jü téhuekapo réy nésahui, juka yoremta ä huajpo tü báchiata ä echakä benna.

²⁵ Të seenu, tirijkom áttiakamta ée béj-reme, tukaapo jume yoremem kócheyo, júya kaa türi báchiata tirijkom násuk echaka siika. ²⁶ Huanäi juka etta yótuka ä taka táytek, jü júya kaa türi két áma síhueka yótuk. ²⁷ Huanäi jume huajta áttiakamtau tekipanume ínelim áu jiaahuak: “Señor, ¿jache kaa báchiata türik áma eechak, em huajpo? ¿Játchiaka jüntuk ket júya kaa türika áma síhuek?” ²⁸ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahuak: “Jábe nee béj éame íkai yáuhuak.” Huanäi jume áu tekipanume ínel áu jiaahua: “¿Jachë áman sájaka itom ä popón íaa?” ²⁹ Áapo ínel ámeu jiaahuak: “Èe, bueituk jáchin aykem juka júya kaa türik pónätek, két jume tirijkom ámak popónnake. ³⁰ Akem ä tójja; éläposu nánabeu yótunake, juka etta jójonaka ä tóboktiahuäu tájti. Huanäi jume tirijkom chúktia naatehuayo, ínapone am téjhuaanake, jume tirijkom chúktíame, báchem juka júyata kaa türik náu tójaka, lolopola ä súmma, ä táaná béchibo; të jume tirijkomem náu tójaka am éeria, jum íari béchibo kárita ín yáaläpo.”

Mojtaasa báchiata ejemplo

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Júchi täbui ejemplota ámeu nookak, ínel jíaka:

—Jü téhuekapo réy nésahui, mojtasa báchiata senu yoremta ä huajpo ä echakä bénna. ³² Të iri báchia lütüriapo sime báchiam béppa chë ilitchi; të yötukätek sime júya jíurim béppa chë yoyötu. Huanäi júya buëuruka tatahua. Ínëli jume huikichim téhueka bétana áu yájaka áma totosate.

Levaduura ejemplu

(Lc. 13:20-21)

³³ Júchi täbuik ejemplota ámeu nokaka, ínel jiaahuak:

—Téhuekapo réy nésahui, levaduura jámutta nükäu bénna, báisi jünakteri ariinampo ä töak. Huanäi sime náu küteka huécheke taahuak.

Jáchin Jesústa ejemplommea am majtiähui

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Jesús íkai simeta ejemplommey ámeu nookak, jü gentetahui. Am majtiätek, ejemplommey jíba ä jojoay, ³⁵ buëituk íkai profetata nokakäu áhuä chúpánakë béchibo, ínel ä jákähui:

Ejemplommeyne ín teni étaponake,

huaka ániata kësampo naateka éspotane étapoka ä jüneriatebonake.

Jesús ä jüneriatebo, juka júya kaa türi ejemplota

³⁶ Jume gentem sákatuasuka, Jesús jóapo kibakek. Huanäi jume discípulom áu rúkteka, ínel áu jiaahua:

—Itomë téjhua jáchin ä jiau bárëhui, juka júya kaa türi huajpo ayukamta ejemplu.

³⁷ Am yómmiaka Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremta Üusi jü tü báchiata echame. ³⁸ Huaj päria ínel jü ánia; jü báchia türi éntok, jume réy nésaupo usiarim; jü júya kaa türi éntok jü kaa tü yóreme diablo usiari. ³⁹ Jü kaa türük echákame ínel jü diablo yore béj-reka huéeme; jü tirijko chúpila tóboktiahuame éntok ánia lüteme; jume etta tóboktéame éntok ángelesimme. ⁴⁰ Jáchin juka júya kaa türük popónhuaka ä táahuakahui, ilë bénanake, jü ánia lüteme. ⁴¹ Jü Yoremta Üusi ä ángelesim áman bíttuanake, jum réytaka ä nésahuëhui, jume kaa tühuata huatem jotuame entok jume kaa türük joame náu am tóijnakë béchibo. ⁴² Huanärim ornota béetëu am guötianake. Ímírim emo tam kumeka buannake. ⁴³ Huanäi jume yúmalasi Diosta nésahui joame, bem Áchay réytaka nésahuepom tää machiriata bénasim bélojkosi bíttunake. ¡Jü jíkkaij béchibo nákakame jíkkaijnake!

Tesooro ésoni

⁴⁴ 'Entok ketchi jü téhuekapo Diosta réy nésauri tómi béjhuata júya päriapo égota bénna. Huanäi senu yoreme ä tíaka, júchi ä éssok. Íäri béchibo tüisi al-leaka simeta ä jípurëu nénkaka, huanäi huákai buíata jínuk.

Jü téta perla yún béj-reme

⁴⁵ 'Entok ketchi jü téhuekapo Diosta réy nésauri juka jábeta jita jinnü bénna. Íri türi perlam jariaka am jíjinu. ⁴⁶ Huanäi juka perlata ujoyolisi musála machik téaka, sika simeta ä jípurëu nénkaka, ä jínuk.

Jume jítërim

⁴⁷ 'Ínëli ketchi jü téhuekapo Diosta réy nésauri jítërim bénna. Ímëri bahuéu jímmahuakätek, kúchum kaa nánälaim nunüye, tuttërim entok kaa tuttërim. ⁴⁸ Huanäi senu huëpo tápunakätek, mayoau bícham yeu huíhuikhua. Huämírim joteka jume türim yeu püaka, huaripom am öore; jume kaa türim éntokim päkun yeu guöguötia. ⁴⁹ Ilë bénanake jü ánia lüteme: jume ángelesim yeu kannake;

huanärim jume kaa tühuata joame näikimtenake, jume yúmalasi Diosta nésahui joame násuku. ⁵⁰ Huanärim horno béetëu guötiana; imirim emo tam kumeka buannake.

Tómi béj-reme jauhuey huéri entok bemela

⁵¹ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem símekut júniaka taahua?

Huanäi bempo ä yómmiak, ínel jíaka:

—Jeehui, Señor.

⁵² Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Huäri béchïbo jü escriiba jü téhuekapo Diosta réy nésauri bétana tüisi áu majtialame, senu áchayhuariapo familiata bënna. Tómi béj-remta áttiaka, bebëmelak entok kaa bebëmelak áma yeu huíike.

Jesús Nazaretpo aane

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Ínëli huëpo chúkula, Jesús ejemplom am majtiasuka, áma yeu siika. ⁵⁴ Huanäi ä pueblo Nazareu notteka, am majtiay bem sinagogampo. Huanärim áa bétana buére éiyay, ínel jíaka:

—¿Jáksu ìri ä nüka ä jípure, juka jita täyahuamta? Entok, ¿juka obiachik kara johuamta ä joähui? ⁵⁵ ¿Jachu kaa ìri ájária, jü carpinterota üusi? ¿Jachu kaa María ti téhuak, ä áyehua; entok ä sailam, Jacobo, José, Simmom entok Judas? ⁵⁶ ¿Jachu kaa jume síme ä huayim ímì itomak aane? ¿Jákübosu júntuk ìri íkái símeta jípure?

⁵⁷ Ä nokähuim kaa béj jóaka éiyay. Íäri béchïbo Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Síme profeta yórhua; të ä buiärapo entok ä jóapo, ëe.

⁵⁸ Huämìri kaa yún ä yáuhuak, juka obiachisi kara johuamta ä joähui, bempörim kaa ä súale béchïbo.

14

Juan Bautistata mëhuakähui

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Júnaköri jü rey Herodes tetrarca, Jesússta bétana buéresi nokhuamta jíkkajak.

² Huanäi jume ä sáhuemmeu ínel jiaahua:

—Ìri Juan Bautista kókkolam násuk jíabitelame; huäri béchïbo úttiäraata jípureka ára jita johua.

³ Bueítuk Herodes, Juanta buíseka cadenamnea ä súmaka carcelpo ä yéchalatukay, jámut Herodíasta béchïbo. Íkái ä sailahua Felipe ä jubekay. ⁴ Juan éntok ínel áu jiaahuay:

—Katë ä jípupo yúmala, juka em saila juubi.

⁵ Herodes éntok ä mëbáarey, të genteta májhuey; bueítuk bempom Juanta täyay, ä profetatukä bétana. ⁶ Të Herodesta huásuktiriam taahuareka pajkoyo, jü Herodíasta jámut asoa, símem bíchäpo yëka. Huanäi Herodes ä türeka taahuak.

⁷ Íäri béchïbo, ä chúpa rókaka nookak, jita ä ahuaü ä mák rókaka, ä obiachitu násuk junne. ⁸ Áapo ä áye bétana bát téjhuaataka ínel jiaahuak:

—Ímì puraatopë nee ä mákka, juka Juan Bautistata kóbba.

⁹ Huanäi jü réy sirokaka taahuak; të juka nokta ä nokakäu úttiatakäu ä chúpnakë béchïbo, entok jume yórisi machim mesau áamak jokame bíchaka, nésahuek ä máknä béchïbo. ¹⁰ Huanäi nésahuek, carcelpo Juanta kóba chúktianä béchïbo.

¹¹ Huanäi jü kóbba, puraatopo nüpahuakä, jü ìli jámut ä mákhuak; áapo éntok ä áyebeu ä tójjak.

¹² Huanäi ä discípulom áma yájaka, ä takaahua nüka ä maäk. Huanärim sájaka Jesústa ettejhuariak.

Mamni miilim jibuätuahuakähui
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Jesús ikäi jikkajaka, huépul barcota nüka áma yeu siika, sékana mékka päriau bíchaa. Jü gente ä jikkajaka guókimmeyim áa sáu sájjak, buére jóärampo naateka. ¹⁴ Huanäi Jesús yeu sika, juebena genteta bíchaka, am jijiokolek. Huanäi jume áme násuk kökoreme tütek. ¹⁵ Béja tukariu yúma táytey, ä discípulom áu rúktek, ínel jíaka:

—Ími kía päria, entok béja kúpte; Akë am sáka sáuhue, juka juebena genteta, bueitukim pueblommet sájaka buähuamta jinnunake.

¹⁶ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Kaa úttia bem sákanakëhui; emem am jibuätua.

¹⁷ Bempo éntok ínel jiaahua:

—Ímite kaita jípure, mamni páanin jíbba entok guoy kútchum.

¹⁸ Áapo ínel ámeu jiaahuak:

—Äbem ínohuam huéria.

¹⁹ Huanäi juka genteta júya bájta béppa jote sáuhuek. Jume mamni páanim nüka, entok jume guoy kútchum. Huanäi téhuekau jikau remteka, Diosta baysauhuek. Am rébektiaka discípulommeu am buíssek; ímëi éntok gentetahui. ²⁰ Símetakam jibuäk, entokim jóbuak. Huanäi jume rerebem yeu békame, dooce canastam tátapunimim náu tójjak. ²¹ Jume jibuäkame éntok mamni mil ohuimtukay, jáamuchim entok ili usim kaa áma näikiaka.

Jesús bahueta béppa huerama
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Jesús sep ä discípulom barcopo jámutuaka áapat am sákatuak, bää huáyтана bíchaa. Áapo éntok jü gentetamak taahuak, am sákasuü tájti. ²³ Juka juebena genteta sákatuasuka, sékana bíchaa júya káhuit jikau sika oraciónta johuay. Huanäi tukariu yúmak, áapola huämi aaney. ²⁴ Jü barco éntok béja bahue násuk huéiyey, jume bää maaresim éntok emo tóboktiaka át huehuechey. Bueituk jü jeka ä nankirika huéiyey. ²⁵ Të abe matchuyo, Jesús ámeu yepsak, bahue bäata béppa huésimeka. ²⁶ Huanäi jume discípulom, bahueta béppa huémta bíchakam guómteka, ínel jiaahua:

—¡Jo jü jóusi! Huanärim májhueka chay nookay.

²⁷ Të huanäi Jesús ámeu nónokak, ínel jíaka:

—¡Katem kom éiya! Ínapone ím aane. ¡Katem majhuë!

²⁸ Huanäi Peero ä yómmiak, ínel jíaka:

—Señor, émpotuko, nechë emou bíchaa huéetua, bäam béppa.

²⁹ Huanäi Áapo ínel áu jiaahuak:

—Binë huéiye.

Huanäi Peero barcopo kom chépteka, bäam béppa huée táytek, Jesústau bíchaa huée báreka. ³⁰ Të juka jeka úttiakamta bíchaka ä mámajhuek, entok kom kikkibak táyteka, chay táytek, ínel jíaka:

—¡Señor, nechë jínëu!

³¹ Jesús sep áu mámteka, ä buíssek, entok ínel áu jiaahuak:

—¡Yoreme kaa yúmalasi Diostat éame! ¿Jatchiakasë Diostat éehuäpo kom éiya?

³² Huanäi bempörim barcopo jámuko, jü jeka yánti taahuak. ³³ Huanäi jume barcopo anëihui áhuim rúkteka ä yörey, ínel jíaka:

—¡Tua lütüriapo empo Diosta üüsie!

*Jesús Genesaretpo kökoreme tütek**(Mr. 6:53-56)*

³⁴ Huanärim bahue huáyтана yájaka, Genesaret pueblou kiímuk. ³⁵ Jume yoremem áma jóakame ä tátäyaka, noktam áman bíttuak, síme pueblom beekatana. Huanärim síme kökoreme áu nüpak, ³⁶ entokim jiokot áu jiaahuay, ä súpem mantom mayoat jíba mámte rókaka. Huanäi síme jume át mámtekame, türilatakam taahuak.

15*Juka yoremta jíapsi nanasontume**(Mr. 7:1-23)*

¹ Huanärim Jesústau rúktek, huate escriibam entok pariserom, Jerusaléniu joome, ínel jíaka:

² —¿Jatchiaka jume em discípulom juka yoiyöturim boojoriau kaa johua? Bueítuk katim bábaijma, páanim buä bárëteko.

³ Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiaka eme kétchi, juka Diosta nésahuekáhuem kaa johua, yoiyöturim boojoriau enchim jo bárë béchibo? ⁴ Bueítuk Dios nésahueka ínel jiaahuak: “Em áтчay entok em áiye, Akë am yöre, të jábe ä áchaybet entok ä áyebet, bétte nokta am béj-reka ámet nokakátek, kaita át temajeka métuna.” ⁵ Të eme ínělem jiaahua: “Jábetaka junne ä áchaybeu entok ä áyebeu ínel jíáteko, jü áy ára enchi ín aniä eyhui, Diostau bíchaa ná náikiala”, ⁶ huanäi íněli jíaka, béja kara am aniaka tatahua, jume áchayhuariam. Íněli jü Diosta nésahui kaita béj-reka tatahua, juka yoiyöturi boojoriau enchim jo bárë béchibo. ⁷ ¡Eme Dios huátihuamta bénasi emo antua! Túisi enchim bétana nookak jü Isaías, ínel jíakari:

⁸ İri pueblo ä teniay jíba nee yöre, të bem jíapsi mékka inou aane.

⁹ Bueítuk kía béjja, jü bem nee yörehui, doctriinata bénasim yore ä majtia, juka yoremem nésauta.

¹⁰ Huanäi juka juebena genteta núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Akem ä jíkkajaka éntokem át jüneiya. ¹¹ Kaa yoremta nasonte, jü tempo kimume; ál-la jü tempo yeu huéeme, İri ál-la yoremta nanasonte.

¹² Huanäi ä discípulom áu rúkteka, ínel áu jiaahua:

—¿Jachë kaa jüneiya? Bueítuk jume pariserom íkai nokta jíkkajaka, kaa tüisi ámeu huétchek.

¹³ Të Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahuak:

—Síme júya óuhuo, téhueka bétana ín Áchay kaa echakäu, nahuamak békti popónna. ¹⁴ ¡Akem am tójja! Liliptimtakam huate liliptim huíksasaka. Bueítuk jü líptitaka tábui líptita huíksimëteko, náhuichikam guójökun kóm huáttinake.

¹⁵ Peero ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Ítomë ä téjhua, jáchin ä jiau bárëhui, íkai ejemplota.

¹⁶ Jesús ínel jiaahua:

—¿Jachu eme két juka kaa jüneehuamta jípure? ¹⁷ ¿Jachem kaa át jüneiya? Síme tempo kimume tónáu bíchaa huéiye; chúkula éntok yeu jujuyäutehua.

¹⁸ Të jü tempo yeu huéeme, huáijhua jíapsipo yeu huéiye; İri ál-la juka yoremta nanasonte. ¹⁹ Bueítuk jíapsipom yeu huéiye, jume kaa tü éerim, jü yore suahuame, jü jubeka entok júchi tábuik jípureme, jü kaa emo jubeka kía náu jíapsihuame, jü jita ékbua huame, jü kaa lütüriapo jábetat nokhuame, entok jü Diosta béj-reka

béttek nokhuame. ²⁰ Īri síme, juka yoremta nasonte; të jü kaa áu mám báksiaka jibuáhuame, kaa yoremta nanasonte.

Jámüt Cananeapo joometa Diostat éahui
(Mr. 7:24-30)

²¹ Jesús jumü yeu sika, Tiro entok Sidón buiärau bíchaa siika. ²² Senu jámut Canaa buiärapo yeu simlataka, chay nokaka ínel jiaahuay:

—¡Señor, Davidta Üusi, nechë nák jiokole! In jámut asoa lemoonio át aneka jiokot áhuä bíttua.

²³ Të Jesús huépul nokta júne kaa ä yómmiak. Huanäi ä discípulom jiokot éaka áu rúktek, ínel jíaka:

—Akë ä simtua, bueítuk itot chäka huéeka chaysime.

²⁴ Áapo am yómmiaka ínel jiaahuak:

—Israel kabaram emo tárulammeune jíba bíttuari.

²⁵ Huanäi áapo áu rúktek, entok tónommia kíkteka ínel áu jiaahua:

—¡Señor, nechë jinëu!

²⁶ Áapo ä yómmiaka ínel jiaahua:

—Kaibu türinake, jume itom usim páanim buä éähui, am úuhuaka ili chüum am mik béchïbo.

²⁷ Të áapo ínel áu jiaahua:

—Jeehui, Señor; të jume ili chüum bem teko mesapo juka lelebelaik kom huáttemta jünem buabuäye.

²⁸ Huanäi Jesús ä yómmiak, ínel jíaka:

—Empo jámmut, ¡yún emót aika, jü Dios éehuame! Emou yáatunake, tua em ä huáatiä pámani.

Huanäi ä jámut ásoa türilataka taahuak, huämi orapo naateka.

Jesús juebena kökoreme tütek

²⁹ Jesús huämi yeu sika, Galiléa bahue mayoau yepsak. Huanäi júya káhuit jikau sika áma yejtek. ³⁰ Huanäi juebena gente áu rúktek, lolöim, liliptim, múurom, kaa emo mám yekame, entok huate yún kökoreme huériaka. Huanärim Jesústau am rúktiak, ä guókpo. Áapo entok am tütek. ³¹ Ínëli jü juebena gente buére éiyay, múurom nokame bíchaka, jume kaa emo mám yekame türilame, jume lolöim naa kateme, entok jume liliptim bíchame. Huanärim Israelpo Diosta tüisi úttiley.

Jesús naiki miilim jibuätuak
(Mr. 8:1-10)

³² Jesús ä discípulom núnuka ínel jiaahua:

—Juka gentetane jiokolë, bueítukim béja báij taahuare ínomak aneka, entokim buähuamta kaa jípure, jibuä béchïbo. Kaa jibuälame sákatua béchïbo éntokne kaa báare. Jáchinai jünem böot katëtek, tébäi tamunake.

³³ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—¿Jáksute ítapo yún páanim jípure ímí mékka jóa ániapo, símem jóbosi jibuänakre béchïbo?

³⁴ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jaiki páanimsem jípure?

Bempo ínel jiaahua:

—Guoy búsaním, entok ili jaiki kútchum.

³⁵ Huanäi néshuek, juka genteta buíapo jote sáhueka. ³⁶ Huanäi jume guoybusam páanim núka entok jume kútchum, ínëli Diosta baysausuka, am rébektiaka ä discípulom am mákkak; jume discípulom éntok genteta. ³⁷ Símetakam jibuäk, entokim jóbuak. Huanäi jume lelebelaim yeu békame náu tójjak, guoybusan canajtam

tátapunim. ³⁸ Jume jibuäkame éntok, naiki mil ohuimtukaiimme, jáamuchim entok ili usim kaa áma náikiaka. ³⁹ Huanäi jume gentem sákatuasuka, barcopo jámuka buiära Magdala téau yepsak.

16

Huépul señaltam áahuak jume pariserom entok jume saduceom

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Huanäi jume pariserom entok jume saduceom áhuim rúktek, ä jioptua báreka, señalta téhueka bétana áu aahuaka. ² Të Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Tukariu yúmamta bichátek: “Türi báare jü tiempo”, tem jijia: “Bueítuk jü ánia téeka síkilisi chátu.” ³ Én kethueytana éntok: “Buére jeknake, bueítuk jü ánia téeka síkilisi namu chátu.” ¡Eme lútula Dios huáatemta mamatome! Akem ä täya, juka téeka ániata jáchin ä huéhui; të juka señal taahuata én huémta, ¡katem át jüneiya! ⁴ Jü kaa tü yóremra kaa huépülsi au nüyeme, señalta áu yáaria iaaka nooka; të kayta señalta éntok jípunake, profeta Jonásta señal jíbba.

Huanäi am tójaka siika.

Jume pariserom levaduura

(Mr. 8:14-21)

⁵ Jume discípulom huáyтана yájaka, jume páanimim kaa nüpak, ámebia kópteka.

⁶ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¡Akem ä bitcha, jó! Jume pariserom entok saduceom levaduura bétanem emo suaya.

⁷ Bempo éntok ínel éiyay, ínel jíaka:

—Kaa páanim itom nüpakä béchibo júnel jiaahua.

⁸ Jesús ä jüneriaka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem ínel éiya? ¡Yoremem kaita súalëram: “Katte páanim jipure”, ti éaka! ⁹ ¿Jachem kaa ámeu huáate, jume mamni páanimmehui, mamni mil yoremem béchibo, entok jaiki canajtam enchim náu tójakähui? ¹⁰ Entok jume guoybusan páanimmehui, naiki mil yoremem béchibo, entok jaiki canajtam enchim náu tójakähui, ¿jachem kaa ámeu huáate? ¹¹ ¿Jatchiakasem kaa át jüneiya? Kanne jume páanim béchibo ínel enchimmeu jiaahua, ál-la jume pariserom entok jume saduceom levaduura bétana; iäri bétanem emo suaya.

¹² Huanärim jünëiak, kaa jü levaduura páanim bétana emo suaya sáihuähui, ál-la jume pariserom entok saduceom juka doctrinata yore majtiahumta bétana.

Peero Jesústa yeu buíssek, ä Cristo tíaka

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Jum Cesarea Filipo buiärau yepsaka, Jesús ä discípulom nátemajek, ínel jíaka:

—¿Akim ä jábesä tíiya, jume yoremem, juka Yoremta Üusi?

¹⁴ Bempo ínel jiaahua:

—Huate enchi Juan Bautistä tíiya; huate éntok Elías; huate éntok enchi Jeremías tíiya, ö jamak huate profetam.

¹⁵ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Emesu, ¿nechem jábesä tíiya?

¹⁶ Símon Peero ä yómmiak, ínel jíaka:

—Émpë jü Cristo, Dios jíápsamta Üusi.

¹⁷ Huanäi Jesús ä yómmiak:

—Yúmalasë al-leehuamta jípure, Simmom, Jonásta üusi, bueítuk kaa kía jábe yoreme emou yä machiriak, ál-la ín Áchay téhuekapo kátekame. ¹⁸ Ínapone

két ínel emou jiaahua, enchine Peero tíiya. Jü téta buëuruta béppa éntokne ín igleesia yöturianake; jü infierno puertam éntok kaibum áa béppa úttiata jípunake. ¹⁹ Enchine am máknake, jume réy nésauri téhuekapo yáabem. Símeta ímí buíapo em sümäü, téhuekapo két súmatunake; entok síme buíapo em búttiakähui, téhuekapo két búttiaturunake.

²⁰ Kaabeta am téjhua sáuhuek, jume ä discípulom, áu Cristotukä bétana.

Jesús ä muknakeu am tejhua
(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Huanäi naateka Jesús ä discípulom huitti téjhua táytek, buere jóära Jerusaléniu ä huéenakeu úttiaturunake, entok jikot áu yáanähui, jume tiöpopo yoiyöturim bétana, entok jume sacerdote chë nésahueme entok jume escribam bétana, entok méhuaka báij taahuata huéy áu jíabitenakähui. ²² Huanäi Peero áapolaik sékana bíchaa ä nuk sika áamak ettejhua táytek, ínel jíaka:

—¡Señor, emoë jikolë; buëituk jü emou yáanäu kaa emou huéepo yúmala!

²³ Të Áapo Perotau kúakteka ínel jiaahua:

—¡In bíchäpe mékka huéiye, Satanás! Kialë nee teítituabáare, buëituk Diosta nokähue kaa bitcha, ál-la jume yoremem türëu bíchaa jíbba.

²⁴ Huanäi Jesús ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jábetaka junne ino sáu huéé bárëtek, kaa áu beutireka áu tóijnake; huanäi ä kúruj püaktiaka ino sáu huéenake. ²⁵ Entok jábetaka junne ä jíapsihua jínëu báareme, ä tárúnake; entok jábetaka junne jü inot ä éä béchíbo jíapsihua tárúkame, ä téunake. ²⁶ Bueituk, ¿jítasu áma téunake jü yoreme, jum ániat ayukamta yöokateko, juka ä jíapsihua éntok ä tárúkateko? Entok, ¿jaikixu ára béjtua jü yoreme, ä jíapsihua béchíbo? ²⁷ Bueituk ínapo jü Yoremta Üusi yebijnake, jum símek béppa ujjorik ín Áchay áttiäpo, entok ä ángelesimmaki. Huanäi hueuhuëpulam am béjtuanake, jita bem yáakau bétana. ²⁸ Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, huate ímí aneme, katim kókkonake, ál-la taahuata yúmak Yoremta Üusi réytaka yepsamta bíchakátek.

17

Jesústa tábuiasi ä tahuakähui
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Búsan taahuarim simsuko, Jesús am nüka, Perota, Jacobota, entok Juan ä sailahua. Huanäi am nuk siika, júya káhuit jikahui bempolaim. ² Huanäi bem bíchäpo tábuiasi áu yáhuak. Ä pújbahua täata bénasi bélojkosi bíttuy; ä sánkohua éntok tósalisi aayuk, machiriata bénasi. ³ Ímíri Moisés entok Elías ámeu yeu machiak, áamak ettejhua. ⁴ Huanäi Peero Jesústau ínel jiaahua:

—Señor, ¡türi ito béchíbo jü ímí anhuame! Enchi ínel éayo, báij jótamte ímí yáanake: huépülak emo béchíbo, senuk entok Moiséjta béchíbo, entok senuk Elíasta béchíbo.

⁵ Ketune áapörík ä nokayo, namu machiriaka am róptiak. Huanäi jíahui namupo jíkkajituk, ínel jíaka:

—Íri ájária jü ín Üusi ín nákehui. Áamakne al-leiya; áapöríkem jíkkaja.

⁶ Jume discípulom íkái jíkkajakam tónommey jáptek. Huanärim buíau tájti kom kóbatek, tüisi májhueka. ⁷ Huanäi Jesús ámeu rúkteka ámet mámtek, ínel jíaka:

—Jáptëem; entok katem májhue.

⁸ Huanäi bempo jikau remteka, kaabetam bitchak, Jesústa áapolaik jíbba.

⁹ Të chúkula júya káhuit kómam sájako, Jesús ám sáhueka ínel ámeu jiaahua:

—Juka enchim bíchakäu, kaabetem ä téttejhua, ál-la chúkula béja kókkolam násuk juka Yoremta Üusi jíabiteko.

¹⁰ Huanäi ä discípulom ä nátemajek, ínel jíaka:

—¿Jatchiaka júntuk jume escriibam ä úttiä tíiya, júka Elíasta bát yebijnakēhui?

¹¹ Jesús am yómmiak, ínel jíaka:

—Lútüriapo, Elías bát yebijnake; huanäi simeta bemelasi yánake. ¹² Tēne ínel enchimmeu jiaahua, Elías béja yebissuk, tē katim ä täyak, ál-lam simeta bem yáa bárēu áu yáuhuak. Íneli kětchi jú Yoremta Üusi áme bétana jiokot yána.

¹³ Huanäi jume discípulom huitti jünēiak, Juan Bautistata bétana ä nokaihui.

Jesús táij mukërata tütek

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Juka genteta yún anēu am yájako, senu yoreme áu yepsaka tónommey áu kíkteka ínel jiaahua:

¹⁵ —Señor, ín üusi táij múmukemtē nák jiokolē, tüisi jiokot áu bíbicha; bueituk juebénasi táijpo huehueche, entok juebénasi báapo. ¹⁶ Huanäine jume em discípulommeu ä nüpak, tē ímēri én tájtim kara ä tüte.

¹⁷ Jesús ä yómmiaka ínel jiaahua:

—¡Eme nat tómti kat-riam kaita súalëram, entok simekut kaa türik joame! ¿Jauhuey tájtisune ikäi enchimmet ayukamta enchimmet bit yáatinake jáni? Inohuem ä huéria.

¹⁸ Jesús kuttílasi át nésahuek, jú lemooniotachi. Huanäi iri át yeu siika, jú usitachi. Huanäi naateka türilataka taahuak.

¹⁹ Huanäi ä discípulom bempola sékana Jesústau yájaka, ínel áu jiaahua:

—¿Jatchiaka itapo kara yeu ä béebak?

²⁰ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Diostat éhuame ilikkik enchim jípure béchibo. Lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua, eme mojtasa báchiata béechisi Diostat éätek, iri júya káhuittau ínel jíätek: “Sékänē emo yetcha”, huanäi sékana áu yécha éiyey. Íneli enchim béchibo kaita kara yáataka tahua éiyey. ²¹ Tē jú ilē béna kökoa lemoonio, ayuunopo entok oraciónimmaki jíba yeu sisime.

Jesús ä mēnäu bétana júchi nookak

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Galiléa buiärapo bempörim aneyo, Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo jú Yoremta Üusi yóremem mámpo tóijna. ²³ Huanärim ä mēnake; tē báij taahuarim huéy jíabitenake.

Huanäi bempo tüisi sirokoka taahuak.

Tiöpo impuestom béjtua huame

²⁴ Capernaum pueblou am yájako, Perotahuim yájjak, jume impuesto tómita náu totojame, ínel jíaka:

—¿Jü enchim Maestro kaa am bébejtua, jume guoy dracmam?

²⁵ Áapo am yómmiak:

—Jeehui.

Huanäi jóapo ä kibakek, Jesús bát au nookak, ínel jíaka:

—¿Jáchisē ä bitcha, Simmom? Jume ímī buíapo réyesim, ¿jábetasum ä úuhua, júka impuesto tómita: jume bem jóapo uusim, ö jume kaa áma joomem?

²⁶ Peero ä yómmiak, ínel jíaka:

—Jume kaa jóapo joomem.

Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Júnëli jume usim jóapo joome béja kaita béjtua. ²⁷ Júnentaka junne, kaa am omtinakë béchïbo, bahuehuë sika anzuelota áman jímma. Huanäi juka kúchuta bát em yeu huíkekäu, Akë ä nüye huanäi ä tem étapokátek. Huanäre áma ä téunake, tómi estaterota. Íkäre nüka am mákka, íno béchïbo entok émo béchïbo.

18

¿Jábesu chë jü yöhue?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Júnaköri jume disciipulom Jesústau yájaka, ínëlim áu jiaahua:

—¿Jábesu chë júne áma yörisi machi, jum téhuekapo Diosta réy nésahuepo?

² Huanäi Jesús ili usita núnuka, áme násuk ä kétchak. ³ Huanäi ínel jiaahua:

—Lútüriapone ínel enchimieu jiaahua, kaa júchi ili usim bénasi emo nukateko kaibem aman kimunake jum Diosta téhuekapo réy nésahuepo. ⁴ Júnensan jábetaka junne kaa áu buérialéka í ili usi ténasi áu nüyeme, íri júnen chë yöhue jum Diosta téhuekapo réy nésahuepo. ⁵ Entok jábetaka junne, juka ili usita ilë bénnak ín téhuampo mabetakame, nee mabeta.

¡Jiokot áu huénake, hua yoreme yore jioptuamtahui!

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Jábe junne usi il-líchim nee súaleme, kaa türik am yáatuakame, chë türi éiyey, buru molino tétata kutánaapo át súmaka bahuéu kóm jímmaahuako. ⁷ ¡Jiokot maachi, jume ániat kaa türikuu yore jioptuame béchïbo! Bueítuk úttia júkái ayunakëhui, të ¡Jiokot áu huénake, hua yoreme yore jioptuamtahui!

⁸ Ä junëlitunakey, jume em mámam entok em guókim kaa türikum bíchaa enchi am huéria báareyo, Akë am chúktiaka mékka am guötia. Bueítuk chë türinake, kaa mámaka entok kaa guókeka yü jíapsihuäu em huénakëhui, të kaa yúmalam mámaka entok yúmalam guókeka táijta kaa tutukëu em jímmaanähui. ⁹ Bueítuk empo, em pusim kaa türik enchi yáatua báareyo, yeuhuë am huíkeka mékka am jímma. Bueítuk chë türinake, huépülam puseka yü jíapsihuäu em huénakëhui, të kaa guoyim puseka táijta kaa tutukëu em jímmaanähui.

Kabara täruri ejemplo

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ ¡Tüisem át suuhua! Kaabe kía kaitapo am binnake, huépülak junne, ímëi ili uusim. Bueítuk jume bem ángelesim téhuekapo ín Áchay pújapo jíbam aane.

¹¹ Bueítuk ínapo jü Yoremta Üusi jume emo tärulamene jínëu báreka äbo yebij-la.

¹² ¿Jáchisem ä bitcha? Senu yoreme cienim kabaraka, të huépülak täruko, ¿jachu kaa jume noventa y nuevem tösika júyat náa huée táytinake, huaka áu tärukamta jariaka? ¹³ Të ínëli huémnta násuk ä tiakátek, lútüriapone ínel enchimieu jiau báare, chë júne al-leenake, hua kabara áu täruka tēihuakamta bétana, huame noventa y nuevem kaa emo tärukame béppa. ¹⁴ Ínëli kétchi, jü enchim áchay téhuekapo anemta nésau éeri, jume il-líchim ímí aneme, kaabeta áu tärü íaa, huépülak junne.

Jáchisu jýjjiokorihua jü hermaano

(Lc. 17:3)

¹⁵ Bueítuk Cristota súalhuäpo émomak aanik, kaa türik émou ä yáako, empo éntok áapo emepolem aneka, kuttilasë áu nooka. Enchi ä jikkajako, Cristota súalhuäpo émomak anikë yölataka tahuanake. ¹⁶ Të kaa enchi ä jikkajako, huépülak ö guoyimë émomak huéria; bueítuk guoyim ö bájim jikkajäpo síme noki lútüriataka tahuanake. ¹⁷ Të bempörim kaa ä jikkajako, igleesiapo náu aneme téjhua. Huanäi igleesiapo náu anim kaa ä jikkajako, jume kaa judíom entok publicanom bénasë ä jípunake.

¹⁸ 'Lútüriapone ínel enchimieu jiaahua, simeta ímí buíapo enchim súmakähui, áman téhuekapo két súmatunake, entok simeta ímí buíapo enchim búttiähui, áman téhuekapo két búttiatunake.

¹⁹ 'Júchine ínel enchimieu jiaahua, eme guoyika, nanabeu éaka, ímí buíapo jita júne aahuátek, akem ä yáariana, ín Áchay téhuekapo anemta bétana. ²⁰ Bueituk ják junne, guoyika ö bájika ín téhuampo náu anemmaki, huámíne ínapo áme násuk aane.

²¹ Huanäi Peero áu rúkteka ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jaikisisune ä jiokorínake jáni, júka ín hermaano kaa túrik inou ä yáako? ¿Guoy búsanisi?

²² Jesús ínel áu jiaahua:

—Èe; kaa guoy búsanisi jíbba, ál-la setenta guoy búsanisi.

Jume guoyika huikiriame

²³ 'Ääri béchibo jú téhuekapo réy nésauri senu réyta benna. İri jume áu tékipanoame núnnuk, bempörím júka bem huikiriäu am júnerianaké béchibo.

²⁴ Huanäi cuentam ä jo táyteko, huépülaka áu yeu tóijhuak, guoj mamni mil talentom ä huikiriame. ²⁵ İri kara áu béjtuaka taahuak. Huanäi ä tekohua át nésahuek ä nénkinä béchibo, ä jubiahua, ä üusihuam, entok simeta ä áttiahua, junëli ä huikiriäu béjtuanä béchibo. ²⁶ Huanäi jú tekipanuario ä tekobeu tónommia kíkteka, tüisi jiokot áu nookak, ínel jíaka: "In teeko, yánti jíapseké nee boobíchaihui. Ínapone simeta enchi béjtuanake." ²⁷ Huanäi jú tekipanuariota teeko, jíapsi sóokteka ä búttiatebok, entok ä huikiriäbet ä jiokorek. ²⁸ Huanäi yeu sika, senuk tékilpo ä jáläihua téhuak, cien denariom ä huikiriámta. Huanäi kutánapo át chätuka ä jíabi mëay, ínel áu jíaka: "¿Júka em nee huikiriähuë nee bejtua!" ²⁹ Huanäi jú tekohuäpo ä jáläihua, guókpo áu tónommia kíkteka, tüisi jiokot áu nookak, ínel jíaka: "Yánti jíapseké nee boobíchaihui. Ínapone simeta enchi béjtuanake." ³⁰ Të áapo kaa báarek, ál-la carcelpo ä yéchatebok, júka ä huikiriäu ä béjtuäu tájti. ³¹ Jume áamak tekipanuariom júka áma huémta bíchaka, tüisim sirokaka taahuak. Huanärim bem yöturibeu sájaka ä ettejhuariak, júka simeta áma yeu sikamta. ³² Huanäi ä tekohua ä núnuka, ínel áu jiaahua: "¿Tekipanoalero kaa tú yóreme! Simeta huaka em nee huikiriäune enchi át jiokorek, inou enchi jiokot jíakä béchibo. ³³ ¿Jachë kaa két ínëli ä nák jiokoli máchiakay, júka em jálaí, enchi ín nák jiokolekä bënasi?" ³⁴ Huanäi ä tekohua omteka, jume yore bébebame mámpo ä tójjak, simeta ä huikiriäu ä béjtuäu tájti.

³⁵ Jesús ínëli jiaahuak:

—Ánëli këtchi, jú téhuekapo ín Átchay két ínëli enchim yáanake, júka enchim béj-reka ayukamta kaa chíkti jíapsimak enchim ä jioköreko júka em hermanota.

19

Jesús divorciota bétana am majtia

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Chúkula Jesús ikäi nokta noksuka, Galiléa buiärapo yeu sika, Judea buiärau bíchaa siika, Jordán bathue huáyтана. ² Juebenara gente áa sáu sájjak. Huämíri jume kókoreme tütek.

³ Huanärim áu yájjak, jume pariserom, ä jioptua báreka, ínel jíaka:

—¿Jachu yoremta béchibo túri jáni ä jubi ä jimmaanakhui, kía jita béchibo junne?

⁴ Áapo am yómmiaka ínel jiaahua:

—¿Jachem kaa ä nok-la, juka jiojteta? Bueituk júnakoy ániata naateyo, “outa entok jámutta yáhuak”. ⁵ Entok két ínel jiaahua: “Íäri béchibo jü yoreme ä áchayhua entok ä áyehua tösika, ä jubibeu rúkteka áamak jíapsinake. Huanärim íneli huépülak náu takahuanake.” ⁶ Júnelim béja katim náapat guooyi, ál-lam náu huépülak takaanake. Juka Diosta náu rúktiakähui éntok, jü yoreme kaibu am náikimtenake.

⁷ Inëlim áu jiaahua:

—¿Jatchiaka júntuk Moisés ä jímmaaka divorcio jiösiata ä mák nésahuek?

⁸ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Enchim námakak jíapsekä béchibo jü Moisés junëli ä yáatebok, jume enchim jáamuchim enchim guötianake bétana. Të tua kësampo naateka kaa junëli huéiyey.

⁹ Ínapone ínel enchimëu jiaahua, jábe ä jubi täbui yoremamak áhuä náyotek ára ä jímma. Kaa ä junëlituko, ä jubi jiösia divorciota ä mákaka täbuik jubekätek, adulterio kúlpata jípureka tatahua; entok jábe juka jímмата jubekame két jíba júkai kúlpata huériunake.

¹⁰ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Ä ínëlitunakey, kaa áma huétche, jü emo jubiahuame.

¹¹ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Katim simetaka áma yuuma, ä mabet béchibo, ál-la huame Diosta bétana jünee huamta mabetame. ¹² Bueituk huate yoremem jauhuey júne kaa jujube; bempo júnel yeu tómtila. Huate entok tua káponim, yoremem ínel am yáalä béchibo; huate entok bempo ínel emo yáala, kaitat obisi éaka, juka Diosta tékil joo béchibo. Juka íkai mabetakame áma áu yumäu jüneriaka ä yáanake; jíba türi éläposu jauhuey júne kaa jubnake.

Jesús tühuata ili usim mákka

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Huanäi ili usim áu tóijhuak, áme béppa mámtëka Diostau am buanianakë béchibo; të jume discípulom kutti ámet nónokak, Jesústa kaa múksi bít iaaka. ¹⁴ Të Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Akem am tójja Jume ili usim éläposum ínou kannake. Katem júkai am úuhua, bueituk Diosta téhuekapo réy nésauta, bempom ä áttiak.

¹⁵ Huanäi áme béppa mámtëka yeu siika, jum ä aneipo.

Jü riko jübua yötume

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Huanäi senu áu yepsaka ínel áu jiaahua:

—Türi Maestro, ¿jita tühuatasune yáanake jäni, juka yü jíapsihuamta jípu béchibo?

¹⁷ Áapo ínel áu jiaahua:

—¿Jatchiake nee türi tíiya? Kaabe éntok türi, Dios jíbba. Të empo jíapsita ayukäu kibak bárëtek, Diosta nésahuim, Akë am ëeria.

¹⁸ Júnel áu jiaahua:

—¿Jita nésaurim?

Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Katë yore súuhua. Jubekë kaa täbuimak jíapsa. Katë ékbua. Katë kía jábetat nooka. ¹⁹ Juka em átchay entok em áiye, Akë am yöre; éntoke juka emo bënasi yoremte emo bënasë ä ériaka ä binnake.

²⁰ Jü jübua yötume ínel áu jiaahua:

—Íkai simetane ëeriala ín usitukapo naateka. ¿Jita éntok júchi ínou bëye?

²¹ Jesús ínel áu jiaahua:

—Empo tua lútula jíapsi bárëteko, sikë juka simeta em jípurëu nénkaka, poloobem ä miika. Huanäre äbo sika ino säu huéiye. Inelë simeta joaka, áman téhuekapo ä jípunake, juka juebenak béj-remta.

²² Íkai jíkkajaka jü jübua yötume, kaa al-leaka siika; bueituk yún jita jipurey, rikotukay.

²³ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua, ä discípulommehui:

—Tuane lütüriapo ínel enchimmeu jiaahua, tepa obiachi jü riko jum téhuekapo réy nésahueu kibak béchibo. ²⁴ Júchine ínel enchimmeu jiaunake, chë júne kaa obiachi jü kameyo jíikia pusimpo áman ä huéenakë béchibo, juka rikota téhuekapo Diosta réytaka nésahueu huéenake béppa.

²⁵ Jume discípulom íkai jíkkajaka, tepam guómtilatata taahuak, ínel jíakari:

—¿Jábesu éntok béja ára jínëutaka tahuanake jáni?

²⁶ Huanäi ám bíchaka Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jume yoremem béchibo iri tepa obiachi; të Diosta béchibo kaita obiachisi maachi.

²⁷ Huanäi jü Peero ä yómmiaka, ínel áu jiaahua:

—Señor ítapo ëni, simeta itom jípurëu tóij-la; huanäite emo säu kaate. ¿Jítasute, én, jípunake?

²⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, júnakoy béja simeta bemelasi tahuako, ínapo Diosta Üusi tua réytaka bankot yejteko jum simek béppa uyorikuu, eme ino säu rejtilame, ámanirem két jume dooce rey bankommet jotenake. Jume Israelta dooce tribum béchibem jueezimtumake. ²⁹ Jábe junne juka ä jóuhua, ö áamak huéri, ö ä áchayhua, ö ä áyehua, ö ä jubiahua, ö ä usihua entok buíata, ín téhuam béchibo ä tójakame, cientota béekisi áa béppa ä mabetnake, Diosta bétana, éntok két juka yü jíapsihumta. ³⁰ Të juebénaka bát kateme chúkulam kannake; jume chúkula kateme éntok bát kannake.

20

Párasim etpo tekipuanuame

¹ Jü téhuekapo réy nésauri éntok áchayhuari yoremta familiika bënna. Iri kethueytana yeu siika, tekipuanuariom tákia báreka, ä huajpo páras takam chúktianakeme. ² Huanäi am tákiaka ámemak áu nok tütek, senu táapo huépul denariota am béjtua rókaka. Huanäi ä huajpo párasim ayukäu am bíttuak. ³ Chúkula kethueytana bátanim ják jiay júchi yeu siika. Huanäi huatem bitchak, kaita joaka, plaazapo jokame. ⁴ Huanäi ínel ámeu jiaahua: “Emem ket áman kaate, jum huajpo párasim ín él-lähui. Ínapone juka tua enchim kobanakeu enchim béjtuanake.” Huanäi bempo áman sájjak. ⁵ Abe lúl-la yejtey júchi yeu siika, entok kúpteyo abe bájim jiayo; huanäi két alë bénasi aayuk. ⁶ Entok abe mamnim jiay júchi yeu siika. Huanäi huatem kaita joame téaka, ínel ámeu jiaahua: “¿Jatchiakasem kaita joaka síme táapo ími aane?” ⁷ Bempo éntok ínel áu jiaahua: “Bueituk kaabe itom tákiala.” Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua: “Emem két áman kaate, jum huajpo párasim ayukähui; huanäine juka tua enchim kobanakeu enchim béjtuanake.” ⁸ Huanäi tukariu yúmako, jü yöturi huajpo párasim áttiakame, ä móoromabeu ínel jiaahua: “Jume tekipuanuame núnuka am béjtua, huépul taahuata, jume chúkula naatekame bátchu, jume bát naatekammeu tájti.” ⁹ Huanäi jume abe mamnim jiay áman yájakaihui, hueepulakam huépul denariota mabetak. ¹⁰ Jume bát tékiliu kimukame áman yájaka chem yún emo béjtua máchiley; të bempom két hueepulakam huépul denariota mabetak. ¹¹ Huanärim ä mabetaka éhuil náu nookay,

juka familiatau yoturita béj-reka, ¹² ínel jíaka: “Ímëi chúkula kimukame senu orata jibam tekipanuala, éntoke jíba ito bénasi am béjtuala, jtáttareka entok bétte tékilta síme táapo itom yáalatuk junne!” ¹³ Huanäi áapo am yómmiaka huepülakuu ínel jiaahuak: “Amigo, kaitane enchi úuhua. ¿Jachune kaa nokta émomak yáuhuak, huépul denariota enchi béjtua rókaka? ¹⁴ Juka em áttia nükë siime; tē íkai chúkula kibakekamtane em mabetakäu béekiknä béjtua báare. ¹⁵ ¿Jachune kaa lütüriata jípure, juka ín áttia ín yáa bárë páman ín yáanakëhui? Ö, ¿empo envidiata jípure jáni, ín tü yóremtukä béchibo?” ¹⁶ Íneli jume bát kateme chúkulam kannake; tē jume chúkula kateme, ímëi bát kannake. Bueitukim juebenna, jume núnurim; tērim ilikki, jume yeu púarim.

Jesús ä muknakeu júchi jüneriatebok

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Jesús buere joära Jerusaléniu jikau sika, ä dooce discípulom naatepola am núnuk. Huanäi böot huéeka ínel ámeu jiaahua:

¹⁸ —Ímëite Jerusaléniu jikau kaate. Ínapo jü Yoremta Üusi éntok jume tiöpopo chë nésahueme entok escriibam mámpo tóijna. Huanärim nokta át chüpanake, ä ménä béchibo, ¹⁹ entokim kaa judíom mámpo ä tóijnake. Jiokochim ä joaka ä bemmuchanake. Huanärim kúrusit ä poponnake; tē báij taahuarim huéy jíabitenake.

Jacobota entok Juanta áye aahuähui

(Mr. 10:35-45)

²⁰ Huanäi jü Zebedeota üusim áiye ä asoammaki Jesústau rúkteka, áu tónommia kíktek. Huanäi senu huémta áu aahuak. ²¹ Áapo ínel áu jiaahua:

—¿Jítasë huátia?

Jü jámut ä yómmiak:

—Ímëi ín guoy asoam, ámechë nésahue, bueituk réytaka em nésahuepom émomak jotenake, huépulaka bátatana, senuk éntok míkötana.

²² Huanäi Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Katem jüneiya jita enchim aahuähui. ¿Jachem juka báasopo ín jínakeu ára ínomak jéye? ¿Jachu emëe juka jiokot anhuamta ín innënakeu ára ínomak ä innëa?

Huanäi bempo ä yómmiak:

—Jehui, ámate yuuma.

²³ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Lütüria báasopo ín jínakeu ára enchim jínakëhui, entok juka jiokot anhuau ín innënakeu arem ínomak ä innëa. Tē senuk bátatana entok míkötana, ino náapo jábem jotenakëhui, kane ínapo ä jípure, juka jábem ín ä máknakëhui; ál-la jü ín Átchay áma am náikiala, jume íari béchibo yeu púarim.

²⁴ Jume guojmamni discípulom íkai jíkkajaka ámehuim öomtek, jume guoyika emo sailakammehui. ²⁵ Huanäi Jesús am núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Jüneäm, jume yäura tékiata naciónimmeu jípureme, bem nésahuepom úttiapo kaa türihuamta ámeu johua, entok jume buéresi emo jípureme úttiapom áme béppa nésahue. ²⁶ Tē enchim násuk kaa ínëlitunake, ál-la hua enchim násuk áu yö joame, íri jume huatem nésauta jorianake. ²⁷ Bueituk jábe enchim násuk bát huériata jípu báareme, íri huatem hétuk áu jípunake, nésauta am joriaka. ²⁸ Ínapo jü Yoremta Üusi äbo yepsak, kaa nésauta jabeta nee jooria íaaka, ál-la símem nésauta joria báreka; entok símem béchibo muk báreka ä jíapsi tójjak, juebenam jínëu báreka.

Guoy lilipitim bíchaka taahuak

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Jum pueblo Jericópo bempörim yeu sájako, juebena gente áme sáu sájjak.
³⁰ Jesústa áma huam huéy, guoy liliptim böo mayoat jokay. Huanäi ä jikkajakam kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—¡Señor, Davidta Üusi, itomë nák jiokolë!

³¹ Jü gente éntok ámet kutti nónokak, kaa múksi am jiau sáhueka; të bempo chë júne úttiaka chaayey, ínel jíaka:

—¡Señor, Davidta Üusi, itomë nák jiokolë!

³² Huanäi Jesús kíkteka am núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem enchimneu nee yáa ía?

³³ Bempo ínel áu jiaahua:

—Señor, itom pusimte étapo íaa.

³⁴ Huanäi Jesús am jiokoleka, pújpo ámet mámtek. Huanärim sep bíchaka taahuak, entokim áa sáu sájjak.

21

Yölataka Jesústa buere joära Jerusaléniu kibakëhui

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Buere jóära Jerusaléniu jëla am kateyo, jum pueblo Betfagéhuim yájjak, káhui Oliivou kaa mékka. Huanäi guoy discípulom áman bíttuak, ² ínel ámeu jíaka:

—Ili jóära itobeu kátekáhuem kaate. Huanärem buruta áma chákamta téunake, ili buruta jípurementa. Akem am búttiaka äbam huéria. ³ Të jábeta jáchin enchimneu jiaj, ínëlem áu jiaunake: Jü Señor am huáatia; läutite äbam nóttianake.

⁴ Síme íri yeu siika, áhuä chúpanakë béchibo, juka profetata nokakähui, ínel ä jíako:

⁵ Inëlem áu jiaunake, jü buere jóära Siónpo jóakammehui:

“Ímí emou huéiye, jü em réy,
 kaa áu chëhualeka, buru jámuttat yetsimeka,
 ili buuru animal asoari ára púaktemtachi.”

⁶ Huanäi jume discípulom áman sájaka, Jesústa nésahuekä páman ä yáuhuak.

⁷ Huanärim juka buru jámutta nüpak, entok juka ili buruta; ímirim jume bem mántom áme béppa óorek. Huanäi Áapo áme béppa yejtek. ⁸ Jü gente éntok tüisi juebénakay. Huanärim bem mántom böot tósakay; huate éntok júya sáhuatam chúktiaka böot ä huáttiasakay. ⁹ Jü gente bát kateme entok áa sáu kateme chayekam ínel jiaahuay:

—¡Buéresi al-leehuame Davidta Üusi béchibo! ¡Jü Señorta téhuampo äbo huéeme, tüisi buere al-leehuame áa béchibo! ¡Jikat bétana huéiye, jü buere al-leehuame!

¹⁰ Jerusaléniu ä kibakeko, síme áma jóakame tüisim al-leaka áu yeu sájjak, ínel jíaka:

—¿Jábesea íri?

¹¹ Huanäi jü gente ínel jiaahuay:

—Íri Jesús, jü profeta pueblo Nazaret Galiléa buiärapo joome.

Tiöpopo kaa türik joame yeu béebak

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Jesús jum Diosta tiöpopo kibakeka, símem jita áma nénenkame entok jita áma jínnume yeu am béebak, entok jume tómita áma nakuliame mesam am móbektiriak, entok guókohuim nénenkame sila-bankom mékka am huötiriak. ¹³ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ínel jiojteri: “Jü ín káari, oración áma jojohua kári ti téhuaana”; të eme, tómi lak-ron káu guógoriata bénasem ä jípure.

¹⁴ Huanärim jum tiöpopo áu yájjak, jume liliptim entok lolöim; huanäi am tütek.

¹⁵ Të jume sacerdotem chë nésahueme entok escribam, juka buéresi jita ä joäu ä bíchaka, entok jume usim tiöpopo chay nokaka ínel jíame: “¿Buére al-leehuame Davidta Üusi béchibo!”, huanärim öomtek. ¹⁶ Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jachë am jíkkaja, juka ímëi nokähui?

Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jeehui. ¿Jachem jauhuey júne kaa ä nok-la, juka jiojteta? Bueituk íneli jiaahua: Jume ili usim entok jume chëyeme tempo, ímëri chë yúmalasi enchi am yörinakë béchibo tüise am buiktuala.

¹⁷ Huanäi buére jóäraapo am tójaka yeu siika, pueblo Betaniau bíchaa; huanäi huämi taahuak.

Chuna óguotat bétte nooki

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Kethueytana buére jóärau nótteka tébäurek. ¹⁹ Chuna óguota böo mayoat huéekamta bíchaka, áu rúktek; të kaita át téuhuak, kía sáhuam jíbba. Huanäi ínel áu jiaahua:

—¿Jauhuey júne kaa júchi takanake!

Huanäi sep huaakek, jú chuna óguo. ²⁰ Jume discípulom íkái bíchaka, buére éakam át guómtilatata ínel jiaahuay:

—¿Jáchisu iri chuna óguo sejchúkti huaakek?

²¹ Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Lütüriapone ínel enchiméu jiaahua, eme Diostat éaka kaa kóm éátek, katem kía íkái chunammeu ín yáakäu jíba ára jo éiyey; ál-lem ínel áu jíakátek, i júya káhui: “Sóoktekë bahuéu emo jímma”, huanäi junëli áu yáa éiyey. ²² Símeta oraciompo súaleka enchim aahuäu, akem ä mabetnake.

Jesústa yäura

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Tiöpou ä yepsako, jume chë áma nésahueme entok jume pueblopo yoiyöturi nésahueme Jesústahuim rúktek, huatem ä majtiayo. Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jita yäuratasë jípureka íkái johua? Entok, ¿jábese enchi ä mákkak, íkái yäurata?

²⁴ Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone két enchim temajnake. Enchim nee yómmiako, ínapone két enchim téjhuaanake, jita yäurata jípureka íkái ín joähui. ²⁵ Jü Juanta yore batöahui, ¿jákübosu huéiye? ¿Téhueka bétana, ö yoremem bétana?

Huanäi bempo náu nookay, ínel jíaka:

—Bueituk téhueka bétana ti itom jiayo, Áapo ínel ítou jiaunake: “¿Jatchiaka júntukem kaa ä súalek?” ²⁶ Yoremem bétana ti itom jiay éntok, pueblotata májhue; bueituk símetakam Juanta profetapo jípure.

²⁷ Huanärim Jesústa yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Katte jüneiya.

Huanäi Áapo két ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone két kaa enchim téjhuaanake, jita yäurata jípureka íkái ín joähui.

Guoy usiarim ejemplo

²⁸ Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—Të, ¿jáchisem ä bitcha? Senu yoreme guoyim üusekay. Jü huépülakuu rúkteka ínel áu jiaahua: “In üusi, i taahuarichë áman párasim ayukäpo tekipanua.” ²⁹ Áapo ä yómmiaka ínel jiaahua: “¡Kanne báare!” Të chúkula áu temajeka ä éäpo nótteka áman siika. ³⁰ Jü senukuu rúkteka két ínel áu jiaahua. Huanäi áapo ä yómmiak, ínel jíaka: “Jeehui, Señor, ámanne huéenake.” Të kaa áman siika. ³¹ Jume guoyika sáihuakame, ¿jábesu ä áchay nésahui yáuhuak?

Bempo ínel jiaahua:

—Jü bát sáihuakame.

Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Lútüriapone enchim téjhua, jume publicanom entok jume jáamuchim júyapo yorememmak rejteme enchimpachim áman kaate, jum Diosta réytaka nésahuëhui. ³² Bueituk Juan enchimieu yepsak, böot lútula huémta huériaka; të katem ä susualek. Të jume publicanom entok jume jáamuchim júyapo yorememmak rejteme, ímëi ál-la ä susualek. Eme éntok íkái bíchaka junne, katem emo jíapsi kúaktiak, ä súal béchibo.

Jume kaa tü yóreme tekipanualerom

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ ‘Akem ä jíkkaja, juka täbui ejemplota: Yoreme familiakamta bétana. Ä huajpo páras óuguom jábuaka am kóräituak. Párasim áma bähua nunühuamta yáaka, tétam náu cháiyak, mejikat tájti simeta bít béchibo.

‘Huanäi huatemmeu ä perentaka, mékka bíchaa siika. ³⁴ Huanäi páras takam chúktianäu yúmako, jume ä sáhuëhuim áman bíttuak, ä huajpo párasim suayam-mehui, juka huajpo yeu huémta am mabet iaaka. ³⁵ Të jume tekipanualerom jume áman bíttuarim buíseka, huépülakim tüisi kókosi yáuhuak; senuk éntokim mëak; senuk éntokim tétammey mámaasuk. ³⁶ Júchi Bénasi ä sáhuëhuim chë bürum áman bíttuak; të jume tekipanualerom jume bát áman bíttuahuakame Bénasim am yáuhuak.

³⁷ ‘Íkái simeta yeu simsü násuku, ä üusihua áman bíttuak: “In üusi ál-lam yörinake”, ti jíaka. ³⁸ Të jume tekipanualerom, juka huajta áttiakamta üusi bíchaka, náhuim ettejhuaka ínel jiaahua: “Íri jü símek áttiaka tahuaseme. Binem kaate; atä mënake. Huanäite ítapo símemak tahuanake.” ³⁹ Huanärim páras etpo yä huíkeka ä mëak.

⁴⁰ Jü yöturi páras etta áttiakame yepsakätek:

—¿Jáchisu am yáanake jáni, jume tekipanualerom?

⁴¹ Inëlim áu jiaahua:

—Jume kaa türík jíápsekame, kaa am jiokoleka am súanake. Huanäi juka páras etta tattäbuim mámpo ä tóijnake, bueituk tiempota yúmak ä mabet éäu, ä béjtuanä béchibo.

⁴² Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem jauhuey júne kaa ä nok-la, juka Diosta noki jöjoteta? Ínel jiamta: Jume káateme, juka tétatam türík yeu tahuariak.

Íri téta éntok ejkinapo nahuataka yeu simla.

Jü Señor íkái yáala.

Íri itom bíchäpo buériasi maachi.

⁴³ Huäri béchibone ínel enchimieu jiaahua, jü Diosta réy nésauritem úuhuana. Huanäi täbui gente ä mákna, Diosta éä páman türík taka báareme. ⁴⁴ Jábetaka junne, íri tétata béppa huéhekame jámtiatunake; të jü téta senuk béppa kóm huéhekätek jótasi ä tutujnake.

⁴⁵ Ä ejemplom jikkajaka jume sacerdotem tiöpopo chë nésahueme entok jume pariserom jünéakam taahuak, bempörim bétana ä nokaihui. ⁴⁶ Të jáchin bem ä buijnakeu áachim ä jariay; tem pueblota májhuey, bueituk bempom ä profetatukä bétana ä täyay.

22

Pajko bóoda ejemplo

¹ Jesús am yómmiaka júchi ámeu nookak, ejemplommei, ínel jíaka:

² —Jü Diosta téhuekapo réy nésauri, senu réyta bóoda pajkota yáakä benna, ä üusi béchibo. ³ Huanäi ä sáhuëhuim náasam bíttuak, bóodau néjunrim núnu béchibo; të ímëi katim áman kat bábarek. ⁴ Huanäi júchi huatem ä sáhuëhuim áman bíttuak, ínel jíaka: inëlem ámeu jiaahua, jume néjunrimmehui: “In toorom entok animaalim äahuikam súasuri; buähuamtane béja yáatebosula. Síme béja huéchiapo óorek. Bóodahuem äbo kaate.” ⁵ Të bempo kaa áman kat báreka sájjak, senu ä huasau bíchaa, senu éntok ä tékil bí báreka siika. ⁶ Huate éntok, jume áman sáyhuakame buíseka, kökosi am yáaka am súuhuak. ⁷ Jü réy íkai jikkajaka öomtek. Huanäi ä yún sontarom áman bíttuaka am súatebok, jume huatem mëakame entok bem jóära am táariak. ⁸ Huanäi ä sáhuemmeu ínel jiaahua: “Jü pajko bóoda béja yúmalasi huéchiapo óorek; të jume néjuntaka áman kannakeu katim áma näikiapo yúmalatukay. ⁹ Ámanem kaate, jume böom päkun bíchaa yeu katemmechi. Huanärem símem enchim tíäu bóodau núnnu.” ¹⁰ Huanäi jume sáyhuame böommet yeu sájjak. Símem jume bem tiakáhuim náu tójjak, tü yöremem entok kaa tü yöremem. Huanärim áma tápunak, jume bóodau néjunrim.

¹¹ ‘Huanäi jü réy áman kibakek, jume néjunrim bíchaka senu yoremta áma téuhuak, kaa bóoda súpem súpékamta. ¹² Huanäi ínel áu jiaahua: “Amigo, ¿jáchise äbo kibakek, kaa bóoda súpem súpéka?” Huanäi áapo kaa jáleka taahuak. ¹³ Huanäi jü réy ínel ámeu jiaahua, jume sáyhuammehui: “¿Akem ä súmma, guókpo entok mámpo! Huanärem päkun bíchaa ä jímma, kut huathuattëhui. Huämiri buannake, támim kumeka.” ¹⁴ Bueituk juebenamme jume núnurim; tem ilikki jume yeu púari.

Yäura impuestom

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Jume pariserom sájaka náu ettejhuak, kaa ínel ä éäpo jita ä nokay ä jaatia báreka. ¹⁶ Bem discípulomim áu jaasek, herodianommaki, ínel jíaka: —Maestro, jüneate lütüriata em türëhui, éntoke lütula lütüriay Diostau bíchaa huémnta am majtia; éntoke kaabeta bétana emo suaya, bueituk juka yoremta, ä jülëbénapo, katë ä bíchaka át suhua. ¹⁷ Enë itom téjhua: ¿Jáchisë ä bitcha? ¿Jachu türi jáni rey Césarta impuestom béjtua béchibo? Ö, ¿ëe?

¹⁸ Të Jesús jünéaka kaa tü éehuamta bem jípurëhui, ínel ámeu jiaahua:

—Emëe kaa tü yörememtaka emo tü joame. ¿Jatchiakem nee jioptua báare?

¹⁹ Nechem ä bíttua, juka impuesto tómita.

Huanäi bempo huépul denariota áu buísekk. ²⁰ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábesa pújbak, entok jábesam téhuak, jume tómit jiojterim?

²¹ Bempom ä yómmiak:

—Césarta pújba.

Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Juka Césarta áttia, Césartem ä mákka; juka Diosta áttia éntok, Diosta.

²² Íkai jikkajakam buére ëeak. Huanärim ä tójaka sájjak.

Kókkolam jíabitë bétana nátemajhuame
(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Huäri taahuarichi jume saduceom áu yájjak. Ímëri katim ä súaley, juka kókkohuaka júchi jíabitehuamta. Huanärim Jesústa nátemajek, ínel jíaka:

²⁴ —Maestro, Moisés ínel jiaahua, jábetaka junne kaa üuseka mukukätek, ä sailahua juka jámut jókoptulata ä nüpo yúmala. Huanäi át usiakätek, ímëri ä saila mukilatachim näikiataka tatahua. ²⁵ Yoremem guoy-búsanika, emo sailaka ito násuk aaney. Huépülaka bát juubek, të kaa üuseka muukuk. Huanäi ä jubi ä sailabeu tö muukuk. ²⁶ Ínëli kětchi jü chúkula huéeme entok jü bájikun huéeme, guoy-búsanim yumäu tájtim kókkok. ²⁷ Chúkula simem kókkosuk, jü jámut két muukuk. ²⁸ Jume kókkolam jíabiteko, jume guoy-búsanika ä jubekaihui, ¿jábesu júntuk íkai jámutta jubeka tahuanake jáni?

²⁹ Huanäi Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Jiop-läem, juka Diosta noki jiojteta entok ä úttiära kaa täyaka. ³⁰ Bueituk kókkolam jíabitëpo, kaabe jubnake entok kaabe jubtuana; bueituk téhuekapom Diosta ángelesim bénasi jíapsinake. ³¹ Të jume kókkolam jíabitenake bétana, ¿jachem Diosta nokakäu jiojterita kaa nok-la, ínel ä jiäpo?: ³² “Ínapone Abrahamta Dios, entokne Isaacta Dios, entokne Jacobta Dios.” Dios kaa kókkolammeu Dios, ál-la jíápsammehui.

³³ Jü gente ä nokihua yore majtiahuamta jikkajakam akim ä úttiley.

Jü buére nésauro
(Mr. 12:28-34)

³⁴ Huanäi jume pariserom ä jikkajak, Jesústa jume saduceom kaita am nokt-akähui. Huanärim huépülay bénasim emo náu tójjak. ³⁵ Senu ámemak joome, Moiséjta ley am mamajtiähui, ä nátemajek ä jioptua báreka, ínel jíaka:

³⁶ —Maestro, ¿jita nésauro chë yörisi maachi, jum Moiséjta leypo?

³⁷ Jesús ínel áu jiaahua:

—“Dios em yöturië náknake, síme em jíapsiyi, entok síme em espírituyi, entok síme em éerimmeyi.” ³⁸ Íri ínel jü tua bát huéeme entok jü nésauro chë yörisi maachi. ³⁹ Jü chúkula huéeme éntok két alë benna: “Juka emo bénasi yoremte náknake, em emo nákë bénasi.” ⁴⁰ Ímëi guoy nésauromet huíjjüte, jü Moiséjta ley entok jume profetam jiojteri.

¿Jábesu Cristota üusek?
(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Jume pariserom ketune náu aneyo, ⁴² Jesús am nátemajek ínel jíaka:

—Cristota bétana, ¿jáchisem éiya? ¿Jábesä üusek?

Inëlim áu jiaahuak:

—David ä üusek.

⁴³ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasu júntuk David, Espiritu Santota úttiäray nokaka, “Señor”? Ti ä téhuak, ínel jíaka:

⁴⁴ Ínel jiaahuak jü Señor ín Señorahui:

“In bátatanë yejte, jume enchi bėj-reka kateme em guókim bétuk nee am órëu tájti.”

⁴⁵ David “ín Señor” ti ä téhuak. ¿Jáchisu júntuk ä üussitunake?

⁴⁶ Kaabe ára ä nok yómmiaka taahuak; entok huäri taahuarit naateka kaabe júchi ä nátemajek.

23

*Jesús pariserom nätua**(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)*

¹ Huanäi Jesús gentetau nookak, entok ä discípulommehui, ínel jíaka:

² —Jume escriibam entok pariserom, Moiséjta bénasim yäurata jípureka emo bíttebo, juka Moiséjta leypo huatem majtiahuäpo. ³ Ínëli simeta huaka enchimieu nokaka enchim ëria ïau, akem ä ëria, éntokem ä yáuhua. Të juka kaa tüisi aneka bem jiapsäu, katem ä joo báare; bueituk bempom senu huémta yore majtia, tem täbuiasi jíapsa. ⁴ Bueituk änaatam súsuma béttesi maachik entok kara huériutumta, yoremem jénommetchim am öore; të bempom huépul sútuy jünem kaa át jálo-jálojte. ⁵ Ál-lam simeta bem joäu johua, yoremem bétana emo bít ïaaka; bueituk Diosta nooki jiojteta kóba mejëku entok mám tébiapom ä jípureka, sëbem bem mánto súpem béppa chácha. ⁶ Entokim pajkopo násuk joka jibuähuamta türe, jum sinagogampo entok bankom bát jokammet bem jotenakëhui, ⁷ entok plázapo bem tebotuanähui, entok huate yoremem bétana, “¡Maestro, Maestro!”, ti ámeu jiahuamta.

⁸ “Të emëe, katem “kóba yöhue” ti emo téhua ïaa; bueituk huépülaka enchimieu kóba yöhue, jü Cristo; eme éntok simetaka emo saylak. ⁹ Katem jábeta “ín Átchay” ti téttehua báare ímï buíapo; bueituk huépülak jíbate Áchayek, juka téhuekapo kátekamta. ¹⁰ Katem “Maestro” ti emo téhua ïaa; bueituk huépülaka enchimieu Maestro, jü Cristo. ¹¹ Jü enchim násuk chë yörisi maachi, ïri enchim nésauta jorianake. ¹² Bueituk jü jikau áu tóboktéame, kóm tahuariana; të jü bétuk áu jípureme éntok, jikau tóboktiana.

¹³ “Të, jjiokot maachi enchim béchïbo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Juka téhuekapo réy nésautem yoremem béchïbo páttiaka, eme júne kaa áman kíkkimu, entok jume áman kimu báareme jünem kaa áman kimutua.

¹⁴ ‘Jiokot maachi enchim béchïbo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Jume jámut jókoptula káarim emo áttia mámaka, íachïrem jáhuiteka oraciónim tettëbem johua. Íäri béchïbo chë bétte noki enchimmet chúpaturake.

¹⁵ ‘Jiokot maachi enchim béchïbo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Buíachi entok bahuechi mékka tájti náa sájaka, juka religiompo kaa enchimmak anemta enchimmakem ä tahuatua. Huanärem ínëli ä yáasuka, chë júne enchim béppa béetëu bíchaa ä huéenakeu, ä boo totoja.

¹⁶ ‘Jiokot maachi enchim béchïbo, liliptim huatem böota téjhuame! Inëlem jiaahua: “Bueituk jábetaka junne tiöpota bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaitapo tatahua; të jábetaka junne juka orota tiöpopo ayukamta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, ä béjtuanakë béchïbo úttiataka tatahua.” ¹⁷ ¡Kaa susuakem liliptim! Bueituk, ¿jítasasu chë yörisi maachi? ¿Jü oro o jü tiöpo orota Diostau bíchaa näikiame? ¹⁸ Inëlem két jiaahua: “Jábetaka junne juka tiöpo altarta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaitapo tatahua; të jábetaka junne juka ofrendata Diostau bíchaa näikiata altarta béppa órekamta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, ä béjtuanakë béchïbo úttiataka tatahua.” ¹⁹ ¡Enchim éäpëm aane, éntokem liliptim! ¿Jítasu chë yörisi maachi? ¿Jü ofrenda Diostau bíchaa näikiari, ö jü altar, juka Diostau bíchaa näikiata áa béppa órekamta santosi joame? ²⁰ Bueituk jü altarta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaa íäri béchïbo jíba ä nokäu lütüriate, ál-la jü sime áa béppa órekamta béchïbo kétchi. ²¹ Jü tiöpota bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaa íäri béchïbo jíba ä nokäu lütüriate, ál-la Dios áma anemta béchïbo kétchi. ²² Juka

téhuekata entok Diosta áma yeyesäu bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, huaka áma kátekamta béchïbo két ä nokäu lütüriate.

²³ 'Të, jïokot maachi enchim béchïbo, escriïbam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Bueïtuk eme juka júya méntata, anïsta, entok cominota, diezmota áma yeu huíkeka Diostau bíchaa näikïa; tem juka chë yörïsi machïk Moïséjta leypo huémnta yeu tahuaria. Juka lútula huémnta, yore nák jïokolihamta, entok Dios éhuamta, íkãrem kaa yeu tahuariaka ä yáa éiyey kétchi, të juka huatek kaa kóptiaka. ²⁴ ¡Liliptimtakem huatem böota téjhua! ¡Juka huetëpäritem yeu baayu, të juka kameyota éntokem huïuktia!

²⁵ 'Të, jïokot maachi enchim béchïbo, escriïbam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Bueïtukem juka báasota entok puraátota, béppatana tülisem ä bábaksïa; të huáijhuatana enchimmet tápuni, jü ékbuahuame entok jü jáchin júne yún jítasu áttia péehuame. ²⁶ ¡Parïsero lipti! Báchë juka báasota entok puraátota huáijhua tüte; bueïtuk junëli béja päkutana két tütetaka ä tahuanakë béchïbo.

²⁷ 'Të, jïokot maachi enchim béchïbo, escriïbam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Eme kókkolam sepultura tósalsi béppa bíttu bénãem; yeutanem musála machisi bíttu, të huáijhua éntokem mukira ótammeý tápuni, entok síme chïcha máchirayi. ²⁸ Ínëli kétchi emëe, lütüriapem päkutana yoremem bíchãpo, türïk johuamta bénasi emo nüye; të huáijhua kaa tü yórememtakem emo tü johua; kaa tühua éntok enchimmet tápuni.

²⁹ 'Të, jïokot maachi enchim béchïbo, escriïbam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Bueïtuk jume profetam sepulturamem johua, entok jume lütüriata boojoriaka kókkolame béppa monumentom sesehuatua. ³⁰ Huanãrem ínel jïaahua: "Bueïtuk ítapo itom áchayïm taahuarimmet jíápsakátek, kaibute ámemak chátuka jume profetam ójbo guötia éiyey." ³¹ Inëlem emesu emo yeu buísse, jume profetam súakame enchim áchayekã vétana. ³² Eme kétchi, jume bannataka kat-riam naatekãhui, ¡akem ä chúpasu!

³³ ¡Bakochim! ¡Bakot usiataka nát tómti kateme! ¿Jáchisem emo ä guójania máchile, juka bétte nokta infierno táijta béetëu enchim huérianakëhui? ³⁴ Huãri béchïbone enchimneu am bíttua, jume profetam, entok buére jita täyame, entok jïojtelerom. Ímërem huatem súanake, kúrusit am poponaka; éntokem huatem bemmuchanake, enchim singoogampo; éntokem huatem jájjanake buére jóãram bëkatana. ³⁵ Jü lútula jíápsame ójbo, buíata béppa guótekame síme enchim béppatunake, jü Abelta ójbo lútula jíápsaka mukukãpo naateka, entok Zacarías, Berequíasta üusi ójbou tájti, íkãi jum tiöpota entok altarta násuk enchim mëakãhui. ³⁶ Lütüriapone ínel enchimneu jïaahua: Íri síme ámeu huéenake, jume én nát tómti kateka jíápsammehui.

*Jesús buere joãra Jerusalénta jïokoleka buaanak
(Lc. 13:34-35)*

³⁷ ¡Emëe Jerusalénpo joome, emëe Jerusalénpo joome! ¡Émem am memësuk, jume profetam, éntoke tétammeý am mamaasuk, jume emou bíttuarim! ¡Jaikïsisune jume em üusim náu tóij bábarek, jáchin juka tótorita ili tótorim másam bétuk náhuã totoja bénasi! ¡Të katem báarek! ³⁸ Én éntok jü enchim jóuhua sipa sóla kaabe áma aneka tahuanake. ³⁹ Bueïtukne enchimneu júnel jïaahua: Én naatekem kaa nee bínnake, ál-la júnakoy ínel enchim jíayo: "¡Buére al-leehuamta jípureka itou yebisise, jü Señorta téhuampo huéeme!"

24

Jesús tiöpopo tátapnä tíaka nooka

(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Jesússta tiöpopo yeu simlataka ä huéeyo, ä discípulom áu rúktek, jume tiöpopo káarim ä bíttua báreka. ² Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Íkarem simeta bitcha? Lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua, kaita ímí téta nát béppa kateka tahuanake, bueituk síme tátaptaka tahuanake.

Ániata kee lütey señalim ayunake

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Jesússta káu Oliivompo ä kátek, ä discípulom bempolaika áu rúktek, ínel jíaka: —Itomë téjhua, ¿jahueysu naatenake jáni jü huéenakeme? Entok, ¿jita señalsu ayunake enchi yebijnakeyo, entok ániata lütinakeyo?

⁴ Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¡Tüisem jítat suuhua! Kaabe enchim bätäunake, ⁵ bueitukim juebénaka yáijnake, ín téhuampo emo katë tíaka: “Ínapone jü Cristo”, ti jíaka; entokim juebenam bätäunake. ⁶ Éntokem náu nássuahumta jikkaijnake, entok náu nássua báahuaka náu ettejhumta. Katem jáchim emo éetua, bueituk úttia simeta íkái huéenakëhui; tē ketune kee jee yuuma, jü taahuari ániata lütinakëhui. ⁷ Bueituk huépü nación tábui nacióntamak nássua báreka áu tóboktianake, entok huépü réy nación tattábui réy naciónta bėj-reka áu tóboktianake. Tébaa entok kökoa ayunake, entok juebena bēkatana buía áu yoonake. ⁸ Íkái simeta huē násuk, én jübua naatenake, jü kökosi éehuame.

⁹ ‘Huanäi huate jìokot enchim jonakeme, yaura mampo enchim toijnake, éntokem súana, ínomak enchim katë béchìbo, síme gentem enchim omtianake. ¹⁰ Juebénakam Diosta bem súalëu tóijnake. Emom bėj-reka emo yeu buíjnake, entokim kaa emo huáatiaka emo omtianake. ¹¹ Juebénakam emo tóboktianakee profetamtaka Diosta béchìbo emo nokä tíaka, entokim juebenam bätäunake. ¹² Juka kaa tühuata áu büruriakä béchìbo jü emo nákhume sipnake. ¹³ pTē jábe ä mukëu tájti ínot éaka jíápsakame, Diostamak jíbapo béchìbo jíápsinake. ¹⁴ İri evangelio Dios réy, síme ániat jíápsammeu nokna; bueituk jume naciónim ä jikkáijanakë béchìbo. Huanäi béja yúmanake ániata lütinakëhui.

¹⁵ ‘Eme ä bichätek, juka Diosta bėj-reka kaa türik áma johumta, jum tiöpo altar chē yōrisi machiku, profeta Danielta jìojtekähui —jü jìojterita nokame, át suaka át jüneenake—, ¹⁶ huanäi jume Judeapo jóakame júya kähuiu bícham tenninake. ¹⁷ Jü kárit jikat aneme, kaa kóm sika káapo huáijhua jita nü báanake. ¹⁸ Jü huaj päriapo aneme, kaa amáu nótteka béppa súpem nü báanake. ¹⁹ ¡Jìokot machinake, jume jáamuchim abe asoame béchìbo, entok jume il-lichim asoaka am chítuame! ²⁰ Diostahuem buaana, bueituk juka yeu tennihuäu kaa séberiapo entok kaa jimyore táapo ä huénakë béchìbo. ²¹ Júnakoy jìokot emo bít-huame ayunake. İri ániata jünaktehuak naateka, kaabe ä bil-la, entok chúkula junne, kaabe ä bínnake. ²² Huámëi taahuarim kaa chúktiahuakäteko, kaabe jínëutu éiyey; tē jume yeu púarim ä náké béchìbo, huámëi taahuarim chúktiatunake.

²³ ‘Huanäi senuk ínel enchimmeu jíayo: “¡Akem ä bitcha! Ímí aane jü Cristo”, ö “Áman aane”, katem ä súale. ²⁴ Bueitukim emo tóboktianake emo Cristo tíaka, jume yore bätähuame, entok emo profetam tíaka buéresim señaalim entok milagrom jonake. Ínëli áma yumäteko jume yeu púarim júnem bätäu báanake. ²⁵ Bėjane bannaataka enchim téjhuaasula. ²⁶ İäri béchìbo, ínel am jíayo: “¡Akem ä bitcha, jó!

Áma aane, áman buéeka päriapo”, katem áman sásaka. Ö, “¡Akem ä bitcha! Buére káapo aane, kárit jikachi”, katem ä súale. ²⁷ Bueituk jáchin juka yúku béroktiriata täata yeu hué bétana kóm sika entok täata áman huéchëu tájti ä machiriä bénasi, junëline bíttunake, ínapo jü Yoremta Üusi yepsateko. ²⁸ Bueituk ják junne takaa mukirata bökäpo, tekuem áma náu yáijnake.

Yoremta Üusi yepsähui

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ 'Jiokot emo bíthuä násuk chúkula huámechi taahuarimmet seychúkti, jü tää kaa machisi tahuanake; jü mecha júne kaa machirianake; jume chókim entok téhueka bétana kóm huáttinake. Jü téhuekapo úttiära éntok áu yoyoonake. ³⁰ Huanäine téhuekapo bíttunake, ínapo jü Yoremta Üusi señalpo. Huanäi síme jü yóremra ánia buíapo náu huéerim buanakam siroknake; entokimne bínnake, ínapo Yoremta Üusi namupo téhueka bétana äbo kóm huéteko, úttiata jípureka entok buéresi símek béppa ujyoriku. ³¹ Trompeta jáhuita kuseka ä ángelesim náa bíttuanake, jume yeu púarim náu am tóijnakë béchïbo, jum naiki kätana jekata huëpo, jákun buíata yumäu tájti, téekata naatëpo entok jákun ä chúpëpo tájti.

³² 'Jume chunam bétanem ä jüneria, juka ejemplota, jume mesëkiriam básiu táytek, entok jume sáhuam sisiali táytek, jü tasaria béja abe äbo yuuma. ³³ Ínëli këtchi emëe, íkái simeta bichäteko, júneäem béja puertapo äbo ä yúmasëhui. ³⁴ Lütüripone ínel enchimieu jiaahua, jume én nat tómti kateme kee jee kókkoy, íri síme bíttunake. ³⁵ Jü téhueka entok jü buíya lütinake; tē jü ín nooki jíbapo béchïbotunake.

³⁶ 'Tē juka taahuata entok orata kaabe ä jüneria, jume téhuekapo ángelesim junne, ál-la ín Átchay jíbba.

³⁷ 'Tē juka Noéta taahuarimpo jáchin yeu ä sikä bénasi, junëline bíttunake, ínapo jü Yoremta Üusi yepsateko. ³⁸ Bueituk júnakoy diluviota kee jee naateyo, jïbuäkam vino jëyey, emom juubey, huate entok juptuahua; júnsu taahuari yuumak, Noéta barcopo kibaknakëhui. ³⁹ Katim jünëiak, júnsu yepsak jü diluvio huanäi símem nuksika, inëlitunake këtchi, ínapo jü Yoremta Üusi yepsateko. ⁴⁰ Huanärim guoyika huajpo annake; huépülaka núk sákana, senu éntok áma tō sákana. ⁴¹ Guoy jáamuchim molinopom tujnake; huépülaka núk sakana, senu éntok tō sákana.

⁴² 'Katem koptel-la, bueitukem kaa jüneiya, ják ániata huëpo ín yebijnakëhui, ínapo jü enchim Señor. ⁴³ Entok íkarem kët jüneriapo yúmala: jü jóapo nésahueme jüniäteko ják orapo juka lak-ronta yebijnakëhui, kaa kócheka ä kaari suaya éiyey, lak-ronta kaa áman kibaknakë béchïbo. ⁴⁴ Ínëli këtchi, eme yúmalasem emo jípureka aane; bueituk ínapo jü Yoremta Üusi kaa enchim ä boobíchäpone yebijnake.

Jü saulero tüisi tekipanuame entok jü saulero kaa tüisi tekipanuame

(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ '¿Jábesu jü sáyhuame suaka ä teko éä páman áu nüyeme? Íri jü sáyhuamta mámpo ä familihua tō simnake, tiempopo ä jïbuätuanakë béchïbo. ⁴⁶ Huanäi buére al-leehuame áa béchïbotunake, jü tekipanualerotachi, ä teko yepsayo tekipanuamta tiakäteko. ⁴⁷ Tua lütüriapone ínel enchimieu jiaahua, simeta ä áttiahua ä mámpo yéchanake. ⁴⁸ Tē íri tekipanualero ä jiápsipo kaa tüisi ínel ée táyteko: “In teko kara láuti yepsa”, ⁴⁹ áamak tekipanualerom béb táyteko entok vino jëyemmak jïbuäka vino jï táyteko, ⁵⁰ íri yoremta teko yebijnake, hua taahuari kaa ä boobíchäpo, entok ják ániata huéy kaa ä júneäpo. ⁵¹ Huanäi bétte nokta át chúpánake. Kaa tü yóremtaka tü yóremta bénasi emo antuammak yéchatunake; huämirim támim kuchichiti jiautuaka buannake.

25

Guoj mamni jámut bebemem ejemplo

¹ Jü Diosta téhuekapo réy nésauro guojmamni jámut bebemem bénanake. Ímëri juka jubemta mabet báreka bem lámparam nüka yeu sájjak. ² Mamnikam suamsi emo nüyey; jume huate mamni éntok kaa suamsi. ³ Jume kaa suamsi emo nüyeme bem lámparam nüka, tem aceiteta kaa nüka. ⁴ Të jume suamsi emo nüyeme, aceiteta boteampo nüka, bem lámparammaki. ⁵ Juka jubemta kaa läuti yepsako, simetakam kótchok, yetem ámeu yúmako. ⁶ Huanäi éntok tukaa násuk huéy kusisi chayhuame jikkaijtuk: “¡Äbo huéiye, jü jubiseme! ¡Yehuem sájaka ä mabeta!” ⁷ Huanäi síme jume jámut bebemem, jotekam bem lámparam tütek. ⁸ Huanäi jume kaa suamsi emo nüyeme, jume suamsi emo nüyemmeu ínel jiaahua: “Aceitetem itom mákka; bueítuk jume itom lámparam tutuke.” ⁹ Te jume suamsi emo nüyeme am yómmiak, ínel jíaka: “Kaa itou ä bínakë béchïbo, entok enchimmeu junne, ámanem kaate, jume aceiteta nenenkammehui. Huanärem ä jínnu, enchim béchïbo.” ¹⁰ Të bempörim bát aceiteta áman jínnyo, jü jubeme yepsak. Huanäi jume yúmalasi emo jípureme, áamaki jum pajko bóodau kíimuk. Huanäi jü puerta páttiahuak. ¹¹ Të chúkula kéchim áma yájjak, jume huate jámut bebemem, ínel jíaka: “¡Señor, señor! ¡Puertatë itom étaporía!” ¹² Të áapo am yómmiaka ínel jiaahua: “Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, kanne enchim täya.”

¹³ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—Katem koptel-la, bueítuk katem jüneïya jita táapo entok ják ániata huëpo, ínapo jü Yoremta Üusi yebijnake.

Talento tómita ejemplo

¹⁴ Bueítuk jü Diosta téhuekapo réy nésauro, yoremta mékka bíchaa sikamta béнна. Të kee símeke ä tekipanualerom núnuka, ä tómihua bem mámpo tójjak.

¹⁵ Huanäi huépülak mamni talentom mákkak, senuk éntok guoy talentom, senuk éntok huépul talentota, ínëli hueepulam bem áma yumäpo ámani. Huanäi mékka bíchaa siika. ¹⁶ Huanäi jü mamni talentom mákhuakame, ámey tekipanuaaka júchi mamni talentom koobak. ¹⁷ Ínëli kétchi jü guoy talentom mabetakame, júchi guoy talentom ámey koobak. ¹⁸ Të jü huépul talentota mabetakame, sika jïbuejeka ä teko tómi éssok, ä máakari.

¹⁹ Chúkula yún tiempota simsuko, jü tekipanualerom teko yepsak. Huanäi am núnuka am nátemajek, juka tómita bem mabetakäu bétana. ²⁰ Huanäi jü mamni talentom mabetakame áma yepsak, júchi mamni talentom huériaka, ínel jíaka: “In Señor, mamni talentomë nee mákkak; ímïrim óorek; júchine mamni talentom áme béppa koobak.” ²¹ Huanäi ä Señorhua ínel áu jiaahua: “Türi, empo tü tekipanualero ára emót eetu kaa jaikik mabetaka junne tüise tekipanuak. Én éntokne chë juebenak béppa enchi yéchanake. Señorta al-lerihuäpë kibake.” ²² Huanäi jü guoy talentom mabetakame két áma yepsak, ínel jíaka: “In Señor, guoy talentomë nee mákkak; ímïrim óorek; júchine guoy talentom áme béppa koobak.” ²³ Huanäi ä Señorhua ínel áu jiaahua: “Türi, empo tü tekipanualero ára emót eetu; kaa jaikik mabetaka junne tüise tekipanuak. Én éntokne chë juebenak béppa enchi yéchanake. Em Señorta al-lerihuäpë kibake.” ²⁴ Të hua huépul talentota mabetakame két áma yepsak, ínel jíaka: “In Señor, enchine täya, nésauro béttek em jípurëhui, entok kaa em echakäpo júne enchi jíjichupähui, entok kaita báchiata em guötiakäpo em jita náu totojähui. ²⁵ Huäri béchïbone májhueka, sika buíapo ä éssok, juka em tómmi. Ímïre ä jípure, juka em áttia.” ²⁶ Ä Señorhua ä yómmiaka ínel áu jiaahua: “¡Empo tekipanualero kaa türi entok obëra! Tüise jüneiyay kaa ín echakäpo ín jíjichupähui, entok kaita

báchiata ín guötiakäpo ín jita náu totojáhui. ²⁷ Júntuksan empo juka ín tómmi, jume bankerommeu ä réutebo éiyey. Huanäi inapo yepsakátek, juka ín tómi mabet éiyey, entok ä kobarimaki.” ²⁸ Huanäi ínel jiaahua: “Juka talentotem ä úuhua. Huanärem juka guojmamni talentom jípuremta ä mákka. ²⁹ Bueítuk jü jita jípureme, huatek mákna, chë yún ä jípunakë béchibo; tē jü kaita jípureme, jü ilikkik ä jípurēu junne ä úuhuatunake. ³⁰ Īri tekipanualero kaita béchibo türik, pákunem kaa machikun yehüä jímma. Huämirim támim kuchichiti jiautuaka buannake.”

Naciónim yäura bíttuanähui

³¹ 'Júnakoy inapo jü Yoremta Üusi símek béppa ujjoriku huéekane yepsayo, entok síme jume santo ángelesim inomaki, huanäi jum áma jojuhápo símek béppa ujjorikune yejtenake. ³² Huämiri jume síme naciónim áu náu tóijna. Huanäi hueepulam huatem násuk näikimtenake, juka kabyerota kabaram chivam násuk am näikimte bénasi. ³³ Huanäi jume kabaram ä bátatana jábuanake; jume chivam éntok ä míkötana. ³⁴ Huanäi jü réy ínel ámeu jiaunake, jume ä bátatana jábuekammehui: “¡Binem kaate, emēe ín Átchay bétana al-leehuápo yeu púarim! Akem ä mabeta, juka réytamak enchim béchibo näikiata nesaunakēhui, juka ániata jünaktehuak naateka. ³⁵ Bueítuk nee tébäurey, nechem jibuä miikak; nee bää jü péay, nechem bääm miikak; ín jóau mékka nee hueramay, enchim jóapem nee mabetak; ³⁶ kaa nee sánkoko, nechem sánkotuak; nee kökorey, ínohuem nóiteka nee bitchak; cárcelpo nee kátek, ínohuem nóitek.” ³⁷ Huanäi jume lútula jiápsakame ä yómmiakam ínel jiaunake: “Señor, ¿jauhueysute tébäuremta bíchaka enchi jibuātuak, entok enchi bää jü péayte enchi bääm miikak? ³⁸ Entok, ¿jauhueysute em jóau mékka enchi hueramay, itom jóapo enchi mabetak, entok kaa enchi sánkokte enchi sánkotuak? ³⁹ Entok, ¿enchi kökorey entok cárcelpo enchi kátekte emou nóitek?” ⁴⁰ Huanäi jü réy am yómmiaka, ínel ámeu jiaunake: “Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, ímēi inomak rejteme chë bétuk emo nüyeme enchim ámeu yáakähuem, ínohuem ä yáuhuak.”

⁴¹ 'Huanäi jume míkötana anemmeu ínel jiaunake: “Sékäna bichem kaate, eme kaa türikun bíchaa näikiarim, táijta kaa tutukēu bíchaa; ĩri jü diablota béchibo chúpari, entok ä ángelesim béchibo. ⁴² Bueítuk nee tébäurey, katem nee jibuātuak; nee bää mukey, katem nee bääm miikak; ⁴³ kaa ín jóa bëmu nee hueramay, enchim jóapem kaa nee mabetak; kaa nee súpek, katem nee sánkotuak; nee kökorey, entok cárcelpo nee kátek, katem ínou nóitek.” ⁴⁴ Huanäi bempo két ä yómmiaka ínel áu jiaunake: “Señor, ¿jauhueysute tébäuremta enchi bitchak, bää jü péamta, entok kaa em jóa bëmu enchi hueramay, kaa enchi sánkoko, enchi kökoreyo, entok cárcelpo enchi kátek, katte enchi aniak?” ⁴⁵ Huanäi am yómmiaka ínel ámeu jiaunake: “Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, ímēri kaitapo bít-huammeu kaa enchim ámeu yáakäu, ínou júnem kaa ä yáuhuak.” ⁴⁶ Ímēri jíbapo béchibo bétte nokta ámet chúpēhuim kannake; jume Diosta béchibo lútula jiápsakame éntok, jíbapo béchibo jiápsihuáhuim yáijnake.

26

Jü náu nokhuakame Jesústa buij béchibo (Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Jesús simeta íkái noksuka, ä discípulommeu ínel jiaahua:

² —Jüniäem guoy taahuarim jíba bëyēhui, pajko pajkuata yáaná béchibo. Huanäi inapo jü Yoremta Üusi huatem mámpo tóijna, kúrusit ín poponnä béchibo.

³ Huanäi jume tiöpopo chë néshueme, entok jume escribam, entok jume pueblopo chë yö yáarim, Caifásta tebat jóapom emo náu tójjak, iri jume sacerdotem-meu kobanarotukay. ⁴ Náhuim yájaka nokta náu tütek, Jesústa bätáupo buíseka, ä mä béchibo. ⁵ Tem ínel jiaahuay:

—Kaa pajko táapo, bueituk juka genteta kaa buére éaka emo am tóboktianakë béchibo.

Musäla juba Jesústat huättiahuak Betaniapo

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Pueblo Betaniapo Jesústa aneyo, Simmom Leproso ti téttehuahuamta jóapo, ⁷ jámut yepsak, botea alabastropo perfumeta tüisi béj-remta áma huériaka. Huanäi Jesústa mesau ä káteko kóbat áachä töak. ⁸ Ä discípulom íkai bíchakam öomtek, ínel jíaka:

—¿Jatchiakasu iri kía guötiahua? ⁹ Bueituk iri ára nénkituy, yún tómipo; huanäi jume póobem áy ania éehuay.

¹⁰ Jesús ä jüneriaka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem íkai jámutta muksi bitcha? Bueituk jü inou ä yáakäu, tuhuata johuäpo türi. ¹¹ Bueituk jume póobem jíbem enchimmak jípunake; nee éntok ée.

¹² Bueituk íkai musäla jubak ín takaa béppa töak, huéchiapo ä tahuatuaka nee máaná béchibo. ¹³ Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, jákun tájti íkai evangeliota nokhuäpo, síme ániachi két nokna, íkai jámutta yáakähui, áapöríkúu huáatinä béchibo.

Judas Jesústa buij báareme mámpo tóij rókaka nookak

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Huanäi huépülaka doocemmak näikiari, Judas Iscariote ti téhuaaka, jume tiöpopo chë yö yáarimmeu siika. ¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem nee máknake, Jesústa enchim mámpo nee ä tójako?

Huanäi bempo treinta tómi tósalita ä mák rókak. ¹⁶ Huanäi naateka ä jariay, jáchin bem mámpo ä tóijnakëihui.

Yörisi machik kúptey jibuähuamta Jesús ä yáuhuak

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁷ Senu taahuata huéy, jume páanim kaa levaduura buähuaka pajkohuay, ä discípulom áu yájaka ínel áu jiaahua:

—Juka pajkua jibuähuamta yáa béchibo, ¿jákusë itom ä yáa ía?

¹⁸ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Ámanem kaate buere jóará Jerusalénihui, ímirem yoremta áma téunake. Huanärem ínel áu jiaunake: “Jü Maestro ínel jiaahua: Jü tiempo ino bétana béja yúmase; em jóapo nee pajkuata kúptey jibuähuamta ín discípulommak buä báare.”

¹⁹ Huanäi jume discípulom Jesústa néshuekä páman ä yáuhuak. Inëlim pajkuata buä béchibo símeta huéchiapo tójjak.

²⁰ Tukariu yúmak, mesau yejtek, jume doocemmaki. ²¹ Am jibuä násuk ínel ámeu jiaahua:

—Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, huépülaka enchim násuk nee yeu buíseka, huatem mámpo nee tóijnake.

²² Huanärim tüisi sirokaka, hueuhuëpulaka ínel áu jiau táytek:

—Señor, ¿jachune ínapo ájária jáni?

²³ Huanäi Jesús am yómiaaka ínel jiaahua:

—Huä puraatopo mámam sütéame inomaki, iri nee yeu buíseka huatem mámpo nee tóijnake. ²⁴ Të lütüriapo ínapo jü Yoremta Üusi ino bétana ä jiojteri páman

huéeka inot chúppe. Të ínapo jü Yoremta Üusi nee yeu buísekamta béchïbo, ;Tüisi jïokot maachi! Ìri outa béchïbo chë türi éiyey, kaa yeu yóremtukáteko.

²⁵ Huanäi Judas yä buíseka huatem mámpo ä tóijnakeme ä yómmiaka, ínel jiaahua:

—Maestro, ¿jachune ínapo ájaria?

Huanäi Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Em nokäpë empo emo ájariä tíiya.

²⁶ Ínëli am jïbuäysu, Jesús páanim nüka, Diosta baysahueka am rébektiak. Huanäi ä discípulom am mákkak, ínel jíaka:

—Akem am nüka am buäye; ìri ín takaahua.

²⁷ Juka copata nüka, Diostau baysausuka bempörim ä mákkak, ínel jíaka:

—Akem ä jëye simetaka. ²⁸ Bueituk ìri ín ójbok, nokta yéchaka Diostamak bemelasi emo tütehuäpo. Ìri ójbo juebenam béchïbo guötek, bem kaa tü yáarim jïokoriná béchïbo. ²⁹ Inenne két enchimneu jiaahua, én naatekane kaa éntok ä jïnake, íkäi páras taka báhuata; ál-la júnak táapone júchi bemelasi enchimmak ä jïnake, ín Átchay réytaka ä nésahuepo.

Peero Jesústa kaa áu ä täya tíanake

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Huanärim himnom buiksuka yeu sájjak, káhui Oliivou bíchaa. ³¹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Emëe simetakem ì tukaarit inot ëhuamtem tärunake; bueituk ínëli jïojteri: “Kabyero kökosi yáana; huanäi jume kabaram chíbejtínake.” ³² Të chükula kókkolam násuk jíabitek, enchimpatne huéenake, Galiléa buiaräu bíchaa.

³³ Peero ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Eläposum simetaka juka bem emót éäu tójja, të ínapone kaibu enchi tóijnake.

³⁴ Jesús ínel áu jiaahua:

—Lütüriapone ínel emou jiaahua, ì tukaarichi, totorörata kee kusey, baisë kaa nee emo täya tíanake.

³⁵ Peero ínel áu jiaahua:

—Eläposune émomak muuke, tëne kaibu enchi tóijnake.

Huanäi jume huate discípulom két ánëli jiaahuak.

Jesús Getsemanípo oraciónta yáuhuak

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Huanäi Jesús bempörimmak Getsemaní tí tehuakäu yepsak. Huanäi ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Ímirem chúbala joye, áman oraciónta ín yäu tájti.

³⁷ Perota entok jume guoy Zebedeota üusim nüka, jíápsipo kökosi éaka sirok táytek. ³⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—In jíapsi tüisi siroka ín mukëu tájti. Ímirem taahua, éntokem ínomak éaka kaa kótche.

³⁹ Chë huam jëla sika tónommia kíkteka buíau tájti müla kóm chätuka, Diostau buanaka ínel jiaahuay:

—In Átchay, juka béttesi jïokot machik inou huéenakemta ára nee úuhuätek, nechë ä úuhua; të kaa ín éäpo ámantunake, ál-la em éä pámani.

⁴⁰ Sep läuti ä discípulommeu yepsaka, kócheme téuhuak. Huanäi Perotau ínel jiaahua:

—¿Jachem senu horapo júne kara ínomak taahuak, kaa kócheke? ⁴¹ Katem kótche, éntokem oraciónta johua; bueituk kaa türikum bíchaa kaa enchim jiopnaké béchibo. Jü espíritu jíba óusi éehuamta jípure, të jü takahua kaa áma yuuma.

⁴² Júchi áman sika, guosa huépo Diostau buanaka, ínel jiaahua:

—In Átchay, íkái jiokot éehuamta inou huéenakemta úttiaturakey, éläpo em éäpo ámantunake.

⁴³ Júchi ámeu yepsaka kócheme téuhuak, bueituk bem pusím yetem kaa yüey.

⁴⁴ Am tójaka júchi siika. Huanäi bájikun huépo Diostau buaanak, jíba ä nokäu nokaka. ⁴⁵ Huanäi ä discípulommeu yepsaka ínel ámeu jiaahua:

—Kóchéem, éntokem jimyoore. Jü hora béja yuumak; ínapo jü Yoremta Üusi kaa tü yóremem mámpo tóijna. ⁴⁶ ¡Jáptëem! ¡Jántebu! Akem ä bitcha: itou jëla huéiye, jü nee buijtebonakeme.

Jesús pereesotehuak

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Ketune Jesústa nokay, Judas áma yepsak, jü doocemmak näikiatukaihui. Entok huate juebénaka áamak kaatey, kúkutaka entok ejpararaka, tiöpopo chë nésahueme entok jume pueblopo yö yáarim bétana. ⁴⁸ Jü bem mámpo ä tóijseka huéeme sényata am máklatukay, ínel jíaka:

—Huä ín besiitonakëhui, jüri ájária; akem ä jaatia.

⁴⁹ Huanäi sep Jesústau rúktek, ínel jíaka:

—¡Kétchë al-leiya, Maestro!

Huanäi ä besiitok. ⁵⁰ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—In amigo, ¿jítasë äbo nüsek?

Huanärim Jesústa jaatiaka, ä pereesotek.

⁵¹ Të senu Jesústamak aneihui, mámam rútktiaka, ejparam yeu huíkkek. Huanäi juka tiöpopo tékiakamta tekipanualerota náka chúkti béebak. ⁵² Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Em ejparamë ëeria; bueituk simetaka ejparammey nássuame, ejparameyim mëna. ⁵³ ¿Jachë én oraciónta kara nee yáa téiyey, ín Áchaybeu nokaka, huanäi áapo ángelesim dooce batallónim béppa inou bíttua eiyey? ⁵⁴ Huanäi, ¿jáchisu áu chúpa eiyey, jü noki jiojteri? Ínëli ínohuä huénaukeu úttia, tä jiäpo.

⁵⁵ Huämi horapo Jesús ínel ámeu jiaahua, jume gentemmehui:

—¿Ekbualerota jariamta bénasem yeu sákala nee jaatia báreka, kúkutaka entok ejpararaka? Enchimne majtiaka chíkti táapo tiöpopo enchimmak yeyesay, të katem nee jaatiak. ⁵⁶ Síme ïri ínëli yeu siika, jume profetam jiojtekäu áhuä chúpanaké béchibo.

Huanäi ä discípulom simetaka ä tö sájaka tennek.

Jesús buére yäurata bíchäpo jípuhuay

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Jume Jesústa buisekame sacerdotemmeu kobanaro Caifástahuim ä núk sájjak. Simetakam ámani aaney, jume escriibam entok jume pueblopo yö yáarim. ⁵⁸ Peero mékkariat Jesústa sáu huéiyey, jü sacerdotemmeu kobanaro káriu kimuhuäu tájti. Huämi áman kibakeka, jume tiöpota suayame násuk yejtek, juka jáchín ä chúpnakeu bíb báreka.

⁵⁹ Huanäi jume tiöpopo chë nésahueme entok jume yö yáarim, jume tiöpo buére yäurammaki, ímëri jábeta kaa lütüriata jípureka Jesústa nätuanakemtam jariay, ínëli át nésahueka ä mënä béchibo. ⁶⁰ Tem kaita át téuhuak. Ä junëlituk junne juebénakam Jesústa béj-reka kaa lütüriata nookay. Të chúkula guoyikam áma yájjak, Jesústa béj-reka kaa lütüriata nokaka, ⁶¹ ínel jíaka:

—Ïri ínel jiaahuak: “Arane íkái Diosta tiöpo tátabe, entokne báij táapo ára ä tóboktia.”

⁶² Huanäi jü sacerdotemmu kobanaro kíkteka ínel áu jiaahua:

—¿Jachë jáchin júne kaa am yómmia? ¿Jítasum ímëi emót nooka?

⁶³ Jesús éntok kaa jáley. Huanäi jü sacerdotemmu kobanaro ínel áu jiaahua:

—Dios jiápsamta téhuampo, itomë téjhua: ¿Jachë empo jü Cristo, jü Diosta Üusi?

⁶⁴ Jesús ínel áu jiaahua:

—Émpë ínel jiaahua, entokne két ínel enchimemu jiaahua, én naatekem nee bínnake ín Yoremta Üusitukähui, juka Diosta úttiärapo ä bátam bétana kátekamta, entok téhueka bétana namupo yepsamta.

⁶⁵ Huanäi jü sacerdotemmu kobanaro, ä sánko súpem síuti huíkkek, ínel jíaka:

—Diosta béj-reka béttek nookak. ¿Jachu testiigom ketune áma bëye? Ímirem eme ä jíkkaja, Diosta béj-reka béttek ä nokähui. ⁶⁶ ¿Jáchisem ä bitcha emëe?

Huanäi bempo ä yómmiaka ínel jiaahua:

—¡Mukiapo yúmala!

⁶⁷ Huanärim pújbat át chit huáttek, entokim ä chónnay; huate éntok jópemmet ä bébbay, ⁶⁸ ínel jíaka:

—¡Bueituk empo Cristotukátek itome tejhua! ¿Jábesu enchi bébak?

Peero Jesústa kaa áu täya tíiya

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Peero päkutana kátekay tebatpo. Huanäi senu jámut áma nésauta joame áu rúktek, ínel jíaka:

—Empo két áamak aaney, Jesús Galiléapo joometamaki.

⁷⁰ Të áapo símem bíchápo kaa áu ä täya tíiya, ínel jíaka:

—Kanne júneiia jita em nokähui.

⁷¹ Áapörík puertau bíchaa yeu ä sik, täbuika ä bitchak. Huanäi am téjhuak, jume áma aneme:

—Ïri két áamak aaney, Jesús Nazarenotamaki.

⁷² Të áapo júchi kaa áu ä täya tíiya, yörisi machik bát kéechahuamta nokaka, ínel jíaka:

—Kannä täya, júkái yoremta.

⁷³ Júchi chúkula, jume áma ják aneïhui, áman rúktekam ínel jiaahua, jü Perotahui:

—Tua lütüriapo empo két ámemak aani, bueituk jü em nokäu enchi yeu buísse.

⁷⁴ Huanäi áapo jájaana nok táytek, entok yörisi machik bát kéechahuamta nookak:

—Kannä täya, íkái yoremta.

Huanäi jü totoröra kúkusek. ⁷⁵ Huanäi jü Peero áu huáhuatek, jü Jesústa noki ínel jámtahui: “Totororata kee kúseyo, baisë kaa nee emo täya tánake.” Huanäi päkun yeu sika, ä jiápsipo chibusi éaka kókosi buaanak.

27

Jesús Pilatotau yeu tóijhuak

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Kethueytana, síme jume tiopopo chë nésahueme entok jume pueblopo yö yáarim, náhuim emo tójaka nokta náu tütek, Jesústa mëtebo báreka. ² Huanärim Jesústa súmaka ä núk sájjak; ínelim Poncio Pilato gobernadortau ä tójjak.

Judasta mukukähui

³ Huanäi Judas, yä buíseka bem mámpo ä yéchakame, juka bétte nokta át chúpëu bíchaka, áu temajek. Huanäi jume treinta tómi tósalim ámeu nóttiriak, jume tiöpopo chë nésahuemmehui, entok jume yö yáarimmehui, ⁴ ínel jíaka:

—Diosta bíchäpone kaa tüisi ayula. Juka kaita juënak yáalata yeu buíseka enchim mámpo nä tójjak, ä mënä béchïbo.

Të bempo ínel áu jiaahua:

—Ítapote kaita áma jüneria; të, jempo ál-la!

⁵ Huanäi tiöpopo juka tómi tósalita guötiaka, yeu sika áu cháyyak.

⁶ Huanäi jume tiöpopo chë nésahueme, akim ä nüka, juka tómi tósalita, ínel jíaka: —Kaibu türinake, tiöpopo tómmak ä kuutia béchïbo, bueituk ójbo tómmi.

⁷ Chúkula náu ettejosuka, babuta tekipanua hua j buía áy jínnuhuak, jume kaa áma joomem áma mäa béchïbo. ⁸ Íari béchïbo én tájti ïri hua j buíya, “Ójbo Buíya”, ti téhuak. ⁹ Ínëli áu chúpëa, jü profeeta Jeremíajta nokakähui, ínel ä jíako: “Huanärim am nüka, jume treinta tómi tósalim (juka nákuhama béj-ri, israeliitam ä béjhua aahuaka pámani). ¹⁰ Babuta tekipanua hua j buía áy jínnu béchïbo taahuak, Señorta nésauta nee mákakä pámani.”

Pilato Jesústa nátemajek

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Jesús áma huéekay, gobernadortau lúl-la. Huanäi ä nátemajek, ínel jíaka:

—¿Jachu empo jü judíommeu réy?

Huanäi Jesús ä yómmiak:

—Émpë ínel jiaahua.

¹² Jume sacerdotem kobanarom entok jume yöyoturi pueblolo chë nesahueme bétana nätuahuaka junne, entok Jesús kaa jíalek. ¹³ Huanäi Pilato ínel au jiaahua:

—¿Jachë kaa am jíkkaja, juebenak bétana enchi nätuame?

¹⁴ Të Jesús huépul nokta júne kaa ä yómmiak. Íari béchïbo jü gobernador tüisi buére éiyay.

Jesústa mënäu yäura noki át chúpahuak

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵ Ínëli huémata násuku, pajko táapo costumbreta jípuhuä pámani, jü gobernador pueblota bíchäpo huépul pereesota butbúttiay, jábeta bem huáatiaihui. ¹⁶ Júnakoy éntokim pereesota áma jípurey, Barrabás ti téhuaakamta; ïri buéresi jita yáalataka täyahuay. ¹⁷ Ínëli bempörim náu emo tóij-latuk, Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábetasem nee búttia íaa: Barrabásta, ö Jesústa, Cristo ti téhuaakamta?

¹⁸ Bueituk jüneiyay, kía át kopteka áma yeu ä tóijtukaíhüi.

¹⁹ Juka Pilatota, jume yäura tribunalim joyoyëpo ä kátek, ä jubiahua nokta áu bíttuak: “Katë áu suuhua, hua símeku lútula huémata joamtahui, bueituk ëni tüisine jantiachisi tenkula, áapörík béchïbo.”

²⁰ Të jume sacerdotem kobanarom entok jume pueblolo yöyoturim, juka gente juebenaratam téjhuak, chë türinake tíaka, Barrabásta búttianäü, Jesústa éntok mëtebonähüi. ²¹ Jü gobernador am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábetasu jüntukne búttianake, jume guoyim násuku?

Bempo éntok ínel jiaahua:

—Barrabásta.

²² Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem jüntuk nee áu yáa ía, jü Jesús Cristo téamtahui?

Símetakam ínel jiaahuak:

—¡Kúrusichë ä popontebo!

²³ Huanäi jü gobernador ínel ámeu jiaahua:

—¿Jíta juënaksu júntuk yáala?

Të bempo chë júne chaayey, ínel jíaka:

—¡Kúrusichë ä popontebo!

²⁴ Jü Pilato juka yáa báahuamta bát bíchaa huémta bíchaka, entok juka kaa nanabeu éhuamta chë jikau chätuyo, huanäi báam aahuaka áu mám báksiak sîmem bíchäpo, ínel jíaka:

—Kaitane áma kúlpak, íkai yoremta ójbopo lútula huéeka ä jiápsäpo, bueituk kaitane juënak át téuhua, ä mënä béchïbo. Enchim mámpo taahua.

²⁵ Huanäi sîme pueblo áma aneme ä yómmiaka, ínel jiaahuak:

—Éläpo ä ójbohua ito béppatunake, entok itom üusim béppa.

²⁶ Huanäi Barrabásta búttiak. Jesústa éntok bemmuchateboka, bem mámpo ä tójjak, kúrusit ä poponnä béchïbo.

²⁷ Huanäi jume gobernadorta sontarom, Jesústam núk sájjak, Pretoriou bíchaa. Huämîrim áa chíkola sîme jume sontarom emo náu tójjak. ²⁸ Huanarîm ä sánkohua ä úuhuaka, síkilik ä sánkotuak. ²⁹ Huanarîm huíchata huikö päaka ä coroona yáaka kóbat áachä yétchak, ä mám bátatana éntok baka kútata. Huanarîm áu lúl-la tónommia jápteka, ä junneriay, ínel jíaka:

—¡Yántë jiápsa, judíommeu réy!

³⁰ Entokim át chit huathuattey, juka baka kútata mámpo ä jípurëu nükam, kóbat ä bébbay. ³¹ Chúkula ínëli ä junneriasuka, entok kókosi ä yáasuka, jume súpë mántom ä úuhuaka, ä sánkohua ä sánkotuak. Huanarîm ä núk sájjak, kúrusit ä poponboka.

Jesús kúrusit poponhuaka muukuk

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Huanäi yeu am kateyo, yoremtam nánkek, Cirene jóärau joometa, Simmom ti téhuaakamta. Íkärîm úttiapo kúrujta püaktituak, ä huériunakë béchïbo.

³³ Júnëlim kateka áman yájjak, jum Gólgota ti téhuaakähui. Ìri “Mukila Kóba Káuhui”, tiau báare. ³⁴ Vinotam Jesústa jítua báarek, síkaramak kütiata; të ä jihueka kaa ä jëkak.

³⁵ Kúrusit ä poponsukam ä sánkobechi nat jäteka náchä näikimtek. Ìri ínel yeu siika, juka profetata nokakäu áhuä chúpanakë béchïbo: “In súpemim nat näikimtek, entokim ín sánkom nat jätek.” ³⁶ Júnëlim huämi ják jotek, ä suayaka. ³⁷ Huanarîm ä kóba béppa jiojteta yétchak, jita béchïbo ä mëhuakahui, ínel jáamta: “Ìri Jesús jü judíommeu réy.”

³⁸ Huanäi guoy lak-ronim áamak kúrusit poponhuak, huépülaka bátatana, senu éntok míkötana. ³⁹ Jume áma huam kateme, akim ä junneriaka juënasi jíaka kóba huíutey, ⁴⁰ ínel jíaka:

—Empo juka tiöpota ára tátabeme entok báij táapo júchi ára ä yéchame, ¡émpë emo jínëu! Bueituk empo Diosta Üusitukätek, ¡kúrusitche kóm huéiye!

⁴¹ Ínëli këtchi jume sacerdotemmu kobanarom, jume escriibam entok jume pueblopo yöyoturim, akim ä junneriaka ínel jiaahuay:

⁴² —Huatem jínëuk; ¡áapo éntok kara áu jínëu! Bueituk áapo Israeltau réytukätek, ¡én kúrusit kón huéenake! Huanäite ä súalnake. ⁴³ Áapo Diostat áu eä tíiya; éläpo áapo ä jínëunake, ä huáatiäteko; bueituk áapo ínel jiaula, “Diosta Üusine”.

⁴⁴ Këtchi jume lak-ronim, áamak kúrusit popontukaïhui, akim ä junneriaka juënasi ä aahuay.

Jesústa mukukähui

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Lúl-la kátek naateka, kúptey bájim jiau tájti kaa machisi taahuak, síme ániachi.

⁴⁶ Kuptilamak abe bájim jiay, Jesús kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —itom nokpo ínel jiau báare: In Dios, ín Dios, ¿jatchiakasé nee ínapola tóij-la?

⁴⁷ Jume huate áma aneka ä jíkkajame, ínelim jiaahuay:

—Í Elíasta núnnu.

⁴⁸ Huanäi huépülaka áma aneme läuti ejponjata nüka, vinak-repo ä kómoniak. Huanäi baka tebet ä óreka, jikau áhuä nóitiriak ä jínakë béchïbo. ⁴⁹ Të jume huate ínel jiaahuay:

—Akem ä tójja. Boobichäem; jamak Elías äbo ä jínëunake jáni.

⁵⁰ Të Jesús júchi huëpo kusisi cháchayeka, ä espírituhua tójaka muukuk. ⁵¹ Huanäi éntok jume velom jum tiöpopo chäkame síutekam guoyisi emo yáuhuak; jikat naateka bétukun tájtim síutek. Jü buía éntok áu yoyoak; jume buere tétam éntok riutek. ⁵² Jume sepulturam éntok emo étapok, entok Cristota sualhuäpo nau anim takahua kókkolame násukim jotek. ⁵³ Chúkula Jesústa jíabitesuk, ímëri sepulturapom yeu sájjak. Huanärim buere jóära Jerusaléniu juebenammeu yeu machiak.

⁵⁴ Jü centurión entok jume huate áamak áma Jesústa suayäihui, juka buíata junëli áu yoyoakamta bíchaka, entok símeta jita áma yeu sikamta, tüsim guómtek. Huanärim ínel jiaahua:

—¿Íri tua yö lütüriapo Diosta Üusitukay!

⁵⁵ Juebena jáamuchim áma aaney, mékka jäbueka ä bíchaka. Ímëri Jesústamakim rejtilatukay, Galiléapo naateka ä aniaka. ⁵⁶ Áme násuk aaney jü María Magdalena, María Jacobota áiye entok Joseta, entok jü Zebedeota üusim áiye.

Jesús mäahuak

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Tukariu yúmako, senu yoreme rikotaka áma yepsak, Arimatea jóärapo jometaka. Íri José ti téhuaakay, entok két Jesús ä discípulokay. ⁵⁸ Íri Pilatota sika, Jesústa takaahua áu aahuak. Huanäi Pilato nésahuek, Jesústa takaahua ä máknä béchïbo. ⁵⁹ Huanäi José juka Jesústa takaahua nüka, sábanam báksiarimpo ä bitiak. ⁶⁰ Huanäi káu guójöku sepultura bemelapo ä teekak. Íkäi sepulturata José áapo áa béchïbo ä yáalatukay. Huanäi tétata buëuruk röaktiaka áman kíkkimuhuäpo ä óorek. Huanäi siika. ⁶¹ Entokim két áma aaney, María Magdalena entok hua senu María; sepulturata pújbpom jokay.

Jesústa sepultura sontarom ä suayay

⁶² Júchi yokoriápo jimyore táapo, jume tiöpopo chë nésahueme entok jume pariserom emom náu tójjak, Pilatota bíchäpo, ⁶³ ínel jíaka:

—Yöturi, áute huáate, hua yore baítáttäusukame ketune jiápsaka ínel jiaahuak: “Báij taahuarim simsukne jíabitenake.” ⁶⁴ Íäri béchïbo amanë am bíttua, jume sepulturata suayanakeme báij taahuarim simsuu tájti. Jáchinay junne jume áamak rejteihui tukaapom áman sájaka ä ékbuanake. Huanärim jü gentetau ínel jiaunake: “Kókkolam násuk jíabitek.” Ä ínelituk, jü chúkula bem öbiakäu chë obiachinake, jü bát bem öbiari béppa.

⁶⁵ Huanäi Pilato ínel ámeu jiaahua:

—Jümürem am jípure, jume sontarom. Ámanem sájaka enchim jüneä páman ä suayatebo.

⁶⁶ Huanärim áman sájaka tüisi ä páttiak, juka sepulturata, yäura seyoy ä seyotuaka, juka téta puertata; entokim sontarom áma tö sájjak.

28

Jesús kókkolam násuk jíabitek
(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Jimyore taahuata simsuko, entok jume guoy búsan taahuarim naatëpo, matchümakim áman sájjak, jum Jesústa maahuakäipo ä bit báreka, María Magdalena entok jü senu María. ² Huanäi jü buía tüisi áu yoyoak, bueituk jü Señor Diosta ángel, téhueka bétana kóm yepsaka, juka tétata sékana ä bíaktiaka, áa béppa yejtek. ³ Ä bíthuäpo yúku béroktiriata bénasi bélojkosi machiakay. Jü ä sánkohua éntok sápa tósalim bénaakay. ⁴ Jume sontarom ä bíchaka májhueka emo yoohuay, entokim kókkolam bénasi taahuak. ⁵ Të jü ángel am yómmiaka ínel ámeu jiaahua, jume jáamuchimmehui:

—Katem májhue emëe, bueituk ínapone jüneiya, Jesústa enchim jariähui, juka kúrusit poponhuakamta. ⁶ Kaa ím aane; kókkolam násuk jíabitek, ä jákä bénasi. Binen kateka ä bitcha, juka Señorta máahuakäipo. ⁷ Läutem áman sájaka ä discípulom téjhua: “Kókkolam násuk jíabitek, entok Áapo enchimpat huéenake Galiléau buiaräu bíchaa. Huämirem ä bínnake.” Íkäine enchim téjhua.

⁸ Huanärim bempo yeu sájjak, jum ä máahuakäipo, májhueka entok tüisi al-leaka. Tennekam bemela nokta Jesústa discípulom téjhua báarey, entok íneli íkäi nokta huériaka am kateisu ä discípulom téjhua báreka, ⁹ Jesús am nankiseka ámeu yeu siika, ínel jáka:

—¡Yántem jíapsa!

Huanäi bempo áu rúkteka guókpo ä íbaktiaka, ä yörek. ¹⁰ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¡Katem májhue! Ámanem sájaka jume ínomak huéerim nok bemelata am mákka, bueituk Galiléau am kannakë béchïbo. Ámanirim nee bínnake.

Sontarom juka bem bíchakäu nookak

¹¹ Ímëi jáamuchim ketune boojaïsu, jume sontarom buére jóarau bíchaa sájaka, am téjhuak, jume sacerdotemueu kobanaro, jáchin símeta yeu sikähui. ¹² Huanärim emo náu tójjak, jume pueblopo yöiyoturim. Ímëri nokta náu tüteka, jume sontarom yún tómita mákkak, ¹³ ínel jáka:

—Inëlem jiaunake emëe: “Ä discípulom tukaapo itom kóchey äbom yájaka ä ékbuak.” ¹⁴ Të juka gobernadorta íkäi jíkkajako, ítapote áamak ettejonake, tüisi ä éenakë béchïbo; entok kaita enchimmeu huéenakë béchïbo, ítapote enchim anianake.

¹⁵ Huanäi bempo juka tómita nüka ä yáuhuak, bem téjhuhauakä pámani. Íri noki täyahuak judíom násuku, júnakoy naateka én tájti.

Jesús ä majtiähui tékilta mákkak
(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Të jume once discípulom, Galiléa buiaräu bícham sájjak. Ímï júya káupo Jesús ámanam núnulatakay. ¹⁷ Ä bíchakam ä yörek; të huate katim ä ajäria teiyey. ¹⁸ Jesús ámeu ruktek, huanäi nokaka ínel ámeu jiaahua:

—Sime úttiatane mák-ri, áman téhuekapo entok ímï buíapo. ¹⁹ Íäri béchïbo, síme ániachem kaate, naciönimmehui, jume gentem ín discípulomtu íaaka. Huanärem am majtiasuka am batöa, Dios Áchayta téhuampo, entok Diosta Üusi téhuampo, entok Dios Espíritu Santota téhuampo. ²⁰ Emem am majtianake, juka enchimmet ín nésahuekähui, bempörim ä boojorianakë béchïbo. Ínapo éntok nee enchimmak aane, chíkti táapo, ániata lütëu tájti. Júnentunake.

Jü Evangelio San Marcojta Jiojtekähui

Juan Bautistata nooki

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Jü tü nooki Jesucristo Diosta Üusi bétana nokhuakame ínëli naatek.

² Jü profeta Isaíasta jiojterita ínel jiäpo:

Ínapone émpat áman ä bíttua, juka ín noki huéiamta, huaka böota em huéenake páman ä tütenakë béchibo.

³ Ánia see päriapo chayemta jáhui ínel jiaahua:

“Señorta böotem tüte; éntokem jume ili böom rúktia.”

⁴ Bueítuk, Juan, yepsaka ánia buéeka päriapo batöay, entok jíapsi kúakteka emo batöhuamta bétana ámeu nookay, bem Dios bejrimmet bem jiokoriná béchibo.

⁵ Huanäi síme Judea buiärapo bétana entok buere joära Jerusalémpo jóakame áu yeu sájaka batöhuak jum Jordán bathuepo, bem Dios bejrim yeu buíseka.

⁶ Jü Juan éntok, camello bóata sánkoka huéiyey, entok huaka beata huikosaka. Jü ä buäyey éntok mumu sítörim entok jume buere guöchim. ⁷ Huanäi huame géntemmeu nookay, ínel jíaka:

—Chúkula senu chë ino béppa útteakame yebisisë. Katchane júne áu rúkteka, kóm chätuka júne, ä bocha huíkyam búttiapo yúmala. ⁸ Lútulay ínapo bäammea enchim batöla; të Áapo Diosta Espíritu Santoy enchim batönake.

Jesústa batöhuakähui

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Huámechi taahuarimmet Jesús Nazaret Galiléa bétana áma yepsak. Huanäi Juan ä batöak jum Jordán bathuepo. ¹⁰ Sep éntok jum bäapo yeu huéeka, juka téhuekata au étapomta bitchak, entok juka Espíritu Santota guókouta bénnak at kóm huémata.

¹¹ Huanäi jáhui téhueka bétana kóm yuumak, ínel jíaka:

—Empë ín Üusi huä tua ín nákehui; émot ayka jü ín al-leähui.

Jesústa jioptua báahuähui

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Sep éntok Diosta Espíritu Santo ä núk siika huam ánia see päriau bíchaa.

¹³ Huämi aanek cuarenta taahuarimpo. Jü Satanás éntok huämi au yepsak ä jioptua báreka. Entok huämi animaalim kara búktume násuk aaney. Diosta ángelesim éntok ä aniy.

Galiléapo Jesús ä tékia naatek

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Juanta pereesotuk, Jesús Galiléau yepsaka juka evangelio Diosta bétana huemta ámeu nookak, ¹⁵ ínel ámeu jíaka:

—Béja taahuari yúmala; Dios reyta nésahueu äbo yúmase. Emóem jíapsi kúaktiaka evangeliota súale.

Jesús naiki kuchuleom núnnuk

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Huanäi Galiléa bahue mayoat huésimeka, Símonta téhuak entok Andrésta ä sailahua jítë jimmame; bueítukim kuchuleromtukay. ¹⁷ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ino sáukem kaate. Ínapone enchim kuchulero majtianake, yoremem evangeliou enchim núnunakë béchibo.

¹⁸ Huanärim sep bem jítërim tójaka, áa sáú sájjak.

¹⁹ Huanäi huam jëla sika juka Jacobota bitchak, entok Juanta ä sailahua, Zebedeota üusim. Bempo ket bem canoapo aneka jítërim chäbuay. ²⁰ Huanäi am núnuk. Bempo éntok bem áтчay Zebedeota canoapo tekipanualerommeu tö sájaka, Jessústa sáú sájjak.

Yoreme chicha machi espírituta jípurey

(Lc. 4:31-37)

²¹ Huanärim pueblo Capernaumpo yájjak. Huanäi Jesús jum sinagogapo jimyore táapo kibakeka, am majtiay. ²² Jü gente éntok ä yörihuäpo buere éaka taahuak, jü bem majtiahuäubechi, bueituk jábe tua útteakamta bénasi am majtiay, kaa huame judíom ley am mamajtiame bénasi. ²³ Senu yoreme sinagogapo aaney, chicha machi espírituta jípureka chay nokaka. Huanäi ínel jiaahua kusisi chayeka:

²⁴ —Jesús Nazareno, ¿jítasë itomak jüneria? ¿Kíalë kaitäpo itom yáa báreka yebij-la? Jüneane em jábétukähui. Empo tua jü Diosta yeu púari.

²⁵ Huanäi Jesús kutti át nónookak, ínel jíaka:

—Katë jíaleka át yeu huéiye.

²⁶ Huanäi jü lemoonio náasä tápsuka entok tüisi chayeka yeu siika. ²⁷ Huanärim síme guómtaka, át emo nátemajey:

—¿Jítasa iri? ¿Jítasa i bemela yore majtiahuame? ¡Tua útteak! Maasu jume lemooniom sáuhue, bempo éntok ä nok jíkkaja.

²⁸ Huanäi síme Galiléa buiära chíkola jíkkajituk jü Jesústa yáari.

Jesús Perota asu kökoremte tütek

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Huanäi Jesús Jacobo entok Juántamaki, sinagogapom yeu sájaka, Simmom entok Andrésta jóahuim yájjak. ³⁰ Huämi jóapo éntok jü Símonta asu taijhuécheka bökay. Huanärim ä kökore bétana Jesústa ettejhuariak. ³¹ Jesús éntok áman au rúkteka, mámpä buíseka ä yéтчak. Huanäi sep jü taijhuéchiria ä tójjak; huanäi jita am joria táytek.

Jesús juebena kökoreme tütek

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Huanäi huäri taahuarit täata áman huéтчuko, síme huame kökoreme áu nau tóijhuak, entok huame lemooniom bem jíápsipo jípureme. ³³ Júnëli síme puéblolo jóakame áman nau rúktek jum puertahui. ³⁴ Jesús éntok juebenam tütek, kökoata jípureme. Juebena lemooniom yeu béebak, entok kaa am noktuak, bueitukim béja jüneiyay ä jábétukähui.

Jesús Galiléapo naa siika géntemmeu nokaka

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Yokoríapo kethuey, ketune unna kútkoako, Jesús yejteka yeu siika ánia see päriau bíchaa. Huämi oraciónta yáuhuak. ³⁶ Huanäi jü Simmom, entok huame áamak áma aneihuim, akim ä jariak. ³⁷ Ä téakam ínel áu jiaahua:

—Síme enchi jaria.

³⁸ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Jántebu sékána pueblommeu bíchaa, bueitukne ámani ket ámeu noknake; huäri béchibone yebij-la.

³⁹ Huanäi síme Galiléat naa siika ámeu nokaka bem sinagogapom, entok lemooniom yeu béebaka.

*Jesús senuk leprata jípuremta tütek**(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)*

⁴⁰ Senu yoreme Jesústau yepsak sähua leprata jípureka. Huanäi tónommia kíkteka jìokot ínel áu jiaahua:

—Júnel éátekë ín kökoa ára nee úhua.

⁴¹ Jesús éntok ä nák jìokoleka, ä mámam áu rútuksiak. Huanäi át mámtaka ínel au jiaahua:

—Jeehui, júnelne éiya; türiäe.

⁴² Júnel ä noksuk jíbba, jü sähua lepra kökoa kaitatuk; huanäi türiak. ⁴³ Të tüisi ä téjhuasuka ä simtuak, ínel áu jíaka:

⁴⁴ —Katë jábetau jíale. Ámanë huéiye jü tiöpopo nésauhuemtahui. Emoë bíttebo, éntoke jita júne áman tójja, Moiséjta nésahuekäpo bénasi, em türiakä bétana, entok bempörim júneenakë béchibo.

⁴⁵ Të jü yoreme yeu sika jíba ä nok táytek, huaka áu yáahuakamta. Huanäi símekut júneriatuk hua áu yáahuakame. Jesús béja kara júne machisi áma aaney, jum pueblopo. Mékka ániapo jíba an sísimey. Huáamirim áu yayajay símekut bétana.

2*Jesús káraktilata tütek**(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)*

¹ Chúkula jaiki taahuarim huéy, Jesús júchi pueblo Capernáumpo yepsak. Huanäi jìkkaijhuak, jóapo anë téaka. ² Huanäi juebena gente áu nau yájjak. Jóata pújbapo júnem kaa békiakay. Áapo éntok Diosta noki ámeu nookay. ³ Huanäi naikika káraktilata nau huériakam Jesústau yájjak. ⁴ Tem genteta juebena béchibo kara Jesústau kiimuy. Huanärim jü kárit jámuka ä anëbeu béppa ä guójoktiak. Huanärim huämi áman áu kömä teekak, huaka káraktilata, áachä böyëumak chíkti. ⁵ Jesús bem Diosta súalëu bíchaka, ínel au jiaahua jü káraktilatahui:

—In üusi, bejë jìokorihuak em Dios bejrimmechi.

⁶ Jume maestrom leyta yore majtiame éntok áma jokay, bem jiápsipo ínel éaka: ⁷ “¿Jatchiakasu iri junëli nooka, Diosta bėj-reka? ¿Jábesu Dios bejrim ára jìokore? Dios jíbba.”

⁸ Jesús éntok ä espíritupo bem jiápsipo éäü júneriaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakem enchim jiápsipo junëli eiya? ⁹ ¿Jáchisu chë kaa obiachi jü káraktilatau jiau béchibo: “Em kaa tü yáarimmechë jìokorihuak”; o, “Yejtekë em at böyëu tóboktiaka naa huéiye”? ¹⁰ Të enchim júneenakë béchibo, juka Yoremata Üusi ímí buíapo úttiata ä jìpurëhui, jume Dios bejrim yore ä jìokoriná béchibo.

Huanäi jü káraktilatau ínel jiaahua:

¹¹ —Emoune ínel jiaahua: Yejtekë em at böyëu tóboktiaka huéiye em jóau bíchaa.

¹² Huanäi áapo yejteka; entok, juka áachä böyëu nüka, símem bíchäpo yeu siika. Huanäi éntok síme at guómteka Diosta úttilek, ínel jíaka:

—Jauhuey júnete ílë bénak kaa bil-la.

*Jesús Levíita núnnuk**(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)*

¹³ Jesús júchi bahue mayuau bíchaa siika. Juebena gente éntok áu náu yájjak. Huanäi am majtiay. ¹⁴ Ama huam huéeka, Levíi, Alfeota üusi, bankopo kátekamta bitchak, jum yäura tómita nau totoijhuäpo. Huanäi ínel au jiaahua:

—Ino sáukë huéiye.

Huanäi Levíi kíkteka áa sáu siika.

¹⁵ Íneli yeu siika: Jesústa Levíita jóapo jibuäka mesau ä káteko, juebénaka jume impuestom náu totojame entok huate Dios bejrita boojoriame mesahuim Jesústamak jotek, entok ä discíipulommaki. Bueitukim juebénaka Jesústamak réjtay. ¹⁶ Huanäi huame maestrom leyta yore majtíame entok jume pariseerom ä bitchak, jume yäura tómita nau toij-lerommak entok Diosta bejri boojoriammak ä jibuäyo. Júnelim ámeu jiaahua, ä discíipulommehui:

—¿Jatchiaka jüri ámemak jibuä, jume Dios bejrita boojoriammaki, entok yäura tómita nau toij-lerommaki?

¹⁷ Jesús éntok am jíkkajaka, ínel ámeu jiaahua:

—Huame kaa kökoreme kaa mérikota huátia, ál-la huame kökoreme. Kanne huame lútula jiápsame núnuseka äbo yebij-la, ál-la huame Dios bejrita boojoriame.

Jesústam ayuunota bétana nátemaje

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Jume Juanta discíipulom éntok jume pariserom ayuunay. Huate gente Jesústau yájaka ínel áu jiaahua:

—¿Jatchiaka jume pariserom discíipulom éntok Juanta discíipulom ayuunota johua, jume em discíipulom éntok, ée?

¹⁹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu jume emo jubiahauau núnuri ayuunanake jáni, juka jubemta ámemak aneyo? Ée; karam ayuuna, juka jubemta ámemak aneyo. ²⁰ Të taahuarim yúmanake, juka jubekamta am tö simnakëhui; huanäi ál-lam ayuunanake.

²¹ 'Kaabe bemela sánkota sanko muerapo cháchäbua, bueituk jü bemela sanko muerapo chäbuhauak, chëhuasu síutinake. ²² Entok kaabe vino bemelata huaka bea bóosa örampo töttöa, bueituk jü vino bemela jume bóosa öram síutianake. Huanäi éntok guótinake; jume bóosam éntok nasóntunake. Kíaliku jü vino bemela huaka bea bemelampo töttöhua.

Jimyore táapo discíipulom tirijko bújam jüusakay

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Júnaksu jimyore táapo Jesústa et páman huey, jume ä discíipulom áamak kateka jume tirijko bújamim jüusakay. ²⁴ Huanäi jume pariserom ínel au jiaahua:

—¿Jatchiaka em discíipulom jimyore táapo íkái johua, kaa jo mátkhik?

²⁵ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchem jauhuey júne kaa ä bit-la, juka jöjteta Davita yáakäu bétana, jikot éaka, tébäureka, áapo éntok jume áamak aneihuim? ²⁶ Abiatarta sacerdoote tékilpo chë ä néshueyo, David huam Diosta jóapo kibakek. Huanäi huame páanim Diostau bíchaa näikiarim buäka, huame áamak kateme kétchi. Huámëi páanim jume sacerdoote tékilta joame jíbam ára am buäyey, kaa kia jábe junne.

²⁷ Jesús két ínel ámeu jiaahua:

—Jü jimyore taahuari yoremta béchibo yáari; të kaa jü yoreme jimyore taahuata béchibo. ²⁸ Íari béchibo ínapo, jü Yoremta Üusi jimyore taahuata béppane yótaka néshue.

3

Yoreme huakiam mámakame

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Júchi éntok Jesús sinagogapo jume judíom nau yayajäpo kibakek. Huämi éntok yoreme aaney, huépülam huakiam mámakame. ² Huate éntok Jesústachim suaka ä bitchay, ä nátua báreka, jimyore táapo huaka kökoremte ä tüte máchileka. ³ Huanäi jü yoreme huakiam mámakamtau Jesús ínel áu jiaahua:

—Yejteکہ ími násuk kikte.

⁴ Huanäi jume géntem temajek, ínel jíaka:

—¿Türi jáni jimyore táapo tühuata yáa béchibo, o kaa tühuata yáa béchibo? ¿Türi jáni senu jíapsita jínëu béchibo, o jábeta ä úhuä béchibo?

Të bempo kaa jíaleka taahuak. ⁵ Jesús éntok omteka entok sirokaka áme bëkatana reemtek, námakak bem jíapsekä béchibo. Huanäi hua yoremtau ínel jiaahua:

—Jume em mámamë rútktia.

Ä rútktiak éntokim türika taahuak. ⁶ Huanäi jume pariserom yeu sájaka, noktam nau tütek Herodianommaki, Jesústa mëbáreka.

Juebena gente bahue mayuat aneme

⁷ Huanäi Jesús bahuéu bíchaa siika, ä discípulommaki. Gente éntok Galiléa buiära bétana tüisi juebénaka áman au yájjak; álë bénasi Judea buiära bétana, ⁸ Jerusalén, Idumea buiära, Jordán huáyтана bétana, Tiro entok Sidónpo pueblompo chíkola jóakame. Júnëli tüisi juebénaka au nau yájjak, nokta jíkkajaka buéresi jita ä joäu bétana. ⁹ Huanäi Jesús jume ä discípulom téjhuak, juka canoata huéchiapo am jípu sáhueka, áma yejte báreka, juka genteta kaa ä pittianakë béchibo. ¹⁰ Bueituk Áapo juebenam kökoreme tütelatukay. Júkärím jüneriaka, huame kökoata jípureme áa béppa emo tábbey, at mámte báreka. ¹¹ Jume espíritu chicha mamachim ä bíchakam tónommey áu japjaptey. Huanärím chayeka ínel jiaahuay:

—¡Émpë jü Diosta Üusi!

¹² Áapo éntok kutti ámeu nookak, kaa au yeu machiria néshueka.

Huame dóoce apóstolim yeu púari

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Huanäi káhuit jámuka, huame ä huáatiähuim núnnuk; bempo éntok au yájjak. ¹⁴ Huanäi ímëi dóocem au yájakame tékiata am mákkak, áamak am annakë béchibo, entok náasam bíttua báreka, huame gentemmeu am béchibo, ¹⁵ entok áapörík bétana yäura útteata am makkak, huaka kökoata am tütenakë béchibo, entok lemooniom yeu am bébnakë béchibo: ¹⁶ Ímërim jume yeu púarim: jü Simmom, Peero ti ä téhuaatuakähui, ¹⁷ entok jü Jacobo entok Juan ä sailahua, Zebedeota üusim, Boanergem ä téhuaatuakähui, yúku jímmaata jáhui uusim tiau báare, ¹⁸ entok Andrés, entok Felipe, entok Bartolomé, Mateo, Toomas, Jacobo Alfeota üusi, Tadeo, Simmom jü cananista, ¹⁹ entok Judas Iscariote, hua ä nénkakame.

Espíritu Santota béj-reka nokhuame

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

Chúkula, Jesústa ä discípulommak jóau ä yepsak, ²⁰ jü gente júchi au nau yájjak; junëlim kara júne ay jibuäy. ²¹ Huanäi jume áamak huéerim ä jíkkajaka au yájjak, yeu ä huéria báreka, bueitukim ä kóba rókotulä tíiyay.

²² Jume escriibam Jerusalén bétana áma yájj-lame:

—Beelzebútam ä jíapsipo jípurë tíiyay, entokim Beelzebú lemooniommeu yäutta téhuampo jume lemooniom yeu ä bébä tíiyay.

²³ Jesús éntok am núnuka, ejemplota ámeu yétchak, ínel ámeu jíaka:

—¿Jáchisen Satanás juka Satanásta yeu bébnake? ²⁴ Jíta rey yäura júne au näikimtelataka anëtek, íri rey yäura kaibu jíba béchibo yäuratunake. ²⁵ Entok jume jóapo emo béj-reka emo näikimtelatuk, íri jóuhua kaibu bínhuatunake. ²⁶ Jü Satanás au béj-reka au tóboktiak, au näikimtenake, entok kaibu bínhuatunake, bueituk jíba lutinake.

²⁷ 'Kaabe júne jábe yorem útteakamta jóau kibakeka ára jita ä úhua, kaa bát ä súmako; të ä súmakátek ál-la ára jita ä úhua.

²⁸ 'Tua lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua, síme jume yoremem Dios bejri yáarimmechim jiokoritunake, entok hua nooki Diosta béj-reka nokhuame; ²⁹ të kia jábe junne Espíritu Santota béj-reka nokame kaibu jiokoritunake, të hua bétte noki at chúpatunake jíbapo béchibo.

³⁰ Ínel jiaahua bueítuk bempom espírituta chicha machik ä jípurë tíiyay.

Jesústa áiyé entok ä sailahuam

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Chúkula, jume ä sailahuam entok ä áyehua ámam yájjak. Huanärim päkun tahuaka ä núnotebok, juka Jesústa. ³² Huanäi hua gente juebénaka áa chíkola jokame ínel au jiaahua:

—Ímírim päku aane, jü em áiyé entok jume em sailam enchi jariaka.

³³ Áapo éntok, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábesu jü ín áiyé, entok jume ín sailam?

³⁴ Jume áa chíkola jokame bíchaka éntok ínel jiaahua:

—Ímëi ámëria jü ín áiyé, entok jume ín sailam. ³⁵ Bueítuk jábe junne Diosta eäu joame, iri ájaria jü ín saila, entok ín huaayi, entok ín áiyé.

4

Et-lerota ejemplo

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Jesús júchi bemelasi am majtia táytek jum bahue mayoachi. Huanäi juebena gente au nau yájjak. Jesús éntok canoapo yejteka bahuéu kibakek. Huämi aaney canoapo, síme gente éntok bää mayoachi. ² Huanäi juebenak am majtiay, ejemplom ámeu jójjoaka, huanäi nokaka ínel am majtiay:

³ —Íkarem jíkkaja: Jü et-leero echíseka yeu siika. ⁴ Júnaksu éntok ä echay, jü huate báchia böo mayoat huáttek. Huanäi jume huikichim au yájaka ä buäka. ⁵ Jü huate éntok téta buíapo huáttek, huam kaa yún buíata ayukäpo. Huanäi läuti síhuek, kaa yün ä buíakä béchibo. ⁶ Täata yeu sik tájjak, entok kaa mékka kömä nahuaka béchibo huaakek. ⁷ Huate éntok júya huíchärata sísihuëpo huáttek. Huanäi hua júya báchia síhueka, áapat yötuka ä jíabi mëak, huaka báchia ethuakamta. Huanäi éntok kaa taakak. ⁸ Të jü huate buía türíku huáttekame síhuek, entok yötuka taakak. Huanäi jü senu báchia treinta báchiam nénkak, senu éntok sesentam, senu éntok cientom.

⁹ Entok ket ínel ámeu jiaahua:

—Huä jünee báareme at suaka ä jikkaijnake.

Jume ejemplom jita béchibotukähui

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Huanäi, huaka juebena genteta sákasuk Jesústa áapola ä tahuak, jume dóoce entok jume huate áma anëhuím Jesústa temajek, hua et-lerota bétana ä nookakähui, jáchin ä jiau bárëhui. ¹¹ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Eme ä täyatuahua, juka éhuil Diosta reytaka nésahuëhui. Të huame päkun aneme éntok, ejemplommeyí símeta. ¹² Entokim bíchaka júne kaa bínnake, kaa at jünee béchibo, entokim ä jíkkajaka júne kaa at jüneenake, entokim kaa jíapsi kúaktinake, jum bem Dios bejrimmechi kaa bem jiokoriná béchibo.

Jesús el-lerota ejemplo am majtia

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Huanäi ínel ket ámeu jiaahua:

—¿Katem át jüneiya i ejemplochi, et-lerota bétana huémtachi, jáchin ä jiau bäreñhui? ¿Jáchisu jüntukem ámet jüneenake, síme ejemplom ínëli huémmechi? ¹⁴ Jü echame jüri nokta eecha. ¹⁵ Íri ínel hua báchia böo mayoat huéhekame: huame tü nokta ámeu nokhuakäu, jikkaijsuka chúkula Satanás ámeu yepsaka, huakä nokta bem jiápsipo ethuakämta am kóptituanake. ¹⁶ Ket áma huámsu hua téta buíapo eechi: huame nokta jikkajame, láutim al-leaka ä mabetnake. ¹⁷ Të kaa ámet naahuak, kia chúbala jíbam bem jiápsipo ä jípunake. Huanäi huakä jiokot anhuamta ámeu ayu táytek, entok nokta béchibo guojájja táytek, sepim kaa al-lee táytinake, entokim ä tóijnake. ¹⁸ Ímëi éntok huame júya huíchärata násuk eechi: huame nokta jikkajame, ¹⁹ të ím ániapo ayukamtat bem jiápsekä béchibo, entok hua buéresi ríkora yore bätáttáhuamtat bem jiápsekähui, entok kaa huéeläpo bem áttea péäu ámeu ayu táytek, hua noki bem jiápsipo ethuakame kaa útteaka tatahua, entok kaa chúchupe. ²⁰ Ímëi éntok jume buía türiku ethuakame: huame nokta jikkajaka tua ä mabetakame, jü báchia ténasi bem jiápsipo chúpanake. Jü báchia chúpuk senu treintata nénkinake, senu éntok sesentata, senu éntok cientota.

Síme éhuil ayukame yeu machinake

(Lc. 8:16-18)

²¹ Entok ket ínel ámeu jiaahua:

—Jü machiria nühuakátek, ¿jachu kajóna bétuk entok totöhua bétuk mánana jáni? Ëe, ¿jachu kaa jum jita ä machiria máchiku jikat mánatunake? ²² Bueítuk kaita hua ésoni kaa yeu mamachiam, entok kaita éhuil ayuka kaa jüneriatunakeme. ²³ Huä jünee báareme at suaka ä jikkaijnake.

²⁴ Ket ínel ámeu jiaahua:

—Áachem suuhua, hua enchim jikkajäubechi. Huä enchim jita jábeta ay jünakteriäubey, Dios ket enchim ay jünaktenake. Bueítukem huatek áa béppa mabetnake. ²⁵ Bueítuk hua jita jípureme júchi huatek mabetnake; hua kaita jípureme éntok, júkai ili ä jípurëu júne úhuaana.

Báchia síhueka yötukame

²⁶ Huanäi Jesús júchi ínel jiaahua:

—Ílë bënna, jü Diosta reytaka nésahuëhui, jáchin jü yoreme báchiaata buíapo echame. ²⁷ Huanäi áapo tukariu yúmak kótnake, yokoríapo éntok yejtenake. Huä báchia éntok kaa ä jüneäpo síunake éntok yötunake. ²⁸ Bueítuk hua báchia buíata úttiäray yötuka chúchupe. Késam huëpo óguotunake, júchi éntok móanake, chúkula éntok takanake. ²⁹ Huanäi huaka báchiaata chúpilatuk, huame osam au kibachana, bueítuk béja yúmala, jü taahuari etta tóboktianähui.

Mostaza báchiaata ejemplo

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Jesús ínel ket jiaahua:

—¿Ä jítasute bënë tiánake jáni, juka Diosta reytaka nésahuëhui? entok, ¿jita ejemplotate ä bënë tiánake? ³¹ Mostaza báchia ténasi maachi. Huäri báchia chë júne ílitchi, huame huate báchiam ím buíapo ayukame béppa. ³² Të ethuakátek yötunake, chë bueürusi yötunake, huate júya síarita béppa. Bueerem mesëkirianake. Júnëli huame huikichim ä jékkaa bétuk júne ára kópána, entokim ára at tosate.

Jesús ejemplom jiba yáuhuak

(Mt. 13:34-35)

³³ Júnëli Jesús juebena ejemplom joaka ámeu ä nookay, juka nokta, bem ára ä jikkajäpo núkisi. ³⁴ Kaa ejemplommei kaa am mamajtiay; të jume ä discípulom bempola aney, simeta machisi am téttejhuay.

Jesús buere yúku jékata yánti tahuatuak

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Huäri taahuarit, kúpteyo, ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jante, huáytana bíchaate kannake.

³⁶ Huanärim huaka gente büruraata sákatuaka, hua canoa ä kátekaipom ä núk sájjak. Entok huate canoam ket amam jípuhuay. ³⁷ Huanäi buere jéka yúkumak au tóboktiaka, jume máarem canoam beb táytek Júnëli béja báammey tápunak.

³⁸ Áapo éntok jum canoapo áma bétana böka kótchimey, kojnim béppa kobaka. Huanärim ä búsaka ínel áu jiaahua:

—¡Maestro! ¿Jachë kaachin éiya itom kókkoy junne?

³⁹ Huanäi yejteka, jekatau kutti nónookak ä kíkte sáhueka:

—¡Empo baahue katë jiale yántë taahua!

Huanäi kíktek jü jeeka, entok síme yanti taahuak. ⁴⁰ Huanäi Jesús jume ä discípulommeu ínel jiaahua:

—¿Jatchiakasem tüisi májhue, éntokem kaita súale?

⁴¹ Huanärim buéresi májhueka ínel nau jiaahua:

—¿Jábesu íritaka? Jü jeeka ä nok jikkaja, entok jü bahue junne.

5

Jü yoreme Gadareno lemooniom ä jiápsipo jípureme

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Huanärim bahuéu huáytana bétana áma yájjak, jum Gadarenom buíarähui.

² Jübuachä Jesústa jum canoapo kómä chéptilatuko, jü yoreme ä jiápsipo lemooniom jípureme ä nankirika siika, jum kau guójöku kókkolam totoijhuäpo yeu simlataka;

³ bueítuk áma jóakay. Të kara jábe yánti ä jípurey, kia cadenammey ä súmaka junne. ⁴ Bueítuk juebénasi sisiguokimmey entok cadenammey súsumahuay, të am chukchuktiay, éntok huame sisiguookim júne kotkóttiay. Ínëli kaabe ä yüey.

⁵ Bueítuk jíba taahuarit entok tukaarit naa búrujti jum kau guójöku kókkolam totoijhuäpo entok jum káhuimmet chay sisimey, tétammet kókosi áu joaka. ⁶ Të Jesústa mékka bíchaka, áu tájti búiteka áu tónommia kíktek. ⁷ Huanäi tüisi chayeka ínel jiaahua:

—¿Jítasë ínomak júneria, empo Jesús, Dios jíkat téhuekapo kátekamta Üusi? Diosta béchibo, katë nee jiokot johua.

⁸ Tí jiaahuak bueítuk Jesús ínel áu jiaahuay:

—Empo lemoonio, jü yoremtachë yeu huéiye.

⁹ Huanäi Jesús ä temajek:

—¿Jáchisë téhuaak?

Áapo éntok ínel ä yommiak:

—Legión tine téhuak, bueítukte juebenna.

¹⁰ Huanäi jü yoreme tüisi jiokot áu jiaahua kaa huämi buiärapo yeu am bep iaaka. ¹¹ Huämi kau mayoachi juebena kohuim áma rejteka jíbuäy. ¹² Huanäi jume lemooniom áu jiokot jiaahua, ínel jíaka:

—Huame kohuimmehuë itom jaase; élápote ámet kimunake.

¹³ Jesús éntok am jehuiteriak. Huanärim yoremtat yeu sájaka, kohuimmechim kiímuk. Jume kohuim éntok, jíbatua guoy míltukay. Huámëi siba bahuéu kóm huáttek; huanärim áma kókkok.

¹⁴ Jume kohuim suayähuim éntok tenneka, jume pueblopo jóakammeu jünee huamta ámeu tójjak, entok jume huasammet jóakammehui. Huámëi éntok áma yeu sikamta bit báreka áman yeu sájjak. ¹⁵ Jesústahuim yájaka juka yoremta bitchak lemooniota jiápsipo jípureka kökoreka, Legiónim jípuréuta, sánkotelataka áma kátekamta, entok yúmalasi suaka; huanärim guómtek. ¹⁶ Huanäi huame ä bíchakame am ettéjhuariak jáchin hua lemooniota jípuréitau yeu sikamta, entok huame kohuimmehui. ¹⁷ Jume áma joome éntok Jesústau jiokot jiaahuay huämi bem buíarapo yeu ä huée sähueka.

¹⁸ Huanäi Jesústa béja sim báreka jum canoapo ä jámuyo, jü lemooniom jiápsipo jípuréihui áu jiokot jiaahuay áamak an rókaka. ¹⁹ Të Jesús kaa báarek, ál-la ínel áu jiaahuak:

—Em jóahuë huéiye, em huahuajimmehui. Akë am ettéjhuaria juka Señorta buéresi emou yáakähui, entok jáchin enchi ä nák jiokolekähui.

²⁰ Huanäi sika juka nokta chíbejtia táytek. Decapolis buíarata yúmau tájti, jáchin Jesústa buéresi jita áu yáakähui. Huanäi síme át guómtilamtaka taahuak.

*Jáirota maala, entok jámmut Jesústa sánkot jálojtekame
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)*

²¹ Jesús júchi canoapo huéeka bahue huáyтана yeu ä yepsak. Gente éntok juebénaka áu nau yájjak, huämi bahue mayoat ä anëpo. ²² Senu éntok sinagogapo chë néshueme, Jáirö ti téhuakä, áma yepsak. Jesústa bíchaka ä guókpo tónommia kíktek. ²³ Huanäi tüisi jiokot ínel áu jiaahuak:

—In maala béja mukiapo aane; ámanë sika át mámte, ä türinakë béchibo, huanäi jíapsinake.

²⁴ Huanäi Jesús áamak siika; gente éntok juebénaka áamak sájjak. Júnëli ä huë páman nau ä pittiasakay. ²⁵ Senu jámmut éntok béja dooce huásuktiapo ä kökoa kaa chükteka át huéiyey, kaa tutüriaka áma aaney. ²⁶ Tüisi jiokot au siika, juebena jittoleerom mámpo; simeta juka ä átteahua luutialatukay. Të jíba kaita hua jittoa áu türiakay, ál-la chëhuasu kökorey. ²⁷ Të Jesústa bétana nokta jíkkajaka, amá bétana áamak kateme násuk áu rúkteka ä sánkobet jálojtek, ²⁸ bueítuk ínel éiyay: “Kiane ä sánkobet jálojtek júne türinake.” ²⁹ Huanäi áachä jálojtek jíba jü ójbo kíktek. Entok ä türiakäü innëak, jü jíbebeata bétana. ³⁰ Huanäi Jesús ä takaahuapo úttiárata át yeu sikamta iinnëaka, huame áamak katemmeu kúakteka ínel jiaahua:

—¿Jábesu ín sánkommet jálojtek?

³¹ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Juka juebenaraata enchi pítpittiamtë bitcha, éntoke nátemaje, “¿Jábeta émot jálojtekähui?”

³² Të Jesús nate chíkola náasam bitchak huaka at jálojtekamta bit báreka. ³³ Huanäi jü jámmut máujrimmey, áu yoaka, entok jünéaka jita áu yáahuakähui. Huanäi áu tónommia kíktek, entok simeta juka ä kökoa bétana ä téjhuak, jáchin áu ä sikähui. ³⁴ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—In maala, jü em nee súalë béchibë türiak. Én éntoke yanti jíapseka huéiye, em kökoa bétanë türikä tahuala.

³⁵ Júnëlä nokaisu, huate huam bem nau yayájäpo néshueme jua bétana áma yájjak ínel au jiaka:

—Em mala béja muúkuk. ¿Jatchíakasë ketune juka Maestrota muksi éetua?

³⁶ Jesús éntok íkai jíkkajakä ínel au jiaahua hua néshueme tahui:

—Katë jachin eiya; kial jíbe nee súale.

³⁷ Huanäi kaabeta éntok áamak kat íai Perota, éntok Jacobota, éntok Juanta Jacobota saíla jíbba. ³⁸ Jesús éntok hua néshueme jua yeupsaka, huaka naa muksi

huenta bitchak, éntok buanhuamta jíkkajak, éntok jiokot jiáihuamta. ³⁹ Huanäi áman kibákeka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchíakasu naa muksi huéiye, éntokem buaana? Jü usi jámmut kia kotche, kaa mukila.

⁴⁰ Huanärim ä junnériataitek. Të Áapo sîmem yeu béebaka, hua ili jámutta jápchimak, éntok ä áyemak, éntok huame áamak katëummak áman kibákek huam múkilata bökäihui. ⁴¹ Huanäi juka ili jámutta mampo buíseka ínel au jiaahua:

—Talita kumi —itom nokpo ínel jiaubáare: Ili jámmut, émoune ínel jiaahua, yejtë.

⁴² Jü ili jámmut éntok sep yejteka naa hueetáitek, bueítuk béja dóoce huásuktiriam huériai. Huanärim tüsi at guómtek. ⁴³ Jesús éntok tüsi am téjhuak kaabeta ä ettéjhuaria nésauhueka, éntok ä jíbuätua nésauhuek.

6

Jesús Nazaretpo aaney

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Jesús huämi yeu sika ä buíarau yépsak, jume ä discípulommaki. ² Jimyore taahuata yúmak éntok jum sinagogapo am majtíataitek. Huanäi juebenakä ä jíkkajakä at guómtek ínel jíaka:

—¿Jákübo bétanasu íri íkái täya jáni? ¿Jita suáhuasa jáni íri ä jípurëhui, éntok hua milagrom ä joähui, jítasasu nok báare jáni? ³ ¿Jachu kaa íri ínel jü carpínteero, Mariáta asóa, Jacobota, éntok Joseta, Judasta, éntok Símonta saayi? ¿Jáchum kaa ket im itomak aane jume ä huáyihuam?

Huanärim áa bétana jájana jiautáitek. ⁴ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Kíal jábe profeta júne yöríhua, të huam ä buíaräpo, éntok ä jóapo ä huahuajim násuk ëe.

⁵ Huanäi jume milagrom júne kara áma yáuhuai, Kia huame kökoremme kaa jáikimmet jíba mámtéka am tütek. ⁶ Huanäi kaa at al-léakä taahuak hua kaíta bem súalëubechi. Huanäi Jesús jume huate puéblommet naa siikä am majtíaka.

Jume dóoce comisionpo yeu jaahuak

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Jume dóoce yeu púarim nau núnuka, guoguóyim naa bíttuak, útteata am mákakä diáblom yoremem jíápsipo yeu bébnakë béchïbo. ⁸ Éntok kaíta am huéria sauhue böot béchïbo, morralta, éntok páanim junne, tómita junne; boróoniata jíbba.

⁹ Éntok am béräbochate sauhue, éntok kaa guoyik sánkotam huéria sauhue. ¹⁰ Ket ínel ámeu jiaahua:

—Kia jak jóapo enchim mabethuakäpem aane, jum puéblopo enchim yeu kátëpo tajti. ¹¹ Sîmekut huam kaa enchim mabethuakäpo, éntok huam kaa enchim nok jikkaibahuäpo, yeu katëtekem huaka tóröchiata enchim guókimmet chätulata ámeu tátaknake, bem júneenakë béchïbo kaa tüsi bem ayúkähui. Tua lütüriapone enchimeu ínel jiaahua, huame Sodóma teäpo éntok Gomórrapo joomem chë jiokoritunake hua taahuari bette nokta chúpeyo, huame puéblopo kaa enchim mabethuakäpo joomem béppa.

¹² Huanäi jume dóoce yeu púari yeu sájakä géntemmeu ä noktáitek, huaka yoremem emo temajeka am jíapsi kúaktinakëhui. ¹³ Éntokim juebena diáblom yoremem jíápsipo anëu yeu bebbai, éntok juebena kökoremme tütek aceiteta ámet öreka.

Juan Bautista mëhuakähui

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Jü rey Herodes éntok Jesústa bétana buériata jikkajak, bueituk ä téhuam símekut yeu machiak. Huanäi Herodes ínel jiaahua:

—Juan jü batöaïhui jíabitela, jume kókkolam násuku. Kíaliku úttiärata jípure milagrom ä jonákë béchïbo.

¹⁵ Huate ä Elías tíyay. Huate éntok huame huate profetam násuk ä profeeta tíyay.

¹⁶ Íkai jikkajakä jü Herodes, ínel jiaahua:

—Íri jü Juan ín kóba chúktiatebokähui. Áapo kókkolam násuk jíabitela.

¹⁷ Bueituk áapo juka Juanta bujitebokä ä carcelpo ä páttiatebokay, Herodíasta béchïbo, Felípetä juubi ä sailahua; bueituk áapo, jü Herodes, Herodíasta jípurey.

¹⁸ Bueituk Juan Herodestau ínel jiakay:

—Kaa türi juka em saila jubi em jípurëhui.

¹⁹ Herodías, éntok át kopteka ä mëpéiyay, të kaa áma yuumay, ²⁰ bueituk Herodes Juanta bétana májhuey, bueituk jüneiyay Juanta lútula éntok Diostau bíchaa näikiataka ä jíapsaïhui, éntok ä suayay. Ä jikkajaka kaachin an máchika tatahuay, të tü éaka ä jíikkajay. ²¹ Taahuari yuumak, Herodesta huásuktiriam yúmariaka pajkoy. Kúptey am äbosek, huame áamak nésahueme, sontaro yäuram, éntok Galiléapo chë nésahueme. ²² Huanäi Herodíasta jámut ásoa yisimeka áman kibakek. Herodes éntok túsä musäuleka taahuak, éntok huame mesau áamak jokaihuim. Huanäi jü rey hua ili jámuttau ínel jiaahua:

—Em huáatiähuë inou aahua; ínapone enchä máknake.

²³ Éntok ä nokäu bát kéchaka ä lütüriatebok, ínel jíaka:

—Símëta em inou aahuäune enchi máknake, reytaka ín nésahuëpo násuk áman junne.

²⁴ Huanäi hua ili jámmut yeu sika ä áyebeu nátemajek:

—¿Jítasune áunake jáni?

Ä áyehua éntok ínel au jiaahua:

—Juka Juan Bautistata kóbba.

²⁵ Áapo éntok sep áman kibakeka, jü reyttau ínel jiaahua:

—Én läutine puraato bueürupo ä huáatia, juka Juan Bautistata kóbba.

²⁶ Huanäi jü rey tüisi kaa al-léek. Të juka ä nookakäu ä lütüriatebokä béchïbo, éntok huame áamak mesau jokame tihueka, kara ëe ti au jíaka taahuak. ²⁷ Huanäi sep sontarota Juanta kóba chúktiaka áu ä huéria sáuhuek. ²⁸ Jü sontaro éntok áman sika jum ä páttiatukäpo ä kóba chúktiak. Huanäi juka kóbata jum puraatopo yéchaka, jü ili jámuttau ä tójjak; jü ili jámut éntok ä áyëbehui.

²⁹ Huanäi jume Juanta discípulom ä jikkajaka, áman sájaka ä takaahua nükä ä núk sájjak. Huanärim kókkolam mamähuäpo ä maäak.

Jesús mamni miilim jïbuätuak

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Jume apóstolim éntok júchi Jesústau nau yájjak. Huanärim ä ettejhuariak, símeta bem yáakähui éntok bem am majtiakähui. ³¹ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Emepolem ímin ínomak kaate ánia see päriahui; ámanirem chúbala jimyore-nake.

Bueituk juebénakam sákkay, éntok juebénakam yájjay; junëlim kara júne ámey jïbuäy. ³² Huanärim jum canoapo sájjak ánia see päriahui, kaabeta anëhui. ³³ Huä gente éntok am bitchak yeu am sájako, éntokim am tátäyak. Huanäi juebénaka huate pueblom bétana guókimmea áman yájjak, ámepachi. Huanärim áu nau yájjak.

³⁴ Jesús éntok canoapo kom chépteka huaka juebenarata bíchaka tüisam jiokoley, bueitukim kabaram kaa kabyerokä bënasi áma aaney. Huämi juebenak am majtia táytek. ³⁵ Béja tüisi kúptey éntok, jume ä discípulom áu rúkteka ínel áu jiaahua:

—Ímī ánia see päria, entok béja kúpte. ³⁶ Akē am sáka sáuhue; éläpom pueblommet entok ranchommet sájaka páanim emo jínurianake, bueitukim ímī kaita buä mätchi.

³⁷ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Akem am jibuätua emēe.

Bempo éntok ínel au jiaahua:

—¿Jachute áman sájaka guoy cien denariom béjhuay páanim jinnuka am jibuätuanake jäni?

³⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jaiki páanimsem jípure? Ámanem sájaka am bitcha.

Bempo éntok am bíchaka ä téjhuak:

—Mamni páanim entok guoy kútchum.

³⁹ Huanäi simem básso sáripo am jote sáuhuek, nátepola, ⁴⁰ cicientom náuhui entok cincucuentam náuhui. ⁴¹ Huanäi jume mamni páanim entok jume guoy kútchum nüka, téhuekau reemteka, Diosta tü éau ámet chúpaka jume páanim rébektia. Huanäi jume ä discípulom am mákkak, am mik sáhueka. Jume guoy kúchum éntok simemmet näikimtebok. ⁴² Huanäi sime jibuäka jóboak. ⁴³ Jume pan rérebeim entok jume kúchum buä bëterim dooce canajtam tátapunika áma tóboktiahuak. ⁴⁴ Huame áma jibuäkame éntok mamni mil oohuimtukay.

Jesús bäata béppa huerama

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Chúkula Jesús jume ä discípulom canoau am jümütuak, áapat huáyтана pueblo Betsaidau am yaij íaaka, áapörík huaka juebenarata am sákatuäu tájti. ⁴⁶ Chúkula genteta sákatuaka, jum káhuiu bíchaa siika, Diostau oraciompo nok báreka. ⁴⁷ Huanäi tukariu yúmay jü canoa báa násukun aaney. Jesús éntok buíapo áapola aaney. ⁴⁸ Béja bájim jiäpo matchü bíchaa, canoata buaatiaka lotteme bitchak, bueituk jü jeka am nankirika búitey. Huanäi ámeu siika, bäata béppa huéeka, áme huam sika ámepat yebij báreka. ⁴⁹ Bempo éntok bäata béppa huémta bíchaka, akim ä jóusí téyey. Huanärim cháchayek, ⁵⁰ entokim simetaka ä bíchaka sum éiyay. Të áapo sep ámeu nónookak, ínel jíaka:

—¡Óusem eiya, katem májhue, ínapone ájária!

⁵¹ Huanäi canoapo ámeu ä jümük, jü jeka yánti taahuak; bempo éntok naa muksi éakam át guómtilatukay. ⁵² Bueitukim ketune kaa jüneiyay, jáchin jume páanim bürusi yáahuakähui, bem námakak jíapsekä béchibo.

Jesús Genesaretpo kökoreme tütek

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Huáyтана bíchaa sákasukam Genesaret buiärau yájaka, mayoahuim yeu yájjak. ⁵⁴ Huanäi bempörim canoapo yeu sájak, jü gente Jesústa tátáyak. ⁵⁵ Huanärim huämi buiärapo simekut naa tenneka, jume kökoreme au nau toij táytek, bem ámet töyemmak chíkti, huam jak Jesústa aneí tíäpo. ⁵⁶ Bueituk jak júne ä kibakeipo, jum pueblompo entok ranchompo, jume kökoreme böo mayoat yeu totoijhuay jiokot jíaka, kia ä sánko mayoammet jálojti péaka. Huanäi sime huame át jálojtekame türiak.

7

Yoremta jíapsi nasontume

(Mt. 15:1-20)

¹ Huanäi jume pariseerom Jesústau yájjak, entok huate escriibam, Jerusalén bétana áma yájj-latukaihui. ² Huanärim huate ä discípulommet suuhuay, bueituk kaa

leyta jíä páman báijmaka páanim bem buäye béchibo mamam chichä machim-mea. Huanärim béttesi áme bétana noktaitek. ³ (Bueituk jume pariseerom entok síme jume judíom, huame yoiyöturim boojoria páman, juebénasi kaa mam báijmakatekim kaa jíjibuäy. ⁴ Entokim plaza bétana yájak, kaa emo mam báksiako, katim jíjibuäy. Entok huate juebénaka jita aykay bem yöreihui: jume vasom ámey jíhuame, jume saarom, jume sisiguok vaasom, entok jume bem ámet töyehui.)

⁵ Huanäi jume pariseerom entok jume escribam Jesústa temajek, ínel jíaka:

—¿Jatchiakasu jume em discípulom kaa huame yoiyöturim boojoria páman kaate? Bueitukim kaa ito bénasi báijmaka páanim buäye.

⁶ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¡Eme Dios huáatemta bénasi emo antuame! Ál-läku Dios profeta Isaíasta tempo enchim bétana nookak, entok áapo ínel ä jiojtek:

Ímëi gentem bem teniy jíba nee yöre,
të bem jíapsihua mékka inou aane.

⁷ Kaita bėj-re jü bem nee emo yöre tíahui,

bueitukim yorem nésauta Diosta nésautukä bénasi emo ä majtia.

⁸ Diosta nésahui tójakem, jume yoiyöturim boojoriauem johua: jume sarom báksiahuamta, entok vasom ámey jíjihuame; entok juebenak ílë bénakem johua.

⁹ Entok ket ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem tüisi emo anë téiyey? ¡Bueitukem juka Diosta nésahui kaitäpo johua, juka yoiyöturim boojoriau enchim yöri bárë béchibo! ¹⁰ Bueituk Moisés ínel jiaahua: “Em áchayë yöre, entok em áiye. Jü ä áchaybet entok ä áyebet bettek nokátek, kaita át temaijhuaka mëna.” ¹¹ Eme éntok ínel jiaahua: “Tüisi jiaunake jü yoreme ä áchaybeu o ä áyebueu ínel jíäteko: Símeta huaka ín áttea ay enchi ín ania éähui, Diosta béchibo näikiari.” (Corbánta jiau bárë bénasi.) ¹² Júnëlem huaka yoremta ä atchai éntok ä áiye kaitäpëm ä aniatua; ¹³ éntokem huaka Diosta nookakäu kaa bėj jóuhua, huame yoiyöturim boojoriau huatem majtiaka, éntokem juebenak ílë bénak johua.

¹⁴ Huanäi síme juebena genteta núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Nechem jíkkaja simetaka, át jünee béchibo: ¹⁵ Kaita ayka yeutana jü yoremntat kimuka ä jíapsi násontenakeme, ál-la hua ä jíapsipo yeu huéeme. ¹⁶ Huä jünee báareme át suaka ä jikkaijnake.

¹⁷ Huanäi juebena genteta tö sika senu jóapo kibakek. Huanäi jume ä discípulom ä temajek, juka ejemplota ámeu ä yéchakä bétana. ¹⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem eme két kaitat jüneiyya? ¿Jáchem kaa jüneiyya, huaka yeutana yoremntat kimumta kaabeta jíapsi násontenakëhui? ¹⁹ Bueituk jü buähuame kaa jíapsipo kiimu, ál-la sihuampo, entok chúkula yeu huéenake.

Íkái nokaka síme buähuamta türí tíiyay. ²⁰ Ket ínel jiaahua:

—Huä yoremnta jíapsipo yeu huéeme, huäri ä jíapsi nasonte. ²¹ Bueituk jum yoremnta jíapsipom yeu kaate, jume juëna éerim, omot jubiahuame, éhuil jáamuchim jípuhuame, yore súahuame, ²² ékbuahuame, kaa huéeläpo jita jípu péehuame, entok juënasi anhuame, jü yore bätaihuame, jü kaa tíura, senukut jita ínnëhuame, juënasi yoret nokhuame, hua emo buérialihuame, entok jume kaa suasi emo nühuame. ²³ Síme ímëi kaa tü yáarim yoremnta jíapsipom yeu huéiye, entokim ä nasonte.

Jámmut Diostat eähui sirofenicia naciompo jometukay

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Huanäi Jesús huämi yeu sika Tiró éntok Sidón buiärau bíchaa siika. Huanäi huämi jak jóapo kibakek kaabeta ä bít iaaka. Të kara au éssoy. ²⁵ Bueituk senu

jámmut áma aaney, ili jámut espíritu chicha machik jápsipo jípuremta asoaka. Huári jámmut áatana nokta jikkajaka, áu sika ä guókpo áu tónommia kíktek. ²⁶ Áapo griegotukay, entok Sirofeniciapo jometukay. Huanäi jikot áu jiaahuay, juka espíritu chicha machik ä jámut asoabet yeu ä bep sáhueka. ²⁷ Të Jesús ínel au jiaahua:

—Éläpo bat jume usiarim jóbonake, bueituk kaa türi jume usiarim páanim úuhuaaka ili chüummeu am guötia béchibo.

²⁸ Áapo éntok ínel áu jiaahua:

—Ammäle jiaahua, Señor, të jume ili chüum jume pan rérebeim mesata bétuk usiarim kóm huáttilame buabuäye.

²⁹ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Íněli em jíakä béchibo noitë huéiye. Jü lemoonio béja yeu simla, jü em jámut asoabeche.

³⁰ Huanäi ä jóau yepsaka, juka ä asoahua ä böyëpo bókamta téhuak, béja juka lemoonio át yeu simlata.

Jesús nákapi nëota tütek

³¹ Jesús júchi nóttek jum Tiro buiära bétana. Huanäi jum Sidonpo naa búrujti siika, Galiléa bahuéu bíchaa, jum Decápolis buiärapo ámani. ³² Huanäi jü gente nákapi nëota áu nüpaka jikot au jiaahuay, áa béppa ä mámte sáhueka. ³³ Huanäi áapolaik yeu núk sika, Jesús nákapo ä sútuteriak, entok ä suntu chítuaka nínit ä kómoniak. ³⁴ Huanäi téhuekau reemteka bueürum jíabitek, entok ínel áu jiaahua:

—¡Efata! —ínel jiau báare: ¡Étapotunakee!

³⁵ Huanäi sep jume náka guójöríam emo étapok, entok ä nín jísumaria búttek. Huanäi jünakiachisi nookak. ³⁶ Huanäi Jesús juka genteta téjhuak, kaabeta am ettejoria néshueka, juka bem bíchakähui. Të chë tüisi junéli ä néshuey junne, chëhuasum ä ettejhuay. ³⁷ Entokim tüisi át buere eeyak, ínel jíaka:

—¡Simeta tüisi johua! ¡Jume nákapim jikkaijtua, entok múurom júne noktua!

8

Jesús naiki mílim jibuätuak (Mt. 15:32-39)

¹ Huámëchi taahuarimmet tüisi juebena genteta áma aneyo, entok kaita am buä máchiako, Jesús jume ä discípulom núnuka ínel ámeu jiaahua:

² —Juka genteta juebenak ínomak anemtane jikolë, bueitukim béja baij taahuare ínomak aneka, entokim kaita buä máchi. ³ Bueituk kaa jibuälame bem jóau sákatuak, böochim tébäi huáttinake, bueituk huate mékka bétana äbo yáij-la.

⁴ Huanäi jume ä discípulom ínel ä yommiak:

—¿Të jákübosu jábe páanim ámeu nüpaka am jóborianake jáni? Bueituk ímí ánia päriapo kaita aayuk.

⁵ Áapo éntok am temajek:

—¿Jaiki páanimsem jípure?

Bempo éntok ínel jiaahuak:

—Guoy búsaním.

⁶ Huanäi huaka genteta buíapo jote sáhuek. Entok jume guoy búsan páanim nüka, Diosta baysausuka am rébektiak. Huanäi jume ä discípulom am mákkak, genteta am mik sáhueka. Bempo éntok am nüka, juebenara gentetau am tójjak. ⁷ Ili kúchumim ilikkim ket áma jípurey. Huanäi Diosta tü éäu ámet chúpaka, ámeu am tóij néshuek. ⁸ Huanärim jibuäka jóboak. Entok jume rérebeim yeu békame

guoy búsan canastam tátapunika tóboktiahuak. ⁹ Jume jibuäkame éntok naiki miltu máchiakay. Huanäi am sákatuak. ¹⁰ Áapo éntok jume ä discípulommak canoapo yejteka siika. Huanäi Dalmanuta buiärau yepsak.

Jü señal kaa jaibu jojohuamta áyhuame

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Huanäi jume pariserom áu yájaka, áamak nok nássua táytek. Entokim séñalta áu aahuak, téhueka bétana huentma, ä jioptua báreka. ¹² Huanäi ä jiápsipo bueürum jjabiteka ínel jiaahua:

—¿Jatchiaka i gente én huéeme séñalta kaibu jojohuamta aahua? Tua lútüriapone enchimmeu ínel jiaahua, i gente kaita séñalta mákna.

¹³ Huanäi júchi jum canoau jámuka, huáyтана bíchaa am tö siika.

Jü pariserom levaduura

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Jume ä discípulom páanim kóptiaka, barcopom huépul páanim jíba huériay.

¹⁵ Huanäi am téjhuak, ínel jíaka:

—Jítachem suuhua, éntokem emo suaya jü pariserom levaduura bétana, entok Heródesta levaduura bétana.

¹⁶ Huanäi jume discípulom nahuim nookay, ínel jíaka:

—Páanim kaa itom nüpakä béchibo ínel jiaahua.

¹⁷ Jesús am jüneriaka jita am nokähui, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakem páanim kaa enchim nüpakä béchibo ínel nee jíä tíiya? ¿Jachem kaa át suuhua, éntokem kaa át jüneiya? ¿Ketunem námakak jiápsek? ¹⁸ ¿Pusekem kaa bitcha, entok náka guójöriakem kaa jikkaja? ¿Jachem kaa áu huáate, ¹⁹ huame mamni páanim ín näikimtekäubehui, huame mamni mílimmechi? ¿Jaiki canastamsu rérebeimnea tátapunika tóboktiahuak?

—Dóocem kanastam —tim áu jiaahua.

²⁰ —Entok júnak huame guoy búsan páanim naiki mílimmet näikimtehuakame, ¿jaiki canastamsu rérebeimnea tátapunika tóboktiahuak?

—Guoy búsanika —tim áu jiaahua.

²¹ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchem ketune kaa át jüneiya?

Betsaidapo jü lipti bíchakame

²² Sep pueblo Betsaidau yepsak. Huanärim Jesústau líptita nüpak, jiotot au jíaka áa béppa ä mámte sáhueka. ²³ Áapo éntok juka líptita mámpo buíseka, huámi puebloto yeu ä núk siika pákun bíchaa. Ámani béja ä pusimpo chít huáttek, entok áa béppa mámteka ä temajek:

—¿Jachë ára jita bitcha?

²⁴ Áapo éntok pujteka ínel jiaahua:

—Yorememne júyam bénasi bitcha, të naa kateme.

²⁵ Júchi ä pusim béppa mámtek. Huanäi bitchak, jü yoreme, simeta machisi.

²⁶ Huanäi ä jóau bíchaa ä sim sáhuek, ínel áu jíaka:

—Katë pueblou kikkibake, éntoke kaa jábetau ä ettejhua, huämiri.

Jü Pero Jesústa Crísto tíiya

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Huanäi Jesús jume ä discípulommak pueblommet siika, Cesarea Filiipo buiärahui. Huanäi ä discípulom böot am temajek:

—¿Nechim jábë tíiya, jume yoremem? —ti ámeu jiaahua.

²⁸ Bempo éntok ínel jiaahua:

—Enchim Juan Bautistä tíiya; huate éntok enchi Elías tíiya; jume huate éntok enchi hua jábe profeeta tíiya.

²⁹ Huanäi Jesús am temajek:

—¿Emesu? ¿Nee jábë tíiya?

Peero éntok ínel jiaahua:

—Émpë jü Cristo.

³⁰ Të Jesús am téjhuak, íkai áa bétana kaabeta am ettejhuaria nésahueka.

Jesús ä mäna bétana nookak

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Huanäi am majtia táytek, juka Yoremta Üusi tüisi jiokot ä yáanähui, entok jume yoiyoturim, jume tiöpopo chë nésahueme, entok jume escriibam ä omoutenakëhui, entok mëhuaka báij taahuarim huéy ä jíabitenakëhui. ³² Íari bétana machisi nookay. Huanäi Peero áapolaik yeu núnuka kuttílasi áu nookak, kaa ä türi tíaka juka ä nokähui. ³³ Të Áapo kúakteka ä discípulom bíchaka, Perotau kutti áu nonokak, ínel jíaka:

—¡Mékkë huéiye, Satanás! Bueítukë kaa Diosta bétana huémtat suuhua, ál-la yoremem bétana huémtat jíbba.

³⁴ Huanäi juka genteta núnuka, entok ä discípulom, ínel ámeu jiaahua:

—Jü jábe júne inot chäka huée báareme kaa áu beutireka kúrujta púaktíaka ino sáu huéenake. ³⁵ Bueítuk hua ími buíapo ä jíapsi jínëu báareme ä tárúnake; hua ino béchíbo entok evangeliota béchíbo ími buíapo ä jíapsi tárúkame, huári ä jínëunake.

³⁶ Bueítuk, ¿jita tühuatasu bínnake jáni jü yoreme, síme ániapo ayukamta kobakátek junne, ä jíapsi éntok tárúkáteko? ³⁷ Entok, ¿jítasasu béjtuanake jáni jü yoreme, ä jíapsi béchíbo? ³⁸ Bueítuk hua inoy tihuekame entok jü ín nokibeyi, íri gente én huéeme kaa türik joame omot jubiahuamta türeme; entok Diosta bej-reka jíápsame násuku. Ínapo jü Yoremta Üusi ket ái tiunake, júnaköri ín Átchay loriapo yepsáteko jumé santo ángelesimmaki.

9

¹ Jesús ket ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua, huate ími aneme katim kókkonake, huaka Diosta yäura chíkti ä úttiárammak äbo yepsäu tájti.

Jesús ä takaahuapo täbuiasi aayuk

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Chúkula búsan taahuarim huéy, Jesús juka Perota, Jacobota, entok Juanta nüka, bempolaim yeu núk siika, jum káhui mejikau bíchaa. Huanäi täbuiasi machisi taahuak bem bíchápo. ³ Jume ä sánkohuam bélojkosi taahuak, entok tüisi tósalsi, sá pam bënasi, kia jábe jípakialeero júne ím buíapo joome kaibu junëli am basuanake. ⁴ Huanäi bempo Elíasta éntok Moiséjta ámeu yeu machiamta bitchak, entokim Jesústamak ettejhuay. ⁵ Huanäi Peero nónokaka, Jesústau ínel jiaahua:

—Maestro, ¡tüisite ími aane! Báij jótamte yáanake: huépülak emo béchíbo, entok Moiséjta béchíbo seenuk, entok Elíasta béchíbo ket seenuk.

⁶ Junëlim áu jiaahuak jume discípulom bueítukim guómtilamtukay, Peero éntok kaachin jiau máchika. ⁷ Huanäi jü namu ámeu yúmaka ámet jëkkaatek. Jíahui éntok jum namu bétana yeu sika ínel jiaahua:

—Íri ájária jü ín Üusi ín nákéhui; áapörikem nok jíkkaja.

⁸ Huanärim sejchúkti naa remteka, kaabeta éntokim bitchak ámemaki, Jesústa jíbba.

⁹ Huanäi jü káuhuit kóm kateka, am téjhuak kaabetau ä ettejhua nésauhueka juka bem bíchakähui, juka Yoremta Üusi kókkolam násuk ä jíabitek jübua. ¹⁰ Huanärim bem jíápsipo jíba ä jípurek júkai nokta, jáchisu jiaubáare jáni tí éaka kókkolam násuk ä jíabitenakähui. ¹¹ Huanärim Jesústam temájek:

—¿Jáchisu júntuk huéeka jume judíom ley am mamájtéame útteä tíiya juka Elíasta bat äbo yebíjnakähui?

¹² Áapo éntok am yommiaka ínel jiaahua:

—Huä Elías ál-la lütüriapo bat äbo yebíjnake, éntok äbo yepsakátek símeta huéchiapo ä óreyak bénasi ä tóijnake. Të, ¿jáchisu júntuk ket jiaahua jü jiojteri Yoremta Üusi bétana? Jiokot ahuä bitna bétana, éntok kaitápo ä bitna bétana.

¹³ Tëne ínel enchimeu jiaahua, jü Elías béja yebíssuk, éntokim símeta bem au yáabárëu au yáuhuak, áa bétana jiojteripo bénasi.

*Jesús juka usita díablota ä jíápsipo jípuremta tütek
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)*

¹⁴ Huanäi jume huete ä discípulommeu yepsaka, juebena genteta bitchak áme chíkola aneme, éntok jume judíom ley am mamájtíame ámemak noknássuame.

¹⁵ Huanäi, síme jü gente Jesústam, bíchakä guómtek, éntokim au tenneka ä tebótuak. ¹⁶ Huanäi Áapo am temájek:

—¿Jítasem ámemak noknássua? —ti ámeu jiaahua.

¹⁷ Senu éntok áme násuk ä yómmiakä ínel jiaahua:

—Maestro, ín üúsine emou huéria, múuro espírituta jípuremta. ¹⁸ Huäri jak ä jaatíakäpo, ä tatabeka éntok támmim kumeka sómöchiata yeu pujpujtía. Júneli béja nama sutalayka tatahua. Em discípulommeu éntokne nookak juka espírituta chichä machik yeä béebria sáhueka, tem kára yeä béebriakä taahuak.

¹⁹ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—¡Eme gente kaíta súalëram! ¿Jahuéi tájtisune enchimmak annake jáni? ¿Jahuéi tájtisune enchim kaíta súalëu innënake jáni? Ínohuem ä huéria.

²⁰ Huanärim au ä núk sájjak. Jü diablo éntok Jesústa bíchaka, juka jübua yotumta náasä jímmaataitek, éntok buíapä röaktitaitek, sómöchiata éntok yeu pujtíataitek.

²¹ Huanäi Jesús ä atchaihua temájek:

—¿Jahuéi naatekasu íri au aika?

Ä áchaihua entok ínel jiaahuak:

—Ä ílitchiak naateka; ²² éntok juebénasi jü espíritu chichä machi báapo éntok taijpo júne ä tabbei ä mēbáreka. Të empo áma yumátek, itómë anía ito bétana jiokot éaka.

²³ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—Enchä súalnakeyo, bueítuk hua ä súalemta béchibo síme kaa obíachi.

²⁴ Huanäi jü usita atchai úttiaka ínel jiaahua:

—Jeehui, anä súale; nechë anía chë ín ä súalnakë béchibo.

²⁵ Jesús éntok juka juebena genteta au rúktemta bíchaka, jü espíritu chichä machitau kutti nonokak, ínel jíaka:

—Empo espíritu chichä machi múuro éntok nákapí, ínapone enchi at yeu huee sáuhue jü usítachi, éntoke yeu sikátek kaa júchi au nonnotte.

²⁶ Huanäi jü espíritu cháchayek, huanäi júchi tüisi náasä tápsuka, yeu siika. Huanäi jü usí mukúkamta bénasi taahuak, júntuk búrukä ä mukila tíiyai. ²⁷ Të Jesús mámpo ä buíseka, ä tóboktiak; huanäi jü usí kíktek.

²⁸ Huanäi jum jóapo Jesústa kibákek, jume ä discípulom áapolaik áma aneyo ä temájek:

—¿Jatchíakasu ítapo kara yeä béebai jáni?

²⁹ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ilëbena diablo kaitai éntoko ára yeu beptu oraciónta juaka entok ayunahumtay jibba.

Jesús ä mëna bétana júchi ámeu nookak

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Huanäi huämi yeu sákalamtaka, Galiléa buiära páman kaatei; të Jesús kaabeta ä jüneriä íai. ³¹ Bueituk jume ä discípulom majtiaka ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremta Üusi yoremem mampo tóijhuaka mëna. Të ínapo mukuk, baij taahuarim hueine jíabitenake.

³² Të bempo kaa at jüneiyai íri nokit jachin ä jiau bárëhui, éntokim at temae báare júne majhuëi.

¿Jábesu jü chë yöpo tahuánakeme?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Huanäi huam pueblo Capernáumpo yájaka, huam jóapo aneka, Jesús am temajek:

—¿Jítasem nau nok nássuasakai jum böochi?

³⁴ Bempo éntok kaa jálek, bueitukim jum böochi jábeta chë yöpo tahuánakëhuim nau noksakai. ³⁵ Huanäi Jesús yejteka, jume dóocem núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Jü jábe chë yöpo tahua báareme, huäri chúkula huéenake sîmem béppa, éntok sîmem nésauta joríanake.

³⁶ Huanäi ili úsita nüka, áme násuk ä kétchak. Ä íbaktiaka ínel ámeu jiaahua:

³⁷ —Huä ín téhuampo huaka ili úsita ílëbenak mabetakame, nee mabetnake; éntok hua nee mabetakame, kaa nee jiba mabetnake, huaka nee äbo bíttuakamta ket mabetnake.

Huä kaa itom béj-reme, itomak huéiye

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Huanäi jü Juan ínel jiaahua:

—Maestro, senukte bitchak em téhuampo jume espíritu chichä machim yeu bébamta, tëte júkái ä táktiriak, bueituk kaa itomak huéiye.

³⁹ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Katem júkái ä taktiria, bueituk kaabe aane ín téhuampo milagrom joákä chúkula éntok juénasi ínot noknákeme. ⁴⁰ Bueituk hua kaa itom béj-reme itomak huéiye.

⁴¹ Éntok jábe júne ín téhuampo senu vaso báam enchim mikakame, Crístota enchim átteakä béchibo, lütüriapo jiba ä mabetnake juka béjhuata.

Diosta bejreu yore jioptua máchika ayukame

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² 'Kia jábe júne ili usi nee súalemta Dios bejrita yatuakame, áa béchibo chë türi éiyey kee júkái yáaka, téta át tütujhuamta kutánaapo át súmahuaka bahuéu kóm jímmaahuako. ⁴³ Júnëli jume em mámmam Dios bejrita enchi jóotuanakey, Akë am chúkta. Bueituk chë türinake emo béchibo huépülam mámaka yúu jíapsihuäu em huéenakëhui, guoyim mámaka infiernou táijta kaa tutukëpo em huéenakeu béppa, ⁴⁴ huam buíchiam kaa lülütëpo, éntok huaka táijta kaa jaibu tutukëpo. ⁴⁵ Éntok jume em guókkim Dios bejrikuu enchi huérianakey, Akë am chúkta. Bueituk chë türinake emo béchibo huépülam guókeka yü jíapsihuäu em huéenakëhui, guoyim guókeka infiernou táijta kaa tutukëpo em jímmaanäu béppa, ⁴⁶ huame bem buíchiate kaa mumukëpo, entok huaka táijta kaa jaibu tutukëpo. ⁴⁷ Éntok jume em pusim Dios bejrita enchi bíttuay, yehuë am huíkke. Bueituk chë türinake emo

béchibo huépulam puseka Diosta lóoriau em huénakèhui, guoyim puseka infiernou táijta kaa tutukèpo em jímmaanäu béppa, ⁴⁸ huam buíchiam kaa lülütèpo, entok huaka táijta kaa jaibu tutukèpo.

⁴⁹ 'Bueituk síme tájiay jìokot machisi ontuatuna, entok síme hua Diosta bíchäpo órehuame ontuatunake. ⁵⁰ Türi jü oona, të juka onta kaa chökoak, ¿jítasuysem ä tü tátabnake? Omtem jípureka jiápsa, éntokem al-leehuamta nau jípуре.

10

Jesús divorciota bétana nookak

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Huanäi Jesús Capernaumpo yeu sika, Judea buiärau yepsak, entok bathue Jordán huáyтана. Gente éntok júchi au nau yájjak, huämi júchi am majtia táyte, bannaataka bénasi. ² Huanäi jume pariserom áu yájaka ä temajek, ä jioptua báreka, jachu türi jäni, juka jubekamta ä jubi jímmaanakèhui. ³ Huanäi ínel am yommiak:

—¿Jáchisu júntuk enchim sáuhuek jü Moisés?

⁴ Bempo éntok ínel jiaahua:

—Moisés licenciata nénkak, jiösia divorciota yáaná bétana. Huanäituk senu ä jubi ára jímma.

⁵ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Enchim námakak jiápsakä béchibo íkái nésauta enchimieu jiojtek. ⁶ Të Dios ániata yáaka outa yáuhua, entok jámutta. ⁷ “Íäri béchibo jü yoreme juka ä áchayhua entok ä áyehua tösika, ä jubimak jíapsinake. ⁸ Huanäi jume guoyiakáihum huépul takahuatunake.” Júnëlim béja kaa guoyinake, ál-lam huépul takahuatunake jíbba. ⁹ Huäri béchibo hua Diosta nau rúktiakähui, jü yoreme kaa ä näikimtepo yúmala.

¹⁰ Jóapo ä aneyo, jume ä discípulom júchi ä temajek huäri bétana. ¹¹ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Jábe júne ä jubi jímmaaka täbuik jubekátek, bát ä jubiari bėj-reka adulteriopo näikiatunake. ¹² Jü jámut júne ket ä kuna jímmaaka täbuik kunakátek, bát ä kunahua bėj-reka adulteriopo näikiana.

Jesús ili usimmet tü nokta chúppak

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Huanärim Jesústau ili usim au rúktiay, áme béppa ä mamtë iaaka. Ä discípulom éntok ámeu omtey, jume usim áu huériammehui. ¹⁴ Huanäi Jesús júkái bíchaka, kujti éaka ínel ámeu jiaahua:

—Akem am tójja, jume ili uusim, éläpom inou kannake. Júkärem kaa am üuhua, bueituk bempörim bénasi éame ä átteak, juka Diosta rey nésauri. ¹⁵ Tua lütüriapone ínel enchimieu jiaahua, kia jábe júne kaa ili úsita bénasi éaka juka Diosta rey nésauri mabetakame, kaibu áman kibaknake.

¹⁶ Huanäi am nüka am íbaktiak, entok áme béppa mámtëka tü nokta ámet chúppak.

Jü riiko jübua yötume Jesústamak nooka

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Huanäi Jesústa yeu sika hueyo. Senu búiteka au yépsak, huanäi ä bíchäpo tónommia kíkteka, ínel au jiaahua:

—Türi Maestro, ¿jítasune yáakátek, yü jíapsihuamta jipunake jäni?

¹⁸ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—¿Jatchiake nee türi tíiya? Kaabe éntok aane türika, huépülaika jíbba, jü Dios.

¹⁹ Jume Diosta nésahuimë täya: “Katë omot jubiata jipunake. Katë yore súhua.

Katë ekbua. Katë jábetat kia nooka. Katë jábeta bāitáttāhua. Em áchayē yöre, entok em áiye.”

²⁰ Jü yoreme ä yommiak:

—Maestro, ímēi nésahuimne yáala, ín kaa yötukāpo naateka.

²¹ Huanāi Jesús ä bíchaka tüisi ä nákeka taahuak, éntok ínel au jiaahua:

—Senu huéeme emou bëye: sikē simeta em jípurēu nénkaka póobem ä miika. Huanärē áman téhuekapo yún béj-remta jípunake. Jiokot anhuāpe em kúruj püaktiaka ino sáu huéiye.

²² Tē áapo íri nokta béchībo kaa al-leaka siika, bueítuk yún jita buéresi áttiakay.

²³ Huanāi Jesús nate chíkola reemteka, ä discípulommeu ínel jiaahua:

—¡Tepam obiachisi huam Diosta reytaka nésahuēpo kimunake, jume yún jita buéresi áttiakame!

²⁴ Jume ä discípulom éntok guómtek, júnēl ä jíakä béchībo. Tē Jesús júchi ínel ámeu jiaahua:

—In üusim, ¡tua obiachisim Diosta reytaka nésahuēpo kimunake, jume yún jita buéresi áttiaka at éame! ²⁵ Chē júne kaa obiachi camellota jum jiiakia pusim páman yeu ä huéenakēhui, yún jita buéresi áttiakamta Diosta reytaka nésahuēpo ä kibaknake béppa.

²⁶ Huanärim chē júne májhueka nau ínel jiaahua:

—¿Jábesu júntuk ára au jínēunake jáni?

²⁷ Tē Jesús am bíchaka ínel jiaahua:

—Yoremem béchībo obiachi, tē Diosta béchībo ëe; bueítuk sime ayukame áa béchībo kaa obiachi.

²⁸ Huanāi jü Peero ínel au jiaahua:

—Én ítapo simetate itom jípurēu tō sákalamtaka émomak rejte.

²⁹ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua, jábe junne juka ä jóa tō simlame, o ä saayim, ä sailam, ä ákorom, ä huaayim, ä áтчay, ä áiye, ä juubi, ä üusim, ä buía junne, ino béchībo entok evangeliota béchībo, ³⁰ ímī tiempopo cientopo cienim mabetnake, jume jóhuam, sailam, ákorom, áiyem, üusim, entok buíyyam, guok jájjahuaka junne; jume taahuarim äbo huéemet éntok, juka yü jíapsihuamta. ³¹ Tē juebénaka huame bát kateme chúkula kannake; chúkula kateme éntok bát kannake.

Jesús júchi ä múknake bétana nookak

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Huanärim buere joära Jerusaléniu, jikau kaatey; Jesús éntok ámepat huéiyey. Bempo éntok guomtilatakam ä guojaasey, entokim májhueka áamak kaatey. Huanāi júchi jume dóocem sékana bíchaa yeu núk sika, am téjhuak huaka jita au huéenakemta. ³³ Huanāi ínel ámeu jiaahuak:

—Ímite Jerusaléniu jikau kaate. Ínapo jü Yoremta Üusi éntok tiöpopo chē nésahueme entok escribam mámpo tóijtunake. Huanärim bette nokta át chúpanake, ä mëtebo béchībo, entokim kaa judíom mámpä tóijnake. ³⁴ Bempo éntok ä junneriasuka ä bemmuchanake. Áachim chit huáttinake, entokim ä mēnake; tē baj taahuata huey jíabitenake.

Jacobo entok Juanta aahuakāhui

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Huanāi Jacobo entok Juan, Zebedeota üusim, au rúktek ínel au jíaka:

—Maestro, itom aahuāute enchi itom yáaria íaa.

³⁶ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem nee enchim yáaria íaa?

³⁷ Bempo éntok ínel áu jiaahua:

—Em lóoria nésahuero itom jotetua, seenu em báta bétana, senu éntok em míkori bétana.

³⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Katem jüneiya jita enchim aahuähui. Juka vaasopo jikot máchiraata ín jinakeu, ¿eme ket ára ä jëye? Entok ín batöna bénasi, ¿eme ket ára emo batöa?

³⁹ Bempo éntok ínel ä yommiak:

—Amate yúma.

Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapo, eme ä jinake, huaka vaasopo jikot máchiraata ín jinakëhui, entok ín batöhuakäpo bénasi eme ket batöna; ⁴⁰ të hua enchim ín báta bétana jotenakeu entok ín míkori bétana, kárane jábeta ä mákka, huame jábem béchibo näikiari huámëi ál-la ä mabetnake.

⁴¹ Huanäi jume guojmamnika ä jíkkajaka, jü Jacobotau omti táytek, entok Juantahui. ⁴² Huanäi Jesús am núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Eme jüneiya jume naciónim násuk huaka chë nésahuemta au buerialëhui, entok jume buéresi emo ériame emo nésaulëhui. ⁴³ Të enchim násuk kaa junëli huéenake, ál-la jábe júne enchim násuk yösi au éria báareme, huäri nésauta enchim jorianake.

⁴⁴ Jábe enchim násuk bát huée báareme, huäri sëmëm nésauta jorianake. ⁴⁵ Jáchin ínapo jü Yoremta Üusi äbo yepsak, kaa nésauta nee joria äaaka, ál-la jábem jita yáariaseka, entok ä jíapsi nénka, bürum jínëu báreka.

Jesús juka lipti Bartimeota tütek

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Huanärim pueblo Jericóu yájjak. Huämi ä discípulommak yeu siika, entok yun juebena gentetamaki. Jü Bartimeo, hua lipti, Timeota üusi, böo mayoat káteka nétaney. ⁴⁷ Huanäi ä jíkkajaka Jesús Nazarenota áma hueihui, chayeka ínel jiau táytek:

—¡Jesús, Davidta Üusi, nechë nák jikolë!

⁴⁸ Huanäi juebénakam au omtey, kaa ä jál sáhueka. Të áapo chë úttia chayeka ínel jiahuay:

—¡Davita Üusi, nechë nák jikolë!

⁴⁹ Huanäi Jesús kíkteka, ä núnutebok.

Huanärim líptita tejhuak, ínel áu jáka:

—Katë jáchin éiya. Kíktëe; enchi núnnu jü Maestro.

⁵⁰ Huanäi áapo ä jíniam jímmaaka, kíkteka Jesústau siika. ⁵¹ Huanäi Jesús ä temajek:

—¿Jítasë nee enchi yáaria äa?

Jü lípti éntok ínel jiaahua:

—Maestro, nechë bíttua.

⁵² Huanäi Jesús ínel au jiaahuak:

—Simeë; em nee súalë béchibë bitcha.

Huanäi jü lipti sep bíchaka taahua, huanäi Jesústa sáu siika jum böochi.

11

Yölataka buere joära Jerusaléniu kimuhuame

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Huam Jerusaléniu kaa mékka aneka, Betfagé, entok Betánia pueblom náapo aneka, Oliivo kähui pújbapo, Jesús guoy ä discípulom áman bíttuak. ² Júnel ámeu jiaahua:

—Katëem, huam pueblou enchim pújapo kátekamtahui. Ámanem yájakátek ili buru bemelata áma chákamtem téunake; huächi jábe yoreme júne kee jee át yejte. Akem ä búttiaka äbo ä huérianake. ³ Huanäi jábeta enchimmeu ínel jiaj: “¿Jatchiakem júkái johua?” Huanärem juka Señorta ä huáatiä tíanake, entok chúkula ä nóttiria rókka.

⁴ Huanärim áman sájaka, juka ili buruta téhuak áma chákamta puértapo yeutana, böota tottëpo. Huanärim ä búttiak.

⁵ Huate áma aneme ínel ámeu jiaahua:

—¿Jitasem johua? ¿Jatchiákem juka ili buruta butbúttiak?

⁶ Huanäi bempo Jesústa néshuekä páman am yommiak. Huanärim am tójjak.

⁷ Huanärim juka ili buruta Jesústau núpaka, bem sánkom at töak. Huanäi Áapo at yejte. ⁸ Gente éntok juebénaka bem sánkom böot ápat tösakay; huate éntok júya sáhuam chúktiaka, ket böot ápat am tösakay.

⁹ Jume bat kateme chay sákay entok jume amapo kateme ínel jíaka:

—¡Looria! ¡Diosta tü eäu at chúpári jü Diosta yaura úttiäray téhuampo yebisiseme! ¹⁰ ¡Diosta tü eäu áa béchibo, jü David itom áchay néshuepo äbo huémta béchibo! ¡Buéresi al-lehuame téhuekau tájti!

¹¹ Huanäi Jesús buere joära Jerusaléniu yepsaka, jum tiöpou kibakek. Huanäi nate chíkola reemteka, símeta áma ayukamta bitchak. Bueituk beja kúptey huanäi pueblo Betániau bíchaa yeu siika, jume dóoce discípolommaki.

Chuna óguotat bette noki chúpári

(Mt. 21:18-19)

¹² Huanäi yokóriapo Betaniapo yeu am sájako, Jesús tébäurek. ¹³ Huanäi mékka chuna óguota bitchak yún sáhuakamta. Áu rúktek takam áu téu máchileka, të kaita at téhuak, sáhuam jíbba, bueituk kee jee yuumay bem takanakëhui. ¹⁴ Huanäi Jesús ínel au jiaahua hua chuna óguotahui:

—Kaibu jábe éntok em taka buänake, jíba béchibo.

Ä discípolom éntok ä jíkkajak ínel ä jíayo.

Tiöpopo jita nénkame yeu jaase

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Jum Jerusaléniu yájaka, Jesús jum tiöpou kibakeka, jume jita áma nénkame entok jita jínnume päkun yeu bep táytek. Entok jume tómita nakuliame mesam naa guötiriak, entok jume guókohuim áma nénkame bankom kétchi. ¹⁶ Kaabeta jum tiöpopo áman kia jume vasom júne yeu huéria äy. ¹⁷ Huanäi am majtiaka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu kaa ínel jiojteri? “In káari áma Diostau oraciompo nok béchibo káari ti téhuanake entok síme géntem béchibo.” Eme éntok lak-ron kári guójoriäpo ä tahuariala.

¹⁸ Jume escribam éntok jume tiöpopo néshueme ä jíkkajaka, at tekipánoa táytek, jáchin bem ä mëtebonakëhui, bueitukim ä májhuei, síme jume géntem ä yosireka at guómtilatukä béchibo hua áapörík am majtiäubechi. ¹⁹ Tukáriu yúmak éntok Jesús áma yeu siiká jum puéblopo.

Chuna oguo béttesi at nokhuakame huakek

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Huanärim yokóriapo kethueitana böot kateka, juka chuna óguota bitchak huakíata nahuapo naateka jikau tajti. ²¹ Huanäi Peero au huahuáateka ínel au jiaahua:

—Maestro, Akë ä bitcha hua chuuna nokta béttesi em at nokakau huakía.

²² Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Dióstachem eiya. ²³ Bueituk tua lútaüriapone enchimeu ínel jiaahua, jábe júne i kautau ínel jíakame: “Sóoktekë, bahuéu emo jimma”, éntok ä jíápsipo kaa tábuiasi éaka tua ä súalëtek ä nokákähui, huanäi ä nokákä páman yáatunake. ²⁴ Kíalíkune enchimeu ínel jiaahua, síme hua Diostau oraciompo enchim aahuähui, akem ä súale enchim ä mabetnakëhui, huanäi jíba enchimeu ayúnake. ²⁵ Diostau oraciompo nokátekem emo jiokore, jabetamak emo béj-reka ayulaatukátek, huaka enchim Átchay téhuekau kátekamta ket enchim jiokorinakë béchïbo, huame enchim Dios bejrimmechi. ²⁶ Bueituk enchim kaabeta jiokoreyo, enchim Átchay téhuekau katekame ket kaibu enchim jiokorinake enchim Dios bejrimmechi.

Jesústa yäura úttiära

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Huanärim júchi Jerusaléniu bíchaa nóttek, éntok áapörík jum tiöpopo huaijhua hueramai, jume tiöpopo nésauhueme éntok jume escribam Jesústahuim yájjak, éntok jume koba yoïyoöhuem. ²⁸ Huanärim ínel au jiaahua:

—¿Jita lütüria úttiatasë jípureka íkái johua? Éntok, ¿Jábesu enchä mak-la juka lütüria úttiata íkái em yáanakë béchïbo?

²⁹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Senu huémthane enchiméu nátemajjnake ínapo kétchi. Enchim nee téjhuakne ket enchim téjhuanake jita lütüriai íkái ín joähui. ³⁰ Jü Juanta yore batöau, ¿jachu téhueka bétana nésautukai jáni, ö im buíapo yoremem bétana? Nechem téjhua.

³¹ Huanäi bempo júnen nau jiaahuay:

—Téhueka bétana tí itom jiai junne, ínel itou jiaunake: “¿Jatchíaka júntukem kaa ä súalek?” ³² Yoremem bétana tí itom jíai éntok kaa türinake.

Ínělim jiaahuay bueitukim juka genteta majhuëi, bueituk simetakam Juanta tua lütüriapo ä proféta tíiyai. ³³ Huanärim Jesústau ínel jiaahua:

—Katte júneiya.

Huanäi Áapo ínel am yommiak:

—Ínapo ket kaa enchim téjhuanake jita lütüria úttiärai íkái ín joähui.

12

Jume tekipanualeerom jujjuëna

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Huanäi Jesús ámeu noktáitek ejemplom ámeu jójjoaka, ínel ámeu jiaahuak:

—Senu yoreme párasim eechak, éntok ä kóräituak, éntok áma párasim áma chiríjtia béchïbo erata yahuak. Torejta éntok áma yáuhuak, jikat káteka etta suáyä béchïbo.

² Huanäi párasim takai, huépülak ä sáuhuëu áman jaasek etta tekípánoammehui, huaka áma chúpukamta ä núsáuhueka. ³ Të bempo ä buíseka, kökosä yáakä éntok kayta ä makaka ä simtúak.

⁴ Huanäi juchéntok senuk ä sáuhuëu ámeu jaasek. Huákärim éntok mamáasukä kóbat kökosä yáuhuak, éntokim tiusi ä yáakä ä simtúak. ⁵ Juchéntok senuk áman bíttuak, huákärim éntok mëak; éntok huate juebenam áman bíttuak, huatémim kökosi yáuhuak, huatémim éntok súhuak.

⁶ “Të chúkula, ketune senu au bëyei, ä üüsühua ä nákehui. Ket ámeu ä bíttuak ínel jíaka: “Jamak júnem ín üusi yörinake.” ⁷ Të huame etta tekípánoame júnen nau jiaahua: “Íri ájária jú ä átteanakeme, átä mënake, huanäi itou tahuánake jú ä attea éaihui.” ⁸ Huanärim ä buíseka, ä mëaka, etpo yeutana ä jímmak.

⁹ Huanäi Jesús am temajek:

—¿Jáchisu ayúnake jäni hua nésahueme, párasim átteakame? Äbo sika, ímëi tekipanualeerom súanake, éntok jume ä páras échim tattäbuim mampo tóijnake.

¹⁰ ¿Jáchem íkäi jiojteta júne kaa bit-la? Ínel jáamta:

Huä tetta huame káateleerom kaa huáatiakähui, huäri ínel jum kari eskinapo tahuala éni.

¹¹ Jü Señor ä yáala íkäri, éntok itom bíchäpo símek béppa musäla maachi.

¹² Huanärim at tekipanuatáitek jachin bem ä buíjtebonakähui, bueítukim at júneñak áme bétana ínel íkäi ejemplota ä nokákähui. Tem juka juebena genteta majhuëi, huanärim ä tójakä sájjak.

Impuesto tómita bétana nátemaijhuame

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Huanäi huate pariseerom éntok Herodíanom au bíttuak jita nokpo júne bem ä jaatíanakë béchíbo. ¹⁴ Huanärim au yájaka, ínel au jiaahua:

—Maestro, jünéate lütüriata em boojóoriahui, éntok kaabeta bétana emo suáyähui, bueítuk yoremta jachin ä machiakäubeché kaa suuhua, ál-lë tua lütüriai am téjhua juka Diosta böo. ¿Jachu lütüria jäni rey Césarta tómita itom maknakähui? ¿Ata maknake ote kaa ä máknake?

¹⁵ Të Jesús éntok ámet júneakä jítat júne bem ä jaatíabarëhui, huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchíakasem nee jióptua báare? Bueítukem juka tómita inou huéria ä bit béchíbo.

¹⁶ Bempo éntok au ä tójjak. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábesu iri jü tómit yáari, éntok i jiojteri jábeta tehuampo yáari?

Huanäi bempo ínel au jiaahua:

—Rey César ä átteak.

¹⁷ Huanäi Jesús ínel am yommiak:

—Juka Césarta áttea Césartem ä mákka. Juka Diosta attea éntok Diostem ä mákka. Huanärim at guómtek hua ámeu ä nokákäubechi.

Kokkolam nasuk jíabitehuau nátemaijhuame

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Huanäi huate saducéom au yájjak, jume kókkolam kaa júchi jíjiabitë tíame. Huanärim ä temajek:

¹⁹ —Maestro, Moisés ínel jiojtek, bueítuk jábe ä sai mukuk, juka ä jubíahua kaa asóakamta tahuak, ä sailahua ä jubeka at usianake ä saila tehuampo.

²⁰ Guoibúsanikam emo sayekai. Jü bathuéeme jubek huanäi muúkuk, të kaa usim jípurek. ²¹ Huanäi jü áa sáu huéeme ä juúbek, të ket muúkuk; huäri júne kaa usim at jípurek. Éntok jü bájikun huéeme ket jíba bénasi. ²² Jume guoibúsanika ä juúbek, tem kaa usim at jípurek. Chúkula éntok jü jámmut muúkuk. ²³ Jum kókkolam jíabitëpo, bempörim jíabetek, ¿jábesu ä jubnake jäni, bueítuk jume guoibúsanika ä jubekai?

²⁴ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Aachem tüisi jijjiobe bueítuk juka Diosta nooki jiojterita kaa enchim taaya béchíbo éntok juka ä úttiära. ²⁵ Bueítuk kókkolam násuk jíabitehuäpo kaabe emo jubnake, éntok kíalim jume Diosta ángelesim téhuekapo aneme bénasi jíba emo jípunake. ²⁶ Én éntok jume kókkolam jíabitelatunakähui, ¿jachem kaa ä bit-la Moiséjta jiojteri, Diosta jachin au nokákähui huam ili júya, zarzapo? Júnel ä jiapo: “Ínapone Abrahamta Dios, Isaacta Dios, éntok Jacobta Dios.” ²⁷ Dios kaa kókkolámeu Dios, jíapsámeu ál-la. Júnëlem tüisi jíob-la.

Huä nésauro chë bathuéeme
(Mt. 22:34-40)

²⁸ Huanäi senu escriba áma yépsak nau am noknássuai am jíkkajlataka, éntok Jesúsata tüisi am yómniakau jünériaka, huanäi ä temajek:

—¿Jítasu jü Diosta nésauro bat huéeme simem béppa?

²⁹ Huanäi Jesús ínel ä yomniak:

—Jü nésauro simem béppa bathuéeme ïri ájária: “Íkäre jíkkaja Israel, jü Señor itom Dios, jü Señor huépulai jíbba. ³⁰ Éntoke em Dios Átchay náknake chikti em jíapsimaki, éntok síme em ái jünéribeyi, éntok síme em úttearammea.” Ìri ínel jü nésauro bathuéeme. ³¹ Jü áa sáu huéeme éntok ket álë benna: “Emo bénasi yorémtë náknake em emo ériä bénasi.” Kaíta éntok nésauro chë bej-re ímëi béppa.

³² Huanäi jü judíom ley am mamájtíame ínel au jiaahua:

—Türi, Maestro, lütüriate nooka Diosta huépulaitíaka, bueítuk kaabe éntok aane áapörík béppa. ³³ Éntok jü ito bénasi ä náknä bétana chikti itom jíapsimaki, éntok síme itom ái jita jünériäubeyi, éntok síme itom úttearammea, éntok ito bénasi yoremta náknähui itom ito ériä bénasi, chë júne bej-re síme hua Diosta bíchäpo naikiari éntok animáalim taijpo tattahuame béppa.

³⁴ Huanäi Jesús tüisi ä yómniakäu jíkkajaka, ínel au jiaahua:

—Katë mékka áu aane Diosta reytaka nésehuebeyhui.

Huanäi naateka kábe jita au nátemaij báreka taahuak.

¿Cristota jábesä ä üusek?
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Huanäi Jesús tíöpopo am majtiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchisu júntuk jume escribam juka Cristota Davidta üusi tíiya? ³⁶ Bueítuk jü Espíritu Santo Davidta teniai ínel jiaahua:

Jü Señor ínel ín Señorbeu ínel jiaahua:

“In bata bétanë yejte, huame enchi béj-reme em guókkim bétuk ín tahuáriäpo tajti.”

³⁷ Jü David, áapo ä Señor rókka, ¿jáchisu júntuk ä üusek téehua?

Huä gente juebenara éntok tua al-léakä ä jíkkajai.

Jesús escribam nátuak
(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua am majtiaka:

—Émoem suáya jume escribam bétana, téttëbem súpëka rejteka emo türeme, éntok jum plázapo bem tetébotuahuäu musäuleme. ³⁹ Éntok jume baankom bat jokame türeme bempörim béchibo jum nau yayáijhuäpo, éntok jibuähuäpo junne; ⁴⁰ éntok huame jámut jókoptulam bem attea üuhuame, éntok emo bit-íaka téebesim oraciónim jojhua. Ímechi chë júnee noki jiokot machisi ámet chúpatunake.

Jü jámut jókoptulata ofrenda
(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Huanäi Jesús huam tíöpopo tómita nau totoijhuapo pújbapo káteka am bitchay, jachin huaka genteta tómita áma órehui jum kajompo, éntok juebena rikom yún tomitta áma óreme. ⁴² Jü jámmut éntok póobetakä éntok jókoptulatakä áma yépsak. Huanäi guoi tómi kaa jaikik bejremta áma jóiyak. ⁴³ Huanäi Jesús ä discípulom núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua, ï jámmut póobe jókoptula chë yún áma ä jóiyak simem béppa jum kajompo; ⁴⁴ bueítuk síme huaka bem ámeu yeu bílata áma óorek; ïri éntok ä póobétukä násuk juka simeta ä jípurëu áma jóiyak, juka áy ä jibuä éäu junne.

13

*Jesús tiöpopa tátaptna bétana nooka**(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)*

¹ Huanäi tiöpopo Jesústa yeu sik, huépul ä discípulo ínel au jiaahua:

—¡Maestro, ímëi téttame bitcha éntok jume káarim!

² Jesús éntok ínel au jiaahua:

—¿Jachë am bitcha ímëi bueere káarim? Kaíta téttam nat béppa joka tahuanake síme kom tataptunake.

*Ániata luutísey séñalim ayúnake**(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)*

³ Tiöpopa beu Oliivo káuhuit ä kátek, akim ä temajek bempóla aneka Peero, Jacobo, Juan, éntok Andrés, ínel jáka:

⁴ —Itómë téjhua, ¿jahueisu iri ayúnake, éntok jita séñasu ayúnake béja símeta íkái hueenakeyo?

⁵ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jítachem suuhua kaabe enchim bätäunake. ⁶ Bueitukim juebenakä yáijnake ín téhuampo. Huate ínel jáunake: “Ínapone jü Cristo”; éntok juebenam bätäunake.

⁷ ‘Nássuahuä téamtem jikkajätek, o nássuabaahuä ti jáihuamta, katem emo maujtua, bueituk junëli huéenake; teé ke taahuari yumánake ániata luutínakëhui.

⁸ Bueituk jume naciónim, emo béj-reka emo tóboktianake, éntok yäuram emo béjreka. Buía éntok au yoyóonake símekut jak junne; éntok tüisi tébaatunake, éntok kia naa muksi huéenake. Íri huéeme kia jita innëtáitihuäpo bénasi maachi.

⁹ ‘Émoem suáyä bueitukem jume nésauhueme mampo tóijtuna, éntok sinagogapom bemmúchatunake. Réyim éntok gobernadorim bíchapem yeu núnuna ino béchiíbo, huämi enchim ino bétana noknákë béchíbo. ¹⁰ Uttea íkái evangelio síme naciónimmeu bat noktúnakëhui. ¹¹ Éntokem áman yeu tóijhuaka bem mampo jóahuako, katem at jachin eiya hua jita enchim noknakebechi. Huaka nokta huämi orapo Diosta enchim mikähui, huákärem noknake; bueituk kaa emé ínel noknake, jü Espíritu Santo ál-la noknake enchim teniyi. ¹² Huámechi taahuarimmet senu ä sailahua mëtebonake, éntok áchahuarim bem úsim súatebona; usíarim éntok bem atchaim béj-reka emo tóboktianake, éntokim am súanake. ¹³ Éntok kaabe enchim huáatíanake ín téhuam béchíbo; të ä jíápsäpo tajti tüisi áma yeu sikame, huári jíapsi jínëutunake.

¹⁴ ‘Akem ä bínake juka juëna yóremta tühuata kaitäpo tahuariamta. Profeta Danielta jákã bénasi kaa ä öorëpo órenakeme —jü jöjteta nokame at jünenake —, huanäi jume Judéa buíaräpo joome juya kauhuiu bícham tenninake. ¹⁵ Jü kari jikat aneme éntok kaa kóm sika kariu kibákeka jita áma núnake; ¹⁶ éntok jü huajpo tékipanoame kaa ä joau nótteka ä kaapam núnake. ¹⁷ Jíokot machínake huame abe asoame béchíbo, éntok huame ili ússim chítuame béchíbo huámëi taahuarimmechi. ¹⁸ Dióstahuem buaana kaa séberíapo íkái yumánakëhui huaka enchim yeu tennínakëhui. ¹⁹ Bueituk huámëi taahuarim kókosi machínake, hua jakhuéi júne kaa ayúakáihui Diosta ániata yáakäpo naateka én tajti, éntok kaa jaibu júchi ayúnake. ²⁰ Juka Señorta kaa huámëi taahuarim ilíikisi yáako, jábe júne kaa jíápseka tahua eiyei. Të huame áapörík yeu púakäu béchíbo kaa jáikisi am yáuhuak.

²¹ ‘Jábëta enchimeu ínel jái: “Akema bitcha, ímí aane jü Cristo”, o “Huämi aane ta jáyayo, katem ä súale.” ²² Bueituk Cristom ára nókíchim yáijnake, éntok ket profeta aranókíchim, éntok señáalim jonake éntok jita júne ániat yeu machíríana jábëta

bäitäu báreka, áma yumátek jume yeu púarim junne. ²³ Të eme, jitachem suuhua; simetane enchim téjhuala bat huëpo naateka.

Yoremta Üusi yebísiseyo

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ 'Huámëi taahuarimmet hua jìokot éehuamta simsuko, jü tää kaa machisi tahuánake éntok jü meeça kaa machíriata jípunake; ²⁵ jume chókkim éntok téeka bétana kóm huáttinake; hua útteara téekat ayúkame éntok au yoyóonake.

²⁶ Huanärim ä bínnaके huaka Yoremta Üusi namupo äbo kóm huemta, tüisi útteakamta éntok ujyorisi machíriakamta. ²⁷ Huanäi jume Diosta ángelesim naa sáunake jume yeu púarim nau am tóijnakë béchibo norte bétana, sur bétana, täata yeu huë bétana, éntok täata áman huechë bétana, buíata yumäu núkisi éntok téekata yumápo tajti.

²⁸ 'Jü chuná óguochem suuhua jünee béchibo jachin ä machíakähui: hua chuná otta basíhueka sáhuatunake, huanärem jünéenake béja kaa mékka ä bëyehui juka tebujiata sime juyam takanakëhui. ²⁹ Júnëli ket íkai bichátekem jünéenake béja kaa jaiki taahuarim ín yebíjnakeu bëyehui. ³⁰ Tua lütüriapone enchimeu ínel jiaahua, jü gente én kat-ria kaa luutínake simeta íkai ayuäu tajti. ³¹ Jü téeka éntok jü buíya luutínake, të jü ín nooki ëe.

³² 'Huaka taahuata éntok orata áachä yebíjnakeu kaabe ä jüneria; kial huame Diosta ángelesim áman téhuekapo aneme junne, éntok ínapo jü Usíari junne. Áapo jíbba, jü áchaihuari.

³³ 'Áachem suuhua, katem koptel-la, éntokem Diostau buaana, bueítukem kaa jüneiya jahuéi íkai hueenakëhui. ³⁴ Yoremta ä jóa tó sika mékka bíçhaa sikamta bénasi maachi; jachin jü yoreme ä sáhuëu lütüriata máknake ä jóapo am nésaunakë béchibo, éntok nátepola tékilta bem jonákëu am máknake; puértata suáyamta junne kaa kotcháunake, bueítuk au boobit íaaka. ³⁵ Huámëi bénasi emé kaa koptélnake, bueítukem kaa jüneiya jahuéi juka jóakamta yebíjnakëhui, jamak kúpteyo, o tukáa násuk huéeyo, o totorórata kuseyo, o kethuei bíçhaa; ³⁶ Huanäi Áapo yepsákátek bueítuk kaa enchim kócheme téunake. ³⁷ Enchimeu ín nokákähui simemmeunä nooka: katem koptel-la.

14

Noki nau tütehua Jesústa buíjnä béchibo

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Guoi taahuarim bëyei pájko paskuata huenakeyo, éntok jume páanim kaa lévaduuraका áma buäbuame. Jume tíöpopo nésauhueme éntok jume escribam áachim tekípánoai jachin Jesústa báitáhuaka bem ä buíjnakëhui ä më béchibo.

² Huanärim ínel jiaahua:

—Kaa pajko táapo türi buíjbéçhíbo, bueítuk jü gente jachinaik júnne au tóboktianake.

Jamut, báa musála jubak Jesústat tóak jum Betániapo

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Huanäi Jesús jum pueblo Betániapo Simmom jü sähua leprata jípurëuta jóapo aneka jíbuäi. Senu jámmut éntok áma yépsak nardo báhuata musála jubak ili teta sótópo huériaka, tüisi béj-remta. Huanäi juka ili sótóta teníapo jámtiaka, kóbat aachä tóak. ⁴ Huanäi jume huate áma aneme omteka ínel nau jiaahuay:

—¿Jatchíakasu í ili báa ínëli kia guötiahuak? ⁵ Bueítuk í bai cien taahuari tékilta bejhua béekipo nénkitu éhuai, póobem ania béchibo.

Huanärim jámutta bétana kaa türik nookai.

⁶ Të Jesús ínel jiaahua:

—Akem ä tojja. ¿Jatchíakasem muksi ä éetua? Tühuata inou yáala ìri jámmut.

⁷ Jume póobem jibem enchimmak jípunake, éntok ínel éátekem ára tühuata ámeu yauhua; të nechem kaa jíba im jípunake. ⁸ Ìri jámmut ára ä joäu inou yáuhua, buéituk au bamijtuaka juka ili báata takahuat ínot töak ín máaná béchíbo. ⁹ Tua lütüriapone enchimeu ínel jiaahua, kial jak júne íkái evangeliota nokhuäpo, síme ániachi, íkái jámutta yáakäu ket noktúnake au huáatinä béchíbo.

Judas, Jesústa bejreme bem mampo ä toijrokak

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Huanäi Judas Iscariote, jume dóocemmak náikiatukähui, jume sacerdotem chë áma nésauhuemmeu siika, Jesústa bem mampo toij báreka. ¹¹ Huanäi bempo ä jíkkajakä tüisi al-léiak, éntokim tómita ä makrókakä taahuak. Huanäi Judas jachin Jesústa bem mampo ä tóijnakeu jaríai.

Santa Ceenata jo nésaihuame

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² Huanäi jume páanim kaa lévadurakame buáhuä taahuarim naatëpo, kabáram súahuakä pajkota béchíbo, jume ä discípulom ínel au jiaahua:

—¿Jákusë itom ä tütëia pajkóata em buänakepo?

¹³ Huanäi guoyim ä discípulom áman jaasek ínel ámeu jíaka:

—Ámanem kaate huam puéblohui. Enchim nankínake jü yoreme báam báchiapo huériaka. Akem ä guojáanake. ¹⁴ Á kibákekäpo jóakamtauem ínel jíáunake: “Jü Maestro ínel jiaahua: ¿Jákusu káttek jü kari áma yore mamábethuame, pajkóata áma ín buanakëhui ín discípulommaki?” ¹⁵ Huanäi Áapo enchim ä téjhuanake juka buëuru kárit jikachi béja tüteta. Huämírem ito béchíbo juka buáhuamta yáanake.

¹⁶ Huanäi ä discípulom buere joaräu yájaka. Bem ä téjhuahuaka páman símeta téuhuak. Huanärim paskuata béchíbo ä tütek.

¹⁷ Huäri kúpteyo, tukáriu yumái áman siiká jume dócemmaki. ¹⁸ Huanäi mesáu jokä am jíbuäi, Jesús ínel jiaahua:

—Tua lütüriapone enchimeu ínel jiaahua, huépülakä enchim násuk ínomak jíbuáme kaa nee huatíame mampone toijnake.

¹⁹ Huanäi bempo siróктаitek, éntokim símetaka huepülaka júnelim nau jiaahua:

—¿Ínapo ájária jáni?

Éntok jü tábuika kétchi:

—¿Ínapo ájária jáni?

²⁰ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Jüri ájária jü huépülaka enchim dócem násuku puraatopo ínomak páanim kómoníame. ²¹ Tua lütüriapo, ä böot huéiye jü Yoremta Üusi, ä bétana jíojteripo bénasi, të jíokot hua yoreme ä bejreme mampo ä tojame juka Yoremta Üusi! Türi eiyei huäri yoremta béchíbo jahuéi júne kaa yeu tómteko.

²² Huanäi bempörim jíbuäi, Jesús jume páanim nüka, Diosta tü eäu ámet chúpaka am rébektíak, éntok am miíkkak ínel jíaka:

—Akem am buäye; ìri jü ín takahua.

²³ Juka vásota nüka éntok Diostau buanaka, ket am miíkkak, huanäi símetakam áma ä jëka. ²⁴ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ìri jü ín ojbo, juka bemela nokta itom nau lütüria yári útteata máknakeme, éntok búrum béchíbo güötinakeme. ²⁵ Tua lütüriapone ínel enchimeu jiaahua,

kanne júchi íkái páras báhuata jinake júnak jübua bemélasí áman hua taahuarit Diosta rey néshuepo anéteko.

Peero Jesússta kaa au täya tíanake

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Huanärim huepul buikim buiksuka, Oliivo káuhuiu bíchaa sájjak. ²⁷ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Símetakem inoi májhueka nee tóteénninake én tukáapo, bueítuk ínel jíofteri: “Kabyerótane kókosi yáanake, huanäi jume kabáram chíbejtínake.” ²⁸ Të chúkula béja jíabitekne enchímpat huéenake buiära Galiléau bíchaa.

²⁹ Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Éläposu símetaka emoi majhuë, të ínapo èe.

³⁰ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel emou jiaahua, émpë, én tukáapo, totorörata kee guosa kuséi, baisë kaa nee emo täya tíanake.

³¹ Të áapo chë júne jiaahuay ínel jíaka:

—Émomak júnene ket muknake, tëne kaíbu kaa enchi ino täya tíanake.

Síme ket ánëli jíba jiaahuay.

Jesús Getsemanipo oraciompo Diostau nookak

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Huanärim huerto Getsemaníu ti tehuakähui yájaka, Jesús ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Ímirem joye huäm Diostau ín oraciompo nokäu tajti.

³³ Huanäi juka Perota, éntok Jacobota, éntok Juanta núnuka, yam núk siika, huanäi tüisi sirókaka ä jíápsipo kókosi eetaitek, ³⁴ éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tepa tüisi sirokä jü ín jíapsi. Béjane mukém cheiya. Ímirem nee boobíchaíhui. Katem kókoche.

³⁵ Huanäi huam jëla sika, buíau tajti mülaa chatuka Diostau oraciompo nookak: Ínel éátek huákäi orata kaa au ä yumátua sáhueka, ³⁶ ä oraciompo ínel jíaka:

—Abba, ín Átchay, síme jita júne kaa obíachi emo béchíbo. Katë nee ä jitua juka jiokot emo bit huapo vásota; të kaa ínel ín éä béchíbo, ál-la em ä türë pámanë ä yauhua.

³⁷ Huanäi discípulommeu yepsaka, kócheme téuhuak. Perotau éntok ínel jiaahua:

—Simmom, ¿jáché kotche? ¿Jáchë senu oram júne kara kotcheka aane? ³⁸ Katem kókoche, éntokem oraciompo Diostau nooka juëna éerita kaa enchímet ayúnakë béchíbo. Jü jíapsi lütüriapo óusi éä jiöbe, të jü takahua kaa útteak.

³⁹ Huanäi júchi áman nótteka, Diostau oraciompo nookak, huakäi jíba nokaka.

⁴⁰ Huanäi nótteka, júchi kócheme téuhuak, bueítuk yetem útteakä ámet huéchilatukai. Huanärim kaachin ä yommia máchiakai. ⁴¹ Huanäi bájikun júchi nótteka, ínel ámeu jiaahua:

—Kóchéem én ál-la, éntokem jimyore. Béja, jü ora yúmala. Ímí, jü Yoremta Üusi jume Diosta bejreme mampo toijna. ⁴² Jáptëem, jántebu: hua nee nénkakame äbo jëla huéiye.

Jesústa peréesotehuakähui

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Ketune ä nokaisu Judas áma yépsak, jume dóocemmak näikiatukaihui. Juebena gente éntok áamak kaatei esparaka éntok kúkutaka. Ímëi jume juebena gente éntok áamak kaatei esparaka éntok kúkutaka. Ímëi tiöpopo nésauhueme bétana kaatei,

éntok escribam bétana, éntok jume yoiyöturim bétana. ⁴⁴ Huä ä nénkinakeme éntok séñata am máklatukai ínel jíaka:

—Huä ín besíitonakèhui, huäri ájaria; akem buíseka, kuttílasí ä huéria.

⁴⁵ Huanäi Judas áma yepsaka, au rúkteka ínel au jiaahua:

—Maestro, Maestro.

Huanäi ä besíitok. ⁴⁶ Huanäi bempo at jaateka ä peréesotek.

⁴⁷ Senu éntok áma aneme ejparam yeu huíkeka juka tiöpopo chë nésauhuemta sauleero nakä chukti mámäkok. ⁴⁸ Huanäi Jesús gentetau ínel ámeu jiaahua:

—¿Ékbualata buij báaremta bénasem esparakä éntok kúkutaka yeu sákala nee buij báreka? ⁴⁹ Chikti táapone enchimmak aaney jum tiöpopo enchim majtíaka, tem kaa nee peréesotek. Të iri ínëlituk juka Diosta noki jiojteri chúpnaکہ béchíbo.

⁵⁰ Huanäi síme jume discípulom Jesústam töténnek.

Jübua yötume yeu búitekame

⁵¹ Të senu jübua yötume ä guojáasek kia sábanampo au bitialataka, huate áma aneme éntok ä buíssek; ⁵² të áapo au yeu huíkeka sábanam ámeu töbúitek. Huanäi kaa sánkokä búitek.

Jesús yäurapo yeu toijhuak

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Huanärim Jesústa hua sacerdote tékilta buéresi nésahuemta mampo ä tojjak. Huanäi jume sacerdosio tékilpo chë nesahueme, jume yoiyöturim, éntok jume escribam emom nau tojjak. ⁵⁴ Peero éntok mékkäriat ä guojáasei huam sacerdote tékilpo buéresi chë nésahuemta tebat huaijhua tajti. Huanäi tájimmeu kátekai súkkähueka jume porisimmaki.

⁵⁵ Jume sacerdote tékilpo buéresi chë nésahueme éntok síme jü concilio yäura; nokta Jesústa ä bej-reka huemta ä kobnákemtam jariai, ä mëtebo béchíbo; tem kara ä teuhuai. ⁵⁶ Bueítuk juebenakä ä béjreka aranókichiata nookai, të hua bem nokihua kaa nánancha hueiyei. ⁵⁷ Huanäi huate jápteka, aranókichiata áatana nookak ínel jíaka:

⁵⁸ —Ítapote ä jkíkkaijla ínel jiamta: “Íkáine tiöpota mámammea yáata tátabnake, éntok baij taahuata hueine täbuik yáanake kaa mámammeyi yáata.”

⁵⁹ Të kia junëli júne jíba kaa nánancha chätui jü nooki.

⁶⁰ Huanäi jü sacerdosio tékilpo chë nésahueme áme násuk kíkteka, Jesústa temajek:

—¿Jachin júne kaa am yommia? ¿Jítasu ímëi émo bétana nooka?

⁶¹ Të Áapo jíba kaa jíaleka. Kaa am yommiak. Huanäi jü sacerdosio tékilpo chë nésahueme júchi ä temajek:

—¿Jache empo jü Diosta yeu púari Cristo titéhuaakame, jü chë Yörihuamta Üusi?

⁶² Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—Ínapone ájaria. Akem ä bínnake huaka Yoremta Üusi Dios tua útteakamta bata bétana kátekamta, éntok namupo äbo huemta téhueka bétana.

⁶³ Huanäi jü sacerdosio tékilpo chë nésahueme ä supem siutiaka ínel jiaahua:

—¿Jítasu éntokte at boobinnake ä bejreme nokame jariaika? ⁶⁴ Akem ä jikkaijsuk juka juena nokta Diosta bej-reka ä nokakähui, ¿jachisem ä bitcha?

Huanäi simetakam bettek at nonokak, ä türinake tiaka ä mëna béchíbo.

⁶⁵ Huanäi huate at chit huatti taitek entokim ä puj summaka ä chonnay, ínel au jiaka:

—¡Diosta bétane nooka jabeta enchi chonähui!

Jume alguacilim éntok jopemmet ä chonnai.

Peero Jesústa kaa au taaya tíya

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Perota tebatpo bétuk ä aaneyo, jü jamut sumo sacerdoteta, tékil nésauta joriame áma yepsak. ⁶⁷ Huanäi Perota sukkahuemta bíchaka ínel jiaahua:

—Empo ket Jesús Nazarenotamak aaney.

⁶⁸ Të Peero kaa ä lütüria tíya ínel jiaka:

—Kanne ä täya, éntokne kaa jüneiya jita em nokähui.

Huanäi pakun bíchaa yeu sika, totoröra entok kukusuk. ⁶⁹ Jü áma saihuame entok júchi ä bíchaka, jume áma aanemmeu ínel jiautáitek:

—Íri ámemak joome.

⁷⁰ Të áapo júchi kaa ä lütüria tíya, të chúkula jume áma anëihui júchim Perotau ínel jiaahuay:

—Tua lütüriapo empo am jáläek, bueítuk empo Galileo; em nokaü entok bem nokaü benna.

⁷¹ Huanäi juénasi jiautáitek, ä nokihua bat kechaka kaa ä lütüria tiaka:

—Kannä täya íkai yoremta enchim áa bétana nokähui.

⁷² Huanäi jü totoröra júchi kúkusuk. Huanäi Peero juka Jesústa au nokákäubeu huahuáatek ínel au ä jákáubehui: “Kee jee juka totorórata guosa kúseyo, baisë kaa nee emo täya tíanake.” Huanäi jünéaka, kaa at al-lëakä tüisi buaanak.

15

Jesús Pilátota bíchäpo aane

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Yeu máтчuk jíbba, jume tiöpopo chë nésahueme, yoiyöturimmaki, escibamaki, éntok jü concilio, síme nau rúktek nokta nau tüte báreka. Huanärim Jesústa súmaka, Pilátota mámpo ä tójjak. ² Huanäi Pilato ä temajek:

—¿Empo ínel jü judíomeu rey?

Áapo éntok ínel ä yommiak:

—Jéehui, em jiä bénasi.

³ Jume tiöpopo chë nésahueme éntok juebenak bétanam ä nätuai. ⁴ Jü Pilato entok júchi ä temajek:

—¿Jachin jünë kaa am yommia? Jita chikti bétanam enchi nätua.

⁵ Të Jesús jíba kaa ä yommiak. Jü Pilato éntok at guómtek kaa ä jálekä béchïbo.

Jesústat noki chúpahuak ä mäna béchïbo

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Jü Pilato pajko táapo jíba huépul perésota butbúttiai, kia jábeta junne bem aahuähui. ⁷ Senu áma aaney Barrabás ti tehuaka, perésotakä ä jáläimmaki; yáurata béj-reka emo tóboktiahuakäpo yore súalataka. ⁸ Huanäi jü gente juebénaka Pilátotau kimuka, au nookak jíba bénasi huaka ámeu ä jojóäu ä yásáuhueka.

⁹ Huanäi jü Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Huaka judíomeu réytem búttia ia?

¹⁰ Bueítuk jüneiyai jume tiöpopo chë nésahueme kia huaka buéresi jita ä jóäu at ínnëaka au ä tóijtukäihui. ¹¹ Të jume tiöpopo chë nésahueme juka juebena genteta nok téjhuak chë ä türinake tiákä huaka Barrabásta ä búttiana béchïbo. ¹² Huanäi jü Pilato júchi am temajek:

—¿Jítasem júntuk nee au yáa ia hua judíomeu réipo enchim täyábehui?

¹³ Huanäi bempo juchéntok chaitáitek ínel jíaka:

—¿Kúrusichë ä popóntebo!

¹⁴ Të jü Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Jita juënaksu júntuk yáala?

Bempo éntok chë júne chaayey ínel jíaka:

—¡Kúrusichë ä popóntebo!

¹⁵ Huanäi jü Pilato huakä genteta al-leetua báreka, Barrabásta yeu béebak; Jesústa éntok bemmúchateboka, bem mámpo ä tójjak kúrusit ä popónnä béchibo.

¹⁶ Huanäi jume sontaarom áman huaihua paláciopo ä tójjak, pretoriopo; huanärim síme huate sontarom nau núnnuk. ¹⁷ Huämirim lilata ä sánkotuak, éntokim huíchata huiköpäaka ä corona yáaka, kóbat áachä yétchak. ¹⁸ Huanärim éntok ä tetébotuataitek ínel jíaka:

—¡Jíbë jíapsinake judíomeu rey!

¹⁹ Éntokim bakai kóbachä bebbai. Achim chithuathuattei, éntokim tónommia jápteka au mujtei. ²⁰ Huanärim tüisi ä junnériasuka éntok lila sánkota ä úhuaaka, ä sánkohua ä sánkotuak. Huanärim yeu ä núk sájjak kúrusit ä popómboka.

Jesús kúrusit popontakä muúkuk

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Huanärim senú yoremta huasá bétana huemta, Simmom Cireneu joometa, Alejandro éntok Rúfota atchai, jukarim kúrusta püaktituak ä huériunakë béchibo.

²² Huanärim Jesústa Gólgota ti tehuakäu bíchaa núk sájjak, itom nokpo Mukila koba kauhui ti jiaubáare. ²³ Huanärim vinota mirrámak nau kuutiata ä jítua báarei, të Áapo kaa ä jëka. ²⁴ Huanärim huämi kúrusit ä popónsuka, ä sánkohuam näikimtek nat ä sortiárooka, jábesu ä átteanake jáni ti jíaka.

²⁵ Huanäi kúrusit ä ponhuái béja bätanim jiaahuay kethuétana. ²⁶ Huä nooki kúrusit jiojtetukähui jita béchibo ínel ä yáahuakähui, ínel jiaahuay: “Íri jü judíomeu Rey.” ²⁷ Guóyika éntok ékbualatakä ket áa beu kúrusit popónhuak, seenu ä batatana, senu éntok ä míkkötana bétana. ²⁸ Huämi chúppuk hua jiojteri ínel jíame: “Éntok jume juëna yörememmak naïkiatuk.”

²⁹ Huanäi jume áma huam kateme ä junneriai koba huúteka entok ínel jíaka:

—Jajáa, empo Diosta tiöpo tátabeka éntok baij táapo júchi ä yéchanakeme,

³⁰ émoë jínëuka. Kúrusit kóm huéiye.

³¹ Alë bénasi jume tiöpopo chë nésauhueme ket ä junnériaka ínel nau jiaahuay jume escribammaki:

—Huatem jínëuk, Áapo éntok kara au jínëu. ³² Jü Cristo, Israéltau au Rey tíame, éläpo ëni kúrusit kóm huéenake, huanäi të ä bichátek ä súalnake.

Jume áamak kúrusit popóntukähui éntok, kéchim ä junneriai.

Jesústa mukukähui

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Huanäi dóocem jiai, kaa machisi taahuak síme ániachi bájim jiäu tajti. ³⁴ Huämi bájim jiai, Jesús tüisi kusisi cháchayek ínel jíaka:

—Eloí, Eloí, ¿lama sabaktani? —itom nokpo ínel jiaubáare: In Dios, In Dios, ¿jatchíakasë nee ínapola toijla?

³⁵ Huate áma aneme éntok ä jikkajaka, ínëlim jiaahuay:

—Jó, Elíastau chaaye.

³⁶ Huanäi senu áman búiteka, juka espónjata vinágrepo kómoniak, éntok bakat ä óreka ä jítuak ínel jíaka:

—Boobícháem, átä bínnake juka Elíasta jachu au yepsakä kömä yéchanake jáni.

³⁷ Të Jesús tüisi kusisi chachayeka muúkuk. ³⁸ Huanäi jü cortina tiöpopo órekau násuk áman síutek, jikat naateka kóm tajti. ³⁹ Huanäi jü capitán romapo joome Jesústa pújbapo huekäihui, kusisi chachayeka ä mukuk bíchaka, ínel jiaahuak:

—Lütüriapo i yoreme ájariatukai jü Diosta Üusi.

⁴⁰ Jaamuchim éntok ket mékkäriat aneka ä bitchai. Ímëi násuk aaney jü María Magdalena, éntok María Jacobo jü chë ilitchi, Salomé, éntok Joseta áiye. ⁴¹ Ímëi jáamuchim Jesústa jum Galiléa buiärapo ketune anëi áamakim rejtei, éntokim nésauta ä joríai. Éntok huate jáamuchim ket juebenakä áamak buere joära Jerusaléniu jikau sájakäu áma aaney.

Jesús máahuak

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Huäri taahuarit tukariu yúmako, simeta tüisi toijbárekam obisi aaney, bueituk jimyore taahuari yokoriapo yúmasey. ⁴³ Kíalíku José, pueblo Arimateapo joome, yäuraapo tékiakame tüisi täyahuakä éntok yörihuame. Ket huaka Diosta reytaka nésahueu boobícháihui, áma yepsaka, kaa májhueka Pilátotau kibákek; huanäi Jesústa takahua aahuak. ⁴⁴ Pilato at guómték Jesústa lauti mukuk tiaka. Të juka capitanta núnuka, ä temajek ä múksuka bétana. ⁴⁵ Capitanta ä téjhuak jíbba, huanäi Joseta mámpo ä tójjak juka Jesústa takahua. ⁴⁶ Huanäi José sábanam jínuka, kömä yéchaka, áma ä bitiak. Huanäi sépultuura, téta buéjtukaipo, ä teekak. Tétata éntok sépultuura puertau bíaktiakä ä páttiak. ⁴⁷ María Magdalena, éntok María Joseta áiye, akim ä bitchai jak ä tekhuakähui.

16

Jesús kókkolam násuk jíabitek

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Juka jimyore taahuata simsuk, María Magdalena, Salomé, éntok María Jacobota áiye, juka musála jubakim jínuk Jesústa takahuat ä óre báreka. ² Huanäi kethuéitana, lominko táapom jum sépulturau yájjak, béja täata yeu simsúlatuko. ³ Huanärim nau ínel jiaahuay:

—¿Jábesu juka téta sépultuurata puértapo kátekamta itom mékka bíaktirianake jáni?

⁴ Huanärim áman remteka juka tétata mékka bíaktiata bitchak; jü teta éntok tüisi buëuruakai. ⁵ Huanärim sépulturapo kimuka, senu yoremta jübua yötumta batatana bétana áma kátekamta bitchak, tósalik tebek sánkokamta; huanärim guómték. ⁶ Të áapo ínel ámeu juahua:

—Katem majhuë. Jesús Nasarénotem jaría, huaka kúrusit popónhuakamta. Béja jíabitela; kaa imi aane. Akem ä bitcha im ä tekhuákaipo. ⁷ Ámanem sájakä juka Perota téjhua, éntok jume huate ä discípulom. Ínelem ámeu jiaahua: “Áapo enchímpat huéiye áman pueblo Galiléau bíchaa; huámirem ä bínnake, enchimeu ä jíakäpo bénasi.”

⁸ Huanäi bempo jum sépultuurapo yeu sájakä teénnek, mauj-rimmei emo yoáka. Tem kaabetau jíalek, guómtilatata.

Jesús María Magdalénatau au yeu machíriak

(Jn. 20:11-18)

⁹ Jesús éntok jü lominko táapo kethuéitana jíabitelatata, María Magdalénatau bat yeu machiak, iachí éntok guoibusan lemoniom yeu béblatukai. ¹⁰ Áapo éntok sika huame áamak anlatukammeu jünéhuamta am makkak; huámëi éntok sirókakä éntok buanaka áma aaney. ¹¹ Të bempo ä jíabitelatukäu jíkkajakä, éntok áapörík au ä bil-la tíau jünem kaa ä súalei.

*Jesús guoi ä discípulommeu au yeu machíriak
(Lc. 24:13-35)*

¹² Chúkula, täbuiasi guoyímmeu au yeu machíriak, huaj páman am kateyo, sékana pueblou bíchaa. ¹³ Huanäi huámëi ket áman sájaka jume huaatem tejhuak; të bempörim júne kaa súualek.

*Jesús, apóstolim huatem majtiasimeka ániat am katchauhue
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)*

¹⁴ Chúkula béja óncemmeu, au yeu machíriak mesáu jokammehui. Huanäi kuttílasi ámeu nokak bem kaíta súalë béchíbo, éntok námakak bem jiápsekä béchíbo. Bueítukim kaa am súaley huame ä jíabitelatukäu ä bíchakame. ¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Síme ániachem kaate, éntok íkäi evangeliotem ámeu noknake síme géntemmehui. ¹⁶ Huä ä súalekame éntok au batötebokame jínëutunake. Huä kaa ä súalekame éntok jìokot machisi noki at chúpatunake. ¹⁷ Éntok ímëi séñalim huérianake huame ä súaleme: In téhua úttearammeay lemoniom yeu bébnake; éntokim bemela nokta noknake; ¹⁸ bakóchimim mámammea buijnake; éntokim óijta jëk júnem kachin ayunake; jume kökoreme béppa mámtëkim am tütenake.

*Jesús téhuekau jikau siika
(Lc. 24:50-53)*

¹⁹ Huanäi jü Señor junëli ámeu noksuka, áman téhuekapo jikat mabethuak, éntok Diosta bata bétana yéjtek. ²⁰ Huanäi bempo yeu sájaka, juka tü nokta nookak símekuchi. Jü Señor éntok am aníai juka nokta lütüría jóakä huame señaalim bem joaíbeyi. Júnentunake.

Jü Evangelio San Lucajta Jiojtekähui

Lucasta Teófilotau jiojtekähui

¹ Juebénaka éaka áu kikkimusula tua lútula ä jiojte báreka juka ímī ito násuk tua yó lütüriapo yeu sikamta, ² jume kësampo naateka bem pusimnea ä bíchakame jume itom ä majtiakame, éntokim ä tekipanuyay íká Diosta nooki. ³ Ínapo éntok chúkula béja át nátemajisuka jáchin ä naatekähui éntok símekut tüisi suasuka, kétne émou ä jiojte báreka taahuak ä huëpo bénasi, empo Teófilo huatem násuk yörihuame, ⁴ em ä täyanakë béchibo huaka em majtiahuakähui ä lütüriatukähui.

Jü Juanta yeu tómtinake bétana nokhuame

⁵ Juka Heroodesta Judeapo reytuko, senu sacerdote Zacarías ti téhuaaka tiöpopo tékiakay, Abíasta géntepo jometukay. Ä jubi éntok Arónta familiapo jometukay, éntok Elisabet ti téhuaakay. ⁶ Náhuichikam lútula jíápsay Diosta bíchäpo, éntok kaita juénasi jita áme bétana nokhuay, bueítukim Señorta nésauri johuay. ⁷ Të katim üusekay, bueítuk Elisabet kaa äasoay, éntokim, béja yoiyötukay.

⁸ Sejtul táapo, sacerdoote tékil huë páman Zacaríasta tiöpopo Diosta bíchäpo jita ä joaysu, ä tékiakä pámani, ä yoiyöturim ä huériapo bénasi, ⁹ jume tiöpopo tékiakame ä huéria pámani, Zacarías áma yuktiahuak, juka inciensota ä táanakë béchibo, Señorta altariu huáijhua kibakeka. ¹⁰ Huanäi síme jü pueblo päku aneka Diostau oraciompo nokay, inciensota táahuayo. ¹¹ Huanäi Diosta ángel Zacariastau yeu machiak, incienso altarta bátam bétana hueka. ¹² Huanäi, Zacarías ä bíchaka guómtek, éntok kaachin an máchika majhuëy. ¹³ Të jü ángel ínel áu jiaahua:

—Zacarías, katë májhue, jü em nétanëu Dios enchi jíkkajak. Jü em jubi Elisabet ili outa asoanake. Juan të ä téhuaatuanake. ¹⁴ Huanäi tüisi al-leehuame émou ayunake, éntok juebénaka al-leaka tahuanake yehuä tómtékä béchibo, ¹⁵ bueítuk jü em üusi yörisi jíputunake Diosta bíchäpo. Vinota o jita ái nanaa kóhuamta kaa ä jínake, éntok kee yeu yoreka Espíritu Santoy tápunitunake. ¹⁶ Juebena Israelitam Dios Señortau bíchaa am jíapsi kúaktianake. ¹⁷ Huäri Espíritu úttiära Elías profetatat aneí bénasi áamak annake, huäri úttiäray Señortapat huéenake, jume áchayhuarim bem üusimmeu bíchaa kaa béttek jíapsitam jípunakë béchibo, éntok huame kaabeta yöreme jábetam yörinakë béchibo. Júnëli béja jume Señortau rúktinakeme tüisi majtianake tülisi Señorta am mabetnakë béchibo.

¹⁸ Zacarías ínel áu jiaahua jü ángeltahui:

—¿Jáchisune íkai jüneríanake? Bueítukne öla, éntok ín jubi júne jámyöla.

¹⁹ Ä yómmiaka ínel áu jiaahua jü ángel:

—Ínapone Gabriel, Diosta bíchäpo aneme. Äbone bíttuari íkai bemela nokta enchi téjhua sáyhuaka. ²⁰ Enë kara noknake, éntoke múurotaka tahuanake, íkai ínel yeu simëu nükisi, kía juka ín émou noki kaa em súalekä béchibo. İri síme lütüriataka yeu huéenake, taahuata yúmako.

²¹ Huä génte éntok Zacaríasta boobíchaïhuiy, éntok emom temajey huaijhua tiopopo ä bínhuatü béchibo. ²² Të Zacarías päkun yeu sika béja kara ámeu nokaka taahuak. Huanärim béja jünëiak jita áu yeu machiakähui jum santuariopo, áapo éntok séñampo ámeu nookay, junëli béja múurotaka taahuak.

²³ Huanäi juka ä tékia áma yáasuka, jume taahuarim yúmariasuka, béja ä jóau bíchaa siika. ²⁴ Chúkula huame taahuarim simsuko, béja ä jubiahua Elisabet abe asoaka yeu siika. Huanäi ä jóapo kaa yeu siika, mamni metpo, ínel jíakari:

25 “Íkái inou yáuhuak, jü Señor ímëi taahuarim huëpo, béja nee ä úhuak, juka tiusi máchiraata simem bíchá násuku.”

Jü Jesústa yeu tómtinake bétana nokhuame

26 Búsan mecham huéeyo, jü ángel Gabriel áman bíttuahuak Diosta bétana, Galiléa buere joarahui Nazaret ti téhuakähui, 27 jámut bemetahui. Huári éntok áuritukay, ili yoreme jübua yötume ä jubisey, José ti téhuaakame. Davidta familiampo jometukay. Jü jámut beeme éntok María ti téhuaakay. 28 Huanäi ä anëpo kibakeka, ínel áu jiaahua jü ángel:

—¡Dios enchi ania al-leäe! Señor émomaki. Áapo tühuata emo bétana näikiala síme jáamuchim násuku.

29 Të áapo ángelta bíchaka, kaachin an máchika taahuak, juka ä nokakä béchïbo. Huanäi ínel éiyay:

—¿Jíta teboterisa jáni ïri?

30 Huanäi jü ángel ínel áu jiaahua:

—María, katë májhue. Diosta tü eähue jájamlá. 31 Én éntok abe asoake tahuanake. Usi outë asoanake, éntok JESÚS të ä téhuaatuanake. 32 ïri buéresi ériana. Jikat bétana usiari ti téhuaana, jü Dios Señor éntok juka ä áтчay David Rey nésaari ä máknake. 33 Huanäi Jacobtamak huéerimmak reytaka nésaunake jíba béchïbo. Huä ä reytaka ä néshueu éntok kaa lütinake.

34 Huanäi María ínel áu jiaahua jü ángeltahui:

—¿Jáchisu éntok ïri huéenake, bueítuk ínapo kennee kuuna?

35 Huanäi jü ángel ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Jü Espíritu Santo emo béppatunake. Huanäi jü jikat anemta úttiära ä jékkay enchi jékkatuanake. Huári béchïbo jü santo ili usi yeu yoremtunakeme, Diosta Üusi ti téhuaana. 36 Éntok két jü em huahuaji Elisabet, áapo két abe asoaka tahuala, ä jámyölatukä násuku, én béja búsan meeça, abe asoakari, jü kara asoame ti täyahuame, 37 bueítuk Diosta béchïbo kaita obiachisi maachi.

38 Huanäi béja María ínel jiaahua:

—Ímine aane, Señorta nésau yáa báreka. Éläpo inot chúpatunake jü enchi inou nokakähui.

Huanäi béja jü ángel ä tö siika.

María Elisabetta jóau nöitisek

39 Huámechi taahuarimmet María bamsipo yeu siika, buere joära Judeau bíchaa; ïri pueblo júya kähui násuk taahuay. 40 Huanäi Zacaríasta jóau kibakeka, Elisabetta tebotuak. 41 Huanäi jü Elisabet Maríata teboteri jíjikkajaka, jü ili usi tómpo chéptek. Huanäi éntok Elisabet Espíritu Santoy tápunak, 42 éntok tüisi kusisi ínel jiaahua:

—Diosta tü eäu emo bétana näikiari síme jáamuchim násuku, éntok ä tü eäu tápuni jü em tómpo yoremtulame. 43 ¿Jatchiakasu ínapo áma yeu púari, juka ín Señorta áye nee äbo bínnakë béchïbo? 44 Bueítukne em teboteri jáhuia im nakammeu yúmako, ili usi al-lerimmea ín tómpo chéptek. 45 Úttesi al-leehuamta jípunake jü ä súsualekame, bueítuk lütüriataka yeu huéenake juka Señorta bétana émou nokakähui.

46 Huanäi María ínel jiaahuak:

In jíapsi buéresi Señorta úttile.

47 In espíritu éntok al-leiya, Dios ín jínëulerotachi.

48 Bueítuk kaita nee béj-riay junne, nee yeu púuhuak, áapörík nésau jíba joamta, éntok, én naatekam Diosta tü eäu nee jájamlä tánake síme nat tomti kateme.

49 Bueítuk jü Dios jíta jo árahueme buere tühuata inou yáuhuak.

Santomme, jume ä téhuam.

⁵⁰ Diosta yore nak jiokolëu jíba sime nat tomti kateme béchibo.

Jume ä majhuëka ä yöreme.

⁵¹ Ä mámammea yún jita bueere yáala, am chíbejtiak jume bem jiápsipo kaa tü eerim emo buérialeka aneme.

⁵² Jume úttiakame reyta yeyesäpo yeu am jaasek; éntok jume bétuk emo nüyeme éntok jikau tóboktiak.

⁵³ Huame tébäureme buéresi tühuata miikak; huame rikom éntok kaita am makaka am sákatuak.

⁵⁴ Juka nación Israelta ä nésahui joamta aniak, yore ä nak jiokolibeu kaa koptiaka ä jiokorek.

⁵⁵ Júkái ámeu nookak, itom yoiyöhuammehui, Abrahamtamaki, éntok jume ä úusimmaki, jíbapo béchibo.

⁵⁶ Huanäi María báij metpo jáni Elisabetamak taahuak. Chúkula béja ä jóau nóttek.

Juan Bautistata yeu tómtékähui

⁵⁷ Jü Elisabet jume taahuarim yúmariasuka, outa asoak. ⁵⁸ Diosta jüneli ä nak jiokoleka béchibo. Huanäi jume áa chíkola jóakame éntok jume ä huahuayriam ámanim ä bitchak. Huanärim úttesi al-leakam taahuak, Diosta junéli ä jiokorekäu béchibo. ⁵⁹ Guoj naiki taahuarim yúmak, ä circuncidaroatebok, juka ili usita. Huanärim ä átchay téhuam, Zacaríasim, ä téhuaatua báarey. ⁶⁰ Të jü ä áyehua ínel ámeu jiaahua:

—Èe; Juan ti téhuaanake.

⁶¹ Huanärim ínel áu jiaahuak:

—¿Jatchiaka? Kaabe junéli téhuak enchim huahuayrim násuku.

⁶² Huanärim séñampo juka ä áchaytau nátemajek, jáchin juka ili usita ä téhuaatua bárëhui. ⁶³ Huanäi ili tablata aahuaka, ínel át jiojtek: “Juan ti téhuak.” Huanäi simetaka át guómtilataka taahuak. ⁶⁴ Senu huéchiapo áu étapok jü teeni. Júchi ára nokaka taahuak, éntok Diosta úttil táytek. ⁶⁵ Huanäi sime jume áme chíkola jóakame át guómteka taahuak. Sime jume Judea buiärapo káu jómem, íari bétanam jíba nookay. ⁶⁶ Sime ä jíkkajakame bem jiápsipo ä ériasakay, ínel jákari:

—¿Jábesa jáni íri uusi?

Señorta mámam éntok jíba áamak aaney.

Zacaríasta profetisarukähui

⁶⁷ Huanäi Zacarías, ä áchayhua, Espíritu Santoy tápunika, Diosta bétana nookak, ínel jákari:

⁶⁸ Úttesi türi jü Senor, jü pueblo Israelta Dios.

Ä pueblou yebij-la, ä jínëu báreka.

⁶⁹ Itom jínëunakemta tua úttiakamta itom násuk toboktiak, jukä nésauta ä yáarialamta Davidta familiapo.

⁷⁰ Jume santo profeetam tenimmeyi nokakä bënasi, jume kësamriapo kateme:

⁷¹ itom omtíame násuk itom yeu jábuak; jume kaa itom bíbit péäu mámpo itom yeu huíkkek.

⁷² Juka itom yoiyöhuam jiokolinake bétana ä noki kaa koptiak, éntok huaka nokta ä yechakähui, tühuata itou ä yáa rókähui.

⁷³ Abraham itom áchaymak nokta chúpala, juka itom ä mák rókähui,

⁷⁴ itom omtíame násuk yeu huíktaka, kaabeta májhueka, áapörík itom jo íau itom jonákë béchibo,

⁷⁵ santosi ito núyeka, éntok lútüla jíapsihuamta jípureka, áapörík béchibo, itom kókkou núkisi.

⁷⁶ Émpë éntok, ili uusi, hua jikat anemta bétanë profeetapë täyana, bueitukë Señortapat huéenake ä böom rútkuasimeka.

⁷⁷ Éntoke ä téjhuaanake juka pueblota, jáchin ayuka ä jinëutunakë béchïbo, Diosta bejrimmet am jiokorina béchïbo.

⁷⁸ Dios tüisi ä jiápsipo huáijhua naateka itom nákke, jikat bétana bemela taahuari machiriata itom miikak,

⁷⁹ huame kaa machiku aneme éntok mukia jékkaapo aneme, machiria báreka, türi böou itom yeu jábua báreka, kaa huanti jiápsihuäpo böochi.

⁸⁰ Huä ili usi éntok yötusimey, éntok ä espírituhua úttiata nüsimey, éntok mékka ániapo jóakay Israelta pueblou áu yehuä machiriäpo tájti.

2

Jáchin Jesústa yeu tómtékähui

(Mt. 1:18-25)

¹ Huamechï taahuarimmet ínel yeu siika síme ániat rey Augusto César nésahuek símem áu censaruak sáuhuek. ² Ìri censo bat yáahuak Cireniota Síriapo gubernadortuko. ³ Huanäi síme bem pueblom bëkatana sájjak emo censarua báreka. ⁴ Ìaribéchïbo, José Nazaret pueblo bétana Galiléa buiärapo jikau siika, Judea buiaräu bíchaa, Davidta pueblou Belén ti téhuaakähui, Davidta familiampo ä jomë béchïbo. ⁵ Ámanim sájjak, emo censaruateboseka. Mariata juubiapo ä máktaka ä huériay, të kee ä juubey, áapo éntok abe asoay. ⁶ Bempörim áma aneysu jume taahuarim yúmariak, ä asoanäkëhui. ⁷ Huanäi béja ä jípurek, juka kësam asoata, sánkompo ä bëtiak. Éntok pesebrepo animaalim jjiübuäpo ä teekak. Bueituk síme hotelim tátapuniakay.

Jume ángelesim éntok jume pastorim

⁸ Huämi buiärapo két pastorim aaney, tukaapo kabaram suayaka, kaa kocheka. ⁹ Huanäi éntok Señorta ángel ámeu yeu machiak. Jü Diosta lóoria éntok natechíkola, am machiriak. Huanärim tüisi guómték. ¹⁰ Të jü ángel ínel ámeu jiaahua:

—Katem májhue, bemela tü noktane enchim téjhuaasek, úttesi al-leehuasi maachi, símem béchïbo. ¹¹ Davidta pueblou, enchim béchïbo yeu tómték, ëni, jü yore jínëunakeme, jü CRISTO jü Señor. ¹² Ímirem át suanake, ä jüneria béchïbo: Ili usitem sánkompo bëtiata téunake, pesebrepo animaalim jjiübuäpo bökamta.

¹³ Huanäi ángeltamak senu huéchiapo juebena huate ángelesim, Diostamak téhuekapo aneme, áma yeu machiak, yörisi Diosta úttileka éntok ínel jíaka:

¹⁴ ¡Lóoria Diosta béchïbo téhuekapo!

¡Buíapo yánti jiápsihuame, éntok tü eeri yoremem béchïbo!

¹⁵ Huanäi jume ángelesim téhuekau bíchaa am sájjako. Jume pastorim ínel náu jiaahua:

—Jánte pueblo Belénihui, ámante ä bínnake juka áma yeu sikamta, juka Señorta itou yeu machiriakähui.

¹⁶ Tüisim bamsipo yeu sájjak. Huanärim Mariata éntok Joséta téhuak, éntok juka ili usita pesebrepo bökamta. ¹⁷ Á bíchaka, akim ä jüneriatebok, juka ili usita bétana ámeu nokhuakähui. ¹⁸ Símetaka ä jikkajakame áachim guómtilatata taahuak, jume pastorim ámeu nokähui. ¹⁹ Të María símeta ä jiápsipo ériasimey, áu huáateka. ²⁰ Huanäi jume pastorim tüisi Diosta lóoria úttileka éntok al-leaka nóttek símeta buere jita bem bíchakähui, éntok bem jikkajakäu béchïbo, bueituk síme bem téjhuaripo áman chüppuk.

Jesústa tiöpou nüpuhuakähui

²¹ Guoj naiki taahuarim yúmako, usitam circuncidaroa báreka. Huanäi Jesús tim ä téhuaatebok. Ímëi téhuam jü ángel ä mákakay, ketune kee jee Mariáta tómpo ä yoremtuyo.

²² Jume taahuarim yúmako, Moiséjta ä nésahuekä páman chichä machiku yeu sika türika tahuak, buere joära Jerusalénihum ä nüpak, Señorta mámpo ä tóij báreka. ²³ Señorta leypo ä jiojteri Bénasi: “Sime ili ou kësampo yorekame, Santopo näikiatunake Señortau bíchaa.” ²⁴ Señortau am toij béchibo, leyta jíä Bénasi, guoy möelim o guoy guókohum, sacrificiota béchibo.

²⁵ Senu yoreme, Simeón ti téhuaaka, Jerusalémpo aaney. Ìri yoreme lútüla jíápsay, éntok Dios huáatey. Israelta jíapsi yechanäu Diosta ä jínëunakëhui boobíchaihui. Espíritu Santo éntok áa béppa aaney. ²⁶ Espíritu Santo au yeu ä machirialatukay, kee jee mukeka juka Señorta bétana yeu púata, ä pusimmea ä bínnakëhui. ²⁷ Jü Espíritu Santo ä innëtuak, huanäi tiöpou bíchaa sika. Ä áchayhuam ili usi Jesústa tiöpou ä nüpak, aú ä yá béchibo juka leyta jíapámani. ²⁸ Jü Simeón, juka ili usita mámpo ä nüka, Diosta baysahueka, ínel jiaahua:

²⁹ Én ál-la, ín Señor, ín simepë.

Yanti nee jíápsitua, em noki jíapámani,

³⁰ bueituk ín pusim ä bitchak, juka em jínëuria.

³¹ Sime pueblom bíchápo, itomë ä téjhuaasuk:

³² Áapo jü machiria, jume kaa Israeltamak huéerim, am machirianakë béchibo, jü gente Israelita yorihuame.

³³ Ä áyehua éntok José, guómtilatukam ä jíkkajay, simeta júkai áa bétana nokhuayo. ³⁴ Jü Simeón Diosta tu eäu am makkaka. Jü Mariáta, Jesústa áyebeu, ínel jiaahuak:

—Én éntok i usi juebenam kóm tátab béchibo, huatem éntok tóboktiä béchibo, jume pueblo Israelpo joomem. Éntok ímí jünakiachitunake: juebenakam ä omoutenake. ³⁵ Ínëli yeu huéenake: ejparam em jíápsipo naa búrujti emót kíktenake. Juebenak jita éhuil jíápsipo éhuamta yeu buíjtunakë béchibo.

³⁶ Ama aaney, këtchi, senu jámmut, juka bát bíchaa ayunakemta jüneriame. Aana ti téhuaaka, Fanuelta maala, Aserta familiapo jometukay. Áapo béja tüisi jámyölatukay. Bemetaka kunak huanay guoy búsan huásuktiapo jíba amak jouhuak.

³⁷ Të béja jókoptulataka ochenta áma naiki huásuktey. Buere tiöpou kaa yeu huéiyey, taahuarit tukaarit naa búrujti, Señorta tekipanuariaka, ayuunaka éntok oracionim joaka. ³⁸ Ana huämi horapo, Diosta baysahueka, jü ili usi Jesústa bétana ámeu nok táytek, sime huame Jerusalénta jínëunakemta boobíchaihuimmehui.

Nazareu bícham, júchi nóttek

³⁹ Chúkula juka Señorta leypo huémata áma yáasuka, Galiléahuim nóttek, buere joära Nazareu bíchaa. ⁴⁰ Jü ili usi yötuy, éntok úttiata nüyey, éntok yún jita táyasimey. Diosta tü eäu éntok áamaktukay.

Jü ili üsi Jesús tiöpou

⁴¹ Jume ä áchayhuam chíkti huásuktiapom jum Jerusaléniu yayajay pajko pájcuapo an báreka. ⁴² Pájcuapa pajkota yúmaka, bem ä boojoria Bénasi, Jerusaléniu bícham sájjak. Jesús béja dooce huásukturiam yúmaria. ⁴³ Pajkota chúpuko, nottilataka am kateyo, jü usi Jesús Jerusalémpo taahuak. José éntok ä áyehua katim jüneyay. ⁴⁴ Béja senu taahuapom boojouhuay, genteta násukim ä hué téiyey. Kaa ä téaka éntok, akim ä jariu táytek, bem huahuayrim éntok bem táyame násuku, ⁴⁵ tem kaa ä téaka, Jerusaléniu bíchaa nóttek, ä jariuboka.

⁴⁶ Chúkula báij taahuarim huéy, akim ä téhuak jum tiöpopo, jume maestrom leyta yore majtíame násuk káteka, am nok jíkkajaka éntok ámeu nátemajeka. ⁴⁷ Huanärim síme át guómtilatata ä jíkkajay tüisi jita ä täya tíakari, éntok tepa áma huéchiasi jíba am nok yómmiä béchibo. ⁴⁸ Huanärim ä bíchaka, át guómték. Huanäi jü ä áyehua ínel áu jiaahuak:

—In asoa, ¿jatchiakasé ínel itom yáuhuak? Ínapo, éntok em áchay, tüisite jiápsipo kökosi éaka enchi jariay.

⁴⁹ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jatchiakasem nee jaria? ¿Jachem kaa jüneiya ín Átchay tékilpo ín annakëhui?

⁵⁰ Të bempo kaa jüneiyay jita ámeu ä nokakähui.

⁵¹ Huanäi ámemak nóttek, Nazareu bíchaa. Huanäi jíba áme bétuk áu nüyeka yötuy. Ä áyehua éntok, simeta íkari ériasimey ä jiápsipo. ⁵² Jesús éntok chëhuasu éntok ä takahuapo yötusimey, éntok Diosta tü eäpo éntok yoremem bíchápo.

3

Juan Bautista géntemueu nookak

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Quince huásuktiriampo juka rey Tiberio Césarta yäura Romapo néshueyo, jum Judea buiärapo éntok Poncio Pilato gobernadortukay, Herodes éntok Galiléa buiärapo yäuratukay, ä saila Felipe Itureapo éntok Traconite buiärapo, Lisantias éntok Abiliniapo yäuratukay. ² Anasta éntok Caifásta sumo sacerdotetuko, Diosta bétana noki áu yepsak, Juan, Zacaríasta üusibehui, mékka ánia see päriapo ä aneyo. ³ Huanäi áapo síme Jordán bathue mayoamak géntemueu noksimeka huéiyey, batöhuamta éntok Diostau bíchaa jíapsi kúaktiahuamta jume bem Dios bejrim jiokoriná béchibo. ⁴ Isaías profetata jiojteri bénasi ínel ä jiäpo:

Jiahui mékka ánia see päriapo chaaye:

“Señorta böomem tüte,
ili böom éntokem rútuaktia.

⁵ Síme huame buía jójoroim nanahuittena,
jume chopöriam, éntok káhuim,
jume böo chachakuim éntok rútuaktiana;
éntok jume böo rúrumuyim tütena.

⁶ Huanäi síme génte ä bínnake Diosta jínëuria.”

⁷ Juebena yöremra au yeu sájjak emo batö iäka, huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—¿Eme géntem bakot usiarim! ¿Jábesu enchim majtiala emo ä tö tenni sáhueka huaka Dios omtirata yebijnakemta? ⁸ Türi takame jípu báreka eiya, emo jíapsi kúaktiaka. Éntok katem enchim jiápsipo ée taite: “Béjate Abrahamta itom áchaypo jípure”; senu huémtane enchimueu nooka, Dios kía ími tétampo júne ára am toboktia, jume Abrahamta üusim. ⁹ Bueítuk két jume tépuam béja júyam nahuapo kéchari, síme jü júya kaa türík takame chúktiahuaka tájiu jímmana.

¹⁰ Huanäi jü génte béja ä temajek, ínel áu jíakari:

—¿Jítasute, júntuk yáanake?

¹¹ Huanäi Juan am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Jü guoyik sánkokame, juka kaita jípuremta huépülam máknake; jü buähuamta jípureme, juka kaita jípuremta miknake.

¹² Jume yäura tómita náu tótojaihui két áu yájjak emo batö iäka. Huanärim ínel áu jiaahua:

—Maestro, ¿jítasasute yáanake?

¹³ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Katem úttiapo jita aahua enchim sáyhuakäpo áman jíbba.

¹⁴ Huate sontarom két ä nátemajek ínel jíakari:

—Ítaposu, ¿jítasasute yáanake?

Huanäi ínel am yómmiak:

—Katem jabetau kaa huéeläpo jita aahua, ál-la enchimmet nésayhuakäpo áman jíbba. Katem yäurapo emo tekipanoä tíaka, jábeta guómtiaka jítasu ä úhua. Enchim béjtuahuä beyem al-leiya.

¹⁵ Jü gente éntok át suaka ä bitchay sîmeta juka huémta, bem jiápsipo éntokim emo nátemay, ínel jíakari: “Jamak Juan ájaria jáni jü Cristo.” ¹⁶ Huanäi Juan sîmemmeu ínel jiaahua:

—Lútulay ínapo bäampo enchim batöa; tē äbo huéiye senu ino béppa chē yörisi maachi, éntok chē nésahue. Huakäi béja ínapo katchanne júne áu kóm chätuka bocha huíkyam ä búttiriapo yúmala. Huäri béja enchim batónake Espíritu Santoyi éntok tájiyi. ¹⁷ Ái huijhuijtiahuame ä mámpo óorek, juka erata túlisi ä tüte báreka. Chúkula éntok jume tirijkom érianake jum kaa am nasontenakepo, juka pajata éntok náu yéchaka jum táijta kaa tutukēpo ä táanake.

¹⁸ Íkäiri éntok huate jita ámeu nokaka, am téjhuay, juka genteta tühua bemela nokta bétana. ¹⁹ Huanäi jü Juan kuttílasi áu nookay jü rey Heroodestahui ä saila Felipeta jámut ä jípurē tíaka (Í jámut Herodias ti téhuaakay), éntok huate jita búruk kaa türík ä yáalä béchibo. ²⁰ Júnéli jita kaa huéchiasi yáalataka jü Herodes, júchi áa béppa, Juanta páttiatebok jum cárcelpo.

Jesús batöhuak

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Júnaköri sîme pueblota emo am batöayo, Jesús két batöhuak. Huanäi Diostau oraciompo ä nokayo, jü téhueka áu etapok. ²² Espíritu Santo át kóm siika, guókouta bénasi takahuaka. Téhuekau bétana éntok áu nokhuak, ínel jíakari:

—Émpē ín Üusi ín yeu púari, éntok ín nákéhui.

Jesústa yoiyöhuam bannaataka kateme

(Mt. 1:1-17)

²³ Áapo jü Jesús ä tékilhua naatekari, jíba tua jamak treinta huásuktiriam huériay. Huä Joséta üusi ti ériahuame. José éntok Elíta áchayekay. ²⁴ Elí éntok Matatta áchayekay. Matat éntok Levíiita áchayekay. Levíi éntok Melquita áchayekay. Melqui éntok Janata áchayekay. Jana éntok Joséta áchayekay. ²⁵ José éntok Matatíasta áchayekay. Matatías éntok Amósta áchayekay. Amós éntok Nahumta áchayekay. Nahum éntok Eslita áchayekay. Esli éntok Nagaita áchayekay. ²⁶ Nagai éntok Maatta áchayekay. Maat éntok Matatíasta áchayekay. Matatías éntok Semeita áchayekay. Semei éntok Joséta áchayekay. José éntok Judáta áchayekay. ²⁷ Judá éntok Joanata áchayekay. Joana éntok Resata áchayekay. Resa éntok Zorobabelta áchayekay. Zorobabel éntok Salatielta áchayekay. Í Salatiel éntok Nerita áchayekay. ²⁸ Neri éntok Melquita áchayekay. Melqui éntok Adita áchayekay. Adi éntok Cosamta áchayekay. Cosam éntok Elmodamta áchayekay. Í Elmodam éntok Erta áchayekay. ²⁹ Er éntok Josuéta áchayekay. Í Josué éntok Eliezerta áchayekay. Eliezer éntok Jorimta áchayekay. Jorim éntok Matatta áchayekay. ³⁰ Matat éntok Levíiita áchayekay. Levíi éntok Simeónta áchayekay. Simeón éntok Judáta áchayekay. Judá éntok Joséta áchayekay. José éntok Jonánta áchayekay. Jonán éntok Eliaquimta áchayekay. ³¹ Eliaquim éntok Meleata áchayekay. Melea éntok Mainánta áchayekay. Mainán éntok Matatata áchayekay. Matata éntok Natánta áchayekay. ³² Natán éntok Davidta áchayekay. David éntok Isaíta

áchayekay. Isaí éntok Obedta áchayekay. Obed éntok Boozta áchayekay. Booz éntok Salmóna áchayekay. Salmón éntok Naasóna áchayekay. ³³ Naasón éntok Aminadabta áchayekay. Aminadab éntok Aramta áchayekay. Aram éntok Esromta áchayekay. Esrom éntok Faresta áchayekay. Fares éntok Judáta áchayekay. ³⁴ Judá éntok Jacobta áchayekay. Jacob éntok Isaacta áchayekay. Isaac éntok Abrahamta áchayekay. Abraham éntok Taréta áchayekay. Taré éntok Nacorta áchayekay. ³⁵ Nacor éntok Serugta áchayekay. Serug éntok Ragauta áchayekay. Ragau éntok Pelegta áchayekay. Peleg éntok Heberta áchayekay. Heber éntok Salata áchayekay. ³⁶ Sala éntok Cainánta áchayekay. Cainán éntok Arfaxadta áchayekay. Arfaxad éntok Sema áchayekay. Sem éntok Noéta áchayekay. Noé éntok Lamecta áchayekay. ³⁷ Lamec éntok Matusalénta áchayekay. Matusalén éntok Enoc áchayekay. Enoc éntok Jaredta áchayekay. Jared éntok Mahalaleelta áchayekay. Mahalaleel éntok Cainánta áchayekay. ³⁸ Cainán éntok Enósta áchayekay. Enós éntok Setta áchayekay. Set éntok Adánta áchayekay. Adán éntok Diosta áchayekay.

4

Satanás Jesústau jibek ä jioptuabáreka (Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Jesús, Espíritu Santoy tápunika, Jordán bathue bétana yepsak. Huanäi mékka ániau see päriau bíchaa ä núk siika, jü Espíritu, ² cuarenta taahuarimpo. Huanäi jü diablo tepa áamak aaney, ä jioptua báreka, kaa tühuata ä yáa iaka. Síme huameri taahuarimmechi kaa jibuäk, huamei taahuarim simsuko tébäurek. ³ Huanäi jü diablo ínel áu jiaahuak:

—Bueituk empo Diosta Üusituko, íkai tétatë emo pan yáa sáuhue.

⁴ Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Júnel jiojteri: “Kaa kía páanimmea jiba jíapsinake jü yoreme, ál-la síme Diosta nokiyi.”

⁵ Huanäi jü diablo káhuit chë jikat ä núk siika, huanäi chúbalaposu rey nesaupo attiata ä bíttuak, pueblo tüisi ujyorim éntok buerem, ä bíttuak. ⁶ Huanäi ínel áu jiaahuak jü diablo:

—Enchine ä máknake síme úttiärata, enchi ä sáunakë béchibo. Entok juka bem looria. Bueituk ínapo ä mak-ri; entok jabeta ín ä makbareu ä maknake. ⁷ Të ál-lë inou tónommia kíkteka nee yörinake. Huanäre simeta íkäirë áttianake.

⁸ Huanäi Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Mékkë síme, Satanás, bueituk ínel jiojteri: “Juka Señorta em Diostë yörinake, éntoke áapörík jiba nésauta jorianake.”

⁹ Huanäi buere joära Jerusaléniu bíchaa ä núk siika. Huämi béja buere tiöpot chë jikat ä kéchaka ínel áu jiaahuak:

—Empo Diosta Üusituko, buíahuë emo kóm tójja, ¹⁰ bueituk ínel jiojteri: Dios jume ä ángelesim émou bíttuanake, enchi am anianakë béchibo.

¹¹ Éntokim mámammea enchi tóboktianake, em guókim kaa tétat téitinakë béchibo.

¹² Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Ínel két nok-ri: “Katë Diosta em Señorta jioptuanake.”

¹³ Huanäi jü diablo, kaachin béja ä bätäu máchika, chubala ä tö siika.

Jesús ä tékilhua naatek (Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Huanäi Jesús, Espíritu Santota úttia huériaka, Galiléa buiärau nóttek. Buéresi tayahuay, sime buíachi ä chíkola. ¹⁵ Huanäi éntok bem sinagogampo am majtiay. Símetakam ä úttiley ä looriapo.

Jesús jum pueblo Nazaretpo
(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Bueítuk Nazaretpo yepsak, ä yötuläpo. Jíba ä boojoriapo bénasi, jimyore táapo sinagogapo kibakek, huanäi jöjterita nok báreka kíktek. ¹⁷ Huanäi éntok profeeta Isaíasta librom áu tóijhuak, librom étapoka, ínel jöjteta áma bitchak:

¹⁸ Señorta Espíritu ino béppa aane, áapo nee áma yeu púala tühuata bemelasi huémta jume poloobemneu nee ejtejhüä äaaka.

Jume jìokot sirokamta jiápsekame nee tüte äaaka nee äbo bíttuak, peresommet éntok chay äaaka jáchin bem búttiatunakëhui, éntok lilipim puj etaponakë béchìbo, éntok jume jìokot nühuame am búttiaseka,

¹⁹ jume türi huásuktiriam Señorta bétana ámeu yebijnakëhui, ámeu nee nok äaaka.

²⁰ Huanäi jume librom páttiaka, jü áma tékiakamtau am buíssek. Huanäi yejte. Síme jume sinagogapo aneme áachim puseka taahuak, ²¹ huanäi ínel ámeu nok táytek:

—Én ími enchim bíchäpo lütüriatoka chúppe, ìri jöjteri.

²² Éntok símetaka uyorisi jíba áa bétana nookay, éntokim át guómtilatoka ä jíkkajay, juka nokta tua huéchiasi huémta jíba ä tempo ä yeu huë tíaka. Huanärim ínel jiaahua:

—¿Jachu ìri kaa Joséta üusi?

²³ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—Jamakem juka nokta ínel huémta inou nok báare: “Mérico, émpë emo jítto. Yúnte jita jíkkaij-la pueblo Capernaumpo em yáakähui. Ímire em buiärapo két ä yáuhua.”

²⁴ Huanäi éntok két ínel jiaahuak:

—Kaabe profeeta tüisi mabethua ä buiärapo. ²⁵ Tua huitti nokhuäpone ínel jiaunake, jum nación Israelpo juebena jáamuchim jókoptulame aaney, profeta Elíasta taahuarimmechi. Júnaköri báij huásukti áma búsan metpo kaita yúkutuko, buéresi tébaa siika, sime ániachi. ²⁶ Të kaabetau éntok bíttuahuak jü Elías, huäri huépul jámut jókoptula, Sarepta Sidón buiära tíapo jometau jíbba. ²⁷ Éntok juebena lepra sähuata jípureka Israelpo aaney, Eliseo profeetata taahuarimmechi. Kaabe éntok áma türiak, huäri Naamán Síriapo joome jíbba.

²⁸ Íkai jíkkajaka síme jum sinagogapo aneme, tüisim öomtek. ²⁹ Huanärim emo tóboktiaka, pueblpo yeu ä jaasek. Huanärim kähuit jikau ä núk sájjak, ámani kähuit jikat kóm ä jímmaa báreka. Bempo juka bem pueblota huäri káhuichim ä yáalatukay. ³⁰ Të áapo áme násuk yeu sika, siikak.

Huépül yoreme, lemooniota ä jiápsipo jípurey
(Mr. 1:21-28)

³¹ Jesús pueblo Capernaumpo yeu yepsak, Galiléa buiärapo. Huanäi sábala jimyore taahuarit am majtiay. ³² Tepam ä yosireka ä bitchay, jáchin yore ä majtiä bétana, bueítuk jü ä nokihua, yäura nokta úttiära jípurey.

³³ Huépül yoreme sinagogapo aaney, lemoonio espíritu chicha machik jípureka. Huäri béja tüisi kusisi tēka:

³⁴ —Itomë tójja; ¿jítasë empo itomak huáatia, Jesús Nazareno? ¿Jachë itom lütiaseka äbo huéiye? Ínapo enchi täya, enchi jábétukähui Diosta Santöe.

³⁵ Huanäi Jesús kutti áu nónokaka, ínel áu jiaahuak:

—¡Múksë kaa jiaahua, éntoke át yeu huéiye!

Huanäi jü lemoonio, áme násuk buíapo ä tátabeka, át yeu siika, éntok kaa kökosi ä yáuhuak. ³⁶ Huanärim síme át guómtilatata taahuak, éntokim náu nookay, ínel jákari:

—¿Jíta nokisa íri? ¡Yäurata úttiäray am sáuhue, jume lemoonio espíritu chicha maachim, éntokim yeu sásaka!

³⁷ Huanäi jü buéresi ä bétana hueme jikkaj táytihuak, síme jume pueblo natechíkola tahuammechi.

Jesús juka Perota aasu, kökoata úhuak

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Huanäi Jesús kíkteka sinagogapo yeu siika. Huanäi Símonta jóapo kibakek. Jü Símonta asu éntok tüisi táijhuétchey, huanärim Jesústau ä nok-riak. ³⁹ Huanäi Jesús, át müla kóm chátuka, táijhuéchiriatat kusisi át nónokak, huanäi ä tójjak, jü táijhuéchiria. Läutiposu yejteka, jita am joriay.

Jesús juebena kökoreme tütek

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Täata áman huécheyo, génte yún buere jita kökoata jípureka áu nüpahuak. Áapo béja huehuëpulammet mámtéka am tütek. ⁴¹ Juebenammet éntok két lemooniom yeu kaatey, tepa chayeka, ínel jákari:

—¡Émpë Diosta Üusi!

Të áapo lemoniomet kutti nookay, éntok kaa yún am noktuay, bueituk bempo tüisi jüneiyay, áapo jü Cristo äbo yebisnakëihui.

Jesús, Galiléa buiärapo naa hueiyey am majtiaka

(Mr. 1:35-39)

⁴² Béja taahuapo, Jesús kethueysu, mékka päriau bíchaa siika. Jume géntem éntok ä jariay, áu yájaka éntok. Katim ä sim iaaka, tepa áamak jiaahuay. ⁴³ Jesús éntok ínel ámeu jiaahuak:

—Të úttia huate buere jóärammeu ín huéenakeu két íkai tühua bemelasi nokta, Diosta reytaka nésahue bétana ámeu nokpo yúmala. Bueitukne huäri béchibo äbo bíttuari.

⁴⁴ Huanäi Galiléa sinagogampo, juka Diosta nooki ámeu nookay.

5

Kaa júnel machisi kúchum yun buíjhuakähui

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Júnëli yeu siika: Genesaretta baubäa mayoat Jesústa aneyo, juebena génte áu náu yájaka buéresi ä pítpittiay, Diosta noki jikkaj báreka. ² Huanäi guoy canoam bitchak, baubäa mayoachi, éntok jume kúchureom báapo jábuekame, bem jítërim báksiaka. ³ Huanäi Jesús, Símonta canoapo jámuk. Huanäi mayoat huáijhua jëla báau ä rúktia sáuhuek. Huanäi Jesús canoapo káteka am majtiay jume géntem.

⁴ Noksuka béja, Símontau ínel jiaahua:

—Canoatem bäa násukun bíchaa huéria. Huanärem enchim jítërim áman jímma kúchum buíj béchibo.

⁵ Símon éntok ä yómmiaka, ínel áu jiaahua:

—Maestro, síme tukaatate tekipanauak éntokte kaita buíssek; tëne én em nokpo áman am jímmanake jume jítërim.

⁶ Aman am jímmaaka, juebena kúchum áma jaatiak jume jítërim éntok béja abe síutey. ⁷ Huanärim senu canoapo rejtemmeu buáktek, emo ania iaaka. Huanäi jume huaté ámeu yájaka, am aniak. Huanärim guoy canoam tápuniak ímëi tapunika abe róptey. ⁸ Símon Peero, íkai bíchaka, Jesústau tónommia áu kíkteka, ínel jiaahuak:
—¿Katë inou rukrukte, Señor! Bueitukne yóremtaka Dios bejrita jípure.

⁹ Bueituk jume kúchum yún bem buísekä béchïbo, jü máuj-ra ä jaatiak, éntok simetaka áamak aneme két guómtek. ¹⁰ Jacobo éntok Juan, Zebedeota üusim, jümëi két tepa guómtek. Bempo Símontamakim tekipanuary. Të Jesús Símontau ínel jiaahua:

—Katë májhue; én naatekë kúchu jaasem tenasë yoremem nununake Diosta béchïbo.

¹¹ Huanäi jume canoam päkun yeu tójaka, simetam tö sájaka, Jesústam guojaasek.

Jesús leprata jípuremta tütek

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Jesústa senu buere joärapo aney, yoreme síme takahuat leprapaka áu yep-sak. Huanäi Jesústa bíchaka, áu tónommia kíktek, éntok ä pújba buíau kóm yúmarialataka jìokot ínel áu jiaahuak:

—Señor, ínel éátek, empo ára ín kökoa nee úhua.

¹³ Huanäi Jesús áu mám rútukteka át mámtek, ínel jíaka:

—Enchine türi íaa. Türiäe.

Ínel ä jíak, jíba jü kökoa ä tö siika. ¹⁴ Huanäi éntok ínel ä sáuhuek katë jábeta téttejhua. Ínel jíaka:

—Ál-lë tiöpou huéiye áma nésahuemtahui, éntoke huaka Moiséjta nésahuekäu yáanake em türiakäü béchïbo, juka genteta jüneenakë béchïbo em türialatukä bétana.

¹⁵ Të jü síme jita ä joäü jüneria táytihuak, símekut chíbejtek mékka jákun tájti. Juebena génte náu yayajay ä jíkkaij báreka, éntok kökoata emo úhua iaaka. ¹⁶ Të áapo mékka bíchaa sisimey, kaita genteta anëu bíchaa, orciompo Diostau nok báreka.

Jesús káraktílata tütek

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Séjtul táapo ínel yeu siika Jesústa am majtiayo, jume pariseerom éntok jume leyta am mamajtiame áma jokay jümëi béja ili pueblom békata jometaka áma yáij-latukay, Galiléa buiära bétana éntok Judea éntok Jerusalén bétana; Diosta úttiära éntok áamak aaney kökoreme tüte báreka. ¹⁸ Júnensu huaté yoremem áma yájjak, jípetampo senu yorem káraktílatam huériay, huáijhuam ä núk kimuka, Jesústa guókpom ä óre báreka éiyay. ¹⁹ Të karam áma kimuka taahuak, juka genteta tüisi büru béchïbo. Huanärim kári jikat jámuka, tejampo guójöriata yáaka, áma huämim kóm ä yétchak, chíkti ä jípetekimaki, áme násuk, Jesústa pújbapo. ²⁰ Jesús, Diostat ehuamta ámet bíchaka, kokoremtau ínel jiaahuak:

—Empo yoreme, jume em Dios bejrimmeche jìokoritu.

²¹ Huanäi jume leyta am mamajtiame éntok jume pariseerom kaa tüisi áatana éaka taahuak, ínel éakari: “¿Jábasa ìri Diosta béj-reka nokame? Kaabe ára Dios bejrita jìokore, ál-la Dios jíbba.”

²² Të Jesús bem éerita jüneriaka, ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jatchiakasem enchim jíápsipo kaa yánti éiya? ²³ ¿Jítasu chë júne kaa obiachi, ínel jiau béchïbo: “Em Dios bejrimmeche jìokorituk”, o ínel jiau béchïbo: “Kíktekë, huerama”? ²⁴ Enchim júkai jünerianakë béchïbo, ínapo jü Yoremta Üusi ímï buíapo yáurata ín jípurë bétana jume Dios bejrim jábeta ä jìokorinakë béchïbo.

Huanäi jü káráktilatau ínel jiaahua:

—Emoune ínel jiaahua, yejteke em jípetekta nüka em jóau bíchaa huéiye.

²⁵ Senu huéchiapo, jü káráktila, símem bíchápo kíkteka, juka ä jípetekta tóboktiaka, ä jóau bíchaa siika Diosta úttilsimeka. ²⁶ Huanäi símetaka át guómtilatata taahuak, éntokim yörisi Diosta looriata makkay, tüisim májhueka, ínel jiaahuay:

—Énte bejja ä bitchak juka kaa jaibu bíbithuamta.

Jesús juka Levíita núnnuk

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Chúkula íkái simsuko Jesús yeu siika, senu yäura tómita náu tóij-lerota bitchak, Levíi tí téhuakamta, jum tómita tótoijhuäpo kátekamta. Huanäi ínel áu jiaahuak:

—Ino sauke huéiye.

²⁸ Huanäi kíkteka, símeta tójaka, áa sáu siika.

²⁹ Chúkula éntok, Levíi ä jóapo buéresi pajkok, Jesústa béchíbo, huanäi juebénaka jume yäura tómita náu tóij-leerom mesahuim jokay, éntok huate yoremem ámemaki.

³⁰ Huanäi jume leyta am mamajtíame éntok jume pariseerom jume discípulom junneria jíaka, ínel ámeu jiaahuay:

—¿Jatchiakem jume yäura tómita náu tóij-lerommak éntok jume juéna yoremem-mak jibuä, éntok jita jéye?

³¹ Jesús am yómmiaka, ínel ámeu jiaahua:

—Jume kaita ják innéame katim mérikota huáatia, të jume kökoreme ál-la.

³² Ínapo kaa huame lútüla jíápsame núnuseka äbo siika, ál-la Dios bejrita joame, am jíápsi kúaktiná béchíbo.

Ayuunota bétana natemaijhuame

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Huanäi bempo ínel Jesústau jiaahuak:

—¿Jume Juanta discípulom éntok jume pariseerom discípulom kaa jíjibuä ayuunaka éntokim élaka Diostau oraciempo nooka, jume em discípulom éntok ée? ¿Jatchiakasu?

³⁴ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem jum bóodau núnurim buáhuamta emo táktiria máchile, juka jubemta ámemak áma aneyo? ³⁵ Të taahuarim yúmanake, juka jubemta núk sákahuako. Huanäi ál-la huamei taahuarimmechim kaa jibuánake.

³⁶ Íkái ejemplota két ámeu yétchak:

—Kaabe súpé bemelampo ili sánkota áma chúkchuktia, súpé öram chäbuä béchíbo. Të ínel ä yák éntok, jume súpé bemelam nasontenake, éntok kaa jüri jíbba, kaa áamak útti jü sánko bemela öramaki. ³⁷ Kaabe jü vino bemelata huaka bea bóosa örapo ä tóttöa. Áma ä kimakátek éntok, jü vino bemela ä síutianake juka huaka bea bóosata. Huanäi éntok, jü vino guötinake, éntok jume huaka bea bóosa júne kaa türika tahuanake. ³⁸ Júnén béchíbo, jü vino bemela huaka bea bóosa bemelapo tottöhua. Júnéli náhuichikam kaachín ayunake. ³⁹ Jábe júne juka vino jauhuey huémata jeyéteko, kaibu júchi juka bemelasi yáata jü bánake. Bueítuk ínel jiaunake: “Jü vino jauhuey naateka ériari chë türi.”

6

Jumé Jesústa discípulom jimyore táapo tirijko bújam chúktiak

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Séjtlul sábalá táapo, Jesústa jum etpo aman huéy, jume ä discípulom tirijko bújam chúktiaka; mámammea am biitiaka am buäyey. ² Huanäi huate pariseerom ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem jum jimyore táapo juka kaa jojohuamta johua?

³ Jesús am yómmiak:

—¿Jachem íkái júne kaa jum jiojtepo ä nok-la juka Davidta yáakähui júnakoy jauhuey áapo tüisi tébäureka éntok jume áamak aneme? ⁴ Jáchin jum Diosta jóapo kibakeka jume páanim Diosta bíchäpo órekame, buäka, éntok jume áamak aneme két am miikak, huame páanim kaa kía jábe júne am buabuäye jume tiöpopo nésahueme jíbba.

⁵ Ínel két ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremta Ūusi chë nésahue sábalá taahuarita béppa.

Jü yoreme huakiam mámakame

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Chúkula sábalá táapo két ínel yeu siika, Jesús jum sinagogapo kibakeka am majtiay. Huanäi yoreme áma aaney jum bátam bétana huakiam mámaka; ⁷ huanäi jume judíom ley am mamajtíame éntok jume pariseerom Jesústat suaka ä bitchay, ä bít báreka jachu jum sábalapo ä tútenake jáni ti éaka, huáchí jáhuiteka ä nätua báreka. ⁸ Të áapo tüisi bem éerim täyay, huanäi jü yoreme huakiam mámakamtau ínel jiaahua:

—Kíktëe, násukë emo kétcha.

Huanäi áapo kíkteka, áme násuk huéeka taahuak. ⁹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Senu huémtane enchimieu nátemaij báare: ¿Jachu türi jáni sábalapo túhuata yáa béchibo, o kaa túhuata yáa béchibo? ¿Jíapsita jínëu béchibo, o jíapsita úhua béchibo?

¹⁰ Huanäi jume áa chíkola aneme bíchaka, jü yoremtau ínel jiaahua:

—Em mámamë rúuktia.

Huanäi áapo ínel am yáuhuak. Huanärim türika taahuak. ¹¹ Huanäi jume pariseerom éntok jume judíom ley am mamajtíame tepam kujtiaka taahuak. Huanärim náu ejtehuay, jáchin ayuka juka Jesústa kaa tüisi ä tahuaria báreka.

Jume dooce apóstolim yuktiahuakähui

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Huamëi taahuarimmechi Jesús béja júya káhuui siika, áman Diostau oraciompo nok báreka. Síme tukaapo Diostau nookak. ¹³ Yeu máтчuk béja, jume ä discípulom núnnuk. Huanäi senu loseenam áma símem násuk yeu púuhuak. Huanäi béja jume apóstolim ti am téhuaatuak: ¹⁴ Jü Símon, Peero ti ä téhuaatuak, éntok jü Andrés ä sailahua, Jacobo éntok Juan, Felipe éntok Bartolomé, ¹⁵ Mateo, Toomas, Jacobo Alfeota üusi, Símon Zeloote ti téhuaakame, ¹⁶ Judas Jacobota saila, éntok Judas Iscariote, áamak anekasu ä nénkakame.

Jesús juebena géntemta aniak

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Huanäi ámemak kóm yepsak. Huämí béja bueka päriapo taahuak, ä discípulommaki éntok huate géntemmak jume Judeapo jomeme, Jerusalémpo éntok bahue mayoat Tiropo éntok Sidónpo jomemtaka. Jesústam jíkkaij báreka áma yáij-latukay, éntok bem kökoa emo úhua íaaka. ¹⁸ Jume kaa yánti jíapsekame, lemoonio espíritu chicha machik bem jípurë béchibo tútehuay. ¹⁹ Huanäi síme jü génte át jálojti báreka tepa éiyay, bueituk jü úttiára át yeu huéiyey. Júnëli béja síme kökoreme türiay.

*Jü al-leehuame éntok sirokhuame**(Mt. 5:1-12)*

²⁰ Huanäi Jesús jikau remteka ä discípulom bíchaka, ínel jiaahuak:

—Al-leäem eme jume poloobem, bueituk eme ä áttiak juka Diosta reytaka nésahuëhui.

²¹ 'Al-leäem jume én tébäureme, bueitukem jóboriana.

'Al-leäem eme én buaname, bueitukem chúkula atnake.

²² 'Al-leenakëem eme jume yoremem enchim omtiayo, éntok enchim am omouteyo, éntok enchim am bueere aahuayo, éntok enchim téhuam júne kaa jikkaj péehuayo, Yoremta Üusi, enchim súalë béchibo. ²³ Tüisem emo al-leetua hua taahuarichi, bueitukem buéresi tühuata mabetnake jum téhuekapo. Bueituk bem yoiyöturim két ínel ámemak aayuk, jume profetammaki.

²⁴ 'Të jiokot machi enchim béchibo, riikom, bueitukem ímí buíapo béja ä jípusuk, juka enchim al-leähui.

²⁵ 'Të jiokot machi enchim béchibo, eme én jojóborime, bueitukem chúkula tébäurinake.

'Të jiokot machi enchim béchibo, eme én acheme, bueitukem chúkula sirokaka buannake.

²⁶ 'Të jiokot machi enchim béchibo, eme síme genteta tühuata jíba enchim bétana nokayo, bueitukim junëli ámemak aaney, jume bem áchayhuarim jume profetam ára nókichimmaki.

*Itom omtíame nák sáyhuame**(Mt. 5:38-48; 7:12)*

²⁷ 'Të eme íkái jikkajame, enchimmeune ínel jiaahua: Enchim kaa bíbit péame, akem am nákke. Jume enchim omtíame éntok, tühuatem ámeu johua. ²⁸ Juka Diosta tuhua am makka, jume béttesi enchimmet nokame. Jume emo bétana kaa tüisi nokame, oraciompo Diostahuem am nok-ria. ²⁹ Jábeta jópemmet enchi chóchonako, jume senu jópeme au óóre. Jábeta sakom enchi úhuak, éläposu két em súpem huériunake. ³⁰ Jábeta émou nétaneyo, Akë ä miika. Em áttia enchi ä úhuak junne, katë áu ä äahua. ³¹ Jíta enchimneu yáaria iähui, júkarem ámeu yáuhua, jume huatemmehui.

³² 'Eme jume enchim nákeme jíba náketeko, ¿jita tühuatasem chë áa béppa johua? Bueituk jume juëna yóremem két íkái johua. ³³ Éntokem huaka genteta tühuata enchimneu joamta, huame jíba tühuata joátek, ¿jita tühuatasem áma jájamnake? Bueituk jume juëna yóremem két íkái johua. ³⁴ Éntokem huaka enchim ä nóttirianakemta jíba jita réreuháteko, ¿jita tühuatasem áma jájamna? Bueituk jume juëna yóremem jita emo réreuhua, ánëli beekik mabet báreka. ³⁵ Bueitukem am nákke, jume kaa enchim bíbit péame, tühuata ámeu joaka. Jítem réutebo, kaita ámet jita boobíchaka. Júnëli hua buéresi tühuatem jájamnake. Éntokem jü Dios chë símem béppa nésahuemta üussitunake. Bueituk áapo tua türi, huame kaita baysahuemneu bíchaa, éntok huame juëna yorememneu bíchaa. ³⁶ Jábetem jiokolë, itom Dios Áchayta jábeta jiokolë bënasi.

*Kaita huitti jüneriaka jábetat nokhuame**(Mt. 7:1-5)*

³⁷ 'Katem jabetat bettesi nooka, huanärem kaa Dios yäurata binnake. Katem jábetat bettek nooka. Huanärem Diosta bétana kaa bette nokta mabetnake. Jábetem jiokore. Huanäi Dios két enchim jiokorinake. ³⁸ Jábemem jita mímika. Huanärim két enchim miknake. Kojtalimpo, tüisi yoyoata éntok pittiatu kía abe guötemta enchim mámampo ä máknake. Bueituk Dios jü ili kútay enchim jujünakteyi, huayírem jünaktena.

³⁹ Jesús ikäi ejemplota ámeu yétchak:

—¿Jachu jü lípti senu líptita ára huériunake jáni? ¿Jachum kaa náhuichika guójöku kóm huáttinake? ⁴⁰ Jü disciipulo kaibu ä maestra bépapatunake. Të hua ä maestra ä majtiakäu ä chúpako, ä maestra bénanake.

⁴¹ '¿Jatchiakasë juka ili chúkita jabetat pújpo órekamta bitcha, huaka kúta buëuruta em pújpo bökamta éntok, ee? ⁴² Të huaka kúta buëuruta em pújpo órekamta kaa bitchatek. ¿Jáchisintuke ínëli áu jiaunake em sailabehui: “In saila, juka ili chúkta em pújpo em jipurëu, enchine yáa huík-ria báare”? ¡Dios huatihuamta mamatome! Bächë juka kútata em pújpo órekamta yeu huikke. Huanäi ál-lë tüisi bíchaka juka ili chúkta em saila pújpo ára yeu ä huikrianake.

Jü júya ä takam béchibo táyahua
(Mt. 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ 'Jü júya türi kaibu kaa türim takanake. Jü júya kaa türi éntok, kaibu türim takanake. ⁴⁴ Bueituk síme jü júya juka takata béchibo táyana: Jume chunam kaa júya huíchakame am tataka; jume párasim júne táchïno kaibu am takanake. ⁴⁵ Jü tü yóreme tühuata johua, bueituk jü ä tü éerihua ä jiápsipo ayka. Huä juëna yoreme éntok, kaa tühuata johua, bueituk jü juëna éeri ä jiápsipo ayka. Bueituk hua ä noki ä tempo yeu huéeme hua jiápsipo ä jipurë bétana huéiye.

Jume guoy kaari nahuam
(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ '¿Jatchiakasem, “Señor, Señor”, ti inou jiaahua, ín nésau kaa joaka junne? ⁴⁷ Enchimne téjhua báare, huaka inou yepsaka nee nok jíkkajamta éntok ín nésau joamta, jábeta bénasi ä machiakähui: ⁴⁸ hua senu yoremta káatë bénasi maachi. Huäri béja mékka kóm jibuejeka, juka kárta tétachä nahuatua. Huanäi baniata yepsako, bathue jikau siika. Huanäi jü baa tepa úttia át yeu siika, jü kárichi, të kaa ä tátabek, bueituk jü kári tétat nahuakäy. ⁴⁹ Të hua ín nooki jíkkajame éntok kaa ín nésau joame, hua yoreme buía buálkopo kári kaa nahuakamta ä yáakamta bénasi maachi. Huanäi baniata yepsako, bathue jikau siika. Huanäi jü baa tepa úttia át yeu siika, jü kárichi. Huanäi mójti huétchek, éntok kaita béj-reka taahuak.

7

Jesús centuriónta sáulero tütek
(Mt. 8:5-13)

¹ Chúkula Jesús jü gentetau noksuka, pueblo Capernaumpo kibakek. ² Senu sontarommeu yäut áma jóakay ïri éntok nésaulerota áma jípurey ikäi éntok áapo tüisi ä nákkey, të mukiapo kökorey. ³ Jü centurión, Jesústa bétana nokhuamta jíkkajaka, yorem yoiyöturim gente Israelpo joomem áu bíttuak áman ä núnuka ä nésaulerota ä jítto iaaka. ⁴ Huanärim bempo Jesústau yájaka, jiokot áu jiaahua, ínel jíakari:

—Ïri capitan ikäi át ä buanähuë áu yáapo yúmala, ⁵ bueituk áapo juka itom génte nákke; huépü sinagogata itom yáariala.

⁶ Huanäi Jesús ámemak siika. Të abe ä jóau ä yebisisey, jü centurión huate ä amiigohuam áu bíttuak, ínel jíakari:

—Señor, kate jáchin éiya, kane áma näikiapo yúmala jum ín jóa jöta bétuk inou em nóitinakëhui. ⁷ Huäri béchibo ínapo kane áman émou siika kaa tüisi ino ériaka. Ímire ín jóa päku nésauta nooka, huanäi béja jü ín jóapo ín sáulero türinake. ⁸ Ínapo két yäurata bétuk káttek, éntokne yäurata jípure. Huanäine huépü sontarotau ínel jiaunake huëe, huanäi huéenake; senukhui éntok binë huéiye, huanäi inou huéenake; éntok ín sáulerota jita nee ä yáa sáhuëu, ä yáanake.

⁹ Huanäi Jesús, íkai jikkajaka át guómtek, huanäi jume géntem ä guojaassemmeu kúakteka ínel jiaahua:

—Ínapone én ínel jiaahua, Israelpo júnene kaa ínëli úttesi Diostat ehuamta téula ï yoremtat Bénasi.

¹⁰ Huanäi jume áman sáyhuakäme jóau nótteka, huaka kökoremta türilata téuhuak.

Jesús jámut jókoptulata asoa jíabitetuak

¹¹ Chúkula Jesús jü pueblo Naín tí téhuakäu bíchaa huéiyey, jume ä discípulommaki éntok juebena gentetamaki. ¹² Pueblopo áman kíkkimuhuäpo ä yepsako, mukilata hueriyhuamta bitchak, ä mäabokam kaatey, ï mukila jámut jókoptula ä asoakay kaabeta éntok jípurey. Juebénaka huate áamak kaatey pueblopo jóakame. ¹³ Huanäi Señor ä bíchaka, ä jiokoleka, ínel áu jiaahua:

—Katë buaana.

¹⁴ Huanäi jü ánimatau rúkteka kajat mámtek; huanäi jume ä huériame jáptek. Huanäi Jesús mukilatau ínel jiaahua:

—Jübua yótume, émoune ínel jiaahua: ¡Yejtëe!

¹⁵ Huä mukilatukäu yejteka nok táytek, huanäi Jesús ä áyehuata ä mákkak. ¹⁶ Íkai bíchaka, simetaka guómtilatata taahuak, éntokim Diosta úttíl táytek, ínel jíaka:

—Senu profeta kaa náksi yörisi machika ito násuk áu tóboktiala.

Ínëlim ket jiaahua:

—Dios ä pueblo ania báreka äbo kóm yebij-la.

¹⁷ Huanäi síme Judea buiärapo éntok áa chíkola jikkaijhuak juka Jesústa yáakähui.

Juan Bautistata bétana Jesústau sáyhuakäme (Mt. 11:2-19)

¹⁸ Juan Bautistata íkai jita simeta bemelasi huémata ä jüneriak, bueituk jume ä discípulom ä ejtejhuariak. Huanäi guoy ä discípulom núnnuk, ¹⁹ huanäi Jesústau am jaasek ä temaij íaaka: ¿Jachu áapörík ájáriatukähui jü Cristo yebijnakeme, o tábuik bem boobinnakähui? ²⁰ Jume Juanta áman jaasekäu, Jesústahuim rúkteka, ínel áu jiaahua:

—Juan Bautista itom émou bíttuak enchi itom temaij íaaka: ¿Jachë émpotuk ájária jáni jü Cristo yebijnakeme, öte tábuik boobinnake?

²¹ Sep huämí horapo, Jesús juebena kökoreme éntok juëna kökoata jípureme tütek, éntok kaa türi espíritu jípureme yeu am béb-riak, éntok két juebena liliptim bíttuak. ²² Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Sájakem juka enchim bíchakäu ä ejtejhuaria juka Juanta éntok enchim jikkajakähui. Jume liliptim bitcha; jume lolöim naa kaate; éntok huame sähua lepra téamta jípureme türía, nanakapim jikkaja, kókkolam jíabite, éntok huaka nokta yore jínëhuamta bétana huémata poloobemmeu nokhua. ²³ Túhuata jájamla jü nee súaleka kaa áu náyoteme.

²⁴ Jume Juanta áman jaasekäu am sákasuk, Jesús jume géntemmeu nok táytek jü Juanta bétana, ínel jíaka:

—¿Jítasem bíb báreka éiyay jum see päriapo? ¿Júya bakuliata jekay yoohuamta jáni? ²⁵ Éntok jútchi, ¿jítasem bíb báreka áman yeu sájjak? ¿Senu yoremta túlisi sánkokamta jáni? Të jume uyorisi túlisi sánkokame, éntok jume túlisi kaitat obisi éaka, éntok simeta jípureka ímí buíapo jíápsame, reyim jóapom aane. ²⁶ Të, ¿jítasem bíb báreka áman yeu sájjak? ¿Senu profeta Diosta bétana nokamta jáni? Jeehui, tua lütüriapo senu profetata béppa chë yörisi maachik. ²⁷ Íri Juanta bétana huéeme jiöjteri:

In noki huériamtane emopat jaase,

juka böota em huéenake páman tütenakë béchibo.

²⁸ Enchimmeune nooka síme géntem násuk kaabe chë yörisi maachi jü Juan Bautistata béppa; të jünentaka junne, huam Diosta reytaka nésahuepo jü chë ilitchisi ériahuame huäri chë yörisi maachi áa béppa.

²⁹ Huanäi íkái jíkkajaka, síme gente éntok jume impuestom tómi náu totojame, Juanta batöhuamta mabet-latukäihui, Diostam súsualek éntokim ä lütüría tíaka taahuak. ³⁰ Të jume pariseerom éntok huame leyta am mamajtíame, katim Juantau emo batötebokähui, inëlim béja kaitapo ä yáuhuak juka Diosta áme bétana näikiari.

³¹ Huanäi Señor ínel jiaahua:

—¿Jábeta bénasine am bínnake jáni, jume yoremem én kat-riame? ¿Éntok, jita bénamsamme? ³² Jume usim pláazapo jokame bénasim ántuari entok náu nokaka éntok ínel jíame: “Baka kusiaite enchim jiponriak të eme kaa yékak. Buikimte siroksi machisi jíame enchimneu buiikak jiöbe të eme kaa buaanak.” ³³ Bueituk Juan Bautistata yepsak, kaa páanim buäyey éntok kaa vino jëyey, huanärem Juanta lemooniota ä jíapsipo jípuré tíiya. ³⁴ Huanäi jü Yoremta Üusi ím yepsak, jibuäka éntok vino jëyeka; huanärem ínel jiaahua, i yoreme tepa jíjibuä éntok vino jejëye. Jume yäura tómita náu tóij-lerommaki éntok jume kaa Diosta yöremmaki tüisi áu huéria. ³⁵ Jü kóba súahua Diosta bétana huéeme ä üusimmet bíttu.

Jesús, Símon pariserota jóapo aane

³⁶ Senu parisero juka Jesústa jibuä núnnuk, huanäi ä jóau kibakeka mesau yejtek. ³⁷ Huanäi senu jámut áma pueblopo jóakame kaa tühuata boojoriaka, jünéaka Jesústa Símonta jóapo mesau kátekäu, ili téta sötöpo perfumeta musäla jubak, áma nüpak. ³⁸ Áma bétana áu sika ä guókpo áu yejtek, buanaka ópuammea ä kómoniria táytek jume guókkim. Éntok ä chonimmea am huaachaka, am bebesiitoy éntok bäa musäla jubak ámet töak. ³⁹ Jü parisero Jesústa jibuä núnulame íkái bíchaka, ä jíapsipo ínel éiyay: “Í yoreme tua profetatuko, ä jüneria éiyey ä jábe jámuttukähui, i jámut chicha machik jíapsek, éntok kaa tü böota boojoria, éntok áachä mámmatua.” ⁴⁰ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Símon, senu huémtane émou nok báare.

Huanäi ínel áu jiaahua:

—Nokäe, Maestro.

⁴¹ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Senu yoreme guoy yoremem tómita am réuhuakäy. Huépülaka mamni cien denariom ä huikiriiyay, senu éntok cincuentam. ⁴² Huanärim kaitay ä béjtua máchika taahuak. Të áapo náhuichim jiokorek junëlim béja kaita ä huikiriaka taahuak. Nokäe, ¿bueituk jábesu jüntuk chë júne ä nákeka taahuak?

⁴³ Símon ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Jíba tua jü chë juebena tómit jíokorihuakame.

Jesús ínel áu jiaahua:

—Tepë tüisi ammäli jiaahua.

⁴⁴ Huanäi Jesús, jámuttau kúakteka, Símontau ínel jiaahua:

—¿Íkái jámuttë bitcha? Em jóaune kibakek, të báam júne kaa nee miikak ín guókim béchibo; të i jámut ín guókim ä ópuammea kómoniala, éntok ä chonimmea am huaachak. ⁴⁵ Katë nee besiitok, të i jámut éntok, nee ím yepsak naateka, kaa chúkteka ín guókim bebesiito. ⁴⁶ Katë aceiteta júne kóbat inot huáttiak; të i jámut bäa musäla jubak ín guókimmet huáttiak. ⁴⁷ Huäri béchibone ínel émou jiaahua, jume ä yún Dios bejrimmet jiokorituri; bueituk tüisi kaa béttek ä jíapsekä béchibo. Bueituk hua jábe kaa jaiki béchibo jiokorihuakame, kaa tua jábeta nákke.

⁴⁸ Huanäi Jesús jü jámuttau ínel jiaahua:

—Béjē jiokorihuak em Dios bejrim bétana.

⁴⁹ Huanäi jume mesau áamak jokame, náhuim ínel jiau táytek:

—¿Jábese ìri, jume Dios bejrim júne jábeta jiokoreme?

⁵⁰ Tē áapo jámuttau ínel jiaahua:

—Jü chíkti em jápsimak Diosta em súalekäu enchi jínëuk. Kaitachē jáchin éaka huéiye.

8

Jume jáamuchim Jesústa aniakame

¹ Chúkula ínel yeu siika. Jesús síme buere pueblommechi éntok il-líchimmechi ámeu noksisimey éntok am téjhuaasimey juka bemela nokta Diosta reytaka nésahue bétana huémta. Jume dooce disciípulom éntok áamaki. ² Éntok huate jáamuchim kaa türi espíritummea éntok kōkoammey türialame áamakim kaatey, áme násuk éntok María jü Magdalena ti téhuaakame, íachiri guoy búsan lemooniom át yeu sákalatukay; ³ Juana, jü Chuuzata juubi, Heroodesta móoroma, éntok Susana, éntok huate jáamuchim bem jita jípurëmakim ä aniaiy.

Et-leerota ejemplo

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Juebena génte áma joome, éntok sékãna joome, áma áu náu yájjak, Jesústahui ä bít báreka, huanäi íkãi ejemplota ámeu nookak, ínel jáakari:

⁵ —Jü et-leero yeu siika juka ä báchiahua echíseka. Ä echay éntok, huate böo mayoat huáttek huanäi át chéptihuak, éntok huikichim jikat bétana yájaka ä buäka.

⁶ Huate báchia tétao huáttek. Huanäi síuhuek, té huaakek, bueítuk buía kaa báaritukay. ⁷ Huate báchia éntok júya huíchata sisihuëpo huáttek. Huanäi jü júya huícha áamak síhueka ä jíabi mëak. ⁸ Huate éntok türi buíapo huáttek. Huanäi yótuka tüisi chüppuk, huépü báchia cien báchiam nénkak.

Íkãi noksuka, Jesús tüisi kusisi ínel ámeu jiaahuak:

—Jükã ín nooki jíkkaj báareme ä jíkkajjake!

Jíta béchibosum türi jume ejemplom

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Huanäi jume ä disciípulohuam ä temajek:

—¿Jáchisu ä jiau báarehui ikãy ejemplota?

¹⁰ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—Eme yeu púari ä júneria íaahuaka juka kara át júneehuamtachi Diosta reytaka ä nésahuëpo ayukamta. Tē jume huatemmeu éntok, jita ámeu nok bárëteko, ejemplommey jíbba. Bueítuk bíchakam júne kaa bínnake, éntok jíkkajakam júne kaa át júneenake.

Jesús el-lerota ejemplo ámeu nooka

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ Ínel jiau báare, jü ejemplo: Jü báchia jü Diosta nooki; ¹² jü báchia böo mayoat huáttekame jume ä jíkkajame, huanäi sep jü diablo ámeu yepsaka, juka noki bem jápsipo ayukamta am úhuaanake kaa ä súaleka bem jínëutunakë béchibo. ¹³ Jü báchia tétao huáttekame, jume ínel ä jíkkajame. Al-leakam ä mabeta, té katim naahuak; ímëi chúbala ä sússuale, huanärim ili obiachisi ä huée táytek amáu bícham nóttinake. ¹⁴ Jü báchia huíchapo huáttekame ímëi ínel jume ä jíkkajame té katekasum jü yún jitat obisi éehuame, jü yún jita kaa naksi jípu péehuame éntok jü uyjória tüisi ímï át jápsihuame ä jíabi mënake, huanäi béjam kaa takanake. ¹⁵ Tē jü

báchia türi buíapo huáttekame ímëi ínel jume türi jíapsimak éntok yö lúl-la nokita bem jíkkaij-läu éeríame, ímëi ínel yö tutti takata nénkame.

Jü machiriata ejemplo

(Mr. 4:21-25)

¹⁶ 'Kaabe machiriata bébeetia sötöriy ä páttia báreka, éntok kaibu tariimata bétuk júne ä órenake; ál-la metjikat chöla ják ä órenake, áman kimume ä machirianakë béchibo. ¹⁷ Bueítuk kaita jita ják éhuil óorek síme jauhuey júne yeu machinake; éntok kaita ják éhuil éson, kaa júneriatunake ti kaa maachi, bueítuk síme yeu machinake.

¹⁸ 'Aachem suaka, ä jíkkaja; bueítuk síme jume jita jípureme, júchi huateg mákna, të jü kaita jípureme, éntok juka ä jípu máchirëu júne úhuaana.

Jesústa áíye éntok ä sailahuam

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Huanäi jü ä áyehua éntok jume ä sailahuam áu yájjak, tem karam áu rúktey juka genteta büru béchibo. ²⁰ Huanäi senu ä téjhuak, ínel áu jíaka:

—Em áíye éntok em sailam pákum aane enchi bít báreka.

²¹ Të áapo ínel ámeu jiaahua:

—Jume Diosta noki jíkkajame éntok ä joame, ímëi ámëria jü ín áíye éntok ín sailam.

Jesús jekata yánti tahuatuak

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Séjtul táapo Jesús canoapo ámemak huéeka ä discípulommaki, ínel ámeu jiaahuak:

—Baubäa huáytanate kannake.

Huanärim áman bíchaa sájjak. ²³ Të áman bíchaa am katey, Jesús kótchok. Huanäi senu huéchiapo jeka úttiaka naatek, bäa násuku. Jü canoa éntok báam jajjayu táytek, éntok rópti machisi jínhua aaney. ²⁴ Huanärim Jesústa bússak, ínel áu jíaka:

—¡Maestro! ¡Maestro! ¡Béjate abe rópte!

Huanäi áapo yejteka, úttiaka áu nónokak jü jekatahui éntok jume máaremmehui; huanäi síme kíktek éntok síme yánti taahua. ²⁵ Huanäi béja ä discípulommeu ínel jiaahua:

—¿Jáksu ayka jü enchim Diostat éhuame?

Të bempo, at guómtilatata, kaa jáchin an máchika taahuak huanärim náu ínel jiaahuay:

—¿Jábasa i yoreme, báata éntok jekata júne sáuhue, éntokim ä nok jíkkaja?

Jü yoreme gadareno lemoonio kame

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Gadarenom buiärapom yeu yájjak, baubäa huáyтана, Galiléau lul-la. ²⁷ Jesústa canoapo kóm chéptek, senu yoreme áma pueblopo jometaka ä nankirika siika. İri bínhua naateka lemooniota jípurey. Kaa sánkokay, éntok kaa ä jóapo jíapsay; ál-la kókkolam mamáhuäpo násuk jíba aaney. ²⁸ Huanäi Jesústa bíchaka, guókpó tónommia áu kíkteka, kusisi chayeka:

—¿Jítasë ínomak jípure, Jesús, Dios jikat kátekamta Üusi? Emoune íkai aahua, katë nee jiokot johua.

²⁹ Jesús éntok béja kutti át nónokak jü kaa türi espíritutachi yoremtat yeu ä huéë sáhueka. Béja bínhua át jóakay jü kaa türi espíritu; jü gente cadeenammea ä susumay guókpó éntok mámpo; të áapo am chúkchuktiay huanäi jü lemoonio ä núk sisimey mékka ánia see päriahui. ³⁰ Huanäi Jesús ä nátemajek:

—¿Jáchisë téhuak?

Áapo éntok ínel ä yómmiak:

—Legión tine téhuak.

Bueituk juebena lemooniom át kimulataka át jóatelatukay. ³¹ Huanärim Jesústau jiokot jiaahuak, kaa jum kaa machikun guójoria mékka kömi emo bíttua iaaka.

³² Áanim káupo büru koohuim rejtey ámam jibuásasakay, huamechirim kimu rókaka áu nookak; Jesús éntok am jehuiteriak ámecham kimunakë béchibo.

³³ Huanäi jume lemooniom yoremtat yeu sájaka kohuimmechim kimuk ímëi éntok simetaka jum sibapo emo kóm guötiaka báapo kóm huáttekam, áma ropteka kókkok.

³⁴ Huanäi jume kohuim suayame, íkai bíchaka, guómtilamtaka tennek huanärim am téjhuak jum pueblopo éntok ranchommechi. ³⁵ Huanäi jü génte yeu sájaka ä bitchak juka jita áma yeu sikamta. Huanärim Jesústau yájaka, juka yoremta áma téhuak juka lemooniom át yeu sákalatukäuta, Jesústa guókpo kátekamta, sánkokamta éntok yúmalasi suakamta. Huanärim májhueka taahuak. ³⁶ Jume ä bíchakame, am ejtejhuariak jáchin ä tütehuakähui juka lemooniom jípurëuta.

³⁷ Íaribéchibo, síme jü génte juebénaka áma aneme jü Gadara buiärapo éntok huíkola ják jóakame, Jesústam sim sáhueka áamak jiaahuay, bueitukim tüisi májhuey. Huanäi jü Jesús, canapo kibakeka, siika. ³⁸ Jü yoreme lemooniom yeu béb-riari áamak jiaahuay, áamak huée rókaka. Të Jesús ä simtuak, ínel áu jákari:

³⁹ —Em jóahuë nótte; Akë am ejtejhuaria jáchin machisi buere jita Diosta émomak yáakähui.

Huanäi áapo siika, ä noksimeka síme pueblopo jita buéresi Jesústa áamak yáakähui.

Jairota maala éntok jü jámut, Jesústa mantommet jalojtekame

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Juka Jesústa nótteko, büru génte al-leaka ä mabetak, bueituk simetaka ä boobíchaihui. ⁴¹ Senu yoreme Jairo ti téhuaaka áu yepsak, tiöpopo kóba yöturi. Jesústa guókpo tónommia kíkteka, jiokot áu jiaahuay ä jóau ä kibak iaaka. ⁴² Bueituk huépülak jíba malakay, dooce huásuktiriam jamak ják huériay; únna kókoreka béja abe muukey. Huanäi juka Jesústa áman bíchaa ä huéesimeyo, büru gentetamaki huanärim tüisi ä pítpittiy.

⁴³ Të senu jámut éntok béja dooce huásuktey mecha kökoata Bénasi ójbo kaa chúkteka át huéiyey síme juka ä tómita ä jípurëu am mák-latukay jume mérikom, të kaabe ára ä úhuay juka kökoata. ⁴⁴ Amatana Jesústau sika jume ä mantommet át jalojtek, huanäi senu huéchiapo áma horapo kíktek jü ójbo át yeu huéeme.

⁴⁵ Huanäi jü Jesús ínel jiaahua:

—¿Jábesu inot jalojtek?

Kaabeta béja áu yeu buísek, jü Peero éntok jume huate áamak aneme ínëlim jiaahua:

—Maestro, jü génte búruka enchi pítpittia éntok enchi yuyüa jákübo junne, éntoke nátemaje: “¿Jábeta emót jalojtekähui?”

⁴⁶ Të Jesús ínel jiaahua:

—Jábe inot jalojtek, bueituk ínapo ä ínnëak, úttiärata inot yeu sikähui.

⁴⁷ Huanäi jü jámut, ä bíchaka áu jüneriahuakähui, áu yoosimeka áu rúktek huanäi Jesústa guókpo tónommia kíktek. Síme genteta jíkkajäpo áu yeu buíssek jita béchibo áachä jalojtekähui, éntok jáchin Bénasi läutipo áu türiakähui. ⁴⁸ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—In maala, jü em Dios eäü enchi tüetela. Yánti jíapsekë huéiye.

⁴⁹ Ketune Jesústa nokaysu, senu áma yepsak, tiöpopo kóba yöta jóa bétana, Jairotau ínel jíakari:

—Em mala béja muukuk; katë juka Maestrotá múksi bitcha.

⁵⁰ Jesús ä jíkkajaka ínel áu jiaahuak:

—Katë májhue; chíkti em jíapsimake nee súale, huanäi türianake.

⁵¹ Jum jóau yepsaka, kaabeta täbuik éntok áamak áman kibaktuak, Perota jíbba, Jacobota, Juanta, ä paahua, éntok juka ili usi jámutta áiye. ⁵² Simetakam buaanay, éntokim tüisi ä sirok-riay. Të Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Katem buaana. Kaa mukila jü ili usi jámmut, kía kótche.

⁵³ Tem kía ä akbuay, bueítuk bempo tüisi jüneiyay ä mukilatukähui. ⁵⁴ Të áapo, mámpo ä buíseka úttiaka áu nónokak ínel jíakari:

—Empo ili usi jámmut, yejtëe.

⁵⁵ Huanäi jü jíapsi áu nóttek, éntok sep yejtek; huanäi Jesús ä jibuätua nésahuek.

⁵⁶ Jume ä áchayhuam éntok tepam át puj jáptek; të Jesús tüisi am téjhuak kaa jábetau am jíal sáhueka juka áma yeu sikamta bétana.

9

Jume dooce yeu bíttuahuakäme tekkil

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Jesús jume ä dooce discípulom náu tójaka, yäura úttiata am mákkak, jume lemooniom yeu am bébnakë béchíbo, éntok kökoreme tütenakë béchíbo. ² Huanäi yeu am bíttuak, huaka Diosta reytaka nésahue bétana géntemmeu am nok íaaka, éntok kökoreme am tüte íaaka. ³ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Katem jita huéhueria böot béchíbo, borooniata junne, bóosata, páanim, tómita junne. Huépülam jíbem súpeka kaate, kaa guooyim. ⁴ Jáak jóapo enchim yájakäpem aane, enchim sájäu tájti. ⁵ Jáak pueblpo kaa enchim mabethuakäpem yeu kaate, enchim guókim ámeu tóröchiata tátakeka, bem jüneenakë béchíbo kaa tüisi bem ayukähui.

⁶ Bempo éntok yeu sájaka, síme pueblom bëkatana naa kaatey, juka tü nokta Diosta bétana huémta ámeu nokaka éntok símekut jume kökoreme tüteka.

Juan Bautistata mukukä bétana nokhuame

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Jü rey Herodes kobanaro nésahueme Jesústa bétana nokhuamta jíkkajak, jita benak ä jo sisimëhui. Huanäi át guómtilatukay. Bueítuk huate ínel jiaahuay: “Juan kókkolam násuk jíabitela.” ⁸ Huate, juka profeeta Elíasta yeu machiak tíiyay. Huate éntok, jábe profeetam jume bannaataka kat-riam jíabitek tíiyay. ⁹ Huanäi Herodes ínel jiaahua:

—Tësune ínapo juka Juanta kóba chúktiatebok. ¿Jábesa júntuk íri jü juebena jita ín áa bétana jíkkajähui?

Jünëli jü Herodes ä bít báreka éiyay.

Jume mamni mil jibuätuahuakame

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Jume apóstolim júchi yeu yájaka ä ejtejhuariak juka Jesústa símeta juka bem yáakä bétana. Huanäi am núka, am núk síika, mékka ánia päria pueblo Betsaida ti téhuaakähui. ¹¹ Të jü génte ä jüneriaka, áa sáukim sájjak. Huanäi am mabetaka juka tü nokta Diosta reytaka nésahue bétana huémta ámeu nookak, éntok huame tua jiokot éame kökoata am úhuak.

¹² Të huanäi éntok kúpti táytek. Huanäi jume doocem Jesústau rúkteka, ínel áu jiaahuak:

—Juka géntetë sákatua. Élāpom sájaka pueblom o ranchom jariunake, buāhuamta éntok ják bem jimyorenakēhui. Bueituk mékkate aane, ánia päriapo, kaabeta jóakāpo.

¹³ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Emem am jibuätua.

Huanärim ínel jiaahua:

—Mamni páanim éntok guoy kúchum jíbate jípure. Jëitu, jamak itapo áman sájaka buāhuamta am jinnurianake, ìri büru genteta béchibo.

¹⁴ Jíba tuam jamak mamni mil yorememtukay. Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua jume ä discípulommehui:

—Móchalem náu am jóiya, sincuecuentam.

¹⁵ Júnëlim simem náu jóiyak. ¹⁶ Huanäi jume mamni páanim éntok jume guoy kúchum nükari, téhuekau jikau remteka, tü nokta ámet chúppak. Huanäi am näikimteka, jume ä discípulom am mákkak, jü gentetacham näikimte nésahueka.

¹⁷ Huanäi síme jibuäk, éntokim jóbuak. Huanärim dooce canastam tápuniak, yeu békamtayi.

Peero, Jesústa Cristo tíiya

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Júnakoy júnen yeu siika. Jesústa áapola Diostau buanayo, jume ä discípulom áamak aaney. Huanäi am temajek, ínel jákari:

—¿Nechim jábë tíiya?

¹⁹ Bempo ä yómmiak:

—Huate enchi Juan Bautistá tíiya. Huate, Elías. Huate éntok, jábe profeta jauhuey huéria mukilatata jábitelame.

²⁰ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Emesu, ¿jáchisem ino bétana jiaahua? ¿Nechem jábë tíiya?

Huanäi Peero ä yómmiaka, ínel jiaahua:

—Émpë jü Diosta Cristo äbo yebisnakēhui.

Jesús ä muknakeu bétana am téjhuak

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Të Jesús kúttilasi am téjhuak, kaabetau íkai am nok sáhueka jáchin huéy junne, ²² éntok két ínel jákari:

—Ínapo jü Yoremta Üusi yún jita kókosi kaa béj máchika inou huéenake. Jume yoiyoturim bétana, éntok jume tiöpopo chë áma nésahueme, éntok jume escribam nee omoutenake. Huanärim nee mënake, të báij taahuarim huéyne jábitenake.

²³ Huanäi simemmeu ínel jiaahua:

—Jábe júne ino sáu huée bárëteko, tókti áu nénkaka, chíkti táapo ä kúrus püaktiaka, ino sáu huéiye. ²⁴ Bueituk síme juka ä jíapsi jínëu báareme, ä tärunake, éntok síme jábe ino béchibo ä jíapsi tärukame, ìri ä jínëunake. ²⁵ ¿Bueituk jítasu áma téunake jü yoreme síme ániata yöoko, áu lütiátek, o áu tärukáteko? ²⁶ Bueituk jü inot tihueme éntok ín nokiyi, ínapo jü Yoremta Üusi kétne ái tiunake, júnakoy lóoriapo yepsateko, éntok ín Átchay lóoriapo, éntok jume santo ángelesim lóoriapo.

²⁷ Tëne én tua lütüriapo ínel jiaahua, jume huate imi aneme, katim bát kókkohuamta bínnake, Diosta reyataka nésahueu bíchákatek júbua.

Jesústa takahua tábuiasi áu yáuhuak

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Jesústa íkai noksuko, guoj naiki taahuarim simsuko, ínel yeu siika. Perota, Juanta éntok Jacobota nük siika, káhuít jikau bíchaa, áman Diostau buan báreka. ²⁹ Diostau

ä buanayo, jü ä pujba täbuiasi bíttuk. Ä sánkohua éntok tósalisi éntok bélojkosi aayuk. ³⁰ Huanäi éntok guoy yoremem áma yeu machiak, áamak ejtejhua. Moisés éntok Elíastukay. ³¹ Huanäi áme chíkola Diosta lóoria am machirialatukay. Jachin Jesústa simnake bétanam nookay, Jesús buere joära Jerusalémpo ahuä chupátuanakëihui. ³² Peero éntok jume áamak aneme, tüisim yetem jípurey. Tem búsalataka, Jesústa lóoria ujoyória bitchay, éntok jume guoy yoremem áamak aneme. ³³ Huanäi bempörim Jesústa tö sájako, jü Peero ínel áu jiaahua:

—Maestro, ¡türi ímï ito béchïbo! Báij jótamte ímï cháanake, huépülaik emo béchïbo, senuk Moisésjta béchïbo, senuk éntok Elíasta béchïbo.

Të Peero kaa jüneiyay jita ä nokähui. ³⁴ Íkai ä nokaysu, namu áme béppa yéjtekam páttiak. Huanärim guómtek, namupo kimuka. ³⁵ Huanärim jahuita jíkkajak jum namupo, ínel jámta:

—Íri ín Üusi ín nákehui; áapöríkem nok jíkkaja.

³⁶ Chúkula juka nokta jíkkaijsukam juka Jesústa áapolaik áma anemta bitchak. Bempo kaabeta ejtejhuaariak. Huanäi huámechi taahuarimmechim kaabetau jálek juka bem bíchakä bétana.

Jesús usita lemooniota jípuremta túutek

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Yokoriápo, káhuit kóm sájako, génte juebénaka am nankirika sajjak. ³⁸ Huanäi jume géntem násuk senu yoreme tüisi kusisi ínel jiaahuak:

—Maestro, émounä nétane ín usië nee bít-ria. Júkai huépülaik jíbane üusek.

³⁹ Íkai jípure, huépul lemoonio espíritu ä jaajaatia. Senu huéchiapo chay tátayte. Huanäi huécheka sítatäti an tátayte. Tempo áman sósomöchia. Huanäi jü lemoonio espíritu kökosi ä tátabeka kaa ä tóij bábbare. Júnëli jiokot ä antuasuka béja ä tóttoja.

⁴⁰ Em discípulommeune jiokot jiausuk lemooniota yeu ä jaaria sáhueka, të katim áma yuumak.

⁴¹ Jesús ä yómniaka, ínel jiaahua:

—¡Eme géntem kaita súalëram éntok jujuëna! ¿Jauhuey tájtine enchimmak annake jáni, éntok enchimmat kaa yúmaka? Inohuë ä huéria juka em üusi.

⁴² Huanäi juka usita áu yebisiseyo, jü lemoonio buíapo ä tátabeka, úttia sítatäti ä antuak. Të jü Jesús juka lemoonio espíritu jaiti machik béj-reka nónokak. Huanäi ä tütek juka usita. Huanäi ä áchaytau ä nóttiriak. ⁴³ Síme ä yosireka taahuak, juka buéresi Diosta joähui.

Jesús ä múknake bétana am téjhua

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Síme át guómtilataka ä bitchay, juka Jesústa joähui. Huanäi éntok ä discípulommeu ínel jiaahua:

⁴⁴ —Íkarem tüisi jíkkaja, éntokem kaa ä koptia. Ínel yeu huéenake: ínapo, jü Yoremte Üusi ti téhuaakame, yoremem mámpo yéhana.

⁴⁵ Të bempo kaa át jüneiyay, iri nokichi. Dios ketune kee am pujtetuay, íkai nokta bem jünerianakë béchïbo; át nátemay báreka jünem májhuey iri nokichi.

¿Jábesu chë yöhue?

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Huanäi jume discípulom náu nok nássua táytek, jünee báreka jábesu áme násuk chë júne nésaunake jáni tíaka. ⁴⁷ Huanäi Jesús am jüneriaka jita benak am éähui bem jápsipo, ili usita nüka, áa náapo ä këtchak. ⁴⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Jábe júne íkái ili usita ín téhuampo mabetako, nee mabeta; jábe júne nee mabetakame, juka nee äbo bíttualata mabeta. Bueituk jü enchim násuk hua kaa áu jitaleme, huári chë yörisi maachi.

Huä kaa itom béj-reka huéeme, ito bétana huéiye

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Huanäi jü Juan ä yómmiaka, ínel jiaahua:

—Maestro, senukte két bitchak, lemooniom yeu jaasemta em téhuampo. Të kaa itomak huéiye; kíalikute ä táktiriak.

⁵⁰ Jesús ínel áu jiaahua:

—Katem ä taktaktiria; bueituk jü kaa itom béj-reka huéeme, ito bétana huéiye.

Kuttilasi ámeu nookak, jü Jesús, Jacobotahui éntok Juantahui

⁵¹ Jesús, téhuekau jikau ä mabennäu tiempota yúmasey, jíapsita tutti yéchaka, kíkteka böota nüka Jerusaléniu bíchaa huémta. ⁵² Jume nokta huériame ápat bíttuak, sájakam Samaritanom pueblou kíimuk, áa bia símeta tüte béchíbo jum ä yebijnakepo. ⁵³ Të katim mabethuak, bueituk böo Jerusaléniu bíchaa huémtat bem katë béchíbo. ⁵⁴ Ä discípulom íkái bíchaka, Jacobo éntok jü Juan, junëlim jiaahua:

—Señor, çjache táijta jikat bétana itom ámet kóm bíttua íaa, júnak táapo Elíasta am yáakä bénasi?

⁵⁵ Huanäi áapo ámeu kúakteka, tepa béttesi ámeu nónokak, ínel jíakari:

—Eme kaa júneiya jita espírituta enchim jípurëhui. ⁵⁶ Jü Yoremta Üusi kaa jume yorem jíapsim mëseka äbo siika, ál-la am jínëuseka.

Huanärim sékana pueblou bíchaa sájjak.

Jume Jesústa guojaa báareme

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Böot am boojoay, Jesústau senu ínel áu jiaahuak:

—Señor, jákun em huëu bíchaa júnene emót chäka huéenake.

⁵⁸ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Jume ayesim guojöriam jípure, jume huikichim jikat rejteme, toosam; të jü Yoremta Üusi jítat ä mutekaka ä bönageu júne kaa jípure.

⁵⁹ Senukuu éntok ínel jiaahuak:

—Ino sáukë huéiye.

Áapo éntok ínel ä yómmia:

—Señor, nechë licencia bátne ín áтчay mäa báare.

⁶⁰ Jesús ínel áu jiaahua:

—Akë am tójja; éläpo jume espíritupo kókkolam bem kókkolam maanake. Émpë yeu sika juka tü nokta Diosta reytaka nésahue bétana nooka.

⁶¹ Huanäi tábuika két ínel áu jiaahuak:

—Señor, enchine guojaa báare, Señor, të bächë nee tójja amanne ín jóapo aneme tebotuaka sim báare.

⁶² Huanäi Jesús ínel áu jiaahuak:

—Jábe júne arau manseeram buísek, amáu remtekäteko, kaibu tüisi áma huéenake jum Diosta reytaka nésahuepo böochi.

10

Jume setentam áman bíttuahuakähui

¹ Chúkula símeta íkái simsukäpo, jü Señor setentam áma yeu píuahuak. Huanäi béja guoguoyim náu áman bíttuak ápachi, síme pueblompo o jákun ä yebijnakëhui.

² Ínel ámeu jiaahua:

—Lütüriapo jü echi chúpeme juebenna, jume tekipanualerom éntok kaa jaiki. Huäri béchibo jü etta áttiakamtahuem nooka, huate tekipanualerom áman ä bíttuanakë béchibo, jukam etta tóboktianake. ³ Ámanem kaate. Ínapone enchim áman bíttua, kabara asölam robom násukun bénasi. ⁴ Katem nüuta áma huéhueriahua, tómita éntok bocham junne, kaa huéhueria. Katem jápteka böot jábeta tetebotua. ⁵ Já jóapo enchim kimukäpo, ínëlem bát jiaunake: “Yánti jíapsihuame ìri jóata béchibo.” ⁶ Huanäi jábe yánti jíapsekamta áma aneyo, jü enchim yánti jíapsekähui áa béppatunake. Kaa júnentukáteko, enchim yánti tü jíapsi, júchi enchimemeu nóttinake. ⁷ Éntokem huäri jóapo jíba tahuanake, jita enchim mikhuamtem buäye, éntokem jëye. Bueituk jü tekipanuaame jíba jita kobapo yúmala. Katem huate jóahuammet an sásaka. ⁸ Já júblopo junne, enchim kimukäpo, éntok enchim mabethuakäpo, enchim äbojhuakämtem buäye. ⁹ Éntok jume kökoreme áma anemem tüte, éntokem ínel ámeu jiaahua: “Huä Diosta reytaka ä néshuepo kaa mékka enchimemeu aane.” ¹⁰ Të já júblopo enchim kimukäpo, éntok kaa enchim mabethuakäpo, böommehuem yeu sájaka, ínel jiaunake: ¹¹ “Jü tóröchia ími júblopo ayukame junne, itom guókpo chätulame, enchim béj-rekate ä tatakna. Ál-lem íkai jüneríanake, jü Diosta reytaka ä néshuepo kaa mékka enchimemeu aane.” ¹² Tëne enchim téjhua hua taahuari nokta chúpéy, chë júne noki béttesi chúpatunake, huäri pueblotachi, hua pueblo Sodoomä téamta béppa.

Huame pueblom kaa emo jíapsi kúaktia báareme
(Mt. 11:20-24)

¹³ ‘Jiokot maachi, emo béchibo, empo pueblo Corazín! ‘Jiokot maachi, emo béchibo, empo pueblo Betsaida! Bueituk huam Tiropo éntok Sidón júblopo huaka kaa jaibu jojuhuamta áma yáahuak, enchim násuk yáahuakamta, jauhuey bétanam emo jíapsi kúaktiasu éiyey, éntokim chukurim súpete éiyey, éntok kóbat emo nápojtua éiyey. ¹⁴ Të hua taahuari nokta chúpéy, eme chë júne jiokot máchiraata bínnake, hua génte pueblo Tiropo éntok Sidón júblopo joomem béppa. ¹⁵ Éntok empo pueblo Capernaum, ¿jache téhuekau tájti emo tóboktia máchile? ‘Të áman tájta kaa tutukëpo tájtë kóm jímmaana!

¹⁶ ‘Jü enchim nok jíkkajame, nee nok jíkkaja; jü enchim omouteme, nee omoute; jü nee omouteme éntok, juka nee äbo bíttualata omoute.

Jume setentam yeu yájjak

¹⁷ Huame setentam tüisim al-leaka yeu yájjak, éntokim ínel áu jiaahuak:

—Señor, jume lemooniom júne itom nok jíkkaja, em téhuampo.

¹⁸ Jesús éntok ínel ámeu jiaahuak:

—Jehui, ínapo juka Satanásta bitchak téhueka bétana kómhuéchemta yúku jímmaa bénasi. ¹⁹ Ínapone én úttiata enchim mákka bakochim éntok machilim béppa enchim rejtinakë béchibo, éntok síme kaa Dios huáatemem kobanake, éntok kaita enchim kökosi yáanake. ²⁰ Katem jume lemooniom emo yeu jajjasë béchibo al-leaka chépte; al-leakem jikau chépte, jume enchim téhuam áman téhuekau jiojteri béchibo.

Jesús buere al-leiya
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Huämi horapo Jesús Espiritu Santopo tüisi al-lëiak. Huanäi ínel jiaahuak:

—Ínapone enchi úttile, ín Átchay, téhuekata éntok buíata áttiakame, jume tüisi jita táyame éntok jítat suame empo íkai am ésociala jume ili usimmeu yeu ä machiria báreka. Jehui, ín Átchay, empo júnël ä huátiak.

²² 'In Átchay simeta ín mámpo tóij-la. Kaabe ä täya juka Dios Usiarita, ä Áchayhua jíbba; éntok jábeta Dios Áchaytukähui, ä Üsuhua jíbba; éntok ä téjhua bárëu ä téjhuaanake, ä Üsuhua.

²³ Ä discípulommeu bempolammeu kúakteka, ínel ámeu jiaahuak:

—Al-leehuamtam jájamlá jume ä bíchame juka enchim bíchähui; ²⁴ bueítukne én ínel jiaunake, juebena profetam éntok reyim tüisim ä bít péiyay, juka én enchim bíchähui, të katim ä bitchak; enchim jíkkajähuiim jíkkaj péiyay, të katim ä jíkkajak.

Samaritanota ejemplo

²⁵ Séjtuul senu tüisi leyta täyame kíkteka ínel áu jiaahuak, Jesústa tiusi tahuaria báreka:

—Maestro, ¿jítasune yáakátek juka yü jíapsihuamta jípunake?

²⁶ Huanäi Jesús ínel áu jiaahuak:

—¿Jáchisu áma jiojteri jum leypo? ¿O jáchise ä bitcha juka áma jiojteta?

²⁷ Huanäi áapo, ä yómmiaka, ínel áu jiaahuak:

—“Em Señor Dioste tüisi náknake, chíkti em jíapsimaki, éntok chíkti em kóba súaramaki, éntok chíkti em úttiärammaki, éntok chíkti em jüneerimaki. Juka yoremta emo beu anemtë em emo ériä bénasi ä náknake.”

²⁸ Huanäi jü Jesús ínel áu jiaahuak:

—Tüise ä yómmiak. Íkäre yáuhua; huanäre jíapsinake.

²⁹ Të áapo tüisi áu tahuaria báreka, Jesústau ínel jiaahua:

—¿Jábesu jü yoreme ino beu aneme?

³⁰ Jesús, ä yómmiaka, ínel áu jiaahuak:

—Senu yoreme buere joära Jerusalén bétana pueblo Jericóu kóm huéiyey, huanäi jume lak-ronim mámpo huétchek júmëi béja simeta ili ä huériäu ä úhuak; kökosim ä yáaka sájjak, huanärim tamurata áma tö sájjak. ³¹ Huanäi éntok sacerdoote tiöpopo tékiakame Jerusalén bétana két huäri böot kóm huéiyey. Huanäi ä bíchaka ä naj-riak. ³² Huanäi két senu leviita tiöpopo tekipanuame áman áu jëla huéekasu, éntok ä bíchaka, sékana áman siika. ³³ Të senu Samaria buiärapo jometaka, két boojoakari, áu jëla yepsak, éntok ä bíchaka, ä jíápsipo tüisi ä jíokoleka taahuak. ³⁴ Áu rúkteka kökosä ayuläpo, aceitey éntok vinoy ä jíttok. Huanäi ä kábäit jikachä yéchaka, ä núk siika. Mesooniu ä tójjak, éntok ä suayak. ³⁵ Yokoríapo béja sim báreka, tómita ä bóosapo yeu huíkkek, guoy taahuarí tékilta huéeläpo. Huanäi juka mesompo tékiakamta ä mákkak, éntok ínel áu jiaahuak: “Nechë ä suayaria. Bueítuk huate tómita át kimako, ínapone nóttek enchi ä béjtuanake.” ³⁶ Bueítuk, ¿jábesu ímëi bájimpo chë emo beu aane jume lak-ronim mámpo huéchékamtau huám sájjakame?

³⁷ Áapo ínel jiaahuak:

—Jü ä jíokoleka tühuata áu yáakame.

Huanäi béja jü Jesús ínel áu jiaahua:

—Sikë két ánëli áayu.

Jesús Martata éntok Mariáta jóapo äbojhuak

³⁸ Júnel két yeu siika: Jesústa böot huéekasu, senu pueblou yepsak. Senu jámut Marta ti téhuaaka ä jóapo ä mabetak. ³⁹ Íri Mariá tiamta huayekay. Huäri béja Jesústa guókpo yejteka, ä nokäu jíkkajay. ⁴⁰ Të jü Marta éntok kaa yúmaka jita johuay, yún jita tékilta jípureka. Huanäi áu rúkteka, ínel jiaahua:

—Señor, ¿jache kaa át suuhua, jü ín huayibechi? ¿Kaa nee aniaka jita johua! Nechë ä ania sáuhue.

⁴¹ Jesús ä yómmiaka, ínel áu jiaahua:

—Marta, Marta, yünë jita kaa náksi joaka, kaa át yuuma, ⁴² të senu huéeme jíba chë bát huéiye. Jü María juka chë türik áma yeu púala. Júkai béja kaabe kaibu ä úhuaana.

11

Jesús jü Diostau bíchaa nokhuamta am majtia

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Séjtul Jesús Diostau nookay. Huanäi béja áu noksuka, senu ä disciipulo ínel áu jiaahua:

—Señor, itomë Diostau nok majtia, Juanta ä disciipulom ä majtiakä bénasi.

² Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Eme Diostau nokáteko, ínělem jiaunake:

Itom Átchay téhuekau kátekame, em téhuam yöreka am noknake.

Éläpo em reytaka nésahuepo äbo ito násuk yebijnake.

Em nésau yáatunake, téhuekau bénasi, ími buíapo két jíba ánëli, áman bénasi.

³ Jume páanim chíkti táapo itom buáyëhui, entok én itom buänakëhui itome am mákka.

⁴ Itom Dios bejrimmeche itom jiokore, bueítuk ítapo két am jiokore jume itom huikiriame.

Katë kaa türikum bíchaa itom táktia, ál-lë itom áma yeu huíkke.

⁵ Jesús ket ínel jiaahuak:

—Jábesu eme senu amiigota jípуреka, tukaa násuk ä jóau ä yepsako ínel áu jiaunake: “In amigo, báij páanime nee réuhua. ⁶ Bueítuk senu ín amigo ín jóapo yebij-la, mékka bétana huéeka, éntokne kaita ä äboj mátkhi.” ⁷ Huanäi huäri, béja huáijhua jákun ä yómmianake, ínel áu jíaka: “Katë múksi nee bitcha. Jü puerta béja páttiari, éntok jume ín usimne núk böka. Karane yejteka enchi ä mákka, juka em huáatiähui.” ⁸ Ínapo én ínel jiaahua: Éläposu kaa yejteka kaa ä mákka, ä amiigoka junne. Të jamak múksi ä bíchá béchibo, yejteka ä máknake, símeta juka ä huáatiähui. ⁹ Bueítuk ínapo én enchimmeu ínel jiaahua: Jítem aahua huanärem mikna; jítem jaria, huanärem ä téunake; puertatem popona, huanärem ä étaporiana. ¹⁰ Bueítuk síme jita aahuame, ä mabetnake; jü ä jariame ä téunake; jü puertata poname, ä étaporiana.

¹¹ ¿Jachu jábe júne áchayhuari enchim násuk, ä üusi páanim aahuayo, tétata ä miknake jáni? O, ¿chë kúchuta ä aahuayo, kúchuta ä mik íaakasu, bakotta ä miknake jáni? ¹² O, ¿tótori kábata ä aahuayo, machilta ä miknake jáni? ¹³ Eme jujuënaka junne, ára türik enchim usim miika. ¡Hua itom Átchay téhuekau kátekame chë ä miknake, juka Espíritu Santota jume áu ä aahuame!

Jesústam nátua diablota úttiära ä jípурë tíaka

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

¹⁴ Jesús yorem múurotat lemooniota yeu jaasey. Huanäi juka lemooniota át yeu simsuko, jü múuro ára nokaka taahuak. Jume áma aneme éntok tüisi át guómtilatata taahuak. ¹⁵ Të huate bempörim násuk ínel jiaahuak:

—Íri yoreme, Beelzebúu lemooniommeu yäurata úttiäray yeu am bébba, jume lemooniom.

¹⁶ Huate éntok kaa tüisi ä tahuaria báreka, téhuekau bétana señalta áu aahuay.

¹⁷ Të áapo am jüneriaka jita éerita am jípурëu, ínel ámeu jiaahuak:

—Jábe reyta nésahuepo kaa tülisi náu éaka tekipanoáteko mójaktinake. Két senu familia élaka náu nássuame, emo näikimtena. ¹⁸ Júnëli két jü Satanás áu

näikimtekätek, ¿jáchisu ä reytaka ä nésahuepo jíba béchibotunake? Bueituk ínëlem jiaahua emëe: Beelzebúuta úttiäray nee jume lemooniom yeu bébä tíiya. ¹⁹ Enchim jiäpo ámani, ínapo Beelzebúuta téhuampo yeu am bébäteko, jume lemooniom, ¿jume enchim úusim jábeta nokposum yeu am bébba? Huäri béchibo, bempo enchimieu yäuchimtuñake; juka enchim kaa tüisi yáari enchim yuktirianake. ²⁰ Të ínapo Diosta úttiäray jume lemooniom yeu bébäteko, kaa báreka júnem tüisi át suuhua, jü Diosta reytaka ä nésahueu enchimieu yebij-la.

²¹ 'Jü yoreme úttiakame, tüisi huíkõreka, ä kári suaya. Sime jita áma ayukamtau, kaita áu huéenate. ²² Të senu áa béppa chë úttiakame áu yepsakätek, ä kobanake. Huanäi huaka sontaro áttiata éntok huikõta ámechá éäu ä úhuaanake. Huanäi huatemmet ä näikimtenake, juka nássuaka ä yöokähui.

²³ 'Jü kaa ínomak huéeme, nee béj-reka huéiye. Jü kaa ínomak jita náu yéchame, ä chíbejtia.

Jü lemoonio chicha machi yoremtat yeu sika júchi nóttekame
(Mt. 12:43-45)

²⁴ 'Jü lemoonio chicha machi yoremtat yeu sikätek, jum huaki ániapo naa huéenate, ják ä jimyorenakeu jariaka. Kaita téak éntok, ínel jiaunake: "Júchine ín jóau huéé báare, ín yeu sikähui." ²⁵ Huanäi áman yepsakäteko, chíchikta éntok huechiasi tülisi yáata téunake. ²⁶ Huanäi sika júchi guoy búsan lemooniom chicha machim áa béppa chë juejuenam nüpanake. Huanäi sime huame yoremtat kimuka, ä jiápsipo jóatenake. Huanäi huäri yoremtau chë júne kaa tüisi huéenate, bannaataka béppa.

Jü tua lütüriapo al-leaka jíapsihuame

²⁷ Juka Jesústa ínëli nokaysu, senu jámut jum genteta násuk cháchayek: —¡Tua úttlisi maachi, enchi yeu tómtiriakame, éntok enchi chítuakame!

²⁸ Të áapo ínel áu jiaahuak:

—¡Úttlisi maachi, chë junne, jume Diosta noki jíkkajame, éntok ä joame!

Huä génte juëna, señalta kaa jaibu jojohuamta bít rókka
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Jü génte jíba bénasi Jesústau náu yájjay. Áapo éntok ínel ámeu jiaahuay:

—Í génte én huéeme tüisi juëna, kialíku señalta kaa jaibu johuamta bít rókka; të kaachín tábui señalta bíttuana huaka PROFEETA Jonásta señal jíbba. ³⁰ Jáchin hua Jonás jume géntem buere joära Nínivepo joomem béchibo señaltukaíhui, alë bénasi két ínapo, ínapo jü Yoremta Úusi ket jü génte én kat-riata béchibo señaltunake.

³¹ Jü reina suuriu joome áu tóboktianake, ímëi yoremem én kat-riam béj-reka, juka lütüriata am yuktiria báreka, éntok nokta béttek ámet chúpanake. Bueituk áapo ániata nahuau bétana áman yepsak, juka rey Salomóna ujyorisi jita täyäu jíkkaijseka. Ímëi éntok aane, huépülaika Salomóna béppa chë yörisi machika.

³² Jume yoremem Nínivepo jomeme emo tóboktianake, ímëi géntem én kat-riam béj-reka, juka lütüriata am yuktiria báreka, éntokim két nokta ámet chúpanake: Bueituk hua génte Nínivepo joome jíapsi kúaktek, Jonásta huaka nokta Diosta bétana huémata ámeu ä nokako. Të én ímëi chë Jonásta béppa yörisi machika aane.

Jum machiriapo kaita tukaari
(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ 'Kaabe juka machiriata táalataka ä éeso, éntok cajónata bétuk junne, kaa ä öore. Ál-la jum jikat chõla ä órenake; jume áman kimume juka machiriata bínnake. ³⁴ Em pusim senu lámparata bénasi maachi, em takahua béchibo. Jume em pusim türiako, em takahua két símekut tülisi machiriata jípunake. Të jume em pusim kaa türiako,

jü em takahua két kaa machiku annake. ³⁵ Áachë suuhua, jü machiria emót ayukame em emo jípürë tíau jamak kía kaa machiria. ³⁶ Júnëli béja, juka sime em takahua machikuy tápuniatuko, kaita senu lébelay júne kaa machiriata jípürëteko, sime tülisi kálajkosi machitunake, lámparata tüisi úttiaka enchi boojoria bénasi.

Jesús jume pariseerom éntok leyta mamajtiame yeu am buíssek

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Juka Jesústa ámeu noksuk, senu pariseero ä jóau ä jibuä núnnuk. Jesús éntok áman yepsaka, jum jóau kibakeka, mesau yejtek. ³⁸ Jü pariseero át guómtilatata taahuak, kaa áu báijmatuaka, ä jibuä táytekä béchibo. ³⁹ Të jü Señor ínel áu jiaahuak:

—Eme jume pariseerom juka vaasota yeutana jíba ä bábaksia, éntok juka puraátota. Të jum huáijhuatanam ái tápuni jü kaa tíurayi, éntok jita juëna ériyi. ⁴⁰ ¡Tóktém kaa susuak! ¿Jachem kaa júneiya, huaka yeutana huémta yáakamta két huaka huáijhua huémta yáala? ⁴¹ Të eme enchim tü jíápsipo ayukamtayi, jábetem jita miika. Júnëli sime tü huénnake.

⁴² ¡Obiachisi enchimieu cháka, eme pariseerom! Bueítukem huaka sehua óguota menta, jum cientopo guoj mamnik Diostau bíchaa nanáikia. Alë bénasi juka rúuda tíamta, éntok sime ili júya buabuáhuamta. Tem huaka lútüriata omoutela, éntok huaka Diosta nákhuaamta. Íkari éntok juka senuk júne katem ä koptia éiyey, simetem nanahuit boojoria éiyey.

⁴³ ¡Obiachisi enchimieu cháka, eme pariseerom! Bueítukem jum tiöpopo náu yayaijhuäpo jume bankom bát órekame nákke, éntokem huam böommet yörisi machisi emo tebotua íaa.

⁴⁴ ¡Obiachisi enchimieu cháka, eme jume leyta am majtiame éntok pariseerom, ára nókíchiam! Bueítukem huame cajón ánimakame máari bénasi maachi. Jume yoremem éntok áme béppa naa rejte, kaa jünéaka.

⁴⁵ Huanäi senu leyta mamajtiame ínel ä yómmiak:

—Maestro, empo íkai nokaka itomë két tiusi bëa.

⁴⁶ Jesús ínel jiaahuak:

—¡Obiachisi enchimieu cháka, eme leyta majtiame! Bueítuk huame yoremem béttesi püaktitua. Júkai püaktita jábe yoreme júne kaa ä yuuma. Eme éntok, kía huépul sútuy jünem kaa át jálo jálojte.

⁴⁷ ¡Obiachisi enchimieu cháka! Bueítukem jume profeetam béchibo bóoberam jojoa, huame enchim yoiyöhuam súakähui. ⁴⁸ Bueítuk eme ä bitchak, enchim yoiyöhuam yáarimmak emo al-leä tía báare. Bueítuk bempo am súhuak, eme éntok bóoberam am joria.

⁴⁹ Kíaliku jü Dios ä júneeräpo ínel jiaahua: “Profeetam éntok apóstolimne ámeu bíttuanake. Tem huatem súanake. Huatem éntokim guojajjanake.” ⁵⁰ Júnëli béja í génte én kat-riammet béppa yéchatunake, jume sime profeetam ójbo guótiálame jauhuey ániata naatekäpo naateka, ⁵¹ Abelta ójbopo naateka Zacaríaasta ójbou tájti, altarta éntok buere tiöpota náu násuk mukukame. Jeehui, enne ínel jiaahua, jü génte én kat-riat át huénnake; huamei ä yómmianake.

⁵² ¡Obiachisi enchimieu cháka, eme jume leyta mamajtiame! Bueítukem jita täyahuamta llavem ésola. Të eme júne kaa áman kiimu, éntok kía huatem júne kaa áman kimutua.

⁵³ Juka Jesústa íkai ámeu nokay jume leyta am majtiame éntok jume pariseerom tüisim áu oomteka taahuak. Huanärim juebenak jita áu nátemajey, éntokim tüisi yún ä noktuy. ⁵⁴ Akim ä aamuy jita ä nokähui, ili ä rábiktek ä nokäpo, júmüri béja ä nätua báreka.

12

Jü Jesús ia bétana am majtiak, jü kía áu úttil iaaka jita joame

¹ Tapa may kaa náksi büru génte náu áu tójjak. Kíalim nat tétteney. Huanäi Jesús ínel jiau táytek, të jume ä discípulommeu bátchu:

—Jume pariseerom levaduura bétanem emo suaya; jüri ínel kía áu tü yórem tíaka täbuiasi áu nüye. ² Bueituk kaita éhuil éсотaka ják ayka, kaa yeu machinakeme. Éntok kaita éhuiltaka ayka, kaa jüneriatunakeme. ³ Huanäri, simeta kaa machiku enchim nok-läu, machiku jikkaijtunake. Éntok sime nákapo éhuil nok-ri, mékka kárit jikat jáptehuaka chayna.

¿Jábetasute máujpo yúmala?

(Mt. 10:26-31)

⁴ 'Éntokne két ínel jiaahua, ín amiigom: Katem juka takahuata mëamta májhue. Huäri béppam béja kaita éntok ára yáaka taahua. ⁵ Tëne enchim majtianake, jábeta enchim máujnakëhui. Huakärem májhue, huaka jíapsita enchim úhuaasuka, ä úttiarimmea jum tájiu ára enchim kóm jímma. Jeehui, ínapone enchimmeu ínel jiaahua, íkärema májhue.

⁶ '¿Jachu kaa mamni huikichim guoy tómipo nénenkihua? Të jü Dios kía huépulai júne kaa koptia. ⁷ Bueituk jume em chonim júne sime näikiari. Katem májhue, bueituk eme chë júne béj-re, juebena huikichim béppa.

Jume kaa emo ésome yoremem bíchäpo Cristota súalhuäpo

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ 'Énne ínel jiaunake, hua jábe junne yoremem anëpo nee áu täya tíame, ínapo jü Yoremta Üusi inone ä täya tíanake, Diosta ángelesim bíchäpo, ⁹ të jü kaa nee áu täya tíame yoremem anëpo, ámani Diosta ángelesim bíchäpo két kaa täyana.

¹⁰ 'Kía jábe junne Yoremta Üusi béj-reka nokame, jiokoritunake. Të hua Espíritu Santota béj-reka nokame, jauhuey júne kaibu jiokoritunake.

¹¹ 'Huam tiöpopo náu yayaijhuápem yeu tóijhuak, yäurata bíchäpo, katem jáchin éiya, jáchin enchim am yómmianakëhui, éntok jáchin enchim jiaunakëhui, ¹² bueituk horata yúmak jü Espíritu Santo enchim majtianake, jita enchim nok-nakëhui.

Jínhua maachi, hua kaa náksi jita jípuhuame

¹³ Senu juebenam násuku, Jesúsau ínel jiaahuak:

—Maestro, ín sayibehuë nooka. Juka itom átchay itou tö mukukähui, ínomake ä näikimte sáuhue.

¹⁴ Të áapo ínel ä yómmiak:

—Ómme, ¿të jábesu jita näikimte béchibo enchimmeu nee yäut yéchala?

¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Tüisem át suuhua. Katem úttesi jita yún jípuhuamtat kopti báare. Jü yoremta jíapsähui kaa yún jita jípuhuamtat aayuk.

¹⁶ Huanäi íkai ejemplota ámeu yétchak:

—Senu yoreme rikotaka ím aaney; ä buíampo tüisi jíchupaka. ¹⁷ Huanäi hua riko juebenak ée táytek: “¿Jáchisune ayunake jáni? ¿Kaitäpone ä kima mátki, juka ín chúpakähui!” ¹⁸ “Én ál-lane jüneiya jita ín yáanakëhui”, ti éiyak. “Jume kárim ín jípurëu áma jita ín kikkimähui, anam tátabeka chë júne buerem yáanake. Huanäine simeta huaka ín chúpakäu érianake, éntok simeta huaka ín én jípurëhui. ¹⁹ Huanäine ín jíapsibeu ínel jiaunake: In jíapsi, juebenak jíte érialä, juebena huásuktiriam béchibo. Jimyorëe, jibuäe, jëyëe, emoë al-leetua.” ²⁰ Të Dios ínel

áu jiaahuak: “¿Kaa suära! Én i tukaarichi em jíapsi äbo émou aübaahua. Jü jita em náu tóij-ri, ¿jábesä áttiaka tahuanake jáni?” ²¹ Júnëli áu huéenake hua yoremtau buéresi jita áa béchibo náu tójamtahui. Diostau bíchaa éntok, jita júne kaa jípure.

Dios simem ä üusihuam suaya

(Mt. 6:25-34)

²² Huanäi sep ä discípulommeu ínel jiaahuak:

—Huäri béchibone ínel enchimmeu jiaahua: Katem úttesi kaa yúmasi emo éetua: “Ímï jíapsihuamta bétana, ¿jítasute buänake? ¿Takahuata béchibo junne, jítasute sánkonake?” ²³ Huä jíapsihuame chë béj-re, buähuamta béppa; éntok hua takahua chë béj-re, sánkota béppa. ²⁴ Jume kaaktërammechëm suuhua. Kaa ëechaka junne, éntokim kaa etta tobotoboktia. Éntokim kaitapo ä nü machik jípure. Toroosam ják bem ä huättia machikim kaa jípure, éntok Dios am jibuätua. ¿Jachem kaa chë béj-re huikichim béppa? ²⁵ ¿Jábesu hua enchim násuk aneme tüisi áu bamijtuaka méedio metropo ára áu yöturia? ²⁶ Bueituk kía huaka ilikkik jünem kara joätek, ¿jatchiakem huatekut emo bamijtua?

²⁷ ‘Áachem suuhua, jáchisu jume sehuam líiriam yötu. Huame kaa tekipanua, éntokim kaa jíjoa. Tëne ínel enchimmeu jiaunake, hua rey Salomón kía síme ä ujoyóriay júne kaa huame bénasi áu sánkotuak. ²⁸ Të ínëli Dios ä sásankotua juka júyata huajpo ayukamta. Yokoriápo éntok ornopo táana. ¿Jachu eme kaa chë júne tülik sánkotuana, yoremem kaita sálëram? ²⁹ Eme, bueituk, katem jáchin át éiya, jita enchim buänakëhui, éntok jita enchim jínakëhui. Katem kaa yúmasi emo éetua. ³⁰ Bueituk síme jü génte ím ániapo jíapsame, íkai simeta guojaase. Të eme huépülak Áchayek, jüneamta jita enchimmeu bëyëhui. ³¹ Juka Diosta reyta néosauritem bát jaria. Huanäi síme jü huate béja kía áapo élaka enchimmeu yebijnake.

Jum téhuekapo buéresi jita jípuhuame

(Mt. 6:19-21)

³² ‘Katem májhue, eme ín kabaram. Eme ilikki, të jü enchim Átchay reytaka ä néshuepo enchim ä mák péaka enchim ä mákka. ³³ Huaka enchim jípurëu nénkakem poloobem miika. Júnëlem bóosam kaa momoyeme emo yáarianake, éntok chë béj-rek téhuekapo ayukame kaa lülütemta, áman lak-ronta kara kibakepo, éntok tépärím kaa ä momoiyäpo. ³⁴ Bueituk jita enchim áttiata jípurëpo, huämi annake, jü enchim jíapsi.

Itote suayaka jíapsinake

³⁵ ‘Katem koptel-la. Tülisem sánkotelataka, enchim lámparam táalataka aane. ³⁶ Huame sáyhuame bénasem emo jípure, bem teko jubiahua bétana nóttëu boobíchaïhuimta bénasi. Ä yepsak puertata ä poponak sep ä étaporianake. ³⁷ Al-leenakemme, huame sáyhuame, jü bem tekohua yepsaka kaa kócheme téako. Lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua: Huä bem tekohua, áapöisu jita áu huikojtuaka, mesau am jóaka am äbojnake. ³⁸ Kía tukaa násuk huéy yepsak junne, éntok kía marikaroapo yepsak junne, kaa kócheme tíakätek, huame sáyhuamet al-leehuari áme béchibotunake. ³⁹ Senu huémtachem suuhua: Jü yoreme jóapo néshueme jüneätek ják horapo juka lak-ronta áma yebijnakeu, kaibu kónnake, éntok kaibu juka kári puertata étapona, áma ékbuanä béchibo. ⁴⁰ Eme kéchem kaa kótche. Bueituk kaa ínel enchim éäposu, ínapo jü Yoremta Üusi yebijnake.

Jü jóapo sáyhuame kaitat jíapsekame

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Huanäi jü Peero ínel ä temajek:

—Señor, ¿jache ikäi ejemplota ito béchibo nooka, o simem béchibo?

⁴² Jü Señor ínel ä yómmiak:

—Bueituk, ¿jábese jüntuk hua móoroma nésauta joame éntok jitat jüneame, ä tekohua jume ä jóapo aneme béppa yechanähui, huam tua horapo am jibuätuanakë béchibo? ⁴³ Huä sáyhuame tua tüisi al-leenake, ä teko yepsako, huaka nésauta joaka téihuakame. ⁴⁴ Të lütüriapone ínel jiaahua, simeta ä áttia béppa ä mámpo ä yéchanake. ⁴⁵ Të huäri sáyhuame ä tekohua kaa läuti yebij máchileka, jume tekipanualerom éntok jume jáamuchim jóapo sáyhuame béttesi ámemak huéé táytekátek, éntok kía buáhuamta huútia táytek, éntok vino jëyeka naamuk táyteko, ⁴⁶ huanäi jü ä tekohua yebijnake, hua taahuari kaa áachä boobit-huäubechi, éntok ják horapo jáni kaa ä jüneriahuäpo. Huanäi béttesi nokta át chúpánake, éntok jum kaa tühuata joammak ä näikianake.

⁴⁷ 'Huä sáyhuame jüneame jita ä tekohua huáatiäu, éntok kaa ä sáyhuä páman anétek, tüisi bépsunake. ⁴⁸ Të jü kaita täyaka kaa huéchiasi ayukame, két bépsunake, të kaa tua tüisi. Bueituk hua jábesu yún jita mákhuakame, yún jita áu huátiana, éntok hua yún jita suayatuahuame, chë yún jita áu auna.

Jesús jume géntem emo näikimtetua
(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ 'Ínapo táijta yáaseka ím ániau äbo kóm siika. ¿Jítasune huátia? ¡Bueituk jamak béja béete! ⁵⁰ Senu batörihuat kaa báreka júnene batónake. ¡Tepane kaa al-leiya inochä chúpëu tájti! ⁵¹ ¿Jachem yánti anhuamta ím ániapo nee nüpakä bénasi éiya? Èe, tine enchimieu jiaahua. Ál-la jume géntem chíbela emo näikimtehuamtane nüpa. ⁵² Én ímí naateka, huépü jóapo mamnika annake, kaa náu anisi éaka. Bájika jume guoyimmak kara jíapsinake, jume guoyika éntok, jume bájimmak két alë bénasi. ⁵³ Jü áchayhuari ä úusimmak kara emo bínnake; hua usiari éntok, ä áтчay két alë bénasi. Huä áyehuari ä jámut asoamak kara emo bínnake; hua jámut asoari éntok, ä áyemak kétchi. Jü asuhuari ä jakaray két kara bínnake; hua jakarayria éntok, ä asu két alë bénasi.

Íkäi tiempota, katem ä jüneria báare
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Jesús jü gentetau éntok két ínel jiaahuak:

—Jum täata áman huéchë bétana, namuta yeu huéy, sepem ínel jiaunake: “Bäa äbo huéiye.” Éntok ínel yeu sisime. ⁵⁵ Sur bétana jekay éntokem ínel jiaunake: “Tátta báare.” Huanäi ínel yeu sisime. ⁵⁶ ¡Eme ára nókichiram! Jüneäem jita huéenakeu jum téhuekapo, éntok jum buíapo. ¿Maasem ikäi tiempota én ito át anëhui kaa ä jüneria?

Jábeta kókosi yáakáteko chúkulë ámak ejtejhua
(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ '¿Jatchiaka eme kaa náu nokaka lütüriata emo yáaria? ⁵⁸ Jábetë yäurau enchi nátuak böochë bát áamak ejtejhua, ä tüte béchibo, juka kaa enchim át yumähui, huam yäurata bíchäpo kaa enchi yeu ä tóijnakë béchibo. Bueituk júneltuk hua yäura policíata mámpo enchi yéchanake. Huäri policía éntok cárcelpo enchi páttianake. ⁵⁹ Enchine téjhua, huámirë kaa yeu huéenake, kaa huaka síme tómita em áma huikiriähui em béjtuäu tájti.

13

Emóem jíapsi kúaktia, örem kókkonake

¹ Huámechi taahuarimmet huate Jesústau yájaka, áhuim ejtejhuak jáchin juka Pilatota jume huate yoremem Galiléa buiärapo joomem ä súakähui, éntok jáchin juka bem ójbohuata animaalm ójbomak ä kuutiakähui, jum bem animaalm sússuaahuäpo. ² Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—¿Jachem ínel éiya, ímëi galileommeu kaa tühua ámeu siika, bem kaa tü yóremem béchibo, síme galileom béppa? ³ Ëe tine enchimmeu jiaahua. Eme júne kaa jíapsi kúaktek, kéchem símetaka áme Bénasi kókkonake. ⁴ O, ¿huame dieciochotaká kókkokame, Siloéepo kári buëuru nat béppa jokame, ámet huéhekähui, eme huamei chë júne cúlpaq téiyey, jume huate yoremem Jerusalémpo jóakame béppa? ⁵ Ëe tine enchimmeu jiaahua. Eme júne kaa jíapsi kúaktek, kéchem símetaka áme Bénasi kókkonake.

Huä chuna óuguota kaa tatakamta ejemplo

⁶ Jesús huanäi íkai ejemplota ámeu yétchak:

—Senu yoreme chuna óuguota ä buiäpo kéchalatukay. Huanäi áman sika takata át jariaka, kaita át téuhuak. ⁷ Huanäi hua yoremtau buiäta suayamtau ínel jiaahuak: “¡Juyu! Báij huásuktiapone nat chätuka äbo yeyepsa, í óuguou, jume takam jariaka. Tëne jauhuey júne kaita át téuhuak. Akë ä chúktia. ¿Jáchisen kía béja buiäta jínëulatunake?” ⁸ Të hua buiäta suayame ínel ä yómmiak: “Señor, Akë ä tójja, íari huásuktiriat junne. Buíatane ä buálkoteria báare, éntokne ä tü tátabnakemta áu óre báare. ⁹ Takak júne türinake, kaa ä takak éntoke ä chúktianake.”

Jesús jimyore táapo juka jámutta müläita rútkiak

¹⁰ Sábalo jimyore táapo am majtiay jü Jesús jum tiöpopo. ¹¹ Senu jámut áma aaney, lemoonio kókoata jípureka dieciocho huásuktiapo; ókola chäka jíba hueramay. Kaachin ayuka áu rútktia máchiakay. ¹² Jü Jesús éntok ä bíchaka, áu ä rúkti sáuhuek. Huanäi ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, em kókoa bétanë búttiaritaka taahua.

¹³ Huanäi áa béppa mámtek. Huämi horapo hua jámut rútktek. Huanäi Diosta úttil táytek. ¹⁴ Të jü tiöpopo tua nésahueme, Jesústa sábalapo ä tütek tíaka, jume símemmeu ínel jiaahua:

—Búsan taahuarim aayuk, ámet tekipanoä béchibo. Huamechi taahuarimmechem äbo kaate. Huanäem emo jítotebo, të kaa jimyore táapo.

¹⁵ Huanäi jü Señor ínel ä yómmiak:

—¡Empo ára nókichira! ¿Eme jábe júne jachem kaa enchim bues o buruta butbúttia jimyore táapo, báam ä jítua béchibo? ¹⁶ Íkai jámutta, két Abrahamtat yeu simlamta Satanásta súmalatukaihui jum dieciocho huásuktiapo, ¿jachu kara búttiatui jáni í kókoata bétana, jum jimyore táapo?

¹⁷ Juka Jesústa íneli jíak, síme huame áu omteme titihuek. Të hua síme génte al-leiyay, huaka Jesústa buéresi ä joäu bíchaka.

Jü mostaaza báchia ejemplo

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—¿Jíta bénasa, jü Diosta reytaka ä nésahuépo? ¿Éntok jita Bénasite ä bínnake? ¹⁹ Jü mostaaza báchiata senu yoremte ä buiäpo echaká Bénasi maachi. Yótuka béja júya bueürusi ayka, jume huikichim jikat rejteme ä mésëkiriammechi tosatek.

Jü levaduurrata ejemplo

(Mt. 13:33)

²⁰ Ínel két ámeu jiaahua jü Jesús:

—¿Jíta bénasite ä bínnaके jäni, juka Diosta reytaka ä nésahuepo? ²¹ Juka levaduurrata senu jámut senu quintal hariinammak náu kuutiakä bénasi maachi, juka síme hariinata buaatiata huénnakë béchïbo.

Jü puerta näulay

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Jesús pueblommechi éntok ranchommet huéiyey, am majtiasimeka, buere joära Jerusaléniu bíchaa, éntok laulauti ansimey. ²³ Senu éntok ínel ä temajek:

—Señor, ¿katim jaiki jume jínëurim?

Áapo éntok ínel jiaahua:

²⁴ —Úttiatem yáuhua jum puerta ilikkani páman kimu béchïbo, bueítuk ínel enchimmeune jiaahua, juebénakam áman kimu báanake, tem kaa áma yúmanake.

²⁵ Chúkula juka jóakamta yejteka juka puertata ä páttiak, eme päku tahualame juka puertata ponaka ínel jiaunake: “Señor, Señor, Akë ä étapo.” Të áapo ínel enchim yómmianake: “Kanne jüneiya jákunem joome jäni, éntokne kaa enchim täya.”

²⁶ Huanärem ínel jiau táytinake: “Émomakte jïbuála, éntokte émomak jïla, éntok empo itom majtiala huam itom pláazapo.” ²⁷ Të áapo ínel enchim yómmianake:

“Béjane enchim téjhuak, kanne jüneiya jákun enchim jometukähui, éntokne kaa enchim täya. ¡Mékkem kaate, eme kaa türik jïba joame!” ²⁸ Ámani béja huéenake jü buanhuame éntok támim kumhuame, juka Abrahamta bíchaka, Isaacta, Jacobta, éntok síme huame profetam Diosta bétana nokame jum Diosta reytaka ä nésahuepo aneme. Eme éntok päku yeu tahuanake. ²⁹ Bueítuk génte yáijnake täata yeu hué bétana, täata áman huéchë bétana, norte bétana, éntok sur bétana jum mesau jote báreka jum Diosta reytaka ä nésahuepo. ³⁰ Huanäi huate jume amáu kateme bát kannake. Huate bát kateme éntok amáu kannake.

Jesús jü Jereusalénta béchïbo buaana

(Mt. 23:37-39)

³¹ Huäri taahuarit huate pariseerom yájaka ínel áu jiaahua:

—Ímë yeu huéiye, bueítuk jü rey Herodes enchi mëbáare.

³² Të áapo ínel am yómmiak:

—Ámanem sájaka ínel áu jiaahua jü kaa tihueratahui: “Ëni éntok yokone jume lemooniom yorem jíápsipo yeu bébnake, éntokne jume kökoreme tútenake. Huanäine báij taahuarim huéy ín tékil chúpanake.” ³³ Júnentaka junne, ëni éntok yoko, éntok machuko jïbane huéepo yúmala ín böo huériaka, bueítuk kaa áma huétche, juka profetata Jereusalémpo päku ä muknakëhui.

³⁴ ‘¡Jerusalén pueblo, Jerusalén pueblo, émpë jume profetam Diosta bétana nokame sússuame, éntoke tétammea am mamaasula jume émou bíttuarim! Jaikisisune kaa émou jiop-la em usim náu tóij báreka jáchin juka tótorita ä masam bétuk ä asölam náu ä totojá bénasi, enchimne náu tóij bábarek, të katem báarek.

³⁵ Áachem suuhua, eme, bueítuk enchim jóa silasoola tahuanake, éntokne enchim téjhua, katem júchi nee bínnaके, júnak taahuata yúmak jübua, ínel enchim ino bétana jiaunakëhui: “¡Tüisi mabettunake jü Señorta téhuampo äbo huéeme!”

14

Jü Jesús juka yoremta takahuapo bää bóosam jïpuremta tütek

¹ Senu huéeme yeu siika, jum jimyore táapo. Jesús senu pariseero nésahuemta jóau ä jïbuäsek. Huate pariseerom ä jojottuay. ² Huämi két senu yoreme aaney, ä bíchäpo kökoreka, ä takahuapo bää bóosam jïpureka. ³ Huanäi jü Jesús jume leyta am mamajtiammeu éntok jume pariserommeu nookak, ínel jíakari:

—¿Jachu áma huéche jáni jimyore táapo senuk tüte béchibo?

⁴ Huanäi bempo kaa jálek. Huanäi áapo, juka kökoremta nüka, ä tütek. Huanäi ä simtuak. ⁵ Jume pariserommeu ínel jiaahuak:

—¿Jábetaka junne, enchim násuku, juka ä buruhua o buesta posopo kóm huétchek, kaa läuti yeu ä huíknake jáni? Élāposu jimyore taahuari.

⁶ Huanärim kaachin ä yómmia máchika taahuak.

Jume bóodau núnurim

⁷ Jü Jesús jume néjunrim bíchaka jáchin huame bankom chë nésahueme béchibo náikiarim yeu púay, íkái ejemplota ámeu yétchak, ínel jáakari:

⁸ —Empo bóodau núnutuko, katë banko bát jokammet yeyejte, bueítuk jamak senu yoreme emo béppa chë yórihuame áma yebijnake. ⁹ Huanäi áma ä yepsako jü enchim náhuichim néjúnekame ínel émou jiaunake: “Íkæ júkái bankota mákka.” Huanäre titihueka mékka amáu yejtenake. ¹⁰ Ál-lë néjunhuak, áman amáu yejte, huaka enchi néjúnekamta yepsak ínel émou jiaunakë béchibo: “Empo ín amigo, äbe huéeka jume banko yeu púarim náikiarimmet yeesa.” Huanäre ä mabetnake, hua chë em yórihuähui, huame mesau émomak jokame bíchäpo. ¹¹ Bueítuk hua chë áu buéialeme kóm tahuanake, hua bétuk áu jípureme éntok tóboktiatunake.

¹² Inen két áu jiaahua hua ä jibuä núnukamtahui:

—Senukë jibuä núnukátek, katë em amiigom, em saayim, em huahuayim, em veciino rikom náu núnnu, bueítuk bempo két enchi jibuä núnunake. Huanäre ä béjtuatunake. ¹³ Ál-lë äboj bárëteko buáhuamta yáaka, póobeme náu núnnu, éntok jume mám lolöim, guók lolöim, éntok jume liliptim. ¹⁴ Huanäre tüisi tahuanake, bueítuk bempo kara enchi béjtua. Tërë huame kókkolam tühuata jájamlame jábite taahuarit ä mabetnake, juka béjtuahuamta.

Jü kuptey buere jibuáhuame ejemplo (Mt. 22:1-10)

¹⁵ Senu mesau áamak kátekame íkái jikkajaka, ínel áu jiaahuak:

—Tühuata jájamnake jü Diosta reytaka ä nésahuemo páanim buäkame.

¹⁶ Huanäi jü Jesús ínel áu jiaahuak:

—Senu yoreme kúptey buáhuamta yún yáuhuak. Huanäi juebenam áman núnnuk. ¹⁷ Huanäi kúptey jibuä éehuay horata yúmak, hua ä sáulerommak ínel nokta ámeu bíttuak, huame néjunrimmehui: “Binen kaate, bueítuk síme béja chúpila.” ¹⁸ Të simetaka kaa áma emo yumä tía táytek. Huä bát téjhuaahuakame ínel jiaahuak: “Jübua jíbane haciendata jínnuk. Én éntokne áman ä bít báare. Nechë át jiokore, kaa ín áman yumä béchibo.” ¹⁹ Senu éntok ínel jiaahua: “Jübua jíbane mamni yúnta buéesim jínnuk. Én éntokne áman am jüneria báare jáchin machisim ára jíhuike jáni. Nechë át jiokore, kaa ín áma yumä béchibo.” ²⁰ Senu éntok ínel jiaahua: “Jübua jíbane juubek; kialíkune kaa áma yuuma.” ²¹ Jü sáyhuame nótteka, íkái simeta ä téjhuak, juka ä tekohua. Huanäi öomtek, jü jóapo áchayhuari; jü ä saulerotau ínel jiaahuak: “Läutë huéiye jume pláazammechi éntok jume pueblo böommechi. Jume poloobemem äbo nüpa, jume lolöim éntok jume liliptim.” ²² Huanäi jü sáyhuame ínel jiaahua: “Señor, em nésahuekäpo ámannä yáuhuak, éntok ketune áma aayuk, ják bem jotenakëhui.” ²³ Jü ä tekohua béja ínel áu jiaahua jü sáyhuamtahui: “Böommechi éntok ranchommechë huéiye. Úttiapë áman am kiima, élāpo tápunnake jü ín káari. ²⁴ Bueítukne enchimmeu ínel jiaahua, kía jábe júne ín bát núnkäu kaa ä buänake, juka buáhuamta ín yáatebokähui.”

*Béttesi maachi, Cristota guojaa béchibo**(Mt. 10:37-38)*

²⁵ Tüisi yún juebena génte Jesústamak kaatey. Huanäi kúakteka ínel ámeu jiaahuak:

²⁶ —Kía jábe júne ino sáu huée bárëtek, ä átchay kaa tójaka, ä áyehua, ä jubiahua, ä üusim, ä saayim, ä huáyihuam, kíal ä jíapsihua junne, kaibu ín éä páman huéeka ín disciipulotunake. ²⁷ Éntok jü ino béchibo jikot aú huemakemta kaa huatiateg püaktiaka ino sáu sikame, kara ín disciipulopo näikiatu. ²⁸ Jachu eme jábe júne juka kári tüisi buëuruta yáa bárëtek kaa huam yejteka bächä jüneria báanake, ¿jaiki tómita áma kimunakëhui, éntok jaikik ä jípurëu ái ä chúpapakëhui? ²⁹ Jáchinaik junne, chúkula kári nahuata chúpasuko, juka huateg kara ä chúpánake. Huanäi síme jume ä bíchame ä junneria táytinake, ³⁰ ínel jíakari: “Í yoreme káate táytek; én éntok kara ä chúpaka taahuak.” ³¹ O jábe reysu, tábui reydamak nássuaseka yeu sikátek, ¿kaa huam yejteka bächä jüneria báanake? ¿Jachu guojmamni mil sontarommak ä kobanake jáni, huaka veinte mil sontarom jípuremta? ³² Kaa áma yumáteko, juka senuk ketune mékka ä aneyo, nokta áu bíttuanake kaa ámak nássua rókaka. ³³ Bueítuk jábe junne eme kaa juka símeta ä jípurëu kaa tójáteko, kara ín disciipulopo näikiatu.

*Jü ona juka chökorata tärük kaa türinake**(Mt. 5:13; Mr. 9:50)*

³⁴ Jü ona türi; tē juka chökorata ä tärük, ¿jítaisu júchi chökosi ayunake? ³⁵ Buíata béchibo júne kaa türi, éntok kía huateg jítamak náu kuutiahuak junne, kía guötiana ál-la. Jü jikkaij béchibo nákakame jikkaijnake.

15*Ili kabara tärurita ejemplo**(Mt. 18:10-14)*

¹ Síme huame yáura tómita náu tóij-leerom éntok jume juëna yóremem Jesústau rúktey, ä nok jikkaij báreka. ² Jume pariseerom éntok leyta am mamajtíame áa bétana nokaka ä kítëbuay, ínel jíaka:

—Í yoreme jume juëna yórememmak au türe, éntok ámemak jübuä.

³ Jesús íkai ejemplota ámeu yétkak, ínel jíaka:

⁴ —¿Jábe yoremesu enchim násuk, cienim kabaraka, huépülaik áma täruka, kaa jume noventa áma bätanim mékka see päriapo tō sika juka ä täruri jariuseka simnake ä tíau tájti? ⁵ Huanäi ä tíaka, tüisi al-leaka jöot ä püaktianake. ⁶ Huanäi ä jóau yepsaka, ä amiigohuam éntok áa chíkola jóakame núnuka, ínel ámeu jiaunake: “Ínomakem al-leiya, juka kabara ín täruri ín téakä béchibo.” ⁷ Enchimmeune én ínel jiaunake, junëli két chē júne al-leehuame ayunake jum téhuekahui, huépul juëna yóremta jíapsi kúaktek, huateg noventa áma bátani tü yóremem kaa jíapsi kúaktihuamta ámeu bëyeme béppa.

Jü ejemplo tómi tärurita bétana

⁸ O ketchi, ¿jábe jámutsu guojmamni taahuari tékil tómita jípureka, huépu tékil taahuarita tärükátek, kaa juka machiriata táaka, jíchikeka át jíápseka ä jariunake ä téau tájti? ⁹ Ä téakátek, ä amiigohuam éntok áa chíkola jóakame núnuka, ínel ámeu jiaunake: “Ínomakem al-leiya, juka tómita ín täruri ín téakä béchibo.” ¹⁰ Júnëli ketchi tine enchimmeu jiaahua, al-leehuame ayunake jume Diosta ángelesim násuku, huépul juëna yóremta jíapsi kúakteko.

Jü ejemplo jübuata yótumta ä jóapo yeu sikamta

11 Két ínel jiaahuak:

—Senu yoreme guoyim üusekay, 12 huanäi jü chë kaa yöhue ä áchaybeu ínel jiaahuak: “In áтчay, síme juka herenciata ín áttia, nechë ä mákka.” Huanäi símeta bem áttiahuamta ámet näikimtek. 13 Chúkula kaa jaiki taahuarim huéy, jü ä üusihua chë kaa yöhue símeta huaka ä jípurëu náu tójaka siika, mékka buiärau bíchaa. Ámani béja juka tómita kía guötiak, kaa tühuata joaka. 14 Të béja símeta ä tejalsuk, buere tébaa siika, huämi buiärapo. Huanäi tébäuri táytek. 15 Huanäi senu yoremtau huämi buiärapo jometau rúktek. Huäri ä buíammeu ä jaasek, kohuim ä suaya sáhueka. 16 Huanäi béja jume kohuim buä bëteri kóm huáttemta júne buä péaka am bitchay, të kaabe ä mimikay. 17 Huanäi béja áu temai táytek, éntok ínel ée táytek: “¡Juebena tekipanualerom ín áтчay jóapo yún buähuamta jípure! ¡Ínapo éntok ímí tébäi muuke! 18 Kíktekane ín áchaybeu huée báare. Huanäine ínel áu jiaunake: In áтчay, kanne tüisi tahuala Diosta bíchäpo éntok em bíchäpo junne; 19 béjane kaa em üusi ti júne ino téhuaapo yúmala; kía huate em tekipanualerom bénasë nee bitcha.” 20 Huanäi kíkteka, ä áchaybeu bíchaa siika.

’Huanäi jü ä áтчay, ketune mékka ä huéysu, ä téuhuak. Huanäi tüisi ä jiokoleka ä bitchak. Huanäi búiteka ä nankirika siika. Ä íbaktiak, éntok ä besiitok. 21 Huanäi hua ä üusihua ínel áu jiaahuak: “In áтчay, Diosta bíchäpone kaa tühuata yáala, éntok em bíchäpo. Béjane kaa em üusi ti júne ino téhuaapo yúmala.” 22 Të jü ä áchayhua jume ä sáyhuammeu ínel jiaahuak: “Sánkotem chë áma türik yeu huíkeka ä sánkotua, éntokem mámpo aniota át yétcha, éntokem ä bochatua. 23 Huaka beceerota chë áhuikem yeu tójaka ä mä. Jíbuänakete, ¡éntokte al-leerimmea buere pajkonake! 24 Bueítuk íri ín üusi mukilata bénasi näikiahuy; én éntok jíabitela. Tärutukay; të béja téuri.” Huanärim al-leerimmak äboj táytek.

25 ’Jü ä kësam üusi áman jákun huasau aaney. Huanäi ä yepsayo, ä jóau kaa mékka ä huéyo, juka jiponhuamta éntok juka yíhuamta jíkkajak. 26 Huanäi senuk áma sáyhuamta temajek jita áma huèhui. 27 Áapo ínel áu jiaahuak: “Jü em saila yepsak. Huanäi jü em áтчay beceero áhuik mäak, al-leaka türik yúmalata yepsakä béchíbo.” 28 Të hua usiari chë yöhue öomtek. Huanäi éntok kaa áman kibak báarey. Ä áchayhua yeu sika jiokot áu jiaahuak, áman ä kibak sáhueka. 29 Áapo éntok ä áchaybeu ínel jiaahuak: “Empo júneiya jaiki huásuktiapone enchi aniala, em nésau joaka, të jauhuey júne kaa chiva asölaata júne nee mik-la ín amiigom ín äbojnakë béchíbo. 30 Të íká em üusi jume jáamuchim kaa titihueme büru yorememmak rejteme, huaka em tómita ámet tejalek. Én éntok ä yepsako, juka beceero áhuiriahuamta júne mëtebok, áa béchíbo.” 31 Huanäi jü ä áchayhua ínel áu jiaahuak: “In üusi, empo jíba ínomak aane, éntok símeta huaka ín áttia, empo ä áttiak. 32 Të ëni tua türi al-leerimmea pajko béchíbo, bueítuk jü em saila mukpotä näikialatukay, të júchi jíabitek. Täruritukay, të béja téuri.”

16

Jü móoroma kaa tüisi tahuakamta ejemplo

1 Jesús ä discípulommeu két ínel jiaahua:

—Senu yoreme rikotaka móoromata jípurey. Huanäi ejtejhuariahuak íkäi móoromata huaka ä áttiahua kía ä guötiä bétana. 2 Huanäi hua ä tekohua ä núnuka ínel áu jiaahua: “¿Jítasu íri emo bétana ín jíkkajähui? Jume jíösiam cuentam áma em jípurëu inou tójja, bueítukë béja kaa móoromatunake.” 3 Huanäi hua móoroma búruk ée táytek: “¿Jáchisune annake jáni ëni ín teko béja tékilta nee úhuak? Kanne úttiak jíbuejeka buíata ín tekipanuanakë béchíbo, éntokne tiihue júne ín nétannakë béchíbo. 4 Béjane júneiya jita ín yáanakèhui, huatem bem jóapo nee

bem mabetnakë béchibo, béja kaa nee móoromatuko.”⁵ Huanäi jume ä tekohua huikiriamé hueuhuëpulaím núnnuk. Jü bát huémtau ínel jiaahua: “¿Jaikiksë ä huikiriiya juka ín teeko?”⁶ Áapo éntok ínel áu jiaahua: “Cien barril aceiteta.” Huanäi ínel áu jiaahua: “Ímï jíösiapo jïojteri jü em ä huikiriähui. Läütë yejteka, cincuenta barrilim jíba áma jïojte.”⁷ Chúkula júchi senuk temajek: “Émposu, ¿jaikiksë ä huikiriiya?” Áapo éntok: “Cien sako tirijkom ti au jiaahua.” Huanäi ínel áu jiaahua: “Ímï jíösiapo jïojteri jü em ä huikiriähui. Läütë yejteka, ochenta sakom jíba áma jïojte.”⁸ Huanäi hua ä tekohua juka móoroma kaa tüisi huémta úttileka taahuak, ä kóba súakä béchibo. Jume géntem én kat-riame tüisim kóba súhuak, jume Diosta úusim machiriata jípureme béppa.

⁹ Éntokne két ínel jiaahua: Ím ániapem kaa tü tómita huämém am kooba, jume amiigom. Huanäi béja íkái símeta lütek, ámanem mabetna, enchim yü jíapsinakepo.

¹⁰ Huä kaa jaikik jita jípureka júne tüisi áu huérianame, kía juebenak jita jípureka júne tüisi áu huérianake; éntok hua kaa jaikik jita jípureka júne kaa tüisi áu huérianame, két juebenak jita jípureka júne kaa tüisi áu huérianake.¹¹ Bueituk kaa tü rikoapo kaa tüisi enchim ayuk, ¿jábesu juka tua tü rikorata enchim mámpo yéchanake jáni? ¹² Huaka kaa enchim áttia kaa enchim suayako, ¿jábesu huaka tua enchim áttia enchim mák báanakejáni?

¹³ Jü senu sáyhuame kara guoy tekommeu tekipanua; bueituk huépülaik om-tianake; juka senuk éntok náknake. Juka huépülaik chë érianake; juka senuk éntok, kaitäpo ä bínnake. Karem Diosta nésau johua, éntok tómit jíba éaka jíapsa.

¹⁴ Símeta íkám jíkkajay jume pariseerom, bueitukim tüisi tómit jíapsekay. Huanärim ä junneriay.¹⁵ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínel jume emo tü yóremem tíame jum genteta bíchäpo, të Dios enchim jíapsi júneria; bueituk jume yoremem chë ériäu, Diosta bíchäpo jaiti maachi.

Diosta reytaka nésahueui

¹⁶ Moiséjta ley éntok jume profetam Juan Bautistatau tájti jíba siika. Huanäi naateka jü tü noki Diosta reytaka ä nésahue bétana huéeme nokhua. Büruka éntok úttiata johua, áman kimu báreka.

¹⁷ Chë kaa obiachi téhuekata éntok juka buíata lütinakëhui, huaka huépul léetrata leypo huémta kaa chúpanakeu béppa.

Jesús emo jubeka guötiahumta bétana nooka

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ Síme jábe ä jubiahua jímmaakame, éntok júchi täbuik jubekäteko, Diosta bíchäpo kaa tüisi tahuala. Éntok jü jámut jímmaarita nükame junne, két Diosta bíchäpo kaa tüisi tahuala.

Jü riiko éntok jü Láazaro

¹⁹ Senu yoreme riko aaney, tüisi finok sásankoka éntok béj-remta, éntok chíkti táapo buéresi ujoyorisi äbojteboka.²⁰ Senu két aaney netaneka jíápsay, Láazaro ti téhuaaka, huakaï puertapo au huiksisimey símet takahuat sáhuaka.²¹ Rikota mesapo kóm huáttemta júne buä péiyay jobobáreka. Chüum júne béja áu sájaka, jume sáhuam ä tetëbuariay.²² Jauhueka muukuk, jü netanëra. Huanäi jume ángelesim ä núk sájjak, áman Abrahamta anëhui. Jü riko éntok két muukuk; huanäi máahuak.²³ Áman táijpo jïokot éaka, jikau remtek. Huanäi béja mékka jákun juka Abrahamta bitchak, Láazarota éntok áamak kátekamta.²⁴ Huanäi chaayeka ínel jiaahua: “¡In áтчay Abraham, nechë jïokolë! Jukë Láazarota ä sútu púnta báapo kómoniaka nee äbo nínta síparia sáuhue. Bueitukne tüisi jïokot éiya ímï

béetëpo aneka.”²⁵ Të jü Abraham ínel áu jiaahua: “Üusi, áahuë huáate, empo síme tühuata jípurey áman buíapo jíápsaka, jü Láazaró éntok jiokot máchiraata bitchak. Én éntok, áapo juka tühuata mabet-la, empo éntok juka jiokot máchiraata.²⁶ Éntok két senu huéeme áma aayuk: Siba tüisi mékka kömitaka áma óorek enchim éntok ito násuku. Júnëli béja jume ímí áman bíchaa enchimneu kat báareme, kara áman kaate. Huannäbotana bina bíchaa jünem kara äbo kaate.”²⁷ Huanäi ínel áu jiaahua: “Emoune nok buaana, ín áтчay Abraham, jukë Láazarota ín áтчay jóau jaase,²⁸ bueitukne mamnim sailak. Áman íkäi ámeu noknake, kaa ímin jiokot machikun am téunakë béchíbo.”²⁹ Huanäi Abraham ínel áu jiaahua: “Moiséjta éntok jume profetamim jípure; ¡huamerim jikkajjnake!”³⁰ Huanäi áapo ínel jiaahua: “Èe, ín áтчay Abraham, të senuk jume kókkolam bétana ámeu yepsakim jíapsi kúaktinake.”³¹ Të Abraham ínel áu jiaahua: “Juka Moiséjta éntok jume profetam kaa am nok jikkajj bárëtek, kéchim huaka kókkolam násuk jíabitekamta bíchak jünem kaibum emo jíapsi kúaktianake.”

17

Jioptuahuamta bétana jiojteri

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Jesús jume ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jíba ayunake huaka genteta jioptuaka kaa türiu bíchaa ä núnume. ¡Të jiokochia hua yoremta béchíbo jábeta jioptuame!² Chë tüisi áu huée éiyey, juka téta át tutujhuamta kutánaapo át súmahuaka bahuéu kóm jímmaahuako, të kaa am jioptua éiyey ímëi ili uusim.³ ¡Emem emo suaya!

‘Juka em saila kaa tüisi émomak tahuak kuttilasë áu nooka; áu ä jíapsi kúaktek éntok, Akë ä jiokore.⁴ Senu táapo guoy búsanisi kaa tüisi émomak ä tahuako, guoy búsanisi émou ä nótteko: “Kanne júchá yáanake tä jíay”, Akë ä jiokore.

Huaka jita súalhuamta jáchin machisi úttiakähui

⁵ Jume apóstolim Señortau ínel jiaahua:

—Diosta súalhuamtë itot büruria.

⁶ Huanäi jü Señor ínel jiaahua:

—Tua lütüriapem Dios ehuamta súalëtek, kía mostaaza báchiata beletchisi junne, arem ínel jiäu éiyey jü júya sicómoro téamtahui: “Emoë póponaka bahuepo emo kétcha”, huanäi jü júya enchim nésahuepo áman ayu éiyey.

Sáyhuamta yä éähui

⁷ ‘Jábesu eme, senu enchim sáhuemta möitemta o chë animaalim suayamta, huasa bétana ä yepsayo, ¿sep ínel áu jiaunake: “Binë huéiye, mesahuë yejte”?⁸ Èe, ál-la ínel áu jiaunake: “Buähuamtë yáuhua, täbui sánkompë kóbate. Huanärë nee miika. Nee jibuäsuko éntok nee jita jisuko, béjë jibuä, éntoke jita jëye.”⁹ ¿Jachu ä Dios buánianake, huaka ä sáhuëhui ä nésahui ä yák tíaka? Jíba tua èe.¹⁰ Júnëli két eme síme juka Diosta nésahui enchim át sáyhuä chúpak, ínëlem jiaunake: “Ítapo nésauta joame kaita béchíbo türi; itom át sáyhuäu jíbate yáuhuak.”

Guoj mamni leprosom

¹¹ Jü Jesús jum buere joära Jerusaléniu bíchaa huéeka, jü Samaria éntok Galiléa buíarata náu násuk áman siika.¹² Senu pueblou yebisiseka ä huéiyo, guojmamni yoremem sáhua leprá téamta kókoaka ä nankirika yeu sájjak. Huanärim ili mékka jápteka,¹³ kusisi chayekam ínel jiaahua:

—¡Jesús, Maestro, itomë jiokore!

¹⁴ Áapo éntok am bíchaka ínel ámeu jiaahua:

—Ámanem tiöpopo tékiakammeu kaate.

Huanärim katekasu türiak. ¹⁵ Huanäi huépülaka áu bíchaka éntok áu türi jüneriaka, tüisi kusisi chayeka éntok Diosta úttileka áu nóttek. ¹⁶ Jesústau tónommia kíkteka, ä pújba buíau kóm yúmariak, ä Dios buaníaka. Ī yoreme éntok huam Samariapo jometukay. ¹⁷ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—¿Jachum kaa guojmamniakay jume türiakame? ¿Jáksum aane, jume huate bítan yoremem türiakame? ¹⁸ ¿Jachu ĩri huépülaika kaa itom pueblopo jomesu nóttek, Diosta baysahueka?

¹⁹ Huanäi ínel áu jiaahua:

—Diosta em súalëu enchi jínëuk. Yejtekë siime. Tüiriläe.

Jächin juka Diosta reytaka nésahuëhui itou yebijnakëhui

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Jume pariseerom juka Jesústa temajek, jauhuey juka Diosta reytaka ä nésahueu yebijnake bétana. Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—Juka Diosta reytaka ä nésahueu yepsay kaachinte itom pusimnea ä bínnake.

²¹ Kaabe ínel jiauna: “Ímĭ aane”, o “Júmü aane”; bueĭtuk jü Diosta reytaka ä nésahuepo én ĩmĭ enchim násuk aane.

²² Huanäi jume ä discĭpulommeu ínel jiaahua:

—Të tiempo yúmanake ínapo Yoremta Üusi kĭa huépül taahuata júne enchim bít peenakëhui, të katem ä bínnake. ²³ Huanäi ínëlim enchimmeu jiaunake: “Ím aane”, o “Áman aane.” Të katem áman sásaka, éntok katem áme sáu rejte. ²⁴ Bueĭtuk juka yúku béroktita téhueka bétana sejchúkti ániata nahuau tájti ä machiriakäpo bénasi, junëline bĭttunake ínapo jü Yoremta Üusi taahuarita yepsayo. ²⁵ Të úttia ketune juebena jĭokot máchiraata ín bínnaakëhui, éntok huaka génte én huémta nee omoutenakëhui. ²⁶ Noéta taahuarimpo bénasi, ánëli két huéenake, jü Yoremta Üusi yepsayo. ²⁷ Jĭbuáhuay, éntok vino jĭhuay, emo jubiahuay éntok emo kunahuay, Noéta arcau kibakeu tájti. Huanäi béja yepsak, jü buere bánia diluuvio. Huanäi sĭmetaka kókkok. ²⁸ Ánëli két siika, jume Lotta taahuarimmet: jĭbuáhuay, jĭta jĭhuay, jĭta jĭnnuhuay, jĭta nénkihuay, éntok ethuay, éntok káatehuay; ²⁹ të juka Lotta jum Sodoomapo yeu ä sik jĭbba, táji yúkkuk, éntok azufre téhueka bétana. Huanäi sĭmetaka kókkok. ³⁰ Júnëli huéenake júnakoy táapo Yoremta Üusi yepsayo.

³¹ ‘Huäri taahuarit hua jábe kárit jikat aneme, éntok juka áttiahuata káapo jĭpurëtek, katem kóm sika áman kibakeka ä nü báanake; senu éntok áman huajpo anëtek, kaa ä jóau nótti báanake. ³² Huä Lotta jubiabeu yeu sikamtahuem huáate. ³³ Sĭme jume ä jíapsi jĭnëu báareme ä tärúnake. Éntok sĭme jume ä tärúkame ä jĭnëunake.

³⁴ ‘Énne enchimmeu ínel jiaahua, huäri tukaariachi guoyikam jĭpetampo náu tónake. Huépülaka núk sákana; senu éntok áma tō sákana. ³⁵ Guoy jáamuchim nanahuit jábueka tujnake. Huépülaka núk sákana; senu éntok áma tō sákana.

³⁶ Guoy yoremem huajpo annake; huépülaka núk sákana; senu éntok áma tō sákana.

³⁷ Huanärim ä yómmiaka, ínel áu jiaahua:

—¿Jákusu huéenake jāni ĩri, Señor?

Huanäi áapo am yómmiak:

—Jum mukirata bökäpo, huämĭrim náu yáijnake, jume tekuem.

18

Jámüt jókoptulame éntok jü juez kaa lütüriata joame

¹ Jesús senu ejemplota ámeu yétchak, jíba Diostau buanhuamta itou bëyë bétana, kaa kóm éaka, ² ínel jíakari:

—Senu pueblopo yäut aaney, Diosta kaa májhueka éntok yoremem kaa yöreka. ³ Huämi pueblopo két aaney, senu jámut jókoptulataka, élaka hua jueztau yeyepsaka, lütüriata áu yáaria íaaka jü áamak nok peleytamtamaki. ⁴ Jü juez éntok kaa báarey; juebena taahuarim béja huéiyey. Të chúkula béja ä jíápsipo ínel jiaahua: “Éläposune kaa Dios huáate, éntokne kaa jábe yoremta yöre, ⁵ të ä jámut jókoptula múksi jíba nee bitcha. Júnel béchibone ä anianake, jamak koloptune nee öomtituanake.”

⁶ Huanäi ínel jiaahua jü Señor:

—Akem ä nok jíkkaja, juka juezta námakak jíápskamta. ⁷ ¿Jachu jü Dios kara lütüriata am yáaria jáni jume ä ériähuim, jume taahuapo éntok tukaarit naa búrujti áu buaname? ¿Jachu tebe tiempota simsuko, béja am nok mabetnake jáni?

⁸ Enchimmeune ínel jiaahua läuti lütüriata am yáarianake. Të juka Yoremta Üusi yepsak, ¿jachu ketune ayunake jáni jü Dios eehuame ímí buíapo?

Pariserom éntok tómita náu tóijleero

⁹ Jesús täbui ejemplota ámeu yétchak, jume huate emo tü yöremem tíaka, huatem éntok kaa tüisi bíchammehui. Ínel ámeu jiaka:

¹⁰ —Guoy yoremem tiöpou kiímuk, Diostau buanboka. Senu pariserotukay, senu éntok yäura tómita náu tóij-lerotukay. ¹¹ Jü pariseero huéeka ínel ä jíápsipo Diostau buaanay: “Dios, enchine baysauhue bueítukne kaa jume huate yoremem bénna; ékbualerom, éntok kaa lütüriata boojoriamé. Kanne kía ják jáamuchim jípure, éntok ä yäura tómita náu tóij-lerota bénasi júnene kaa ántuari. ¹² Semanapone guosa ayuuna, éntok síme ín kobäune diezmo.” ¹³ Të jü yäura tómita náu tóij-leero éntok, mékka tónommia huéeka, jikau júne kaa remti báarey. Táhuít jíba áu chónaka, ínel jiaahuay: “Dios, nechë jiokore, nee kaa tü yöremtukä béchibo.” ¹⁴ Ínapo ínel jiaahua íri ä jóau kóm siika béja jiokoritaka, të jü pariseero ée. Bueítuk hua áu buérialéme kóm tahuariana; hua áu kóm tahuariame éntok tóboktiana.

Jesús ili usimmet tü nokta chuppak

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Jume ili usim áu nüpahuak, ámecham mánte íaaka. Jume discípulom, júkái bíchaka, ámehuim öomtek, jume áu am nüpakammehui. ¹⁶ Të Jesús am núnuka ínel ámeu jiaahua, ä discípulommehui:

—Akem am tójja, éläpo jume ili usim inou kannake, éntokem katem jukaram taktiria; bueítuk juka Diosta reytaka ä nésahuepo júmëi bénasi emo nüyeme ä áttiak.

¹⁷ Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, hua kaa ili usita bénasi éaka Diosta reytaka ä nésahueu mabetakame, kaibu Diosta reytaka nésahuepo annake.

Jü jübua yötume riiko

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Senu yoreme yäurapo kátekame ä temajek, ínel jíakari:

—Tü Maestro, ¿jítasune yáanake, juka yü jíapsihumta jípu béchibo?

¹⁹ Jesús ínel ä yómmiak:

—¿Jatchiakasë nee tü yöreme tíiya? Kaabe éntok chë türi ímí buíapo, jü Dios jíbba. ²⁰ Jume mandamientomë täya: “Katë kía ják jáamuchim jípunake; katë jábeta mäa; katë ékbua; katë jábeta bétana ára nókichiata nooka; em áchayë yöre, éntok em áiye.”

²¹ Huanäi áapo ínel jiaahua:

—Símetane íkái huéria ín usitukäpo naateka.

²² Jesús íkái jíkkajaka ínel áu jiaahua:

—Ketune senu huéeme émou bëye: simete juka em jípurëu nénkaka, poloobem ä miika; huanäre téhuekapo rikoata jípunake; éntoke inou rúkteka nee guojaase.

²³ Huanäi áapo íkái jíkkajaka kaa al-leaka taahuak, buëituk tüisi yún tómeKay.

²⁴ Jesús ä bíchaka, siirokaka taahuak. Huanäi ínel jiaahua:

—¡Tepa tüisi obiachi Diosta reytaka ä néshuepo am kimunakë béchïbo, jume riikom! ²⁵ Chë júne kaa obiachi jükia pusimpo camellota áma huam yeu huéenakë béchïbo, jü yún tómeKamta Diosta reytaka ä néshuepo ä kibaknakëhui.

²⁶ Huanäi huate íkái jíkkajaka, ínel áu jiaahua:

—Huanäisu, ¿jábese júntuk jínëutunake?

²⁷ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jum yoremem kara árahuëpo, Diosta béchïbo kaa obiachi.

²⁸ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, ítapo simeta itom jípurëu tö sájjak, enchi guojaa báreka.

²⁹ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—Lütüriapone ínel enchimëu jiaahua, kía jábe júne ä jóa tö sikame, ä áchayhuam, ä sailahuam, ä jubiahuata, éntok ä úusim, Dios reytaka ä anëpo an báreka, ³⁰ chë júne áa béppa ä jípunake ímí ániapo; huame taahuarim äbo huémmet éntok, yü jíapsihuamta jípunake.

Jesús ä muknakeu ámeu nooka

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Jesús jume doocem bempolaim móchala núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Énte buere joära Jerusaléniu bíchaa jikau kannake, simetaka jume profëetam Diosta Üusi bétana jïojtekäu chúpnaKë béchïbo. ³² Bueituk jume kaa judíom mámpo tóijna. Huanäi ámanim béja tüisi ä junnerianake, éntokim ä buere áunake, éntokim át chít huáttinake. ³³ Huanärim tüisi ä bemmuchaka, akim ä mënake; të báij taahuarim huéy jíabitenake.

³⁴ Të bempo tóktim kaa át jünéaka taahuak, jita ä nokähui. Í noki áme béchïbo kaa jünakiachitukay; katim át jüneiyay jita ámeu ä nok bárëhui.

Senu lípti bitchak, Jericópo joome

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Ínel yeu siika: Jesústa pueblo Jericóu yebisiseyo, senu lípti böo mayoat káteka nétaney. ³⁶ Juka genteta juebenak katemta jíkkajaka, jü lípti nátemajek jita huëhui.

³⁷ Huanärim ä téjhuak, juka Jesús Nazarenota áma huam huë bétana. ³⁸ Huanäi kusisi chay táytek, ínel jíakari:

—¡Jesús, Davidta Üusi, nechë jïokore!

³⁹ Jume bát kateme éntok ä nok pappattiay, kaa múksi ä jiau sáhueka. Të áapo chëhuasu úttia chaayey:

—¡Davidta Üusi, nechë jïokore!

⁴⁰ Huanäi Jesús kíkteka ä núnutebok, ä anëu bíchaa. Huanäi áu ä yepsako, ä temajek:

⁴¹ —¿Jítasë nee émou yáa ía?

Huanäi jü lípti ínel jiaahua:

—Señor, bít-huamtane huáatia.

⁴² Jesús ínel áu jiaahua:

—¡Akë ä mabeta! Em nee sualë béchïbë bíchaka taahua.

⁴³ Huämi horapo jü lípti bíchaka taahuak. Huanäi éntok juka Jesústa guojaasek, Diosta baysahueka. Jü síme génte íkái bíchaka két Diosta úttileka taahuak.

19

Jesús éntok jü Zaqueo

¹ Jericóu kibakeka jü Jesús, jum pueblopo násuk áman huéiyey. ² Huanäi ínel yeu siika: Senu yoreme Zaqueo ti téhuaakame, jume tómita náu tóij-lerommeu yáuttukay, éntok ríkotukay. ³ Jesústa bíb báreka éiyay, jünee báreka ä jábétukähui. Të kaa áma yuumay, juka genteta búru béchibo, bueítuk tüisi kómelatukay. ⁴ Huanäi ä bíb báreka, áapat búiteka júya buëurukut jámuk, sicómoro téamtachi, Jesústa huéenakepo ámani. ⁵ Jesús béja áman yepsaka, jikau remteka ä bitchak. Huanäi ínel áu jiaahua:

—Zaqueo, emoë bamijtuaka kóm huéiye, bueítukne em jóau yebijnake éni.

⁶ Huanäi jü Zaqueo láuti kóm sika tüisi al-leaka ä mabetak. ⁷ Íkái bíchaka, símetaka kaa türík Jesústa bétana nok táytek, senu kaa tü yóremta jóapo ä tahuak tíaka.

⁸ Huanäi Zaqueo kíkteka, Señortau ínel jiaahua:

—Juyu, Señor, jume poloobem násuk áman juka ín jípurëune am mik báare; senuk báitahuaka ä ékbuariak junne, naikisi áa béppane ä nóttirianake.

⁹ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Én íari taahuarit ímí jóapo yepsak, jü yore jínëihuame, áapörík két Abrahamta üusitukä béchibo. ¹⁰ Bueítuk ínapo jü Yoremta Üusi äbo siika, juka áu tárulata jariuseka ä jínëu báreka.

Jü yoreme tómita mákhuaka ä búruria iaahuaka ejemplo (Mt. 25:14-30)

¹¹ Íkái am jíkkaijsuk, jü Jesús ejemplota ámeu yétchak, Jerusaléniu kaa mékka ä aneí béchibo. Bempo éntok ínel éiyay: Jü Diosta reytaka néshahueu én ímí horapo abe yepsa. ¹² Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Senu yoreme yáura usiarimmak huéeritaka ím aaney. Huanäi mékka senu buiärau bíchaa siika, ámani reytu báreka, chúkula éntok äbo nótti báreka.

¹³ Huanäi béja sim báreka, guoj mamni ä tekipanualerom núnnuk. Yún tómita nátepola am mákkak, ínel ámeu jíaka: “Íkarem tómita tekipanuatua ín yepsäu tájti.”

¹⁴ Të jume áma pueblopo joome katim ä huáatiay. Huanärim genteta náu tójaka áa sáu am jaasek nokta huériame, ínel áu jíakari: “Katte íkái ito béppa yáuttu íaa.”

¹⁵ Huanäi béja áapo nótteka, juka yáurata mabetchulataka, am núnutebok huame ä tekipanualerom jume tómita nülame, am júneria báreka jáchin machisi am tekipanuakähui.

¹⁶ Senu bát áu yepsak, ínel jíakari: “Señor, jü em tómi, guojmamnik áa béppa koobak.” ¹⁷ Huanäi áapo ínel áu jiaahua: “Türi, tüise ára sáutu; jum ilikkiku tüisi em tekipanuakä béchibo, guojmamni pueblommehuë yáuratunake.”

¹⁸ Senu júchi áu yepsak, ínel jíakari: “Señor, jü em tómi mamnik áa béppa koobak.”

¹⁹ Huanäi íau két ínel jiaahua: “Empo kétchi mamni pueblom béppë yáuttunake.”

²⁰ Senu júchi áu yepsak, ínel jíakari: “Señor, ímí óorek jü em tómmi; payumpone kutti ä súmmak, ²¹ bueítukne enchi májhuey, em yórem juénatukähui, kaa em ják óreri nunüyë tíaka, kaa em echakäu júne tobotoboktiä tíaka.”

²² Huanäi jü rey ínel áu jiaahua: “¡Empo kara sáutu! Juka nokta em tempo yeu sikamta, júkaine emót kúaktianake. Tüise júneiya nee yorem juénatukähui, kaa ín ják ériari ín nunüyhui éntok kaa ín echakäpo nee jita tobotoboktiähui. ²³ Jatchiakasu ¿júntukë kaa juka ín tómi bancopo óorek, én juka bancotane yore bebejtuäu mabet éiyey?”

²⁴ Huanäi jume áma anemmeu ínel jiaahua: “Juka tómitem ä mák-ri ä úhua; juka guojmamni tómita áa béppa kobalatem ä mákka.”

²⁵ Bempo éntok ínel áu jiaahua: “Señor, béja juka guojmamni tómita jípure.”

²⁶ Áapo éntok ínel am yómmiak: “Ínelne enchimmeu jiaahua, hua jita jípureme júchi huatek máktunake; hua kaita jípureme

éntok, hua ilikkik ä jípurëu júne ä úhuaatunake. ²⁷ Éntok két huame nee béj-reka kateme, jume kaa áme béppa nee yäuttu iaame, jümëi éntok inohuem am huéria. Huanärem ín bíchäpo am kóba chúktia.”

*Jesús tüisi mám tájtirihuaka buere joära Jerusaléniu kibakek
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)*

²⁸ Íkäi noksuka, bát kíktek buere joära Jerusaléniu jikau böochi. ²⁹ Béja abe huame pueblommeu yepsaka, Betfagéu éntok Betaniahui, jü káhui Oliivo téamta náapo aneka, guoyim ä discípulom áman jaasek, ³⁰ ínel ámeu jíaka:

—Huä pueblou ito beu kaa mékka kátekamtahuem nóite. Áman yájakem buruta áma chákamta téunake; kaabe jee át jote. Akem ä búttiaka, äbo ä huéria. ³¹ Jábeta enchim temajek jita béchïbo enchim ä búttiähui, ínëlem áu jiauna: “Jü Señor ä huáatia.”

³² Jume ä discípulom sájaka, ä téuhuak, Jesústa am téjhuaakäpo Bénasi. ³³ Huanäi juka buruta am búttiay jume ä áttiakame am temajek, ínel ámeu jíaka:

—¿Jatchiakem juka buruta butbúttia?

³⁴ Bempo éntok ínel jiaahua:

—Bueituk jü Señor ä huáatia.

³⁵ Huanärim Jesústau ä nüpak. Jume bem sánkomim burutat óreka, Jesústa át jikat yétchak. ³⁶ Huanäi ä huë pámani jume sánkomim áapat guötiasakay. ³⁷ Béja áman jëla kóm kateka kahui Oliivo ti téhuaakapo, síme jume ä discípulohuam áa sáu kateme chay táytek, al-leaka éntok Diosta úttileka, jume jauhuey kaa bíbithuame bem bíchakä béchïbo. ³⁸ Inëlim jiaahua:

—¡Yörisi maachi, jü Rey Diosta téhuampo itou yepsame! ¡Yánti jíapsihuame áman téhuekahui, éntok lóoria jikachi!

³⁹ Huanäi huate pariseerom jume genteta násuk aneka áu ínel jiaahua:

—Maestro, em discípulome chay yáatiria.

⁴⁰ Áapo am yómmiak, ínel jíakari:

—Enchimmeune ínel jiaahua, ímëi kaa jíaleyo, jume tétam chay táytinake.

⁴¹ Béja kaa mékka áman huéeka, juka buere joära Jerusalénta bíchaka, áa béchïbo buaanak, ⁴² ínel jíaka:

—¡Empo jüneätek kía iäri em taahuarit junne, jítasu hua yánti jíapsihuamta yore mákka! Të én huäri ésoni, éntoke kara ä bitcha. ⁴³ Enchimmehuim huéiye jume taahuarim, jume enchi omtíame enchi kóräituanake. Huanärim enchi kóntiaka nate chíkola émou kimunake. ⁴⁴ Huanärim buíau enchi tátabnake; jume em úusim éntok simeta juka em áttiak, kaitapo ä tahuarianake. Kaita téta nat béppa joka tahuanake, kía juka émou bíttuata, enchi jínëunakemta kaa em ä mabetakä béchïbo.

*Buere tiöpopo jita nénkiriom yeu jaahuakame
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)*

⁴⁵ Huanäi tiöpopo kibakeka, jume áma jita nénkame éntok jita áma jínnume päkun yeu am bep táytek, ⁴⁶ ínel jíakari:

—Júnel jïojteri: “In kári Diostau áma nok béchïbo”; të eme lak-roonim áma éusu béchïbem ä jípure.

⁴⁷ Huanäi chíkti táapo tiöpopo am majtiay; të jume tiöpopo nésahueme, leyta am mamajtiame, éntok jume yoremem jum pueblopo chë yörihuame, ä mëbáreka jíba éiyay. ⁴⁸ Të kaitachim jahuite máchiakay, bueituk síme jü génte tüisim át suaka ä jíkkajay.

20

Jü Jesústa yäura

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Séjtuł táapo Jesús jum tiöpopo juka genteta am majtiayo entok tü nokta yore jínëhuamta bétana huémta ámeu am nookay, ámam náu yájjak jume tiöpopo tékiakame, jume judíom leyta mamajtiame, éntok jume ou yoiyöturim. ² Huanärim ínel áu jiaahua:

—Itomë téjhua, ¿jábeta téhuamposë íkái johua? O, ¿jábe yäurasu íkái licenciata enchi mák-la?

³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Ínapone két senu huémta enchimieu nátemajnake. Nechem ä yómmianake:

⁴ ¿jábeseu juka Juanta äbo bíttuak ä batönakë béchibo? ¿Dios, o jume yoremem?

⁵ Huanärim bempo náu nok táytek, ínel jíakari:

—¿Jáchinsutä yómmianake? Ítapo Diosta bétana huéiye ti ä yómmiako, ínel itou jiaunake: “¿Jatchiaka júntukem kaa ä súsualek?” ⁶ Yóremraata bétana huéiye, jü pueblo itom mamaasunake; bueítuk síme juka Juanta PROFEETAPO ä TÄYAY.

⁷ Huanärim kaa emo jüneä tíaka taahuak, jábeta juka Juanta yäurata ä mák-latukähui. ⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo júne kaibu enchim téjhuaanake jita yäurata nee ä licenciakähui.

Jume tekipanualero jujuënam ejemplo

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Sep íkái ejemplota ámeu nok táytek jume géntemmehui:

—Senu yoreme párasim eechak, yorem tekipanualerom ä réuhuak. Huanäi mékka jákun buiärau bíchaa siika éntok bínhua áman aanek. ¹⁰ Huanäi béja juka etta chúpey, senuk ä sáhuëu áman jaasek huame tekipanualerommehui, juka áma chúpemta ä jájamëu ámeu ä au sáhueka. Të bempo tüisi ä bépsuka, kaita ä mákaka ä simtuak. ¹¹ Huanäi jü etta áttiakame júchi senuk ä sáhuëu áman jaasek. Íkärim éntok, buere áusuka kéchim ä bépsuka, kaita ä mákaka ä simtuak. ¹² Júchi béja bájim huëpo senu ä sáhuëu áman bíttuak; íkärim júchi kókosi ä yáaka pákun yeu ä béebak.

¹³ ‘Huanäi jü huaj etta áttiakame ínel jiaahua: “¿Jítasune júntuk én yáanake? Juka ín üusi chë ín nákéune én áman bíttuanake; jamak júnem íkái bichäteko ä yörinake.” ¹⁴ Të jume etta suayame ä bíchaka, náhuim nookak, ínel jíakari: “Íri jü síme ettamak tahuaseka huéeme. Atä mënake. Huanäi jü echi itom mámpo tahuanake.” ¹⁵ Huanärim huajpo pákun yeu ä tójaka, ä mëak.

Huanäi Jesús am natemajek:

—¿Jáchisu júntuk am yáanake jáni, jü páras etta áttiakame? ¹⁶ Äbo sika síme huame tekipanualeom súaka, huanäi ä buía tábuik ä máknake.

Huanärim bempo íkái jíkkajaka, ínel jiaahua:

—¿Dios áapo itom áma yeu huíknake!

¹⁷ Të áapo am bíchaka, ínel jiaahua:

—Huanäi ¿jáchisu júntuk jiau báare jáni jü jöjteri? Ínel jiaka:

Jume kárita joame jü téta bem omoutekähui,
huári téta tua jum ejkinapo káata naatenäpo huéiye.

¹⁸ Kía jábe júne huári tétat huéhekame, chíbela kóttinake; júri téta éntok jábetat kóm huéheko, tókti ä jótanake.

Jume impuestom béjtuahuame

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ Jume tiöpopo tékiakame sáhueme, éntok jume judíom ley am mamajtíame Jesústa buíj bábarekay huämi horapo, bueítukim át jünëiak bempörim bétana ä nokakäu juka ejemplota ä yéchakähui. Tem juka genteta májhuey. ²⁰ Huanärim éhuil huatem áu jaasek, tü yóremem bénasi emo am nü sáhueka, áamak ejtejhua jita nokpo júne yäurata béj-reka huëpo ä jaatia báreka, yäuratau ä nätua báreka.

²¹ Huanärim ä nátemajek, ínel jákari:

—Maestro, jüneate tua juka lütüriata enchi nokähui, éntok huéchiasi enchi am majtiähui, kaabeta áma yeu púaka juka Diosta böo lütüria em majtiähui. ²² Itome tejhua: ¿jachu ítapo juka rey Césarta jume impuestom mákpo yúmala, jehui o ëe?

²³ Të áapo, ámet jünéaka jáchin am jiau báreka júkai am nokähui, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiaka eme junëli nee huite cháaria áma nee tátab báreka? ²⁴ Huépul tómitem nee bíttua. ¿Jábesu íkai pújbak, éntok jábesu am téhuak jume áma jiojterim?

Huanärim ínel ä yómmiak:

—Bueítuk jü César.

²⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Juka Césarta áttia Césartem ä mákka; juka Diosta áttia éntokem Diosta ä mákka.

²⁶ Huanärim kaitachä jaatia máchika taahuak, jita nokpo júnem kara ä jaatiay, jü genteta jíkkajäpo. Áachim guómtilatata taahuak, ä jíkkajaka jáchin am nok yómmiakähui. Huanärim kaa jáleka taahuak.

*Júchi jíabitehuamta bétana nátemajhuame
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)*

²⁷ Huanärim áma yájjak huate saduceom, jume kókkolam júchi jíabitenakeu kaa súaleme. Huanärim ä temajek:

²⁸ —Maestro, jü Moisés ä jiojteri tö sikäpo ínel jiaahua: Senu yoremta ä jubiahua tö mukuk áa bétana kaa usim jípurek, ä sailahuatuk ára ä nüye huaka jámut jókoptulata, usim áachä jípunakë béchibo ä sailhua mukukamta béchibo.

²⁹ Bueítukim ími aaney, guoy búsanika emo sailaka. Huä bát huéeme juubek; të muukuk, kaa üuseka. ³⁰ Jü ä saila áa sáu huéeme juka jámutta tö kókkota nüka. Huanäi két muukuk, kaa üuseka. ³¹ Huä bájim huëpo jüri kéchá nüka. Júnëli síme jume guoy búsanikam ä juubek, éntokim kókkok, kaa usim át jípureka. ³² Chúkula éntok két jü jámut muukuk. ³³ Huanäisu júnakoy jum kókkolam jíabitëpo, ¿jábesu júntuk hua tua ä jubnakeme? Bueítuk síme jume guoy búsanika ä jubekay.

³⁴ Huanäi jü Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ími ániapo jume óhuim jujube; jume jáamuchim éntok kukuna. ³⁵ Të huame tüisi tahualame, áman téhuekau yúmakame éntok kókkolam jíabitehuamta jájamekame, ámani kaabe emo jujube, nim kaabe kukuna, ³⁶ bueítukim kara júchi kókkoka tahananake; ángelesim bėnanakemme. Kókkolam násuk bem jíabitekä béchibo, Diosta úusimtunakemme. ³⁷ Áapo, jü Moisés junne, jum ä jiojteripo jü zarza béetemta bétana ä nokäpo, itom ä téjhua kókkolam júchi jíabitenakėhui. Huämi ínel jiaahua: Jü Señor Áapo Abrahamta Dios, éntok Isaacta Dios, éntok Jacobta Dios. ³⁸ Bueítuk Dios kaa kókkolammeu Dios, ál-la jíápsammehui; bueítuk áapörík béchibo símetaka jíápsa.

³⁹ Huanäi huate judíom ley am mamajtíame ínel jiaahua:

—Maestro, huéchiasë ä nookak.

⁴⁰ Kaitam éntok áu nátemaj péaka taahuak.

¿Jábesä üusek juka Cristota?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchisuntukim juka Cristota Davidta üüsü tíiya? ⁴² Bueituk David Salmompo ínel jiaahua:

Jü Señor ín Señorbeu ínel jiaahua:

“In bátam bétanë yejte,

⁴³ jume enchi béj-reka kateme em guókim bétuk ín tójäu tájti.”

⁴⁴ ¿Jáchisu júntuk jú Cristo Davidta üussitunake, áapörík Davidta áu ä Señor tíäteko?

Jesús jume judíom ley am mamajítame nätuaka nookak

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Síme Pueblo ä jikkajay, huanäi Jesús ä discípulommeu ínel jiaahua:

⁴⁶ —Jume judíom ley am mamajítame bétana, tüisem emo suaya. Tüisim ä musäule juka tettebek bem sánkonakëhui, áman pláazapo yörisi bem tetebotuahuähui, jum tiöpopo bát bankommet bem jonakëhui, éntok jum jíjibuahuäpo jume bankom bát jokammet bem jotenakëhui; tüisim ä bäsule. ⁴⁷ Jume jámut jókoptulame símeta ili bem jípurëhuim am üuhuaka, bempola jíba ä nüye, éntok bem kaa tühua yáarim éso báreka bínhua Diostau buabuana. Ímëi ínel jume chë jiokot máchiraata mabetnakeme.

21

Jü jámut jókoptulata limojnari

(Mr. 12:41-44)

¹ Jum tiöpopo Jesús jume yún tótomekame bitchak, jum kajapo tómitam joayo, limojna tómita öorehuäpo. ² Huanäi senu jámut jókoptulata tüisi poloobeta bitchak, guoy ili cobre tómita áma ä joayo. ³ Huanäi ínel jiaahua:

—Lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, i jámut jókoptula póobe símem béppa chë yún ä nénkak; ⁴ bueituk síme jume huate áma ä óorek, Diosta ofrenda béchibo, juka nakulia ámeu yeu bilata. Të áapo ä poloobétukä násuk junne, símeta ä jípurëu ái ä jíapsinakeu áma óorek.

Jesús juka tiöpota tátabnä bétana nookak

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Huate jú tiöpota bétana náu ejtejuhay, uyyorisi ä bíttu bétana téta uyyoyorimmea ä yáari béchibo, éntok huate jítasu jáni áma Diostau näikiaritayi. Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

⁶ —Taahuari yúmanake íkai símeta enchim bíchäu tátabnähui. Kía huépul téta júne kaa nat béppa joka tahuanake.

Jume señalim ániata lütiseyo

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Huanärim ínel ä temajek:

—Maestro, ¿jahueysu ayunake iri? ¿Jíta señalsu ayunake íkai huée báareyo?

⁸ Jesús éntok ínel jiaahua:

—Jítachem suuhua, kaabe enchim bätäunake. Bueituk büruka yáijnake ín téhuampo, ínel jíaka: “Ínapone jú Cristo”, éntok ínel jíaka: “Íri ájãria jú taahuari.” Të eme katem am guojaanake. ⁹ Éntokem juka nássuahamta bétana nokhuay jikkaijnake. Éntok genteta emo béj-reka emo tóboktiay, katem guómte; bueituk jíba iri bát huéenake; të kee jee yuuma, juka ániata luutinakëhui.

¹⁰ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Jume naciónim huate naciónim béj-reka emo tóboktianake; jume reyim éntok huate reyim béj-reka náassuanake. ¹¹ Jü buía buere áu yoyoonake; tüisi tébaatunake; génte éntok máujnake. Kökoa ayunake kía ják junne; jum téhuekapo éntok buere señalim ayunake.

¹² 'Të simeta íkái kee huéy, enchimim buíjnake, éntokim enchim guojajjanake. Huanärem sinagogammeu yeu tóijna, éntokem páttiana cárcelimpo. Reyimmehuem yeu tóijna, éntok gobernadorimmehui, ín nésahui enchim jo bárë béchïbo. ¹³ Ìri enchimmeu huéenake enchim ino bétana tühuata ámeu noknakë béchïbo. ¹⁴ Katem át obisi éiya enchim jíapsipo, jáchin o jita enchim noknakeu emo jínëu báreka. ¹⁵ Bueituk ínapo huaka nokta enchim téjhuaanake, éntok jüneehuatma enchim miknake. Huámakirim béja am kóba jáptetuanake; karam enchim nok béj-reka tahuanake. ¹⁶ Të kía enchim áchayim junne, enchim sailam, enchim huahuajim, éntok enchim amiigom yäura mámpo enchim jóanake. Huatemim enchimmak kateme súanake; ¹⁷ simetaka enchim kujti érianake, ín nésahui enchim jo bárë béchïbo; ¹⁸ të hua huépul chonita jünem kaa tärúnake. ¹⁹ Yánti enchim jíapsä béchïbem yönake, yü jíapsi béchïbo.

²⁰ 'Eme béja juka buere joära Jerusalénta sontarommea kóntiata bichäteko, jüneäem láuti ä tátabnähui. ²¹ Huanäi jume Judea buiärapo aneme éläpom kähui huáttinake. Huame Jerusalémpo aneme éläpom áma yeu kannake; huame bem et buíapo aneme kaa áman nóttinake. ²² Bueituk ímëi jume taahuarim jiokot máchiraata ámet huéenakëhui, simeta ä jiojteri jíapo áman yeu chúpanake. ²³ ¡Poloobesitomme, huame abe äasoame, éntok huame ili usim ujüume huamechï taahuarimmechi! Bueituk tüisi jiokot máchira huéenake ímï ániapo; Diosta omtira ìri pueblota béppatunake. ²⁴ Ejparammeyim mëna. Huate pereesomtaka núk sákana, sékana buiärau bíchaa. Huanäi béja jü Jerusaléntat jume kaa judíom át chéptisunake, jume kaa judíom tiempota yumäu núkisi.

Jáchin jü yoremta üusi yebijnakëhui

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ 'Huanäi jum täapo señal ayunake, éntok mechapo, éntok chókimpo; jum buíapo éntok jume naciónim jiokot éenake, éntokim guómtilatata annake, hua máusi machisi bahueta omtëu jikkajaka, éntok jume máarem. ²⁶ Huä génte máuj kókkonake, hua ím ániapo huéenakemta bíchaka; bueituk hua téhuekapo úttiära ayukame júne áu yoyoonake. ²⁷ Huanärim ä binnake, juka Yoremta Üusi, namupo yepsamta ä lóoriamaki, éntok ä úttiaramaki. ²⁸ Íkái huée táytekem emo óusi éetua, éntokem jikau kóbate, bueituk enchimmeu jëla ansime jü tü taahuari Diosta bétana enchim jínëuria.

²⁹ Két íkái ejemplota ámeu yétchak:

—Jukem chuna óuguotat suuhua, éntok kía täbui júyatat junne. ³⁰ Béja jume ili sáhuam yeu basihuey, emem jüneenake, juka tebuj-riata yebijnakeu kaa mékka bëyëhui. ³¹ Júnëli két eme, íkái jita huémata bichäteko, jüneenakeem itou jëla ä ansimëhui, juka Diosta reytaka ímï nésaunakëhui.

³² 'Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, síme ìri huéenake, kee juka genteta én huémata luuteyo. ³³ Jü téhueka éntok jü buíya luutinake, të ín noki jíba bënasi huéenake.

³⁴ 'Emóem suaya; katem juka enchim jíapsi námakasi johua, kaa huéeläpo jíbuähuatmay éntok vino jíhuamtay, éntok buere kaa yúmahuamtayi, kaa huakái taahuata enchim jaatianakë béchïbo kaa ínel enchim éäpo. ³⁵ Bueituk huiiteriy am choílakamta bënasi áme béppa huénnake, jume síme ímï buíapo anemmechi. ³⁶ Katem kótche. Jíba yü tutti Diostahuem nokaka jíapsa, ìri huéenakemta bétana

enchim áma yeu yorenakë béchïbo. Júnëlem kaitat jáchin éaka, Yoremta Üusi bíchäpo emo yeu jábuanake.

³⁷ Jesús jum tiöpopo taahuapo am majtiay; tukaapo éntok kähui Oliivo ti téhuaakamtau bíchaa sisimey. ³⁸ Kethueytana éntok síme génte áu náu yayajay, tiöpopo ä nok jákkaij báreka.

22

Náu nok tütehua Jesústa mée béchïbo

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Béja kaa jaikika bëyey juka buere pajkota yúmanakëhui, jume páanim kaa levaduura buabuähuähui, pájcuata ti téhuaakame. ² Jume tiöpopo tékiakammeu chë nésahueme, éntok huame leyta am mamajtiame át tekipanuy jáchin juka Jesústa bem mëtebonakëhui, bueitukim juka genteta májhuey.

³ Huanäi jü Satanás Judastat kibakek, hua Iscariote ti téhuaakamtachi, hua dooce apóstolimmak näikiatukaihui. ⁴ İri huame tiöpopo tékiakammeu chë nésahuemmeu nookak, éntok huame yäuchimmeu tiöpota suayammehui, jáchin juka Jesústa bem mámpo ä tóijnake bétana. ⁵ Bempo al-leaka taahuak, éntokim tómita ä mák rókaka nookak. ⁶ Áapo béja júkai yáa rókaka taahuak. Huanäi át tekipanua táytek, jáchin ayuka kaa büru genteta bíchäpo bem mámpo ä tóijnakëhui.

Señorta Santa Cena jo nésayhuame

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Jü taahuari páanim kaa levaduura buabuähuäu yuumak, huaka ili kabarata át mënähui, pájcuata ti tettehuaahuame. ⁸ Huanäi Jesús juka Perotau éntok Juantau ínel jiaahua:

—Ámanem sájaka juka abe jëla itom buänakeu yáabo, pájcuata.

⁹ Bempo éntok ä temajek:

—¿Jákusë itom ä yáa ïa?

¹⁰ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Huam pueblou kimütekem senu yoremta bínnake, sótöpo bäam huéiamta. Áa sáukem kaate, ä jóau ä kibakeu tájti. ¹¹ Huanärem jü jóakamtau ínel jiaunake: “Jü Maestro ínel nokta émou bíttuak: ¿Jáksu jüntuk káttek, jü káari juka pájcuata áma buä béchïbo ín discípulommaki?” ¹² Huanäi áapo enchim ä téjhuaanake, juka cuartota buëuruk jikat kátekamta béja tüteta. Huämirem ä yáanake huaka itom buänakëhui.

¹³ Bempo éntok áman sájaka ä téuhuak, juka símeta Jesústa am téjhuaakä bénasi, éntokim ä yáuhuak, pájcuata bem buanakëhui.

¹⁴ Juka horata yúmak, jü Jesús jume apóstolimmak mesau yejtek. ¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¡Tepane íkai pájcuata enchimmak bua péiyay, ketune kee jiokot nee yáahuayo!

¹⁶ Bueitukne ínel enchimmeu jiaahua, kanne júchi pájcuapo jübuänake, júnakoy jübua áman Diosta chë yótaka ä kátekäpo áu ä chúpayo.

¹⁷ Huanäi juka vaasota nüka Diostau baisásusuka ínel jiaahua:

—Ikärem nüka nachä näikimte; ¹⁸ bueitukne enchimmeu ínel jiaahua, kanne júchá jínake, íkai páraj taka báhuata, júnakoy jübua áman Diosta chë yótaka ä kátekäpo äbo kóm ä yepsayo.

¹⁹ Chúkula jume páanim nüka, Diostau baisásusuka, ámecham näikimtek, ínel jíaka:

—İri jü ín takahua enchim béchïbo nénkitunakeme. İkärem johua, inou enchim huáatinakë béchïbo.

²⁰ Két jíba ánëli, chúkula jïbuäsuka, juka vaasota nüka, ínel jíakari:

—Íri vaaso ínel jü bemelasi Diostamak nokta náu yáarime; ín ójbo guötekamtay béjhuata jípunake, enchim béchïbo guötekame.

²¹ 'Të én ín mesapo ínomak aane, jü nee nénkinakemta mámmam. ²² Tua lútulay jü Diosta Üusi jíba huéesime juka áa bétana náikiarita jiäpo ámani; ;të tepa jiokochia huári yoreme jü bem mámpo ä tóijnakeme!

²³ Huanäi bempo emom temaij táytek, ä jábétukähui jáni hua ä nénkinakeme.

Jábeta chë yöpo tahuanakëhui

²⁴ Huanärim náu nok nássua táytek, jábeta chë yöpo tahuarianähui. ²⁵ Të áapo ínel ámeu jiaahua:

—Jume naciönimmeu reyim tüisim buéresi emo nésaule sïmem béppa, éntok sïme jume géntemmeu yäuchim áme béppa nésaheueme, huamerim ínel tü yöremem tíiya. ²⁶ Të eme kaa junëli emo nünake. Ál-la hua chë yöpo áu jípureme, usi jübua yötu sáyhuamta bénasi áu érianake; hua nésaheueme éntok, két sáyhuamta bénasi áu érianake. ²⁷ Bueítuk, ¿jábesu jü chë yörihuame, hua mesau yejteka jïbuáme, o buähuamta áu totojame? ¿Jachu kaa lütüriapo ájária hua mesau kátekame? Të ínapo enchim násuk aane, hua sáyhuamta bénasi.

²⁸ 'Eme ámëria huame jíba ínomak aneme, huam jïokot máchiraata inou sikäpo.

²⁹ Ínapone ínëli enchim ä mákka, juka rey nésaute enchim jípunakëhui, ín Átchay nee ä mákakä bénasi, ³⁰ enchim huam ín mesapo ínomak jïbuanakë béchïbo éntok ínomak jïnakë béchïbo ín reyataka nésaheupo, éntok huam yörisi machiku joteka jume dooce Israelta üusimmet yeu kat-riammet nokta enchim chúpanakë béchïbo.

Jesús, Perota kaa ä täya tía bétana nookak

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Ínel két jiaahuak jü Señor:

—¡Símon, Símon, áachë suuhua! Jü Satanás enchim áula, tirijkom yoohuä bénasi naa múksi enchim emo bít iaaka; ³² të ínapo enchi nok-riak Diosta em súalëu kaa émou bïnakë béchïbo. Empo éntok nóttekátek, jume émomak huéerimmeu nooka, óusi am éenakë béchïbo.

³³ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, huittine eiya cárceliu ín huéenakë béchïbo, éntok émomak ín muknakë béchïbo.

³⁴ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Peero, émoune ínen jiaahua, ëni kee juka tótorörata kusey, baisë kaa nee emo täya tíanake.

Jesústau jïokot máchira áu yúmase

³⁵ Huanäi jü Jesús am temajek:

—Júnak nee enchim yeu jaaseko kaa morraaleka, kaa tómeke, éntok kaa bochaka, ¿jachu jita enchimmeu bëka?

Bempo ínel au jiaahuak:

—Kaita.

³⁶ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Të én ál-lem hua morraalim jípureme am huérianake, éntok juka tómi bóosata; hua kaa ejparam jípureme ä kapam nénkaka am jïnnunake. ³⁷ Bueítukne ínel enchimmeu jiaahua, inot chúpatunake hua jïojteri ínen jíame: "Jume juëna yörememmak náikiahuak." Bueítuk sïme hua ino bétana jïojteri chúpanake.

³⁸ Huanäi bempo ínel jiaahuak:

—Señor, ímï guoy ejparam óorek.

Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:
—Júmemaq türi.

Jesús Getsemanípo oraciónta yáuhuak
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Huanäi Jesús Oliivo káuta kátekäu bíchaa siika, jíba ä aané bénasi. Jume ä discípulom éntok ä guojaasek. ⁴⁰ Aman yepsaka ínel ámeu jiaahua:
—Diostahuem oraciompo nooka, kaa jum jiohilahuápo huet béchíbo.

⁴¹ Huanäi Jesús ili mékka bíchaa siika, tétata jímä bëmu. Huanäi tónommia kíkteka, Diostau oraciompo nookak, ⁴² ínel jíakari:

—In Átchay, empo ínel íáteko, ímëi báam kókosi ín innénakeu, nechë ä táktiria kaa ín am jinakë béchíbo. Të kaa ín ä huáatiápo ámantunake, ál-la em ä huáatiápo ámani.

⁴³ Huanäi ángel áu yeu machiak téhueka bétana, úttiata ä mák báreka. ⁴⁴ Huanäi tüisi jiokot aneka, chëhuasu úttiaka Diostau oraciompo nookay. Huanäi jü ä báarútti kía ójbo ténasi chákteka buíau tájti kóm huáttey.

⁴⁵ Huanäi Diostau oraciompo noksuka kíkteka, ä discípulommeu bíchaa siika. Huanäi kócheme téhuak, bueítuk kaa al-leerimmea yetem ámet huéchilatukay.

⁴⁶ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem kótche? Jotekem, Diostau oraciompo nooka huaka enchim jioptua báaremta kaa enchim ä yúmanakë béchíbo.

Jesús preeotaka núk sákahuak
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Jesús ketune nookay, juka genteta juebenak áma yájako. Huä Judas ti téhuakame, jume dooce ä discípulommak náikiatukaihui, ámepat huéiyey. Huanäi Jesústau rúkteka ä besiito bábarek.

⁴⁸ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Empo Judas, ¿jache besiitoy ä nénka, juka Yoremta Üusi?

⁴⁹ Jume áamak aneme juka huée báaremta bíchaka, áu ínel jiaahua:

—Señor, ¿jachute ejparammea kókosi am yáanake?

⁵⁰ Huanäi huépülaka juka tiöpopo chë nésahuemta sáhuëu mámäkoka nákam báta bétana huéeme ä chúktiriak. ⁵¹ Huanäi Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:
—Akem am tójja, bëjja.

Huanäi Jesús hua náka chúktiahuakamtat mámteka ä tütek. ⁵² Huanäi Jesús jume tiöpopo nésahuemmeu éntok tiöpota suayammeu yáuchimmeu, éntok ou yoiyoturim pueblou yeu púarimmeu, áman ä nübokammeu ínel jiaahua:

—¿Nee lak-rontukä bénasi eme ejparaka éntok kúkutaka inou yeu sájjak? ⁵³ Huam tiöpopo chíkti táapone enchimmak aaney. Kía júnem inou kaa mám rútkteka nee jaatiak. Të íkai horata, eme ä áttiak; jü kaa máchiraa nésahue.

Jü Peero juka Jesústa báisi kaa áu ä täya tíya
(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Huanärim Jesústa preeoteka, ä núk sájjak, jü tiöpopo chë nésahuemta jóau bíchaa. Peero éntok mékkariat ä guojaasey. ⁵⁵ Huanäi jume sontarom tebat násuk náaka, nate chíkola áma jotek. Peero éntok két áme násuk yejtek. ⁵⁶ Të senu jámut jóapo sáyhuame, Perota tájimmeu kátekamta bíchaka, ínel jiaahua:

—Í yoreme két áamak aaney.

⁵⁷ Të áapo “ëe” ti áu jiaahua:

—Empo jámmut, kannä täya.

⁵⁸ Chúkula júchi senu ä bíchaka ínel jiaahua:

—Émpë két ámemak joome.

Të Peero ínel jiaahua:

—Ómme, ínapo kaa ájaria.

⁵⁹ Jíba tua senu horata simsuko, tábuika két áu ä täya tíaka nookak, ínel jíaka:

—Tua lútüriapo íri két áamak aaney, bueítuk Galiléapo joome.

⁶⁰ Huanäi Peero ínel jiaahua:

—Ómme, kanne jüneiya jita em nokähui.

Huärit chäka, ketune áapörík nokaysu, jü tótoröra kukusek. ⁶¹ Huanäi jü Señor kúakteka juka Perotat suuhuak. Huanäi jü Peero jü Señorta áu nokakäubeu huahuaatek, ínel áu ä jíakähui: “Kee juka tótorörata kusey, baisë kaa nee emo täya tíanake.” ⁶² Huanäi jü Peero päkun yeu sika tüisi siroksi buaanak.

Jesús bépsuhuak éntok buere áusuhuak

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Jume yoremem Jesústa suayame tüsim ä junneriay, éntokim ä bébbay.

⁶⁴ Éntokim ä puj súmaka, pújbachä bébbay. Huanärim ä nátemajey, ínel áu jíakari:

—Akë ä seetaroa, ¿jábesu enchi bébba?

⁶⁵ Éntok huatek búrukim juénasi ä pújbapo áa bétana nookak.

Jesús judíom yäurau yeu tóijhuak

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Yeu matchukim emo náu núnnuk, jume ou yoiyöturim judíom pueblopo yeu púari, jume tiöpopo nésahueme, éntok jume leyta am mamajtíame. Huanärim juka Jesústa bem bíchäpo yeu tójjak. Huanärim ä temajek:

⁶⁷ —Ítomë téjhua, ¿empo ájaria jü Cristo?

Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Jehui ti nee jíay junne, kaibem nee súalnake. ⁶⁸ Enchimmeu nee nátemay junne, kaibem nee yómmianake, éntokem kaibu nee búttianake. ⁶⁹ Të én naateka jü Yoremta Üusi juka Diosta símem béppa úttiakame bátam bétana yejtenake.

⁷⁰ Huanäi sep síme ä nátemajek:

—¿Huanäi empo jü tua Diosta Üusi?

Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme lútüriapo nee ájariä tíiya.

⁷¹ Huanäi bempo ínel jiaahua:

—¿Jíta béchibosute testiigom huátia? Ítapote ä tempo ä jíkkajak.

23

Jesús Pilatotau yeu tóijhuak

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Huanäi jü génte juebénaka áu tóboktiaka, Jesústam Pilatotau núk sájjak.

² Huanärim ä nätua táytek, ínel jíaka:

—Íkäite téula, juka naciónta tábuiasi majtiamta. Rey Césarta kaa impuestom mák nésahue. Áapo Cristopo áu nanäikia; junëli éntok áu rey tíiya.

³ Huanäi jü Pilato ä temajek, ínel jíaka:

—¿Jachë empo jume Israelpo judíommeu Rey?

Huanäi Jesús ä yómmiak:

—Empo lútüriapo ínel jiaahua.

⁴ Huanäi Pilato ínel ámeu jiaahua jume tiöpopo nésahuemmehui, éntok jume géntemmehui:

—Kaitane juënak át téuhua, i yoremtachi.

⁵ Të bempo chë úttiata johuay, ínel jíaka:

—Juka genteta síme Judea buiärapo jometa áu tóboktitua jü ä majtiäubeyi. Jum Galiléa buiärapo naateka, éntok jíba ä josimey, äbo tájti.

Jesús rey Heroodestau yeu tóijhuak

⁶ Huanäi jü Pilato, Galiléa buiärapo ti jíayhuamta jíkkajaka, nátemajek:

—¿Jachu i yoreme Galileo?

⁷ Huanäi jeehui ti áu jiaihuak, Heroodesta nésahuépo joome. Huanäi Heroodestau ä bíttuak. Huámechi taahuarimmet éntok jü Herodes buere joära Jerusalémpo aaney. ⁸ Herodes juka Jesústa bíchaka, tüisi al-leaka taahuak. Bínhua naateka ä bítt péiyay. Yún jita áa bétana jíkkaij-latukay, éntok kaa jaibu johuamta ä bíchäpo ä yáanakeu ä bítt péiyay. ⁹ Juebénasi ä temajek, të Jesús kaa ä nok yómmiak. ¹⁰ Ámam aaney, két jume tiöpopo tékiakammeu nésahueme éntok judíom ley am mamajíame. Katim chúktemta nokaka ä nátuay. ¹¹ Huanäi jü Herodes éntok jume ä sontarohuam kía kaitäpo ä bítt táytek. Huanärim ä junneria báreka reyta bénasi ä sánkotuak, béj-remta éntok ujyorik. Huanäi jü Herodes júchi jü Pilatotau ä bíttuak. ¹² Huanärim náu türi táytek Pilato éntok Herodes huäri taahuarit naateka; bueituk bannaatakam kaa náu türiakay, náhuim öomtilatukay.

Jesústat chüppuk, jü noki ä muknakëhui (Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Huanäi jü Pilato jume tiöpopo tékiakammeu yäuchim náu núnuka, éntok huate yäuraata, éntok juka genteta, ¹⁴ ínel ámeu jiaahua:

—Eme íká yoremta inou nüpak, genteta áu ä tóboktituä tíaka; të ínapo bürusine ä temajek enchim jíkkajäpo; béjem jüneiya kaitane juënak át téuhua, enchim áa bétana ä nátuähui. ¹⁵ Éntok Herodes junne, kíalíku itou ä bíttuak. Béjem ä bitcha; kaita béttesi yáala, juka nokta mukiapo át chüpanakë béchibo. ¹⁶ Anä bemmuchateboka ä búttia báare.

¹⁷ Jü Pilato jum pajko táapo huépul pereesota butbúttiay, jíba bem ä boojoriapo bénasi. ¹⁸ Të síme jü génte senu huéchiapo huépülay bénasi jijiak, ínel jíakari:

—¡Päkunem yeu ä huéria júkari, áman ä më béchibo! ¡Barrabásta éntoke itou ä búttiatebo!

¹⁹ Íri cárcelpo jípuhuay. Yäurata béj-reka huatemma áu tóboktialatukay jum pueblolo; senuk éntok két mēlatukay. Huäri béchibo páttiatukay. ²⁰ Jü Pilato juka Jesústa búttiatebo báreka, júchi ámeu nookak, ²¹ të bempo júchi chë kusisi chay táytek, ínel jíakari:

—¡Kúrusichem ä popontebo! ¡Kúrusichem ä popontebo!

²² Bájikum huépo, jü Pilato júchi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiaka jita juënaksu yáala? Ínapo kaita át téula mukiapo nokta át chüpnakë béchibo. Anä bemmuchateboka ä búttianake.

²³ Të bempo jíba júchi chë kusisi chay táytek, kúrusit ä popon nésahuéka. Huanäi jü bem jiahuia éntok jume tiöpopo chë nésahueme jiahuia, akim ä yúyüuk. ²⁴ Huanäi béja jü Pilato nokta át chüppak, ä mëna béchibo bempörim ä aahuäpo ámani. ²⁵ Huanäi béja ä búttiak, juka yäurata béj-reka huatemma áu tóboktiakäuta, éntok senuk mēlatuka cárcelpo yéchatukäuta. Jesústa éntok bem mámpo yétchak, bem ä yáa bárëpo áman ä yáa iaka.

Jesústa kúrusit poponhuakä ä mukukähui (Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Jukam Jesústa huériaka kúrusichä poponboka, senu yoremam buíssek, Cireene buiärapo jometa Símon téamta, huasa bétana huémta. Huanärim juka kúrujta ä püaktituaka, Jesústa säu ä huériutuay.

²⁷ Huanäi génte tüisi büruka pueblopo jometaka áa säu kaatey, éntok jáamuchim ä buanria sákame, éntokim ä sirok-riay. ²⁸ Të Jesús ámeu kúakteka ínel ámeu jiaahua: —Jerusalémpo malariam, katem ino béchïbo buaana, ál-lem enchim béchïbo buaana, éntok enchim üusim béchïbo. ²⁹ Bueituk taahuari yúmanake, ínel jiaunähui: “Al-leenakemme, jume kaa asoame éntok jume jauhuey júne kaa asoalame, jume kaabeta chïtuakame.” ³⁰ Huanärim káhuimmeu ínel jiau táytinake: “¡Ito béppem huátte!” Jume ili júya káhuimmeu éntok: “¡Itomem éssó!” ³¹ Bueituk jü kúta síarita íneli joatek, çjítasum áu yáanake jáni jü kúta huakiahui?

³² Guoy juëna yórememim huériay kétchi, Jesústa béucham mëboka. ³³ Áman mukila kóba káhuí téau yájakam juka Jesústa kúrusit poponak, éntok huame guoy juëna yóremem áa béuchi, huépülak ä bátam bétana, senuk éntok ä míkóri bétana.

³⁴ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—In Átchay, Akë am jiokore, bueitukim kaa jüneiya jita bem joähui.

Jume sontarom éntok, juka Jesústa sánko näikimtek. Huanäi náhuim ä játek. ³⁵ Jü génte éntok ä bitchay, éntok jume kobanarom júne két ä junneriay, ínel jíakari:

—Jume huatem jínëuk. Én éntok éläpo áu jínëunake, áapo tua jü Cristotuko, jü Diosta yeu púari.

³⁶ Jume sontarom júne ä junneriaka áu rúkteka, bää chibuta ä jítuay, ³⁷ ínel áu jíaka:

—Empo judíommeu reytuk, emoë jínëu.

³⁸ Jü jïojteri éntok ä kóba béppa yáatukay. Griego nokpo jïojteritukay, latínpo éntok hebreopo, ínel jíaka: “Íri ájária jü judíommeu Rey.”

³⁹ Senu juëna yoreme áabeu chákame ä junneria jiaahuay, ínel jíaka:

—Empo jü Cristotukátekë emo jínëu, éntok itom kétchi.

⁴⁰ Të jü senu áu omteka ínel áu jiaahua jü senukuhui:

—¿Jachë kaa Diosta májhue, empo két jíba alë bénasi jiokot machisi nokta emót chúpilatuk junne? ⁴¹ Lutüriapote ítapo ä ínnëa, juka tüisi itou johuamta. Kaa tühuatate mabeta juka itom yáakä béchïbo; të ï yoreme kaita juënak yála.

⁴² Huanäi Jesústau ínel jiaahua:

—Inohuë huáate, béja reytaka äbo yepsáteko.

⁴³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Lütüriapone ínel émou jiaahua, enë sep ínomak annake, áman paraísöpo.

Jesús muukuk

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Jíba tua béja lúl-la kátekay. Huanäi síme ániat kaa machika taahuak, bájim jiäu tájti. ⁴⁵ Huanäi jü tää kaa machisi taahuak. Jum tiöpopo éntok, jü cortina násuk áman síutek. ⁴⁶ Huanäi Jesús tüisi kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—In Átchay, em mámpone juka ín espíritu yétcha.

Íneli jiausuka muukuk.

⁴⁷ Huanäi hua romapo sontaro yäut íkái bíchaka, Diosta úttileka taahuak, ínel jíaka:

—Lütüriapo ï yoreme lütüla jíapsihumta jípurey.

⁴⁸ Síme jü génte juebena áma aneïhui, íkái íneli huémta bíchakame, táhuit emo chónaka sájjak. ⁴⁹ Të síme jume Jesústa täyáhuim, éntok jume jáamuchim Galiléau naateka áamak kateïhuim, mékkäriat tahuaka ä bitchak, juka huémta.

*Jesús määhuak**(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)*

⁵⁰ Senu yoreme áma aaney, tü yöremtaka entok lútüla jiápsaka, José ti téhuaka, jum pueblo Arimateapo jometaka, Judea buiärapo. Áapo jum judíom buere yäurapo tékiakay. ⁵¹ İri két juka Diosta reytaka ä nésaunakeu boobíchaihuiy. Kaa ámebeu ä türey, juka jita benak Jesústau am yáakähui. ⁵² Pilatotau sika Jesústa takahua áu aahuak. ⁵³ Kúrusit kóm ä yéchaka, sábanampo ä bitiak. Huanäi téta guójöria bemelapo étapopo ä óorek; kaabe áma jee órehuay. ⁵⁴ Huäri taahuarit síme huéchiapo óorehuay, bueítuk jü jimyóre taahuari abe naatey.

⁵⁵ Jume jáamuchim Jesústamak áma yáij-latukaihuim Galiléa bétana, ámanim sájaka ä bitchak, jum téta guójöriapo ä maahuakäpo; éntokim át suuhuak, ják ä tekhuakähui juka ä takahua. ⁵⁶ Huanärim bem joau nótteka, yünim jita musäla jubak yáuhuak, éntok unhentom. Huanärim jimyore taahuapo jimyoorek, Diosta leyta ä jiäpo bénasi.

24*Jesústa mukilataka ä jíabitekähui**(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)*

¹ Lominko taahuata yúmak, kethueysu, jume jáamuchim ä maahuakäpo yájjak, juka bäata musälam jubak huériaka bem yáakähui. Huate jáamuchim éntok, ámemak kaatey. ² Huanärim juka téta guójöriata étaporita téuhuak. Jü téta ái páttiari sékana órekamtam bitchak. ³ Huanärim áman kimuka, juka Señor Jesústa takahua kaa áma téuhuak. ⁴ Guómtilamtakam kaachin an máchiakay. Huanärim guoy yoremem bitchak, áme náapo jábuekame bélojkok sánkokame. ⁵ Bempo májhueka, buíau tájti kóm müla chätuk. Huanärim ínel ámeu jiaahuak, jume yoremem:

—¿Jatchiakasem kókkolam násuk juka jiápsamta jaria? ⁶ Kaa ím aane; béja jíabitek. Áhuem huáate jita enchimmeu ä nokakähui, ketune Galiléa buiärapo aneka, ⁷ ínel jíakari: “Tepa jíba jume yoremem jujuenam mámpo tóijna jü Yoremta Üusi, éntok kúrusit mētunake. Huanäi éntok báij taahuarim huéy mukilataka jíabitenake.”

⁸ Huanäi bempo áu huahuaatek, jü Jesústa nokibehui. ⁹ Huanäi bempo campo santo bétana nótteka, jume once apóstolimmeu símeta íkái nookak, éntok jume huatemmehui. ¹⁰ Jume íkái nokta apóstolimmeu tójakame: jü María Magdalena, Juana, María Jacobota áiye, éntok huate jáamuchim. ¹¹ Të jume apóstolim íkái nokta kaa ä súaratukä bénasi ä ériay; kíalíkum kaa am súaley.

¹² Të jü Peero yejteka, ä mäariu bíchaa búitek. Huanäi béja huáijhua kibakeka, jume sánkom bempolaim bitchak. Huanäi juka áman yeu sikamtat bíchaka, guómtilataka ä jóau bíchaa siika.

*Jum Emaús böochi**(Mr. 16:12-13)*

¹³ Bueítuk huäri taahuarichi, guoyika Jesústamak rejteihuim náhuim kaatey, pueblo Emaús ti téhuaakäu bíchaa; once kilómetropo Jerusaléniu taahuay. ¹⁴ Juka símeta áma yeu sikamta, náhuim ä ejtejhuaasakay. ¹⁵ Júnëli náu am nok sákaysu éntok náu am nok nássuay, Jesús ámeu rúktek. Huanäi ámemak boojo táytek. ¹⁶ Të ä bíchaka, jünem kaa jüneiyay ä jábétukähui, bueítuk lütüriata bem jüneríanakeu kee jee ámeu yeu machiay. ¹⁷ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem náu ejtejhuaasime, éntok jatchiakasem siroka?

¹⁸ Jü senu ä yómmiak, Cleofas ti téhuaakame. Huanäi ínel áu jiaahua:

—¿Jachu empo jíba kaa ímí jometaka juka én ímí taahuarimmet Jerusalémpo jita yeu sikamta kaa júneria?

¹⁹ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasu áma yeu siika?

Huanärim ínel áu jiaahua:

—Jü Jesús Nazarenota bétana, bueituk áapo senu profeetatukay, tua úttiata jípureme jume jita ä joápo éntok ä nokápo, Diosta bíchápo éntok síme pueblota bíchápo; ²⁰ éntok jáchin huame tíopopo tékiakammeu chë néshueme éntok itom yáuram nokta át chúppak, ä ménä bétana kúrusichä poponteboka. ²¹ Ítapo ä boobíchaihuiy, áapörík juka Israelta jínëunakëhui. Èni íari béppa, béja báij taahuarim huéiye, íri simlataka. ²² Të két jume huate jáamuchim ito násuk aneme két itom guómtiak, bueituk marikaroapom ä maahuakäu nóitek. ²³ Huanärim éntok juka ä takahua kaa áma téaka, itou yájaka itom ejtejhuariak, Diosta ángelesim bénom emo bíchak tíaka. Ímëi éntok Jesússta jíapsä tíiya. ²⁴ Jume huate itomak joome áman nóitek, jum campo santohui, ä maahuakápo. Huanärim jume jáamuchim jíakápo áman emo ä bíchak tíiya, tërim áapörík kaa bítchak.

²⁵ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—¡Tepem kaitat suuhua, éntokem kara jita súale enchim jíápsipo, símeta jume profeetam nokakähui! ²⁶ ¿Jachu kaa junëli kókosi áu ä huéenakeu úttiatukay jáni jú Cristotahui, kee jee lóoriau ä kibakeyo?

²⁷ Huanäi béja juka jiojteta áa bétana nokamta ámeu nok táytek, Moiséjta librompo naateka jume profeetam librommeu tájti.

²⁸ Jum pueblou bem sájakäu yájaka, Jesús jíba ä böo huéria báarem ténasi ayka.

²⁹ Huanäi bempo kía úttiapo bënasi ä tahuariak, ínel jíakari:

—Ítomake taahua, emo bia kúpte, jú taa béja áman huétche.

Huanäi Jesús áman kibakek, ámemak tahua báreka. ³⁰ Huanäi béja ámemak huam mesau káteka, jume páanim nüka Diosta tü eáu ámet chúppak. Huanäi am näikimteka, bempörím miikak. ³¹ Ímëri jume bem pusim étapotuk. Huanärim ä tatáyak, të áapo sep áma kaabétuk. ³² Huanärim ínel náu jiaahuay:

—¿Lútula huëpo, jachute kaa itom jíápsipo táijta bënasi ä ínnëay, itou ä nokayo jum böochi, éntok juka jiojteta itom ä téjhuayo?

³³ Huanäi huämi horapo jáptekam, Jerusalénihuim nóttek. Huanärim jume once discípulommeu éntok jume ámemak anemmeu yájjak. ³⁴ Ímëi ínel jiaahuay:

—Jü Señor tua yö éaka jíabitek; Símontau yeu machiak.

³⁵ Jume guoyika éntok két am ejtejhuariak jita jum böot ámeu sikähui, éntok jáchin emo ä tatáyakähui, jume páanim ä näikimteko.

Jesús jume ä discípulommeu áu yeu machiriak

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Ketune bempörím íari bétana náu nokay, Jesús áme násuk áu yeu machiriak, ínel ámeu jíaka:

—Yánti jíapsihuame enchimmaktunake.

³⁷ Huanärim guómtëka éntok májhueka, espíritutam emo bíchá bënasi éiyay. ³⁸ Të Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakem guómtila? ¿Jítasa jáni ti emo éetua? ³⁹ In mámamem bítcha, éntok ín guókkim. Ínapone ájária. Inochem mámte, éntokem nee bítcha; bueituk jú espíritu kaa tekhuak, éntok kaa óttak, enchim nee bíchápo bënasi.

⁴⁰ Huanäi ínel ámeu jíaka, jume mámam éntok jume guókim am bíttuak.
⁴¹ Të bempörim ketune kaa ä súalë béchïbo huame al-leerimmea éntok bem át guómtilamtukä béchïbo, ínel ámeu jiaahua:

—¿Ítem buä máchik ím jípure?

⁴² Huanärim kúchu jísobata rébbeik ä mákkak, éntok mumu sítörim. ⁴³ Huanäi am nüka, am buäka bempörim bíchäpo. ⁴⁴ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Íkäi noktane enchimneu nookak, ketune enchimmak aneka: Símeta huaka Moiséjta leypo jïojteta ino bétana chúpnakëhui, éntok huame profetam libropo jïojteta éntok libro salmompö.

⁴⁵ Huanäi juka jüneehuamta am étaporiak, jume jïojteritat am jüneenakë béchïbo. ⁴⁶ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ínëli jïojteri: juka Cristota jïokot yáanahui, éntok ä muknakëhui, ⁴⁷ éntok áapörík téhuampo síme géntemneu ä noknä bétana, Jerusalémpo naateka, ámeu nokaka bem jíapsi kúaktinake bétana, éntok bem Dios bejrim jíokörina béchïbo.

⁴⁸ Emem íkäi bit-lataka én testiigom. ⁴⁹ Áachem suuhua, ínapone enchimneu ä bíttuanake, juka ín Átchay nokaka enchimneu ä bíttua-rokakähui. Të ímem taahua, Jerusalémpo, huaka úttiata jikat bétana huémta enchim mabetäu tájti.

Jesús téhuekau jikau siika

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Huanäi Jesús päkun yeu am núk siika, pueblo Betaniau bíchaa. Huanäi jikau mámteka, Diosta tü eáu ámet chúppak. ⁵¹ Huanäi Diosta tü eáu ámet chúpasuka, am tö siika. Téhuekau jikau bíchaa núk sákahuak. ⁵² Bempo chükula ä yörisuka, Jerusaléniu nóttek, tüisi al-leaka. ⁵³ Huanärim tiöpopo jíba aaney, Diosta úttileka entok jikau ä chatchaka. Júnentunake.

Jü Evangelio San Juanta Jiojtekähui

Jü Diosta noki áu yorem yáuhuak

¹ Kësam huëpo jü Noki béja aaney. İri Noki Diostamak aaney, éntok ínëli jıba Diostukay. ² İri jü kësam huëpo jıba Diostamak aneihui. ³ Sıme ayukamta áapo ä yáala. Kaa áapörık béchıbotuk kaitatu éiyey. ⁴ Áapörıkut aykay, jü jíapsihuame. Jü jíapsihuame éntok, jü yoremem jíapsita machiriame. ⁵ İri machiria tachiriata Bénasi kaa machiku béete; jü kaa machiria éntok kara ä tuucha.

⁶ Senu yoreme Diosta bétana äbo bíttuataka ímı aaney, Juan ti téhuaaka. ⁷ İri machiriata bétana nok iaahuaka äbo bíttuahuak, sımem ä súalnakë béchıbo, áapörık huämi. ⁸ Juan kaa jü machiriatukay; ál-la hua machiriata bétana ä noknakë béchıbo äbo bíttuatukay. ⁹ Huä tua lütüriapo machiria, sıme yoremem machiriame, im ániau kóm yebisisey.

¹⁰ İmı ániapo aaney; Dios éntok íkai ániata áapörık huam ä yáuhuak. Të huame ímı ániapo joome, katim ä tatäyak. ¹¹ Ä géntemmeu yepsak; ímëi éntok, katim ä mabetak. ¹² Sıme huame ä téhuam súaleme, éntok ä mabetakame, áa bétanam Diosta usiarimtaka taahua. ¹³ İmëri katim yorem áchayhuariapo usiarim bënna, éntokim kaa ímı buıapo yoremem yeu totomtëpo bënna, éntokim kaa yorem éerim ínel éä béchıbo. Ál-lam tua Diosta bétana yeu yoremtula.

¹⁴ Éntok iri Noki áu yorem yáuhuak, éntok ito násuk jíapsak. Éntok ä loriatate bitchak, Áchayta looria huépülay Usiaritachi. Sıme tua lütüria éntok tühuara át ayka. ¹⁵ Jü Juan áa bétana nookak. Chayeka ínel jiaahua:

—İri ájaria hua ínel áa bétana ín jíähui: Huä chükula ino sáu yebijnakeme, chë néshue ino béppa, bueıtuk áapo béja ínopat jíapsay.

¹⁶ Éntok jü yún ä jípurëu bétana, nat béppate ä mabeta. ¹⁷ Bueıtuk Moiséjta huámte juka leyta mákhuak, të jü tua tühua éntok jü lütüria Jesucristota huämi, itou yepsak. ¹⁸ Jauhuey júne kaabe Diosta bil-la; ál-la hua huépul Usiari jıbba, tüisi nákhuaame, áapo itom ä täyatuala.

Juan Bautista Jesucristota bétana nookak

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ İri ájaria jü Juanta nokakähui, júnak jume judıom buere joära Jerusalén bétana jume sacerdotem, éntok leviitam áu bíttuahuako, ä temaij-iaahuaka ä jábétukaihui.

²⁰ Áapo éntok huitti nokaka, áu yeu buíssek:

—İnapone kaa ájaria jü Cristo.

²¹ Huanärim ä temajek:

—Empo, ¿jábësäe júntuko? ¿Jachë Elías?

Huanäi Juan am yómmiak:

—Ëe, kanne Elías.

Huanärim ä temajek:

—¿Huanäisu empo hua profeeta yebijnakeme jáni?

Am yómmiaka:

—Ëe, ti ámeu jiaahua.

²² Huanärim ä temajek:

—¿Jábësäe júntuko? Itomë téjhua itom äbo sáhuekame júneetua béchıbo.

²³ Huanäi ínel jiaahua:

—Ínapone jü júya ánia bueka päriapo yeu kíkteka chayemta jáhui Bénasi Jiaahua: “Böotem lútulaik étapo Señorta huéenake pámani” —profeeta Isaíasta jáká Bénasi.

²⁴ Jume áu bíttuahuakame éntok, pariseromtukai. ²⁵ Huanärim ä temajek, ínel jáka:

—¿Jatchiakasë jüntuk batöa, empo kaa Cristotaka, éntok kaa Elíastaka, éntok kaa profetataka?

²⁶ Juan éntok ínel am yómmiak:

—Ínapo báammea batöa; tē enchim násuk aane, senu kaa enchim täyähui. ²⁷ İri ínel jü chúkula ino sáu yebijnakeme. Áapo ino béppa nésahue; katchanne júne áu kóm chätuka, ä bocha huíkyam búttiapo yúmala.

²⁸ İri áma yeu siika Betábarapo, Jordán bathue mayoa huáitanachi, Juanta batöaipo.

Jesús, jü Diosta Ili Kabara

²⁹ Yokoriápo jü Juan juka Jesústa áu bíchaa huémta bitchak. Huanäi ínel Jiaahuak:

—İri, ájaria jü Diosta ili Kabara, jü én ím ániapo huaka kaa tühua yáarita yore úhuaame. ³⁰ İri ájaria hua ín áa bétana ínel jákaihui: “Chúkula senu yoreme yebijnake, ino béppa chë úttiata jípureme; bueituk áapo ínopat béja jíápsay.” ³¹ Ínapone kaa ä täyay; tēne huári béchibo yepsak, báammea yore batöaka Israelitammeu yeu ä machinakë béchibo.

³² Ínel két Jiaahuak, jü Juan:

—Ínapone ä bitchak, juka Espíritu Santota guókouta Bénak téhueka bétana át kóm sika áa béppa tahuakamta. ³³ Ínapo kaa ä täyay; tē hua nee äbo bíttuakame báammea ín batónakë béchibo, huári ínel inou Jiaahuak: “Huä jábetachë Espírituta át kóm huémta bíchakätek, éntok át ä tahuako, İri ájaria jü Espíritu Santoy yore batöame.” ³⁴ Ínapone ä bitchak, éntokne áa bétana nooka, tua Diosta ä Üusitukä bétana.

Jume kësampo discípulom

³⁵ Yokoriápo jü Juan júchi áma aaney, éntok guoy ä disciipulohuam. ³⁶ Huanäi Juan, Jesústa huämi ják hueramay ä bíchaka, ínel Jiaahua:

—¡Juyú! ¡İri ájaria jü Diosta ili Kabara!

³⁷ Jume guoyika Juanta majtiähui, Jesústam jikkajaka, áa sáu sájjak. ³⁸ Huanäi Jesús amáu remteka áa sáu kateme bíchaka, ínel Jiaahuak:

—¿Jítasem jaria?

Bempo éntok ínel áu Jiaahua:

—Maestro, ¿jáksë jóuhuak?

³⁹ Huanäi ínel ámeu Jiaahua:

—Bínem kateka ä bitcha.

Huanärim áamak sájaka ä bitchak, ják ä jóakaipo. Huanärim áamak áma taahuak, huári taahuarichi; bueituk kúpteka náikim ják Jiaahuay.

⁴⁰ Jü Andrés, Símon Perota saila, İri jume guoyim násuk juka Juanta nok jikkajaka Jesústa sáu sikame. ⁴¹ İri béja juka Símonta ä sailahua bát téuhuak. Huanäi ínel áu Jiaahuak:

—Juka Mesíastate téuhuak —Cristo ti téhuaakamta.

⁴² Huanäi Andrés Símonta Jesústau tójjak. Jesús éntok ä bíchaka ínel áu Jiaahua:

—Empo jü Simmom, Jonásta üusi; émpë Cefas ti téhuaanake. (Ímei téhuam éntok Peero tím jiau báare.)

Jesús, Felipeta éntok Natanaelta núnnuk

⁴³ Yokoríapo Jesús Galiléa buiarähui bíchaa sim báreka, Felipeta téaka ínel áu jiaahua:

—Ino sáukë huéiye.

⁴⁴ Īri Feliipe Betsaida pueblopo jometukay. Ímï két jometukay jü Andrés éntok Peero. ⁴⁵ Feliipe juka Natanaelta téaka ínel áu jiaahuak:

—Béjate ä téula huaka Moiséjta áa bétana huam leypo jïojtekähui, éntok két huam profetam jïojtekäpo, huaka Jesústa, Joséta üusi, Nazaretpo jometa.

⁴⁶ Natanael éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jachu Nazaret joärapo jita tühua yeu huée mátxhi?

Huanäi ínel áu jiaahua jü Feliipe:

—Äbe sika ä bitcha.

⁴⁷ Jesús éntok Natanaelta áu jëla huémta bíchaka, ínel áa bétana jiaahuak:

—Ímï aane, jü tua israelita; i óutachi jü ára nókíchiria kaita át ayka.

⁴⁸ Natanael éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisë nee tatäyak?

Huanäi jü Jesús ínel ä yómmiak:

—Felipeta kee enchi núnuyo, chunam bétuk enchi kátekne enchi bitchak.

⁴⁹ Huanäi Natanael ínel ä yómmiak:

—Maestro, ¡émpë jü tua Diosta Üusi! ¡Émpë jü israelitammeu Rey!

⁵⁰ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachë kíal chunam bétuk enchi kátekne enchi bitchak ti nee emou jíakä béchïbo nee súale? Én éntoke huatek chë iäri béppa machik junne bínnake.

⁵¹ Jesús két ínel au jiaahuak:

—Lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua: Én naateka téhuekatem áu étapomta bínnake, Diosta ángelesim Yoremta Üusi béppa kóm kateme, éntok áa béppa jikau kateme.

2

Jü bóoda Caná Galiléa buiärapo

¹ Báij taahuarim huéy, pueblo Caná Galiléa buiärapo boodatukay. Jü Jesústa áiye két áma aaney. ² Jesús éntok ä discípulom, kéchim áman núnuritukay, jum boodahui. ³ Juka vinota lütek, Jesústa áiye ínel áu jiaahuak:

—Kaitam vinota jípure.

⁴ Jesús ínel ä yómmiak:

—¿Jítasë inomak jípure jámmut? Ketune kee jee yuuma, jü ín hora.

⁵ Ä áyehua éntok ínel ámeu jiaahua, huame áma sáyhuammehui:

—Simetem áapörík enchim yáa sáhuëu yáuhua.

⁶ Huämi éntok búsan téta sötörim bäam béchïbo áma mánekay, bem ä boojoriapo bënasi, bäam áma jípureka, jume judíom bem sáyhuakä pámani emo bábaksiahuäpo. Huämi huépul sötöpo ochenta o cien litrom bäam áma bekiakay.

⁷ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ímëi sötörimem bäammea tápunia.

Huanärim jikau tájti am tápuniak. ⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ilikkikem nüka, jü áma nésahuemtau am huéria.

Huanärim áu am tójjak. ⁹ Huä áma nésahueme éntok, jume bäam vinosi ayulame jihueka ä tütürek, kaa jünéaka jákun ä nütukaihui. Të jume áma sáyhuame ál-la jüneyay, jume bäam jákun bem nükaihui. Huanäi juka jubemta núnuteboka, ¹⁰ ínel áu jiaahua:

—Sime yoremem juka vino türik bácham jíjítua; chúkula béja yünam jilatuk, huaka kaa tua türik am jíjítua. Të empo huaka vino chë türik ërialatukay, én tájti.

¹¹ Jesús ímëi señaalim bát huéeme yáuhuak, jum Caná Galiléapo, éntok yeu ä machiriak juka chë yörisi machik át ayukähui. Huanäi huame ä discípulom ä súaleka taahuak.

¹² Chúkulam Capernaum pueblou kóm sájjak, Jesús éntok ä áyehua, ä sailahuam, éntok ä disciipulohuam. Huämirim kaa jaiki táapo áma aane.

Jesús tiöpopo jita nénkiriom yeu béebak

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Jü taahuari abe yuumay, pájcuá téamta béchïbo, judíom boojoriähui. Huanäi Jesús buere joära Jerusaléniu jikau siika. ¹⁴ Huanäi jum buere tiöpou kibakeka, jume buéyesim áma nénenkame téuhuak, éntok kabaram, éntok guókohuim, éntok jume tómita nanakuliaka áma jokame. ¹⁵ Huanäi huiiteri jíbebiata yáaka, tiöpopo simem yeu béebak, bem kabarammaki, éntok bem buéyesimmaki. Jume tómita áma nakuliame chíbela am guötiriak; mesam éntok chíbela tátabek. ¹⁶ Huanäi jume guókohuim nénkammeu ínel jiaahua:

—Íkãrem mékka huéria, éntokem ín Áchay kári kaa mercado káapo jípure!

¹⁷ Huanäi ä discípulom jiojtetau huáhuaatek, ínel ä jiäpo: “Em káari ín yöre béchïbo ín jiápsipo nee sasäbuania.”

¹⁸ Huanäi jume judíom ä yómmiak ínel áu jiaka:

—¿Jíta señaaltasë itom bíttua, íkãi em joä béchïbo?

¹⁹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Íkãi tiöpotem mójaktia; huanäine báij taahuata huéy júchi ä tóboktianake.

²⁰ Huanäi jume judíom yauchim ínel áu jiaahua:

—Cuarenta áma búsan huásuktiriapo yáari ìri tiöpo; ¿empo éntok báij táapo emo ä tóboktianake tíiya?

²¹ Të áapo ä takaahua tiöpo bétana nokaka ínel jiaahuay. ²² Huäri béchïbo jume kókkolam násuk ä jíabitek, jume ä discípulom áu huáhuaatek, íkãra nokakãihui. Huanärim juka jiojteta súaleka taahuak, éntok Jesústa nokakãihui.

Jesús sime yoremem jíapsi jüneria

²³ Jesús Jerusalémpo aneka, judíom kabara jisobahuakä papajköpo. Huanärim juebénaka ä téhuam súsualeka taahuak, huame señaalim ä joay ä bíchaka. ²⁴ Të Jesús kaa tua am súaleka taahuak, bueítuk simem jíápsipo jüneriay, ²⁵ éntok kaabeta ä téjhuaanakeu boobíchãihuiy, jume yoremem bétana; bueítuk áapo jüneyay yoremta jíápsipo jita ayukähui.

3

Jesús éntok Nicodemo

¹ Senu yoreme pariserom násuk aaney, Nicodemo ti téhuaaka. Ìri chë yörihuay, jume judíom násuku. ² Ìri tukaapo Jesústau yepsak. Huanäi ínel áu jiaahua:

—Maestro, jüneate Diosta bétana em äbo yebij-latukähui; bueítuk kaabe ímëi señaalim em joäu ára johua, kaa Diosta áamaktuko.

³ Jesús éntok ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel emou jiaahua, huä kaa bemélasí yeu yoremtukame, téhuekapo rey néosaurita kaa bínnake.

⁴ Nicodemo éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisen jü yoreme yótaka júchi ára yeu tómtte? ¿Jachu júchi ä áye tómpo ára kibake jáni? ¿Júchi yeu ä yoremtnakë béchïbo?

⁵ Jesús ínel ä yómmiak:

—Tua lütüriapone ínel emou jiaahua, kía jábe junne bäapo éntok Espíritu Santota bétana kaa yeu yóremtukátek, téhuekapo rey néosauripo kaibu áman kibaknake. ⁶ Yoremta bétana yeu yoremtulame yoreme; të Espíritu Santota bétana yeu yoremtukame éntok espíritu. ⁷ Katë át emo guómtia ínel nee emou jáká béchïbo: “Úttea júchi bemélasí enchi yeu yóremtunakéhui.” ⁸ Jü jeka ä huée bárëu bíchaa huéiye. Ä jáhuitë jíkkaja. Të jákübo ä huëu, éntok jákun bíchaa ä huëu kaibute jüneenake. Ilë bénomme, síme huame Diosta bétana Espíritupo yeu yoremtulame.

⁹ Nicodemo éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jáchisu ïri ára yáatu?

¹⁰ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jachë empo, israelitam mamajtiaka, íkái kaa täya? ¹¹ Tua lütüriapone ínel emou jiaahua: Juka itom täyáute ettejhua, éntok huaka itom bíchakäu bétanate enchimmeu nooka; të íkái itom enchimmeu nokäu, katem ä súale. ¹² Eme juka ímï buíapo ayukamta bétana nee enchimmeu nokayo, katem nee súale. ¿Jáchisu jüntukem ä súalnake jáni, huaka téhueka bétana huémta nee enchimmeu nokayo?

¹³ ‘Kaabe téhuekau jikau simla, hua téhueka bétana äbo kóm yebij-lame jíbba, hua Yoremta Üusi äbo bittuari, áman téhuekapo kátekame. ¹⁴ Jáchin juka Moiséjta mékka ánia see päriapo sisiguok bakotta ä tóboktiakä bénasi, junëli úttea, juka Yoremta Üusi tóboktiatunähui, ¹⁵ bueítuk símetaka ä súalekame, katim emo tárunake; ál-lam yü jíapsihumta jípunake.

Dios síme genteta ániat jíapsame nákke

¹⁶ ‘Dios, jume ímï ániapo jíapsame úttesi am nákeka, huépülak jíba Üuseka síme genteta mámpo ä tójjak, bueítuk jábetaka junne ä súsualekame kaa muknake, ál-la jíbapo béchïbo jíapsinake. ¹⁷ Dios ä Üusihua ániau kóm bíttuak, huame ániat jíapsammet kaa béttesi nokta ámet ä chúpánakë béchïbo, jume bem Dios berjim am jiokörinakë béchïbo áapörík huämi.

¹⁸ ‘Huä áapörík súaleme kaa noki béttesi át chúpila; të hua kaa ä súaleme, béja noki béttesi át chúpila, bueítuk Diosta huépul Üusi téhuam kaa ä súalekä béchïbo. ¹⁹ Íäri béchïbo jü noki béttesi yorememmet chúpári, bueítuk jü machiria ím ániau kóm yepsak; të huame yoremem huaka kaa máchiraata chë türeka taahuak, bueítuk huaka bem joäu kaa türi béchïbo. ²⁰ Bueítuk síme huame kaa tühuata joame juka machiriatam kaa türe, éntokim machiriau kaa ruk-rukte, juka bem joäbet kaabeta béttesi ámet ä nok íaaka. ²¹ Të hua lütüriata joame machiriatau rúkte, bueítuk huaka ä joäu ä jüneriatunakë béchïbo, Diosta bétana ä huéhui.

Jü jubemta amigo

²² Íkái noksuka, Jesús jume ä discípulommak Judea buiärau yepsak. Huanäi ámemak aneka batöay. ²³ Juan két jum Enón ti téhuaakapo batöay, Salim ti téhuaakä náapo, bueítuk huämi báam büruakay. Huanäi jü génte áu yájaka batöhuay. ²⁴ Bueítuk jü Juan ketune kee peresotehuay.

²⁵ Huanärim náu nok nássuak, Juanta discípulom éntok jume judíom, emo bábaksiahua bojóriahua bétana. ²⁶ Huanärim Juantau yájaka ínel áu jiaahua:

—Maestro, hua Jordán bathue huáyтана émomak aneihui, hua áa bétana em itou nokakähui, batöa éntok síme áu yájja.

²⁷ Huanäi Juan ínel am yómmiak:

—Jü yoreme kaita ára mabeta, kaa Diosta bétana ä máktuko. ²⁸ Emem nee jíkkajak ínel nee jáako: Ínapone kaa ájária jü Cristo yebijnakeme, ál-lane áapat hue íaahuaka

äbo bíttuari. ²⁹ Huä jubekame ä jubi jíba jípunake, të hua jubekamta amigo ä chákäku huéeka ä nok jíkkajame tüisi al-leaka tahuanake, ä noki jíkkajako; änëli kët jü ín al-leäu béja chúpila. ³⁰ Áapo jikau bíchaa huéenake, ä yörihuäpo; ínapo éntokne kóm bíchaa huéenake.

Jü jikat bétana äbo yebij-lame

³¹ 'Huä jikat bétana äbo yebij-lame simem béppa nésahue. Huä buíapo joome éntok buíyya, éntok jíba ím buíapo ayukamta bétana nooka. Huä téeka bétana huéeme simem béppa nésahue. ³² Huaka ä bíchakäu éntok ä jíkkajakäu bétana nooka, të kaabe ä nokakäu súale. ³³ Huä ä nokihua súaleme, íri juka Diosta noki lütüría tíya. ³⁴ Bueituk hua Diosta äbo bíttuakäu Diosta noki nooka; Dios éntok juka Espírituta kaabeta ámpolsi ä mákka. ³⁵ Jü ín Átchay juka ä Üusi nákke, éntok síme ayukamta ä mámpo tóij-la. ³⁶ Jü ä Üusi súaleme jíbapo béchíbo jíapsihuamta jípure; të jü Diosta Üusi kaa súal báareme kaibu huaka jíapsihuamta jájamnake, ál-la hua Diosta ómtira jíba áa béppatunake.

4

Jesús éntok jü jámmut samaritana

¹ Jü Señor jünëiak jume pariserom ínel jíayhuamta jíkkajakaihui: Jesús chë yún am majtia éntok am batöa, Juanta béppa. ² (Të huitti nokhuäpo, Jesús kaa am batöay jíöbe, ä discípulom ál-la.) ³ Huanäi Judea buiärapo yeu siika, naa búrujti Galiléa buiärau bíchaa.

⁴ Éntok Samaria buiära páman ä huéenakeu útteatukay. ⁵ Huanäi senu pueblo Samaria buiärapo kátekame Sicar ti téhuaakäu yepsak. Íri pueblo kaa mékka taahuay, Joséta herencia Jacobta ä mik-latukaï náapo. ⁶ Huämirim mánekay Jacobta poozom. Huanäi Jesús, boojo lottilataka, jum pozom náapo yejtek. Abe lúl-la yejtey jëla. ⁷ Senu jámut Samariapo jometaka áma yepsak, bächiseka. Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Bäämë nee miika.

⁸ Ä discípulohuam éntok pueblou bíchaa sákalatukay, buähuamta jínnuboka.

⁹ Jü jámut samaritana éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisen empo judíotaka bääm inou nétane, nee jámut samaritanotuk junne?

(Bueituk jume judíom éntok jume samaritanom katim emo huátia.) ¹⁰ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Empo jüneäteko Diosta jita yore mák bárëu éntok jábeta bääm emou nétanëhui, émpë inou am au éiyey. Huanäine bää jíápsame enchi mik éiyey.

¹¹ Jü jámut éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, jume pozom mékka kömi, éntoke kaitay yeu am huík mátki. ¿Jáksë júntuk am jípure, jume bääm yore jíápsituame? ¹² ¿Jachë empo chë yöturi jáni, itom áchay bát kat-riam Jacobta béppa? Ímëi pozom itom miikak, áapörík áma bää jëkähui, ä üusihuam éntok ä huakasihuam.

¹³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kía jábe júne ímëi bääm jëkame, júchi bënasi bäi muknake; ¹⁴ të hua bääm ín ä miknakeu jëkame, kaibu júchi bäi muknake, ál-la huame bääm ín ä miknakeu, ä jíápsipom tápunika búitinake, ä yü jíápsinakë béchíbo.

¹⁵ Huanäi jü jámut ínel áu jiaahua:

—Señor, jümëi bäämë nee miika, kaa bäi muk béchíbo éntok kaa äbo sika yeu am huík béchíbo.

¹⁶ Huanäi Jesús ínel ä yómmiak:

—Ámanë em kuna núnuka, äbo huéiye.

17 Jü jámut éntok ínel ä yómmiak:

—Kanne kuunak.

Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Lútüriatë nooka, kanne kuunak ti jíaka; 18 bueitukë mamnim béja kunala; juka én em jípurëu éntoke kaa kuunak. Lútüriatë nooka, ínëli jíaka.

19 Huanäi jü jámut ínel áu jiaahua:

—Señor, jíbatua empo Diosta profetea. 20 Itom áchayim bát kat-riame ímí káupom Diosta yörek; eme éntok ä yöri béchibo, Jerusalémpo ä ájariä tíiya.

21 Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Jámmut, nechë súale, taahuari yúmanake, juka Dios Áchayta enchim yörinakëhui, kaa ímí káupo, éntok kaa buere joära Jerusalémpo jíbba. 22 Eme huaka kaa enchim täyáhuem yöre; ítapo éntokte huaka itom täyäu yöre, bueituk jü jínëuria judíom bétana huéiye. 23 Të taahuari yúmanake, éntok én ájaria: jume lútula huëpo Dios Áchayta yöreme, espíritupom lútüriapo ä yörinake; bueituk jü Dios Átchay junëli áu yöri íaa. 24 Dios Áapo Espiritu. Jume ä yöreme, espíritupom lútüriapo ä yörinake.

25 Huanäi jü jámmut ínel áu jiaahua:

—Jüneane juka Mesíasta yebijnakëhui, Cristo ti téhuaakamta. Áapo yepsak, simeta itom téjhuaanake.

26 Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Jü Mesías ti téhuaakame, ínapone ájaria, jü émomak nokame.

27 Júnëlam nokaysu, jume ä discípulom áma yájjak. Huanärim át guómtek, jámuttamak ä ettejoä tíaka. Të kaabe ä temajek: “¿Jítasë áu nátemaje?” o, “¿Jítasë áamak ettejhua?” 28 Huanäi jü jámmut, ä bächia áma tö sika, pueblou bíchaa siika. Huanäi áman yepsaka, jume yorememmeu ínel jiaahua:

29 —Äbem kateka ä bitcha, juka senu yoremta. ¡Bueituk simeta ín josukäu huitti nee ettejhuariak! ¿Jachu jü Cristo yebijnakeme jáni?

30 Huanärim jum pueblopo yeu sájaka áu yájjak. 31 Jume ä discípulom éntok chë júne áu nookay, ínel jíaka:

—Maestro, jibuäe.

32 Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo senu buähuamta ín buänakeu jípure, enchim kaa täyähui.

33 Jume ä discípulom éntok ínel náu jiaahuay:

—¿Jachu jábe áu jibuä tójak jáni?

34 Jesús éntok ínel ámeu jiaahuak:

—Íri ájaria jü ín buähuame: jü nee äbo bíttuakamta nésahui ín yáanakëhui, éntok ä tékil ín chúpnanakëhui. 35 Inëlem jijia emëe: “Ketune naiki mecham bëye, juka huajpo etta chúpnanakëhui.” Të ínapo ínel enchimmeu jiaahua, jikau remtekem huasam bitcha, bueituk jü echi béja saa bíakteka jójoni. 36 Jü jíchupata tóboktéame béjtuana, éntok jíbapo béchibo jíapsihuamta ä jípunakë béchibo náu ä tóijnake, hua echákamtamak nánancha bem al-leenakë béchibo. 37 Bueituk ímí lütüria hua noki ínel jíame: “Jü echame seenu, jü ä tóboktéame éntok, täbui.” 38 Bueituk ínapo naa bëkatana enchim bíttuala, huaka kaa enchim echakäu enchim tóboktianakë béchibo. Huate bát echaka áma tekipanauak, eme éntok bem tekipanauakäpo tühuata mabeta.

39 Huämi pueblopo juebena samaritanom Jesústa súaleka taahuak, jámutta ínel jíakä béchibo: “Simeta ín yári nee téjhuak.” 40 Huanäi jume samaritanom áma yájaka jikot áu jiaahua, áma ámemak ä tahua sähueka. Huanäi guoy táapo áma

taahuak. ⁴¹ Huanärim júchi chë júne juebénaka ä súsualek, áapörík ámeu nokakä béchibo. ⁴² Huanärim jámuttau ínel jiaahua:

—Béjate kaa kía ínel em jíä béchibo ä súale, bueítukte ítapo itom nákammea ä jíkkaja, éntokte júneiya tua lútüriapo íkái ájáriatukähui, jú yore jínëunakeme, jú Cristo.

Reytau tékiakamta üusi tütek, jú Jesús

⁴³ Chúkula guoy taahuarim simsuko, huämi yeu siika, Galiléa buiärau bíchaa. ⁴⁴ Bueítuk Jesús áapo ínel jiaahua, juka profeetata tua ä buiärapo, kaa ä yörihuä tíiya. ⁴⁵ Jume áma jomeme ä mabetak, Galiléau ä yepsako, simetaka Jerusalémpo ä yáakäu bíchaka jum pájcua taahuaripo, bueítuk bempo két áman nóitilatukay, jum pajkohui.

⁴⁶ Jesús júchi Caná Galiléa buiärau yepsak, huam bäam ä vino yáakäpo. Senu yoreme yäurapo reytau kóba yöhue, ä üusihua tüisi kókoremta jípurey, jum pueblo Capernaumpo. ⁴⁷ Íri juka Jesústa jum Judea bétana Galiléau ä yepsak ä jíkkajaka, ä üusi mukiapo anemta ä jítto íaaka áman siika, jìokot áu jíaka. ⁴⁸ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Katem jume señaalim éntok kaa jaibu johuamta bichätek, kaibem nee súal éiyey.

⁴⁹ Huanäi jú reytau kóba yöhue ínel áu jiaahua:

—Señor, ámanë kóm huéiye, kee ín üusi mukeyo.

⁵⁰ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Bamsekë huéiye, jú em üusi béja türiak.

Huanäi jú yoreme Jesústa nokakäu súsualeka siika. ⁵¹ Jume ä sáhuëhuim áman kómä huéy, yehuim sájaka ä nánkek. Huanärim ä téjhuak, ínel áu jíaka:

—¡Béja türiak, jú em üusi!

⁵² Huanäi am temajek, ják horapo ä türi táytekähui.

—Tuuka, senu horam jíay jú táij huéchiria ä tójjak —tim áu jiaahuak.

⁵³ Huanäi jú ä áchayhua jünëiak huämi horapo juka Jesústa ínel áu jíakähui: “Em üusi béja türiak.” Huanäi ä súsualeka taahuak, áapo, éntok síme ä jóapo joomem.

⁵⁴ Jesús íkái señalta yáuhuak, guosa huëpo Judea bétana Galiléau yepsaka.

5

Jü yoreme káraktila Betesdapo joome

¹ Chúkula íkái jita simsuko jume judíom bem papajkou áma johuay. Huanäi Jesús jum buere joära Jerusaléniu jikau siika. ² Huämi Jerusalémpo, jum kabaram puerta ti téttehuakäu kaa mekka, ili baubäa áma mánnek, hebreo nokpo Betesda ti téhuaaka. Huäri éntok mamni portaalim jípurey. ³ Ími juebena kókoreme tókay, liliptim, lolöim, káraktilam, jume bäam náu kuutemta boobíchaka. ⁴ Bueítuk senu Diosta ángel jamak huéytuk jum baubäau kóm sisimey; huanäituk jume bäam náu kuukuutiay. Ínëli jume bäam náu kuutiahuak, jú bát áman kóm sikame türikatuk tatahuay, kía jita kókoata ä jípurë bétana junne. ⁵ Huämi éntok senu yoreme aaney, béja treinta áma guoj naiki huásukteka kókoreka. ⁶ Huanäi Jesús bókamta bíchaka, éntok jünéaka junëli béja juebena tiempota ä huériähui, ínel áu jiaahua:

—¿Jachë türi péiya?

⁷ —Señor —ti ä yómmiak jú kókoreme—, kaabe jum bäau nee kóm huéria mátxhi, náu am kuutiahuako. Bueítuk nee áman huéyo, tábuika jáibusu ínopat áman kóm sisime.

⁸ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Yejtekkë, em át bókäu nüka huéiye.

⁹ Huanäi laütiposu jü yoreme türika taahuak, éntok áachä bökäü nüka naa huée táytek. Huäri taahuarit éntok jimyore taahuaritukay. ¹⁰ Huanäi jume judíom ínel áu jiaahua hua kökoreka türilatukähui:

—Jimyore taahuari éni; katë ä püanampo yúmala, juka em át boböyëhui.

¹¹ Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Huä nee tütekame, áapo ínel inou jiaahuak: “Em át böyëhuë nüka huéiye.”

¹² Huanärim ä temajek:

—¿Jábésa jüri: “Em át böyëhuë nüka huéiye”, ti emou jíakame?

¹³ Jü türialame éntok kaa jüneyay ä jábétukaïhui, bueituk Jesús jume géntem áma aneme tö sika sékana bíchaa siika. ¹⁴ Chúkula Jesús jum buere tiöpopo ä téaka, ínel áu jiaahua:

—Béjë türila; Dios bejritë kaa éntok johua, kaa chë béttesi machik jita emou nóttinakë béchïbo.

¹⁵ Huanäi hua yoreme sika jume judío yauchim téjhuak, ä tütekamta Jesús tíiya.

¹⁶ Íäri béchïbo jume judío yäuchim juka Jesústam guójjajasey ä mëbáreka, bueituk íkái ä joä béchïbo, jimyore táapo. ¹⁷ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—In Átchay én tájti tekipanua, éntok ínapo két tekipanua.

¹⁸ Íäri béchïbo jume judío yäuchim chë júne át koptey ä mëbáreka, bueituk juka jimyore taahuata béj-reka jíba ä huë tíaka, të két juka Diosta tua áu ä Áchayek tíä béchïbo, éntok Diosta bénasi áu ä joä béchïbo.

Jü Usiarita yäura

¹⁹ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Tua lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua: Jü Usiari kara ä éä páman jita yáuhua, ál-la huaka Áchayta joäü bíchau jíbba. Éntok simeta juka Áchayta joähui, jü ä Üusihua két alë bénasi ä johua. ²⁰ Bueituk jü Áchayhuari ä Üusi nákke, éntok simeta ä yáa bárëu áu yeu ä machiria. Éntok chë buéresi machik áu yeu machirianake, enchim át guómtisi maachik. ²¹ Bueituk hua Áchayhuarita kókkolam ä tobotoboktiä bénasi, éntok jíapsihumta am mámakä bénasi, junëli kétchi jü usiari huame ä mák bárëhuim jíapsihumta am mámaka. ²² Bueituk jü Áchayhuari áapo kaabetat nokta chúppa, ál-la ä Üusihua simeta jábetat nokta ä chúpanakë béchïbo, yäurata ä mák-la, ²³ simem Diosta Üusi bem yörinakë béchïbo, Áchayhuarita bem yörë bénasi. Huä Üusi kaa yöreme két huaka Áchayhuarita kaa yöre, äbo ä bíttuakamta.

²⁴ ‘Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua: Huä ín noki jíkkajame, éntok nee äbo bíttuakamta súaleme, jíbapo béchïbo jíapsihumta jípure, éntok kaa noki béttesi át chúpatunake, ál-la mukilatata jíapsihumta jájamlá. ²⁵ Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua: Taahuari yúmanake, éntok én ájária: huame kókkolam Diosta Üusi noki jíkkaijnake, huámëri jíapsinake. ²⁶ Bueituk jáchín jü Dios Áchayhuaritat ayka jü jíapsihuame, junëli két ä Üusi ä mák-la, jíapsihumta át ayunakëhui, ²⁷ éntok két yäura úttiata ä mák-la, jábetat bette nokta ä chúpanakë béchïbo, bueituk áapörík Yoremta Üusiaritukä béchïbo. ²⁸ Katem íari nokit emo guómtitua; bueituk taahuari yúmanake: síme jume kókkola máarim ä noki jáhuita jíkkaijnake. ²⁹ Huanäi huame türik yáalame yeu sájaka jíbapo béchïbo jíapsinake; huame kaa türik yáalame éntok yeu kannake, të nokta béttesi ámet chúpatunakë béchïbo.

Cristota testiгом

³⁰ ‘Kía ín éäpo kaitane ára yáuhua; ín ä sáyhuaka pámanne jíba nokta chuppa. Huä noki ín chupaü yäura éntok lütüria, bueitukne kaa ín éäü jo báreka éiya, ál-la hua nee äbo bíttuakamta éähui, jü ín Áchayhuari. ³¹ Ínapo ino bétana jíba nokáteko,

hua ín nokäu kaa lütürria. ³² Täbuika ino bétana nooka, éntokne jüneiya huaka ino bétana ä nokäu lütüriatukähui. ³³ Eme huatem Juantau bíttuak, ä nátemaij iaaka; áapo éntok lütüriata bétana nookak. ³⁴ Të kaa inou bëye, juka jábe yoremta ino bétana noknakëhui. Ál-la ikäine nooka, ínëli enchim jínëutunakë béchïbo. ³⁵ Juan jü lámpara béetemta bënaka, tájeka machiriay. Eme éntok huam ä machiriapo chúbala emo al-leetuak. ³⁶ Të ínapo chë türik nokta jípure, Juanta noki béppa. Bueituk huaka tékilta ín Áchay nee mákakähui ín ä yáanakë béchïbo, huári tékil ín joäu, nee täyatebo, juka Dios Áchayhuarita nee äbo bíttualatuka bétana. ³⁷ Két hua Dios Áchayhuari nee äbo bíttuakame ino bétana nooka. Jauhuey jünem kaa ä jáhui jikkaj-la, éntokem kaa ä bil-la, ä jáchinatukähui. ³⁸ Ä nokihua éntok kaa enchim jiápsipo jiápsa; bueituk áapörík äbo bíttuakäu, katem ä súale. ³⁹ Elakem Diosta nooki jïojterita bitcha; bueitukem jümü emo ä téu máchile, juka jíbapo béchïbo jiápsihuamta. Të ál-la jü Diosta noki jïojteri ino bétana jíba nooka. ⁴⁰ Të katem inou rúkti báare, jíbapo béchïbo enchim jiápsinakë béchïbo.

⁴¹ 'Juka looria yoremta bétana huemta kannä mabeta. ⁴² Bueituk, ínapo enchim täya entokne jüneiya Diosta kaa enchim nákëhui. ⁴³ Ínapone ín Átchay bétana äbo yebij-la, éntokem kaa nee mabeta. Të täbuika kia ä eäpo äbo yepsakäteko, júkai ál-lem mabetnake. ⁴⁴ ¿Jáchisu jüntuk eme nee súalnake, enchim emo buerialëu nat mamabetaka? Éntok huaka úttilhuamta Diosta bétana jíba huémta, ¡katem ä jaria! ⁴⁵ Katem jü Dios Áchayhuaritau enchim ín nätuanake bënasi éiya. Ál-la hua Moisés ájaria, jü enchim nätuanakeme, hua enchim áa bétana tühuata boobichähui. ⁴⁶ Bueituk eme Moiséjta súalëtek, nee súal éiyey, áapörík ino bétana jïojtekä béchïbo. ⁴⁷ Tem áapörík jïojtekäu kaa súalëtek, ¿jáchisu jüntukem ín noki súalnake?

6

Jesús mamni mil yoremem jïbuätuak
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Chúkula Jesús Galiléa bahue huáyтана bíchaa siika, Tiberiäu bíchaa. ² Huanäi tüisi juebénakam áa sáu kaatey, bueituk jume señaalim ä joäu bíchaka, jume kökoremmechi. ³ Huanäi Jesús júya káhuit jikau siika, ä discípulommaki. Huanärim áma jotek. ⁴ Abe áu yuumay, pájcuahui, jume judíom pajkohui. ⁵ Huanäi Jesús jikau remteka juebena genteta áa sáu katemta bíchaka, Feliipetau ínel jiaahua:

—¿Jákusute páanim jinnunake jáni? ¿Ímëi jïbuätua béchïbo?

⁶ Të ínel jiaahuak, kía ä jiöbila báreka; Jesús béja jüneiyay jita áu yáanakëhui.

⁷ Feliipe éntok ínel ä yómmiak:

—Guoy cien denario tómiy páanim jinnuk, hueuhuëpulammet kía ili rérebeim júne kaibu ámet yúmanake.

⁸ Senu ä discípulohua, Andrés, Símon Perota saila ínel áu jiaahua:

⁹ —Senu usi ím aane, mamni cebada páanim jípureka éntok guoy ili kútchum; të ¿jaiki jáku ímëi juebenam béchïbo?

¹⁰ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Jume géntemem jote sáuhue.

Huämi éntok ili júya síari büruakay. Huanärim áma jotek, bueituk jamakim mamni mil oohuimtukay. ¹¹ Huanäi Jesús jume páanim nüka Diosta baysausuka, huanäi béja am näikimtek jume ä discípulommechi, huámëi éntok jume jokammechi; ánëli këtchi huame kútchum, bem jóboäpo tájti. ¹² Béja am jóboasuk, Jesús ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jume rérebeim yeu békamem náu tójja, kaita táru béchibo.

¹³ Huanärim jume rérebeim náu tójaka, dooce canastam ámey tápuniak, huame mamni cebada páanim kaa buäsuhuakame. ¹⁴ Huanäi jume yoremem, juka señalta Jesústa yáakäu bíchaka, ínel jiaahua:

—Tua lütüriapo iri ájaria hua profeeta ímí ániau yebijnakëihui.

¹⁵ Të Jesús jünëiak útteapo buíjhuaka reypo áu yecha báahuaihui; huanäi áapola káhuu bíchaa siika.

Jesús bäam béppa hueramak

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Tukariu yúmay, jume ä disciipulom bahuehuim kóm sájjak. ¹⁷ Canoapom jámuka, bahuet naa búrujtim kaatey, Capernaum pueblou bíchaa. Béja kaa machiakay; Jesús éntok jíba kee ámeu yepsay. ¹⁸ Jü bahue éntok áu jikau tóboktiay, jü jeka úttea huémtayi. ¹⁹ Béjam jamak mamni o búsan kilometropom kaatey canoata hueriaka, huanärim Jesústa bitchak. Bahue báata béppa huésimeka canoau jëla ansimey. Huanärim májhuey. ²⁰ Të áapo ínel ámeu jiaahua:

—¡Ínapone, katem májhue!

²¹ Huanäi bempo al-leaka ä mabetak jum canoapo. Huanäi sep lautëlam áman yájjak, jum bem sájakähui.

Jü génte Jesústa jariay

²² Yokoriapo jü génte bahue huáyтана aneme íkái jünëriak: huépul canoata jíba áma bókaíhui. Jesús éntok ä disciipulommak kaa áma jámuk, ál-la ímëi bempola sájjak. ²³ Të huate canoam áma yájjak, pueblo Tiberia bétana. Huanärim áman yájjak, jum Diosta baysausuka páanim bem buakä náapo. ²⁴ Huä génte jünéaka juka Jesústa kaa áma anëihui éntok jume ä disciipulom junne, canoapom jámuka sájjak, Capernauniu bíchaa, Jesústa járiuboka.

Jesús, jume páanim ámey jíapsihuame

²⁵ Huanärim bahue huáyтана ä téaka ínel áu jiaahua:

—Maestro, ¿jahueysë äbo yepsak?

²⁶ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Tua lütüriapone enchimëu ínel jiaahua: Eme nee jaria, kaa jume señaalim enchim bíchakä béchibo, ál-la páanimëa enchim jóboakä béchibo. ²⁷ Tekipanoäem, kaa hua buáhuame lülütemta béchibo, ál-la hua buáhuame jíbapo béchibo ayunakeme. Jü Yoremta Ūusi enchim ä máknake; bueituk íkái yeu púhuak, jü Dios Átchay.

²⁸ Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jítasute yáanake jáni, juka Diosta tékil yáa béchibo?

²⁹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Íri jü Diosta tékkil, hua áapörík äbo bíttuakäu enchim súalnakëhui.

³⁰ Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jíta señaltasë itom bíttua, ä bíchaka enchi itom súalnakë béchibo? ¿Jíta tékiltasë johua? ³¹ Itom áchayim juka manáta buäka mékka ánia see päriapo, Diosta noki jiojteri jíá bénasi: “Páanim téhuekapo joomem am buätuak.”

³² Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimëu jiaahua: jü Moisés kaa enchim am miikak, jume páanim; ál-la jü ín Átchay tua lütüriapo páanim téhuekapo joomem enchim miika. ³³ Bueituk jume páanim Diosta yore mímikäu, jümëi tua ájaria: jü téhueka bétana kóm sikame, éntok ím ániapo joomem jíapsihuamta mikame.

³⁴ Huanärim ínel áu jiaahua:

—Señor, ímëi páanim jíbe itom mímika.

³⁵ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone ájãria jume páanim ámey jíapsihuame. Huã inou rúktekame jauhuey júne kaa tébãurinake, éntok hua nee súaleme kaibu éntok júchi bãi muknake. ³⁶ Tëne béja enchimneu ínel jiaula: Nechem bil-lataka júne katem nee súale. ³⁷ Sime huame ín Áchay nee mákãu inohuim rúktinake; éntok kaibune yeu am bébnake, huaka inou rúktekamta. ³⁸ Bueítukne téhueka bétana äbo kóm yebij-la, kaa ín éãu jo báreka, ál-la huaka nee äbo bíttuakamta éãu chúpa báreka. ³⁹ Ìri éntok jü Dios Áchayta éãhui, hua nee äbo bíttuakame: huame sime nee ä mákakãu, kaabetane tárúnake, ál-la huaka taahuata äbo huémta yúmagne am jíabitetuanake. ⁴⁰ Ìri éntok hua nee äbo bíttuakamta éãhui sime huame Diosta Ûusi bíchame éntok ä súaleme, jíbapo béchibo jíapsinake; ínapo éntokne am jíabitetuanake huaka taahuata äbo huémta yúmako.

⁴¹ Huanãi jume judíom kaa tüsim ä bétana nookay, Jesústa ínel ä jíakã béchibo: “Ínapone jume páanim téhueka bétana äbo kóm yebij-lame.” ⁴² Huanãrim ínel jiaahuay:

—¿Jachu kaa ìri jü Jesús, Joséta üusi, ä áchayhua éntok ä áyehua itom täyãhui? ¿Jáchisu júntuk ìri téhueka bétana áu kóm yebij-la tíiya?

⁴³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Katem enchim násuk ino bétana kaa túisi náu nooka. ⁴⁴ Kara jábe inou rúkte, kaa juka Dios Áchayta nee äbo bíttuakamta inou ä rúktituayo; ínapo éntokne ä jíabitetuanake, huaka taahuata äbo huémta yúmako. ⁴⁵ Jum profetam librompo ínel jiojteri: “Dios sime majtianake.” Júntuksan sime huame Diosta noki jikkajame, éntok áa bétana jita täyame, inou rúkte.

⁴⁶ ‘Kaabe Dios Áchayta bil-la jiöbe, ál-la hua Diosta bétana äbo yepsakame. Ìri ä bil-la, juka Dios Áchayta. ⁴⁷ Tua lütüriapone enchimneu ínel jiaahua: Huã nee súaleme jíbapo béchibo jíapsihuamta jípure. ⁴⁸ Ínapone jume páanim ámey jíapsihuame. ⁴⁹ Enchim áchayim mékka ánia see päriapo manáta buãka junne, tem jíba kókkok. ⁵⁰ Ìri ájãria jume páanim téhueka bétana kóm yepsakame, bueítuk jábe am buãkame kaa muknake. ⁵¹ Ínapone jume pan jíápsame téhueka bétana kóm yebij-lame; jábe júne ímëi páanim buãkame jíbapo béchibo jíapsinake. Jume páanim ín am máknakëhui, ín takaahua. Íkãine am miknake, jume sime ániapo jomeme bem jíapsinakë béchibo.

⁵² Huanãi jume judíom náu nok nássuay, ínel jíaka:

—¿Jáchisen ìri ä takaahua itom buätuanake?

⁵³ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Eme juka Yoremta Ûusi takaahua kaa buãkãtek éntok kaa juka ä ójbo jëkãtek, katem jíapsinake. ⁵⁴ Huã ín takaahua buãkame éntok ín ójbo jëkame jíbapo béchibo jíapsihuamta jípure; ínapo éntok ä jíabitetuanake, jü taahuata äbo huémta yúmako. ⁵⁵ Bueítuk jü ín takaahua tua jü buãhuame; jü ín ójbo éntok tua huame bãam jijihuame. ⁵⁶ Huã ín takaahua buãkame éntok ín ójbo jëkame ínot jíápsa, ínapo éntok áachi. ⁵⁷ Huã Dios Áchay jíápsame nee äbo bíttuak, ínapo éntok Dios Áchayta béchibo jíápsa; kíaliku juka ín takaahua buãkame két ínoy jíapsinake. ⁵⁸ Ímëi jume páanim téhueka bétana äbo kóm yepsakame. Kaa huame enchim áchayhuarim buãkãu bënna, bueítukim jíba kókkok. Të hua ímëi páanim buãkame jíbapo béchibo jíapsinake.

⁵⁹ Pueblo Capernaumpo íkãi nookak, am majtiaka jum sinagogapo.

Jíbapo béchibo nooki áy jíapsihuame

⁶⁰ Jume juebena discípulom ä jíkkajaka ínel jiaahua:

—¡Béttesi maachi, i nooki! ¿Jábesu én ä jíkkaj báanake?

⁶¹ Jesús éntok ä discípulom jüneriaka, kaa tüisi náu am nokayo, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu iri enchim kaa al-leetua? ⁶² ¿Jáchisem éenake jáni, juka Yoremta Üusi bannaataka ä anëu nótteka jikau ä huéy ä bíchäkateko? ⁶³ Jü Espíritu Santo ínel juka jíapsihuamta yore miika; jü takaahua éntok kaita yánti jíapsihuamta yore mákka. Huä nooki ín enchimneu nokakäu, jüri Espíritu éntok jíapsihuame. ⁶⁴ Të huate enchim násuk aane, kaa ä súaleme.

Bueítuk Jesús béja jüneyay kësampo naateka am jábétukähui jume kaa ä súaleme, éntok jábeta ä nénkinakëihui. ⁶⁵ Huanäi ínel jiaahua:

—Íari béchibone ínel enchimneu jiaula: Kía jábe júne kara inou rúkte, kaa juka Dios Áchayta ínel éayo.

⁶⁶ Júnakoy naateka juebena ä discípulom amáu nóttek; béjam kaa áamak rejtey.

⁶⁷ Huanäi jü Jesús jume doocemneu ínel jiaahuak:

—¿Jachem eme két sáka báreka éiya?

⁶⁸ Huanäi jü Símon Peero ínel ä yómmiak:

—Señor, ¿jábetausute kannake? Empo jíba ä jípure, juka jíbapo béchibo jíapsihuamta. ⁶⁹ Ítapo éntok ä sual-la, éntokte jüneya enchi jü Cristotukähui, jü Dios jíbapo béchibo jíápsamta Üusi.

⁷⁰ Jesús ínel am yómmiak:

—¿Jachu kaa ínapo jume doocem yeu púala? ¡Të huépülaka enchim násuk diablo!

⁷¹ Judas Iscarioteta bétana nookay, Símonta üusi, jume doocemmak näikiatukähui; iri jü ä nénkakame.

7*Jesústam kaa súaley, jume ä sailahuam*

¹ Chúkula íkai simsuuko, Jesús Galiléa buiärapo naa huéiyey; kaa Judea buiärapo naa huéé báarey, bueítuk jume judío yauchim ä mébáreka éiyay. ² Kaa jaikika bëyey jume judíom pajkou yúmanakë béchibo, pajko tabernáculohui. ³ Huanäi jume ä sailahuam ínel áu jiaahua:

—Ímire yeu sika Judeau bíchaa siime, jume em discípulom áman aneme juka em tékil am bínnakë béchibo. ⁴ Bueítuk jábe júne áu täyatebo báareme kaa éhuil jita jojoa. Empo íkai joátek, síme genteta ániat jomemtau emo yeu buíj éiyey.

⁵ Bueítuk jume ä sailahuam júne kaa ä súaley. ⁶ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jü taahuari ino béchibo kee jee yuuma, të jü enchim taahuari jauhuey júne jíba türi. ⁷ Jü génte kaibu enchim kaa bibitpenake, të nee ál-lam kaa bibitpeiya, bueítuk ínapo áme bétana nooka, bem boojoriau kaa türiakähui. ⁸ Emem áman jikau kaate jum pajkohui; ínapone chúkula áman huéé báare, bueítuk ín taahuari kee jee yuuma.

⁹ Íkai ámeu noksuka, jum Galiléapo taahuak.

Jesús pajko jötampo aaney

¹⁰ Të chúkula jume ä sailahuam áman jikau sákasuk, áapo két áman jikau siika jum pajkohui, të éhuili kaa símem bíchäpo. ¹¹ Jume judíom éntok jum pajkopo ä jariay, ínel jíaka:

—¿Jákusu aane jáni huäri?

¹² Huanäi buéresi áa bétana náu nokhuame huéiyey juebenara genteta násuku. Bueituk huate ínel jiaahuay: “Áapo tü yóreme”; të huate entok ket ínel jiaahuay: “Èe, kía genteta bāitättähua.”

¹³ Të kaabe huatem jíkkajäpo áa bétana nookay, judíom májhueka.

¹⁴ Të huam pajkota násuk huëpo, Jesús buere tiöpou jikau siika huämi am majtia táytek. ¹⁵ Huanäi jume judíom yauchim át guómteka taahuak, ínel jíaka:

—¿Jáchisu ìri am täya jume letram, kaa majtiataka?

¹⁶ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Jü ín am majtiäu kaa ino bétana huéiye, hua nee äbo bíttuakamta bétana ál-la.

¹⁷ Jü Diosta éä páman huée báareme, jüneenake juka ín am majtiähui Diosta bétana huèhui ö kía ino bétana. ¹⁸ Jü áa bétana nokame ä úttilhuaata jaria; të jü äbo ä bíttuakamta úttilhuaamta jariame, ìri tua lütüriata nooka, éntok jü kaa lütula jíapsihuame kayta át ayka.

¹⁹ ‘¿Jachu kaa jü Moisés juka leyta enchim mák-la? Të eme kía jábe júne, huákäi leyta nokä páman kaa ä boojoria. ¿Jatchiakasem nee më báare?

²⁰ Huanäi jü génte juebenara ínel ä yómmiak:

—Lemooniotë jíapsipo jípure. ¿Jábesu enchi më báare?

²¹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Senu tékiltane yáuhuak jimyore táapo, eme éntok át guómtek. ²² Lütüriapo jü Moisés juka circuncisiónta enchim mákkak. Jü circuncición entok (jü ili usi ou bicho bia punta chuktirihuame), të kaa Moisés ä átteak, ál-la jume itom áchayhuariam bát kat-riam, të eme jum jimyore táapo junne ili usita circuncisiónta joria. ²³ Të èni, eme juka circuncisiónta ä jojoria jimyore táapo juka ili usita, Moiséjta ley kaa béj-re báreka. ¿Jatchiaka jüntukem inou omte, jimyore táapo juka yoremta yúmalasi ín tütekä béchibo? ²⁴ Katem kía jábetat bíchaka nooka kaa huiti jünéaka, ál-lem juka tua lütüriata jíba yáa báreka éiya.

¿Jachu ìri ájaria jü Cristo?

²⁵ Huate éntok buere joära Jerusalémpo joome ínel jiaahua:

—¿Jachu kaa ìri, hua më báahuaka jariuhuame? ²⁶ Áachem suuhua, kaa éhuil nooka, éntok kaabe áu jíale. ¿Jachum lütüriapo ä tatäyak jáni jume nesahueme íkái Cristotukähui? ²⁷ Ítapote jüneiya íkái jákun jometukähui; të juka Cristota yepsak, kaabe jüneenake jákun ä jometukähui.

²⁸ Huanäi íkái jíkkajaka, Jesús, jum tiöpopo am majtiaka kusisi ínel jiaahua:

—Jamakem nee täya jáni, éntokem jüneiya jákun ín jometukähui; tëne kaa ín éäpo äbo yebij-la; ál-la jü tua lütüriata jípureme nee äbo bíttuak, hua kaa enchim täyähui.

²⁹ Të ínapo ä täya bueitukne áapörikut yeu simla, éntok áapo nee äbo bíttuak.

³⁰ Huanärim ä pereesote báreka éiyay, të kaabe ä buíssek, bueituk kee jee ä taahuari yuumay. ³¹ Huä génte juebenara násuk bürukam ä sússualeka taahuak, éntokim ínel jiaahuay:

—Jü Cristo äbo yepsakätek, ¿jachu huate señaalim yáanake jáni íkái yáakäu béppa?

Jume pariserom Jesústau sontarom áu bíttuak ä peresote iaka

³² Jume pariseerom juka genteta jíkkajak Jesústa bétana éhuil am nokayo; Huanäi jume tiöpopo tékiakame éntok jume pariseerom sontarom áman áu bíttuak ä buíj íaaka. ³³ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Ketunene ili jaiki táapo enchimmak annake; huanäine hua nee äbo bíttuakamtau júchi huéenake. ³⁴ Nechem jariunake jíöbe të katem nee téunake. Bueituk eme kara áman yáijnake huam ín annakepo.

³⁵ Huanäi jume judío yäuchim náu ínel jiaahua:

—¿Jákunsu huée báare jäni ii, jachute kara ä téunake jäni? ¿Jamak jume judíom griegom násuk chíbejtilammeu huéenake? Éntok, ¿jume griegom majtianake jäni?

³⁶ ¿Jáchisu jiau báare jäni ínel ä jákähui? “Nechem jariunake, të katem nee téunake, ti jiaahuak; éntok, jeme kara áman yáijnake, huam ín annakepo!”

Bäam ámey jíapsihuame

³⁷ Pajkota chúpëpo i buere taahuarichi, Jesús kíkteka kusisi nónokak, ínel jáka:

—Kía jábe junne bäi mukeme, inou rúkteka baa jinake. ³⁸ Huä nee súaleme, Diosta noki jiojteta jáá bénasi, bathue baa jíápsame bénasi ä jíápsipo búitinake.

³⁹ Iayiri Jesús ínel jiau báarey juka Espíritu Santota am mabetnake bétana jume ä súaleme; bueituk kee jee äbo yepsay jü Espíritu Santo, bueituk Jesús kee jee lóoriapo mabethuay.

Juka genteta kaa nánanacha éähui

⁴⁰ Huanäi juebena genteta násuk, huate íkái jíkkajaka, ínel jiaahuak:

—Lútula huëpo iri ájaria jü profeeta yebijnakeme.

⁴¹ Huate éntok ínel jiaahuay:

—Íri ínel jü Cristo yebijnakeme.

Huate éntok két ínel jiaahuay:

—¿Jachu jü Cristo Galiléa buiära bétana yebijnake jäni? ⁴² Jü Diosta noki ínel jiaahua Davidtamak huéerim, éntok pueblo Belén Davidta jomëpo ä yebijnake tíiya, juka Cristota.

⁴³ Huanäi jü génte katim nanabeu ée táytek, Jesústa bétana. Huanärim emo näikimtek. ⁴⁴ Huate éntok ä buíjtebo báreka éiyay; të kaabe át mámtek.

Jü yaura katim Jesústa súaley

⁴⁵ Jume sontarom tiöpota suayame jume áma nésahuemmeu nóttek, éntok pariserommehui, huanärim ínel ámeu jiaahua, jume porisimmehui:

—¿Jatchiakem kaa ä nüpak?

⁴⁶ Jume sontarom éntok ínel am yómmiak:

—¿Jauhuey júne kaa jábe yoreme íneli nok-la íkái yoremta nokä bénasi!

⁴⁷ Huanäi jume pariseerom ínel am yómmiak:

—¿Eme két bätaihuak? ⁴⁸ ¿Jachu jábe yäurapo nésahueme o jábe pariserom ä súsualek jäni? ⁴⁹ Të i génte Diosta ley kaa täyame, bétte noki ámet chúpári.

⁵⁰ Nicodemo, hua tukaapo áu nóitekähui, ket pariserotukai; éntok ínel ámeu jiaahua:

⁵¹ —Jü itom ley jia pámani katte yoremta yäura bíchäpo nätuanake kee bát ä nok jíkkajaka éntok kee jünéaka jita ä yáalatukähui.

⁵² Huanärim ínel ä yómmiak:

—¿Jachu empo két Galiléapo joome? Diosta jiojteritë bitcha éntoke át suuhua, jauhuey júne jum Galiléapo profeeta kaa áu tóboktiala.

Jámut täbuik éhuil kunakame

⁵³ Huanaäi hueuhuëpulakam bem jóau bíchaa sájjak.

8

¹ Huanäi Jesús júya kähui Oliivou bíchaa siika. ² Kethueytana éntok tiöpou yepsak. Huanäi büru génte áu yájjak. Áapo huämi káteka am majtiay. ³ Huanäi jume leyta am mamajtiame éntok jume pariseerom jámuttam täbui yoremta éhuil áu kunatualata téaka áu ä nüpak. Huanärim násuk ä kéchaka, ⁴ Jesústau ínel jiaahua:

—Maestro, i jámut ä kuna kaa ä bíchäpo täbui yoremamak böka téihuak.
⁵ Jü Moiséjta ley éntok ínel jiaahua: Jume jáamuchim junëli emo nüyeme am mamaasuka am súa nésahue. Émposu, ¿jáchise jiaahua?

⁶ Bueitukim íneli jáaka, ä jioptuaka ä nätua báarey. Të Jesús, buíau kóm chätuka, súttuy buíapo jiojte táytek. ⁷ Tem naa múksi kaa nok yáateka, élaka ä temajey. Huanäi kíkteka ínel ámeu jiaahua:

—Huä enchim násuk kaa juënak yáalame, huäri tétata bát nüka áu jímma.

⁸ Júchi éntok kóm chätuka jum buíapo jiojte táytek. ⁹ Të bempo, íkai jikkajaka, bem jiápsipo nätuahukame bénasim emo innëay, bem Dios bejri bétana. Huanärim hueepulaka yeu kat táytek, ou yoiyoturimpo naateka chë kaa yoiyöhuemmeu tájti. Huanäi Jesús áapola áma taahuak, jü jámut éntok áa náapo. ¹⁰ Huanäi Jesús kíkteka, kaabeta áma bitchak, huaka jámutta jíbba. Huanäi ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, ¿jáksu aane jume enchi nätuame? ¿Jachu kaabe nokta béttesi emót chúpapak?

¹¹ Huanäi ínel ä yómmiak:

—Ëe, kaabe, Señor —ti áu jiaahua.

Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Ínapo júnene kaa bétte nokta emót chúpapa. Simëe, të katë júchi Dios bejrita johua.

Jesús jü ániata machiriame

¹² Jesús éntok júchi gentetau nookak, ínel ámeu jáaka:

—Ínapone jü ániata machiriame; hua ino sáu huéeme kaibu kaa machiku hueramnake, ál-la huaka machiriata áy jíapsihumta jípunake.

¹³ Huanäi jume pariseerom ínel áu jiaahua:

—Empo emo bétana jíba nooka. Huä em emo bétana nokäu kaa lütüria.

¹⁴ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Eläposu ínapo ino bétana nooka, të ín nokäu lütüria; bueitukne jüneiya jákübo ín äbo yebij-latukähui, éntok jákun bíchaa ín huéenakëhui. Të eme katem jüneiya jákübo ín äbo yebij-latukähui, éntok jákun bíchaa ín huéenakëhui. ¹⁵ Eme kía yoremem ä türë páman nokta jábemmet chúchupa. Ínapo éntok kaabetat nokta chúchupa. ¹⁶ Të ínapo jábetat nokta chúpätek, jü ín nokäu lütüria; bueitukne kaa ínapola jíba jábetat nokta chúpapa. Ál-la hua nee äbo bíttuakame, jü Dios Átchay, jábetat ínomak nokta chúpapa. ¹⁷ Enchim leypo ínel jiojteri: Guoy oóhuim nánälaisi nokäu jíba lütüria. ¹⁸ Ínapone jü ino bétana nokame; hua ín Átchay nee äbo bíttuakame kët ino bétana nooka.

¹⁹ Bempo éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáksu aane, jü em Átchay?

Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Eme katem nee täya, éntok ín Áchayta junne. Nechem täyätek, ín Áchaytem kët täya éiyey.

²⁰ Jesús íkai nokta nookak, tiöpopo am majtiaka jum tómita náu totoijhuäpo. Të kaabe ä buissek, bueituk ä taahuari kee jee yuumay.

“Áman ín huëu bíchaa, eme karem áman yájja”

²¹ Jesús júchi ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone siime, éntokem nee jariunake; tem huam enchim kaa tühua yáarimpem kókkonake. Áman ín huëu bíchaa, eme karem áman yájja.

²² Huanäi jume judío yäuchim ínel jiaahuay:

—¿Jamak áapo áu më báare? Huäri béchibo ínel jiaahua: “Áman ín huëu bíchaa, eme karem áman yájja.”

²³ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme ím buíapo joome; ínapo éntok jikat téhuekapo joome. Eme ím ániapo joome; ínapo éntok kaa ímí ániapo joome. ²⁴ Kíalíkune ínel enchimneu jiaahuak: Enchim kaa tühua yáarimpem kókkonake. Bueítukem kaa nee súalëtek ín ájariatukäu, enchim kaa tühua yáarimpem kókkonake.

²⁵ Huanärim ínel áu jiaahua:

—Émposu, ¿jábesäe?

Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Béjane kësampo enchim téjhuaasuk. ²⁶ Juebenakne jita enchimneu nok machik jípure, éntokne enchimmet nokta chúpanake. Të hua nee äbo bíttuakame tua lütüriata jípure. Ínapo éntok huaka ín áa bétana jíkkaj-läu ím ániapo anemneu nooka.

²⁷ Tem kaa jünéaka taahuak, Dios Áchayta bétana ámeu ä nokähui. ²⁸ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Júnak jübua huaka Yoremta Üusi jikau tóboktiahuakem jüneenake ín ájariatukähui, éntok kaa kía ín éäpo ín jita joähui; ál-lane hua Dios Áchayta nee majtiakäu jíba nooka. ²⁹ Bueítuk hua nee äbo bíttuakame ínomak aane; kaa nee ínapola tóij-la, jü Dios Átchay, bueítukne áapörík türëu jíba johua.

³⁰ Íäri bétana ä nokayo, juebénakam ä súaleka taahuak.

Jü lütüria jísumariata ára itom búttiria

³¹ Huanäi Jesús jume judíom ä súalekamneu ínel jiaahua:

—Emëe huam ín noki huë páman jíba anëtek, tua lütüriapem ín discípulomtunake; ³² Éntokem lütüriata täyanake. Huä lütüria éntok súmaripo enchim búttianake.

³³ Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Ítapo Abrahamtatte yeu sákala, éntok jauhuey júne kaabeta bétukte ito jípula. ¿Jáchisu jüntuk empo ínel jiaahua: “Búttiatunakëem”?

³⁴ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, síme huame kaa tühuata joame, kaa tühuata bétukim jíapsa. ³⁵ Huä tekoka sáyhuame kaibu jíba béchibo jóapo tahuanake; të hua usiari ál-la jíba béchibo áma tahuanake. ³⁶ Júnëli juka Diosta Üusi jísumapo enchim búttiako, lütüriapem jísumapo búttiataka tahuanake. ³⁷ Júnëane Abrahamtat enchim yeu sákalatukähui; tërem nee mëbáreka éiya, bueítuk ín noki kaa enchim jíapsipo huétche. ³⁸ Ínapo huaka Dios Áchaytamak aneka ín bíchakäu enchimneu nooka; eme éntok huaka enchim áchay bétana huémata enchim jíkkajäu johua. Eme diablota áchayek.

³⁹ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Abrahamtate áchayek.

Të Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme Abrahamta úusimtuk, Abrahamta boojoriähuem jo éiyey. ⁴⁰ Tem én nee mëbáreka éiya, lütüriata enchimneu ín nokakä béchibo, hua Diosta bétana ín jíkkajakähui. ¡Abraham íkái kaa yáuhuak! ⁴¹ Eme huaka enchim áchay joäu johua.

Huanärim ínel áu jiaahua:

—Ítapo kaa kía ják éhuil usiari; huépülak jíbate áchayek, juka Diosta.

⁴² Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme juka Diosta Áchayeko, lútula huëpem nee nák éiyey, bueituk ínapo Diostat yeu simlataka äbo yebij-la. Kanne ín éäpo äbo yebij-la; äapo nee äbo bíttuala. ⁴³ ¿Jatchiakem kaa ín nokibet jüneiya? Bueituk kaa ín noki enchim jikkaj bäre béchibo. ⁴⁴ Eme diablota átteam, jü enchim átchay; éntok äpörik éähuem johua. Bueituk äapo yore súhua, kësam huëpo naateka, éntok jauhuey júne kaa lütüriata yáala, bueituk kaita lütüria át ayka. Bueituk ára nókichiriata nokätek, ä áttea bétana nooka; bueituk äapo ára nókichi, éntok ára nókichi áchayhuaria. ⁴⁵ Nee éntok lütüriata nokay junne, katem nee súale. ⁴⁶ ¿Jábesu enchim násuk ára nee nätua, kaa türik nee yáalä tíaka? Bueituk lütüriata nee nokay, ¿jatchiaka eme kaa nee súale? ⁴⁷ Huä Diosta áttea Diosta noki jikkaja; iári béchibem kaa ä jikkaja, bueitukem kaa Dios áttearim.

Cristo Abrahamtapat bát huéiye

⁴⁸ Huanäi jume judío yäuchim ínel ä yómmiak:

—¿Jachute kaa tüisi jiaahua ítapo, enchi samaritano tíaka, éntok lemooniota enchi jípürèhui?

⁴⁹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Ínapo kaa lemooniota jípüre. Ál-lane ín Átchay jikau chátcha; eme éntok kía kaitapo nee bitcha. ⁵⁰ Juka símek béppa musäla machik, kanne ino béchibo ä jaria. Të aane, hua ino béchibo ä jariame. Áapo hua nokta yoret chúpame. ⁵¹ Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua: Huä ín noki huë páman áu jípüreme, kaibu muknake.

⁵² Huanäi jume judío yäuchim ínel áu jiaahua:

—Én ál-late tua jüneiya lemooniota em jípürèhui. Abraham muukuk, éntok jume profetam júne kókkok. Empo éntok ínel jiaahua: “Jü em noki huë páman áu jípüreme, kaibë ä múknake tíiya.” ⁵³ ¿Jachë empo chë yöhue itom áchay Abrahamta béppa, jü mukukame? Éntok profetam júne kókkok. ¿Jábeta bénasisë emo éria?

⁵⁴ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Inapoísune ino úttiletek, ín ino úttileu kaita béj-re. Huä ín Átchay, Áapo nee úttile, hua enchim emo Diosek tíahui. ⁵⁵ Të eme kaa ä täya. Ínapo ál-la ä täya. Kanne ino ä täya tíätek, kíane ára nókichitu éiyey, enchim bénasi. Tëne ä täya, éntokne ä nokihua yöre. ⁵⁶ Abraham enchim átchay áu al-leetuak, huaka ín taahuari áu bínnake tíaka. Huanäi éntok ä bíchaka, al-leaka taahuak.

⁵⁷ Huanäi jume judío yäuchim ínel áu jiaahua:

—Empo kee cincuenta huásuktiriam huéria, ¿éntoke Abrahamta emo bit-la tíiya?

⁵⁸ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua: Kee jee Abrahamta yeu tómtay, ínapone huéiye.

⁵⁹ Huanärim téttam nüka ä mamaasu báarey. Të Jesús am éusuriaka, tiöpopo yeu siika, áme násuk ámani.

9

Jesús líptita pujtetuak

¹ Áma huam huéeka Jesús senu yorem líptita yeu yoremtulata bitchak. ² Huanäi ä discíipulom ínel ä temajek:

—Maestro, ¿jábesu Dios bejrita yáuhuak, íkai ínëli líptitaka yeu ä yoremtukä béchibo? ¿Áapo, o ä áchayhuam?

³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Kaa äapo éntok ä áchayhuam junne, katim Dios bejrim yáuhuak, líptitaka yeu ä yoremkunakë béchibo; ál-la Diosta tékilta át bittunakë béchibo. ⁴ Úttea hua nee äbo

bíttuakamta tékil ín yáanakëhui, huaka taahuata kee simeyo. Tukaari yebijnake; huanäi jábe júne kara tekipanuanake. ⁵ Ím ániapo ín anëpo tájti, íkái ániatane machiria.

⁶ Íkái noksuka, buíapo chít huátteka, techoata yáuhuak. Huanäi súttuy ä nüka, líptita pusimmet ä teekak. ⁷ Huanäi ínel áu jiaahua:

—Ámanë sika emo báksia báam mánekäpo Siloë teäpo. (Siloë “áman bíttuari” tiau báare.)

Áapo áman sika áu báksiak; huanäi entok bíchaka nóttek. ⁸ Huanäi jume áa náapo jóakáihui, éntok jume bannaataka ä täyäu ä líptitukau, ínëlim náu jiaahuay:

—¿Jachu ìri kaa áman káteka nénetaneihui?

⁹ Huate ínel jiaahuay:

—Áapo ájãria.

Huate éntok:

—Èe, kaa ájãria. Alë bénna.

Áapo éntok ínel jiaahuay:

—Ínapone ájãria.

¹⁰ Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisë ayuka én ára bitcha?

¹¹ Huanäi ínel am yómmiak:

—Huä yoreme Jesús tíame techoata yáaka pusimpo ínot teekak, ínel inou jíaka: “Ámanë báam mánekäu Siloéu sika emo báksia.” Huanäine áman sika ino báksiaka bíchaka taahuak.

¹² Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jáksu aane, jü yoreme?

Áapo éntok:

—Ínel jiaahua —kane jüneiya.

Jume pariseerom ä temajek juka líptitukäuta

¹³ Jume pariserommeu yeu tóijhuak, jü líptitukáihui. ¹⁴ Jimyore taahuaritukay, juka Jesústa techoata yáaka, juka líptita pujtetuakähui. ¹⁵ Huäri béchïbo, júchi bénasim ä temajek, jume pariseerom, jáchín ä pujtekä bétana. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Techoata pusimpo ínot teekak. Huanäine ino báksiaka bitchak.

¹⁶ Huanäi huate pariseerom ínel jiaahuay:

—Jü yoreme kaa Diosta bétana huéiye, bueítuk jimyore taahuata kaa yöre.

Huate éntok ínel jiaahuay:

—¿Jáchisen juëna yóremtaka ímëi señaalim jonake?

Júnëlim kaa nanabeu éaka náu nok nássuay. ¹⁷ Huanärim júchi ínel áu jiaahua, jü líptitukäutahui:

—¿Jáchisë jiaahua empo, hua enchi pujtetuakamta bétana?

Áapo éntok am yómmiak:

—Ínapo, ä profeta tíiya.

¹⁸ Të jume judíom katim ä súaleka taahuak, kaa bíchaka ä pujtekä bétana. Huanärim juka líptitukäuta áchayim núnutebok. ¹⁹ Huanärim am temajek:

—¿Jachu ìri jü enchim üusi, hua kaa bíchaka enchim yóremtula tíähui? ¿Jáchisu júntuk én bitcha?

²⁰ Jume ä áchayim entok ínel am yómmiak:

—Jüneate ikäi itom üusekähui, éntok líptitaka yeu ä yóremtukähui; ²¹ të én jáchin ä bíchäü, éntok jábeta ä pujtetuakäu, katte jüneiya. Áapo béja yöhue; akem ä temaje. Áapo noknake.

²² Ä áchayhuam ínëli jiaahuak, judíom májhueka. Bueituk ímëi nokta náu yáalatukay, ínel jíaka: “Kía jábeta junne Jesústa Mesías tíayo, jum tiöpopo yeu béeptunake.” ²³ Huäri béchibom ínel jiaahuay, jume ä áchayim: “Béja yöhue; áapöríkem nátemaje.”

²⁴ Huanärim júchi juka yoremta líptitukäuta núnoteboka, ínel áu jiaahua:

—Diosta bíchäpe lütüriata itom téjhua. Ítapote jüneiya ikäi yoremta juëna yóremtukähui.

²⁵ Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Ä juëna yóremtukäu, ínapo kaa jüneiya. Të senu huémtane ál-la jüneria: ínapo kaa bitchay, tëne én ál-la bitcha.

²⁶ Júchim éntok ínel áu jiaahuak:

—¿Jítasu emou yáuhuak? Éntok, ¿jáchisu enchi pujtetuak?

²⁷ Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Béjane enchim téjhuaala, të katem nee nok jíkkaja. ¿Jatchiakasem júchi ä jíkkaj báare? ¿Jachu két eme ä discípulomtu báare?

²⁸ Huanärim áu omteka ínel áu jiaahua:

—Empo jü yoremta disciipulo; të ítapo Moiséjta discípulomte. ²⁹ Ítapo jüneiya Diosta Moiséjtau nokakähui; të iäri bétana, katte jüneiya jákun ä jometukähui.

³⁰ Jü yoreme éntok ínel am yómmiak:

—Íri tua át guómtisi maachi, áapörík nee pusim étaporiakähui, éntok enchim kaa ä jüneriähui jákun ä jometukähui. ³¹ Júnëate jume Diosta bejri joame Diosta kaa am nok jíkkajähui; të jábe junne Diosta yöreka, éntok ä éä páman áneme, huákäi nok jíkkaja. ³² Jauhuey júne kaabeta bétana jíkkaj-ri líptitaka yeu yóremtulataka ä bíchakä bétana. ³³ Í kaa Diosta bétana huëtek, kaita ára yáa éiyey.

³⁴ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Empo Dios bejripo yeu yóremtulataka junne, ¿itomë majtia báare? Huanärim áma yeu ä jaasek.

Jü Diosta noki kaa täyame líptita béna

³⁵ Jesús ä jíkkajak, áma yeu ä simtuahuaka bétana. Huanäi ä téaka, ínel áu jiaahua:

—¿Jachë empo Diosta Üusi súale?

³⁶ Áapo éntok ínel ä yómmiak:

—Señor, nechë téjhua ä jábétukähui, ín ä súalnakë béchibo.

³⁷ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Akë ä bil-la; ínapone ájãria, jü émomak nokame.

³⁸ Huanäi tónommia kíkteka ä yörek, ínel jíaka:

—Señor, enchine súale.

³⁹ Jesús éntok ínel jiaahua:

—Bette nokta chúpa bárekane ím ániau yepsak, huame kaa bíchame bínnakë béchibo, huame bíchame éntok kaa bíchamta bénasi am tahananakë béchibo.

⁴⁰ Huanäi huate pariseerom áamak anëu, ikäi jíkkajaka, ínel áu jiaahua:

—¿Jachu ítapo két lilipitim?

⁴¹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Lilipitimtukem, jü Dios bejri kaa enchimmet ayu éiyey. Të én enchim emo bíchä tíä béchibo, jü Dios bejri enchimmet taahua.

10

Jume kabara kóräim ejemplo

¹ 'Tua lütüriapone ínel enchimieu jiaahua: jü kaa kabara kóräi puerta páman kibakekame, të sékána áman túbuktekame, lak-ron, éntok útteapo jábeta jita üuhua. ² Të hua puerta páman kibakekame, áapo jü kab-yeero. ³ Jü puertata suayame, íkái ä étaporia. Jume kabaram éntok juka kab-yeerota nok täya. Áapo éntok jume ä kabarammeu bem téhuampo ámeu nokaka, yeu am béeba. ⁴ Huame síme ä átteahuam yeu am bebaka ámepat huéenake. Jume kabaram éntok ä guojaanake, bueítukim ä nok täya. ⁵ Të kaa bem täyähüim kaibu guojaanake, ál-lam ä tö tenninake, bueítukim täbuik nok jáhuita kaa täya.

⁶ Íkái ejemplota ámeu yétchak, jü Jesús; të bempo kaa jünéaka taahuak, jita bétana ámeu ä nokáihui.

Jesús, jü tü kab-yeero

⁷ Jesús éntok júchi ámeu nookak, ínel jíaka:

—Tua lütüriapone ínel enchimieu jiaahua: Ínapone ájária jü kabara kóräi puerta.

⁸ Síme huame ínopat äbo yájakame, útteapom jábem jita üuhua, éntokim éekbua; të jume kabaram katim am nok jíkkajak. ⁹ Ínapone jü puerta; hua ínot éaka kabara kóräiu kibakeme, jínëutuna. Kóräipo kíkkibaknake, éntok yeu hueramnake, éntok básota téunake.

¹⁰ 'Jü lak-ron kía ékbua báreka yebijnake, éntok jábeta mëbáreka éntok jita chíbejtika ä tejal báreka. Të ínapo äbo yebij-la jíapsihumta enchim jípunakë béchïbo, éntok búruk béppa yún enchim ä jípunakë béchïbo. ¹¹ Ínapone jü tü kab-yeero. Huä tü kab-yeero ä jíapsi nénkinake ä kabaram béchïbo. ¹² Huä tómpo kabaram suayame, kaa tua tü kab-yeero, éntok kabaram kaa átteak. Robota áu huémta bichátek, kabaram tö búitinake. Huanäi jü robo ámeu yepsaka am kíkkisuka chíbelam am jaanake. ¹³ Júnëli hua tákiatata kabaram suayame búitinake, bueítuk kía tómpo am suaya. Kabaram táruk junne, kaita áma táru.

¹⁴ 'Ínapone ájária jü tü kab-yeero. Jume ín kabaramne täya; huame ín kabaram éntok, nechim täya. ¹⁵ Alë bénasi jü ín Áchay nee täya, éntok ínapo két ín Áchayne täya. Éntokne ín jíapsi nénka jume kabaram béchïbo. ¹⁶ Huate kabaramne jípure, të huámëi kabaram kaa ímï kóräipo joome. Huámëine két äbo huérianake, éntokim két nee nok jíkkaijnake. Huépul bénasim náu anna; éntok huépü kab-yerotunake.

¹⁷ 'Jü ín Áchay huári béchïbo nee nákkë, bueítukne símem béchïbo ín jíapsi nénka; chúkula éntokne júchi ára ä nüye. ¹⁸ Kaabe nee ä úhua; ál-lane ínel ín éä béchïbo muuke. Útteatane jípure ín múknakë béchïbo, éntokne útteata jípure júchi jíapsita ín nünakë béchïbo. Íkái nésautane mabetak, ín Áchay bétana.

¹⁹ Kaa nanabeu éaka, júchim náu nok nássua táytek, jume judío yäuchim, ìri nokta béchïbo. ²⁰ Juebénakam ínel jiaahuay:

—Lemooniota jípure. Rokotula. ¿Jatchiakem ä nok jíkkaja?

²¹ Huate éntok ínel jiaahua:

—Jábe lemooniota jípureme kaibu ilë bénasi noknake. ¿Jachu jü lemoonio ára pusim am étaporia, jume lilipim?

Jume judíom Jesústa omoutek

²² Buere tiöpota chúpukäu huáatihuaú pajkotukay, jum buere joára Jerusalémpo. Huamëi taahuarimmechi éntok sébe tiempotukay. ²³ Jesús éntok áma naa huéiyey, tiöpopo, Salomónta portaalimpo. ²⁴ Huanäi jume judíom ä kóntiaka ínel áu jiaahua:

—¿Jauhuey tájtisë itom jíapsi kaa al-leetuanake? Empo jü Cristotukätek huittë itom téjhua.

²⁵ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Enchimne ä téjhuaasula, të katem nee súale. Huä tékil ín yáari ín Áchay téhuampo, huäri ino bétana nooka; ²⁶ të eme kaa ä súale, bueitukem kaa ín kabaram, ín enchimmeu jíakä bénasi. ²⁷ Jume ín kabaram nee nok täya; ínapo éntok am täya, éntokim nee guojaase. ²⁸ Ínapo éntok jíbapo béchïbo jíapsihuamta am miika. Bempo kaibu emo tärunake jauhuey junne, éntok kaabe ín mámpo yeu am huíknake. ²⁹ Huä ín Átchay nee am mikakame, chë sïmem béppa nésahue, éntok kía jábe júne kara ín Áchay mámpo yeu am huíkke. ³⁰ Ínapo, éntok ín Átchay, náute huépülay.

³¹ Huanäi jume judíom júchi tétam nüka, ä mamaasu báreka. ³² Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Juebenakne türi tékilta enchim bíttuala, ín Áchay bétana huémta. ¿Jíta tékilta béchïbosem nee mamaasu báare?

³³ Jume judíom éntok ínel ä yómmiak:

—Huä tü tékilta béchïbote kaa enchi mamaasu báare, ál-la Diosta béj-reka em nokakä béchïbo; bueituk empo yóremtaka junne, Diosta bénasi emo johua.

³⁴ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—¿Jachu kaa ínel jïojteri enchim leypo: “Ínapo ínel jiaahua, emem diosim”? ³⁵ Huame Diosta noki mabetakame diosim tíya. Huaka jïojterita kaabe ára täbuiasi ä yáuhua. ³⁶ Bueituk Dios Átchay nee yeu púuhuak; ím ániau nee kóm bíttuak. ¿Jatchia júntukem Diosta béj-reka nee nokä tíya, ínapo Diosta Üusi ti nee jíakä béchïbo? ³⁷ Juka ín Áchay tékil kaa nee joay, katem nee súalpo yúmala. ³⁸ Të nee ä joay ál-la, éläposem nee kaa súale, të huaka tékilta ín joáhuem súale, enchim jüneenakë béchïbo, éntok enchim ä súalnakë béchïbo, juka Dios Áchayta ínot anëhui, éntok ín át anëhui.

³⁹ Júchim éntok mámpo ä tatab báreka tekipanuy, të áapo bem mámpo áu yeu huíkkek.

⁴⁰ Huanäi Jesús júchi siika, Jordán bathue huáytana bícha, áman kësam huëpo Juanta batöaïpo. Huanäi huämi taahuak. ⁴¹ Huanärim juebénaka áu yájjak, ínel jíaka:

—Juan lütüriapo kía jita señalta júne kaa yáuhuak; të sïme Juanta iári bétana nokakäu lütüriatukay.

⁴² Huanäi huämïri juebénaka ä súsaleka taahuak.

11

Láazarota mukukä bétana nokhuame

¹ Senu yoreme Láazaro ti téhuaka júnaköri kökorey, Betaniapo jometaka, María éntok Marta ä ákorohua pueblopo. ² María, Láazaro kökoremta huaayi, ïri ínel jü Señortat juka perfuumeta át töak, éntok ä chonimmey guókpo ä huaachak.

³ Láazarota huaayim Jesústau nokta bíttuak, ínel jiamta:

—Señor, jü em nákéu kökore.

⁴ Jesús éntok ä jíkkajaka ínel jiaahua:

—Ï kökoa kaa áy kókko béchïbo, ál-la juka Diosta looria át bíttunakë béchïbo, éntok két ä Üusibet ä bíttunakë béchïbo.

⁵ Jesús éntok Martata nákey, éntok ä huayihua, éntok Láazarota. ⁶ Të ikäi jíkkajaka, ä kökorë bétana, júchi guoy táapo áma taahuak, ä aneïpo. ⁷ Huanäi chükula jume ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jánte jum Judea buiärau bíchaa.

⁸ Huanäi jume ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Maestro, én jume judíom enchi jariay, tetammey enchi mamaasu báreka. Entok, ¿júchë áman huée báare?

⁹ Jesús ínel am yómmiak:

—¿Jachu jü taahuari kaa dooce horam jípure? Huä taahuapo hueramame kaibu tëitinake, bueituk ímí ániapo machiriay bitcha; ¹⁰ të hua tukaapo hueramame tëitinake, bueituk jü machiria kaa át aika.

¹¹ Íkai noksuka, chúkula ínel ámeu jiaahua:

—Huä itom amigo Láazaró kótche; tëne áman huéiye ä búsa báreka.

¹² Huanäi jume ä discípulom ínel jiaahua:

—Señor, kóchëtek, yún éenake.

¹³ Jesús ínel jiaahua, Láazarota mukila bétana. Të bempo kócheke jimyorehuamta bétana ä nokä téiyey. ¹⁴ Huanäi Jesús huitti ínel ámeu jiaahua:

—Láazaró béja muukuk. ¹⁵ Enchim béchibone al-leiya, kaa áman itom anekä béchibo, enchim nee súalnakë béchibo. Të ámate áu kannake.

¹⁶ Huanäi hua Toomas, Guoguöri téame, ínel jiaahua huame áamak discípulommehui:

—Ítapo këtte áamak kannake, áamak kókko béchibo.

Jesús jü júchi jíabitehuame éntok jíapsihuame

¹⁷ Jesús áman yepsaka tejhuahuak: Láazaró béja naiki taahuarey, mäataka.

¹⁸ Betania pueblo éntok kaa mékka Jerusaléniu taahuay, jíba tua batte báij kilómetro. ¹⁹ Juebena judíom ámeu yáij-latukay Martatau éntok Maríatahui, am yánti jíapsi joa báreka, bem ábachi mukukä béchibo. ²⁰ Huanäi Marta Jesússta áman hué tíay ä jíkkajaka, ä nankiseka yeu siika; María éntok jóapo taahuak. ²¹ Huanäi Marta Jesússtau ínel jiaahua:

—Señor, enchi ím aney ín ábachi kaa muk éiyey. ²² Të enne két júneiya, sîmeta Diostau em aahuäu, Dios enchi ä máknake.

²³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Em ábachi jíabitenake.

²⁴ Marta éntok ínel áu jiaahua:

—Ínapo júneiya ä jíabitenakëu júnak sîmem jíabiteyo, huaka taahuata yúmako.

²⁵ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Ínapone jü yore jíabitetuame éntok jü jíapsihuamta yore mákame. Huä nee súaleme mukilataka júne júchi jíapsinake. ²⁶ Éntok sîme hua jíápsaka nee súaleme jíbapo béchibo kaibu muknake. ¿Jachë íkai súale?

²⁷ —Jeehui, Señor —ti áu jiaahua—. Ínapo ä súale, enchi Cristotukähui, jü Diosta Üusi ím ániau kóm yebij-lame.

Jesús Láazarota mäaripo huéeka buaanak

²⁸ Marta éntok íkai noksuka áman sika, juka Maríata ä huayhua núnnuk, éhuil ínel áu jíaka:

—Jü Maestro ím aane; entok enchi núnnu.

²⁹ Áapo íkai jíkkajaka, bamsipo kíkteka áman áu siika. ³⁰ Jesús ketune kee huam ili pueblou kibakey, Martata ä nankekäpo ketune aaney. ³¹ Huanäi jume judíom jóapo áamak aneka ä sirok aniaihui, Maríata bamsipo yeu ä sik, akim ä guojaasek, ínel jíaka: “Áman siika, ä mäariu buanseka.”

³² María jum Jesússta anëu yepsaka, ä bíchaka, guókpo áu tónommea kíktek, ínel jíaka:

—Señor, enchi ím aney, ín ábachi kaa muk éiyey.

³³ Jesús ä buanay ä bíchaka, éntok két huame judíom áamak kateïhuim buaname bíchaka, jíapsi sóokteka espíritupo áu yoyoak, tüisi siroksi. ³⁴ Huanäi ínel jiaahua:

—¿Jáksem ä maäak?

Bempo éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, äbe sika ä bitcha.

³⁵ Huanäi Jesús buaanak. ³⁶ Huanäi jume judíom ínel jiaahua:

—¡Akem ä bitcha, tepa ä nákkey!

³⁷ Huate éntok áme násuk aneme ínel jiaahuay:

—¿Jachu iri kara jita yáuhuai, Láazarota kaa múknakë béchïbo, jáchin juka líptita ä pujtetuakä bénasi?

Láazarota mukilata jíabitetuak

³⁸ Jesús, ä jíápsipo júchi tüisi siroksi éaka, ä mäariu bíchaa siika. Téta guójöriatukay; i guójöria éntok téta buëurukuy páttiaritukay. ³⁹ Jesús ínel jiaahua:

—Juka tétatem mékka oóre.

Marta, jü mukukamta huaayi, ínel áu jiaahua:

—Señor, béja chïcha juuba, béja naiki taahuare mukilataka.

⁴⁰ Jesús ínel áu jiaahua:

—¿Jachune kaa enchi téjhuaala, ä súalëtek, Diosta looria enchi bínnake tíaka?

⁴¹ Huanärim tétata mékka oórek, juka mukilata áy páttiatukaihui. Huanäi Jesús, téhuekau jikau remteka, ínel jiaahua:

—In Átchay, enchine baysauhue enchi nee jikkajä tíaka. ⁴² Ínapone jüneiya, jíba enchi nee jijikkajähui; tëne ínëli jiaahuak huaka génte juebenaraata ino chíkola aneme béchïbo, enchi nee äbo bíttuakäu bétana am súalnakë béchïbo.

⁴³ Íkai noksuka, kusisi cháchayek:

—Láazaro, ¡pakunë yeu huéiye!

⁴⁴ Huanäi jü mukilatukaihui yeu siika, mámpo éntok guókpo sánkommea súmatataka. Ä pújbahua éntok sánkommea bëtiatukay. Jesús éntok ámeu ínel jiaahua:

—Akem ä búttia, ä huéenakë béchïbo.

Noktam náu yáuhuak, Jesústa mëbáreka

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Huanäi juebena judíom Mariátamak ambáreka áma yáij-latukay. Huanärim Jesústa yáakäu bíchaka ä súsualek. ⁴⁶ Të huate éntok jume pariserommeu sájaka, Jesústa yáakäu am téjhuak. ⁴⁷ Huanäi jume sacerdotem tiöpopo chë nésahueme éntok jume pariseerom juka conciliotam náu núnuka, ínel jiaahua:

—¿Jáchisute annake? Bueituk i yoreme juebena señaalim johua. ⁴⁸ Kía ínëli itom ä tójak, sime ä súsuálnake. Huanäi jume romaanom äbo yájaka juka itom tiöpo tátabnakë, éntokim huaka itom nación luutianake.

⁴⁹ Huanäi jü Caifás ámemak joome, huäri huásuktiriat sumo sacerdotetukai, huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Emem kaita jüneria, ⁵⁰ éntokem kaa jüneiya, ito béchïbo jita chë türiakähui, huépü yoremta itom pueblota béchïbo muknakëhui, të kaa sime naciónta kókkonakëhui.

⁵¹ Kaa ä éäpo íkai nookak, Jesústa bétana, ál-la huäri huásuktiriat áapo sumo sacerdotetukä béchïbo, profetisaruk hua naciónta béchïbo Jesústa muknakëihui, ⁵² éntok kaa kía naciónta béchïbo jíbba, két huame Diosta üusim chíbejtilam lópola náu am rúktia béchïbo. ⁵³ Júnëli huäri taahuarit naateka náhuim nokta yáuhuak, ä mëtebo báreka.

⁵⁴ Huäri béchïbo Jesús béja kara machisi jume judíom násuk naa huéiyey, ál-la mékka bíchaa siika, senu buiärau see päria, náapo, hua pueblo Efraín téähui. Huämi taahuak, jume ä discípulommaki.

⁵⁵ Éntok béja kaa jaikika bëyey, judíom pascua pajkota yúmanakëhui. Huanärim juebénaka buere joära Jerusaléniu jikau sájjak, kee pascua pajkota yúmayo emo báksia báreka. ⁵⁶ Huanärim juka Jesústa jariay. Jum tiöpopo aneka, ínëlim emo nátemajey:

—¿Jáchisem éiya? ¿Jachu kaa äbo pajkou yebijnake jäni?

⁵⁷ Huanäi huame tiöpopo chë nésahueme éntok huame pariseerom át nésahuek, hua jábe júne ä jüneriame, ják ä anëhui, yeu ä buís sáyhuak, ä pereesote béchïbo.

12

Jesústat perfuume huáttiahuak Betaniapo (Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Búsan taahuarim bëyey, kabara jisobahuaka pájcuata yánañhui. Jesús pueblo Betaniau yepsak, Láazarota jóapo. İri mukilatukay, të Jesús kókkolam násuk ä jíabitetuak. ² Béja kúptey Jesústam tepa buere äbosey. Marta éntok jita am joriay. Láazaro éntok Jesústamak mesau kátekay. ³ Huanäi María batte medio litro perfuumeta Jesústat guókimmet töak, éntok ä chonimnea ä huaachak. Jü kári éntok musäla júbay tápunak. İ perfuume tüisi béj-retukay. ⁴ Huanäi senu ä discípuulo ínel jiaahua, hua Judas Iscariote tíame, Símonta üusi, hua ä nénkinakëhui:

⁵ —¿Jatchiakasu kaa i perfuume báij cien taahuari tékil béjhuapo nénkihuaka, pólobem ä miikhuak?

⁶ Judas ínëli jiaahuak, kaa póobem ä jiokolë béchïbo; ál-la ékbua ára jita nüyey; bueítuk juka tómi bóosata jípureka, juka áma öorehuamta nunüyey. ⁷ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Akë ä tójja. Áapo ín mäanä taahuari béchïbo ä bëlatukay. ⁸ Bueítuk jume pólobem jíbem enchimmak am jípunake; ínapo éntokne kaa jíba enchimmak tahuanake.

Noktam náu tütek, Láazarota jaatia báreka

⁹ Juebena judíom Jesústa áma aney jüneriaka, ámanim yájjak, kaa áapörik jíba bít báreka, të Láazarota kétchi, juka kókkolam násuk ä jíabitetuakañhui. ¹⁰ Të huame tua chë nésahueme nokta náu lütüría yáhuak, juka Láazarota két mënë béchïbo, ¹¹ bueítuk áapörik béchïbo juebena judíom emo näikimtey, Jesústa súaleka.

Jesús mám tájtirihuaka Jerusaléniu kibakek (Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Yokoríapo génte buéresi juebénaka jum pajkou yáij-latukañhui, Jesústam jum Jerusaléniu yebisisë téamta jíkkajak. ¹³ Huanärim jume tako sáhuam nüka, ä nankiboka yeu sájjak, éntokim ínel chaayey:

—¡Tüisi mabettunake! ¡İ santo, jü Señorta téhuampo yebisiseme, jü Israeltau Rey!

¹⁴ Huanäi Jesús juka buru asölaata téaka át jikat yejtek, jiojteta jíä bénasi:

¹⁵ Katë májhue, buere pueblo Siónta maala;
ímï huéiye jü em Rey,
buru asölaatat yejsimeka.

¹⁶ Íachirim kaa jünéaka tahuakay, jume ä discípulom kësam huëpo; të juka Jesústa jíabitek buéresi úttíluhuaka ä mabethuak. Huanäi jübuam áu huáhuaatek, áa bétana íkái jiojtetukañhui, éntok áachä chúpahuakähui.

¹⁷ Jü génte áamak aneïhui, áa bétanam nookay, jáchin Láazarotau chachayeka jum ä määripo kókkolam násuk ä jíabitetuak. ¹⁸ Huäri béchïbo két jü génte ä mabet báreka áma yájakay, bueïtukim ä jíkkajak, áapörík íkái señalta yáakä bétana. ¹⁹ Të jume pariseerom, bempo náu ínel jiaahuay:

—Béjem ä bitcha, kaitate ára yáuhua. Áachem suuhua, ¡sime génte áamak kaate!

Griegom ket kaa jaikika ama aneka Jesústa jaria

²⁰ Griegom ket kaa jaikika áme násuk aaney, huame áman pajkou Diosta yöri báreka jikau sákalam násuku. ²¹ Ímëi Feliipetau rúktek, pueblo Betsaida Galiléa buiärapo jometahui. Huanärim jiokot áu jiaahuay, ínel jíaka:

—Jesústate bít péiya.

²² Feliipe éntok Andrésta ettejhuariak. Huanäi jü Andrés éntok Feliipe Jesústam téjhuak. ²³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Tiempo béja yúmase, juka Yoremta Üusi ti téhuaakamta úttilnähui. ²⁴ Tua lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua: Jü tirijko báchia kaa buíapo kóm huécheka mukuka síhuekätek, áapola tahuanake; të mukuka síhuekätek, yún takanake. ²⁵ Huä ä jíapsi beutireme ä tärunake; të ím ániapo ä jíapsi kaa beutireme, ä yü jíapsinakë béchïbo ä ëria. ²⁶ Jü nésauta nee joria báareme nee guojaanake. Huanäi huam ín anëpo két annake, hua nésauta nee joriame. Jü nésauta nee joriame, ín Átchay ä úttilnake.

Jesús ä mëna bétana nooka

²⁷ Huanäi Jesús ínel jiaahuak:

—¡Tepa kaa al-leeri ín jíapsit aayuk! ¿Jáchisune jiaunake jáni? Karane ínel jiaahua: “In Átchay, ¡inou huéenakemta bétanë nee jínëu!” ¡Bueïtuk íkái ín chúpanakë béchïbone äbo yepsak! ²⁸ In Átchay, em téhuame looriasi bíttebo.

Huanäi jáhui téhueka bétana kóm yuumak, ínel jíaka:

—Béjane looriasi am bíttebok, éntokne júchi looriasi am bíttebonake.

²⁹ Huanäi hua génte juebenara áamak anëu juka jáhuita jíkkajaka, yúkuta ínel omtë tíiyay. Huate éntok ínel jiaahuay:

—Diosta ángel áu nookak.

³⁰ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—Í jáhui kaa ino béchïbo äbo kóm yuumak, ál-la enchim béchïbo. ³¹ Ëni ájaria í ániapo anemmet nokta chúpatunakëhui. Ën hua diablo ím ániapo buéresi ä nésahue násuk júne yeu béptunake. ³² Ínapo éntok buíapo jikau tóboktiahuak, sïmemne inou rúktianake.

³³ Ínëli jiaahuay, jáchin ä muknakeu am júneria ïaaka. ³⁴ Huä génte ínel ä yómmiak:

—Ítapo jum Diosta leypo ä júneriak, Cristota jíbapo béchïbotunakëhui. ¿Jáchisu júntukë ä tóboktianä tíiya, juka Yoremta Üusi ti téhuaakamta? ¿Jábesa júntuk, iri Yoremta Üusi?

³⁵ Huanäi jü Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ketune chúbala enchim násuk annake, jü machiria. Náasem kaate, ketune machiriata enchimmeu ayuako, kaa máchiraata kaa enchim jaatianakë béchïbo; bueïtuk hua kaa machiku hueramame kaa júneiyya jákun bíchaa ä huëhui. ³⁶ Ketune machiriata jípurekem ä súale, juka machiriata, machiriapo enchim usiarimtukë béchïbo.

Íkái nookak jü Jesús; huanäi sika am éusuriak.

Jume judíom kaita súalëram

³⁷ Të juebena señaalim bem bíchäpo ä yáak junne, katim ä súaley, ³⁸ profeeta Isaíasta nokakäu chúpnaکہ béchibo, ínel jámta:

Señor, ¿jábetasu ámeu itom nokakäu súale jáni?

Éntok, ¿jábetausum emo yeu machiriake jáni, huame Señorta mámmam?

³⁹ Íari béchibom kaa ä súaley, bueituk két ínel jiaahua jü Isaíasta jiojteri:

⁴⁰ Bempörim puj páttiak,

éntok bem jíapsi námakasi yáuhuak,

pusimmea kaita bem bínnakē béchibo,

éntok jíapsiy kaita bem jünerianakē béchibo,

junēli kaa jíapsi kúakteka,

kaa nee am jínēunakē béchibo.

⁴¹ Isaías ínel jiaahuak, Jesústa looria bíchaka, bueituk áa bétana nookak.

⁴² Kía júnentaka junne, yáuram juebénaka ä súaleka taahuak. Të pariserom béchibo katim emo yeu buíssey, kaa huam bem náu yayájäpo emo yeu bep äaaka.

⁴³ Bueitukim chē ä türey, juka yoremta úttihuä bétana bem máknäu, Diosta úttihuäu béppa.

Jesústa nooki yorememet béttesi chupanake

⁴⁴ Jesús kusisi nokaka ínel jiaahua:

—Huä nee súaleme kaa nee jiba súale, ál-la huaka nee äbo bíttuakamta kétchi.

⁴⁵ Huä nee bíchame, huaka nee äbo bíttuakamta két bitcha. ⁴⁶ Ínapo, jü machiria, äbo ániau kóm yebij-la, síme huame nee súaleme kaa machiku aneka áma kaa am kókkonakē béchibo. ⁴⁷ Jábe júne ín noki jíkkajaka, të ín éäu kaa joame, ínapone kaa bette nokta át chuppa; bueitukne huame ím ániapo aneme kaa bette nokta ámet chupabáreka äbo kóm yebij-la, ál-la am jínēu báreka. ⁴⁸ Huä kaa nee mabetakame, éntok ín noki kaa jíkkaj báareme, jábeta bette nokta át chupanakemta jípure. Jü noki ín nokakähui, taahuata yúmak, bette nooki át chupanake. ⁴⁹ Bueituk ínapo kaa kía ín éäpo ä nok-la; hua Áchayhuari nee äbo kóm bíttuakame, áapo nee át sáuhuek jita ín noknakēhui, éntok jita enchim ín majtianakēhui. ⁵⁰ Éntokne jüneiya ä nésauihua yü jíapsihuamtukähui. Júnēline huaka ín nokäu nooka, huaka ín Áchay nee ä téjhuaka pámani.

13

Jesús ä discípulom guók báksiak

¹ Senu taahuari bëyey, kabara jisobahuaka pájcuata yúmaseihui. Jesús jüneiyay, tiempota áa béchibo yúmalatukaihui ím ániapo yeu ä huéenakēihui, ä Áchaybeu bíchaa. Ä átteahuam ím ániapo aneme jiba am nákkek, ä mukēpo tájti.

² Huanäi tukaapo am jibuäy, jü diablo Judasta jíapsipo kibak-latukay, Jesústa ä nénkinakē béchibo. Íri Judas Iscariote, Símonta úusitukay. ³ Jesús jüneiyay ä Áchayhua símeta ä mámpo ä tóij-latukaihui, éntok Diosta bétana áu hueihui, éntok Diostau bíchaa áu huéenakēihui. ⁴ Júnēli kíkteka, jume súppem béppa huéeme áu úhuak. Toallam éntok nüka, am huikojtek. ⁵ Huanäi buere puraatopo báam yeu töaka ä discípulom guók báksia táytek, éntok jume toallam ä huikosakábey am huaachak.

⁶ Huanäi Jesús jü Símon Perotau rúktek; Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jache empo nee guók báksia báare?

⁷ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Jü ín jóäbet empo kaa át jüneiya én läuti; të chúkula ál-lē át jüneenake.

⁸ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Katë nee guók báksianake, jauhuey junne.

Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kaa nee enchi guók báksiak, kaitë ínomak jípunake.

⁹ Huanäi jü Símon Peero ínel áu jiaahua:

—Señor, ä junëlitunakey, kaa ín guókim jíbba, ín mámmam éntok ín kóba júne báksia.

¹⁰ Të Jesús ínel áu jiaahua:

—Jü bemélasí baksiari kaa júchi báksiana, jume guókim jíbba, bueítuk béja baksiari. Eme éntok béja báksiari, të kaa síme.

¹¹ Bueítuk júneyay jábeta ä nénkinakëihui; huäri béchïbo: “Kaa síme báksiari”, ti áu jiaahuak.

¹² Júnëli, chúkula am guók báksiasuka, júchi ä súppem nüka, mesau rúktek. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu eme júneya jita ín enchimneu yáakähui? ¹³ Eme nee Maeströ tíiya, éntokem nee Señor tíiya. Tüisem ínel jiaahua, bueítuk enchim jiauläpo, ínapone ájaria. ¹⁴ Të ínapo Señorataka éntok Maestrotaka júne enchim guók báksiak, eme kétchi náu emo guók báksiapo yúmala. ¹⁵ Bueítuk ejemplotane enchim mákkak, ín enchimneu ayuka bénasi enchim két náu ä jonákë béchïbo. ¹⁶ Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä sáyhuame kaa ä teko béppa chë yórhua; éntok hua jákun bíttuahuakame júne kaa chë yórhua áman ä bíttuakamta béppa. ¹⁷ Íkarem júneriätek, al-leakem jíapsinake ä joäteko.

¹⁸ ‘Kanne simem bétana nooka. Bueítuk ínapone júneya jábem ín yeu púalatukähui. Të úttea huaka jiojteta ínel jáamta chúpnakë béchïbo: “Huä páanim ínomak buäyeme nee béj-reka áu tóboktiak.” ¹⁹ Én naatekane enchim ä téjhua, kee jee huéenakemta chúpeyo, béja ä chúpey enchim ä súalnakë béchïbo ín ájariatukähui. ²⁰ Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä ín jákun bíttuari mabetakame, nee mabeta; hua nee mabetakame éntok, huaka nee äbo bíttuakamta két mabeta.

Jesús Judasta ä nénkinakeu bétana nookak

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Jesús íkái noksuka, ä jíapsipo tüisi sirokay. Huanäi huitti ínel jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, senu enchim násuk aneme nee nénkinake.

²² Huanäi huame ä disciipulom emo naa bíchaka taahuak, kaa jünéaka jábeta bétana ínel ä jáhui. ²³ Senu disciipulo, Jesúsata chë nákeihui, áa náapo káteka chákala bökay. ²⁴ Íähui señam yáuhua, jü Simmom Peero, ä temaij íaaka ä jábétukaihui huaka áa bétana ä nokaihui. ²⁵ Huanäi áapo, Jesúsatau jëla rúkteka, ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jábese júri em áa bétana nokähui?

²⁶ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Huä jábeta páanim kómoniaka ín ä miknakeu, huäri ájaria.

Huanäi jume páanim kómoniaka, Judas Iscarioteta, Símonta üusi, am miikak.

²⁷ Huanäi sep Satanás ä jíapsipo kibakek. Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Juka em yáa bárëu, bamsekë ä yáuhua.

²⁸ Të huame mesau jokame katim jünéaka taahuak, jita béchïbo Judastau ínel ä jíakähui. ²⁹ Bueítuk huate ínel éiyay: Judasta tómi bóosata jípurë béchïbo, Jesús ínel áu jiaahua: “Pajkopo itom huáatianakeuë jínnu mátki”, éntok: “Poloobeme mikpo yúmala”, tim éiyay. ³⁰ Áapo jume páanim buásuka siika. Huanäi éntok béja tukaaritukay.

Jü bemela nésauro

³¹ Huanäi Judasta yeu simsuk, Jesús ínel jiaahua:

—Én buéresi úttılna, jü Yoremta Üusi ti téhuaakame, éntok Dios Átchay áa béchıbo úttılna. ³² Jü Dios áapörık béchıbo úttılhuátek, áapo Dios kéchá úttılınake, ä éäpo; éntok läuti ä úttılınake. ³³ In usiálam, ketunene kaa bínhua enchimmak annake. Nechem jariunake, të jume judıommeu ín jíä bénasi, enchimmeune két ínel jiaahua: Huam ín huëu bíchaa, eme karem áman kaate. ³⁴ Bemela nésaurotane enchim mákka: Emóem nákke. Nee enchim náképo bénasi, emem két nánancha emo náknake. ³⁵ Ímirim simetaka enchimmet jüneenake, ín enchim majtialatukä bétana, nanabeu éaka enchim emo nákeyo.

Jesús juka Perota kaa áu ä täya tıanakeu bétana nookak

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Huanäi jü Símon Peero ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jákusë huée báare?

Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Áman ín huëu bíchaa, empo kara ínomak huéiye ëni; të chúkula arë ino sáu huéenake.

³⁷ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jatchiakasune kara emo sáu huéiye ëni? ¡In jíapsi muknakey júnene ára ä tójja, emo béchıbo!

³⁸ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachë em jíapsi ä muknakey júne ára ä tójja, ino béchıbo? Tua lütüriapone ínel emou jiaahua, juka totorörata kee jee kuseyo, baisë kaa nee emo täya tıanake.

14*Jesús jü Böo Dios Áchaytau bíchaa*

¹ 'Katem enchim jíapsi jáchin éetua. Diosta enchim súałë bénasi, nechem két súałe. ² In Átchay jóapo juebena káarım ayka; të kaa junëlitukátek ínapone enchim téjhua éiyey. Ámanne huée báare, huam enchim annakëpo túłisi ä tüte béchıbo. ³ Huanäine téhuekau yepsak, huam enchim annakëpo ä tútenake. Huanäine júchi yebijnake. Huanäine júchi enchim äbo núnake, bueıtuk huam ín anëpo, ínomak enchim annakë béchıbo. ⁴ Bueıtukem jüneiıya jákun bíchaa ín huéenakeu, éntok juka böota júnem täya.

⁵ Huanäi jü Toomas ínel áu jiaahua:

—Señor, katte jüneiıya jákun bíchaa em huëhui; ¿jáchisute juka böota täyanake?

⁶ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Ínapone jü böo, jü lütüria, éntok jü jíapsihuame; kaabe ín Áchaybeu huéenake, kaa ino béchıbotuko. ⁷ Nee täyátekem két ín Átchay täya; éntokem én naateka ä täya, éntokem ä bil-la.

⁸ Feliipe éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, itomë ä bíttua, huaka Dios Áchayta. Júnëlite kaitat jáchin éaka tahananake.

⁹ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Béjane bínhua enchimmak aane, ¿éntoke jíba kaa nee täya, Feliipe? Huä nee bil-lame, juka Dios Áchayta bil-la. Ä junëlituk junne, ¿jatchiakasë júntuk Dios Áchayta nee enchim bíttua sáuhue? ¹⁰ ¿Jachë kaa ä súałe, Dios Áchaytamak nee huépülatukähui?, éntok, ¿juka Dios Áchayta júne ínomak huépülatukähui? Huä noki ín nokäu, kanne kía ín éäpo ä nooka; hua Dios Átchay ínot aneme, áapo juka

tékilta johua. ¹¹ Nechem súale, Dios Áchaytat ín anëhui, éntok két Dios Áchay inochi; o hua tékil ín joäu, huäri béchibem nee súale. ¹² Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä nee súaleme, huaka tékilta ín joäu áapo két ára ä jonake, éntok ín joäu béppa chë yörisi machik júne jonake, bueituk Dios Áchayta anëu nee huë béchibo. ¹³ Éntok simeta juka ín téhuampo Dios Áchaytau enchim aahuäu, anä yáanake, juka Dios Áchayta Üusi úttilnä béchibo. ¹⁴ In téhuampo jita júne enchim aahuay, ínaponä yáanake.

Jü Espíritu Santo äbo bíttuaname

¹⁵ 'Nee náketekem juka ín nésauri johua. ¹⁶ Huanäine ínapo Dios Áchaytamak noknake, täbui jíapsi jotehuamta enchim máknakemta, yü tütti enchimmak ä annakë béchibo. ¹⁷ İri Espíritu tua lütüria. Të jume ímí ániapo joome, karam ä mabeta, bueitukim kaa ä bitcha, éntokim kaa ä täya; të eme ä täya, bueituk enchimmak aane, éntok enchim jíapsipo annake. ¹⁸ Kanne kía usi lepemtukä bénasi enchim tö simnake. Júchine enchimneu yebijnake. ¹⁹ Ketune ili bëye; huanäi jume ím ániapo aneme kaa nee bínnake; të eme ál-la júchem nee bínnake; bueituk ín jiapsä béchibo, eme két jíapsinake. ²⁰ Huäri taahuarit eme júneenake Dios Áchaytat ín anëhui; eme éntok inochi, ínapo éntok enchimmechi. ²¹ Huä ín nésaurim jípureme éntok am joame, İri ájaria jü nee nákeme; hua nee nákeme, ín Áchay kéchá náknake. Éntok ínapo két ä náknake, éntokne áu ino yeu machirianake.

²² Huanäi jü Judas ínel áu jiaahua, kaa hua Iscariote:

—Señor, ¿jatchiakasë itou jíba emo yeu machirianake, të kaa huame ímí ániapo anemmehui?

²³ Huanäi Jesús ínel ä yómmiak:

—Huä nee nákeme ín noki yörinake; éntok hua ín Áchay ä náknake. Huanäite áu yájaka áamak jóatenake. ²⁴ Huä kaa nee nákeme ín noki kaa yörinake; hua noki enchim jikkajakäu, ínapone kaa ä átteak. Huä Dios Átchay nee äbo bíttuakame, Áapo ä átteak.

²⁵ 'Íkäine enchimneu nookak ketune enchimmak aneka. ²⁶ Të hua jíapsi jotehuamta yore mákame, jü Espíritu Santo, hua Dios Áchayta äbo bíttuanakëhui ín téhuampo, huäri simeta enchim majtianake, éntok enchim áu huáatituanake, simeta huaka ín enchimneu nokakähui.

²⁷ 'Yánti jíapsihuantane enchimneu tö siime. In yánti jíapsekäune enchim miika, të kaa hua ím ániapo jometa bénasi. Katem enchim jíapsi kaa al-leetua, éntokem kaa emo máujtua. ²⁸ Béjane enchim téjhuaala, ínel jíaka: Simnakene, tëne júchi enchimneu yebijnake. Nee náketekem emo al-leetuä éiyey, Dios Áchaytau nee ino simë tíayo; bueituk jü Dios Áchay chë yörisi maachi, ino béppa. ²⁹ Enchimne téjhuak, kee jee ä yúmayo, bueituk nokta chúpey enchim ä súalnakë béchibo.

³⁰ 'Kanne júchi yún enchimmak ettejhuanaake, bueituk jü ím ániapo buéresi genteta béppa chë úttiakame äbo huéiye; të áapo kaita ínomak jípure. ³¹ Të junëlitunake, ím ániapo aneme júneenakë béchibo Dios Áchayta ín nákehui éntok Dios Áchayta ín ä sáhuë páman ín ä joähui. Jáptëem; ímite yeu sákanake.

15

Jesús jü tua páras óuguo

¹ 'Ínapone jü tua lutüriapo páras óuguo, ín Átchay éntok jü et-leero. ² Simeta huaka mesëkiriata ínot yeu simlata kaa takakamta chúktianake; éntok simeta huaka takakamta tútenake, chë yún ä takanakë béchibo. ³ Eme béja chëcha machik úhuari

jü noki enchimmeu ín nokakäubeyi. ⁴ Inot jíbem aane; ínapo éntok enchimmechi. Jáchin hua mesëkiria áapola kaa tataka, kaa hua óguotat huéekäteko, enchimmak két junëlitunake, kaa enchim ínot jíba aneyo.

⁵ 'Ínapone jü páras óuguo, eme éntok jume mesëkiriám. Huä ínot aneme, ínapo éntok áamaki. Íri yún takam huériunake; bueítuk eme kaa ínomak anëtek, kaitem ára yáuhua. ⁶ Huä kaa ínot aneme, mesëkiriata bënasi päkun yeu jímmaahuaka huaknake. Huanäi náu tóijhuaka tájiu guötiana, ä béetinakë béchïbo.

⁷ 'Eme ínot anëtek, éntok juka ín noki enchimmet aneyo, simeta enchim huáatiähuem aahua; huanärem ä mákna. ⁸ Íäri béchïbo loriapo úttilna, jü ín Átchay, yún enchim takakä béchïbo. Huanärem junëli ín discípulomtunake. ⁹ In Áchayta nee náké bënasi, ínapone két enchim nákke. Ínëlem enchim ín náképo jíba aane. ¹⁰ Eme ín nésauri joátek, enchim ín náképem jíba aane; ínëline ín Áchay nésauri johua, éntokne áapörík nee náképo aane.

¹¹ 'Íkäine enchimmeu nooka, ín al-leäu enchimmet ayunakë béchïbo, éntok hua enchim al-leäu yúmalasi enchim ä jípunakë béchïbo. ¹² Íri ájária jü ín nésauri: Jü enchim nánancha emo náknakeu, ín enchim náképo bënasi. ¹³ Kaabe chë júne yore nákke, ál-la hua ä amigom béchïbo ä jíapsi nénkame. ¹⁴ Eme ámëria jume ín amigom, huaka ín enchim át sáhuëu joáteko. ¹⁵ Kanne éntok ín tekipanualero ti enchim téttehuaanake, bueítuk hua nésauta joaka tekipanuame kaa júneiya, juka ä teko yáa bárëhui. Të ínapo enchim amigok, bueítuk simeta huaka ín Áchay bétana ín jikkajakäune enchim téjhuaala. ¹⁶ Eme katem nee yeu púala, ál-la ínapo enchim yeu púhuak, éntokne enchim yuktiak áman sájaka yún takaka enchim jíapsinakë béchïbo. Huä enchim taka éntok kaa lütinake. Huanäi huaka simeta ín téhuampo Dios Áchaytau enchim aahuäu, áapo enchim ä máknake. ¹⁷ Nésautane enchim mákka, enchim emo náknakë béchïbo.

Ím ániapo enchim omtíame

¹⁸ 'Huame ím ániapo aneme enchim omtiay, áahuem huáate nee bácham omtiakä bétana. ¹⁹ Eme ím ániapo jométuk, huame ím ániapo joome enchim nák éiyey. Të eme katem ím ániapo joome; ínapone ím ániapo enchim yeu púhuak. Huäri béchïbo bempo, ím ániapo joome, katim enchim huáatia. ²⁰ Áahuem huáate, hua noki ín enchimmeu nokakähui: "Huä tekipanualero kaa chë yöríhua ä teko béppa." Nechim guojajjaasëtek, enchimim két guojajjanake; ín noki jikkajätekim, enchim noki két jikkaijnake. ²¹ Të simeta íkärím enchimmeu yáanake ín téhuam bem omtiä béchïbo, bueítukim huaka nee äbo bíttuakamta kaa täya.

²² 'Kaa nee äbo yepsak, éntok kaa nee ámeu nokak, jü bem Dios bejri kaa ámet ayu éiyey; të enim kaachín jiau mátkhi, jü bem Dios Bejri ámet ayuka bétana. ²³ Huä nee omtíame, ín Áchay két omtia. ²⁴ Áme násuk huaka tékilta kaa jábem júne joäu nee yáak, jü Dios bejri kaa ámet ayu éiyey; të èni juka ín joäu bil-lataka junne, nechim omtia, éntok juka ín Áchay júnem omtia. ²⁵ Të ìri ínëli huéiye, juka Moiséjta leypo jiojteta chúpna-kë béchïbo, ínel jíame: "Kaita béchïbom nee omtiaka taahuak."

²⁶ 'Të huaka jíapsi yéjtehuamta yore mákamta yepsak, ín Áchay bétana ín enchimmeu bíttuanakeu, jü Espíritu lütüriata yore majtíame, Dios Áchayta bétana huéeme, huäri ino bétana noknake. ²⁷ Eme éntok két ino bétana noknake, bueítukem jíba ínomak aane, kësam huëpo naateka.

16

¹ 'Íkäine jíba enchimneu nok-la, bueituk Diostat éehuäu kaa enchim tóijnakë béchibo. ² Bueituk bem sinagogampom enchim yeu bébnake. Taahuari yúmanake, jábe júne enchim súakame Diosta nésauri áu joä bénasi éenake. ³ Íkärim jonake bueitukim Áchayhuarita kaa täya éntok nee junne. ⁴ Tëne íkäi enchimneu nooka, huaka taahuata yúmak enchim áu huáatinakë béchibo béja ín enchimneu ä nok-latukähui.

Jü Espíritu Santota tékkil

'Íkäine kaa kësam huëpo enchimneu nookak, bueitukne enchimmak aaney. ⁵ Të éenne áman siime, hua nee äbo bíttuakamtahui; të jábe júne kaa nee temaje: “¿Jákusë siime?” ⁶ Ál-la íkäi enchimneu ín nokakä béchibo enchim jíapsi tüisi siroka. ⁷ Të ínapo lütüriata enchimneu nooka: Chë türi enchim béchibo ín simnakëhui; bueituk kaa nee sik hua jíapsi yéjtehuamta yore mákame kaa enchimneu yebijnake; tëne sikätek enchimneu ä bíttuanake. ⁸ Huanäi áapo yepsakätek, huame ániat jíápsame Dios bejrimmet am jüneetuanake, lútula jíapsihuamtachi, éntok bétte nokta chúpebechi. ⁹ Dios bejrichi, kaa bem nee súalë béchibo; ¹⁰ lútula jíapsihua bétana, Áchayhuaritau ín huée béchibo, éntokem kaa éntok nee bínnake; ¹¹ éntok bétte nokta bétana, bueituk jü buéresi ániat nésahueme bétte noki át chúpari.

¹² 'Ketunene juebenak jípure, jita ín enchimneu noknakëhui, të énem kara ä huéria. ¹³ Të jü lütüriapo Espíritu yepsakätek, áapo síme lütüriau bíchaa enchim hueriunake; bueituk kaa áapo ä éäpo noknake, ál-la huaka símeta ä jíkkajäu noknake; éntok enchim jünetuana huaka chúkula yebijnakemta bétana. ¹⁴ Áapo loriapo nee úttilnake; bueituk ín átteapo ä nüka, enchim ä jüneriatuanake. ¹⁵ Símeta hua ín Áchay jípurëu, ínapone két ä átteak; kíalikune ínel jiaahua, ín átteapo ä nüka enchim ä jüneriatuanake.

Al-leehuäu bíchaa kúaktianake, jü sirokuame

¹⁶ 'Enchim kaa nee bínnakeu, kaa jaikika bëye; të júchi kaa jaikika bínake, enchim nee bínnakëhui; bueituk ínapone Áchaytau bíchaa huéiye.

¹⁷ Huanäi huate ä discípulom ínel náu jiaahuay:

—¿Jítasa ìri itou ä nokähui? Kaa jaikika bëye kaa itom ä bínnakëhui, të júchi kaa jaikika bëye, chúkula itom ä bínnakëhui; ¡bueituk Áchaytau bíchaa áu simë tíiya! ¹⁸ Inëlim jiaahuay: ¿Jáchisu jiau báare jáni, “kaa jaikika bëye”, tíaka? Katte át jüneiya, ä nokibechi.

¹⁹ Jesús jüneyay bempörim ä temaj bárëhui; huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Béjane enchim téjhuak: kaa jaikika bëye, kaa enchim nee bínnakëhui, éntok júchi kaa jaikika bínake, enchim júchi nee bínnakëhui. ¿Jachem íachi náu nátemaje? ²⁰ Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: buannakeem, éntokem jiokot jiaunake; jume ániat jíápsame éntok al-leenake. Të ínëli jü enchim sirokäu násuk junne, jü enchim sirokäu al-leeriu bíchaa áu kúaktianake. ²¹ Jü jámut asoa bárëtek huantiriam ínnëenake, horata áu yúmak; të chúkula ili outa asoak huantiriam koptianake, al-leaka ím ániapo outa yeu yoremtukä béchibo. ²² Ánëlem két én siroka; tëne júchi enchim bínnake. Huanäi jü enchim jíapsi al-leaka tahuanake, éntok kaabe ára enchim ä úhuaanake, juka enchim al-leähui.

²³ 'Huámei taahuarimmechem kaita inou nátemajinake. Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, síme jita júne Dios Áchaytau enchim aahuäu ín téhuampo, Áapo enchim ä máknake. ²⁴ Ketunem kaita áula ín téhuampo, én tájti. Jítem aahua, enchim ä mabetnakë béchibo, éntok huaka enchim al-leäu yúmalatunakë béchibo.

Jesús yöla, ániat aneme béppa

²⁵ 'Íkaine enchimneu nok-la, ejemployi; të taahuari yúmanake, kaa ejemplom-mey ín enchimneu noknakëhui; ál-lane jünakiachisi enchimneu noknake, jü Áchayhuarita bétana. ²⁶ Huäri taahuarichem ín téhuampo jita áunake; ínapo éntok kanne jita enchim áurianake, jü Áchayhuaritahui enchim béchïbo, ²⁷ bueïtuk jü Dios Átchay enchim nákke, bueïtuk eme nee nákke, éntokem Diostat ín yeu simlatukä bétana nee súalek. ²⁸ Dios Áchayta anëpone yeu sika, ï ániau kóm yepsak. Júchine íka ániata tö sika, jü Dios Áchaytau huéenake.

²⁹ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Enë jünakiachisi nooka, kaita ejemplota itou nokaka. ³⁰ Én ál-late jüneiya, simeta em jüneriähui; kíalikute kaita emou temaij mátkhi. Huäri béchïbote ä súale, Dios Áchayta bétana em yeu simlatukähui.

³¹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—¿Jachem én ä súale? ³² Taahuari yúmanake, éntok béja yúmala, sákatuahuaaka enchim chíbejtinakëhui, huépülaka ä böochi; éntokem nee ínapola tö sákanake. Tëne kaa ínapola taahua, bueïtuk jü Dios Áchay ínomak aane. ³³ Íkaine enchimneu nok-la, ino bétana yánti jíapsihumta enchim jípunakë béchïbo. Ímï ániapem jiokot emo bínnake; të katem kóm éiya: ínapone íkai ániata kobala.

17

Jesús oraciompo ä discípulom Diostau nok-riak

¹ Jesús íkai noksuka, téhuekau jikau remtek, ínel jíaka:

—In Átchay, béja taahuari yúmala. Loriapë ä úttile, juka em Üusi, ápörík két loriapo enchi ä úttilnakë béchïbo; ² bueïtukë simem jíapsame béppa yáurata ä mák-la, huame síme em ä mákkim jíbapo béchïbo jíapsihumta am máknakë béchïbo. ³ Ìri éntok ájária, jü jíbapo béchïbo jíapsihume: Enchi bem täyanakëhui, huaka huépülaik éntok tua lütüriapo Diosta, éntok juka Jesucristota, em äbo bíttuakähui.

⁴ 'Ínapo ímï buíapo aneka loriapo enchi úttilek. Béjane ä chúppak, juka tékilta em nee yáa sáhuëhui. ⁵ Én éntok, ín Átchay, loriapë nee úttile em anëpo, huaka loriata émomak ín jípurekäihui, ániata kee yáahuay naateka.

⁶ 'Em téhuamne am täyatuala, jume yoremem ím ániapo em nee mákkim. Émpë am átteaka nee am mákkak, éntokim em noki ériak. ⁷ Énim jünéaka tahuala, simeta juka em nee mákki emo bétana huëhui; ⁸ bueïtuk huaka nokta em nee mákakäu nam téjhuak. Bempo éntok ä mabetak, éntokim lütüriapom jünëiak emo bétana ín huëhui, éntokim enchi nee äbo bíttuakäu súale.

⁹ 'Ínapone áme béchïbo emou nooka. Kanne huame huate ím ániapo aneme béchïbo nooka, ál-la huame em nee mákakäu béchïbo; bueïtuk émpë am átteak, ¹⁰ éntok simeta huaka ín átteakäu, émpë ä átteak, éntok juka em átteakäu, ínapone két ä átteak; éntokne áme béchïbo úttilhuak.

¹¹ 'Ínapone kaa ím ániapo tahuanake; të ímëi ál-la ím ániapo taahua; ínapo éntokne emou huéiye. In Átchay, empo tühuay tápuni. Jume nee enchi mák-rim, em úttearaë am ëeria, bempörim náu huépülaitunakë béchïbo, itom náu huépülaitukä bénasi. ¹² Ínapone em téhuam úttiarimmey am suayak, ímï ániapo ámemak aneka. Huame em nee mákakäu suayak, éntok kaabe áu tärük, hua áu ä tärünakë béchïbo usiari jíbba, juka jiojterita át chúpnakë béchïbo.

13 'Tëne én emou huéenake; éntokne junëli nooka, ím ániapo aneka, juka ín al-leeri bempörimmet yúmalasi ayunakë béchïbo. 14 Ínapo huaka em noki ámeu nok-la; éntok jume ím ániapo aneme am omtia, bempörim kaa ím ániapo jometukä béchïbo, bueïtuk ínapo két kaa ím ániapo joome. 15 Kanne ímï ániapo enchi yeu am huéria iaaka nooka, ál-la juënaraata bétana enchi am suaya iaaka. 16 Katim ím ániapo joome, ín kaa ím ániapo jometukä bënasi. 17 Santosë am jíapsitua, em noki; tua lütüria. 18 Ím ániau em nee bíttuakä bënasi, ínapone két áman am bíttua, jume ániat jíapsammehui. 19 Ínapone bempörim béchïbo santosi jíapsa, bempörim lütüriapo santosi am jíapsinakë béchïbo.

20 'Kanne ímëi béchïbo jíba nooka, ál-la bempörim nokay, nee súalnakeme béchïbo kétchi, 21 sïmem náu huépülatunakë béchïbo, itom náu huépülatukä bënasi. Empo, ín Átchay, ínochi, ínapo éntok émochi; junëlim két itomak huépülatunake, jume ím ániapo aneme ä súalnakë béchïbo, enchi nee äbo bíttuakä bétana. 22 Huaka loriata em nee mákakäu, ínapone két am mákkak, bempörim náu huépülatunakë béchïbo, itom náu huépülatukä bënasi. 23 Ínapo ámechi, empo éntok ínochi, bempörim yúmalasi huépülatunakë béchïbo, jume ím ániapo aneme jüneenakë béchïbo, enchi nee äbo bíttuakä bétana, éntok enchi am nákekähui, em nee nákekä bënasi.

24 'In Átchay, jume em nee mákakäune ín anëpo két ínomak am an-ia, huaka loriata em nee mákakäu am bínnakë béchïbo; bueïtukë nee nákkek, béja ketune juka ániata kee jee yáahuay naateka. 25 Lútula huëpo Achayhuari, huame ím ániapo joome katim enchi täyala, të ínapo enchi täyala. Ímëi éntok jüneiya em nee äbo bíttuakähui. 26 Éntokne em téhuam am täyatuala enchi jabétukähui, éntokne jíba am täyatebonake, bueïtuk jü em nee nákekau ámet am ayunakë béchïbo, ínapo éntok ámechi.

18

Jesús pereeotehuak

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

1 Jesús ikäi noksuka yeu siika, ä discípulommaki, áman jakia Cedrón ti téhuaakau huáyтана bíchaa, huam huertata órekaipo; huämi kibakek ä discípulommaki. 2 Éntok Judas kétchi, huatem mampo ä toijnakëihui, áma täyay, bueïtuk Jesús juebénasi ä discípulommak ámam náu yayajay. 3 Huanäi Judas áman yepsak, juebena sontarom huériaka, éntok tiöpopo alguacil tékilta joame. Jume pariseerom éntok tiöpopo chë nésahueme áman am bíttualatukay. Machiriaka, kúkutaka, éntok esparakam áman yájjak. 4 Të Jesús, sïmeta juka áu huéenakemta jüneriaka, bát ámeu yeu kíkteka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábetasem jaria?

5 Huanärim ínel ä yómmiak:

—Juka Jesús Nazarenota.

Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone ájaria.

Judas éntok ámemak huéiyey, hua bem mámpo ä tóijnakeme. 6 “Ínapone ájaria” tä jiaj, amayim sájaka buíapo huáttek. 7 Jesús júchi éntok am natemajek:

—¿Jábetasem jaria?

Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Juka Jesús Nazarenota.

8 Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Enchimne téjhuaasula ín ájariatukähui. Nechem jariätek, ímërem tójja; éläpom sákanake.

⁹ Íkai nookak, huaka ä noki ä nokakäu chúpnaکہ béchibo: “Huame em nee mákakäu, huépülak júnene kaa täruk.” ¹⁰ Huanäi jü Símon Peero, ejparam yeu huíkeka, huaka tiöpopo chë nésahuemta sáhuëu bátatana náka chúkti mámákok. Íri éntok Malco ti téhuaakay. ¹¹ Huanäi Jesús Perotau ínel jiaahua:

—Em ejparamë huaka bea bóosapo kibacha. Juka vaasota ín Áchay nee mákakäu, ¿jachune kaa ä jínake jáni?

Jesús sumo sacerdoteta mámpo tóijhuak

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Huanäi huame sontarom, jü tribuno yäura, éntok jume alguacilim sáhuëhui, Jesústam buíseka ä súmmak. ¹³ Huanärim bát huëpo Anástau yeu ä tójjak; bueítuk ikäri Caifás ä asëbuakay. Huäri huásuktiapo Caifás sumo sacerdotetukay. ¹⁴ Jü Caifás ínel jume judío yäuchimmeu nok-latukay, huépul yoremta muknakeu türínake tíaka, jü pueblota béchibo.

Peero Anásta tebatpo aaney

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Huanärim Jesústa sáu kaatey, jü Símon Peero éntok senu ä disciipulo. Íkai disciipulota éntok sumo sacerdote ä täyay. Huanäi Jesústamak ä teebat jóapo kibakek; ¹⁶ të Peero éntok päkun puertata bía aaney. Huanäi jü disciipulo sumo sacerdoteta täyäu yeu siika. Huanäi huaka jámut puertata suayamtau nokaka, juka Perota áman kibaktuak. ¹⁷ Huanäi jü puertata suayame Perotau ínel jiaahua:

—¿Émpë két jü yoremta disciipulo?

Huanäi áapo ä yómmiak:

—Èe, kanne ájaria.

¹⁸ Ámam jábuekay, huame áma sáyhuame éntok huame alguacilim. Náalatakam súkkähuey, bueítuk sébiakay. Peero éntok két ámemak áma huéeka súkkähuey.

Anás juka Jesústa temajek

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Huanäi jü sumo sacerdote Jesústa temajek, ä disciipulom bétana éntok jita am majtiähui. ²⁰ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Ínapo simem jíkkajäpo huame géntemmeu nok-la. Jíbane jum sinagogapo éntok tiöpopo am majtiala, jum síme judíom náu yayájäpo. Kaitane éhuil nok-la. ²¹ ¿Jatchiake nee temaje? Huame nokta jíkkaj-lamë temaje jítasune ámeu nok-la. Bempo jüneiya jita ín ámeu nok-latukähui.

²² Juka Jesústa ínëli nónokak, senu alguacil áma anëhui ä chóchonak, ínel jíaka:

—¿Jachë ínel ä yómnia, juka sumo sacerdoteta?

²³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kaa türík nee nónokak, nokäe, ¿jáksu kaa türi jü ín nokakähui? Të tühuata nee nokay, ¿jatchiake nee chónna?

²⁴ Huanäi Anás súmata, Caifás sumo sacerdotetau ä bíttuak.

Peero Jesústa kaa áu täya tíiya

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Jü Peero tájimmeu huéeka súkkähuey, huanäi nátemaijhuak:

—¿Jachë empo két ä disciipulommak huéiye?

Huanäi áapo am yómmiak:

—Èe, kanne ájaria —tiahua.

²⁶ Senu éntok sumo sacerdoteta sáhuëu Perota náka chúktiakäu huahuaji ínel áu jiaahua:

—¿Enchine bíchakam téнна, áman huertapo áamak enchi aneyo!

²⁷ Peero éntok júchi kaa áu ä täya tíaka nookak. Huanäi sep jü totoröra kúkusek.

Jesús Pilaatotau yeu tóijhuak

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Jesústam Caifásta jóapo yeu núk sájjak, palacio romaanou bíchaa. Ketune kethueytukay. Huanäi palaciohuim kaa kiímuk, bem jiöri bárë béchïbo, pájcuu buähuamta buä báreka. ²⁹ Huanäi jü Pilaato ámeu yeu sika ínel ámeu jiaahua:

—¿Jíta betanasem ä nätua, íká yoremta?

³⁰ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Íká yoremta kaa juënak yáalatukte kaa em mámpo ä tóij éiyey.

³¹ Huanäi jü Pilaato ínel ámeu jiaahua:

—Emem ä huériaka, enchim ley nésahue páman ä yáuhua.

Judíom éntok ínel ä yómmiak:

—Ítapo kaita lütüriata mákki, jábeta itom mënakë béchïbo.

³² Inëlim jiaahuak, Jesústa nokakäu chúpna-kë béchïbo, am jünee íaaka jáchin ä muknakëihui. ³³ Huanäi jü Pilaato júchi palaciou kibakeka, Jesústa núnuka ínel áu jiaahua:

—¿Jachë empo jume judíommeu Rey?

³⁴ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachë empo em éäpo ínel jiaahua, o tattäbuika ino betana ínel emou jiaula?

³⁵ Pilaato éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachu ínapo judío? Huame em pueblopo joome éntok huame sacerdotem chë nésahueme ín mámpo enchi tóij-la. ¿Jítasë yáala?

³⁶ Jesús ä yómmiak:

—Jü reytaka ín nésahuëu kaa ímï ániapo joome. Të reytaka ín nésahuëu ímï ániapo jométuk, jume ín sáhuëu nássua éiyey, kaa judíom mámpo ín tóijna béchïbo. Të hua reytaka ín nésahuëu kaa ímï joome.

³⁷ Huanäi jü Pilaato ínel áu jiaahua:

—¿Huanäisu empo reytaka nésahue?

Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Empo reytaka nee nésahue tíiya. Ínapo íari béchïbo yeu yorem-tula, éntokne íari béchïbo ím ániapo yebij-la, lütüriata betana ín noknakë béchïbo. Síme huame lütüriat kateme ín nokim jikkaja.

³⁸ Huanäi Pilaato ínel áu jiaahua:

—¿Jítasa jüri lütüria?

Jesústa muknakeu betana bette nooki at chupari

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Íneli jiausuka júchi yeu siika, judíommehui. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Kaita kúlpata nee át téula. ³⁹ Të eme ínel ä boojoria, pájcuapo senuk ín búttianakëhui. ¿Jachem juka judíommeu Reyta nee búttia íaa?

⁴⁰ Huanäi júchi bemé-lasi simetaka nónokak, ínel jíaka:

—Júkai ee, Barrabásta ál-la.

Jü Barrabás éntok lak-rontukay.

19

¹ Huanäi Pilaato, Jesústa nüka ä bépsutebok. ² Jume sontarom éntok huíchata huiköpäaka, ä coroona yáaka, kóbat áachä yétchak. Huanärim lilata ä sánkotuak;

³ éntokim ä chónaka, ínel áu jiaahuay:

—¿Jál-la maachi, judíommeu Rey!

⁴ Huanäi Pilaato júchi yeu sika ínel ámeu jiaahua:

—Áachem suuhua, enchimmeune yeu ä tójja, enchim jüneenakë béchïbo kaita juënak ín át teähui.

⁵ Huanäi yeu siika jü Jesús, huíchata coronaka éntok lilata sánkoka. Huanäi jü Pilaato ínel ámeu jiaahua:

—¡Ímï huéiyek, ï oöou!

⁶ Huanäi huame Sacerdotem chë nésahueme éntok áma alguacilim ä bíchaka, söti tēka, ínel jiaahua:

—¡Kúrusichë ä popona! ¡Kúrusichë ä popona!

Pilaato éntok ínel ámeu jiaahua:

—Emem ä huériaka kúrusit ä popona, bueituk ínapo kaita kúlpata át téuhua.

⁷ Huanäi jume judíom ínel ä yómïiak:

—Ítapo senu leyta jípure, éntok jüri leyta jiäpo ámani, úttea ä muknakēhui, bueituk áapo áu Diosta Ūusï tíiya.

⁸ Jü Pilaato íkai jíkkajaka, chë júne máuj táytek. ⁹ Huanäi júchi palaciou kibakeka, Jesústau ínel jiaahua:

—¿Jákusë joome?

Të Jesús kaa ä yómïiak.

¹⁰ Huanäi jü Pilaato ínel áu jiaahua:

—¿Jachë nee kaa yommiak? ¿Jachë kaa júneiyya yäurata ín jípurēhui, kúrusit ín enchi poponakë béchïbo, éntok enchi búttia béchïbo?

¹¹ Jesús éntok ínel ä yómïiak:

—Kaitë yäurata jípu éiyey nee béj-reka, kaa jikat bétana ä máktuko. Júntuk hua em mámpo nee yéchakame chë júne Dios bejrim jípure.

¹² Huanäi naateka jü Pilaato ä búttia báreka éiyay. Të jume judíom jíba söti nokaka, ínel jiaahuay:

—Íkäre búttiakátek, ¡kaa Césarta amigok! Huä jábe áu rey joame, Césarta béj-rekam kaate.

¹³ Huanäi jü Pilaato íkai jíkkajaka, juka Jesústa päkun yeu núk sika, yäurata yeyesäpo yejtek, huam Enlosado ti téhuaakapo; yorem nokpo éntok téta chíbelay tíau báare. ¹⁴ Kabara jisobahuakä pajko buähuäu, senu taahuari áu bëyey. Huäri taahuarit lúl-la kátekay. Huanäi judíommeu ínel jiaahua:

—¡Ímï aane, jü enchimmeu rey!

¹⁵ Të bempo chayeka ínel jiaahuay:

—¡Yehuë ä huéria! ¡Yehuë ä huéria! ¡Kúrusichë ä popontebo!

Pilaato éntok ínel am yómïiak:

—¿Jachem juka enchim rey kúrusit nee popon íaa?

Huanäi jume sacerdotem nésahueme ínel ä yómïiak:

—Kaabetate éntok reyek, ¡Césarta jíbba!

¹⁶ Huanäi bem mámpo ä tójjak, kúrusichä poponnä béchïbo. Huanärim Jesústa núk sájjak.

Jesús kúrusit poponhuaka muukuk

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Jesús éntok ä kúruj püakteaka yeu siika, Calaverau bíchaa, hebreo nokpo éntok Gólgota. (Yorem nokpo éntok mukila kóba káuhui tíau báare.) ¹⁸ Huämïrim kúrusit ä poponak, éntok guoyim áamaki; huépülaka míkötana, senu éntok bátatana, Jesús éntok áme násuku. ¹⁹ Huanäi Pilaato titulo jïojteta yáaka, kúrusit ä yétchak; huäri jïojteri ínel jiaahuay: “Jesús Nazareno, judíommeu Rey.” ²⁰ Huanäi juebena judíom íkai jïojteta nokak, bueituk jum Jesústa kúrusit poponhuakapo buere jóära kaa mékka taahuay. Huäri jïojteri éntok, hebreo nokpo éntok griego nokpo éntok latín

nokpo jiojtetukay. ²¹ Huanäi jume sacerdote judíom chë nésahueme Pilaatotau ínel jiaahua:

—Judíommeu Rey të kaa ä jiojte; ál-lë ínel ä jiojte: “Áapo judíommeu áu Rey tíiya.”

²² Pilaato éntok ínel am yómmiak:

—Huä ín jiojtekähui, béja jiojteri.

²³ Huanäi jume sontarom juka Jesústa kúrusit poponsuka ä sánkohuam nüka, naikisim ä chúktiaka, náchá näikimtek. Juka béppa sánkota éntokim nüka. Huäri éntok kaa náu jüiktukay; senu huëpo síme náu jüjjoatukay, jikat naateka kóm tájti.

²⁴ Huanärim ínel náu jiaahua:

—Katta näikimtenake, ál-late náu ä jätenake; jábe tua áamak tahuanake.

Íri ínëli siika, juka Diosta noki jiojteri chúpnaکہ béchibo, ínel jáamta: “Juka ín huáijhua súpem nat näikimtek, éntok ín béppa súpem éntokim náu jätek.” Júnëlim ä yáuhuak, jume sontarom.

²⁵ Jesústa kúruj náapo ä áyehua áma huéekay, éntok ä áyehua ákoro, éntok jü María Cleofasta juubi, éntok María Magdalena. ²⁶ Huanäi jü Jesús, ä áíye bíchaka éntok ä discipulo chë ä nákeu két áma anemta, ä áyebeu ínel jiaahua:

—Empo, jámmut, jümü aane jü em ásoa.

²⁷ Chúkula ä discipulobeu éntok ínel jiaahua:

—Jümü aane jü em áíye.

Huäri taahuarit naateka jü discipulo ä jóapo ä mabetak.

Jesús muukuk

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Chúkula íkái simsukäpo, jü Jesús, jünéaka símeta chúpilatukähui, ínel jiaahuak, juka Diosta noki jiojteri chúpnaکہ béchibo:

—Bäi mukene.

²⁹ Vaaso vinagrey tápunika áma mánekay. Huanäi bempo vinagrepo esponjata kómoniaka, kútachä súmaka tempä órieriak. ³⁰ Jesús, juka vinagreta jisuka, ínel jiaahua:

—Béja chúppuk.

Huanäi kóm kóbateka muukuk.

Jesús sánä chákäku naa búrujti sóahuak

³¹ Pájcuata béchibo jita nau toijhuayo senu taahuarita bëye béchibo, huanäi jume judíom jimyore táapo jume kókkolam takahuam kaa kúrusimet am tahua íaaka, buëituk íri taahuarí tüisi yórisi machiakay. Huäri béchibom Pilaatotau kimuka áu nookak, guók óttam am kóttiria íaaka, kóm am jóaná béchibo. ³² Huanäi jume sontarom áman yájaka, huépülak bát guók kóttiak, alë bënasi huaka senuk két áamak kúrusit poponta. ³³ Huanärim Jesústau yájaka béja ä mukilatukäu ä bíchaka, katim ä guók kóttiak.

³⁴ Të senu sontaro ä lansammea sánä chákäku naa búrujti ä sóiyak. Huanäi sep ójbo át yeu búitek, éntok báam. ³⁵ Ä bíchakame íkái nooka; ä nokäu éntok lütüria. Áapo éntok jüneiya lütüriata áu nokähui, enchim két ä súalnakë béchibo. ³⁶ Bueituk ínëli yeu siika, juka Diosta noki jiojteri chúpnaکہ béchibo, ínel jáamta: “Kaita ä ótahuam kóttiatunake.” ³⁷ Éntok két tábui jiojteri ínel jiaahua: “Akim ä bínnake, huaka naa búrujti lansammea sóata.”

Jesús mäahuak

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Chúkula simeta íkai simsuko, José Arimatea pueblopo joome, éhuil Jesústa disciipulotukay jume judíom májhueka, Pilaatotau nookak licenciata áu aahuakä, juka Jesústa takaahua núk sim báreka. Pilaato éntok ä licenciak. Huanäi ä núk siika, juka Jesústa takaahua. ³⁹ Jü Nicodemo, hua bannaataka Jesústau tukaapo nóitekaïhui, két áma yepsak, juka mirra éntok áloe náu kütilata huériaka, batte cuarenta kilotukay. ⁴⁰ Huanärim Jesústa takaahua nüka, sábanampo áa bëtiak perfumeta át huáttiaka, jume judíom kókkolam mamähua, bem ä boojoria pámani. ⁴¹ Huerta áma órekay, jum kúrusit ä poponhuakapo. Ímï éntok ánimata mäa béchïbo guójöria bemelataka áma buéijtukay; huämïri kaabe jee mäahuay. ⁴² Imïri judíom pájcua yabahuakä jita nau toijhua béchïbo, éntok juka ánimam mamähuäpo kaa mékka óreka béchïbo, Jesústam huämi mäak.

20

Kókkolam násuk jábitehuame

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Júnakoy lominko táapo, jü María Magdalena kethueysu ánimam mamähuäu bíchaa siika, ketune ili kútkuako; huanäi juka tétata áy ä páttiari mékka bíaktiata bitchak. ² Huanäi búiteka ámeu yepsak Símon Perotahui, éntok huä disciipulo Jesústa nakëibehui. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Juka Señortam jum ánimam mamähuäpo yeu núk sákala, éntokte kaa jüneiya jákun ä tóijhuakähui.

³ Huanärim ánimam mamähuäu bíchaa sájjak, jü Peero éntok jü senu disciipulo. ⁴ Náhuim teenney, të jü senu disciipulo chë úttia búitek Perota béppa; huanäi áapo bát áman yepsak. ⁵ Huanäi áman kóm sika, jume sábanam áma órekame bitchak, të kaa tua huáijhua kibakek. ⁶ Huanäi Símon Peero áa sáu áman yepsak. Huanäi ánimam mamähuäpo guójöriau kibakeka, jume sábanam áma órekame bitchak; ⁷ éntok jume sánkom Jesústa kóbat ámey bítiatukaihui. Ímëi kaa sábanammak órekay, ál-lam náu tóttiataka sékana órekay. ⁸ Huanäi hua senu disciipulo két áman kibakek, huam ánimam mamähuäu bát yepsakame. Ìri Jesústa jábitekau bíchaka, huanäi ä súsualek. ⁹ Të jïojteritachim kee jee jüneiyay, kókkolam násuk ä jábitenakeu úttiatakaihui. ¹⁰ Huanäi jume disciipulom nóttek, huame ámemak anemmehui.

Jesús María Magdalénatau áu yeu machiriak

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Të María, kókkolam mamähuäpo päku aneka, buanay. Huanäi buanakasu kóm reemtek, ánimam mamähuäu guójöriau bíb báreka. ¹² Huanäi guoy ángelesim totösalik sánkoka áma jokame bitchak, seenuk ä kóbaka bökai bétana, seenu éntok ä guókeka bökai bétana, huam Jesústa takaahua tektukaïpo. ¹³ Huanärim ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, ¿jatchiakasë buaana?

Áapo éntok ínel am yómmiak:

—In Señortam núk sájjak; én éntokne kaa jüneiya jákun ä tóijhuakähui.

¹⁴ Ínëli jiausuka, kúakteka Jesústa áma anemta bitchak; të kaa jüneiyay ä Jesústukaihui. ¹⁵ Jesús ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, ¿jatchiakasë buaana? ¿Jábetasë jaria?

Áapo éntok, jü huertata suayame jáni tí eäka, ínel áu jiaahua:

—Señor, empo ä núk simlatuk, nechë téjhua jákun em ä tóij-latukähui. Ínapone áman ä nüka ä núk sim báare.

¹⁶ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—¡María!

Áapo éntok kúakteka ínel áu jiaahua:

—¡Raboni! —Maestro tiau báare.

¹⁷ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Katë ínot mámma, bueítuk ketunene kee ín Áchaybeu jikau siime. Të jume ín sailammehuë sika am téjhua: “In Áchaybeu éntok enchim Áchaybeune jikau huée báare, ín Diostahui éntok enchim Diostahui.”

¹⁸ Huanäi María Magdalena áman siika, jume discípulommehui, juka nokta ámeu huériaka Señorta ä bil-latukä bétana, éntok áapörík, Señorta, ínel áu jíakähui.

Jesús ä discípulommeu áu yeu machiriak

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Huanäi huäri lominko taahuarit tukariu yúmay, jume discípulom judíom májhueka náu rúktilatukam puertam páttialatukay. Huanäi Jesús ámeu yeu machiak. Huanäi áme násuk kíkteka, ínel ámeu jiaahuak:

—Yánti ehume enchimmaktunake.

²⁰ Ámeu tebotesuka, mámam am bíttuak, éntok sánärim lansammey ä sóahuakäpo. Huanäi jume ä discípulom tüisi al-lëiak, juka Señorta bíchaka.

²¹ Huanäi Jesús júchi ínel ámeu jiaahua:

—Yánti ehume enchimmaktunake. Juka ín Áchay nee äbo bíttuakä bénasi, ínapone két enchim áman bíttua.

²² Íkai noksuka am pujiaka, ínel ámeu jiaahua:

—Espíritu Santotem mabeta. ²³ Huame jábem Dios bejri béchïbo enchim jiokorekäu jiokoritunakemme; huame jábem Dios bejrim béchïbo enchim kaa jiokorekäu, katim jiokoritunake.

Jü Toomas kaita súalëra

²⁴ Të jü Toomas, doocemmak näikiatukaïhui, Guoguörí tíame, kaa ámemak aaney, Jesústa ámeu yeu machiako. ²⁵ Huanäi huame huate discípulom ínel áu jiaahua:

—Juka Señortate bitchak.

Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Kanne jum mámpo laavosim át jábuekaïpo señam bichätek, éntok kaa huam laavosim át jábuekaïpo át sútutek, éntok huam sánärim chákäku lansammey ä sóapo kaa át mámtékateko kaibune ä súalnake.

²⁶ Chúkula guoj naiki taahuarim huéy áma huáijhuam aaney, Toomas éntok ámemaki. Huanäi Jesús áma yepsak, jume puertam éntok páttiatukay. Huanäi áme násuk kíkteka ínel ámeu jiaahua:

—Yánti ehume enchimmaktunake.

²⁷ Huanäi Tomastau ínel jiaahua:

—Ímire ínot sútute, éntoke ín mámam bitcha; éntoke ínot mámtë ín sánärim lansammey sóapo. Katë kaita súalëra. ¡Nechë súale!

²⁸ Huanäi Toomas ínel ä yómmiak:

—¡In Señor, éntok ín Dios!

²⁹ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Toomas, em nee bíchakä béchïbë nee súale. ¡Diosta tü erimmeyim tápuni, huame kaa nee bíchaka nee súaleme!

Jume librom jita béchïbotukähui

³⁰ Jesús juebena señaalim yáuhuak, chë ímëi béppa, jume ä discípulom bíchäpo; huámëi éntok katim ímï libropo jïojteri. ³¹ Të ímëi jïojtehuak enchim ä súalnakë

béchibo, juka Jesústa Cristotukähui, hua Diosta Üusi, bueituk ä súaleka enchim jíapsinakë béchibo, áapörík téhuampo.

21

Jesús guoy búsan discípulommeu áu yeu machiriak

¹ Chúkula Jesús júchi ä discípulommeu áu yeu machiriak, Tiberia bahue mayoachi. Íneli yeu siika: ² Náhuim aaney, jü Símon Peero, Toomas jü Guoguöri tíame, Natanael pueblo Caná Galiléa buiärapo joome, jume Zebedeota üusim, éntok huate guoyika ä discípulohuam. ³ Símon Peero ínel ámeu jiaahua:

—Kúchumne buij báare.

Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Ítapo két émomak kat báare.

Huanärim canoapo jámuka sájjak. Të huäri tukaarit kaitam buíssek. ⁴ Béja matchuu bíchaa, Jesús ámeu yepsak, jum bahue mayoachi. Ä discípulohuam éntok kaa ä täyay, ä Jesústukaihui. ⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Uusim, ¿jachem jita jípure buä mátkhik?

—Èe —tim áu jiaahua.

⁶ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Canoata báta bétanem jítërim jímma; huanärem kúchum buijnake.

Huanärim áman am jímmaaka, kara yeu am huíkkey, yún kúchum bem játiakä béchibo. ⁷ Huanäi hua discípulo Jesústa nákeihui, Perotau ínel jiaahua:

—Jü Señor!

Símon Peero, Señorta jíay ä jíkkajaka, ä sánkohua huikojtek, bueituk áu ä úhuaalatukay. Huanäi báau áu jímmak. ⁸ Huanäi jume huate discípulom canoamak yeu yájjak, jítërim kúchummea tápunik huík sákaka; bueituk kaa mékkatukay jum bahue mayoahui, jíba tua cien meetrotukay. ⁹ Buíahuim kóm chépteka óbam téhuak, éntok huépü kúchuta áma béppa tekta, éntok páanim áma órekame.

¹⁰ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jume kúchum enchim buísekähuem äbo huéria.

¹¹ Huanäi jü Símon Peero áma jámuka jume jítërim buíau yeu huíkkek, ciento cincuenta áma báij buere kúchummaki; të am juebenamtuk junne, jume jítërim kaa súdek. ¹² Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Äbem sájaka jíbuä.

Jume discípulom bem át guómtia béchibo, kaabe ä temajek ä jábétukaihui, jünéaka ä Señortukaihui. ¹³ Huanäi Jesús áman sika jume páanim nüka am miikak. Alë bënasi kúchuta kétéchi.

¹⁴ Íri béja jü bájikuntuka huéiyey, juka Jesústa ä discípulommeu áu yeu ä machiriähui, kókkolam násuk jíabitesulataka.

“In kabaramë suaya”

¹⁵ Huanäi jíbuäsukam jü Jesús Símon Perotau ínel jiaahua:

—Símon, Jonásta üusi, ¿jache empo chë nee nákke, ímëi béppa?

Huanäi ínel ä yómmiak:

—Jehui, Señor; émpë jüneiya enchi ín nákéhui.

Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—In kabaramë suaya.

¹⁶ Júchi éntok guosa huëpo ínel áu jiaahua:

—Símon, Jonásta üusi, ¿jache nee nákke?

Peero éntok ínel ä yómmiak:

—Jehui, Señor, empo jüneiya nee enchi nákéhui.

Huanäi ínel áu jiaahua:

—In kabaramë suaya.

¹⁷ Bájikun huëpo ínel áu jiaahua:

—Símon, Jonásta üusi, ¿jache nee nákke?

Huanäi jü Peero kaa al-lëiak, báisi junëli áu ä jíakä béchïbo. Huanäi ínel ä yómmiak:

—Señor, émpë sïmeta jüneria; émpë jüneyia enchi ín nákehui.

Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—In kabaramë suaya. ¹⁸ Tua lütüriapone ínel emou jiaahua: Jübua yötuke empo emo sásankotuay, éntoke em huée bárëu bíchaa sisimey; të béja ölatuka, em mámamë rutuktianake, éntok täbuika enchi sánkotuanake, éntok kaa em huée bárëu bíchaa enchi huériunake.

¹⁹ Ínëli nokaka ä jüneetebok, jáchin mukuka Diosta ä úttlnakëihui. Íkái noksuka ínel jiaahua:

—¡Ino sáukë huéiye!

Huä disciipulo chë nákhume

²⁰ Jü Peero, amáu remteka, juka disciipulota Jesústa chë nákéu bitchak, áme sáu huémnta, hua áman tukaapo jïbuähuay át huijjüteka kátekäihui, ínel áu jíakäihui: “Señor, ¿jábese hua enchi nénkinakeme?” ²¹ Peero ä bíchaka Jesústau ínel jiaahua:

—Señor, ¿ïsu? ¿Jítasu áu huéenake jáni?

²² Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Ínapo ínel éätek, áapörik tahuanakeu júchi ín yepsäu tájti, ¿jítasë áma täru? Émpë ino sáu huéiye.

²³ Huanäi ïri noki chíbejtek jume hermaanom násuku, huákäi disciipulota kaa muknakëihui. Të Jesús kaa junëli jiau báarey jïöbe, ál-la ínel jiaahuak: “Ínapo ínel éätek áapörik tahuanakeu júchi ín yepsäu tájti, ¿jítasë áma täru?”

²⁴ Ìri ájãria jü disciipulo íãri bétana nokakame, éntok íãri bétana jïojtekame; éntokte jüneyia, ä nokihua lütüriatukähui.

²⁵ Jesús huatek juebenak yáuhuak. Huámëi hueuhuëpulaka nátepua jïojtetukätek, ínenne éiya, jamak ím ániapo júnem kaa beeki éiyey, huame librom jïojterim. Júnentunake.

Jume Apóstolim Yáari

Juka Espíritu Santota ám makrokähui

¹ Empo Teófilo, huam bat ín emou jiojtekäpone simeta jiojtek, ínapo jü Lucas, juka Jesústa yáakähui éntok yore ä majtiakähui, ä tékil ä naatekäpo naateka, ² téhuekau ä sikäpo tajti. Kee jee téhuekau huéeka jü Espíritu Santota úttiäray jume apóstolim yéu ä púakäu tüisi téjhuak jita bem yáanakähui. ³ Mukuka, chúkula jiápsaka ámeu au yeu machiriak. Jum cuarenta taahuarimpo núkisi machisi ámeu au yeu machiriak, am jünee iaaka ä jiapsä bétana, éntok Diosta nésauhuë bétana ámeu nokaka.

⁴ Ketune jume apóstolimmak aneka, Jesús bempörim, jume apóstolim, téjhuak kaa jum buere joära Jerusalémpo yéu am katchahueka. Ínel ámeu jiaahua:

—Jukem ín Átchay enchim téjhuari boobíchaihui, huaka áa bétana ín enchimneu nokakähui. ⁵ Lútula huëpo Juan báammea yore batöak, të chúkula kaa jaiki taahuarim huei Dios täbuiasi enchim batönake, jü Espíritu Santoyi.

Jesús téhuekau jikáu siika

⁶ Jesústahum nau yájaka ínel au jiaahua:

—Señor, ¿jatchë én juka Israelta yäura bannaataka bénasi tahuárianake jäni?

⁷ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Kaa enchimneu chäka enchim ä jünérianakähui juka jauhuey Dios Áchayta jita yáanakähui, huaka áapörík jíba jüneriähui. ⁸ Të juka Espíritu Santota enchimneu kom yumáko útteatem jípunake, huanärem yeu sájaka huaka ín yáari enchim bíchakäu jume géntemneu noknake jum buere joära Jerusalémpo, éntok síme Judea buíaräpo éntok Samária buíaräpo, éntok jakum buíata yumäu tajti junne.

⁹ Ínëli jiáusuka, bempörim ä bíchaisu, Jesús téhuekau jikáu siika. Huanäi jü namú au yúmaka ä páttiak. Huanärim kaa júchi ä bitchak. ¹⁰ Bempörim téhuekau puseka Jesústa am bíchaisu, guoi yorémem totösalik sánkoka áme náapo yeu machiak.

¹¹ Huanärim jume apóstolimneu ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Galiléapo joome, ¿jatchiakem huépüsi téhuekau bitcha? İri Jesús enchim násuk téhuekau jikau sikame júchi äbo kom yebijnake jikau ä huey enchim ä bíchakäpo bénasi.

Jü Matías yeu púahuak Judasta tekia ä mabetnakë béchïbo

¹² Huanärim jü kauhui Oliivo téamtat kóm sájaka buere joära Jerusaléniu bíchaa nóttek. Kaa tua mekka, senu kilometrotu máchiakay, jimyore táapo rerejtihua bëmutukay jíbba. ¹³ Huanärim jum pueblou yájaka, jü kari nat béppa jokäpo jikat kiímuk, huam jíba bem anéipo. Jume áma nau anéihum: Jü Peero, éntok Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Toomas, Bartolomé, Mateo, Jacobo Alféota üusi, Simmom jü cananístammak huéeme, éntok Judas Jakóbotamak huéri. ¹⁴ Síme ímëi éntok Jesústa saílam, éntok ä áyehua María, éntok huate jaámuchim, áma nau yayajai oraciompo Diostau nok báreka.

¹⁵ Huámechi taahuarimmet jum Jesucristota súalhuäpo nau huérim jíbatuam ciento veintetukay, jume áma náu aneihui; jü Peero áme násuk kíkteka ínel ámeu jiaahua:

¹⁶ —Eme ín hermaanom, tua útteatukay huaka bannaataka Espíritu Santota noki jiojteta chúpnakehui, huaka Davidta ä noktuakehui Judasta bétana, hua Jesústa pereesotekame am aniakame. ¹⁷ Bueítuk i Judas itomak näikiatukai, éntok tékiata

itomak jípurei jiöbe, ¹⁸ të áapo yeu siika. Huanäi hua tomi juënak yáaka áí ä béjtuahuakäubei buía jinnuhuak. Huanäi chúkula au cháiyak. Áu cháaka éntok, sihua pejti kón huétchek. ¹⁹ Huame Jerusalémpo joome íkái jünériaka, juka buíata jinnuhuakamta bem nokpo Acéldama ti téhuaatuak, jü buía ójbota béjhuai jinnuri tiau báare. ²⁰ Kíalíku jü Espíritu Santo juka Davidta ínel jiojtetuak jum libro Salmompo:

Éläpo jü ä jóuhua jímmaatunake;

kaabe éntok áma jóanake.

Éntok ket ínel jiaahua:

Éläpo täbuika juka ä tékia mabetnake.

²¹ 'Úttea senuk itom yeu púanakëhui itomak ä tékianakë béchïbo, Jesústa jíabitekä bétana ä noknakë béchïbo. ²² Jü tahuari Juanta ä batöakäpo naateka téhuekau ä sikäpo tajti huepülaka itomaktunake, Jesústa kókkolam násuk ä jiabitekäu bíchakame.

²³ Huanärim áme násuk guoyim yeu púhuak: Juka Matíasta, éntok José Barsabasta, Justo titéhuaakamta. ²⁴ Huanärim oraciompo Diostau nookak:

—Señor, empo síme yorémem jíapsi jünériame, itómë tejhua ímëi guoyim násuku jábetasë yeu púala, ²⁵ huaka apóstolta tekia ä jonákë béchïbo Judasta tärükähui, bueituk áapo Diosta áa yáaka béchïbo ä näikiariu bíchaa siika.

²⁶ Huanärim am sortiaroahuak, Matiastat huétchek, jü tékia. Huanäi naateka huame once apóstolimmak näikiahuak.

2

Espíritu Santota yepsakähui

¹ Juka Pentecostés pajkota yumáko, síme jume Jesuristota súaleme náu lópola aaney; nánancha éaka. ² Huanäi jáhui tehueka bétana jíkkajtuk, jekata úttea huë bénasi jíaka. Huanäi jü káari bem anéïpo jáhuiy tápunak. ³ Huanäi jume nínnim bénaka éntok taj rupáktiriata bénaka ámeu yeu machíak, huepülaka símem bëkatana emo näikimtelataka. ⁴ Huanäi síme Espíritu Santoy tapunak, éntokim täbui nokpo noktáitek jum Espíritu Santota am noktúä pámani.

⁵ Huámechi taáhuarimmet jum buere joära Jerusalémpo judíom aaney, Diosta nésahui joame, síme ániat bétana áma yáij-lataka. ⁶ Huaka jáhuita kusisi jáamta jíkkajaka jü génte nau rúktek. Huanärim búruk eiyai, bueitukim huëpulaím bem noki am nokái am jíkkajai ⁷ áachim guómtilataka tahuaka ínel nau jiaka:

—Jachum kaa Galiléapo joome síme imi nokame, ⁸ ¿jáchisu júntukim huepülaka itom yoiyöhuam nokpo nooka? ⁹ Ímim ito násuk aane jume géntem Pártiapo joome, Médiapo, Elampo, Mesopotámiapo, Judea bétana, Capadocia bétana, Ponto bétana, éntok Asia buiära bétana, ¹⁰ Frigia bétana, Panfilia bétana, Egipto bétana, éntok África buiaräpo Cirene pueblo chíkola joómëm. Romáanom júne im aane im jóakame. Huate tua judíomtaka im aane, huate éntok, kia bem bojóriäpo ámemak kimúlamtaka. ¹¹ Huate ket Creta bétana im aane, éntok buiära Arabia bétana. Të símete tua itom nokpo juka kaa jaibu johuamta Diosta yári bétana nokame jíkkaja.

¹² Síme at guómtilataka kaachin anmáchiakai. Huanärim nau emo nátemaje:

—¿Jítatu báaresa jáni ìri?

¹³ Huate éntok, am junnériaka ínel jiaahua:

—Bempo kíalim naakolam.

Kësam Perota géntemmeu nokakähui

¹⁴ Huanäi jü Peero kíktek, jume once apóstolimmaki. Huanäi kusisi jume géntemmeu ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Judéapo joome éntok síme buere joära Jerusalémpo jóakame, íkärejü jüneria, éntokem tüisi ä jíkkaja íka ín enchimneu nokbárèhui. ¹⁵ Ímèi oóhuim katim naakolam enchim am ériä bénasi, bueítuk kethuéeyo, én jübua jamak bátanim jiaahua. ¹⁶ Í enchim jíkkajäu júnen hua profeta Joelta nokákàhui ínel jíame:

¹⁷ Jume taahuarim lüteyo, tiahua jü Dios,

juka ín Espíritune síme yorémemet chibejtianake.

Huanäi jume enchim úsim éntok enchim mälam juka ín Espiritu am noktúähuim noknake,

jume jübua yoyötume éntok, tenkumta bénasi éaka Diosta bétana huentá binnake.

Jume öolamm éntok tenkunake.

¹⁸ Tua lütüriapo huámechi taáhuarimmetne ín sáuhuèhuimmet ohuim éntok jamuchimmet ín Espiritu amet chibejtianake, huanärim juka ín Espirituta am noktúäu noknake.

¹⁹ Áman téhuekapone at guómtisi machik yeu machírianake, imi buíapo éntokne ímèi señaalim ayutuanake:

ójbo, tajji éntok buichía jaahua.

²⁰ Jü täa kaa machisi tahuanake,

jü mecha éntok, ójbota bénasi síkilisi,

kee juka täahuata yúmáyo juka Señorta,

buéresi uyorisi yepsayo.

²¹ Huanäi síme huame Señorta téhuam yöreka am tehuame jínèutunake.

²² 'Júntukem ikäy nokta jíkkaja eme oóhuim Israelítam, Dios juka Jesús Nazarenolat enchim tayatuak, buéresi at guómtisi machik señaalim yakari áapörík huämi. Bueítuk ä kókkohuame kara jíbba ä úttiäray bétuk ä jípurey. ²³ Júnentaka junne huam Diosta bannaataka áachä jünaktekäpo áman enchim mampo ä tóijhuak, eme ä pereesoteka jujjuéna yöremem mampo ä yétchak, kúrusit ä poponaka bem ä ménakè béchibo. ²⁴ Tè Dios júchi ä jíabitetuak, hua kókkohuamta útteara bétana áma ä yorétuaka, bueítuk hua kókkohuame kara jíba ä útteara bétuk ä jípurei. ²⁵ Bueítuk David Jesússta bétana nokaka ínel jiaahua:

Ínapone jíba juka Señorta bitchay ínomak anemta.

Bueítuk áapo ínomak ín báta bétana ínomak aane,

kayta ára nee tatabnake.

²⁶ Kíalíkune tüisi jíápsipo al-leaka tahuak ín niní junne ál-leaka nooka.

Éntokne kaítat jachin eiya ín takahua muknakey junne át boobíchaka,

²⁷ bueítuk empo ín jíapsi kaibu huam kókkolam násuk tahuárianake,

éntoke hua em nákèu santosi au nükamta takahua kaybu nasóntunake.

²⁸ Empo nee téjhuak jachin ayuka ín yu jíapsinakèhui,

éntoke buéresi nee al-leetuanake ínomak aneka.

²⁹ 'Eme ínomak huéerim, tua machisi jüneriahua juka itom yoyöhua Davidta mukilatukàhui bóoveda ketune ími buíapo óorek. ³⁰ Tè jü David profeetatukay; kíalíku jüneiyai juka Diosta au ä nátuakàhui éntok ä lütüria yáakàhui senuk áapöríikut yeu simriata Cristotunakèhui, ä nésauhuépo ä nésaunakè béchibo.

³¹ Kíalíku jü David profetataka chë bannaataka ä bil-lataka juka Crístota jíabitenake bétana nookak, éntok huaka ä jíapsihua kaa kókkolam násuk tahuánake bétana, éntok ä takahua júne kaa nasóntunake bétana. ³² Júnèli jü Dios íkái Jesússta jíabitetuak, éntok íari bétana síme itapo testiigom. ³³ Dios ä báta bétana ä yétchak yörisi machiku. Huanäi juka Espiritu Santota mabétaka, huaka Dios Áchaita nátuari,

áapo itou ä bíttuak. Júntuk i enchim bíchähui éntok enchim jikkajähui áa bétana huéiye. ³⁴ Bueítuk kaa áapo jü David téhuekau jikáu siika; bueítuk áapo, jü David, ínel jiaahua:

Jü Dios ín Señorbeu ínel jiaahua:

“In báta bétanë yeesa yörisi machiku,

³⁵ jume em béj-rim em útteara bétuk ín tahuáriäu tajti.”

³⁶ Júntuk eme síme jü pueblo Israel, akem ä jüneria lútula huépo íkái Jesústa enchim kúrusit popóntebokäuta jü Dios Señorpo ä tahuáriak éntok Crístopo, bueítuk áapo yéä púuhuak ä nésaunakë béchïbo.

³⁷ Íkärím jikkajaka, bem jíápsipo ä jímmaaka, tüisi kaa al-léaka taahuak. Huanärim Perotau ínel jiaahua éntok jume huate apóstolimmehui:

—Eme itomak huérim, ¿ensu, jáchisute ayúnake?

³⁸ Huanäi Peero ínel am yómmiak:

—Emóem temajeka jíapsi kúakte Diostau bíchaa, éntokem síme emo batötebo Jesucristota téhuampo, enchim kaa tühua yáarimmet enchim jíókorinä béchïbo. Huanäi jü Dios juka Espíritu Santota enchimmet kom jünaktenake. ³⁹ Bueítuk hua Diosta nátuari enchim béchïbo náikiari, éntok enchim üusim béchïbo, éntok kia síme huame mekka aneme béchïbo junne; kia jábeta béchïbo juka itom Señor Diosta nunubárëhui.

⁴⁰ Jü Peero íkái noksuka, éntok huátek ámeu nokaka, ínel am téjhuak:

—Íme génte én kat-riame jujuëna násukem yeu kaate, bueítuk jü noki béttesi machika ámet hüechila.

⁴¹ Júnëli huame íkái tü nokta súalekame batöhuak. Huanäi huáchï taáhuarit baij miltumáchika jume Jesucristota súalemmeu rúktek. ⁴² Huanäi síme jíba huame apóstolim am majtiá páman kaatei, nánancha éaka éntok Diostau buanaka. Éntokim nau rúkteka jume páanim nat nánäikimtei Señorta am sáhuekä Bénasi au bem huáatinakë béchïbo.

Jume Jesucristota bat súalekame jachin emo nukähui

⁴³ Síme jü génte at guómtilatata taahuak. Jume apóstolim éntok, juebena señáalim kaa jaibu johuame johuai. ⁴⁴ Síme jume Jesucristota súaleme huépulai Bénasi nau aaney, éntokim bem áttea nau átteakai. ⁴⁵ Bem áttea, jita júne bem jípurëhuim nénenkai, huanäi huame jábesu jítasä ámeu bëyë huéläpom juka tómita ámet nánäikimtei. ⁴⁶ Chikti táapom jíba Bénasi éaka jum tiöpopo nau aaney, éntokim jum bem jóapo nau yájaka al-léaka nau jíbuäi, kaachin emo ériaka. ⁴⁷ Diosta bétanam tühuata nookai ä baisáuhueka, éntok síme jü génte am nakkei. Jü Señor entok, chikti táapo jume ä jínëusimëu huame huate ä súalemmeu rúktiasimey.

3

Jü yorem guok löitaka tómtilatata türiak

¹ Séjtlul bájim jíapo kupteu bíchaa jü Peero éntok Juan nau kateka jum tiöpou jikáu sájjak Diostau buabuánhuäu orapo, judíom ä boojoria Bénasi. ² Chikti táapo senu yoreme guok löitaka yeu tómtilatata huämi tiöpo puértaapo totóijhuai, Hermoosä teäpo, limojnata áu íaahuaka, jume áman kimummehui. ³ Huanäi jü löi juka Perota éntok Juanta tiöpou kimúi am bíchaka, limójnata ámeu aahuay. ⁴ Huanäi jü Peero entok Juan jáptekam tua ä bitchak. Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Ítochë suuhua.

⁵ Huanäi jü yorem löi ámet puseka taahuak jita júne áu mik máchileka. ⁶ Të jü Peero ínel au jiaahua:

—Kanne tómek jíöbe, tëne ín jípurëumak enchi aníanake: Jesucristo Nazaretpo jometa úttearammeyë kíkteka naa huéiye.

⁷ Huanäi jü Peero mampo bata bétana ä buíseka ä kétchak. Sep lauti éntok, jum térökiampo útteaka taahuak éntok síme jum guókkimpo. ⁸ Huanaí jü löi jíkáu chépteka kíktek éntok naa huee táitek. Huanäi ámemak jum tiöpou kibákek. Huéeka éntok jíkáu chéptisimeka, Diosta úttiley. ⁹ Síme hua génte áma anéihui ä bitchak ä huéeyo, éntokim ä jikkajak Diosta ä úttileyo. ¹⁰ Huanärim at guómtilatata taahuak hua au sikamta béchibo, bueítukim jüneiyai huákäi yoremta ájáriatukähui huam tiöpo puerta Hermósä teäpo yeyésaihui limójnata aáhuakä.

Perota jum Salomonta portalpo nokakähui

¹¹ Huä yoreme löitukaihui béja türiaka jü Peerótat éntok Juántat chätuka kaa am tóttójai. Síme jü génte áma anéu éntok, at guómtilatata ámeu bíchaa teénnek jum tiöpou Salomonta portal titéhuaakäu bícha. ¹² Jü Peero íkái bíchaka, jü gentetau ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Israeliitam, ¿jatchiakem át guómte jü enchim bíchakäubechi, éntokem ítotchu suuhua? Eme jamak itom útterai éntok itom tü yórememtukä béchibo íka yoremta itom naa hüetua bénasi eiya. ¹³ Èe kaa huäri béchibo. Huame itom yoiyöhuam Abraham, Isaac, éntok Jacobta Dios juka ä Üusi Jesústa tóboktiaka buéresi útteata ä mákkak. Të eme huákäi yäurata mámpo tójjak, éntokem juka Pilátota ä búttiabarei júne kaa báreka taahuak. ¹⁴ Huaka tü yóremta éntok lütüriata joamta búttia nésau éäkasem huaka juéna yóremta yore súalata búttiatebok. ¹⁵ Júnëlem huaka jíapsihuamta yore mikamta mëtebok. Të jü Dios huam kókkolam násuk ä jíabitetuak. Íahuíte ítapo testiígom. ¹⁶ Jesústa tehuam itom súalë béchibo Dios íka yoremta enchim bíchäu éntok enchim täyäu útteata mákkak kíkteka náasä huéenakë béchibo. Jüri Jesústa súalhuame ínel yúmalasi ä tütek íkái yoremta, enchim símem ä bíchäpo bénasi.

¹⁷ 'Eme ínomak huéerim, ínapo jüneiya eénchim éntok huame enchim yäuram juka Jesústa mëtebokähui kaa jünéaka Diosta yeu ä púakähui. ¹⁸ Të jü Dios ímíri ä chúppak juka bannaataka jume ä profétam ä noktúakähui: juka yeu ä púari, Cristota, jikot máchirata binnake bétana. ¹⁹ Júnentukem emo temajeka jíapsi kúakte Diostau bíchaa, huame enchim Dios bejrim ä tuchánakë béchibo. Huanäi jü Señor al-leehuamta enchimieu ayutuanake, ²⁰ éntok juka Jesústa, Cristota, enchimieu bíttuanake, huaka bannaataka enchim béchibo yeu ä púakähui ä nésaunakë béchibo. ²¹ Të én ketune jü Jesucristo téhuekapo annake juka Diosta símeta bemélasi tü yäu tajti, huame profétam yéä púakäu bannaataka yájakame ä noktúakápámani. ²² Bueítuk jü Moisés ínel jiaahua itom yoiyöhuammehui: “Dios jü Señor enchimieu senu profetata bíttuanake enchimmak huérita, ín enchimieu bíttuahuakä bénasi. Huákärem nok jikkaijnake enchim at sáihuäu joaka, ²³ bueítuk síme hua génte kaa júkái profetata nésauhui yáakame kókkonake, éntok hua pueblo Israelta násuk yeu béptunake”, ti ámeu jiaahua jü Moisés.

²⁴ 'Síme huame profétam Samuelta anéi naateka pujbau bíchaa ímëi taáhuarimmet ayúnakemta bétana nooka. ²⁵ Júntuk eme ámeriam jume pofétam nokakäu mabénnakeme, éntok enchim tühuata jájamnakë béchibo jü Dios huame itom yoiyöhuammak nokta lütüria yáhuak, jü Abrahamtau ínel jíaka: “Síme jü génte ániat aneme tühuata jájamnake hua émot yeu simríata béchibo”, tau jiaahua. ²⁶ Kíalíku jü Dios juka ä Üusi jíabitetuaka enchimieu báchá bíttuak, tühuata enchimieu yáa báreka, huépülai bénasi enchim huaka juénaraata tójj íaaka.

4

Peero éntok Juan jum yäurapo yeu tóijhuak

¹ Peero éntok Juan ketune gentetau nookai jume tiöpopo nésauhueme ámeu yájayo, jü tiöpota suáyammeu yäuttamaki, éntok jume saduceommaki. ² Bempo oómtei juka Perota éntok Juanta juka genteta majtiá béchibo jume kókkolam jlabitenake bétana Jesústa jíabitekä béchibo. ³ Huanärim am peréesoteka cárcelpo am jóiyak yokóriapo nokta ámet chupa báreka, bueituk béja kuptei. ⁴ Të büruka juka tü nokta Jesucristota bétana huenta jíkkajakame ä súaleka taahuak. Huanäi síme nau jume Jesucristota súaleme, oóhuim jíba näikiaka, jíba tua batte mamni miltukay.

⁵ Yokóriapo jume judíom puéblopo nésauhueme, jume yoiyötori yäut jóarim, éntok jume judíom ley am mamájtíame, buere joära Jerusalémpo nau yájjak. ⁶ Ama aaney kétchi jü Anás, jü tiöpopo chë nésauhueme, Caifás, Juan, Alejandro, éntok síme huame tiöpopo chë nésauhueme famíliapo joome. ⁷ Huanärim juka Perota éntok Juanta áman bem jokäu nütebok. Huanärim áme násuk yéu am jábuaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábeta nésaupe, éntok jábeta úttearammeasem íkai yoremta tütek?

⁸ Huanäi jü Peero, Espíritu Santota útteara at ayúkä béchibo, ínel am yómmiak:

—Eme puéblopo yauram, éntok eme pueblo Israelpo yoiyöturim: ⁹ béjasem itom temajeka senu yoreme kókoremtau tühuata yáahuakä bétana jachin ä türiakähui, ¹⁰ enchimte ä téjhuanake síme genteta Israelpo jometa ä jünérianakë béchibo. Ì yoreme yúmalasi türilataka enchim bíchäpo aane hua Jesucristo Nazaretpo joome kúrusit enchim popóntebokäuta úttearammea, hua Diosta kókkolam násuk jíabitetuakähui. ¹¹ Eme huame káarim jojoame juka tétata chë türik omoutekä bénasi maachi, bueitukem juka Jesústa kaa türeka ä omoutek. Én éntok jü Dios júkai Jesústa símem béppa nésautuak, jachin hua tetta yeu púari kari naahua eskinapo yéchari, álë bénasi. ¹² Kaabe éntok ára itom jinëu, Jesucristo jíbba; bueituk Dios kaábeta éntok im ániau kom bíttuak itom ä jínëunakë béchibo.

¹³ Huame yäuchim juka Perota éntok Juanta kaa májhueka am nokayo tüisim at guómtek, jünéaka kaa tüisi jiösiam am täyähui, éntok am polóobemtukähui. Huanärim ámet jünëak Jesústamak am rejtilatukähui. ¹⁴ Tem juka yoremta türilata áme násuk huéekamta bíchaka, kaachin am nok bejmáchiakai. ¹⁵ Huanärim jum bem anëpo yéu am sákatuak, bempo nau ettéjhua báreka. ¹⁶ Huanärim ínel jiaahua:

—¿Jáchisute am yáanake jáni ímëi yorémem? Bueituk síme jume Jerusalémpo jóakame jüneiya íkai kaa jaibu johuamta am yáalatukähui, éntokte kara ä esso. ¹⁷ Të íkai bem joäu kaa simat jünérianä béchibo, atam taktirianake én naateka kaa júchi Jesústa bétana jábetau am noknáke béchibo.

¹⁸ Huanärim am núnuka kuttílasi ámeu noókak kia jachin éntok huei júne kaa Jesústa bétana jábemmeu am nok sáhueka. ¹⁹ Të jü Peero éntok Juan ínel am yómmiak:

—Áachem emo temaje eme, ¿jachu türi jáni Diosta bíchäpo enchim nesauhui yáa béchibo, juka Diosta nésauhui tójaka? ²⁰ Bueituk ítapo kara ä esso, huaka itom bíchakähui éntok itom jíkkajakähui.

²¹ Huanäi jume yäuchim am mauj téjhuak, tem jíba am sákatuak. Kaítam béttesi machik ámeu yáa máchika taahuak, bueituk síme hua génte Diosta bétana tühuata nookai, éntokim ä úttilei hua yáarita béchibo. ²² Huä yoreme türika tahuakame kaa jaibu johuamta at chúpahuakähui cuarenta huásuktiriam béppa am huériay.

Jume Jesucristota súaleme yorem éehuamta éntok óusi éehuamta Diostau nétane

²³ Jü Peero éntok Juan búttiahuakam sájjak huame ámemak kateme anëu bícha. Huanärim ámeu yájaka am ettéjhuariak jachin huame tiöpopo chë nésauhueme

ámeu jíakähui, éntok huame yoiyöturim. ²⁴ Huanärim am jíkkajaka, síme nau ínel Diostau buänak:

—Itom Señor, empo tua jita árahueme, empo ájaria jü Dios téekata yáakame, buíata, bahueta, éntok síme huaka ayúkamta. ²⁵ Empo jü em Espíritu Santoy Davidta ínel nõktúak:

¿Jatchíakasu jume naciónim emo tóboktia, huame géntem éntok, bem kara joäu yáa báreka eiya?

²⁶ Jume réeyim im buíapo nésauhueme emo tóboktiak, jume puéblommeu yäuchim nau emo tójjak, Diosta bėj-reka éntok ä Cristohuata.

²⁷ 'Bueituk lütüriapo jü rey Herodes éntok Poncio Pilato náuhum emo tójjak imi puéblopo jume gentiilimmak éntok israeliitammaki, em Üusi Jesús tü yóremta bėj-reka, ä nésaunakë béchibo em yeu púakähui. ²⁸ Bempo simeta huaka bannaataka naateka em mampo entok em nokakähui em at jünaktekäu chúppak.

²⁹ Én éntoko, Señor, huaka bem itom máujtuahuäubechë suuhua, éntoke óusi éehuamta itom jume em sáuhuëhuim miika, kaa májhueka em noki itom noknákë béchibo. ³⁰ Em úttearë yeu machíria huame kökoreme türinakë béchibo, éntok señáalim kaa jaibu johuame jotúnakë béchibo em Üusi Jesús tü yóremta úttiärayi.

³¹ Júnëli Diostau am buansuk, huam bem nau anëpo jü kari au yoyóak. Huanäi síme juka Espíritu Santota úttiära mabétaka juka Diosta noki kaa májhueka nookai.

Síme hua bem áttea nau átteatukai

³² Síme huame Jesucristota súalekame senulhua jíba eiyai, éntok nánanča emo ériai. Kaabe juka ä átteahuata ápolo au átteak tíiyai, ál-la síme nau ä átteakai.

³³ Jume apóstolim éntok, tüisi útteäta jípureka jíba juka Señor Jesústa kókkolam násuk jíabitekä bétana nookai. Dios éntok, símemmeu buéresi tühuata johuai.

³⁴ Kaabe áme násuk jíókot eiyai, bueituk síme huame buíam jípureme, éntok kárim jípureme, am nénkaka juka tómita ³⁵ jume apóstolimmeu ä totojai. Huanärim huëpulammechä nánäikimtei bem ámeu bëyëu huéeläpo. ³⁶ Júnëli aayuk, senu yoreme levíiita usíarimpo jométaka, José téaka, isla Chíprëpo yeu tómtilatata, jume apóstolim Bernabem téhuaatuakähui. Yore sirok yáatituame tiau báare. ³⁷ İri yoreme buíata ä jípurëu nénkaka juka tómita jume apóstolimmeu tójjak.

5

Jü Ananíasta éntok Safírata kaa tühua yáari

¹ Të senu yoreme Ananías téaka, ä jubí Safírä téamtamak éaka, buíata nénkak.

² İri yoreme ä jubímak éaka huate tómmak taahuak, juka huatek éntok, jume apóstolimmeu tójjak, İri síme hua buíata bejhua ti ámeu jíaka. ³ Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Ananías, ¿jatchíake juka Satanásta nésauhui yáuhuak juka Espíritu Santota emo báitäu máchileka éaka? Bueitukë huate tómmak tahuaka huátek jíba äbo tójjak, İri síme hua buíata bejhua tíaka. ⁴ ¿Jatchu kaa empo ä átteakai juka buíata ke ä nénkaka? Ä nénkisuka éntok, ¿jatchë kaa jíba empo ä átteaka tatahua juka tómita, em yáa bárëu ái em yáanakë béchibo? ¿Jatchíake íkai kaa tühuata yáa báreka ëak? Díóstahuë aranókichiata nooka, kaa yorémemmehui.

⁵ Huanäi jü Ananías ínel ä jiai ä jíkkajaka jíba, huécheka muúkuk. Huanäi síme jume íkai jíkkajakame tüisi májhueka taahuak. ⁶ Huanäi huate yorémem jübua yoyötume jápteka, sánkompo ä bitiaaka yéä nuksájaka ä maäk.

⁷ Chúkula baj orata huei jáni jü Ananíasta jubí áma yépsak, kaa jünéaka jita benak áma yeu sikähui. ⁸ Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Nechë tejhua, ¿jachem ia béekipo juka buíata nénkak enchim jíakä bénasi?

Áapo éntok inel au jiaahuak:

—Jeehui, júari béekipote ä nénkak.

⁹ Huanäi jü Peero júchi ínel au jiaahua:

—¿Jatchiakem nánancha éaka juka Señorta Espíritu baítáu bábarek? Júmun abo kaate jume em kuná máákame. Én éntokim enchi ket yeu huérianake mukílata.

¹⁰ Huanäi seep Perota guokpo huécheke muúkuk. Huanäi huame yorémem jübua yoyötume áman kimuka, juka Safírata mukílata téuhuak. Huákäi éntokim ket yeu núk sájaka ä kunamak lópola ä maák. ¹¹ Huanäi síme jume Jesucristota súaleme tüisi májhueka taahuak, éntok síme huame íkai jünériakame.

Juebena señalim kaa jaibu johuame júne yáahuak

¹² Jume apóstolim jü genteta bíchäpo juebena señalim kaa jaibu johuame johuai. Jume Jesucristota súaleme éntok, síme, jum tiöpopo Salomonta portal titéhuaakapo nau yayajjai. ¹³ Të jume kaa Jesucristota súaleme májhueka kaa ámemak emo kuúkuútiái, tem jíba buéresi tühuata áme bétana nookai. ¹⁴ Júnentaka junne juebena génte juka Señorta súaleka taahuak, oóhuim éntok jaámuchim junne. ¹⁵ Ìri Señorta bem súalëu buériaü yuumak. Jume kökoreme jünem bem ámet töyëumak chikti böóu yeu totojjai, juka Perota áma huam huei kia júne juka ä jékkaahuata ámeu yúma íaaka am türinakë béchïbo. ¹⁶ Huame pueblom chíkola jokame bétana juebena génte jum Jerusaléniu yájjak, kökoreme huériaka, éntok yoremem espíritu jaiti machim jípureme. Huanäi síme türiak.

Jü Peero éntok jü Juan guok jájahuaimme

¹⁷ Huanäi hua tiöpopo chë nésahueme, éntok huame saducéom titéhuaakammak kateme, áa bétana éame, ä ínnëaka taahuak. ¹⁸ Huanärim jume apóstolim buíjteboka am peréesotetebok, éntokim cárcelpo am jóiyak. ¹⁹ Të jü Señorta ángel tukaapo ámeu yepsaka, juka cárcelta puerta étapoka, yeu am sákatuak, éntok ínel ámeu jiaahua:

²⁰ —Sájakem áman tiöpou kimuka jü gentetau nooka ì bemela jíapsihuamta bétana.

²¹ Íkai jíkkajakam yokóriapo kethuétana tiöpopo kimuka am majtiataitek.

Huanäi hua tiöpopo chë nésahueme, éntok huame áamak éame, ímin juka buere yáurata nau núnnuk, síme huame Israelpo yoyöturim. Huanärim jume apóstolim jum cárceliu nuú nésahuek. ²² Të jume tiöpota suáyame áman jaahuákame cárceliu yájaka kaábeta áma téuhuak. Huanärim sájaka áman am téjhuak, ²³ ínel jíaka:

—Lütüriapote juka cárcelta tüisi páttiatau yájjak, éntok jume sontarom ä suáyame puértam bëkatana jäbuekammehui. Tëte ä étapoka éntok, kaábeta áma huáijhua téuhuak.

²⁴ Íkai jíkkajaka jü tiöpopo chë nésahueme, éntok jume huate áma tékiakame sáhueme, kaachin anmáchika taahuak, álë bénasi jü tiöpota suáyammeu yäut, éntokim emo nau nátemaje ínel jíaka:

—¿Jákusa tua ìri chúpnake jáni?

²⁵ Júnëlam nokaisu senú yoreme áma yépsak ínel ámeu jíaka:

—Huame yorémem enchim pereesotekäu áman tiöpopo aneka jume géntem majtiáy.

²⁶ Huanäi hua tiöpota suáyammeu yäut ä sáhuëummak sika áman am nüka, të kaa bëttesi ámemak aneka, bueítuk juka genteta májhuey emo mamaasu máchileka.

²⁷ Huanärim am nüpaka huam buere yäurata bíchäpo yéu am jäbuak. Huanäi jü tiöpopo chë nésauhueme jume apóstolimieu ínel jiaahua:

²⁸ —Ítapo chë, kuttílasi enchim téjhuaakai kaa júchi Jesústa bétana huentä jábeta enchim majtía sáhueka. Tem kaa itom nésauhui yáuhuak. Chë tüissem simát jum Jerusalémpo am majtiasasaka, éntokem juka juéna nokta itot jimma báare juka yoremte itom mëtebok tíaka.

²⁹ Huanäi jü Peero éntok jume huate apóstolim ínel am yómmiak:

—Ítapo ä lütüriak juka Diosta bat itom nok chúpanakëhui yorémem itom nok chúpanakepo béppa. ³⁰ Eme juka Jesústa kúrusit popónteboka ä mëtebok, të jü itom yoiyöhuam Dios ä jábitetuak kókkolam násuku. ³¹ Jü Dios éntok, ä tóboktiaka ä bata bétana yörisi machiku ä yétchak, sime yäurata béppa ä nésaunakë béchibo, éntok yore ä jínëunakë béchibo, jum pueblo Israelpo jömem ä jápsi kúakti íaaka, bem kaa tühua yáarimmecham jiókoriná béchibo. ³² Júahuíte ítapo testiögom, éntok jü Espíritu Santo, hua Diosta huame ä nok jíkkajame mikähui.

³³ Íkärím jíkkajaka, oómtaka am sua báarei. ³⁴ Të jum yäurata násuk senú pariseero aaney Gamaliél téaka, judíom ley am mamájtíame. Huäri kíktaka noókak jume apóstolim chúbala päkun yeu huéria nésauhueka. ³⁵ Huanäi yéu am nuksákahuak, jü yäuratau ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Israelpo joomem, tüisem at suuhua jita ímëi oohuimieu enchim yáanakëubechi. ³⁶ Bueítukem jíba tua au huáate eme, jaiki huásuktiria jan huéiye senu yoreme Téudas téaka au tóboktiak buéresi jita au tékiak tíaka. Jume yoremem éntok, naiki cientotu máchika áamak chätuk. Të mëhuak huäri yoreme, huame áamak chätukäu éntok, sime chíbejtek. Huanäi huämi luútek jü ä huéetuähui. ³⁷ Chúkula jume géntem jiösiapo kimahuata taahuarimmet senu Júdas téaka, Galiléapo jométaka, ket au tóboktiak. Huanäi juebena génte ket áamak chätuk. Të ket mëhuak, huame áamak chätukäu éntok, chíbela näikim sájjak. ³⁸ Kíalíkune enchimieu nooka ímëi oóhuim kíal enchim toij sáhueka. Bueítuk íkái ínëli huentä yorémem bétana ä huei, jíba luutínake; ³⁹ të Diosta bétana ä huéeyem kaachin ä yáanake. Jítachem suuhua; jachin aika jünem Diosta bėj-reka ayúnake.

⁴⁰ Huanäi sime áa beu éaka taahuak. Tem chúkula jume apóstolim núnuka tüisi am bépsuk, éntokim kaa éntok Jesústa bétana jábemieu am nók sáhueka am téjhuak. Huanärim am búttiak. ⁴¹ Huanäi jume apóstolim yäurata mampo yeu sájaka, tüisi al-léaka taahuak juka Diosta junëli Jesústa béchibo jiókot máchirata am bíttuak tíaka. ⁴² Të bempo jíba chikti táapo jum tiöpopo am majtíaka taahuak, éntok jóahuat junne, juka tü nokta Jesucristota bétana huentä ámeu nokaka.

6

Guoibúsan diáconom yeu púahuak

¹ Huámechi taahuarimmet jume Jesucristota súaleme chë bürutáitek, jume griego nokta nókame jume hebreo nokta nokame bėj-reka noktáitek bem jámut jókoptulam kaa tüisi bíthua tíaka jum chikti táapo buáhuamta näikimtehuäpo. ² Huanäi jume dóoce apóstolim sime jume Jesucristota súaleme nau núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Kaibu türínake ítapo juka Diosta noki itom am majtíäu tójako, buáhuamta itom näikimtebare béchibo. ³ Júnentuk, eme itom hermáanom, guoibusan oóhuimem yeu púuhua enchim násuku, huame enchim simem yörëhui éntok jítat jünéame, éntok Espíritu Santota útteara ámet ayúkähui. Huanärem íkái tékilta am máknake bem ä jonákë béchibo. ⁴ Ítapo éntokte jíba oraciömpo Diostau noknake, éntokte Diosta tü noki jíba am majtíanake.

⁵ Huanäi sime áamak al-léaka tahuaka Estebanta yeu púuhuak, chikti ä jíapsimak Diosta noki súalemta éntok Espíritu Santota útteara jípuremta, éntok Felípeta, Prócorota, Nicanorta, Timonta, Parménasta, éntok Nicolasta Antioquíapo jometa bannaataka judíom bétana éäuta. ⁶ Huanärim jum apóstolim anëu am tójjak, huamei béja choapo áme béppa mámtaka Diostau mampom am tojjak.

⁷ Jü Señorta noki chëhuasu chíbejte, jume Jesucristota súaleme éntok chëhuasu büruakai jum Jerusalémpo. Juebénaka jume tiöpopo tékiakame júne Jesucristota súaleka tahuak.

Esteban pereesotehuak

⁸ Esteban Diosta tühua at ayúkä béchibo, éntok ä útteara ä jípurë béchibo, señáalim kaa jaibu johuame júne johuai genteta bíchápo. ⁹ Huanäi huate yorémem, jum sinagogampo ínel téhuaakapo jométaka: Sáihuame bem teko mámpo yeu huik-ri, huate Cireenepo jomemmaki, éntok Alejandríapo, Ciliiciapo, éntok Ásiapo jomemmak náu Estebantamak nok nássua táitek. ¹⁰ Tem kaa ä nok kóbbak, bueítuk áapo tüisi jünéaka nookay, éntok jü Espíritu Santota útteara at ayúakai. ¹¹ Huanärim huate yorémem béjtuak Moiséjta bėj-reka ä nokái emo ä jíkkajak ti jiau íaaka, éntok Diosta bėj-reka. ¹² Júnëlim ayuka juka genteta emo tóboktituak, éntok jume yoiyötori yäut jóarim, éntok jume judíom ley am mamájtíame. Huanärim Estebantau hüanteka, ä buíseka, bem buere yäurau yéu ä tójjak. ¹³ Huanärim jume testígom aranókichi bem tákiarim jaríak. Huámëi béja ínel jiaahua:

—Íri yoreme kaa yáateka juënak nooka í tiöpo yörihuamta bétana, éntok Moiséjta ley bėj-reka. ¹⁴ Ítapo ä jíkkajak juka Jesús Nazaretpo jometa ika tiöpota au tátabnake tíamta, éntok juka Moiséjta itom boojória sáuhuëu itom au úhuanake tíamta.

¹⁵ Huanäi hua yäura entok sime jume áma jokáihui, jü Estebántat suaka Diosta ángel bénak pújbakamta bitchak.

7

Esteban áu nok-riay

¹ Huanäi jü tiöpopo chë nésauhueme jü Estebantau ínel jiaahua:

—¿Jatchu lútulai jü emo bétana nokhuame?

² Áapo éntok, ínel ä yómmiak:

—Eme ínomak huéerim, éntok eme ín áchayim, nechem nok jíkkaja. Jü itom Dios, jü tua yörisi maachi, jü itom yoyöhua Abrahamtau au yeu machíriakai Mesopotamia buíaräpo áa aneyo, ketune kee jum Haraniu ä jóateyo. ³ Huanäi ínel au jiaahua: “Em buíarapë yeu huéiye, éntok em huáhuaijrame tösime, buíarata ín enchi téjhuanakeu bíchë huéiye.” ⁴ Huanäi Abraham Caldea buíaräpo yeu sika Haraniu jóatek. Chúkula béja ä áchaihua múkuk. Dios éntok, juka Abrahamta äbo nüpak í buíarahui én enchim jóakäpo. ⁵ Të huanäi kaita buíata ä míkkak ímí ä átteanakëhui, kía áma ä chéptiläpo belékkantik junne Të ál-la ä mik rókaka nookak, éntok áapörík muksukäpo jume ä üusihua ä átteanake tíaka. Të huámechi taahuarimmet Abraham ketune kaabeta üusekai. ⁶ Éntok Dios kéchá téjhuak jume at yeu sákariam kaa bem buíaräpo am jóanake tíaka, tattäbuim bétuk am jíapsinakëhui, éntok jíókot am jonähui naiki cien huásuktiapo. ⁷ Të Dios ínel ket au jiaahua: “Ínapone chúkula hua nación jiokocham josúkamtat nokta béttesi machik chúpanake Huanäi bempo huämi yeu sájaka ímí buíaräpo jóateka ín nésauhui jonake.” ⁸ Dios Abrahamtamak nokta yetchak, juka circuncisión téamta señalpo ä mákaka, jünákiachinakë béchibo íkái nokta nau tütehuakamta bétana. Kíalíku juka ä üusi Isaacta yeu tómték, Abraham guojnaiki taáhuarim huei ä circuncidaroak. Álë bënasi ket jü Isaac juka

ä üusi Jacobta circuncidaroak. Jacob éntok, ket jíba jume ä dóoce üusim ínel jume dóoce pueblo Israelta yoiyöhuam.

⁹ 'Ímëi Jacobta üusim, bannaataka itom yoiyöhuamtukaïhuim, ímëri bem saiý José béppam jita jípupeiýay íári béchibom ä nénkak. Jume ä jínukame éntok, Egiptou bíchaa ä nuksájjak. Të Dios Joseta aníak, ¹⁰ éntok síme hua jíókot ä josúakä bétana ä jínëuk. Súahuata ä miíkkak, éntok juka Faraonta, Egíptopo reyta, au bíchaa türík jíapsita ä jípunakë béchibo ä aníak. Huári éntok ä yäut yétchak jum Egíptopo ä nésaunakë béchibo, éntok ä jóapo junne.

¹¹ 'Huámechi taáhuarimmet buere tébaa siika éntok jíókot máchira jum síme Egipto buíaräpo éntok Canaán buiärapo. Jume itom yoiyöhuam kaa bem buänakeu téu máchiakay. ¹² Të Jacob jünéaka jum Egíptopo tiríjkom ayukähui, jume ä üusim bannaataka itom yoiyöhuakäïhuim áman sáuhuek bát huëpo. ¹³ Júchi huëpo áman am jaahuak, José béja ámeu au täyatebok jume ä sayímmehui. Júnëli jü Faraón jüneïak jábeta yoremiampo juka Joseta jometukähui. ¹⁴ Huanäi José ä áchay Jacobta áman núnutebok éntok síme jume nau huérim at yeu sákariam, síme náu setenta y cincotukay. ¹⁵ Ínëli yeu sikäpo jü Jacob jum Egiptou bíchaa siika áman jóaseka. Ámani muúkuk éntok ä úusihuam bannaataka itom yoiyöhuakäïhuim. ¹⁶ Huanäi chúkula jume bem ótahuam jum Siquem téau tóijhuak. Ámanirim mááhuak jum sépultura Abrahamta jinnukäpo jume Hamor téamta üusímmehui.

¹⁷ 'Béja Diosta Abrahamtamak ä nokakau yechari chúpisei, jü pueblo Israel jum Egíptopo chëhuasu au büruríai. ¹⁸ Huámechi taáhuarimmet éntok, jum Egíptopo tábui rey nésaútáitek Joséeta bétana kaita jünériaka, éntok ä yáarihuata bétana junne. ¹⁹ Íri rey jume itomak huérim báitautáitek, éntok huame itom yoiyöhuam jíókot jotáitek, útteapo bem üusim jübua tómteme am guötituaka am kókkó íaaka, kaa emo am büruríanakë béchibo. ²⁰ Huámechi taáhuarimmet Moisés yeu tómték. Íkai ili úsita Dios ámak al-léaka taahuak. Jume ä áchaihuam baij metpo núkisi bem mampo ä jípurek. ²¹ Të bempörím sékana ä ésok jü Faraonta malá ä téaka ä nuka, ä yóturiak ä asóakamta bénasi. ²² Kíalíku jü Moisés símeta majtíahuak jume Egíptopo jomem täyähui. Túisi jítat jünéaka nonokai, éntok jita tékilta júne túisi boojóriai.

²³ 'Béja cuarenta huásuktiriam yúmariaka jü Moisés jume áamak huérim bitbábarek, jume Israelta üusim. ²⁴ Huämi aneka juka senuk Egíptopo jometa Israelta üusímmak huéri jíókot joamta bitchak. Të ä jínëu báreka, éntok ä jujut-ria báreka, jü Moisés juka Egíptopo jometa mëak. ²⁵ Bueítuk áapo jume áamak huérim Israelpo joomem jünémáchilei juka Diosta jum mampo bem jípuhuä bétana am jínëunakëhui áapörík béchibo. Të bempo kaa at jünéaka taahuak. ²⁶ Yokóriapo jü Moisés guoi yorémem Israelpo joomem ket nau nássuame téuhuak. Huanäi emo am tójaka, nau am al-leë íaaka, ínel ámeu jiaahua: "Eme nau huéri; ¿jatchíakem nau nassua?", ti ámeu jiaahua. ²⁷ Huanäi hua seenu ä sai bébame Moiséjta yúaaka ínel au jiaahua: "¿Jábesu enchi itou yäut yéchala? ²⁸ ¿Jatchë nee ket më báare, tuuka huaka Egíptopo jometa em mëakä bénasi?", tau jiaahua. ²⁹ Íkai jíkkajaka jü Moisés búitek Madián buíarau bícha. Huämi aanek kaa áma jométaka, éntok huämi guoyim üúsek.

³⁰ 'Chúkula júchi cuarenta huásuktiriam huéy, jum kaa jóata bëmu Sinaí káuhui téamta náapo ä aney, jü Diosta ángel áu yeu machiriak juya zarzá téamta béetëpo. ³¹ Jü Moisés at guómték hua ä bíchakäubechi. Huanäi au rúkteka túisi ä bít báarey, jü Señor ínel au jiaahua: ³² "Ínapone jü em yoiyöhuam Dios, Abrahamta, Isaacta, éntok Jacobta Dios", tau jiaahua. Huanäi jü Moisés májhueka au yö táitek, éntok kaa ä bít báarey. ³³ Jü Señor éntok, júchi ínel au jiaahua: "Emoë bocha yétcha,

bueituk jü buíya em at huéekäu yörisi maachi. ³⁴ Ínapo jum Egiptopo juka jiokot máchiraata ín génte bíchäu jüneria, éntok jiókot jámtane jíkkajaka, äbo kóm siika am jínëu báreka. Júntukë inou rukte. Énchine áman jaa báare jum Egíptohui”, táu jiaahua. Bempo Moisejta omoutek inel au jiaka jabetesu enchi itou yaurapo yechala.

³⁵ 'Junaköri bempo juka Moiséjta omóutek, inel au jiaka: “¿Jabetesu enchi itou yauräpo yechala?”, kaa ámeu ä yäuttu iaaka junne, jü Dios jíba ä yäut yáaka ámeu ä bíttuak am jínëunakë béchibo, hua ä ángelhua juya zárzata béetëpo au ä nokákápamani. ³⁶ İri Moisés inel jume itom yoiyöhuam jum Egíptopo yeu núk siika, señaalim kaa jaibu johuame joaka huämi buíapo, éntok Mar Rojopo, éntok huám júya ániapo, cuarenta huásuktiapo ä núnübuakäpo. ³⁷ İri Moisés inel jume Israelta üusimmeu inel jíahuak: “Jü Dios senu profetata enchimmeu bíttuanake enchim sailammet yeu simriata, ín enchimmeu bíttuahuakä Bénasi. Huákärem nok jíkkaja”, ti ámeu jiaahua. ³⁸ İri Moisés inel ket hua áman júya ániapo itom yoiyöhuammak anekame, éntok jü Diosta ángeltamak ettejhuakäme jum Sinaí káhuichi, nokta áy jíapsihuamta áa bétana mabetaka itou ä tö simnakëhui.

³⁹ 'Të huame itom yoiyöhuam juka Moiséjta kaa nok chupa báreka ä bėj-reka sájjak, éntokim notti báreka eiyai Egiptou bícha. ⁴⁰ Huanärim Aróntau noókak inel au jíaka: “Diosimte enchi itom yáaria íaa böota itom téjhuanakeme, bueitukte kaa jüneiya jita Bénak jü Moiséjtau sikähui, hua Egipto buíaräpo itom yeu nuksikámtahui.” ⁴¹ Huanärim becerota yáaka ä dios yáuhuak, éntokim animaalim súaka áu am buíssek, ofrendapo. Huanärim tüisi al-leaka taahuak huaka bem mámammea yáata yöreka. ⁴² Huanäi jü Dios bempólaim tójjak. Jume chókkim téhuekapo ayúkame am yörinakë béchibo júne kíal am tójjak, jum profétam librompo inel ä jíä Bénasi:

¿Jatchu eme, génte Israelpo joome, animaalim súaka inou am buíjnake jáku áman juya ániapo cuarenta huásuktiapo rejteka?

⁴³ Katem inou am buísse, ál-lem juka enchim dios yáaritau am buíjnake, éntokem juka enchim yáari Molók téamta áma kátekäu núnübuak, éntok juka dios Renfán téamta chokki, huámëi enchim yáarim yöri báreka. Júkai enchim yáakä béchibone enchim buíaräpo enchim yeu béebaka jum Babiloniä teäpo huám bíchaa enchim bíttuanake.

⁴⁴ 'Huämi mekka aniapo jume itom yoiyöhuam juka karpa káata jípurei jume tetta cháchaij-rim leyta áma jiojteri bem áma ériähui. İri yáahuak Diosta juka Moiséjta sáhuekä pámani bueituk jü Dios hua áapörík, Moiséjta, bíchakäu Bénak ä yáa saúhey. ⁴⁵ İká kárita jume itom yoiyöhuam mabétak, éntokim Josuétamak kateka júne jíba ä huériai huate naciónim buíarau kimuboka, Diosta yeu béebakähui bempörim juka buíata mak báreka. Júnëlim jíba ä jípurek juka rey Davidta nésauhuëu tajti. ⁴⁶ Jü rey David éntok, Diosta bétana tühuata jájamek. Huanäi tiöpota yáa bábarek juka Jacobta Dios áma jóanakëhui. Të Dios kaa ä yaä íak. ⁴⁷ Huanäi jü Salomón ä yáuhuak juka Diosta káari. ⁴⁸ Juka Dios síme béppa yörisi machik kaa kari yorem yáaripo ä jójjoaí junne, profétata áa bétana inel jíä Bénasi: ⁴⁹ Jü téhueka kia hua ín áma yeyésäu Bénasine ä eria, juka buíata éntok, ín at guóguokëu Bénasi.

¿Jáichinakësa júntuk jü káari enchim nee yáarianakëhui?, ti jiaahua jü Señor, éntok, ¿jáichinakësa jü ín at jimyórenakëhui?

⁵⁰ ¿Jatchu kaa ínapo símeta juka ayúkamta yáala jáku?

⁵¹ 'Të emëe —ti ámeu jiaahua jü Esteban— jíbem inel kaa Diosta noki jíkkaij báare, huame Diosta kaa täyame Bénasi, éntokem áme Bénasi jíapsa. Jíbem enchim yoiyöhuam Bénasi mamachi. ⁵² ¿Jábe profétatasum kaa jíókot yáuhuak

huame enchim yóyöhuam? Bempo huaka tua lütüriata joamta yebíjnake bétana bannaataka nokakame súuhuak. Én éntok, huákäi yepsak, eme yäurata mámpo ä yéchaka ä mëtebok. ⁵³ Eme jume Diosta ángelesim mampo leyta mabétaka júnem kaa ä nésau páman kaate.

Jü Esteban sussutti máahuakä mëhuak

⁵⁴ Íkärím jikkajaka, jü Estebantau öómteka támim kumeka tahuak. ⁵⁵ Të jü Esteban, Espíritu Santota at anë béchibo, téhuekau reémteka juka Diosta ujoyóoria bitchak, éntok juka Jesústa Diosta bátam bétana huéekamta. ⁵⁶ Huanäi ínel jiaahua:

—¡Juyú! Áman téhuekapone juka Yoremta Üusi titéhuaakamta Diosta bata bétana huéekamta bitcha.

⁵⁷ Të bempo emo naka páttiaka, kusisi cháchayeka áu huántek. ⁵⁸ Huaärim ä buíseka, jum puéblopo yeä nuksájaka, áman pákun ä mamáataitek ä mëbáreka. Jume ä nátuakame éntok, juka bem sanko béppa huemta jóiyak, senu yorem jübua yötumta, Saulo téamta, guokpo ä jóiyak ä suaya íaaka. ⁵⁹ Huanäi jü Esteban mamáahuaka ínel Diostau buaanak:

—Señor Jesús, ín jiápsine em mampo yétcha, aké ä mabeta.

⁶⁰ Huanäi tónommia kíkteka, kusisi chayeka ínel jiaahua:

—Señor, íkái kaa tühuata am yáakä násuk junne, Aké am jiokore.

Íneli jíaka muukuk.

8

Saulo jume Jesucristota súaleme guók jájasey

¹ Saulo éntok, ámemak ä türek Estebanta mënë bétana.

Huari taahuarit jume Jesucristota súaleme buéresi guokjájja táitek jum buere joára Jerusalémpo. Huanäi síme áachim chíbejtek jum Judéapo éntok Samaria buiärapo, të jume apóstolim jíba kaakum sájjak. ² Huate yorémem tü jiápsékame juka Estebanta maäk, éntokim tüisi ä buan-riak. ³ Saulo éntok, jíba bénasi jume Jesucristota súaleme guok jájjasei jóahuat kikkibákeka; oóhuim éntok jaámuchim júne áma yeu huiikei am huíksimeka cárceliu am toij báreka.

Jü tü nooki Jesucristota bétana huéeme jum Samáriapo nókhuak

⁴ Të jume Jerusalémpo yeu tennékame juka Diosta tü nooki kia jak bem katë páman ä noksakai. ⁵ Felipe, ket ámemak aneihui, jum senu pueblo Samariau bíchaa siika ámani Crístota bétana ámeu noktáitek. ⁶ Huanäi jü génte au nau yayájaka, síme jü Felípeta nokáubet suaka ä jikkajai, juka kaa jaibu johuamta ä joäu bíchaka. ⁷ Bueituk juebena géntem díablom ámet kimúlatukäu tütüriai. Huámëi diablom éntok, kusisi chayeka ámet yeu sásakai. Éntok juebena genteta káraktilamtaka, éntok lolöimtaka junne tütüriai. ⁸ Júnëli béja huämi puéblopo síme tüisim al-léaka jíápsai.

⁹ Senu yoreme áma aaney Simmom téaka, bannaataka juka móriata tekípánoaka huämi puéblopo, éntok juka genteta Samáriapo jometa baítáttáhuakä, buere jita au täya tíaka. ¹⁰ Símetaka at suaka ä jikkajai, ríikom éntok polóobem junne, ínel jíaka:

—Í yoreme tua juka Diosta útteara jípure.

¹¹ Tüisim ä nok jikkajai, bueituk móriay bínhua táapo am baítáttáhuai. ¹² Tëm ä susualek juka tü nokta Felípeta ámeu nokako, Diosta bem jiápsipo nésaunake bétana, éntok Jesucristota téhuam bétana, oóhuim éntok jaámuchim júne emo batótebok. ¹³ Huanäi jü Simmom kéchá súsualeka au batótebok. Huanäi jü Felípetamak naa hueetáitek, huame señáalim kaa jaibu johuámmet guómtilataka ä mabéttuanake.

¹⁴ Jume apóstolim buere joära Jerusalémpo aneme jünéaka jume Samáriapo joomem ket juka tü nokta Jesucristota bétana huentá am mabétakähui, Perota éntok Juántam áman jaásek. ¹⁵ Ámanim yájaka Diostau buaanak jume Samáriapo joomem tü nokta súsualekammet juka Espíritu Santota ayunakë béchïbo. ¹⁶ Bempo juka Señor Jesústa súaleka emo batötebolatukai, të jü Espíritu Santo ketune kaabetau jee kom yuumai. ¹⁷ Huanäi juka Perota éntok juka Juanta choápo áme béppa mámtek, jü Espírtu Santo ámeu kom yuumak.

¹⁸ Huanäi jü Simmom jume apóstolim bíchaka jü gentetat choápo béppa mámteka juka Espíritu Santota am mabétuayo, tómita am makróktaitek ¹⁹ ínel ámeu jíaka:

—Nechem kéchá makka júkai uttearata, éläpone ínapo ket jábetat choápo béppa mámtek juka Espíritu Santota ä mabéttuanake.

²⁰ Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Jü em tomme emo beu kaitäpo tahuánake, bueitukë juka Diosta yore mikäu tómiay jíjnuhuä bénasë eiya. ²¹ Í tékil kaa emo béchïbo näikiari, bueituk jü em jíapsi kaa türi Diosta bíchápo. ²² Émoë jíapsi kúaktia kaa tühuata em éä béchïbo. Díóstahuë buaana, jamak júne enchi jíókorinake em juëna éerim béchïbo. ²³ Bueitukne júneiya síkara chibúraapo bénaku em anëhui, kaa türiku, éntok juka juënaraata peréesota súmatuka bénasi enchi jípurëhui.

²⁴ Huanäi Simmom ínel ä yómmiak:

—Ino béchïbem Señortau oraciempo buan-ria juka enchim inou nokákäu kaa inou huéenakë béchïbo.

²⁵ Chúkula jume apóstolim juka Jesucristota yákäu bem bíchakäu bétana noksuka, éntok Diosta noki bétana, yeu sájaka jum Samaria buíaräpo juebena puéblom bëkatana juka tü nokta Jesucristota bétana huentá noókak. Huanärim júchi nóttek Jerusaléniu bícha.

Jü Felipe éntok jü yoreme Etiopíapo joome

²⁶ Chúkula, jü Señortau ángel Felípetau yepsaka ínel au jiaahua:

—Jum suriu bíché huéiye, jü böo Jerusalémpo kom bökamtachi, pueblo Gazä téäu bíchaa huémtachi.

Íri ájaria jü böo jum juya ániapo áman huéeme. ²⁷ Huanäi Felipe áman bíchaa siika. Jum ä huë páman éntok, senú yoremta Etiopíapo jometa bitchak. Íri yoreme eunuko ti téttehuaahuai. Áapo buéresi tékiakai, jum Etiopíapo jámut yäut, Candace téamta, tomi suayai, të Jerusaléniu aaney áman oraciempo Diostau nok báreka. ²⁸ Íri yoreme nóttilatata hueiyei ä buíaräu bícha. Ä carropo yejsímeka jü libro profeta Isaiásta jiojtekäu noksime. ²⁹ Huanäi jü Espíritu Santo Felípetau ínel jiaahua:

—Jü karohüë rukte.

³⁰ Huanäi jü Felipe au rúkteka juka nokta jíkkajak jum Isaiásta libropo ä nokähui. Huanäi ä temajek:

—¿Játché at júneiya jü em nokäubechi?

³¹ Huä yoreme éntok, ínel ä yómiak:

—Èe, ¿jachisune at júnenake, bueituk kaabe nee ä téjhua mátkhi?

Huanäi Felípetau noókak áma ä jámuka áa náapo áa yejte sähueka.

³² Huä jiojteri ä noksímëu éntok, ínel jiaahua:

Kabarata bénasi mëboka huériuhuay.

Juka kabárata síkahuakä kaa áa buaná bénasi, kaa jíalek.

³³ Ä tü yóremtukánásuk júne jiojter jo súuhuak, éntok kaa lütüriata yáariahuak.

¿Jábesu huame at yeu sákariam bétana noknake jáni?

Bueituk ími buíapo ä jíapsi úhuaahuak, tiahua hua jiojteri.

³⁴ Huanäi jü eunuko titéttehuaahuame Felípetau ínel jiaahua:

—Nechë tejhua, ¿jábeta bétanasu íkai nooka jü profeta, áa bétana o jábe táabuik bétana?

³⁵ Huanäi Felipe jiojterita ä nokäumak au ä naatek juka tü nokta Jesústa bétana huenta. ³⁶ Huanäi huam báam ayúkã páman kateka jü eunuko titéttehuaahuame ínel jiaahua:

—Imi báam aika, ¿játchune kara imi batöhua?

³⁷ Felipe ínel au jiaahuak:

—Anáka chikti em jíapsimak enchi ä súaleyo.

Huanäi hua yoreme ínel ä yommiak:

—Jéehui, ínapo ä súale juka Jesucristota Diosta tua ä Üusitukähui.

³⁸ Huanäi juka carrota kéchateboka, kom chéptekam náuhuichika báau kiímuk. Huanäi Felipe ä batöak. ³⁹ Huam bápo yéu am sájak, jü Señorta Espíritu juka Felípeta sékana bíchaa nuksiika. Jü eunuko éntok, kaa júchi ä bitchak, të al-leaka júchi ä böo nüka. ⁴⁰ Jü Felipe éntok, jum Azótöpo aneka jünëak. Huanäi jum puéblom békata huerámaka juka tü nokta Jesucristota bétana huenta nookai. Júnensu pueblo Cesareau yépsak.

9

Saulo Diostau bíchaa jíapsi kúaktek

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Saulo éntok, jíba bénasi huame Señorta súaleme suabáreka eiyai. Kíaliku hua tiöpopo chë nésauhumentau siika, ² jiösiata áu mak iäka útteata ä máknakemta Damascopo judíom nau yayajäpo kibákbáreka jume tü nokta Jesucristota bétana huenta súaleme áma járiubáreka, am pereesoteka buere joära Jerusaléniu am huéria béchibo, oóhuim, éntok jáamuchim junne. ³ Të béja böot huéeka, huam pueblo Damascou jëla ä huéi, sej chukti téhueka bétana jü machiria útteaka kom sika, nate chíkola ä machíriak. ⁴ Huanäi Saulo buíapo huétchek, éntok senuk au nokamta jíkkajak ínel jáamta:

—Empo Saulo, ¿jatchíake nee guokjájase?

⁵ Huanäi Saulo nátemajek:

—¿Jábesaë empo, Señor?

Huäri éntok, ínel au jiaahua:

—Ínapone Jesús, hua em guokjásasihui. Kíalë émpöisu kökosi emo johua, juka buesta sísiguok buahuita témmü bénasi.

⁶ Saulo éntok, mauj-rimmea au yoaka ínel jiaahua:

—Énsu Señor, ¿jítasune yáanake?

Jü Señor éntok, ínel au jiaahua:

—Yejtékë áman pueblou huéiye. Huämîrë téjhuaana jita em yáanakëhui.

⁷ Jume yorémem Sáulotamak katëu éntok, tüisi guómtek juka nokamta jíkkajaka të kaábeta bíchaka. ⁸ Huanäi Saulo yejteka au puj étapok jiöbe, të kaa bíchaka taahuak. Huanäi jume áamak katéihuim mampo ä buíseka ä nuksájjak jum Damascou bícha. ⁹ Huämi aaneka baij táapo kaa bíchaka, kaa jibuäka, éntok kaa jëyeka.

¹⁰ Damascopo éntok, senu yoreme Jesucristota súaleka jóakai Ananías ti téhuakä, huáhuï Señor au yeu machíriak tenkupo bénaku, éntok ínel au jiaahua:

—¡Empo Ananías!

Áapo entok ínel ä yommiak:

—Imne aane, Señor.

¹¹ Huanäi jü Señor júchi ínel au jiaahua:

—Huä böo Derecha ti téhuaakamtáu bíché huéiye. Huanärë Judasta jóapo senu yoremta nátemaje Társopo jometa, Sáulo ti téhuakámta. Áapo oraciompo Diostau nooka éëni, ¹² éntok senu yoremta Ananías ti téhuakámta, tenkupo bitchak au kibákeka choápo béppa at mámtekamta júchi ä bínnakë béchïbo.

¹³ Íkái jíkkajaka Ananías ínel jiaahua:

—Señor, juebénakam nee ettéjhuariala ïri yoremta bétana, jáchin machisi huaka kaa tühuata jume enchi súalemmeu ä yáakä bétana jum Jerusalémpo. ¹⁴ Én éntok imí äbo yebísise útteata máktaka jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme bétana síme huame enchi yöreme peréesoteka am huéria báreka.

¹⁵ Të jü Señor ínel au jiaahua:

—Ámanë huéiye, bueítukne júkái yoremta yeu púala ino bétana ä noknakë béchïbo, jume judíommehui, éntok kaa judíommeu junne, éntok bem réyimmehui.

¹⁶ Ínapone au ä yéu machírianake símeta ä jünérianakë béchïbo jáchin machisi yuun jíokot máchiraata ä bínnakëhui nee ä súalekä béchïbo.

¹⁷ Huanäi Ananías áman siika jum Sáulota anëhui. Au yepsaka, choápo béppa at mámteka, ínel au jiaahua:

—Empo Saulo ín hermáano, jü Señor Jesús, hua böot em huë páman emou au yeu machíriakame, nee äbo emou jaásek júchi bénasi enchi bínnakë béchïbo, éntok juka Espíritu Santota émot ayúnakë béchïbo.

¹⁸ Huanäi seep puj beata bënaka sóokteka kom huáttek, ínëli júchi bíchaka taahuak. Huanäi Saulo kíkteka batöhuak. ¹⁹ Chúkula béja jïbuäka júchi úttëutuk. Huanäi jaiki táapo jáni jume Jesucristota súaleme Damascopo jóakammak taahuak.

Saulo jum Damascopo noókak

²⁰ Huanäi béja Saulo jum judíom nau yayajäpo jume géntemmeu noktáitek juka Jesústa tua Diosta Üusi tíaka. ²¹ Síme jume ä jíkkajakame at guómteka tahuak, éntokim ínel jiaahua:

—¿Jatchu kaa ïri yöreme ínel jum Jerusalémpo jume Jesústa súaleme guokjájaseïhui? ¿Jatchu kaa ïri hua äbo yepsaka am peréesoteka am huéria báareïhui jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme mampo am joa báreka?

²² Të Saulo chëhuasu kaa májhueka ámeu nooka, am jünéetuaka juka Jesústa Crístotukähui Diosta yeu púari. Júnëli jume judíom Damascopo jóakame béja kaachin anmáchiakai.

Saulo judíom mampo au yeu huikkek

²³ Juebena taáhuarim simsuk, jume judíom nau ettéjhuakä juka Sáulota mëbábarek, ²⁴ të áapo ä jünériak. Taáhuarit tukáarit naabúrujtim jum puértampo pueblou kíkimuahuäpo ä jójottuai ä mëbáreka. ²⁵ Të jume Jesucristota súaleme jum buëuru huäriipo ä yéchaka, tukáapo jü taapia yari puéblota chíkola bökamta huáitana kómä yétchak. Júnëlim áma yeu ä huikkek.

Saulo Jerusalémpo aaney

²⁶ Saulo Jerusaléniu yepsaka jume Jesucristota súalemmeu rúkteka ámemak anbáarei jíöbe, të síme ä majhuëi kaa jünéaka áapörik béja juka Jesucristota súalëhui. ²⁷ Të jünentaka júne Bernabé áman ä nuk sika jume apóstolimmeu ä täyatebok, am ettéjhuariak jachin Saulota Señorta bíchakähui jum böochi, éntok jachin Señorta áapöriku, Sáulotau, ä nokákähui, éntok jachin áapörik, Sáulota, kaa májhueka Jesústa bétana géntemmeu ä nokákähui jum Damascopo. ²⁸ Huanäi jübua Saulo Jerusalémpo taahuak, éntok ámemak naa hueetáitek. ²⁹ Kaa májhueka Señorta bétana nookai jume griego nókammak ettéjhuakä, éntok ámemak nok

nássuaka. Të ímëi jachin ayuka bem ä mënakeu jaríai. ³⁰ Huame hermáanom éntok, íkái jüneriakam Sáulota buere joära Cesareau tójjak, huämi éntokim buere joära Tarsou bíchaa ä bíttuak.

³¹ Huanäi huámechi taáhuarimmet jume Jesucristota súaleme jum Judea buíaräpo, Galiléa buíaräpo, éntok Samaria buíaräpo aneme yantelakam al-leaka jiápsay, éntokim chëhuasu óusi eiyay. Diosta yörekam jiápsay, éntokim Espíritu Santota úttiäray chëhuasu emo büruriay.

Eneas káraktilataka türiak

³² Peero jume Jesucristota súaleme bëkatana huerámaka jume pueblo Lídapo jóakammeu ket nóitek. ³³ Huämi senu yoremta bitchak Enéas ti téhuakamta, guojnaiki huásuktiapo kökoreka bökai, bueituk káraktilatukai. ³⁴ Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Empo Eneas, Jesucristo em kökoa bétana enchi tüte. Yejteke em at böyëu tóboktia.

Huanäi Eneas sep yéjtek. ³⁵ Ínëli síme pueblo Lídapo jóakame ä bitchak, éntok jume pueblo Saronpo jóakame, éntokim juka bannaataka bem súalëu tójaka juka Señorta súaleka taahuak.

Dorcas múkuka júchi jíabitek

³⁶ Huámechi taáhuarimmet jum pueblo Jópë teäpo senu jámmut aaney Jesucristota súaleka Tabitá ti téhuaka, griego nokpo Dórcas tíau báare. Íri jámmut jiba tühuata joaka jiápsai jume jíokot éame aníaka. ³⁷ Júnaksu éntok huámechi taáhuarimmet Dorcas kökori huécheka muúkuk. Chúkula jü ä takahua úbahuaka jum kari senuk béppa kátekäpo tékhuak. ³⁸ Jü pueblo Jópë tíame Lidau kaa mekka taahuai jum Perota anéipo. Huanäi jume Jesucristota súaleme jünéaka áapörík áma anëihui, guoi yorémemim au jaásek ínel au jiáu nésauhueka:

—Láutë äbo huéiye ímí pueblo Jópehui.

³⁹ Huanäi Peero ámemak siika. Áman ä yepsákim jum kariu takáhuata bökäu ä nuk kíimuk. Huanäi síme huame jámut jókoptulam áa chíkola tápunaka sóoti buaanai, éntokim huaka sánkota Dorcasta ketune jiápsaka ä supe yáarim ä bíttuak. ⁴⁰ Huanäi Peero síme huame áma aneme yeu sákatuaka, tónommia kíkteka Diostau oraciompo nookak. Huanäi huaka mukilata bíchaka ínel jiaahua:

—Empo Tabita, yejtëe.

Áapo éntok pujteka, Perota bíchaka, yéjtek. ⁴¹ Huanäi mampo ä buíseka ä këtchak. Huanäi jume hermáanom éntok jámut jókoptulam núnuka bem bíchäpo ámeu ä këtchak jiápsamta. ⁴² Íri síme jü pueblo Jópepo jüneriatuk. Huanäi juebénakam Señorta súaleka taahuak. ⁴³ Büru taahuarimpo huämi pueblopo taahuak, Peero, senu yoreme huaka beata búabualkotemta jóapo, Simmom ti téhuakame.

10

Peero éntok Cornelio

¹ Jum Cesarea puéblopo senu yoreme Cornéliö ti téhuaka jóakai, sontaróapo senu batallón Italiana ti téhuaakapo capitántaka. ² Huäri yoreme tüisi tü yöremtukai, Diosta yörei, éntok síme ä familiahua junne. Jume judíommeu yún tómita lilimojnay, éntok chikti táapo oraciompo Diostau nonokay. ³ Séjtul kuptei, bájim jiai jáni, tenkumta bénasi éaka machisi juka Diosta ángel bitchak jum ä anëu au kibákeka, ínel au jáamta:

—¡Empo Cornelio!

⁴ Júnëli au ä jiai Cornelio éntok, tua at puseka taahuak tüisi guómtilatata. Chúkula béja ínel au jiaahua:

—¿Jáchisë jiaahua, Señor?

Jü Diosta ángel éntok, júchi ínel au jiaahua:

—Huä oraciompo Diostau em nókähui, éntok limojna em yáari póobem béchïbo, Diosta bíchäpo türi. ⁵ Láutë áman pueblo Jópe téau yorémem jaáseka Símonta am núnutua, jú Peero ti ket téhuakamta. ⁶ Áapo senu Simmom huaka beata búabualkotemta jóapo aane, bahue mayoat jóakame. Huäri enchi téjhuaanake jita em yáanakëhui.

⁷ Juka Diosta ángel simsuk, Cornelio guoi yorémem ä sáuhuëhuim núnnuk, éntok huépul sontarota tüisi Dios huáatemta éntok át ä jiapsekähui. ⁸ Huámëi símeta huaka ä bíchakäu éntok ä jikkajakäu am ettéjhuariasuka áman pueblo Jópë téau am jaásek, Simmom Perota anéihui.

⁹ Yokóriapo ímëi yorémem béja hua pueblo Jópë téau kaa mekka katéi, tua lúl-la káteko Peero kárit bem áma kókocheú jikáu jámuk oraciompo Diostau nók báreka. ¹⁰ Huanäi tüisi tébäureka jïbuä báarei, të juka buähuamta kee buasei, tenkumta bénasi éaka jita bitchak. ¹¹ Kia sábanam bénam naiki eskinapo huitérekame téhueka bétana kom huéeme bitchak. ¹² Huämi sábanam bénaku huikíchim, éntok bakóchim, éntok síme animáalim náikim guókekame kaatei. ¹³ Huanäi senuk au nokamta jikkajak ínel jáamta:

—Peero, júmëi animáalimë súaka am buäye.

¹⁴ Të Peero ínel ä yómmiak:

—¿Jatchíaka, Señor? Ínapo jauhuey júne Diosta bíchäpo jaiti machik kaa buäla.

¹⁵ Huanäi júchi ínel au jáamta jikkajak:

—Juka Diosta tütekahui katë jaiti máchï tíiya.

¹⁶ Ìri báisi nat chätuka au kom yúmak. Huanäi huame sábanam bénaka júchi téhuekau jikáu nóttek. ¹⁷ Huanäi juka Perota jü ä bíchakäubet kaa ä al-leai jítasu bénak huákäi nokbárëihui, jume yorémem Corneliota bétana au jaahuakame juka Símonta jóa nátemajeka kateme jü kári puertau yájjak. ¹⁸ Huanärim áman yájaka kusisi nokaka nátemajek senuk Simmom ti téhuakamta áma anë bétana, ket Peero ti téhuakame. ¹⁹ Të juka Perota hua ä bíchakäubet ketune kaa ä al-leai, jü Espiritu Santo ínel au jiaahua:

—Baij yoremem im enchi jaría. ²⁰ Kómë siká ámemak huéiye kaítat jachin éaka, buéituk ínapone emou am jaásek.

²¹ Huanäi Peero ámeu kom siika huame yorémem Corneliota au jaásekäumehui. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone ájaria jü enchim jariähui. ¿Jítasem nübok?

²² Bempo ä yómmiak:

—Jü capitán Cornélio äbo itom jaásek, ìri yoreme tü yóreme éntok Diosta yöre íkai síme jume judíom ä tü éttejhua, éntokim ä nakke. Senu Diosta ángel ä téjhua enchi ä núnutebo sáhueka ä joau enchi hueë ïaaka.

²³ Huanäi Peero kariu am kimaka, áma am tahuáriak áamaki huäri tukarichi. Yokóriapo béja ámemak siika, éntok huate hermáanom Jópepo joome.

²⁴ Júchi yokoriapom béja Cesareau yájjak. Huämi Cornelio am boobíchaïhui ä huahuájim éntok amiigom ä nákéhuim áman nau núnulataka. ²⁵ Juka Perota ä joau yepsak, Cornelio au yeu siká ä mabétak, éntok tónommia kíkteka ä yörek. ²⁶ Të Peero ä këtchak ínel au jíaka:

—Kíktë. Katë inou mújmujte. Ínapo ket emo bénasi yoreme.

²⁷ Huanäi au noksímeka, kariu kibákeka juebena géntem áma nau yáij-lame téuhuak. ²⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Eme jüneiya itom jume judíom, hua itom boojóriäu béchïbo, kaa ä türiakähui jume kaa judíommak itom ito türiakähui, éntok bem joau itom kikkimunakähui. Teé én jü Dios nee téjhuak íkái ínëli huemta au tü yáak tíaka, itom kaachin ito érianakë béchïbo. ²⁹ Kíalíkune téjhuaahuaka sep äbo siika kaachin éaka. Én éntokne jünee péiya jita béchïbo ín äbo núnuhuakahui.

³⁰ Huanäi Cornelio ínel au jiaahua:

—Naiki taáhuarim huéiye ínapo imi ín jóapo aneka ayúunai, éntok kupteu bícha, inneak jáni, nee Diostau oraciompo nokayo, itom ä boojóriä bénasi, senu yoreme béloj tópapäti anemta sánkoka inou au yeu machíriak. ³¹ Huanäi ínel inou jiaahua: “Empo Cornelio, hua Diostau oraciompo em nokähui, éntok hua em limojna yári póobem béchïbo Diosta bíchäpo türi. ³² Láuté áman pueblo Jopë téäu yorémem jaaseka Símonta am núnutua, huaka ket Peero ti téhuakamta. Áapo senu Simmom huaka beata búabualkotemta jóapo aane, bahué mayóat jóakame. Huári äbo yepsak enchi téjhuanake jita em yáanakähui.” ³³ Júnëline sep áman enchi jariutebok. Én éntoke itou yépsak. Tüisite enchi ä baisauhue. Ente síme imi aane Diosta bíchäpo enchi nok jikkaj báreka símeta juka Diosta enchi itou nok iähui.

Peero jume Corneliota jóapo anemmu nookak

³⁴ Huanäi Peero ínel ámeu jiaahua:

—Én ál-lane jüneiya lútula huëpo juka Diosta síme yorémem nánancha ériähui, ³⁵ éntok jita naciónpo ä jométuk junne juka ä yöremta éntok tühuata joamta ä nákehui. ³⁶ Dios juka Jesucristota jume Israelítammeu kom bíttuak, huaka símem béppa nésauhuemta, ámeu ä nok íaaka yanti jíapsihuamta bétana. ³⁷ Eme béja tüisi ä jüneria huaka judíom buíaräpo síme át yeu sikamta jum Galiléa buíaräpo naateka juka Juanta jume géntemmeu noksuko éntok am batösuko. ³⁸ Éntokem jüneiya këtchi jachin Diosta Jesús Nazaretpo jometa Espíritu Santota útteara ä mikákähui, éntok jachin ápörík huaka tühuata josúkähui jum náasä sikäpo, éntok huame diáblota mampo aneka kökoreme ä tütekähui. Íkái johuai bueítuk Dios áamak aaney. ³⁹ Ítapote símeta juka Jesústa yáakäu bítchak, kia huam Judea buíapo éntok Jerusalén puéblopó junne. Chúkula éntokim kúrusichä popónaka ä mëak. ⁴⁰ Të Dios júchi ä jíabitetuak baj taáhuata huéeyo, éntok itou yéä machíriatuak. ⁴¹ Kaa síme géntemmeu au yeu machíriak, itou jíbba, huame bannaataka Diosta yeu púari én áa bétana nok íaahuame. Ítapote kókoolam násuk ä jíabitesuk áamak jibuäk, éntokte áamak baa jëka. ⁴² Éntok itom téjhuak géntemmeu itom nok sáhueka, juka Diosta Jesústa ä yäut yéchakä bétana jume jíapsammet nokta ä chupa íaka, éntok jume kókkolammechi. ⁴³ Éntok chë bannaataka ket síme jume profétam íri Jesústa bétana noókak síme jume ä súaleme bem Dios bejrimmet bem jíókoriná tíaka.

Jü Espíritu Santo jume kaa judíommeu júne kom yuumak

⁴⁴ Ketune juka Perota ámeu nokaisu, jü Espíritu Santo síme huame ä nok jikkajammeu kom yuumak. ⁴⁵ Huame Israelitam Jesucristota súaleme Perotamak áma yáij-latukäu éntok, at guómtlamtaka taahuak juka Espíritu Santota ket huame kaa judíommeu júne kom yumák tíaka. ⁴⁶ Júnëlim ámet jüneiyai juka Espíritu Santota ámeu kom yumákä bétana, täbui nokpo am nokái am jikkajaka, éntok buéresi Diosta am úttiléyo. ⁴⁷ Huanäi Peero ínel jiaahua:

—¿Jatchu jábe ára ëe támeu jiaahua ímëi yorémem emo batónakë béchïbo? Bueítuk jü Espíritu Santo ámeu kom yuumak itou kömä yúmakä bénasi.

⁴⁸ Huanäi Jesucristota bem súalekä béchibo am batö nésauhuek. Chúkulam Perotau nookak elapo jaiki tápo júne ámeu ä tahuá sáhueka.

11

Peero ä tékil ministerio jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä ettejhua buere joära Jerusalémpo

¹ Jume apóstolim, éntok jume huate hermáanom Judea buíaräpo anéihuim, juka noktam jíkkajak kaa judíomtaka junne ket juka tü nokta Jesucristota bétana huemta súalekähui. ² Huanäi juka Perota júchi Jerusaléniu yepsak, jume judíom Jesucristota súaleme ä béj-reka nookai. ³ Akim ä temajek:

—¿Jatchiáke huame kaa ito bénasi judíommak aaney, éntoke ámemak jibuäk?

⁴ Huanäi jü Peero ä naatekäpo naateka simeta huaka áma yeu sikamta am ettéjhuariaka, ínel jiaahua:

⁵ —Ínapo jum pueblo Jópë teäpo aaney, huanäine Diostau buanaka tenkumta bénasi éaka jita bitchak. Huämíne kia jita buëuru sábanam bénam bitchak téhueka bétana kom huéme, naiki eskinampo huitérekame, inou kom nóinoiteme.

⁶ Huanäine am bíchaka jítasu áma ayuk jáni ti éaka ámet suúhuak. Júmëisune animáalim náikim guókekame júyapo joomem áma bitchak, éntok bakóchim, éntok huikíchim. ⁷ Huanäine senuk ínel inou jámta jíkkajaka: “Peero, ímeí animáalimë súaka am buäye.” ⁸ Tëne ínel au jiaahuak: “Èe Señor, ínapo jauhuey júne juka Diosta bíchäpo jaiti machik kaa buäla.” ⁹ Huanäine júchi ínel inou jámta jíkkajak: “Juka Diosta tü yákahuë kaa jaiti máchi tíiya.” ¹⁰ Ìri báisi nat chätuka inou ayúak, huanäi sep huame sábanam bénaka júchi téhuekau jikáu siika. ¹¹ Huanäi huämi orapo baij yorémem jum jóapo ín anëpo yájjak, pueblo Cesarea bétana áman jaataka nee jaríu sáihuaka. ¹² Huanäi jü Espíritu Santo ámemak nee huee sáuhuek kaítat jachin éaka. Imey busan hermáanom éntok, ínomak sájjak. Simetakate senu yoremta jóapo yájjak. ¹³ Huäri itom ettéjhuariak jachin juka Diosta ángel ä jóapo huéekamta ä bíchakähui ínel au jámta: “Yorémeme áman pueblo Jópë téäu jaase. Simmom Peero ti téhuakamtam núnunake. ¹⁴ Áapo enchi téjhuanake jachin em emo jínëunahuëhui, enchi éntok sime em familia.” ¹⁵ Ínëli nee ä ettéjhuariasuk, ínapo ámeu noktáitek. Huanäi sep jü Espíritu Santo ámeu kom yuumak itou kömä yúmakä bénasi júnak jübua ä naateyo. ¹⁶ Huanäine hua Señorta nokibeu huáhuaatek ínel jámtahui: “Jü Juan báammey yore batöak, të Dios tábuiasi enchim batónake juka Espíritu Santota enchimmeu kom yumátuaka.” ¹⁷ Juka Diosta junëli nánancha itom ériaka bempörim juka Espíritu Santota makkak, ket itom ä mikakä bénasi Jesucristota itom súaleko, ¿jábesa ínapo Diosta béj-reka ín huéenakë béchibo?

¹⁸ Huanäi jume hermáanom buere joära Jerusalémpo aneme íkäi jíkkajaka nok yáatek, éntokim Diosta úttileka taahuak ä yáari béchibo ínel jiaka:

—¿Júnëli ket Dios huame kaa judíommeu júne juka bem jíapsi kúaktinakeu ámeu yumátuak yu jíapsihumta am jájamnakë béchibo!

Jume Jesucristota súaleme pueblo Antioquíapo aneme

¹⁹ Juka Estebanta mësuak jume huate Jesucristota súaleme guok jájataitiak. Huanäi huate maujhueka ténnek Fenícia buiärau bícha, isla Chipreu bícha, éntok Antioquíau bícha. Ámanirim juka tü nokta Jesucristota bétana huemta nookai, teé judíommeu jíbba. ²⁰ Të huate Jesucristota súaleme Chíprepo jométaka, éntok Cirénepo jométaka, jum Antioquíu pueblou yájaka béja kaa judíommeu júne ä noókak juka tü nokta Jesucristota bétana huemta. ²¹ Jü Señorta uútteara ámet

ayukai, kíalíku juebénaka juka bannaataka bem súalëu tójaka juka Señorta súaleka taahuak.

²² Jume Jesucristota súaleme Jerusalémpo anéihuim íkái jikkajaka juka Bernabeta jum Antioquíau jaasek. ²³ Bernabé áman yepsaka ä bitchak juka jachín machisi juka Diosta tühuata ámeu yáalatukähui. Huanäi tüisi al-léaka taahuak, éntok simemmeu noókak bem jíapsi tutti yécharika Señorta éä páman am katchahueka. ²⁴ Bueítuk áapo, jü Bernabé, tü yóremtukai, éntok jü Espíritu Santoy tapuniakai, éntok chikti ä jíapsimak Señortat éiyay. Júnëli juebena géntem jíapsi kúaktituak Señortau bícha.

²⁵ Chúkula Bernabé pueblo Tarsou bíchaa siika Sáulota áman jariuseka. Huanäi ä téaka Antioquíau bíchaa ä nuk siika. ²⁶ Ámanirim jume Jesucristota súalemmak aaneke huásuktiapo, juebena genteta majtíaka. Huämi Antioquíapom késam huëpo cristiánom ti téhuatuahuak jume Jesucristota súaleme.

²⁷ Huámechi taáhuarimmet huate profétam Jerusalém bétana Antioquíapo yájjak. ²⁸ Senu yoreme Agabo ti téhuaka, jume hermáanom násuk kíkteka, Espíritu Santota éäpo noókak buere tébaata síme buíarat ayúnake tíaka. Huäri buere teba lútula huëpo siika rey Claudiota nésauhuë taáhuarimmechi. ²⁹ Huanäi jume Jesucristota súaleme Antioquíapo anéihuim, hueepulaka bem yumäpo, huame Jesucristota súaleme Judéa buiärapo aneme anía rókaka taahuak. ³⁰ Júnëlim ayuka, juka ofrendata nau tójaka huame yoiyöturi Judéa buiärapo anemmeu jäbuekammeu ä bíttuak Bernabétamaki éntok Saulotamaki.

12

Jacobo mëhuak, Peero éntok, pereesotehuak

¹ Huámechi taáhuarimmet jü rey Herodes huate Jesucristota súaleme guokjájataitek. ² Jacobota juka Juanta saayi ejparammea mëtebok. ³ Huanäi jume judíom al-léaka tahuák tíaka, juka Perota ket peréesotebok. İri yeu siika tua pajko táapo, jume páanim kaa levadúrakame buabuähuä táapo. ⁴ Të jü rey Herodes juka Perota cárcelpo yéchatebok dieciséis sontarom ä suáyatuaka, ínel éaka, chúkula pajkota chúpuk puéblota bíchäpo yéä tóij báreka. ⁵ Júnëli jü Peero páttiatukai éntok tüisi suáyahuai, teé jume Jesucristota súaleme jíba Diostau oraciompo ä nok-riay chikti bem jíapsimaki.

Dios juka Perota jum cárcelpo yeu simtúak

⁶ Yokoríapo juka Heródesta jum puéblota bíchäpo yéä tóijnakei, huäri tukáarit Peero kotchei guoi sontarom násuk bökari, guoi cadenammea súmataka. Huate sontarom éntok, puértapo jäbueka cárcelta suayai. ⁷ Huanäi sej chukti jü Diosta ángel áma yepsaka, juka cárcelta machíriaka, jü Perotat sánäpo mámteka ä bússaka, ínel au jiaahuak:

—Lautë yejte.

Huanäi jume cadenam mampo ámey ä súmatukau bútteka kom huáttek, ⁸ Jü ángel éntok ínel au jiaahua:

—Emoë huikojtua, éntoke em berä bochampo guókke.

Juka Perota au bochátuasuk jü ángel ínel au jiaahua:

—Jínteke ino sáú huéiye.

⁹ Huanäi Peero ángelta sáú yeu siika, kaa jünéaka tua ä lütüriatukähui juka ángelta joähui. Kíal ä tenkutukä bénasi ä ériai juka ä bíchähui. ¹⁰ Te jume sontarom bat jäbuekame huam sájaka, éntok júchi huam jëla jäbuekame huam sájaka, sísi guok puertauhuim yájjak böóu yeu kathuäpo. Huanäi hua puerta au étapok. Huanärim yeu sájjak. Chúkula senu cálleta sákasuka jü Diosta ángel ápolalik tösiika. ¹¹ Huanäi Peero jünéaka ínel ëeak:

—Én ál-lane jüneiya ä lütüriatukähui Señorta ä ángel inou bíttuakähui Heródesta mampo nee ä jínëunakë béchibo, éntok hua síme bétana judíom inou yáa bárëhui.

¹² Ínëli éaka jü Peero Mariáta joau bíchaa siika, jü Juan Márcos téamta áiye, ámani juebena géntem nau rúktilatata Diostau oraciompo nookay. ¹³ Áman yepsaka, juka puértata ä ponái, senu jámmut beme, Ródeé ti téhuaka, áman yeu siika ä bit báreka ä jábétukähui. ¹⁴ Të juka Perota nok tátäyaka, juka puértata kaa étapoka, chikti ä al-léerimmak búitek áman huaihua bíchaa am téjhua báreka juka Perota jum puértapo huéktiaka. ¹⁵ Huanärim ínel au jiaahua jü ili jámuttahui:

—¡Rokótuläe!

Të áapo ä lütüria tíiya ä ájáriatukähui. Të bempo júchi ínel au jiaahua:

—Kaa ájária, ál-la jü ä ángelhua.

¹⁶ Të jü Peero áma huéeka jíba puértata poonai. Huanärim juka puértata étapoka ä bíchaka guómtek. ¹⁷ Të áapo mámammea séñata ámeu yáuhuak kaa am jial sáhueka. Huanäi am ettejhuariak jachin juka Señorta cárcelpo yéä nuksikähui:

—Juka Jacobotem ettéjhua ino bétana éntok jume huate hermáanom.

Huanäi yeu siika sékana bícha.

¹⁸ Yokóriapo yeu máтчuk, buéresi jíaihuai jume sontarom násuku, bueitukim kaa jüneiyai jachin juka Perota jum cárcelpo yeu sikähui. ¹⁹ Huanäi jü rey Herodes ä jariutebok. Kaa ä téihuak éntok, jume sontarom ä suáyaihuim núnuteboka am temájek jatchiaka bem yéu ä simtúakähui. Kaa emo am jüneä tiai éntok, am súatebok. Chúkula jü Herodes Judéapo yeu siká, jum Cesaréau bíchaa áman joa báreka.

Heródesta mukúkä bétana huéeme

²⁰ Jü Herodes huame géntem puerto Tiropo jomemmeu tüisi oómtei, éntok puerto Sidonpo jomémmehui. Huanäi bempo juka buáhuamta reyta buíapo bem mabétä béchibo au sájjak áamak ettejhua báreka. Huanärim Blástotamak emo nok tütek, hua rey Heródestau nésauhuemtahui, éntokim al-léaka jíapsirókaka au noókak.

²¹ Huanäi Herodes taáhuata am yéchariak nau am nunurókaka. Juka taáhuata yúmak, béja yörisi machisi sánkoteka huam ä nésauhuépo yejteka ámeu noókak.

²² Huanäi jü génte ä úttileka ínel chaáyek:

—¡Í nokame kaa kia jábe yoreme, áapo jü dios!

²³ Huámi orapo jü Señorta ángel juka Heródesta kökori tátabek, bueituk Diosta bënasi au ä ériai tíaka, éntok Diosta kaa yörek. Huanäi buíchiatuka muúkuk.

²⁴ Të jü Señorta noki jíba símekut nokhuai, éntok jume ä súalekame chéhuasu búrusakai.

²⁵ Bernabé éntok Saulo, jukam nésauta chúpaka, buere joära Jerusalém bétana pueblo Antioquíau nóttek, Juanta huériaka Márcos ti ket tehuakamta.

13

Bernabé éntok Saulo bem tekil ministerio naatek

¹ Jum pueblo Antioquíapo jume Jesucristota súalemmakim aaney jume profétam éntok huate am majtiáme. Jume áma anéihuim Bernabé, éntok Símon, Négrö tíame, éntok Lucio, pueblo Cirénepo joome, éntok Manaén jü Herodes Galiléa buiárapo nésauhuemtamak yötukame, éntok Saulo. ² Séjtuul ímëi ayúunaka entok oraciompo Diostau am nokayo, jü Espíritu Santo ínel ámeu jiaahua:

—Bernabetem nee yeu púaria, éntok Sáulota, hua tekia ín áme béchibo näikiata bem yáanakë béchibo.

³ Huanärim ayúunasuka éntok oraciompo Diostau noksuka, choápo áme béppa námteka Diosta mampo am joaka áman am bíttuak.

Jume apóstolim isla Chíprepo noókak Jesucristota bétana

⁴ Huanäi Espíritu Santota éäpo Bernabé éntok Saulo Seleuciaú bícham sájjak. Huämírim barcopo báau huáttek isla Chípneu bícha. ⁵ Jum puerto Salamínau yájaka juka Diosta noki jume géntemmeu noókak jum judíom sinagogapo. Juan éntok, am aníasimeka ket ámemak huéiyey. ⁶ Huämi íslapom naa burujti sájaka Páfou yájjak. Huämírim senu judío Barjesús ti téhuakamtau yájjak. Īri móriäkai, éntok profeta aranókichitukai. ⁷ Īri móriära hua áma nésauhuetamak aaney, Sergio Paulö téamtamaki. Ī Sergio Paulö éntok, tüisi koba súakai. Áapo, jü nésauhume, juka Bernabeta núnutebok, éntok juka Sáulota, juka Diosta noki jíkkaij báreka. ⁸ Të jü móriära Barjesús, Elímas ti téhuakame, am bėj-reka kíktek, juka nésauhuetma kaa Diosta noki sual íaaka. ⁹ Huanäi jü Saulo, ket Páblo ti téhuakame, Espíritu Santoy tapunika, tua pújpo ä bíchaka, ¹⁰ ínel au jiaahua:

—ĪEmpo aranókichi, juéna yóreme, díablota yoremia, síme tühuata bėj-reka huéeme! ¿Jatchiáke jíba kaa ä tojja juka Señorta noki lútula huetma em kaa lütüriä tíahui? ¹¹ Ēn éntok, jü Señor jíokot enchi yáanake. Kaa bíchake tahuánake. Jaiki táapë táata kaa bínnake.

Huanäi sep láuti kaa máchira au yuumak. Huanäi jábeta júne jaríai mampo ä buíseka ä huérianakemta, bueítuk kaa bitchai. ¹² Huanäi jü gobernador íkäi bíchaka, ä súaleka taahuak, bueítuk hua yore majtíahuame Señorta bétana huémtat guómtek.

Pablo éntok Bernabé Antioquía Pisidiapom aanei

¹³ Pablo éntok jume áamak réjtëhuim isla Páfou barcopo báau huátteka jum pueblo Pérgehuim yeu yájjak Panfília buíaräpo. Të Juan am tösiká buere joära Jerusaléniu bíchaa nóttek. ¹⁴ Chúkula bempo jum pueblo Pérgepo yeu sájaka pueblo Antioquíau bícham sájjak, Pisidia buíarähui. Huämírim jimyore táapo judíom nau yayajäpo kimuka áma joótek. ¹⁵ Huanäi juka Moiséjta ley noksúak, éntok jume librom profétam jiojtekäu noksúak, jume áma tékiakame ínel nokta ámeu bíttuak:

—Eme itomak huéerim, nokta türik jume géntemmeu enchim nokmátchik huériátekem ámeu ä nooka éni.

¹⁶ Huanäi Pablo kíkteka, mámammea séñata yáuhuak kaa am jíal sáhueka. Huanäi ínel jiaahuak:

—Íkem nokta jíkkaja, eme Israelítam éntok síme jume Diosta yóreme: ¹⁷ Jü pueblo Israelítata Dios jume itom yóyöhuam bannaataka kateme yeu púuhuak, éntok buéuru pueblo si am yáuhuak ketune Egiptopo am aneyo, huam kaa bem buíaräpo. Huämi buíaräpo yéu am nuksiika ä úttiärayi. ¹⁸ Dios cuarenta huásuktiapo see päria ániapo am núñubuaka tüisi am ujük, ¹⁹ éntok guoi busan naciónim tejálek Canaán buíaräpo anéihuim, juka buíata itom yóyöhuam mak báreka. ²⁰ Juka buíata am máksuka, naiki ciento cincuenta huásuktiapo yáuram am jóariaka am sáhuek, juka profeta Samuelta yeu machíakäpo tajti. ²¹ Huanäi bempo reyta áahuak am sáunakemta. Dios éntok, juka Sáulta reypo am yéchariak cuarenta huásuktiapo, huaka Cis ti téhuakamta üusi, Benjaminta huáhuairapo jometa. ²² Chúkula Dios jum tékiapo juka Saula yeu jímmaaka, Davidta reypo am yéchariak, huaka ínel áa bétana ä nokákähui: “Davidtane júneria síme ín nésauhui ä jonákëhui. Īri yoreme hua tua ín türëu benna.” ²³ Īri Jesús ínel Davidta huáhuairapo jométtukai, jü Diosta tóboktiakähui jume Israelítam ä jínëunakë béchibo, bannaataka ä nokakä bënasi. ²⁴ Kee jee juka Jesústa yepsái, jü Juan síme jü pueblo Israeltau noókak útteatukähui jíapsi kúakteka bem batöna bétana. ²⁵ Jü Juan béja ä muknákëu bíttchimeí ínel jíahuak: “Eme jamak nee jü Crísto tíiya, jü Diosta yeu púari, të ínapo kaa ájaria.

Chúkula yebijnake huäri, hua kaa júnen machik jotúahuamta Bénasi maachi ä bíchäpo. Kíane ä bocha huíkyam júne kaa búttiapo yúmala.”

²⁶ 'Eme inomak huéerim, Abrahamta huáhuairapo joome, éntok síme huame Diosta yöreme: itou simemmeu bittuari i tü nooki ái itom ito jínëunakëhui. ²⁷ Jume Jerusalémpo jóakame éntok bem yäura júne kaa júneyai juka Jesústa jábétukähui, éntokim hua nókit júne kaa júneyai profétam jiojtekäbechi chikti jimyore táapo jum bem sinagogampo ámeu nonókuhramtachi. Të Jesústam mëtebok, huämi chüppuk hua nooki bem jikkajihui. ²⁸ Kia kaita bëttesi machik ä mëtebonakemta at téaka júnem Pilátotau noókak ä mëtebo sähueka. ²⁹ Huanärim béja simeta huaka jiojtepo áa bétana nokamta chúpukim kúrusit ä poponaka ä maäk. ³⁰ Të Dios kókkolam násuk ä jíabitetuak. ³¹ Huanäi juebena táapo Jesús huame yorémemmeu au yeu machíriak, huame Galiléa buiärapo naateka buere joära Jerusaléniu tajti áamak rejúsukammehui. Huámëi ínel jume én géntemmeu nokame áa bétana.

³² 'Júnëlituk, itapo enchim ä jünériatua juka tühuata Diosta itom yöyöhuammeu nätuakähui. ³³ Bueituk itohui, jume ámet yeu sákariammeu ä chüppak juka ä nokákähui juka Jesústa jíabitetuaka, libro Salmo teäpo guoyiku ínel jiäpo Bénasi: “Empo ájaria jü ín üusi. Én táapone simemmeu enchi yeu buíssek enchi ín üúsitukä bétana.” Júnëli jiojteri. ³⁴ Jü Dios jünëhuamta nénkilatukai áapörik jum kókkolam násuk ä jíabitetuanake bétana ä takahua kaa nasóntunakë béchibo, jum jiojteripo ínel jiaka: “Enchímmeune ä chüpanake juka tühuata Davidtau ín nätuakähui.”

³⁵ Éntok täbui libro Sálmpo ket ínel jiaahua: “Jükë em yeu púari takahua suáyanake kaa ä nasóntunakë béchibo.” ³⁶ Júnéate lútula huëpo juka Davidta huame áa beu jiápsakaihuimmet ä tekipánoakähui Diosta ä sähuekä pámani, éntok mukuka ä mááhuakähui ä yöyöhuam Bénasi, éntok ä takahua nasóntukähui. ³⁷ Të hua Diosta jíabitetuakäu takahua kaa nasóntuk. ³⁸ Júnentukem júneya, eme inomak huéerim, áapörik, Jesústa, béchibo huame enchim Dios bejrimmet enchim jiókorinä bétana enchimmeu nokhuähui. ³⁹ Bueituk jü Jesústa béchibo ínel síme huame ä súaleme jiókorihua bem Dios bejrimmechi, Moiséjta ley bétuk aneka kaa bem at jiókorihua. ⁴⁰ Áachem suuhua kaa enchimmeu chüpanake hua profétam jiojtekau ínel jíame:

⁴¹ Jítachem suuhua, eme jábeta junnériäram.

Áachem guómtaka kókkko.

Bueituk inapo, jü Dios, jume taáhuarim enchim ámet jíapsáubet buériata yáanake kaa súalmatchik, emë éntok, kaibu ä súalnake juka ín yáanakëhui, jábeta enchimmeu ä ettejhuay junne.

⁴² Juka Pablota éntok jume áamak rejteme jum judíom nau yayajäpo yeu sájak, huame kaa judíom ámeu noókak júchi áma jimyore táapo íari bétana jíba ámeu am nok sähueka. ⁴³ Huame bem nau yáij-läpo huemta chúpuk, juebénaka jume judíom éntok huame Dios huáateme judíommak éaihuim Pablota sau sajjak, éntok Bernabeta. Bempo éntok, ámeu nökak jíba Diosta tühua ámeu yáaribet cháka am jíapsi sähueka.

⁴⁴ Júchi jimyore taáhuata yúmak, jume puéblopo jóakame síme jëla áma nau rúktek Diosta noki jikkaj báreka. ⁴⁵ Të jume judíom juka juebena genteta nau rúktekamta bíchaka ä innëaka taahuak, éntokim juka Pablota béj-reka noktáitek, éntokim jájana ä aahuai. ⁴⁶ Huanäi jü Pablo éntok Bernabé kaa májhueka ínel ámeu jiaahua:

—Útteatukai jiöbe juka tü nokta Jesucristota bétana huemta enchimmeu, eme jume judíommeu, bat itom ä noknákëhui. Të béjasem kaa ä jikkaj báare, éntokem

juka yu jíapsihuamta kaa huátia, huame kaa judíommeu bíchate kannake. Huámehuíte ä noknake. ⁴⁷ Bueítuk jü Señor junéli itom sáuhuek, ä noki jiojteripo ínel jíaka:

Machiriata bénasine enchi tahuárialala jume kaa judíom béchibo, huaka tü nokta ái bem emo jínëunakeu enchi huérianakë béchibo jakun buíata yumäu tajti, tiahua.

⁴⁸ Íkái jikkajaka, jume kaa judíomtukáhuim al-léaka taahuak, éntokim juka tü nokta Señorta bétana huemta türitíiyai. Huanäi síme huame yu jíapsinake téaka näikiari juka nokta súaleka taahuak. ⁴⁹ Júnéli jü Señorta tü nooki síme huaa buíarat nókuak. ⁵⁰ Të jume judíom huate jaámuchim Dios huátateme éntok chë áma täyahuame nok téjhuak am béj-reka japte sáhueka, álë bénasi ket jume yorémem puéblopo chë yörihuame. Huanärim juka Pablota guokjájaseka, éntok Bernabeta, bem buíaräpo yéu am béebak. ⁵¹ Huanäi jü Pablo éntok jü Bernabé juka tóröchiata guokpo ámet chätulata ámeu tátakek señalpo bénasi bem kaa áma türihuä béchibo. Huanärim sájjak Iconiö téäu bícha. ⁵² Të jume Jesucristota súaleme áma aneme jíba al-leiyai éntok jü Espíritu Santo ámet ayukay.

14

Pablo éntok Bernabé jum pueblo Iconiopom aaney

¹ Jum Iconiopo, Pablo éntok Bernabé jume judíom sinagogapo nau kiímuk, huanärim tüisi jíapsipo huéchemta jume géntemmu noókak, junéli juebena judíom éntok kaa judíom júne ä súaleka taahuak. ² Të huame judíom juka nokta kaa súalekame huame kaa judíommeu nokaka jume hermánommeu bíchaa juénak am éetuak. ³ Të bempo jíba áma taahuak büru táapo, éntokim jíba kaa májhueka ámeu noókak Señórtat éaka. Jü Señor éntok, juka tü nokta Diosta bétana huemta bem nokäu lütüria johuai útteata am mákaka kaa jaibu johuamta at guómtisi machik am jotúaka. ⁴ Të hua génte áma puéblopo joome au näikimtek. Huate jume judíom beu eiyai, huate éntok, jume apóstilim béuchi. ⁵ Huanäi huame judíom éntok huame kaa judíom junne, yäurammak nau nokaka, nánancha éeak buere am áusuka am mamáasu báreka. ⁶ Të jü Pablo éntok Bernabé jünéaka áma yeu sájjak pueblo Lístrau bícha, éntok Derbeu bícha, Licaónia buíaräpo jokámmehui, éntok huate buiära áa chíkola tahuámtau bícha. ⁷ Ámanirim ket juka tü nokta ái yore jínëihuamta bétana noókak.

Pablo pueblo Lísträpo máamasuhuak

⁸ Jum Lístrapo senu yoreme aaney kara huerámaka. İri yoreme kia kátekai bueítuk löitaka yeu tómtilatukay. ⁹ İri juka Pablota nokäu jikkajak. Jü Pablo éntok, at pujteka at suuhuai, éntok Diosta ä súaleka au ä türinakeu bétana ä jünériaka, ¹⁰ kusisi ínel au jiaahua:

—Tüsë ámet kikte jume em guókimmechi.

Huanäi jü yoreme jikáu chépteka huéeka taahuak éntok naa hueetáitek. ¹¹ Huanäi hua génte juka Pablota yáakäu bíchaka, chaitáitek Licaónia nokpo ínel jíaka:

—¡Diósım yorémem bébénaka itou kom yájjak!

¹² Jukam Bernabeta jü dios Júpiter tíiyai, Pablota éntokim dios Merkúriö tíiyai báchä nonokä béchibo. ¹³ Jum pueblou kimúhuäpo jü Júpiterta tiöpo katekay. Huä áma tiöpopo nésauhueme éntok, jume torom áma yeu tóijtebok éntok sehuata koróona yáata. Áapo, éntok hua génte, buéresi am yöri báreka, toromim súa báarei ámeu am limójnaka am pajkória báreka. ¹⁴ Të jume apóstolim, Bernabé éntok Pablo,

íkäi jüneriaka, kaa ä tütüreka bem sánkom síusúti huíkeka chayeka genteta násuk kiimuk:

¹⁵ —¡Ee, oóhuim! ¿Jatchiakem íkai johua? Ítapo ket yorémem enchim bénasi. Ítapo äbo sájjak enchim téjhuaboka íkai enchim boojóriäu kaita béj-remta tójaka huaka Dios jíápsamta enchim yörinakë béchïbo, huaka téhuekata yáakamta, buíata, bahueta, éntok síme huaka áma ayúkamta. ¹⁶ Bannaataka Dios síme huame kaa judíom kia tójjak, huanäi naatekam jita júne yörítáitek. ¹⁷ Të jíba tühuata ámeu joaka am téttejhuai am júneenakë béchïbo áapörík jábétukähui. Áapo juka yúkuta itou bibittua, éntok áapörík béchïbo hua echi chúchupe. Huaka itom buänakeu itom mímika, éntok simeta ái itom al-lénakähui.

¹⁸ Ínëli jume géntemmeu jíaka júnem batte kaa am tóijtuak juka torom áme béchïbo bem súanakähui, éntok bem buéresi am pajkórianakähui.

¹⁹ Huanäi huate judíom Antioquía bétana éntok Iconio bétana áma yájaka, juka genteta kúaktiak am béj-reka am kannákë béchïbo. Huanärim juka Pablota sussutti máiyak. Béjam emo ä mëak tíaka, huam puéblopo päkun yeu ä tójjak ä huík sákaka. ²⁰ Të jume Jesucristota súaleme emo nau tójaka áman áa chíkola nau am rúktek, yejteka júchi ámemak jum pueblou kibákek. Yokóriapo béja jü Bernabétamak siika Dérbë téäu bícha.

²¹ Jum Dérbepo juka tü nokta ái emo jínëihumta bétana noksuka, éntok juebena jíapsim kúaktiaka, pueblo Lистраu bíchaa nóttek, pueblo Iconiou bíchaa éntok pueblo Antioquíau bícha. ²² Huämi puéblompo jume Jesucristota súaleme óusi éetuak, éntokim ámeu noókak jíba bénasi juka Jesucristota am súal sáhueka. Éntokim am téjhuak jum Diosta nésauhuëpo anbárëtek, imi buíapo juebena jíokot máchiraata bem bínnakähui. ²³ Jume Jesucristota súaleme anëbëkatanam éntok, jume yoiyöturim yäut jóiyak. Huanärim ayúunasuka, Diostau nokaka jü Señor bem súalëuta mampo am jóiyak.

Jü Pablo éntok Bernabé Antioquíau bíchaa nóttek, Siria buíärähui

²⁴ Chúkulam jum Pisidia buiära páman sájaka Panfília buíarau yájjak. ²⁵ Jum Pérge pueblopo juka tü nokta Jesucristota bétana huemta nokaka puerto Atáliu bíchaa sájjak. ²⁶ Huämirim barcopo báau huátteka pueblo Antioquíau bíchaa sájjak, áman íkai tékiata én bem chúpakäu yaä íaahuaka, Diosta mampo bem jóahuakähui. ²⁷ Jum Antioquíau yájakam jume Jesucristota súaleme nau núnnuk. Huanärim simeta huaka Diosta am aníakä béchïbo bem yáakäu am ettéjhuariak, éntok jachin machisi juebena kaa judíom júne juka Señorta súalekähui. ²⁸ Huanäi Pablo éntok Bernabé huämi tahuak juebena táapo jume Jesucristota súalemmaki.

15

Jume apóstolim jum buere joära Jerusalémpo emo nau tójaka náu nookak

¹ Huámechi taáhuarimmet huate yorémem Judéa bétana Antioquíau yájaka jume hermáanom áma jóakame ínel majtia táytek: “Jínëutu bárëtekem emo circuncidaroatebo, Moiséjta nésauhuekä pámani.” ² Huanäi Pablo éntok Bernabé buéresi huámëi yorémemmak nok nássuak íkai bem am majtíä béchïbo. Júnensu bempo, Pablo éntok Bernabé, éntok huate yorémem, yeu púahuak jum Jerusaléniu kat íaahuaka íkai yore majtíahuamta bétana huame apóstolimmak éntok jume Jesucristota súalemmeu yäut yóyarimmak nau áa ettéjhua sáihuaka.

³ Huanäi huame Jesucristota súaleme Antioquíapo jóakame am boo tójjak. Bempo éntok, sájaka Fenicia buiära páman kateka, éntok Samaria buiära pámani, am ettéjhuariak jachin huame kaa judíom júne huaka bannaataka bem súalëu tójaka

Diosta bem súalëhui. Huanäi sime huame hermáanom tüisi al-léaka taahuak íkái nokta türik jíkkajaka.

⁴ Huanäi Pablo éntok Bernabé Jerusaléniu yájaka tüisi mabéthuak jume Jesucristota súaleme bétana jume apóstolim bétana éntok huame yoiyöturi yäut jóarim bétana. Huanärim simeta am ettéjhuariak huaka bem yáakäu Diosta am aníakä béchibo. ⁵ Të huate pariseerom éntok, Jesucristota súaleme, jápteka ínel jiaahua:

—Úttea jume kaa judíom Jesucristota súaleme emo circuncidaroatebonakëhui, éntok juka Moiséjta nésauhuëu itom am boojoria sáunakëhui.

⁶ Huanäi jume apóstolim éntok jume yoiyöturi yäut jóarim nau emo tójjak íkái nau lütüria yáa báreka. ⁷ Huanäi juebénasi nau noksúak, jü Peero kíkteka ínel ámeu jiaahua:

—Eme jüneiya, ín hermáanom, juka Diosta jakhuéy nee yeu púakähui enchim násuku, huame kaa judíommeu íkái tü nokta ái bem emo jínëunakeu nee nok íaaka, bempörim ä súalnakë béchibo. ⁸ Dios jume jíapsim jünériame jünéhuamta nénkak áapörík am nákéhui, juka Espíritu Santota am mikaka ket itom ä mikákäpo bénasi. ⁹ Dios kaábeta yeu púaka simem nánancha itom eria. Bempörim jíapsi ket tü yáuhuak Jesucristota bem súalekä béchibo. ¹⁰ Ensu, ¿jatchiakem juka Diosta bėj-reka kateka imey Jesucristota súaleme íkái béttesi machik jotúa báare, juka ito béchibo béttesi maáchik, éntok itom yoiyöhuam béchibo júne bettiakäuta? ¹¹ Bueituk ítapo juka Señor Jesústa ito béchibo áa jíapsi ä nénkaka itom jínëutukäu súale, éntok bempörim júne junëli jínëutukähui, kaa juka Moiséjta nésauhuëu joaka junne.

¹² Huanäi sime nok yáateka juka Bernabeta éntok Pablótam nok jíkkajak huaka at guómtisi machik kaa jaibu johuamta bétana am nokayo, Diosta úttiäray bem yáakähui huame kaa judíom násuku. ¹³ Am nok yáatek, Jacobo ínel jiaahua:

—Eme ín hermáanom, nechem jíkkaja: ¹⁴ Simmom Peero béja itom ä ettéjhuariasuk jachin juka Diosta bat huëpo huame kaa judíommeu tühuata yáakähui, éntok jachin bempörim násuk juka puéblota yéä púakähui ä yörinakemta.

¹⁵ Íri ínëli huéeme huame profetam jiojtekä páman huéiye, ínel jíame:

¹⁶ Íäri sáune júchi yebijnake;

huanäine juka Davidta yäura huéchilata tóboktiaka júchi ä nésautuanake.

Huaka tahuakamtane tóboktiaka bemelasi ä yéchanake,

¹⁷ simë jume huate yoremem jü Señortau am rúktinakë béchibo,

éntok sime jume kaa judíom ín yeu púakähui.

¹⁸ Ínëli jiaahua jü Señor: “Íkái jünériatebome, jáksä táapo naateka jáni.”

¹⁹ ‘Jünëli jiojteri: Kíaliku ínapo ä türi máchileka, huame kaa judíom kaa muksi éetua nésahue, huaka bannaataka bem súalëu tójaka, Diostau bíchaa jíapsi kúakte. ²⁰ Kíal ámeu jiojtehuak, júnene türi máchile, am téjhuaaka kaa éntok huaka ídolom béchibo näikiata bem buänake bétana, éntok kaa emo jubekätek kaa emo am huátianake bétana, éntok animal bámsuata huakas kaa bem buänake bétana, éntok kia ójbota junne. ²¹ Bueituk sime huam pueblom jokäpo, jáksä táapo naateka aaney, huame Moiséjta ley am mamajtiame, íäri bétana nokamta, hua chíkti jimyore táapo judíom sinagogapo nonokhuame.

²² Huanäi jume apóstolim éntok jume yoiyöturi yäut jóarim, jume huate Jesucristota súaleme nau yáij-lammak nau nokaka, huátem áme násuk yeu puarókaka taahuak, jü Pablótamak éntok Bernabétamak Antioquíau am kannákë béchibo. Huanärim juka Judas Barsabasta yeu púhuak, éntok juka Silasta, jume hermáanom násuk tüisi yörihuame. ²³ Huanärim juka jiösiata ámemak áman bíttuak ínel jíamta:

“Ítapo jume apóstolim, éntok jume yoiyöturi yäut jóarim, éntok huate hermáanom, jume itom hermáanom kaa judíommeute tebote, jum Antioquíapo jomémmehui éntok jum Siria buíaräpo jomémmehui éntok Cilicia buíaräpo. ²⁴ Júnéate huate yorémem ímí bétana áman enchimneu sákalatukähui kaa itom nésaupo éntok bem nokíai enchim muksi am éetuähui, éntok echim áma jíóptua báreka úttiä tíaka enchim emo circuncidarotebonakähui, éntok Moiséjta ley nokäu enchim boojorianakähui. ²⁵ Kíalikute nánancha éaka ä türeka taahuak huate yorémem ito násuk yeu púaka enchimneu itom am bíttuanakähui, jü Bernabétamaki éntok Pablótamiki, jume hermáanom tüisi itom nákēhuimmaki, ²⁶ jume bem jíapsi nénkilame itom Señor Jesucristota tékil bem boojóriabaré béchibo. ²⁷ Júnélite juka Judasta éntok Silasta enchimneu jaase bempörim ket jíba íari bétana enchimneu noknákē béchibo. ²⁸ Bueituk jü Espíritu Santo ínēli itom ä téjhuak, ítapo éntok, ä türeka taahuak, kaa huátek béttesi machik enchimmet yéchatunakähui huaka enchimneu türík machik jíbba: ²⁹ kaa juka animal huakajta ídólom im buíapo díósimeu limójnata enchim buänakähui, kia ójbota junne, éntok animal bámsuata huaakas; éntok kaa emo jubékátek kaa enchim emo huátianakähui. Íkái ínēli huentä kaa jóátekem tüisi annake. Áapo, Dios, enchim aníanake.”

³⁰ Huanäi jume íkái jíosiata huériame sájaka Antioquíau yájjak. Huämirim síme hermáanom nau núnuka juka jíosiata am mákkak. ³¹ Huanäi jume hermáanom huákái jíosiata nokaka tüisi al-léak türík nokta áma hué tíaka. ³² Jü Judas éntok Silas profétamtukaimme, kíalikum jume hermáanom al-léetuak, éntokim óusi am éetuak juebénak türík ámeu nokaka. ³³ Chúkula jaiki táapo áma am anéi, jume hermáanom al-léaka Diostau am buaníaka júchi bíchaa am sákatuak huame áman am jaásekammeu bícha. ³⁴ Tē jü Silas áma taahuak. ³⁵ Jü Pablo éntok Bernabé kéchim áma taahuak jum Antioquíapo, yore majtíaka huate juebénammaki, éntok juka tü nokta Jesucristota bétana huentä ámeu nokaka.

Jü Pablo júchi yeu siika ä tekia chupa báreka

³⁶ Chúkula jaiki taáhuarim huéi, jü Pablo Bernabetau ínel jiaahua:
—Júchi éntokte jum puéblompo Diosta noki itom noksúkäu nóitinake jume hermáanom júneria béchibo jachin bem emo bíchähui.

³⁷ Jü Bernabé juka Juan Márcosta ámemak hueë íai, ³⁸ tē jü Pablo kaa ä türimáchilei, bueituk áapo jum buiära Panfiliapo am tösiká kaa juka tékilta bem huériäu ámemak chúppak. ³⁹ Bürukim nau noókak kaa nánancha éaka, júnensum emo náikimtek. Jü Bernabé juka Juan Márcosta nuksiká Chíprē bíchaa barcopo báau huétchek. ⁴⁰ Pablo éntok, juka Silasta yeu púaka, yeu siika hermáanom bétana Señorta mampo yéchahuaka. ⁴¹ Huanäi Siria buiära páman siika éntok Cilicia buíarapámani, jume Jesucristota súaleme óusi éetuaka.

16

Timoteo jü Pablotamak siika, éntok Sílastamaki

¹ Jü Pablo éntok Silas jum pueblo Dérbeu yájjak éntok pueblo Lístrahui. Huämirim senu yoreme Jesucristota súalemtau yájjak Timotéo téamtahui, jámmut judía Jesucristota súalemta asóabehui, tē jü ä áchaihua griégotukai. ² Jume hermáanom Listrapo joome éntok Iconiopo joomem türík áa bétana nookay. ³ Huanäi jü Pablo juka Timoteota ámemak hué íaaka ä circuncidarotebok, jume judíom áma aneme kaa omtí íaaka, bueituk bempo júneyay, juka ä áchaihuata griégotukähui. ⁴ Huanäi síme puéblompo bem katē pámanim jume hermáanom téjhuak juka apóstolim yáa néshuéhui éntok jume yoiyöturi yäut jóarim buere joära Jerusalémpo aneme yáa

nésahuëhui. ⁵ Júnëli huame Jesucristota súaleme chë júne ä súaleka tahuaka chëhuasu útteata nüyei, éntokim chikti táapo chëhuasu emo büruriai.

Jü Pablo tenkumta bénasi éaka juka yoremta Macedoniapo jometa bitchak

⁶ Jü Espíritu Santo jum Asia buiaräpo juka tü nokta Jesucristota bétana huentta kaa am nok iay. Júnëli jü Pablo éntok jume áamak kateme Frigia buiära páman sájjak éntok Galacia buiärapámani. ⁷ Huanärim Misia buiärata yumäu yájaka Bitíniä buiärau bíchaa katbábarek, të Jesústa Espíritu kaa áman am kat-iay. ⁸ Huanärim Míisiapo bóula sájaka, Troas puertou kom yájjak. ⁹ Huämi jü Pablo tukáapo tenkumta bénasi éaka juka yoremta bitchak Macedónia buiaräpo jometa au huéeka jiókot ínel au jáamta: “Macedooniahuë siká itom anía.” ¹⁰ Juka Pablota júkai bíchak, itote lijtaroa táytek, Macedooniau bíchaa kat báreka, lütüriapo juka Diosta itom áman núnü tíaka juka tü nokta Jesucristota bétana huentta áman itom nok iaaka.

Jü Pablo éntok Silas Filipospom aaney

¹¹ Ínëlite jum pueblo Tróaspo barcopo bäau huátteka jum isla Samotracia lúl-la sájjak. Yokoriapote béja pueblo Neápolisü yájjak. ¹² Huämite jum pueblo Filíposü bíchaa sájjak. Íri éntok colonia romáanotukai, jum Macedonia buiaräpo jü pueblo chë buëuru. Huämite jaiki táapo jáni aane. ¹³ Séjtu jimyore táapote jum pueblou yeu sájjak bathué mayoau bícha, huam chikti jakhuéi genteta Diostau oraciompo nonokhuähui. Huämite joteka jume jaámuchim áma nau yájakammeu juka tü nokta Jesucristota bétana huentta noókak. ¹⁴ Huépülaka Lídia téhuaka pueblo Tiatírapo jométaka. Áapo juka sanko finota lilata nénenkai. Íri jámmut Diosta yöreme tüisi jü nókit suaka ä jíkkajai. Jü Señor éntok, juka Pablota nokäu ä jápsipo yumáriak tüisi ä suálnakë béchibo. ¹⁵ Huanäi áapo batöhuak síme ä famíliammak nauhui. Chúkula béja ínel itou jiaahua:

—Eme tua chikti ín jápsimak nee Señorta sualmáchilëtekem ín joau sájaka jaiki táapo júne áma aane.

Huanäi útteapo jëla áma itom tahuáriak.

¹⁶ Séjtu, Diostau oraciónta jojuháu bíchaa itom katéi, senu ili jámmut itom nankíríka siika díablota at anë béchibo yore jünériaka. Áapo ä teko jóapo sáihuai éntok jábeta jünériaka yuun tómita kokobai ä tékom béchibo. ¹⁷ Íri ili jámmut jü Pablota sáu naa hueetáitek éntok ito sauku, chayeka ínel jáaka:

—Ímëi yorémem ínel juka Diosta yörisi máchik nésahui joléerom, éntokim jachin ayuka enchim jínëutunake bétana enchim tejhua.

¹⁸ Büru táapo ínëli aaney, júnensu Pablo kaa tua al-léaka, au nótteka hua díablota at anemtau ínel jiaahua:

—Jesucristota nésaupone jü ili jámutat enchi yeu huee sauhue.

Huanäi jü diablo huämi orapo áa tójjak.

¹⁹ Të huame ili jámutta tékom kaa éntok tómita ái bem kóbanakeu jünériaka, juka Pablota éntok Silasta buíseka yáurau yéu am tójjak. ²⁰ Huämirim yáurapo yéu am tóij-lataka ínel jiaahua:

—Ímëi oóhuim judíomtaka itom pueblo au tóboktitua, ²¹ éntokim huaka kaa itou chákamta itom majtía itom ä boojoria iaaka, buéituk ítapo romaanom.

²² Huanäi jü génte am béj-reka jáptek. Jü yáura éntok, am sanko joateboka jibebiammey tüisi am bemmuchatebok. ²³ Am bemmuchasukam cárcelpo am jóiyak, juka cárcelta suáyamta tüisi am suaya sáhueka. ²⁴ Íri éntok ikái nésauta mabétaka chë huáijhua am kiímak éntok tabla guójöku am guóktetuak, kaa bem sákanakë béchibo.

²⁵ Të tukáa násuk huei jü Pablo éntok Silas Dióstahuim oraciompo nookai, éntokim hímnom buiikai Diosta úttileka, huate pereesom éntok, am jikkajai. ²⁶ Huanäi sej chukti jü buía tüisi áu yoyoak, éntok jü cárcel junne. Huanäi jume cárcel puertam síme emo étapok éntok jume cadeenam síme pereesom ámey súmatukau júne búttek. ²⁷ Jü am suáyame éntok, búsaka jume puértam emo étapolame téaka, ejparam yeu huíkkek au mēbáreka, jume peréesom yeu ténnek jāni tíaka. ²⁸ Të jü Pablo at cháchayeka ínel au jiaahua:

—Kátē jachin emo johua. Símete ím aane.

²⁹ Huanäi jü am suáyame machíriata aáhuaka, búiteka ámeu kibákek, éntok máuj-rimmea au yoaka Pablota éntok Silasta guokpo ámeu au jímmak. ³⁰ Huanäi yéu am nuksiká ínel ámeu jiaahua:

—Eme oóhuim, nechem tejhua, ¿jáchisune ayúnake jāni ín jínēutunakē béchibo?

³¹ Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Juka Diosta itom Señor Jesucristota bétana nokáhuē súale, huanäre jínēutunake, empo éntok jü em familia.

³² Huanärim juka tü nokta Jesucristota bétana huemta au noókak éntok síme jume ä jóapo anémmehui. ³³ Huämi orapo tukáapo jü am suáyame jum bem kökosi yáapo am bákxiak. Huanäi áapo éntok síme ä famíliahua batóhuak. ³⁴ Chúkula ä joau am nuksiká am jibuātuatebok. Huanäi áapo éntok jü ä famíliahua tüisi al-léaka taahuak Diosta noki bem súalekä béchibo.

³⁵ Yeu matchuk jü yäura jume porisim áman jaásek jü am, suáyamtahui am búttia nésahueka. ³⁶ Jü am suáyame éntok, Pablota ínel jiaahua:

—Yaurata bétana noki inou bíttuahuak enchim búttia sáihuaka. Júnentukem ára yeu kaate kaítat jachin éaka.

³⁷ Të jü Pablo jume porisimmeu ínel jiaahua:

—Itom románomtuk júnem síme puéblota bíchäpo itom bemmúchatebok, éntokem cárcelpo itom jóatebok kaa bat juka nokta itot chúpaka. ¿Én éntokem éhuil itom búttia báare? Kaa junēli huéiye. Élāpo bempo äbo sájaka itom yeu bébnake.

³⁸ Jume porícim jume yäuram íkai téjhuak, bempo májhueka taahuak am románomtukä bétana jünēaka. ³⁹ Huanärim jü Pablota noókak éntok Silástahui emo jiókori nésahueka. Huanärim yéu am sákatuak, éntokim jiókot ámeu jiaahua jum puéblopo yéu am katcháhuaka. ⁴⁰ Cárcelpom yeu sájaka Lídiata joau bíchaa sájjak. Huanärim jume hermáanom bíтчuka éntok kaa kóm am ée sáhuaka ámeu noksuka sájjak.

17

Jum Tesalóncapo buere naa muksi huéeme yeu siika

¹ Jü Pablo éntok Silas jum Anfípolis buiärapo áman sájjak éntok Apolóniä buiärapámani, jü pueblo Tesalóncäu bícha. Huämi kari kátekai jume judíom nau yayajäpo. ² Jü Pablo jíba ä boojóriä bēnasi áman siika jum judíom nau yayajähui. Huämi baij semáanapo ámeu noókak chikti jimyore táapo, áa béucham ée íaaka. ³ Diosta noki jiojteripo nokamta ámeu nookai juka Crístota, Diosta yeu púari, jiókot ayúnake bétana éntok mukuka ä jíabitenake bétana:

—Júntuk íri Jesús ín áa bétana enchimmeu nokäu ájaria Cristo, Diosta yeu púari.

⁴ Huanäi huate judíom ä súaleka tahuaka jü Pablótamak chätuk éntok Silástamaki. Éntok juebena griégom Dios huáateme ket ä súaleka taahuak, éntok juebena jaámuchim jum puéblopo chē yórihuame. ⁵ Të huame judíom kaa ä súalekame ámechá innēaka taahuak. Huanärim jume juēna yóremem kaita tékilekame nau núnuka, emo am tóboktituak. Huanäi jum puéblopo buéresi naa muksi huéeme

siika. Jü yoreme Jasón téamta jóapom útteapo kiímuk juka Pablota jariaka éntok Silasta, áma yéu am huíkeka jü genteta mampo am joa báreka. ⁶ Tem kaa am téaka juka Jasonta buíseka ä huíksakaka ä nuksájjak, éntok huate hermáanom, yäurau yéu am tóijboka. Huanärim chayeka ínel jiaahuay:

—Ímëi yorémem síme ániat juka genteta kaa al-léetuame äbo ket yáij-la. ⁷ Jü Jasón éntok, ket ä jóapo al-léaka am mabétak. Síme bempo juka Césarta romapo reyta ley béj-reka kaate, bueitukim täbui reyta nésauhuë tíiya, juka jábe Jesús téamta.

⁸ Íkäi jíkkajaka jume géntem éntok jume yäuram júne emo tóboktiak. ⁹ Të jü Jasón éntok jume huate hermáanom juka Pablota éntok Silástam sákatuarókaka noókak. Huanärim tómita nénkak jum yäurapo ä tóij báreka bem am sákatuäu tajti áma ä órenakë béchïbo. Huanärim búttiahuak.

Pablo éntok Silas jum Bereapom aaney

¹⁰ Huanäi jume hermáanom seep huäri tukáarit juka Pablota éntok Silasta áma yeu sákatuak pueblo Beréäu bícha. Bempo éntok, áman yájaka jíba jum sinagogau bíchaa sájjak. ¹¹ Ímëi judíom áma joome éntok, chë tü jíapsekai huame Tesalóncapo joomem béppa. Kíalikum juka tü nokta al-léaka mabétak. Huanärim chikti táapo juka Diosta noki jiojterit suuhuai huaka nokta ámeu nokhuamta áma jünéria báreka lütüría jáni ti éaka. ¹² Júnëli juebena judíom ä súaleka taahuak, éntok griégo jaámuchim jum puéblapo chë yörihuame éntok juebena oóhuim. ¹³ Të jume judíom Tesalónica puéblapo joome jünéaka juka Pablota jum Beréapo tü nokta Jesucristota bétana huentä nokähui, ámanim sájaka buéresi naa muksi huentä áma yáuhuak. ¹⁴ Të jume hermáanom bamsipo juka Pablota bahué mayoau bíchaa simtúak. Jü Silas éntok, áma taahuak jum Beréapo, éntok jü Timoteo. ¹⁵ Jume Pablótamak sájakaihuim jum buëuru pueblo Aténas teäpo ä tójjak. Huanärim nóttek nokta huériaka juka Silasta éntok Timotéota lauti jëla áman Pablota am yáijnakë béchïbo.

Jü Pablo jum pueblo Atenaspo aaney

¹⁶ Jü Pablo jum Atenaspo aneka juka Silasta boobíchaka éntok Timotéota, tüisi kaa al-leiyai jum puéblapo juebena díos yorem yáarim ayúk tíaka, éntok juka genteta áma jometa am yöre tíaka. ¹⁷ Kíalíku jume judíommeu nookai jum sinagogapo éntok huate ámemak chäkammehui, Diosta emo yöre tíammehui, áa béucham ée íaaka. Éntok jíba chikti táapo huame plázapo nau yayájammeu ket nonokai. ¹⁸ Huate yorémem juka epicúreota yore majtíäu huériame. Éntok jume estóicosta yore majtíähui, áamak noktáitek. Huate ínel jiaahua:

—¿Jáchisu itou jáni í yoreme nónnokame?

Huate éntok, ínel jiaahua:

—Kia tattäbui díosim bétana nokamta benna.

Júnëlim jiaahuay bueituk juka tü nokta Jesússta bétana huentä ámeu nookai éntok jume kókkolam jíabitenake bétana. ¹⁹ Huanärim áman Areópago ä nuksájjak, huam bem nau yayájaka nokta bem lütüría jojoähui. Huanärim ínel au jiaahua:

—Itómë tejhua ä jíatukähui íkäi bemela yore majtíahuamta em huériähui.

²⁰ Bueitukë kaa itom jíikkajäu itou nooka, ítapo éntok, ä jünéria báare jachin em itou jiaubárëhui.

²¹ Júnëlim au jíahuak bueituk síme jume Atenaspo joome, éntok jume kaa áma jométaka áma jóakaihuim, kaítat éntokim chë jíapsekai hua bemela huentä bem jikkaijnakeu jíbba éntok bem ä ettejhuanakëhui.

²² Huanäi jü Pablo huame Areópagopo aneme násuk kíkteka ínel jiaahua:

—Eme óhuim Atenaspo joome, enchímmetne suuhua tüisi enchim díos huáatëhui.

²³ Bueitukne jum díosim enchim yöyörë bëkatana huerámaka senu altárit jiojteta

ínel jíamta bitchak: “Jü Dios kaa täyahuaamta béchibo yáari iri altar.” İri Dios kaa enchim ä täyaka júne enchim ä yörë bétanane enchimneu nooka.

²⁴ İri Dios íkai ániata yáuhuak éntok síme at ayúkamta. Áapo juka téhuekata átteak éntok juka buíata, éntok kaa tiöpo yorem yáaripo jóuhuak. ²⁵ Kaa huame yorémem jita áa béchibo yánaakeu huátia, jita au bëye bénasi. Bueituk áapo ájária jü jíapsihuaamta yore mikame, jekata éntok símeta juka itom huáatiähui.

²⁶ Áapo huépul yoremta im buíapo jünakteka síme genteta at yeu sákatuak, síme ániat am jóanakë béchibo, jaiki taáhuarim bemámet jíapsinaakeu am téjhuaaka, éntok nátepoa jak tua bem jóanakëhui. ²⁷ Im buíapo am jünaktek áapörík, juka Diosta, jariaka bem ä téunakë béchibo. Lütüriapo áapo itou huépulammeu kaa mekka ane jiöbe. ²⁸ Bueituk áapörík úttiärayte jíápsa, naate kaate, éntokte ketune im buíapo aane. Ket huate koba súakame chë bannaataka imi enchim buíaräpo anéihuim ínel jíakä bénasi: “Diosta famíliapote joome”, tíakame. ²⁹ Júntuksan ítapo Diosta famíliapo jométuk, katte juka Diosta famíliapo jométuk, katte juka Diosta oropo yáatukä bénasi éepo yúmala, éntok tomi tósaliipo, éntok tétapo junne, juka yoremta ä éakápamani. ³⁰ Jü Dios banaataka kat-riapo jume yorémem jíókorek kaa áapörík bem täyáubechi, të éni síme yorémem ániat anemmeu nooka am jíapsi kúakti sáhueka. ³¹ Bueituk áapo taáhuata yéchala síme ániat anémmet juka nokta chuparókaka lütüriata huépamani, juka yoremta yéu ä púari yäut yéchaka. Íkai nokta lütüria yáuhuak símem ä jünérianakë béchibo kókkolam násuk ä jíabitetuaka.

³² Juka kókkolam násuk jíabitehuaamta bétana nokamta jíkkajaka, huate ä junnéria, huate éntok, ínel jiaahua:

—Jauhueeka jübuë íari bétana itou noknake.

³³ Huanäi jü Pablo am tösiika. ³⁴ Të huate yorémem ä súalekame áamak sájjak. Huámëi násuk aaney jü yoreme Dionísiö ti téhuaka jum Areópagopo tékiaka, éntok senu jámmut Dámaris ti téhuaka, éntok huaate.

18

Jü Pablo jum pueblo Corintopo aaney

¹ Chúkula, jü Pablo jum buere joära Atenaspo yeu siká jum pueblo Corintou bíchaa siika. ² Huämi senu judío Aquilä ti téhuakamta téuhuak, Ponto buíaräpo jometa. Kaa bínhuatuka jü Aquila éntok ä jubíahua Priscilä ti téhuaka Italia bétana áma yáij-latukai. Ámanim yeu sájjak bueituk jü áma nésauhueme, rey Claudio ti téhuakame, síme jume judíom jum romapo yeu sákatuak. Jü Pablo áman bem joau siika am bit báreka. ³ Huanäi éntok ámemak áma taahuak ámemak tekipanua rókaka, bueituk áapo ket juka bempörim tekia tékiakai, jume lona kárim jojoai. ⁴ Chikti jimyore táapo jü Pablo jum sinagogapo. Huämi ámeu nonokai áa béucham ëe íaaka, jume judíom éntok kaa judíom junne.

⁵ Huanäi juka Silasta éntok Timotéota Macedonia bétana áma yájak, jü Pablo kaita éntok joaka juka tü nokta Jesucristota bétana huemta jume géntemneü nookai, machisi jume judíom tettéjhuaka juka Jesússta jü Crístotukähui bempörim boobíchähui. ⁶ Të bempo ä béj-reka japtetáitek, éntokim áa bétana jájana jiautáitek. Huanäi jü Pablo ä sanko tátakek; huári séñatukai ä simbäre bétana. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Emeisu enchímnet ä tátabnake huaka nokta bétesi machik enchímnet chúpánähui. İnapo béja juka Diosta nee enchimneü nok íäu enchimneü nóksuk. Én éntokne huame kaa judíommeü bíchaa huéenake; huámëhuine juka tü nokta noknake.

⁷ Huanäi jum sinagogapo yeu siká senu yoreme Jústo ti téhuakamta joau bíchaa siika. Áapo ket Diosta yöyorei éntok jum sinagoga naapo jóakai. ⁸ Huanäi jü Crispö ti téhuakame, sinagogapo nésauhueme, juka Diosta noki jíkkajaka juka Señorta súaleka taahuak éntok síme jü ä famílihua. Éntok ket juebénaka jum pueblo Coríntopo joomem juka tü nokta jíkkajaka ä súalek, éntokim emo batötebok. ⁹ Huanäi jü Pablo tukáapo tenkumta bénasi éaka juka Señorta au nokamta jíkkajak ínel jáamta:

—Kátë majhuë. Jíbë ámeu nooka, ¹⁰ bueituk juebénaka ímí puéblopo aane ín noki súalnakeme. Kátë jachin eiya. Ínapone émomak aane enchi suáyaka. Kaabe ára émot mámtenake juénak emou yáa báreka.

¹¹ Jü Pablo íkái jíkkajaka áma taahuak jum Coríntopo senu huásuktia áma busan metpo, juka tü nokta Jesucristota bétana huenta am majtíaka.

¹² Juka Galión ti téhuakamta jum Acaya buíaräpo yäuttuk, jume judíom huámechi taáhuarimmet jum Coríntopo nau éaka emo tóboktiak Pablota béj-reka. Jum yäuraapom yéu ä tójaka ¹³ jü nésauhuentau, Galióntau, ínel jiaahua:

—Í yoreme juka genteta áa béu éetua täbuiasi juka Diosta am yöri sáhueka, juka itom ley bej-reka.

¹⁴ Juka Pablota nok báareisu, jü Galión jume judíommeu ínel jiaahua:

—Íkái béttesi machíako, o yore súahuamta bétana ä huei, ínapo enchim nok jíkkaij éiyey, jume romáanom ley huë bénasi. ¹⁵ Të iri kia nokta bétana huéiye éntok jábeta téhuam bétana éntok enchim ley bétana. Eme ára ä tü yáuhua íkari, bueituk ínapo kara enchim ä tü yáaria.

¹⁶ Huanäi jum yäurapo yéu am bébtebok. ¹⁷ Huanäi síme jume griégom áma anéihuim juka Sostenesta, judíom sinagogapo nésauhuenta jaatíaka ä bépsuk huämi yäurata bíchápo. Të jü Galión kaita júne áa náapo huë bénasi eiya.

Pablo júchi jum pueblo Antioquíau ä tekia chúpaka éntok júchi ä naatek béja bájínake

¹⁸ Jü Pablo jíba áma taahuak huämi puéblopo juebena táapo. Chúkula béja jume hermáanom tebótuaka Síriau bíchaa barcopo báau huétchek Priscila éntok Aquílatamaki. Jum pueblo Cencreápo aneka, kee barcopo báau huécheke, lóbala au síkatebok ä nokákäu chupa báreka. ¹⁹ Jum pueblo Efésö teáhuim yájaka, jü Pablo juka Priscílate éntok Aquílate tösiká jum sinagogau bíchaa siika. Huanäi jume judíom huämi nau yayájammeu noókak. ²⁰ Bempo éntok, au noókak júchi jaiki táapo áma ä tahuá sáhueka, të áapo kaa báarei. ²¹ Huanäi am tösiika ínel ámeu jíaka:

—Úttea juka pajkota jum buere joära Jerusalémpo huéenakemta ín bínnakéhui, tëne júchi enchimmeu nóttínake Diosta báareyo.

Huanäi jum Efésö puéblopo barcopo báau huécheke siika. ²² Jum Cesaréa puéblopo yepsaka jü Pablo buere joära Jerusaléniu bíchaa siika áman jume Jesucristota súaleme tebótua báreka. Huanäi pueblo Antioquíau bíchaa siika. ²³ Chúkula jaiki táapo áma aneka, júchi yeu siká jum Galacia buíaräpo éntok Frigia buiärapo símem bekatana naa siika jume Jesucristota súaleme óusi éetuaka.

Aapolos jum Efesopo géntemmeu nookay

²⁴ Huámechi taáhuarimmet senu judío jum pueblo Efesopo yépsak Aapolos, jum pueblo Alejandriapo jométaka. Áapo ujoyorisi ára nookai, éntok juka Diosta noki jíojteri tüisi täyai. ²⁵ Señorta nésahue páman tüisi majtíatukai, éntok tüisi at jíápseka jume géntemmeu nonokai, machisi juka Jesúsata bétana huenta am majtíaka. Të áapo juka Juan Bautístata yore batöaka ä nonókäü jíba täyai. ²⁶ Júnéli

jü Apolos kaa májhueka ámeu noktáitek jum sinagogapo. Të jü Priscila éntok Aquila, akím ä nok jikkajaka, omot yéu ä nuk sájaka machisi ä téjhuak jachin chë tüisi ä huèhui juka Diosta lütüria. ²⁷ Huanäi juka Apoolojta jum Acaya buiärau bíchaa huee báarei, jume hermáanom óusi ä éetuak, éntokim jume Jesucristota súaleme áman anemmeu jiojtek tüisi ä mabet nésauhueka. Huanäi jum Acayau yepsaka juebénam aníak jume Diosta éäpo juka tü nokta súalekame. ²⁸ Simem jikkajäpo machisi jume judíom tejhuai bem jíóblataka katèhui hua nooki lútula huémtaayi bempörim kara éssöhui, Diosta noki jiojteri ámeu nokaka juka Jesústa jü Crísto tíaka hua bem boobíhähui.

19

Pablo jum pueblo Efesopo aaney

¹ Juka Apolosta jum pueblo Coríntopo ä aaney, jü Pablo éntok jume buiäram jikat tahuammet naa siika, huanäi pueblo Efesou yépsak. Huämi huate Jesucristota súaleme téuhuak tem Juan Bautístata yore majtiákäü jíba täyai. ² Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu jü Espíritu Santo enchimmeu kom yuumak juka tü nokta Jesucristota bétana huemta enchim súaleko?

Huanärim ínel ä yommiak:

—Katchante júne ä jikkaj-latukai juka Espíritu Santota ayúkähui.

³ Huanäi jü Pablo ínel am temájek:

—¿Jáchisem batöhuak?

Bempo ínel ä yommiak:

—Juanta yore batöa pámani.

⁴ Huanäi Pablo ínel júchi ámeu jiaahua:

—Juan juka genteta batöai señalpo bénasi bem jíapsi kúaktekä béchibo. Të kécham tetejhuai huaka chúkula yebíjnakemta am súal sáhueka, huaka Jesústa, juka Crístota Diosta yeu púari.

⁵ Íkai nóktam jikkajaka, juka Jesústa Diosta úúsitukäü súaleka batöhuak. ⁶ Huanäi juka Pablota choápo áme béppa mámtek, jü Espíritu Santo ámet kom siika. Huanärim täbui nokpo noktáitek, éntokim juka nokta Diosta bétana huemta nookai.

⁷ Jume yorémem batöhuakame jíba tua síme nau dócetukai.

⁸ Pablo jum baj metpo jum sinagogapo yéyepsai. Huämi ámeu nonokai kaa májhueka, jume géntem áabeu ée íaaka Diosta nésahuépo bétana ámeu nokaka.

⁹ Të huate bem jíapsi námakasi joaka kaa ä súal báarei, al-lam jájana jiaahuai juka Señorta lütüriatachi genteta jikkajäpo. Huanäi Pablo am tösika, jume Jesucristota súaleme nuk siika jum escuela Tiránnou bícha. Huámi chikti táapo am majtíai.

¹⁰ Guoi huásuktiapo áma taahuak am majtiaka. Junéli síme jume Asia buiaräpo joomem juka tü nokta Señor Jesústa bétana nokhuamta jikkajak, judíom éntok kaa judíom junne. ¹¹ Dios éntok, juka Pablota buéresi kaa jaibu johuamta jotúai. ¹² Júneli jume páayum éntok sanko júne jü Pablota takáhuat jálojtekame jume kökoremmeu tóijhuay, am tutütey, bem kökoa bétana, jume diáblom yorememmet aneme júne yeu sásakay.

¹³ Të huate judíom kia naa kateme, jume diáblom géntemmet aneme yeu bébame, Señor Jesústa nésaupo yéu am beb báarei ínel jíaka:

—Jesústa nésaupote enchim yeu katchauhue, hua Pablota áa bétana nonókäü nésaupo.

¹⁴ Íkärím johuai jume Escevä téamta úusim guoy búsanika, hua tiöpopo tékiakammeu nésauhuemta úusim. ¹⁵ Të íkai am yáak, jü diablo ínel ámeu jiaahua:

—Jukane Jesústa täya, éntokne jüneiya Pablota jábétukäihui, tëne enchim kaa täya enchim jábemtukähui.

¹⁶ Ínel jíaka, jü yoreme diáblota at anëu ámeu huánteka sanko síusiuti am huíkkék, éntok sussutti am chóchonaka am nahuítek. Huanärim jum jóapo yeu ténnek kaa sánkoka éntok tüisi kökoleka takáhuachi. ¹⁷ Sime jume Efesopo jóakame, judíom éntok kaa judíom junne, íkái jünériaka tüisi majhuëi, éntokim Señor Jesústa buéresi úttileka taahuak.

¹⁸ Juebénaka jume Jesucristota susualekame jum Pablota anëpo yajjai, bannaataka kaa tühua bem boojóriäu yeu buíseka. ¹⁹ Juebénaka móriata tekípánoaihuim bem librom áma yeu nüpak, huanärim simem bíchäpo táahuak. Jukam sime libro béjhuata jünéria báreka ä näikiak. Huanärim ä jünériak cinkuenta mil tomi tósálita am béj-rèhui. ²⁰ Júnëli chë juebena génte juka Señorta noki súaleka taahuak éntokim jüneiyai útteata ä jípurèhui.

²¹ Chúkula Pablo jume hermáanom Macedonia buíaräpo éntok Acaya buíaräpo aneme bitbábarek, huämi boula siká éntok, buere joära Jerusaléniu bíchaa hueerokkai. Jum buere joära Jerusaléniu nóitisuka éntok, ket Romáu bíchaa hueerokkai. ²² Huanäi guoyim jume ä aniame Macedóniau jaásek, juka Timotéota éntok juka Erástota. Áapo éntok, júchi jaiki táapo jum Ásiapo taahuak.

Jum Efesopo buere naa muksi huéeme yeu siika

²³ Huámechi taáhuarimmet buere naa muksi huéeme jum pueblo Efesopo yeu siika tü nokta Jesucristota bétana huentä béj-reka, ²⁴ yoreme Demétriota nokim béchíbo, platapo jita júne jojoame. Ìri yoreme jü diosa Diana téamta tiöpo bénak jum plátapo jojoai. Huanäi jume ä tékilpo ä aniyame yuun tómita kokobatuay. ²⁵ Huanäi áapo ímëi yoremem nau rúktiaka, éntok huame álë bénasi tekipanuame kètchi, ínel ámeu jiaahua:

—Eme tüisi jüneiya ìri tékiliai tüisi itom ito aniähui. ²⁶ Të kéchem jüneiya, éntokem ä jikkaja ika Páblota jume diósim yorémem joäu kaa diósim tíähui. Júnëli juka juebena genteta áa beu éetua, kaa imi Efesopo jíbba, kia sime Asia buíaräpo junne. ²⁷ Ìri ínëli huéeme tua kaa türi, bueítuk ì itom tékil kaitäpo tahuánakë, éntok kia hua diosa Diana yörisi machik tiöpota úttilhuame júne kaitatunakë. Júnëli kaitäpo bittáitina jü diósata buéria, jü sime Ásiapo joomem yörèhui, éntok sime ániat öbisi aneme yörèhui.

²⁸ Íkái jikkajakam tüisi öömteka chaytáitek ínel jíaka:

—¡Buéresi yöríhua itom áiye Diana Efesopo káttekame! —tim chaayey.

²⁹ Júnëli buéresi naa muksi siika jum pueblopo. Juka Gáyo ti téhuakamta buíssek éntok Aristáarkota, guoi oóhuim Macedóniapo joomem Pablótamak rejtéihuim. Huanärim am huíksakaka am nuksájjak áman kari bem nau yayájäu bícha.

³⁰ Huanäi jü Pablo jume géntemmu nok báreka áman kibák báarei, të jume Jesucristota súaleme kaa ä tójjak. ³¹ Huate yäuram junne jum Ásiapo nésauhueme, jume ä amígokame, nokta au bíttuak jíókot au jíaka kaa áman genteta násukun ä kibák sáhueka. ³² Jumu éntok, juebénaraata násuk sooti chayhua jachin júne jíaka, bueítuk hua chë bürura kaa jüneiyai jita béchíbo áma emo nau am tóij-latukähui.

³³ Të huate yorémem áma aneme jünéame juka Alejándrota, juka judíom bat kéchakäu, téjhuak jita áma huèhui. Jü Alejandro éntok, mámammea séñata ámeu yáhuak, am chay yánti íaaka, bempörim, jume judíom, nok-ria báreka genteta jikkajäpo. ³⁴ Tem jünéaka ä judíotukähui, sime ínel chaayey, guoi orapo jáni:

—¡Buéresi yöríhua itom áiye Diana Efesopo káttekame! —tim chaayey.

³⁵ Huanäi hua yäurapo secretario juka genteta nok yáatituaka ínel ámeu jiaahua:

—Eme Efesopo joome, nechem jíkkaja. Sime ániat öbisi aneme jüneiya íkai pueblo Efésota juka diosa Diana buéresi yörihuahanta tiöpo ä suáyähui, éntok juka tétata ä takahua bénnak téhueka bétana kom huéhilata. ³⁶ Kia jábe júne kara íkai esso. Júntukem kaa bat jále, éntokem kaa jita júne johua kaa bat tüisi ä jünériaka. ³⁷ Bueituk ime oóhuim enchim im nüpakáhuim kaita juénak jum enchim tiöpopo johua, éntokim enchim diosa Diánata bétana kaita juénak nooka. ³⁸ Jü Demetrio éntok jume áamak tekípánoame am béj-reka jita nokmáchiak, éläpom, bempo, am nätuanaké; júnen béchibo yäuram aane. Huáméi bíchäpom nánancha ára emo nok-ria. ³⁹ Táabuik jítasu enchim aahuai éntokte huam leyta hué páman nau rúkteka nau ä ettéjhuanaké. ⁴⁰ Bueitukte kaa tüisi aane. Itom júnem nätuanake yäurata béj-reka itom ito toboktiabáré tíaka, íkai én im yeu siká béchibo. Bueitukte jachin júne kara lütüriata nenka jü im naa muksi yeu sikamta bétana.

⁴¹ Íkai noksuka, béja jume áma nau yáij-lame sákatuak.

20

Jü Pablo Macedonia buiärau bíchaa siika, éntok Grecia buiärau bícha

¹ Huaka naa muksi humentá luútek, jü Pablo huame Jesucristota súaleme nau núnuka ámeu noókak jíba bénasi óusi am ée sáhueka. Huanäi am íbaktiaka am mam buíseka, Macedonia buiärau bíchaa siika. ² Huanäi sime huáchí ániat naa siika hermáanommeu noksisimeka, jíba bénasi óusi am ée sáhueka. Chúkula béja jum Grécia buiäu yépsak. ³ Huámi baij metpo aneka, béja jum barcopo síriau bíchaa yeu huee báreka, jünéak jume judíom ä béj-reka tekípánoähui. Kíalíku notibábarek jü buíachi, júchi Macedonia buíara pamam huee báreka. ⁴ Sime íméi áamak sájjak: jü pueblo Sópater Beréapo joome, éntok jume pueblo Tesalónicapo joome Aristarko éntok jü Segúndo ti téhuakame, jü Gáayo ti téhuakame pueblo Dérbepo joome, jü Timoteo, éntok jume ásia buiärapo joome kétchi Tíquico éntok Trófimo. ⁵ Íméi hermáanom bat sájjaka jum pueblo Tróaspó itom boobíchak, juka Pablota éntok néechi Lucasta. ⁶ Páanim kaa levadúrakame buabuáhuäu pájkota chúpukte jum pueblo Filíospote yeu sájjak barcopo. Mamni taáhuarim hueite jum Tróaspó ámeu yájjak. Huámité guoibusan táapo aane.

Jü Pablo jum Troaspó jume hermaanommeu nookay

⁷ Semáanata naatépo, lominko táapo, jume Jesucristota súaleme nau yájjak jume páanim náikimte báreka juka Señorta nésauhueká bénasi au am huáatinaké béchibo. Jü Pablo éntok, am majtíai. Yokóriapo au simbáré tíaka tukáa násuk huéu tajti ámeu noókak. ⁸ Baij kárim nat béppa jokápo jikáchim nau yáij-latukai, juebena lámparam béetépo. ⁹ Senu yoreme jübua yótuka, Euticó téaka, jum ventanapo káteka nokta jíkkajai. Huanäi juka Pablota binhua nokái, yetem au yuumak. Júnensu kóchoka yeutana bíchaa buíau kom huétchek. Huanäi mukílataka tóboktiahua. ¹⁰ Jü Pablo éntok, kom siká, hua mukílata béppa au jímmaaka ä íbaktiak. Huanäi jume hermáanommeu ínel jiaahua:

—Katem guomguomte, bueituk béja júchi jíabitek.

¹¹ Huanäi jü Pablo júchi jikáu siká jume páanim náikimtek. Jume hermáanom am buásuka éntok, júchi ámeu noktáitek matchüu tajti. Huanäi siika. ¹² Huá ili yoreme jübua yótume mukúkäu éntok, jíápsaka ä joau bíchaa nuksákahuak. Huanäi sime tüisi al-léaka taahuak.

Troaspom yeu sájjaka Miletou bíchaa sájjak

¹³ Ítápo jum barcopo bat sájjak Asón puertou tajti, juka Pablota huámi nü báreka itom nau nokákápo bénasi, bueituk áapo buíat hueerokkai. ¹⁴ Jum Asonpo itom au

yájak, barcopo itomak siika, huanäite Mitiléne puertou bíchaa sájjak. ¹⁵ Huämite yeu sájaka yokóriapo isla Quiöu béa yájjak. Júchi yokóriapote béja puerto Sámospo yájjak. Jum Trogílio pueblou jimyóreka yokóriapote béja puerto Miletou yájjak. ¹⁶ Júnelite aika bueituk jü Pablo jum Efeso pueblou kaa huee báarei, kaa jum Asia buíaräpo binhuatu báreka, bueituk läuti buere joära Jerusaléniu an báarei Pentecostés táapo, jume judíom pajko táapo, kaita jachin au macháiko.

Jü Pablo jume yoiyöturim Jesucristota súalemmeu yäut jóarim Efesopo jomemmeu nookay

¹⁷ Béja jum Milétopo aneka jü Pablo jume yoiyöturi Jesucristota súalemmeu yäut jóarim Efesopo joómemeu nau núnutebok. ¹⁸ Am yájak, ínel ámeu jiaahua:

—Eme jüneiya jachin ín ino nukähui bannaataka ímí Ásiapo aneka im ín yepsákäpo naateka. ¹⁹ Síme tiémpotane enchimmak aanek Señorta béchibo tekípánoaka kaa buere ino ériaka, ín ópuam buéresi huötiaka, éntok juebena jíokot máchirata bíchaka jume judíom nee béj-reka tekípánoakä béchibo. ²⁰ Tène juka enchimmeu türi máchik kaa tójaka jíba enchimmeu ä noókak, símem bíchäpo enchim majtiaka éntok enchim jóapo junne. ²¹ Kia judíommeu éntok kaa judíommeu júnene noókak Diostau am jíapsi kúakti sáhueka, éntok juka Diosta itom Señor Jesucristota bétana nokäu am súal sáhueka. ²² Én éntokne Jerusaléniu bíchaa síme Espíritu Santota útteata nee joriä béchibo, kaa jünéaka huämi jita bénak inou huéenakähui. ²³ Jü ín jünériäu íri jíbba, juka Espíritu Santota nee tettéjhuähui jum síme puéblompo ín yepsäpo, juka ín peréesotenähui éntok jíokot máchirata inou huéenakähui. ²⁴ Tène símeta íkäi kaachin eriä. In jíapsi júnene kaa beutire. Kia jíbane ín tékil chúpak jíba türinake, éntok al-léaka huaka tékiata Señor Jesústa ín mampo tójakäu chúpako, juka tü nokta Diosta tühua bétana huemta ín ámeu noknákähui.

²⁵ 'Én éntokne jüneiya énychim jábe júne jume Diosta nésauhuëu bétana ín ámeu nokákäu kaa júchi nee bínnakähui. ²⁶ Kíalikune én huitti enchim téjhua báare, kaitane éntok enchim béchibo yómmia báare, ²⁷ bueitukne símeta enchimmeu nok-la juka Diosta éähui, kaita enchim éssoriaka. ²⁸ Júntukem emo suaya, éntokem síme jume Jesucristota súaleme suaya, bueituk jü Espíritu Santo enchim yeu púala tékiata béchibo, Jesucristota súaleme enchim suáyanakë béchibo, huame ä ojbo huötiaka ä kobákähui. ²⁹ Ínapo jüneiya nee siik, huátem yáijnakähui jume Jesucristota súaleme tábuiasi jatía báreka, kaitäpo am tahuária báreka jume robo tebai kókkoram kabáram tetéjalë bénasi. ³⁰ Éntok enchim násuk aneme júne huate emo tóboktianake juka lütüriata tójaka aranókichiata yore majtía báreka, jume Jesucristota súaleme áme beu ée íaaka. ³¹ Júntukem kaa koptel-la. Áahuem huáate jachim ínapo jum baj huásuktiapo, taáhuarit tukáarit naabúrujti, kaa yáateka enchimmeu nookai ín ópuam guötiaka.

³² 'Én éntok, ín hermaanom, Diosta mámpone enchim jóiyak, Diosta noki, ä tühua, bueituk huári tua enchim óusi éetuanake, éntokem ä nokä páman katétek huame Diosta bíchäpo. ³³ Tómita éntok kia sánkota junne, kanne enchimmet beutire. ³⁴ Ál-lane tekipanauak ín huáatiäu jípu báreka, éntok huame ínomak anékame béchibo junne. Eme júne tüisi jüneiya. ³⁵ Jíbane júkäi enchim majtiak junéli enchim tekipanuanakähui jume jíokot éame enchim aníyanakë béchibo, hua Señor Jesústa noki ínel jíamtau huáateka: "Chë al-léaka tahuánake jü yore jita mikame hua jita mabétamta béppa."

³⁶ Chúkula béja jü Pablo junéli jíausuka, tónommia kíkteka Diostau buaanak símemmaki. ³⁷ Huanäi síme buanaka juka Pablota íbaktiak, éntokim ä besítok bem

ä boojóriaï bénasi. ³⁸ Bueitukim tüisi sirokai hua ámeu ä nokákäu béchibo, kaa júchi bem ä bínnahuëhui. Huanärim áamak sájjak barkóu ä jámú tajti.

21

Jü Pablo jum buere joära Jerusaléniu bíchaa siika

¹ Jume hermaanom tö sájakate barcopo jámuka sájjak. Huanäite lútula sájjak isla Cos teäu bícha, yokóriapo éntok, isla Ródasiu bícha, huämi éntok, puerto Pátarau bícha. ² Jum Pátarapote senu barcota Feniicia buiärau bíchaa huátaktemtaute yájjak. Huämite jámuka sájjak. ³ Bahuepo katékate juka isla Chípreta mékkäriat bitchak, huanäite míköri bétana ä tösäjaka Siria buiärau bíchaa sájjak. Jü barco itom áma katëu éntok, juka ä huériäu jum puerto Tíropo tösim báarei, kíalíkute huämi kom chéptek. ⁴ Huämite jume Jesucristota súaleme téaka ámeu áma taahuak guoibusan táapo. Bempo éntok, jü Espíritu Santota bétana téjhuaataka jü Pablotau jita huéenakehu, áahuim nookai kaa jum Jerusaléniu ä huee sáhueka. ⁵ Të guoibusan taáhuarim yúmak, jíbate sájjak. Síme jume Jesucristota súaleme bem jubímmak éntok bem usímmak itom boo tójjak jum pueblo mayoau tajti. Huämite see päku tónommia jápteka Diostau buaanak. ⁶ Huanäite ito íbaktiaka ito mam buíseka barcou jámuk. Bempo éntok, nóttek bem joau bícha.

⁷ Tiró puertopote yeu sájaka Tolemáida puertopote kom chéptek. Huämite ä chúppak juka bahuepo itom boojoaïhui. Éntokte huämi jume hermáanom tebótuaka senu táapo ámeu áma taahuak. ⁸ Yokóriapote áma yeu sájaka jum pueblo Cesaréa téäu yájjak. Huämite jü Felípeta joau yájjak, hua tü nokta Jesucristota bétana huenta géntemmeu nonókamta jóahui hua guoibúsanimmak náikiatukaïhui, jume apóstolim ä aniaihuummaki. Huanäite áma au taahuak. ⁹ Jü Felipe náikim malakai kee kuname. Huámëi jaámuchim juka bat bíchaa ayúnakemta jünériaka nonokai. ¹⁰ Béjate jaiki táapo jáni áma aaney juka profeta Agabo ti téhuakamta Judea buiära bétana áma yepsako, ¹¹ itom bíchiseka. Huäri juka Pablota huihuíkosäu nüka, guokpo éntok mampo ái au súmaka, ínel jiaahua:

—Jü Espíritu Santo ínel jiaahua: “Juka yoremta íkäi huikósata átteakamta jume judíom íneli ä súmaka jume kaa judíom mampo ä yéchanä tíiya jum Jerusalémpo.”

¹² Íkäi jíkkajaka, ítapo éntok jume Cesaréapo joómëm jü Pablotau jíokot jiaahua kaa Jerusaléniu ä huee sáhueka. ¹³ Të jü Pablo íneli itou jiaahua:

—¿Jatchiakem buaana, éntokëm ín jíapsi kaa al-léetua? Ínapo kaachin ä eria jum Jerusalémpo ín sumanähui, éntok kia ín mënäu junne Señor Jesústa béchibo.

¹⁴ Katte ä yúyüuka, ä tójaka ínel jiaahua:

—Éläpo jü Señorta éäu yáatunake.

¹⁵ Chúkula béjate ito lijtarooka, Jerusaléniu bíchaa sájjak. ¹⁶ Jume huate Jersucristota súaleme Cesaréapo joome éntok, itomak sájjak. Áme násuk éntok, senu yoreme hueiyei Chíprepo joome Nason ti téhuaka, iäri jóapo yayi éaka áma tahuá báreka. Áapo béja bínhua Jesucristota súaley.

Jü Pablo juka Jacobota áman bitchai ä aneïhui

¹⁷ Jum Jerusaléniu itom yájak, jume hermáanom al-léaka itom mabétak. ¹⁸ Yokóriapote jü Pablótamak sájaka juka Jakóbota áman bitchak ä anëpo. Huämirim aaney jume yoiyótori Jesucristota súalemmeu yäut jóarim. ¹⁹ Jü Pablo am tebótuasuka jíba am ettéjhuariatáitek huaka tühuata Diosta yáakähui jume kaa judíommehui áapörík ámeu nokako ²⁰ íkärim jíkkajaka Diosta úttileka taahuak. Huanärim Pablotau ínel jiaahua:

—Jéehui, itom hermáano, empo jüneiya jaiki mil judíom anéhui Jesucristota súaleme. Síme huámëi útteä tíiya juka Moiséjta nésauhui jonähui. ²¹ Bempo éntok, ettéjoriahuak empo jänituk ínel am majtíä téehua síme jume judíom sékána buíaräpo jóakame juka Moiséjta nésauhui kaa am jo sáuheka, éntoktukë bem usim júne kaa am circuncidaroa sáuhuë téehua, éntok kia huaka bannaataka itom, jume judíom, boojóriäu júne kaa am jo sáuhuë téaka. ²² Ensu, ¿jáchisute ayúnake jáni? Bueítuk jü génte em yepsákä bétana jünëak nau yáijnake. ²³ Senu huémte yáak türinake. Imi ito násuk naiki oóhuim aane Diostau bem nätuari chupa báreka. ²⁴ Akë am huériaka áman áme beu emo ubba Moiséjta nésahuëpo bénasi, éntoke juka síme limójnata ámeu aihuamta am béjturia. Chúkula bempo emo chon chúkiatebonake bem ä nätualä bénasi. Júnëli síme jünéenake huaka emo bétana nokhuamta kaa lütüriatukähui. Ál-lam huaka Moiséjta nésahuë páman enchi huétíanake. ²⁵ Huame kaa judíom Jesucristota súaleme bétana éntok, katäkute béja ámeu jiojtesula am téjhuaaka kaa útteatukähui jukaram jonákë bétana. Kia jíbate juka huakajta huame dios yorem yáarimmeu limójnata kaa am buä sáuhue, kia ojbota junne, éntok bámsuaka mukílata huaakas. Éntokte kaa emo am jubek kaa emo am huátia sáuhue.

Jü Pablo jum tiöpopo buíjuaka peréesotehuak

²⁶ Huanäi jü Pablo jume naiki oóhuim nuksiika. Yokóriapo béja áme beu au úbbak Moiséjta nésahuëpo bénasi ayuka. Huanäi jum tiöpou kibákek jume áma tékiakame téjhua báreka jita táapo ä yumánakeihui huaka Moiséjta nesau huë páman bem emo buaníakäu bem chúpanakëhui, éntok jakhüei juka límojnata bem áma tóijnakëhui.

²⁷ Të béja jume guoibusan taáhuarim yúmasei, huate judíom Ásiapo joome juka Pablota tiöpopo bíchaka, síme genteta emo tóboktituak. Huanärim ä buíseka, ²⁸ chayeka ínel jiaahua:

—¡Eme oóhuim Israelítam, itómëm anía! Íri ájaria jü yoreme símat naa huéeka jume géntemmeu nokame itom nación bėj-reka, Moiséjta nésahuëu bėj-reka, éntok íkái tiöpota bėj-reka. Íari béppa éntok, huate griégom jum tiöpopo kimala. Júnëli aneka íkái tiöpota itom tua yöreu kaa tüisi tahuária.

²⁹ Júnëlim jiaahuay bueítukim bannaataka jum puéblopo jü Trófimotamak ä bil-latukay, hua Efesopo joometamaki. Huákärim jum tiöpopo ä kibáchalatukä bénasi éiyay.

³⁰ Huanäi jü génte au tóboktiaka, tenneka áman ámeu yájjak. Huanäi bempo ket jü Pablótat chátuka jum tiöpopo yeä nuksájjak buíapo ä huíksakaka. Huanärim sep jume puértam páttiak. ³¹ Béjam ä më báarei juka nokta comandantetau yepsayo síme juka pueblo Jerusalémta au tóboktiakä bétana. ³² Huanäi jü comandante jume sontarom éntok jume capitáanim bamsipo nau núnuka áman bíchaa am nuksiika. Huanärim tüisi teénneka áman genteta anëu yájjak. Bempo ä bébakasum ä tójjak. ³³ Huanäi jü comandante jü Pablota rukteka guoi cadenammea ä súmerabok. Chúkula béja nátemajek ä jábétukähui éntok jita ä yáakähui. ³⁴ Të jü génte juebénarata násuk huate chaayey kaa nanancha jíaka. Júnëli jü comandante kaa ámet jünéaka taahuak sooti am jíä béchíbo. Huanäi juka Pablota cuarteliu bíttuak, sontarom anéhui. ³⁵ Béja cuarteliu jikáu kathuäu yájaka jume sontarom juka Pablota püaktiaka jikau ä núk sájjak, juka genteta káachin ä yáa íaka. ³⁶ Bueítuk síme amapo kateka inen chaisakai:

—¡Akem ä mëa!

Jü Pablo jü gémteta jikkajäpo áu nok-riay

³⁷ Jü Pablo béja jum cuarteliu kibácha báahuaka, comandantetau ínel jiaahua:

—¿Játchune ára ino nok-ria jäni?

Jü comandante éntok ínel áu jiaahuak:

—¿Játchë griego nokka? ³⁸ ¿Jatchu kaa empo hua Egíptopo joome jakhuey yäurate bėj-reka emo tóboktiakähui, hua naiki mil yorémem yore sualéeraommak juyau huéchekaïhui?

³⁹ Huanäi jü Pablo ínel ä yómmiak:

—Èe, ínapo täbui. Ínapo judío, Társopo joome, hua pueblo buëuru Cilicia buíaräpo kátekame. Huämíne tua lütüriata jípure. Nechë lisenia gentetau ín noknákë béchïbo.

⁴⁰ Jü comandante éntok, ä liseniak. Huanäi jü Pablo jum jikau kathuäpo kíkteka, jü gentetau mámammea séñata yáaka am chay yáatituak. Béja kaábeta jálei, hebreo nokpo ínel ámeu jiaahua:

22

¹ —Eme ínomak huéerim éntok ín áchayim ín ino nok-riaka ín nokäubechem suaka ä jíkaja —ti ámeu jiaahua.

² Jum tua bem nokpo ä nok jikkajakam chë kaa jáleka taahuak. Huanäi Pablo ínel ámeu jiaahua:

³ —Ínapo judío. Társopone yeu tómtila jum Cilicia buíaräpo kátekäpo, tëne ímï Jerusalémpo yötuk, éntokne hua Gamaliél téamtau, hua tü täyahuätau, tüisi majtíari, jába jume itom yóyöhuam nesau huépamani. Jíbane jü Diosta béchïbo tekípánoak chikti ín jíapsimaki, én enchim áa béchïbo tekípánoä bénasi. ⁴ Ínapo bannaataka huame tü nokta Jesucristota bétana huemta súaleme guokjásuk. Anam sússuateboi junne. Oohuim éntok jaámuchim júnene peréesoteboka am nuksisímei cárcelpo am jóa báreka. ⁵ Jü tiöpopo chë nésauhueme, éntok sime huame yoiyötori yäut jóari, áram ket íkái lütüriä tíiya ín nokähui, buéituk bempo jïösiam nee mámakai huame judíom itomak huérim pueblo Damascopo aneme jünéetuaka jita béchïbo ín áman huèhui. Júnëline áman siika jume Jesucristota súaleme jariaka äbo ímï buere joära Jerusalémpo yéu am toij báreka, nokta ámet chüpanä béchïbo.

*Jü Pablo jáchin Diostau bíchaa ä jíapsi kúaktekä bétana nookay
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ 'Të áman bíchaa nee huei, béja Damascou nee yebísisei, jába tua lul-la káteko, sej chukti jü machiria útteaka téhueka bétana inou kom yuumak. Huanäi nate chíkola nee machíriak. ⁷ Huanäine buíapo huécheka senuk inou nokamta jikkajak ínel jáamta: "Empo Saulo, ¿jatchíake nee guokjásase?", tíamta. ⁸ Huanäine nátemajek: "¿Jábesä empo Señor?", tine jiaahua. Huanäi ínel inou jiaahua: "Ínapone jü Jesús Nazaretpo joome, hua em guokjásëhui", tinou jiaahua. ⁹ Huame ínomak katëu éntok, juka machíriata bíchaka tüisi guómtek, tem huaka inou nokamta kaa jikkajak. ¹⁰ Huanäi ínapo ínel áu jiaahua: "Ensu Señor, ¿jítasune yanake?" Jü Señor éntok, ínel inou jiaahua: "Yejtékë huéiye jum Damascou bícha, huämíre ä téjhuaana jita em yáanakehui", tinou jiaahua. Huanäine kíktek. ¹¹ Tëne jü machiria úttiäray kaa bíchaka taahuak. Huanäi jume ínomak katéihuim mampo nee buíj-lataka nee huíksakai Damascou tajti.

¹² 'Huämi puéblopo senu yoreme aaney Ananías téaka. Áapo tüisi Moiséjta nésauhuë páman huéiyey, éntok sime jume judíom Damascopo joome ä tü éttejhuay.

¹³ Huämi jü Ananías inou yépsak nee bíchiseka. Inou yepsaka ínel inou jiaahua: "Empo Saulo, ín hermáano, júchi bénasi em bínnakeu emou ayúnake", ti inou jááhuak. Huanäine seep bíchaka tahuaka at pújtek. ¹⁴ Áapo éntok, ínel inou jiaahua:

“Huä itom yóiyöhuam Dios enchi yeu púhuak bannaata kat-riampo naateka áapörík éäü em jünérianakë béchïbo, éntok Jesucristota, juka tua lütüriata jípuremta, em bínnakë béchïbo éntok tua áapörík em nok jikkajnakë béchïbo. ¹⁵ Bueitukë áapörík bétana tühuata noknake sime yorémem jikkajäpo, éntok huaka em bíchakäü éntok em jikkajakäü am téjhuanake. ¹⁶ Én éntok, katë éntok jita boobíchaka, banseka emo batötebo Señortat éaka huame em kaa tühua yáarim enchi ä tuchárianakë béchïbo”, tinou jiáhuak jü Ananías.

Jü Pablo jume kaa judíommeu ä bíttuahuakä bétana nookay

¹⁷ ‘Jerusaléniune nótteka jum tiöpou siika Diostau buan báreka. Huämi Diostau buanakane tenkumta Bénasi éaka juka Señorta bitchak. ¹⁸ Anä nok jikkajak, ínel inou jáamta: “Bamsekë im Jerusalémpo yeu huéiye, bueituk jume im joome ino bétana em nokäü kaa jikkaj báanake”, tü jiaahua jü Señor. ¹⁹ Ínapo éntok, ínel au jiaahua: “Señor, bempo jüneiya sime at bem nau yayajäpo ín huerámaka jume enchi súaleme cárceliu ín totójaihui, éntok ín am bébebaihui. ²⁰ Éntokim jüneiya juka Estebanta, huaka emo bétana jume géntemmeu nokamta, mëhuai, áma ín anéihui áme beu éaka ä mëna bétana, éntok huame ä mëakame sanko júne ín suáyakaihui”, tinou jiaahua. ²¹ Të jü Señor ínel inou jiaahua: “Böochë kíkte, bueitukne mekka bíchaa enchi bíttua báare áman huame kaa judíommehui, enchi ámeu noknákë béchïbo.”

Jü Pablo jü comandanteta mámpo aaney

²² Júmuní tájti ä nok jikkajaka, ínel jáaka cháý táitek:

—¡Akem ä mëa júká yoremta! ¡Kaa türinake jiápsaka tóijhuako!

²³ Jíba junëli am chayéi, éntok ómteka bem sanko éntok buíata jikáü am guötiayo, ²⁴ jü comandante juka Pablota cuarteliu kibáchatebok. Béja jum kuartelpo ä kátek, tüisi ä bemmucha nésauhue ä nok íaaka, jünée báreka jita béchïbo juka genteta junëli ä béj-reka chayëhui. ²⁵ Të jü Pablo bemmúcha báahuaka súmatata, jü capitán áma anemtau ínel jiaahua:

—Kaa lütüriatu jiöbe románota enchim bemmúchatebonakëhui kaa bat nokta béttesi machik at chúpalatuko. Bueituk ínapo ket romáano.

²⁶ Íkäi jikkajaka jü capitán, áman siká jü comandántetau jünéehuamta nénkak ínel au jáaka:

—Kaa türi jü yoremtau em yáa bárëhui, bueituk áapo romaano.

²⁷ Huanäi jü comandante jü Pablota siká ínel au jiaahua:

—¿Jatchu lütüria em romaanotukähui?

—Jéehui —tau jiaahua jü Pablo.

²⁸ Jü comandante éntok, júchi ínel au jiaahua:

—Ínapo jum Romapo lütüriata jipu báreka yún tómita nénkak.

—Ínapo éntok —tau jiaahua jü Pablo—, íkäi lütüriata jípure jum Romapo ín áтчay bétana.

²⁹ Júnëli ä jáak, jume Pablota bemmúchabárëu seep ä tójjak. Jü comandante júne ä romáanotukäü jünéaka, at májhueka taahuak ä sumatébokä béchïbo.

Jü Pablo jume judíom buere yäura bíchäpo yeu tóijhuak

³⁰ Yokóriapo jü comandante juka lütüriata jünéria báreka, jita béchïbo jume judíom juka Pablota nátuakähui, jume cadenam ä úhuaaka jume tiöpopo tékiakammeu nésahueme nau núnutebok éntok sime huaka judíommeu buere yäuraata. Huanäi juka Pablota yeu béebaka bem bíchäpo yéä tójjak.

23

¹ Jü Pablo juka yäurata bíchaka ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo káitat jachin éaka jíapsa Diosta bíchápo én tajti.

² Huanäi jü Ananías, jü tiöpopo chë né sauhueme, jume Pablota náapo jäbuekame teníchá chóchon sauhue. ³ Huanäi jü Pablo ínel au jiaahua:

—¡Áapo jü Dios ket enchi bébnake, empo kaita lütüriata joame! Empo leyta huë páman nokta ínot chupä iaahuaka áma yéchataka, leyta béj-reka nee kökosi jotebo.

⁴ Huame áma anëu éntok, Pablatau ínel jiaahua:

—¿Jatchu empo junëli béttesi au nooka jü tiöpopo buéresi nésauhuemtahui, jü Diosta béchïbo tekípánoamtahui?

⁵ Pablo éntok, júchi ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo kaa jüneiyai tiöpo buéresi ä nésauhuëhui. Ínapo júneätek kaa ínel au jiaü eiyei, bueituk jum Diosta noki jïojteripo ínel jiaahua: “Kátë hua yäura em puéblopo nésauhuemta bétana béttek nooka.”

⁶ Huanäi jü Pablo jünëak jume áma nau yáij-lame huatem saducéomtukahui, huatem éntok, pariséromtukähui. Ímëi kaa nánancha jita súalei. Huanäi kusisi ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo pariseero, ín átchay junne, éntok jume ínomak huéerim junne. Én éntok, jume kókkolam jíabitenakeu ín súalë béchïbo noki ínot chúpári.

⁷ Júnëli ä jíak, jume pariseerom éntok jume saducéom, bempo nau nok nássuatáitek. Huanärim kaa nánancha éaka emo näikimtek. ⁸ Bueituk jume saducéom jume kókkolam jíabitenakeu kaa súalei, éntokim ángelesim káitë tíiyai, kia espíritum junne. Të jume parisërom éntok, sïmeta íkái ayúkä bétana ä súale.

⁹ Huanäi buéresi chaihuame hueiyei. Huate judíom ley am mamájtíame parisërom beu éame jápteka ínel jiaahua:

—Ï yoreme kaita juënak yáala. Espírituta au nok-látuk, o Diosta ángel áu nok-latuk, türi. Katte Diosta béj-reka jájaptenake.

¹⁰ Huä nau nok nássuahuame buéresi hueiyei, kíalïku jü comandante juka Pablota máuj-riai juka genteta näikim ä huikmáchileka. Junen béchïbo sontarom áman nütebok áme násuk yéu ä huíkeka cuarteliu ä toij iaaka.

¹¹ Yokoríapo tukaapo, jü Señor jü Pablatau yepsaka ínel au jiaahua:

—Óusë éiya, Pablo, bueitukë ímï Jerusalémpo em ino bétana nokakä bénasi áman Romapë két noknake.

Jü Pablota mënë béchïbo tekípanuahuähui

¹² Yokoríapo huate judíom éhuil nokta nau yáuhuak juka Pablota mëbáreka, ínel jíaka:

—Éläpo jü Dios nokta béttesi ítot chúpanake.

Juka Pablota kee mëaka itom jïbuäko éntok itom jita júne jëko. ¹³ Jume íkái nokta yáakame cuarenta óhuim béppatukai. ¹⁴ Huámëi jume tiöpopo tékiakammeu nésahuemmehui éntok huame judíom yoiyötori yäut jóarimmeu sájaka ínel ámeu jiaahua:

—Ítapo nokta nau lütüria yáala juka Diosta nokta béttesi ítot chúpanake tíaka juka Pablota kee mëaka jïbuäko. ¹⁵ Én éntok, eme éntok jume huate yäurapo tékiakame, jukem comandanteta téjhua, yoko äbo enchimmeu ä huérianake, juka ä huéetuä bétana chë tüisi at nátemaje béchïbo tiaupo. Ítapote jum böt ä jójottuaka ä mënake ke äbo ä yepsayo.

¹⁶ Të jü Pablota asohuaara ä jüneriak juka huemta. Huanäi áman cuarteliu ä téjhuak. ¹⁷ Huanäi jü Pablo senu capitanta núnoteboka ínel au jiaahua:

—Íkäre jübua yötumta áman comandantetau huéria, bueituk áapo jita au ä nokmáchik au huéria.

¹⁸ Huanäi jü capitán áman comandantetau ä nuksiiká ínel au jiaahua:

—Jü Pablo áman peréesopo jípuhuame nee núnoteboka íkái jübua yötumta nee äbo emou huéria sáuhue; áapo jita emou ä nokmáchik huéria téehua tau jiaahua.

¹⁹ Huanäi jü comandante juka jübua yötumta mampo buíseka omot yéá nuksiká ä temajék:

—¿Jítasë inou nok báare?

²⁰ Huanäi hua jübua yötume ínel au jiaahua:

—Jume judíom nau nokta lútúria yáala emou nok báreka yoko juka Pablota jum yáurata bíchäpo enchi yéu ä toij sáu báreka, juka áa huéetuä bétana chë tüisi at nátemaje béchibo tiaupo. ²¹ Të kátë am súale, bueituk cuarenta oóhuim béppataka böt éusulataka ä boobíchaihui, éntokim nokta yáala juka Diosta béttesi nokta ámet chúpanake tíaka, juka Pablota kee mäaka jibuäko éntok jita júne jëko. Én éntokim emou nokaka em am yómmianakeu jíba boobíchaihui.

²² Huanäi jü comandante juka jübua yötumta simtúak kaábeta ä tejhua sáhueka íkái au ä nokákä bétana.

Jü Pablo jü gobernador Félixtau bíttuahuak

²³ Huanäi jü comandante guoi capitánim núnuka am téjhuak guoi cien sontarom guok-léerom am nü sáhueka, éntok setenta sontaró kákabäekame, éntok guoi ciéntom lánzakame, jum pueblo Cesaréau am kannákë béchibo bátanim jiai tukápo.

²⁴ Éntok ket huate kábäim yeu pua nésauhue Pablota ámet yejsimnakëhui, éntok am téjhuak tüisi ä suáyaka al-léamta áman gobernador Félixtau am nüpa sáhueka.

²⁵ Bempörimmak juka jiösiata áman au bíttuak ínel jíamta:

²⁶ “Empo gobernador Félix tua yörihuame, émoune tebote, ínapo jü Claudio Lisias.

²⁷ Éntokne enchi jünéetua jume judíom íkái yoremta pereesotelatukaihui, éntok bem ä më báareihui. Të ínapo jünéaka ä romáanotukähui, sontarómmakne ä jínëuk. ²⁸ Jum bem yáuraune yéá tójjak jünée báreka jita béchibo ä nátuatukähui.

²⁹ Huanäine jünéak bempörim ley bétana huemta béchibo ä nátuatukähui, të romáanom ley béj-reka kaita béttesi machik ä yáalatukähui ä mëtebonakemta, éntok kial ä peréesotebonakemta junne. ³⁰ Tëne jünéaka judíom ä mëbáreka am tekípánoähui, sepne emou ä bíttuak, éntokne ket jume ä nátuame téjhuaala huaka bem at ínnëäu em jikkajäpo am nok sáhueka. Íri jíbba”, tiahua jü jiösia.

³¹ Huanäi jume sontarom bem sáihuaka páman ayuka juka Pablota nuksájjak tukáapo pueblo Antípatris téäu bícha. ³² Yokóriapo jume sontaró guok-léero bem cuarteliu nóttek. Jume kákabäekame éntok, bóula sájjak Pablota huériaka.

³³ Cesaréau yájakam juka jiösiata gobernadorta mákkak. Juka Pablota éntokim ä mampo yétchak. ³⁴ Huanäi jü gobernador juka jiösiata noksuka Pablota temajék jakun ä jométukähui. Jum Cilicia buíaräpo ä jométukäu jünéaka, ³⁵ ínel au jiaahua:

—Huame enchi nátuame äbo yájak jübuë emo nok-rianake, huanäine enchi nok jikkaijnake.

Huanäi huam rey Heródesta jóakaipo ä páttiateboka ä suaya nésauhuek.

24

Jü Pablo jü gobernador Félixta bíchäpo áu nok-riak

¹ Chúkula mamni taáhuarim huei, jü Ananías, jum tiöpopo chë nésauhueme, jum Cesaréapo yépsak huate judíom yoiyötori yäut jóarimmaki éntok senu am nonókríamtamaki, Tértulö ti téhuakame. Ímëi jü gobernadortau yájjak juka Pablota nätua báreka. ² Juka Pablota yeu tóijhuak, jü Tértulo noktáitek, jü Félixtau ínel jíaka:

—Empo Félix yörihuame, tüisite enchi at báisauhue yanti itom jíapsä béchibo kaítat jachin éaka, bueítuk síme tüisi huéiye em koba súakä béchibo. ³ Símetate íkái tühuata mabeta símekuchi, tüisi enchi baisáuhueka. ⁴ Të kaa enchi rójjiktítua béchibo binhua emou nokaka, chúbala jíbe itom nok jíkkaja. ⁵ Í yoreme imi yeu tóijhuakame jita juéna kökoata bénasi maachi, kaa tü yöreme. Síme ániat jume judíom násuk nau omtíhuamta huéetua, éntok jume nazarénom téammeu yäut. ⁶ Kia itom tiöpopo júne kaa tühuata hueetua báarei. Ítapo éntok, ä buíseka itom ley nésahue páman nokta at chupa báarei. ⁷ Të jü comandante Lisias áma au kibáchaka útteapo itom ä úhuak, ⁸ éntok itom téjhuak jume ä nätuame äbo emou kannákë tíaka. Én éntok, empo áapörík, Pablota, temájekátek jünéenake huaka itom áa bétana nokäu lütüriatukähui.

⁹ Jume judíom áma anéihuim ket jíba símeta íkái lütüriä tíiyai. ¹⁰ Huanäi jü gobernador séñata jü Pablota yáuhuak ä nok íaaka. Huanäi jü Pablo ínel jiaahua:

—Chikti ín al-léerimmakne ino nok-riana em jíkkajäpo, bueítukne jüneiya juebena huásuktiriampo ín nacionbeu em yäuttukähui. ¹¹ Empo ára at nátemaje, dóoce taáhuarim júbua hueiy ínapo jum buere jóära Jerusalémpo yebíj-lataka áma Diosta yöreka au mujti báreka. ¹² Kaábetamakne nok nássuaka jíkkaijhuak, éntokne kaabe genteta emo tóboktituaka bít-huak jum tiöpopo, éntok kia jak júne bem emo nau totójjäpo, éntok kia jak sékána junne huämi puéblo. ¹³ Ímëi yoremem kia jita bem áa béchibo nee nätuäu jünem karë lütüria yáuhua. ¹⁴ Tëne juka ín boojoriau yeu buíjnake. Ínapo huaka ín yöiyöhuam Dios béchibo tekípanua, símeta juka Diosta nésahui libropo jiojteta súaleka éntok jume profétam jiojteri nokäu junne, jü bemela böta huépámani, bempörim kaa tühuätíahui. ¹⁵ Éntokne jíba Díostat boobícháihui bempörim at boobícháhui, jume kókkolam jíabitenakähui, jume tü yöremem éntok kaa tü yöremem junne. ¹⁶ Juári béchibone jíba tühuata jóaka jíapsa, kaítat jachin éaka Diosta bíchápo éntok yöremem bíchápo junne.

¹⁷ Jáiki huásuktia pone sékána bíchaa naa simsuka ín buíarau nóttek limójnata huériaka póobem béchibo éntok tiöpota béchibo. ¹⁸ Íkáine johuai jume judíom Ásiapo joomem jum tiöpopo nee bíchako, béja nee ino úbasuko bem ley nésauhuépo bénasi, të kaa búrummaki éntok kaa naa muksi jita huéetuaka. ¹⁹ Huámëi huämi nee bíchakame äbo sájak türinake, ímin yeu jápteka bem nee nätuanakë béchibo jita ino bétana nok máchiako. ²⁰ Ímëi im aneme ket ára nooka áman judíom buere yäura bíchápo jita béttesi machik ín yáalatukäu ínot téihuaka bétana. ²¹ Jamak áme násuk aneka kusisi ínel ín jíakä béchibo nee nätuala: “Énem nokta ínot jímmaala jume kókkolam jíabitenakeu ín súalë béchibo”, ti ín jíakä béchibo —tiahua jü Pablo.

²² Íkái jíkkajaka jü Félix, tüisi jünéaka Jesucristota súalnä béchibo tekípánoahuähui, íkái huemta bat tójjak ínel ámeu jíaka:

—Juka comandante Lísiasta äbo yepsak jübuane yúmalasi ä jíkkaijnake huaka at enchim nokähui.

²³ Huanäi jü Félix juka capitanta téjhuak júchi juka Pablota pattia nésauhueka, të licénciata ä nenki sáhueka jume ä täyame ä bínnakë béchibo, éntok ä aníanä béchibo.

²⁴ Chúkula jaiki taáhuarim huei, júchi áma yépsak jü Félix ä jubímaki, Drusílä téamtamaki. Áapo judíotukay. Huanäi juka Pablota núnutebok Jesucristota súalhuä bétana áu ä nok íaaka. ²⁵ Të juka Pablota jum lütüriata hué páman emo nühuamta

bétana au nokako, éntok jü emo yüihuamta bétana éntok taahuata yúmak, Diosta nokta yóret chúpanake bétana áu ä nookak, jü Félix guómtoka ínel au jiaahua:

—Simëe, ínapone kaa obisi anëtek, júchi enchi núnotebonake.

²⁶ Të jü Félix jü Pablótat boobíchaïhuii tómita ä makmáchileka yéä beb báreka; kíaliku élaka jíba ä núnotebonake áamak ettéjhua báreka. ²⁷ Guoi huásuktiriam siika junëli huéeka. Júnensu jü Félix gobernadorpo yeu siika, huanäi jü Porcio Fésto ti téhuakame áma tékiatek. Të jü Félix jume judíommak tüisi tahuá báreka jíba juka Pablota pereesopo tö siika.

25

Jü Pablo Féstota mámpo aneka judíom bétana áu nok-riay

¹ Huanäi jü Fésto áma yépsak gobernadorpo tékiata mabét báreka. Baij taáhuarim huei jum Cesaréapo Jerusaléniu bíchaa siika. ² Huämi jume tiöpopo tekípánoammeu nésauhueme, éntok jume judíom chë áma nok jíkkaijhuame, Féstotau yájjak Pablota nátuaka. ³ Huanärim bem huáatiäu emo yáaria nésauhueka au noókak, juka Pablota Jerusaléniu ä bittua sáhueka. Të jü bem éäu täbuiakai, böochim ä mëtebo báreka eiyai. ⁴ Të jü Fésto juka Pablota jum Cesaréapo peréesö tíiyai, éntok läuti jëla áman au huéé máchilë tíiyay.

⁵ —Júntuk —ti ámeu jiaahua— jume enchim násuk tékiakame ínomak sájak türinake jum Cesaréahui. Huákäi yoremta béttesi machik juënak yáalatuko árem ámanirem ä nätua.

⁶ Jü Fésto jum Jerusalémpo guojnaiki o guojmamni táapo jáni aneka Cesaréau nótek. Yokóriapo béja jum yäuchim jojóyëpo yejteka juka Pablota áman nütebok.

⁷ Juka Pablota áman kibákek, jume judíom Jerusalén bétana áma yájakaihuim au rúkteka nate chíkola au jáptek. Huanärim juebénak béttesi machik bétana ä nátuai, tem kaachin ä lütüria yáa máchiakai. ⁸ Jü Pablo éntok, au nok-riaka ínel jiaahua:

—Ínapo kaita béttesi machik yáala, kia judíom ley bėj-reka éntok kia tiöpota bėj-reka junne, éntok Césarta, Romapo yäutta, bėj-reka junne.

⁹ Të jü Fésto jume judíommak tüisi tahuá báreka, Pablota ínel jiaahua:

—¿Játchë kaa Jerusaléniu huee báare ámani juka nokta emo bétana huemta ín tü yáanakë béchïbo?

¹⁰ —Ímine Romapo yäurata bíchäpo aane —tau jiaahua jü Pablo—, éntok ímï ájaria lütula huëpo nokta ínot chúpanähui. Empo tüisi jüneiya judíom bėj-reka kaita juënak ín yáalatukähui. ¹¹ Jita juënak nee mëtebonakemta yáalatuk kaáchinne ä eria ín muknákëhui. Të kaita juka bem íno bétana nokäu lütüriatuk, kia jábe júne kaa lütüriata jípure judíom mampo nee ä tóijnakëhui. Kíalíkune juka Césarta, Romapo yäutta, áapörík nokta ínot chupäia.

¹² Huanäi jü Fésto jume huete yäurammak ettéjhuasuka ínel au jiaahua:

—Béjasë juka Césarta, Romapo yäutta, nokta émot chupäia, huáahuine enchi bíttuanake.

Jü Pablo rey Agrípata bíchäpo yeu tóijhuak

¹³ Chúkula jaiki taáhuarim huei, jü rey Agripa téame éntok Berenice ä jubíahua jum Cesaréau yájjak juka Féstota tebótua báreka. ¹⁴ Huämi binhua am anéi, jü Fésto juka reyta ettéjhuariak juka Pablota áma peréesotukä bétana ínel au jíaka:

—Senu yoreme imï jípuhua jü Félixta peréesopo tösikähui. ¹⁵ Jum Jerusalémpo nee anéi, jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme éntok jume yoiyötori judíommeu yäut jóarim apä bėj-reka inou noókak béttesi nokta nee at chupa sáhueka. ¹⁶ Ínapo éntok, ínel ámeu jiaahua, juka Romapo yäuraata kaa junëli ä boojóriä tíiya, jábeta ä mëtebonakëhui kaa bat jume ä nátuammak emo am pújba bíttuaka emo am

nok-rianakë béchïbo, jita béchïbo bem nātuahuähui. ¹⁷ Kíalíkune bempörim äbo yájak, kaa binhua boobíchaka yokóriapo jum yäuchim jojóyëpo yejteka juka yoremta áman nütebok. ¹⁸ Të huame ä nätua báreka yeu jáptekame kaítam huaka ín at érahuëu yeu buíssek. ¹⁹ Ál-la hua bem áa bétana nokäu kia hua bem Diosta tekípánäu béj-reka ä huë tíiyai, éntok senu yoreme Jesús téame mukúkamta bétana, éntok juka Pablota huákäi yoremta jiapsä tíä bétana. ²⁰ Ínapo éntok, ilë bënasi huëpo kaachin anmáchika juka Pablota temájek jum Jerusaléniü áapörík hueebare jáni tíaka, ámani juka nokta at chúpanä béchïbo jü at nokhuamta béchïbo. ²¹ Të áapörík juka Romapo yäutta, Augusto rey Césarta, nokta at chupä iä béchïbo, jíbane peréesopo ä jipu nésauhue áman Romáu ín ä bíttuäu tajti.

²² Huanäi jü rey Agripa Féstotau ínel jiaahua:

—Ínapo kéchá nok jíkkaij peiya íkäi yoremta.

—Türi, yoko jübuë ä nok jíkkaijnake —tau jiaahua jü Fésto.

²³ Yokóriapo béja jü Agripa éntok Berenice áman yájaka, yörisi machisi emo yáalamtaka yäuchim jojóyëu kíimuk jume sontaróu yäuchimmak éntok jume oóhuim puéblopo chë yörihuammaki. Huanäi jü Fésto Pablota áman nütebok.

²⁴ Ama ä nüpahuak, jü Fésto ínel jiaahua:

—Empo rey Agripa, éntok eme oóhuim im itomak aneme, imi aane i yoreme. Juebena judíom ä béj-reka inou nooka jum Jerusalémpo éntok ímí Cesaréapo junne, sootí jíaka kaa ä jíapsiria nésauhueka. ²⁵ Të ínapo kaita huaka béttesi machik ä mëtebonakemta at téuhuak, éntok áapörík juka rey Augusto Césarta, Romapo yäutta, nokta áachä chupä iä béchïbone áman au ä bíttua báreka tahuala. ²⁶ Tëne kaita juka tua lütüriata áa bétana hua nésauhumentau ín jiojtemachik jípure. Kíalíkune enchim bíchäpo yéä tójja, të emou tühua, empo rey Agripa, enchi ä temaijnakë béchïbo jita ä yáalatukä bétana. Béttesi machik ä yáalatukäu enchi at téakne ín au jiojte machik jípunake, hua nésahuemtahui. ²⁷ Bueitukne kaa ä lütüriale pereesota áman bíttuaka éntok, kaa jünee huamta nénkako jita bétana ä nātuatukähui.

26

Jü Pablo rey Agripata jíkkajäpo áu nok-riay

¹ Huanäi jü Agripa Pablota ínel jiaahua:

—Licénsiatë jípure em emo nok-rianakë béchïbo.

Huanäi Pablo jíkau mámtaka ínel áu nok-ria táytek:

² —Tüisine al-leiya em bíchäpo aneka, empo rey Agripa, ín ino nok-rianakë béchïbo, simeta huame judíom nee béj-reka nokäu bétana. ³ Chë jünene al-leiya, huaka simeta jume judíom boojoriau em jüneria béchïbo, éntok jita bénakut itom nau nok nássuähui. Kíalíkune em jíapsi yánti yécharika enchi nee nok jíkkaij íaaka emou nooka.

Jü Pablo jáchin áu ä nükäu bétana nookay, kee jee Diostau bíchaa jíapsi kúakteka

⁴ Sime judíom jüneiya ilitchika naateka jáchin ín ino nükähui, áme násuk aneka áman ín buiaräpo éntok buere joära Jerusalémpo junne. ⁵ Bempo ket jüneiya, éntokim ára yéu ä buisse ínel eäteko, jübua yötuka naateka jume parisérom béu ín éaihui, hua grupo itom religionpo chë júne Moiséjta nésahue páman au boojóriame.

⁶ Én éntokne imi yäurata bíchäpo yeu toij iäi ín boobíchá béchïbo, juka Diosta jume kókkolam jíabitetuanakëhui, jume itom yoiyöhuammeu ä nokákä bënasi.

⁷ Sime jume Israelta dóoce üusimmet yeu kat-riam huaka nokta yáata chúpëu boobíchaihui, kíalíkum juka Diosta yöre, éntokim at tekípánoa taáhuarit tukáarit naabúrujti. Én éntok, empo rey Agripa, ket jíba júkäi ín boobíchá béchïbo, jume

judíom nee nätuala. ⁸ ¿Jatchu eme kaa ä súale jáku juka Diosta jume kókkolam jíiabitetuähui?

Jachin juka Pablota bannaataka jume Jesucristota súaleme ä guok jájjaseihui

⁹ 'Ínapo bannaataka lútula huëpo tüisi ino ayúnake bénasi eiyai jume Jesús Nazaretpo jometa súaleme jíokot joaka. ¹⁰ Éntokne junëli am johuai jum Jerusalémpo. Jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme bétana útteata jípureka, ínapo juebénam Jesucristota súaleme cárceliu tójjak, éntok am súahuai júnene huame am súakame beu eiyai. ¹¹ Juebénasine jíokocham johuai bem súalëu am toij íaaka. Íkäine johuai simat jume judíom nau yayajäpo. Tüisine kaa huéeläpo ámeu omtei, kia jum puéblompo sékana buíaräpo jokäpo júnene am guokjájasei.

Jü Pablo Diostau bíchaa ä jíapsi kúaktekä bétana júchi nookay

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² 'Júnëline éaka jum pueblo Damascou bíchaa hueiyei, útteata jípureka éntok tékiata máktaka jume tiöpopo sacerdote tékiakammeu nésauhueme bétana. ¹³ Të jum böchi, empo rey, tua lútula kátekne machíriata téhueka bétana kom sikamta bitchak täata machiria béppa chë útteakamta, ino chíkola nee machíriakamta, éntok jume ínomak kateme chíkola. ¹⁴ Huanäite sime buíapo huáttek. Ínapo éntok, senuk téhueka bétana inou nokamta jíkkajak tua ín nokpo, hebreo nokpo, ínel jíamta: “Empo Saulo, ¿jatchíake nee guokjájase? Empöisë kökosi emo johua, juka buesta sísiguok buahuita témmü bénasi.” ¹⁵ Huanäine ínel jiaahua: “¿Jábesaë empo, Señor?” Jü Señor éntok, ínel júchi inou jiaahua: “Ínapone jü Jesús, jü em guokjájjasëhui. ¹⁶ Të kátë jachin éaka kikte, bueítukne ín nésauhui em jonákë béchíbo emou ino yeu machíriak, éntok juka én em bíchakäu bétana em noknákë béchíbo, éntok chúkula em nee bínnake bétana. ¹⁷ Énne huame kaa judíommeu enchi bittuanake. Huámëi mampo, éntok judíom mámpone enchi áma yorétuanake. ¹⁸ Ámeune enchi bíttuanak juka ín lütüria enchi am majtíanakë béchíbo, kaa jíba kaa ä täyaka bem jíapsinakë béchíbo. Huanärim kaa éntok Satanásta útteara bétuk emo jípunake, ál-lam Diosta éä páman kannake. Júnëlim nee súaleka hua bem juëna yáarikut jíokoritunake éntok jume Diosta bíchäpo tüisi tahualame násuk annake.”

Jü Pablo juka Jesústa téhueka bétana au nokákäu au chúpaktíaka nookay

¹⁹ 'Kíalíkune juka Jesústa téhueka bétana inou nokákäu chúppak, empo rey Agripa. ²⁰ Jume Damascopo anémmeune báchá noókak juka tü nokta Jesucristota bétana huemta, Diostau bíchaa emo an jíapsi kúakti sáhueka tühuata joaka jünakiachinakë béchíbo bem jíapsi kúaktilatukä bétana. Chúkulané éntok, jume Jerusalémpo anemmeu ä noókak éntok sime Judea buíaräpo anémmehui, álë bénasi huame kaa judíommeu junne. ²¹ Juári béchíbo jume judíom jum tiöpopo nee buissek nee mëbáreka. ²² Të Diosta nee aniä béchíbo jíbane at tekipánoa óusi éaka én tajti, juka tü nokta simemmeu nokaka, rikommeu éntok kia polóobemmeu junne. Káitane éntok ámeu nooka huaka jume profétam éntok Moiséjta nokákäu jíbba, jü ayúnakemta bétana. ²³ Bueítuk bempo juka Crístota jíokot máchirata bínnake tíiyai, éntok mukuka jume kókkolam násuk báchá jíabitenake tíiyai, éntok juka Diosta lütüria judíommeu ä noknákë tíiyay, éntok kaa judíommeu junne.

Jü Pablo juka rey Agrípata Jesucristota súaltua báreka nookay

²⁴ Júnëli juka Pablota au nok-riai, jü Fésto cháchayeka ínel jiaahua:

—¿Rokotuläe, Pablo! Huä buere jita em emo majtíä béchíbë rokótuläe.

²⁵ —Kanne rokótula, empo Fésto tua yörihuame —tau jiaahua jü Pablo—, ál-la jü ín nokäu tua lütüria. ²⁶ Imi aane jü rey Agripa sime juka huemta tüisi jüneriame,

kíalíkune kaachin éaka áa jíkkajäpo nooka. Lútüriapone áapörík simeta íkái jünériä tíiya, bueítuk jü ín áa bétana nokäu kaa jak éhuil yáari. ²⁷ ¿Játchë juka profétam nokákäu súale, empo rey Agripa? Ínapo jüneiya em ä súalëhui.

²⁸ Huanäi jü rey Agripa ínel au jiaahua:

—Jamake kaa jaiki nokiai juka Jesucristota nee sualmáchile.

²⁹ Pablo éntok, ínel au jiaahua:

—Tua Dios ínel éenake, ilikki nokiai éntok kia bürukuai junne, empo éntok jume huate én nee jíkkajame júne ino bënasi tahuánake, të kaa cadenammea súmataka, ál-la Jesucristota súaleka.

³⁰ Juka Pablota junëli jíak, jü rey kíktek, éntok jü gobernador, éntok Berenice, éntok síme huame áma jokáihuim. ³¹ Huanärim sékana bíchaa sájaka, nau ettéjhuaka ínel jiaahua:

—Ï yoreme kaita béttesi machik ä mëtebonakemta yáala, kia ä peréesotebonakemta junne.

³² Huanäi jü Agripa Féstotau júchi ínel jiaahua:

—Átä búttiä eiyei íkái yoremta kaa áapörík juka Romapo chë nésauhuemta nokta at chupa iaayo.

27

Pablo jum Romau bíttuahuak

¹ Jum Italia buíarau bíttua báahuaka jü Pablo éntok huate peréesom jü capitán Júliö téamta mampo jóahuak, hua Augústota batallonpo jometa mampo. Ínapo Lucas, Pablótamakne siika. ² Huanäite jum barco Adramítana teäu jomepo nuk sákahuak, Asia buiáarau bíchaa huátaktëpo. Aristarko éntok, ket itomak hueiyei, jü Tesalóncapo joome, hua pueblo Macedonia buíaräpo káttekäpo. ³ Yokóriapote jum puerto Sidonpo yájjak. Huämi Julio tüisi ä al-lériaka ä bitchak juka Pablota, kia huame ä täyäu bëkatana júne náasä huéenakë béchïbo ä licenciak ä aníanä béchïbo. ⁴ Jum Sidonpo yeu sájakate juka isla Chíprrë míkötana tösájjak, bueítuk jü jeka itom béj-reka hueiyei. ⁵ Jum Cilicia buiárahui, éntok Panfilia buiára beute jü bahue naabúrujti yeu sájaka jum pueblo Mírrä teäu yeu yájjak, Licia buíaräpo.

⁶ Huämi jü capitán senu barcota téuhuak Alejandriapo jometa Italia buíarau bíchaa huátaktemta ama itom jámu sauhue buoula itom huéria báreka. ⁷ Juebena táapote láuti jíba kateka, jíokot anpo jum puerto Gnídö beu yájjak. Ketune juka jekata itom béj-reka huë béchïbote puerto Salmón beu áman sájjak isla Cretä téamta kontiaka. ⁸ Júnëli juka jekata itom béj-reka huei júnete jíba boojohuai bahué mayóamak lópola. Júnensute Buenos Puertos téhuakäu yájjak, jü pueblo Laséäu kaa mekka káttekähui.

⁹ Júnëlite bínhuatuk, éntok béja kaa türiakai bahuepo boojó béchïbo, jume buere jékam béchïbo éntok béja sebe kíbakei. Huäri béchïbo jü Pablo ¹⁰ ínel ámeu jiaahua: —Eme oóhuim, ika boojóhuamtane kaa tüisi bitcha. Júkate barcota tärúnake éntok huaka áma huéria huamta junne, éntok ítapo júnete jamak itom jíapsi tärúnake.

¹¹ Të jü capitán juka barcota huéiamta chë nok súalei éntok juka ä átteakamta, jü Pablota béppa. ¹² Huákäi puertota kaa türiakäu jünériaka jum séberiaapo áma anbéchïbo, síme jëla áma yeu sákahuak junne türíanake tíiyai, jamak júne Feniceu yáijnake ti éaka, hua puerto Cretapo káttekäpo, huämi juka séberiaata pasároa báreka. Huäri noresteu bíchaa pújbaka káttek éntok suresteu bícha.

Jum bahuepo buere jéjekakame

¹³ Huanärim sur bétana juka jekata kaa útteaka huë béchïbo al-léaka emo boojómáchilek. Yeute sájaka jü Creta bahué mayóat kattáitek. ¹⁴ Kia lauti jëla buere

jeka Noréstë téame juka barcota útteaka béebaka, ¹⁵ ä huéria táytek. Atä béj-reka kaakun kat máchika kíal ä tójjak; huanäi itom nuk siika. ¹⁶ Jü ili isla Claudä téamta huamte sájjak, jekata kaa útteaka huépámani. Huanäite jiókot anpo juka ili canoata itom huíksakäu itou huíkeka barcopo jikáchä teekak. ¹⁷ Béja jikáchä téksukam huite buerémmia juka barcota nate chíkola nau súmmak kaa näikim ä huénnakë béchïbo. Huanärim jum sëéu Sírtë téäu emo kimumáchileka májhueka, jume velam búttiaka jekámak sájjak. ¹⁸ Yokóriapo jíba bénasi juka jekata útteaka huei, juka barcopo bem huériäu bahuéu kom huötiatáitek. ¹⁹ Baij taáhuata huei éntok, ítapo am aníaka juka barco átteata áma huériihuamta báau kom huötiak. ²⁰ Yuun jaiki táapote täata kaa bitchak, kia chokim junne, éntok juka buere jekata itom bébä béchïbote béja kaa yorem eiyai itom áma yorénake bétana.

²¹ Béja jaiki táapo kaa itom jíbuä tíaka jü Pablo áme násuk kíkteka ínel jiaahua:

—Eme oóhuim, chë türi eiyei eme nee nok jíkkajako. Katte jum Cretapo yeu sájakátek íkái jiókot máchiraata kaa bít eiyei, éntok huaka enchim huériäu jünem kaa tárü eiyei. ²² Të katem kom eiya, bueítuk ito násuk kaibu jábe muknake, tem juka barcota ál-la jíba tarunake. ²³ Tukábiak jü Diosta ángel inou yépsak, áapörík bétana inou jaatáka, hua Dios nee sáuhuemta bétana éntok hua ín áa béchïbo tekípánoähui. ²⁴ Huäri Diosta ángel ínel inou jiaahua: “Kátë jachin eiya, Pablo, bueítukë Romapo chë nésauhuemta bíchäpo yeu toijna, éntok emo béchïbotuk jü Dios síme jume barcopo émomak kateme bem kókko éäpo áma am yoretuanake.” ²⁵ Júnentuk, eme oóhuim, óusem eiya, bueítuk ínapo jü Dióstat eiya, éntokne jüneiya juka Diosta ángel nokakä páman ä lütüriatunakéhui. ²⁶ Të ál-late senu islau yeu biáktinake —ti ámeu jiaahua jü Pablo.

²⁷ Séjtuul tukáapote, béja guoi semáanapo boojóolataka, jum bahué Adriatico ti téhuaakapo jü jeká naa itom núnübuai, huanäi tukáa násuk huei jume barcopo tekípánoame jünëak bahué mayoau itom yeu yáijböhui. ²⁸ Huanärim juka báta jáimu mekka kömiakäu jünéria báreka ä jünaktek. Huanäi treinta y seis métrotukai. Júchi huam jëla katékam júchi ä jünaktek. Huämi éntok, veintisiete metrota jípurey. ²⁹ Huanärim májhueka jü barcota jita tetau tajti máchileka, naiki anclam barco chobe bétana huéeme kom huötiaka jáptek. Huanärim májhueka noita júne machútua peiyai. ³⁰ Jume áma tekípánoame éntok, jum barcopo yeu kat báreka eiyai. Kíalikum juka ili canoata báau kom jímma báarei, jume anclam barco kóbapo kateme kom huötia báaremcha aneka. ³¹ Të jü Pablo juka capitanta téjhuak éntok jume ä sontaróahuam, ínel ámeu jiaka:

—Ímëi yorémem kaa jum barcopo tahuak, eme kaibu áma yorénake.

³² Huanäi jume sontarom jume huitérim ili canoata ámei huítetuatuakäu chúktiaka báau kömä tátabek.

³³ Marikaróapo béja jü Pablo símem téjhuak am jíbuä sáhueka. Ínel jíaka:

—Béja guoi semána huéiye eme kaa al-léaka kócheka, éntok kaa enchim jíapsiläpo jíbuäka. ³⁴ Nóitem jíbuä. Útteatem nüye kaa kókko bárëteko. Óusem eiya. Júnëäm kaibu jábe ímï báapo muknake.

³⁵ Júnëli jiausuka jü Pablo huépul páanim nüka Diostau nokak ä baisáuhueka símem bíchäpo, éntok am rébektiaka am buätáitek. ³⁶ Huanäi síme óusi äka ket jíbuätáitek. ³⁷ Síme ítapo jume barcopo nau katéihui guoi ciento setenta y séistukai. ³⁸ Chúkula bem jóboäpo núkisi jíbuäka, jume tiríjkomim bahuéu kom huötiak barcota kaa béttesi huénnakë béchïbo.

Jü barco jum bahuépo kom kibakek

³⁹ Yeumatchuk jume barcopo tekípánoame juka buíata bitchak, kaa ä täyaka jachin ä téhuaakähui. Tem juka bahué komíata see päriata jípuremta bitchak. Huanärim

áman bíchaa kat báreka taahuak, barcota ára áman emo rúktia máchileka. ⁴⁰ Jume huiterimim chúktiak jume ánclam ámey chákaihuim, huanärim jume anclam báapo tö sájjak. Jume barco timónimim yarajtiak ámey ä kúakúaktiahuähui, éntok jume velam bat huéeme jikau huíkkek. Huanäi jü barco bahue komiata mayoau bíchaa huée táytek. ⁴¹ Të jum báata au nánkëu bíchaa siká, huämi jü barco kobba sëepo tútteka béja kara huéeka taáahuakk. Jume máarem éntok, juka barco chóbeta chíbela jámtiak. ⁴² Huanäi jume sontarom jume peréesom suabábarek kaa yéu am bajúm iaaka, am tennimáchileka. ⁴³ Të jü capitán juka Pablota ä jínëubaré béchibo kaa licénciata nénkak, ál-la am téjhuak jume ára bajúmeme noita báau emo huötiaka mayoau emo am jínëutuanake tíaka, ⁴⁴ jume huátem éntok, tablámme yeu bajúm sauhue éntok barco kuta kóttilammechi. Júnélite sime yeu bajúmeka áma yoórek.

28

Jü Pablo jum isla Maltä teäpo yeu yepsaka áma aaney

¹ Béja sime áma yorésuka, jünëeak juka íslata Malta ti téhuaakähui. ² Huame áma joomem al-léaka itom mabétak. Sejchúktim bueürum itom náariak sébë tíaka éntok yúkë tíaka. Huanärim sëmëm itom tájimmeu rukti sauhue itom sukäu iaaka. ³ Huanäi juka Pablota kuta huakíam nüka taijpo ä tóttöai, jü bakot tüisi jóguokame tatájaka áma yeu huánteka mampo ä këka at chäka taahuak. ⁴ Jume áma joome éntok, juka bakotta Pablótat mampo chákamta bíchaka ínel nau jiaahua:

—Ï yoreme jiba tua yore súaleero. Bahuepo kaa muukuk, të jü Dios ä yáari béchibo kaa ä jíapsi íaa.

⁵ Të jü Pablo táijpo au tátakeka juka bakotta áma kom tátabek éntok kaachin aika. ⁶ Sime at suuhuai ä mam baijmáchileka. Tem binhua at suaka, kaachin ä ayúi, tábuiasi eetáitek. Jukam Pablota dios tíyai.

⁷ Huämi kaa mekka senu yoremta buíam tókai, Públiö téamta buíyam. Áapo huämi islapo nésauhuei. Huäri tua al-léaka itom mabétak, éntok tüisi itom aníak baij táapo. ⁸ Júnaksu éntok, jü Públiota átchay taijhuécheka bökai éntok kökoa disentériä téamtai kökoreka. Huanäi jü Pablo áman ä bíchiseka siika. Ä bíchaka, Diostau buanaka choápo áa béppa ä mámték türiak. ⁹ Íkäi jünériaka jume huate génte kökoreme islapo jóakame au yaij táitek; huanärim türiak. ¹⁰ Huanärim tüisi itom yöreka itom bitchai. Chúkula júchi itom saka báareyim símëta huaka böot béchibo itom huáatianakeu itom miikak.

Jü Pablo jum buere joära Romau nüpahuak

¹¹ Béja baij metpo jum islapo anékate báau huáttek senu barco áma séberiatá pasároakäpo. Áapo Alejandriápo jométukai, jume diósim Cástor éntok Póluxta titéhuaakame señaalim huériali. ¹² Jum puerto Siracúsä ti téhuaakapote yeu yájjak. Huämite baij táapo anek. ¹³ Huämi éntokte boula sájjak jiba jü bahué mayóamak lópola jum pueblo Reegiö ti téhuakäu tajti. Yokóriapote béja sur bétana jekriahuak, júchi machukte béja jü pueblo Puteóli ti téhuaakapo yeu yájjak. ¹⁴ Huämite huate hermáanom téuhuak. Huámëi itom áma tahuá sauhuei senu semáanapo. Chúkula béjate Romáu bíchaa sájjak. ¹⁵ Jume hermaanom Romapo aneme béja nokta mabet-latukay, itom áman katë bétana. Kíalikum itom nankíríka sájaka jum pueblo Foro Aapiö teäpo ito bea aaney, huate éntok, jum Baij Tabérnam teäpo. Jü Pablo am téaka tüisi Diosta baisáuhueka taahuak éntok óusi ëak. ¹⁶ Jum Romáu yáijhuak jü capitán jume peréesom jü sontaró yäutta mampo jóiyak. Të juka Pablota sékana tójjak áapolaik áma annákë béchibo, huépul sontarota ä suáyatuaka.

Jü Pablo jum Romapo judíommeu nookay

¹⁷ Baij taáhuareka áma yebíj-lataka jü Pablo jume judíom Romapo chë yörihuame nau núnotebok. Nau am yájak, ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo kaita jume judíom bėj-reka yáalataka, éntok kia bannaataka itom yóiyöhuam boojóriäu bėj-reka junne, jíbane jum Jerusalémpo peréesotehuaka romáanom mampo yéchahuak. ¹⁸ Huanäi jume romáanom ínot nátemajeka nee búttia báarei, bueitukim kaita lütüriata ínot téuhuak nokta béttesi ínot bem chúpaka ín mëtunakëhui. ¹⁹ Të jume Israelitam katim báreka taahuak. Kíalíkune juka Romapo chë nésauhuemta nokta ínot chupa ïaka nookak, kia kaita béchïbo ín naciön nátuamáchik junne. ²⁰ Júnel béchïbone enchim núnotebok enchim bit báreka éntok enchimmeu nok báreka; bueituk ítapo jume Israelítam boobícháu béchïbone imi cadenammea súmataka jípuhua.

²¹ Huanärim ínel au jiaahua:

—Ítapo kaita jiösiata Judea bétana huemta mabet-la emo bétana nokamta, éntok kaabe jume judíom itomak huéerim huannäbo äbo yáij-lame kaita juénak emo bétana nooka. ²² Enchite nok jíkkaij peiya jachin em éäu jünéria báreka, bueitukte jüneiya símekut ï bemela yore majtiahuamta bėj-reka nokhuähui.

²³ Ä nok jíkkaij bárekam taáhuata ä yéchariak. Taáhuata yúmak, juebena génte áma nau yájjak jum Pablota anéïpo. Huanäi kethuéi naateka kúptëu tajti ámeu noókak jachin juka Diosta im buíapo nésaunakëhui. Moiséjta ley bétana ámeu noókak, éntok jume profétam jiojtekäu bétana, Jesústa jü Crístotukähui, jü Diosta yeu púari, am súal ïaaka, éntok im buíapo ä nésaunake bétana. ²⁴ Huate juka Pablota nokákäumak al-léaka taahuak, huate éntok, kaa ä súalei. ²⁵ Júnëlim kaa nánancha bem éä béchïbo sáka táitek. Huanäi jü Pablo ínel ámeu jiaahua:

—Ammäli jiaahua jü Espíritu Santo juka profeta Isaíasta ínel jiáutuaka jume itom yóiyöhuammehui:

²⁶ Amanë sika ï gentetau ínel jiaahua:

Jíbem ä jíkkaijnake jiöbe eme, të kaa at jünéaka;
akém ä bínnake jiöbe, tem kaa ä súalnake.

²⁷ Bueituk bempo kaa at jünee báreka eiya.

Emom naka páttiak kaita jíkkaij báreka,
éntokim kúpek kaita bit báreka,
kaa am jíapsi kúakteka ín am jínëunakë béchïbo,
tiahua jü Espíritu Santo.

²⁸ Jüntukem jünéaka taáhua eme, én naateka pujbau bíchaa juka yore jínëihuamta Diosta bétana huemta jume kaa judíom béchïbotunakëhui. Huámëi ál-la al-léaka ä mabënnake.

²⁹ Juka Pablota ínel jíak, jume judíom sájjak juebénak nau noksákaka ïäri bétana.

³⁰ Jü Pablo jum kári ä reu jínulapo guoy huásuktiapo aane. Huämi síme jume ä bít báreka áu yayájame al-leaka mabetay. ³¹ Síme licenciata jípurey, juka Diosta ím buíapo nésaunake bétana kaabe ä táktiriay.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Romanommehui

Pablota ámeu teboterim

¹ Ínapo Pablo, Jesucristota nésahui joame, apóstoltu iaahuaka núnuri. Jü tü nooki Diosta evangelio ín noknakë béchibone yeu púari.

² Dios ínel ä yáa rókaka nok-latukay, jauhuey naateka jume ä profeetam huämi, juka huépülsi huëpo Diosta bétana ä jiojtekä pámani, ³ ä Üusihua bétana, itom Señor Jesucristo, rey Davidtat yeu simlame. ⁴ Huanäi Dios ä täyatebok; junëli tua Diosta ä Üusitukähui, úttiärata jípureka, Espíritupo huépülsi huëpo áu ä nükä béchibo, entok kókkolam násuk ä jíabitekä béchibo. ⁵ Jesucristota huámtä mabet-la juka kaa náksi tühuata apóstolimtu sáyhuakä. Huanäite béja íkäi síme ániapo anemmeu noknake, ä nésahui súaleka am yáanakë béchibo, ä téhuam jíba yöreka. ⁶ Huámë násuku eme két áma näikiari, Jesucristota áttiamtu iaahuaka.

⁷ Síme eme jume buere joära Romapo aneme, Diosta nákéhuim, Diosta nésahui huépulta bénasi jíba joaka núnurim, jíapsi béchibo yeu púarim: Diosta kaa náksi tühua entok yánti jíapsihuame enchim béchibotunake, Dios itom Áchay bétana huéeme entok jü Señor Jesucristota bétana.

Pablota Romau nóiti péähui

⁸ Kaita bát jee enchimmeu nokaka juka ín Diostane baisau báare, Jesucristota huám ámani enchim bétana nokhuamta. Béja símekut jíkkaij-ri, juka jáchin tüisi Diosta enchim súalëhui. ⁹ Dios Áapo jüneiya, chíkti ín jíapsimak áa béchibo ín tekipanoähui, jü noki ä Üusi bétana huémta chíbejtiaka, entok Áapo két jüneiya, kaa chükteka enchim béchibo oraciompo Diostau ín nokähui, Áaporikúu bícha. ¹⁰ Áune ä nétane, áapo ínel éateko nee ä máknake, ín áman huéenakë béchibo, entokne al-leaka áman yebijnake jum enchim anëhui. ¹¹ Bueitukne tüisi enchim bít péiya, juka Diosta bétana ín mák-ri enchimmet ä chíbejtia báreka, juka enchim mabet-läu chë júne tútti enchim át jíapsinakë béchibo. ¹² Júnëlituk jü jáchin juka Diosta enchim súalëhui huépülsi náu tahuanake, enchim béchibo júne türinake entok ínapo júne al-leaka tahuanake, juka Diosta enchimmet yáakäu bíchaka.

¹³ Íkäi éntokem két jüneriapo yúmala, hermaanom, búrusine áman enchimmeu huéé báreka eiyay, enchim násuk tekipanua báreka enchim ä bít iaaka, jáchin machisi juka Diosta ínomak anëhui, jume kaa judíom násuku júne két ánëli. Të én tájti obiachisi ínobia chätula, enchimmeu ín huéenakëhui. ¹⁴ Jume griegommehui entok kaa griegommehui, jume tüisi jita täyammehui entok jume kaa jíösia täyammehui, úttia ín ámeu noknakëhui, juka Diosta nooki. ¹⁵ Júnëlem jüneiya, ínapo ál-lane béja läuti jëla áman ä noknake, juka bemela nokta Diosta bétana huémta enchimmeu kétchi, Romapo joakammehui.

Jü evangeliota úttia

¹⁶ Bueituk íri noki bemela Diosta bétana huémtayi kanne áy tiihue, bueituk íri Diosta úttiära, símeta béppa. Jábetaka junne ä súaleme áy jínëutunake, jume judíom bátchu, chükula éntok jume griegom kétchi. ¹⁷ Íri noki Diosta bétana bemelasi huéeme itom ä téjhua, jáchin Diosta bíchápo kaita kulpaka itom tatahuähui: tua bát huëpo ä súalhuä pámani, entok júchi ä súalhuäpo huämi, juka

jiõjterita jiäpo bénasi: “Të jü lütüriata joaka jiäpsame Diosta nokibet ä ea béchïbo jiäpsita jïpunake.”

Yoremta kaa tü jiäpsekähui

¹⁸ Dios téhueka bétana ä ómtira bíttebo, jume síme Diosta béj-reka jiäpsammehui, bueituk jume yoremem kaa türik huéetuaka, jukam lütüriata kaa boojotua, juka kaa tíuramak náu ä kütiaka. ¹⁹ Bempom huitti jüneiya, juka Diosta lütüria ják áman huéhui. Dios machisi ámeu áu yeu buíj-la. ²⁰ Bueituk kálajkosi bíttu jiõbe, síme jita kara bíttume ímï ayukame Diosta áttiari: jü jïba béchïbo Diosta úttiära, entok jü Dios tua ájãria jïba béchïbo jiäpsame. Kálajkosi maachi, jü Diosta jáchïnakähui, ániata ä yáakãpo huämi. Huäri béchïbo, “katte Diosta bitcha”, ti jünem kara jiaahua. ²¹ Júnëli Diosta tatäyalataka jünem, katim ä yöreka ä úttilek, ä Diostukä pámani, entokim kaa ä baisauhuek junne. Jü ili bem jita täyãmakim emo buérialék; jü bem jiäpsihua entok bem éäü jïba jo báarey. Huäri béchïbo bem éeri kaa machiriata jïpureka taahuak. ²² Tüisi emo jita täyaleka, junëli éakasum kaa susuaka taahuak, ²³ entokim juka Diosta lóoria kaa yuyujtumta kara bíttumta bem kóbapo yeu ä huíkeka ä yáuhuak, entokim ímï buíapo jometa bénasä yáuhuak. Huanärim huikitta bénasä yáalataka ä Dios tíiya, náikim guókekamta entok bakotta bénasi junne kétchi.

²⁴ Huäri béchïbo jü Dios chïcha máchiriau bíchaa am sákatuak, tiusi máchiraata bem yáa bárëu bícha; bem takahuam júne kaa yöreka jájanam juénasi náu aayuk. ²⁵ Jü Diosta lütüria ára nókichiata béchïbom ä nakuliak; jüri ámeu chúppuk, ímï buíapo yáaritau bem tochokteka ä yöreka entok ä úttileka, juka símeta yáalata júne yöri máchika; jüri Dios béja jïba yúu huásu-huásuktiapo jiäpsaka yörihua. Júnentunake.

²⁶ Huäri béchïbo Dios tiusi machikuu am tójjak. Bem jáamuchim júne kët täbuiasi emo nü táytek; jáamuchimtaka jünem jáamuchimmak emo náyotek. ²⁷ Jume yoremem júne kët ánëli, bem jáamuchim tójaka, áme bénasi oohuimmakim totó táytek, tiusi máchiraata náu joaka. Huäri béchïbo bem takahuapo jüri ámeu yeu chúppuk, sékãna böot bem kuaktekã béchïbo.

²⁸ Bempo béja juka Diosta omot yéchaka, kaitam Diostamak jünëria báreka taahuak. Huanäi jü Dios béja am kóba rókotek, kaa huéchiasi jita am yáanakë béchïbo am tójjak. ²⁹ Jü kaa lütüriay símekut tápunika, kaa emo jub-lataka kíal náu anhuameyi, kaa tiurayi, tómi péé mukiayi, kaa yore jiolihuumtayi, áapolaytu báaremmyayi, yore súahuumtayi, náu nássuahuumtayi, ára nókichiayi entok áu íaahuumtayi. ³⁰ Jábetachim kaa tüisi nooka, yorem júnnaale; ilitchisi jünem kaa Diosta bétana nokhuamta jikkaj báare; karam jotu; símeku bempo jïbatu báare; emom buérialék, kaa türik yáa báreka jïbam éiya; katim bem áchayim nok jikkaja; ³¹ bem éäpom jïba an báare; katim emo jünëe johua; kaabetam nákke; námakakim jiäpsek; kaabetam jiokolë. ³² Tüisim jüneiya, Diosta jauhueeka juka bétte nokta ámet chúpanakëhui, juka kókkohuamta áme béchïbo náikiatukähui, síme kaa türik joame béchïbo; júneltaka jünem jïba ikärim símeta boojoria, entokim kët ámemak al-leiya, íkãi jita am joayo.

2

Diosta yäura lutüria yoremtat chüppe

¹ Huäri béchïbo empo kaitachë jáhuiteka emo yeu huíknake, empo yoreme jábetaka junne. Empo täbuik sútuay emo yuktituame, täbuikut nokta chúpaka, émpë kët emo béj-reka ayunake; éntoke kët áa bénasi aane. ² Íkãite jünëria: Dios áapo lütüriata jïpureme bétte nokta ámet chúpanake, jume kaa ál-la machisi íkãi símeta joammechi. ³ Én éntok empo, íkãi jita joame entok nokta huatemma

chúpame entok áme Bénasi aneme, ¡kaibë ä guójanianake, juka Diosta yáurau enchi yeu kéchanakëhui! ⁴ ¿Jachë kia kaitapo emo ä bittua juka Diosta úttesi yore ä jiokolëhui? Tebe tiempota enchi mákka, enchi jíapsi kuakti iaaka, kaa bamsipo enchi huéria enchi jiokoleka. ¿Jukarë empo kaa júneria? ⁵ Të juka námakak em jíapsekä béchïbo, karë emo jíapsi kuaktia junne; emochë náchá yétcha, juka Diosta ómtira; huári béja emo béchïbo kaa türinake júnaköri, juka taahuarita yúmako, Diosta bétte nokta ímï ániata béppa chíbejtiahuako, entok ámani juka Diosta lutúria yeu machiako, júnakoy béja símem Diosta yáurau yeu am jábuhahuako. ⁶ Ámani béja síme hueuhuëpulaka núnuhuakä béjtuana, jita bénak bem yáakäu bétana. ⁷ Jíbapo béchïbo jíapsihuamtam mabetnake, huame jíba tühuata joaka jíápsakame. Huamëi béja juka lóoriata jaria, entok Diosta bétana yörihuamta entok yü tütti jíapsihuamta. ⁸ Të Diosta ómtira entok jü bétte noki ámeu ayunake, jume kaa báreka Diosta béj-reka jíápsammehui. Ímëri juka lútúriata kaa huáatiaka, kaa emo tóij báareme. ⁹ Jiokot anhuame entok kókosi éhuame áme béchïbotunake, síme jume yoremem kaa türik joammehui, jü judíota béchïbo bátchu, huanäi jü griego kaa judíota béchïbo kétchi. ¹⁰ Të lóoria entok yörisi machika entok yánti jíapsihuame ayunake, jume tühuata joame béchïbo, jü judíota béchïbo bátchu, huanäi entok jü griego kaa judíota béchïbo kétchi.

¹¹ Bueítuk jü Dios kaabeta chë áma nákke; símem nánancha éria. ¹² Bueítuk síme juka Moiséjta ley kaa jípureka jiöbeka kaa tüisi ayukame, junëlim kaita leyta jípureka jiokot noki bétteka ámet chúpapunake; entok síme juka Moiséjta ley mámpo jípureka kaa ä jíä páman ayukame, júri leyta béchïbom két jum Diosta yáurau yeu tóijna. Huanäi noki béttesi ámet chúpapunake. ¹³ Bueítuk katim tü yóremem juka Moiséjta ley bem jíkkajakä béchïbo, ál-lam juka Moiséjta ley jíä páman bem anë béchïbo; júmëi júnen tü yóremem, Diosta bíchápo. ¹⁴ Maasu ëni jume kaa judíom, katim ä täya, juka Moiséjta ley. Júnentaka junne, bem jíápsipom ä jípure, juka leyta bempom ä leyek. Íari béchïbo, juka leyta kaa täyaka junne, bempo béchïbom ä jípure, juka leyta. ¹⁵ Júri ley béja machisi ámet aayuk, bem jíápsimmet jiojtetaka. Huári ínel bem jíápsipo ámeu nooka, jáchin juka leyta jíä páman bem ayunakëhui; entok juka tühuata bem am jonakëhui am téjhua, ¹⁶ taahuata yúmako, juka Diosta ä yáurau am núnuko, Jesucristota huám áman juka yoremtat éhuil ayukamta yeu buíjhuayo. Íri bemela noki ín nokähui, Jesucristota bétana huéme, áu chúpunake ín jíakä Bénasi.

Jume judíom entok jü Moiséjta ley

¹⁷ Én éntoko empo em judíotukä pámani, jü leytat jibë chäka, kaitat obisi éaka, huanäi éntoke Diostat emo úttile. ¹⁸ Éntoke tüisi ä júneria, juka Diosta jak áman ä huáatiähui; leypo ayukamta éntoke tüisi ä majtiari; juka áma türik jíbe áma yeu púhua. ¹⁹ Yantelake kaitat jáchin éaka jume lilipimmeu bát emo kécháalataka emo júne am huiksimë tíiya; jume kaa machiku anemehuë emo machiriä tíiya; ²⁰ emoë am majtiä tíiya, jume kaita täyame, jáchin emo am ujúnakëhui, jume ili usimmehuë maejtro; símeta juka lútúriata leypo ayukamtë emo ä täya tíiya, jáchin ä órekähui. ²¹ Huanäi empo júkai joame, tattäbuim majtiame, ¿jatchiakasë empo kaa emo majtia? Empo chë ínel jinabakka: kaabetë ékbua nésahue; ¡empo éntok ékbua! ²² Empo chë ínel jiaahua: jubekame ö kunakame kaabe täbuimak entok jíápsinake. ¡Empo éntok em jubi täbuimak bäitattähua! Empo chë jume huate Diosim kaa emo súalë tíiya, kaabeta éntoke juka itom Dios béppa yörisi machi tíiya; ¿jatchiakasë júntuk tiöpopo ayukamta ékbua? ²³ Empo leytat emo buérialame; ¡én éntoke juka leyta kóttiaka kaa ä jíä páman aneka, Diosta junneriatebo! ²⁴ Huári béchïbo ínel jiojteri: “Jume kaa judíom Diosta béj-reka nonoka, enchim junëli anë béchïbo.”

²⁵ Türi judíotaka circuncisiónta jípureme, juka leyta nesahui joame; të juka leyta nesahui kaa joame; jü judíotaka circuncisión kaitapo Bénasi tahuanake. ²⁶ Jümü huám huéiye, jü kaa áu circuncidaroolataka juka leyta nesahui joame, juka áu circuncidaroolamta Bénasi tahuanake. ²⁷ Të hua takaapo kaa áu circuncidaroolataka juka leyta nesahui joame, áapo enchi suntuay yuktianake, bueítuk empo circuncidarooataka juka leyta éä páman kaa aane. ²⁸ Kaa tua judíopo näikiaripo yúmala, hua ä takaahuapo béppa jita át yáariari; júnentaka junne, kaa circuncisión jü jita takat yáari. ²⁹ Huä tua lütüriapo judío hua ä jiápsipo ä huéria, juka judíotuhuamta; entok jü circuncisión chë néshueme jü jiápsipo aayuk, kaa kía leetrata jiä pámani, ál-la Espírituta ä yáakä pámani. Kaa jábe yoreme ímí buíapo jometaka ä yosire, të áapo jü Dios ä úttlnake.

3

¹ ¿Jítasu jüntuk áma téunake, seenu, ä judíotukä béchibo? Jume circuncisiónta yáariarim, ¿jita tühuatasum áma bínnake? ² Tüisi juebenak tühuata; jáchin huéy junne yölatakam kaate, jume judíom. Maasu éni tua lütüriapo, bempörim bétana huéiye, jü Diosta nooki. ³ Jü kaa bem Diosta súalekä béchibo, ¿jachu kaitapo ä tahuarianake jáni, juka Diosta itomak türiakähui? ⁴ ¡Ee! ¡Kaibu ínel huéenake! Ál-la Dios juka lütüriata hué páman jíba annake, jume yoremem ára nókichika jiápsay junne. Huári béchibo ínel jiojteri:

Em nokähui jáchin huéy júne jíba lütüriataka yeu huéenake;
jábeta enchi nátuay junne, jíbe yölataka tatahua.

⁵ Jü itom kaa tüisi anëu Diosta lütüria jikau chatchätek, ¿jáchisute jüntuk jiaunake? ¿Jachu Dios kaa tüisi ane jáni, itom yäura bíttuaka? (Kíane yoremta Bénasi nooka.)

⁶ ¡Kaa júnentunake! Täbuiasä huéenakeyo, ¿jáchisu jüntuk am yäura bíttebonake, jume ániat jiápsame?

⁷ Të jü ín ára nókichiy Diosta lütüria símek béppa jikau ä huéenakey, ¿jatchiaka jüntuk ín kaa tühua béchibo bétte noki ínot chúppe? ⁸ Ä junëlitunakey, kaa tühuatate yáanake, tühuata itou yebijnakë béchibo. Inëlim jiaahua, jume nee nátuaka nokame, ínëlitukne täbuiasi huatem majtia. Ímëri nee nátuame bétte noki ámet chúpise.

Kaabe tü yóreme ímí ániapo

⁹ Huanäisu, ¿éni? Ítapo jume judíom, ¿jachute bempörim béppa chë júne tühuata jajamla? Eë; kaa junëli huéiye. Béjate huitti ä nok-la, jume judíom entok jume kaa judíom símetakam ímí buíapo juka kaa türik ayukamta úttiära bétuk huáttila.

¹⁰ Bueítuk ínel jiojteri:

Kaabe, kía huépülaika junne, kaa lütula jiápsa;

¹¹ kaabe tua juka jünee huamta kaa jípure.

Kaabe kía ä éäpo juka Diosta jariu báare.

¹² Símetaka juka böota öbiala;

huépülaik Bénasim kaita béchibo tuttürikam tahuala;

kaabe juka tühuata jo báare;

kía huépülaka júne kaabe ják aane.

¹³ Jü bem kutänauhua hua ánima mäari guójoria étaporita benna;

bem níniyim ára nókichyata nooka.

Bem tempo huáijhua éntokim juka áyakam jóuhuota ërialataka ä jípure;

¹⁴ jü bem teni jü noki béttesi jiamtay tápuni entok chibusi machikoayi.

¹⁵ Jume bem guókim júne bamseka téttene, yoremta ójbo guötiaboka;

16 jü bem kökosi ayunakëhui entok bem siroksi tahuanakëhui, jum böot ámebia aayuk.

17 Jauhuey jünem kaa juka yánti jiápsihumta täyak, jum bem böochi.

18 Katim Diosta májhue, jauhuey junne.

19 Tëte tüisi jüneiya, sime jü leyta nokähui, jume leyta hétuk jiápsammeu nooka, simem nok páttia báreka. Huanäi sime ánia Diosta héte noki hétuk kóm huáttinake. 20 Júnëli kaabe áu tü yóreme tíanake, Diosta bíchápo, kía juka leyta já páman aneka. Bueítuk juka leyta béchibote jüneiya, jita ínel kaa türiakähui, Diosta bíchápo.

Diostatte eaka jínëutunakete

21 Të ëni, Dios itou yeu ä buíj-la, juka Moiséjta ley kaa áma näikiaka, jáchin juka yoremta tü yóremtaka ä tahuanakëhui. Jü Moiséjta ley entok jume profeetam júne ä nok-la, junëli ä huéenake tíaka: 22 jume Jesucristota súsualekame tü yóremtakam tatahua, Diosta bíchápo. Ínëli kaabe áma yeu púari. 23 Kaa tühuata simem yáakä béchibo, simetakam yeutana pákun tathuala, Diosta lóoriapo. 24 Kaitate béjtuaka tü yórempo näikiahuak, Cristo Jesústa huämi, kaa tühuata yáalataka junne. 25 Dios, Cristo Jesústa áma yeu púuhuak, ä ójbo ä guötianakë béchibo entok junëli itom jiokorek. Én éntokte Diosta súaleka juka yore jiokorihumtate jajamnake. Dios ínëli itom ä bittebo báarey juka tü yórempo itom näikiahuäu juka kaa türik bannaataka itom yáakäu át itom jiokori báreka. 26 Ímëchi taahuarimmet itou yä machiria báare, juka tü yórempo itom näikiähuähui. Júnëli Áapo lútula entok lütüriata áttiak; ínëli jume Cristota súaleme tü yórempo am näikia.

27 Én éntok jü yoreme, ¿jitaysu jüntuk áu buérialinake, Diostau bíchaa? ¿Kaitapo taahua! ¿Jíta béchibo? Kaibu juka Moiséjta ley nesahui itom yáakä béchibo, jauhuey junne, ál-la itom Diosta súsualekä béchibo. 28 Ímí chúppe: Jü yoreme Diostat éaka tü yórempo ä näikiahua, të kaa juka ley nésauta ä yáakä béchibo.

29 ¿Jachu Dios jume judíommeu jíba Dios? ¿Jachu kaa jume kaa judíom két ä Diosek? Lútulay, jume kaa judíom két ä Diosek. 30 Bueítuk Dios huépülay jíbba. Entok Áapo jume ä súaleme tü yórempo am näikia, jume circuncisiónta jípureme entok jume kaa ä jípureme. 31 ¿Huanäi itom ä súalë béchibote juka leyta kaitapo johua? ¡Ee! Al-la Cristota itom súsualekä béchibote juka leyta chë jünete yúmalisi ä chuppa.

4

Abrahamta ejemplo

1 Huanäisu, ¿jítasu jájamek jáni, jü Abraham itom bannaataka kateme áchayhuari? 2 ¿Jachu jü Abraham tü yóremetuk jáni, tühuata ä yáakä béchibo? Júnëlituko jitay áu buériali mátki, të kaa Diosta bíchápo. 3 Bueítuk ínel jiojteri: “Abrahamta, ä súalekä béchibo, Dios ä tutüreka ä bitchak.” 4 Én éntok jü tekipanukame kaa mikpo nanäikiahua, të ál-la ä huikiriahuäpo sisime, jü tékkil. 5 Të juka kaa tekipanukamta, kía ä súsualekamta türiipo ä tatahuaria. Júnëli Áapo Dios tü yórempo ä näikia, juka yoremta kaa türik yáakamta junne. 6 Jü rey David két ä ettejoa, jáchin juka yoremta juka yúmalasi al-leehumta jajamnakëhui. Júkái béja jü Dios lütüriata ä yáakä bénasi ä mabeta, kaita tékilta jita ä yáatuakari. 7 David ínel jiaahuak:

¡Yúmalasim al-leehumta jípunake, huame bem kaa türi yáarim tuchariahuakame, entok bem kaa tühua yáarim lomti páttiriahuakame!

8 ¡Yúmalasi al-leehumta jípure hua yoreme,

jume ä kaa türi yáarim jü Señor kaitasi am tatahuariako!

⁹ ¿Jachu iri junëli huéeme, jü yúmalasi al-leehuamta jípuhuame jume emo circuncisiónta mák-lame béchïbo jïbba, ö jume kaa emo circuncisiónta yáarialame béchïbo kétchi? Bueïtuk ínel jiaula, juka Abrahamta ä súsualekähui, jü Dios tüisi ä tahuariak kía junëli ä ayukä béchïbo. ¹⁰ Të, ¿jauhueysu junëli ä näikiriahuak? ¿Jachu circuncisiónpo anekari, ö ketune kee circuncisiónta mákhuakari? Kee ä mákhuaka jü Dios tü yórempo ä näikiriak. ¹¹ Chúkula béja Abraham circuncisiónta yáariahuak, señalta bénasi. Júkai séñakay, juka Diosta tü yórempo näikiatata ä mabetak, ä súsualekä béchïbo, ketune kee circuncisiónta mákhuakari. Júnëli béja síme ä áchayeka tahuanake, jume Diosta súaleme. Ánëli Dios ímëi tü yóremempo am näikia, kaa circuncisiónta jípureka junne. ¹² Entok jume circuncisiónta jípureme ä áchayek, juka Abrahamta, circuncisiónta jípureka junne. Jíbam áapörík Diosta súalhuamta boojoria, hua jauhuey bát kateme kee circuncisiónta mabetakame bénasi.

Dios jíba ä yáanake, juka ä yáa rókähui

¹³ Bueïtuk Dios Abrahamtamak ä yétchak, juka nokta, entok jume ä üusimmaki. Síme ániata am mák rókaka nookak. Të ï noki kaa leypo chúppe, ál-la tü yóremtaka Diosta súalhuäpo huämi. ¹⁴ Jume leypo aneme ä jípureyo, juka ániata herenciapo, jü Diosta súalhuame kaitapo tatahua, entok jü Diosta yore mák rókähui junne, kaitapo tahuanake. ¹⁵ Bueïtuk jü ley ómtirata huéria, juka kaa tüisi anemta béchïbo; të juka kaita leyta ayukäpo, kaibu leyta béj-reka jíapsinake.

¹⁶ Huäri béchïbo, Diosta sualhuä páman huéiye, mikpo itom ä mabetnakë béchïbo. Júnëli jü Diosta yore mák rókakähui kutti óreka tahuanake, síme jume chúkula kateme béchïbo. Jü Diosta itom mák rókaka nok-lähui kaa kía jum leypo aneme béchïbo jïbba, bueïtuk jume Diosta súaleka át boobíchaïhuime kétchi. Ímëi Diosta súsuale, Abrahamta bénasi; huäri béchïbo Abraham ítou áchaytaka taahuak, ¹⁷ juka jïojterita jiäpo bénasi: “Juebena génte ániapo anemmeune áchayriapo enchi kéchala.” Iri ínel jü Dios Abrahamta súsualekähui; jüri béja ínel jume kókkolam júne jíabitetua, entok kaita jita ják órekamta júne áma ä ayuk tíanake, áma ä ayuka bénasi.

¹⁸ Kaita jítoata ayukäpo ä súsualek, jü Abraham. Huanäi ä súsualekä páman áu yeu chúppuk; junëli ayuka béja juebena génte ániapo anemmeune áchayhuaritaka taahuak, Diosta áu nokakä pámani: “Júnëlim ayuka béjam búrunake, jume em üusim.” ¹⁹ Abraham tókti kaa kóm éaka, jíba bénasi ä súsualek, abe cien huásukteka junne. Sara ä jubiahua junne béja kaa äasoay, bueïtuk béja jámyölatukay. ²⁰ Abraham juka Diosta ä mák rókakäbet jíba huijjütek; kaa ä tárük, juka Diostat ä jíapsekähui. Diosta jíba úttileka áapörík jíba lóoriata mákkak, ²¹ entok tüisi júneiyay, Diosta juka simeta ä yáa rókáu ára áma yúmanakeïhui. ²² Huäri béchïbo Dios tü yórempo ä bitchak.

²³ Én éntok kaa kía Abrahamta bétana nooka, ï jïojteri; ²⁴ bueïtuk ito béchïbo két ínel jïojteri. Itom két jíba mabeta, jü Dios, itom ä súsualekä béchïbo, juka Jesústa kókkolam násuk jíabitetuakamta, juka itom Señor, ²⁵ Áapo Jesús yoremem jujúenam mámpo tóijhuak, itom kaa tühua yáarim béchïbo. Huanäi mëhuakä jíabitek, itom tü yórempo tóij báreka.

5

Diostamak tülisi itom aneka jiapsähui entok tühuata itou ä nüpähui

¹ Júnëli ítapo tü yórempo tahualataka, ito ä súalekä béchïbo, Diostamakte béja yánti jíapseka tahuala, itom Señor Jesucristota huami. ² Entokte két jíba áapörík

béchiŋbo én ára áman kiimu, ä súsualekari jum Diosta yore jínëuläpo. Júmüte béja al-leaka kaitat jáchin éaka aane. Júnëlite ä jájamla; entokte Diostat huitti eaka át boobíchaihui, juka Diostamak itom jápsinakëhui ä lóoriapo. ³ Entok kaa ïri jíbba, bueituk kaa türik ito bétana huéy itom kókosi éäpo kétchi. Jümü júnente két ito jábele, entokte al-leaka ä mabeta, juka itou huémta. Júnëate jü kaa türi itou huéeme kaa huánti anhuamta itou nüpa. ⁴ Jü kaa huánti anhuame éntok, júmüte ito täyanake, jáchin machisi Diostamak itom kutti anëhui. Ito kutti jabuek jüneriasuk éntokte Diosta itom mák rókäü boobinnake. ⁵ Huanäite béja kaitat jáchin éaka, kaabeta tihuekari át boobinnake. Bueituk jü Diosta yore nákëhui béja sime itom jápsipo tapuni. Juka Espiritu Santota éntok két itom mák-la. Jüri béja juka Diosta itom nákëhui itot chíbejtiala.

⁶ Ítapo kara ito jinëuka tahuakay, tua tahuata yúmak Cristo ito béchiŋbo muukuk, jume kaa tüisi jápsame jujuënam béchiŋbo. ⁷ Kaibu bamseka senu yoreme täbui yoremta béchiŋbo áu mëtebo báanake. Jü tü yóremta béchiŋbo jamak kaibu áu mëtebo báanake; të senu yoremta üttesi tühuata jita buéresi ä huikiriätek, jamak áa béchiŋbo áu mëtebo báanake. ⁸ Të Dios ál-la tepa machisi itom ä bíttua, juka itom ä nákë bétana, bueituk ketune kaa tüisi itom yóremtuko, Cristo ito béchiŋbo muukuk. ⁹ Én éntok júchi Dios itom tü yóremtusuka, Cristota ojbo huami, chë júne itom jineünake, áapörík béchiŋbo, jü Diosta ómtiraa huéna kemta bétana. ¹⁰ Bueituk júnakoy ketune Diosta bėj-reka itom aneyo, áute rúkteka áamak ito tütek, ä Üsuhua kúrusit mukukä béchiŋbo. Én éntokte béja áamak aneka kaitat jálojteka, áamakte jápsinake, jíbapo béchiŋbo. ¹¹ Entok kaa kía ïri jíbba; Diostamakte két ito jábele, itom Señor Jesucristota béchiŋbo. Áapörík bétanate Diostamak ito türi tíaka al-leaka jápsa.

Adán entok jü Cristo

¹² Júnëli huéeyo, huépul yoremta huám ámani, jü kaa türira ími ániapo kibakek. Huanäi jü kaa tühua yáarita sáü kibakek, jü kókkohuame. Júnëli ayuka béja jü kókkohuame sime yoremmet siika, sime kaa türik am yáakä béchiŋbo. ¹³ Ketune kee jee leyta äbo yepsayo, jáybusu jü kaa tühua yáari ayukay, ími ániapo. Të jum kaita leyta ayukäpo, kaabe át áu guómtia, juka kaa türik johuamtachi. ¹⁴ Jü Adámpo naateka entok Moiséjta taahuarimmeu tájti, jü kókkohuame ál-la béja jáybusu huéiyey, jume géntem béppa; jume kaa tühuata yáakammet junne. Jíba ánëli huéiyey, eläposum kaa Diosta nésahui bėj-rek, Adánta yáakä bénasi. ïri äbo yebijnakemta nätuay.

¹⁵ Të jü kaa tühua Adánta yáakähui kaa Diosta itom mikakäu béppa sikamta bénasi óorek; bueituk jü huépülaik kaa tüisi ayukamta béchiŋbo juebenakam kókkok. Én éntok Dios tühuata itom mik-la, kaita béjhuaata itou ä aahuakä, huépul yoremta huám ámani. Áapo Jesucristo chë júne buéresi uyyori entok chë juebenammet tühuata nüpak. ¹⁶ Jü kaa tühua huépul yoremta yáakähui kaa Diosta itom mikakäu béppa sikamta bénna. Bueituk Adán huépülsi nésauta bėj-reka, juebenammeu juka kaa tühuata nüpak; të jü tühua Diosta yore mákame juebenam tü yórempo näikia, bem kaa tüisi aneipo junne. ¹⁷ Juka huépülaik juka Diosta nésahui kóttiakä béchiŋbo jü kókkohuame itom pereesotaka jípurey. Ánëli chë úttiapom nésahueka bemelasi jápsinake, huame kaita béjtuaka tü yórempo näikiahuakame, huépul yoremta huämi, áapörík Jesucristota.

¹⁸ Júnëli juka Adánta Diosta nésahui kaa yáakä béchiŋbo, Diosta bette nooki itot chúppuk, sime yorememmechi; ánëli kétchi, juka Jesucristota huépülaik tüisi huéchiasi ayukä béchiŋbo, sime ä susualekame lútula jápsihuäpote näikiahuak,

entokte jíbapo béchibo jíapsinake. ¹⁹ Bueituk juka huépul yoremta kaa Diosta nok jikkajakä béchibo, jume juebénaka kaa lútula jíapsihuäpo näikiaritaka taahuak. Áněli kětchi, juka huépülaik Diosta nésahuekä páman ayukä béchibo, jume juebénaka tü yórempo ayulataka tahuariana.

²⁰ Të jü ley nésahui ímí ániapo kibakek, juka yoremta kaa türi yáarim juebénasi bürusi am ayutua báreka. Të huanäi juka kaa tühuata juebénasi ayuko, Dios chë úttesi yore nákeka taahuak. ²¹ Júnēli jü kaa tühua yáari yorememet uttēutuk, am kókkō iaaka. Áněli kětchi, jü tühua Diosta itom mikähui itot uttēutuk, itom tü yóremtu iaaka, entok itom ä mikaka, juka jíbapo béchibo jíapsihuamta, Jesucristota huám ámani, jü itom Señor.

6

Béjate kókkola, jum kaa türikun bícha

¹ Én éntok, ¿jáchisute jiaunake? ¿Jachute kaa tüisi jíapsinake jáni, juka Diosta tühuata áu yeu machirianakē béchibo? ² ¡Ee! ¡Kaibu junēli huéenake! Ítapo béja kókkola jum kaa türikun bícha; ¿jáchisute júchi ára áma jíapsinake, jum kaa türik násuku? ³ ¿Jachem kaa jüneiya, eme Cristo Jesústamak ruktilataka tahuala, áman béja batöhuaka? Júnēlite áamak kókkolamtaka taahuak. ⁴ Batöhuakate kókkok; huanäite áapörimak mäataka taahuak. Én éntokte bemela jíapsihuamta jípureka ímí naa rejte, juka Cristota kókkolam násuk jíabitekä bénasi, jü ä Átchay tüisi machisi úttiärammeyí.

⁵ Áamakte áu pittí ruktilataka kókkok, áapörík mukukäpo; alē bénasi jum kókkolam násuk ä jíabitekäpote áamak jotenake. ⁶ Íkáite két jüneria, jü bannaataka jáchin itom jíápsaihui, jü yorem öra tíame, áapo Cristotamak kúrusit poponhuakä muukuk, jü kaa tühua itot aneihui kóm jímmaataka tahuanakē béchibo. Júnēli béja jü kaa tühua kaibu júchi itot nésaunake. ⁷ Bueituk jü mukukame béja búttiakata tahuanake; jü kaa tühua kaibu júchi át nésaunake. ⁸ Ítapo Cristotamak kókkolamtuko, átte éiya, áamak jíba jíapsi béchibo. ⁹ Cristo béja kókkolam násuk jíabitesulataka, kaibu júchi muknake. Lútula huëpo, jü kókkohuame béja kaita áamak bíť máťchi. ¹⁰ Bueituk Cristo mukuka, séjtul jíbba muukuk, jum kaa türikun bícha; ä jíápsaü éntok, Diosta béchibo jíápsaka taahuak. ¹¹ Áněli kětchi, eme kókkolam bénasem emo nüye, jum kaa türikun bícha; Diosta béchibo éntokem jíápsam bénasem emo nüye, itom Señor Cristo Jesústa huämi.

¹² Én éntokem emo suaya. Jü kaa tühua kaa emót nésaunake, enchim takaahuachi. Kaa enchim áman huíknake, jum kaa türiu bícha. ¹³ Katem kaa türikum bíchaa ä tójja, juka enchim takaahua, bueituk íkáí kaita juénak jo yúmala. Ál-lem Diostau bíchaa ä tójja, eme kókkolam násuk jíápsamta bénasi. Diosta mámpem ä tójja, enchim jita ára joähui, tua lütüriata joame. ¹⁴ Én éntok jü kaa tühua kaa enchimmet nésaunake; bueitukem kaa leyta bétuk jíápsa, ál-la Diosta yore náké bétuku.

Tühuata entok lutüriata jo báreka jíápsame

¹⁵ ¿Huanäisu éni? ¿Arate kaa tühuata johua, kaa Moiséjta ley bétuk itom anē béchibo, kía juka Diosta yore nákuhäpo ito anē béchibo? ¡Ee! ¡Kaibu türinake! ¹⁶ ¿Jachem kaa jüneiya? Jábe junne jábetau tékilpo áu nénkako ä nésau jo báreka, íri junēli káttek. Juka kaa türik joáteko kókkohuäu bíchaa huéenake. Juka tühua lutüriata jíba jo bárētek éntok, jíbapo béchibo jíapsinake. ¹⁷ Të Diostem baisahue, kaa tühua tékiliu nénkitaka junne, chíkti enchim jíápsimak ä mabetaka at jáptek, jü Diosta bétana enchim mabet-latukäbechi. ¹⁸ Én éntok béja búttiataka jum kaa

türiku enchim aneïpo, jü lutüria tühuatahuem én chätulataka tekipanua. ¹⁹ (Ímï buíapo jáchin jita huémta ettejhuamta bénasine enchimmeu ä nooka, enchim ára át jünee machisi ámani.) Bannaatakem emo réutebok, kaa türikum bícha, juka chicha machik jita johuamta entok juka kaa tíuraata béchïbo. Én éntokem ánëli emo nénka, Diosta nésahui tühua jo báreka, enchim takaahua Diosta mámpo tójaka, juka lutüriata huë páman jíba am báreka.

²⁰ Eme kaa türiku bíchaa emo nénkilatuko, kíalem kaitapo ä bitchay, jükä Diosta lütüria. ²¹ Të, ¿jitasem áma téuhuak? Eme ínëli aneka éntokem bannaataka enchim jojosukaütay, enem béja áy tiíhue. Bueítuk síme jüri kókkohuäu bíchaa jíba enchim huériay. ²² Të enem béja búttiataka aane, jum kaa türik jita enchim joaka jíapsaïpo. Énem béja Diosta nésahui jíba johua. Én éntokem santomtaka jíapsinake, éntokem juka yü jíapsihuamta jípunake. ²³ Bueítuk jü kaa türik joame muknake; ínëli béjtuataka tahuanake. Të jü tühua Diosta yore mikähui, jüri jíbapo béchïbo jíapsihuame, Cristo Jesús itom Señorta huämi.

7

Emo jubiahuakapo bénasi óorek, jü Diostamak anhuame

¹ ¿Jachem kaa jüneiya, eme hermaanom? Bueítuk juka leyta täyammakne nooka. Jü ley juka yoremta jíapsaü núkisi át nésahue. ² Bueítuk jü jámut kunakame jü leyta béchïbo yoremamak súmatataka jíapsa, juka ä kunahua jíapsaü núkisi. Të juka ä kunahua mukuko, huanäi béja áapo búttiataka tahuanake, jü emo jubiahuamta ley bétana. ³ Júnëli béja, ä kunahua jíapsayo täbui yoremamak jíapsi táyteko, juka emo jubiahuamta ley öbialataka tatahua. Të juka ä kunahua mukuk, búttiataka tahuanake, júchi täbuik kunakátek junne, kaibu juka emo jubiahuamta ley öbialataka tahuanake.

⁴ Júnëli kétchi eme, ín hermaanom, jü Cristotau rúkteka jum leytau bichem kókkola, täbuimak chätu béchïbo, hua kókkolam násuk jíabitekamtamaki. Én éntok síme juka tühuata itom joähui, Diosta béchïbote ä yáanake. ⁵ Bannaataka kaa tühuapo jíapsaka, jü ley juka kaa türik itot ayukamta itot ä bússak. Huanäite kókkohuamta áma téuhuak, juka kaa türik joaka. ⁶ Të énte leyta bétana búttiari. Jü leyta béchïbote kókkola, bueítuk ïri áa bétuk itom jípurey. Énte béja búttiataka juka Diosta nésahui johua. Én éntokte juka bemela Espíritu ley nésauta jonake, te kaa juka ley örata leetra jíä pámani.

Jü kaa tühua inot ayukame

⁷ ¿Jáchisute éntok én jiaunake? ¿Jachu jü ley kaa tühuata huéria? ¡Ee! Kaa junëli huéiye. Júneltuko junne, ínapo kaibu jünee éiyey, jita kaa türiakähui leyta béchïbotakane béja jüneiak. Juka jita ukulhuamta kaa türiakaü júnene kaa jüneria éiyey, juka leyta kaa ínel jiayo: “Katë kaa em áttia ukulnake.” ⁸ Jú mü béja áu jaatiak jü kaa tühua junëli ä jíapo juka leyta nésahuekähui, símeta juka ukulhuamta ínot ayukamta machisi yeu ä teekak. Bueítuk juka leyta kaita ayukäpo, jü kaa tühua mukilatataka taahua. ⁹ Ínapo kanne juka leyta jüneriaka ím aaney, entokne jíapsay. Të juka Diosta nésahui yepsako, jü kaa tühua ínot ayukame jíabitek. Huanäi ínapo muukuk. ¹⁰ Ínëline jünëak: hua nésahui jíapsita nee mák éaihui, juka ín áy muknakeü ínou nüpak. ¹¹ Bueítuk jü kaa tühua, jü Diosta ley nésahuit jíahuiteka, nee báitahuak. Huanäi jüri ley nésahuiy nee mëak.

¹² Huitti nokhuäpo jü ley türi, entok jume Diosta nésahuim júne úttesi yörisi maachi, huéchiasim jiaahua, entokim lütüria. ¹³ Huanäisu, ¿jü türika juka kókkohuamta sep ínou nüpak? ¡Ee! ¡Kaa junëli! Të jü kaa türira áu bíttebo báreka

áu kaa türiakähui tua lutüriapo, juka kókkohuamta ínou nüpak, juka leytat mámai j türikut jáhuiteka. Huanäi junëli ayuka, jü Diosta nésau pámani, machisi bíttuka taahuak, jáchin úttesi kaa ä türiakähui juka kaa tühuata.

¹⁴ Jüneate, juka leyta Diosta bétana huëhui. Ínapo éntok ími buíapo kía yeu yoremtula, kaa türikuu nénkiritaka. ¹⁵ Bueítuk jü ín joähui, kanne át jüneiya. Juka ín jo bárëune kaa johua. Juka ín kujteriäu, júkáisune johua. ¹⁶ Bueítuk juka kaa ín jo bárëu joáteko, huanäiná jehuiteria, juka leyta türiakähui. ¹⁷ Inentaka huákäine ínapo kaa johua. Jü kaa türira ínot ayukame, jüri nee ä jotua. ¹⁸ Bueítukne jüneiya ínochi, jü tühua ín huáatiäu kaa ínot ayka. Bueítukne tühuata yáa báreka, kara áma yúmaka tatahua. ¹⁹ Bueítuk juka türik ín yáa barëhui, kannä johua; juka kaa türik ín kaa yáa bárëhui, júkái ál-lane johua. ²⁰ Ínapo juka ín kaa yáa bárëu joáteko, kanne ínapo ä johua; jü kaa tühua ínot aneme, jüri ínel nee antua.

²¹ Të ínapo tühuata yáa báreka junne, iri ley ínobia cháchätu, jü kaa tühua ínot ayukame. ²² In jiápsipone ä musaüle, juka Diosta ley, ²³ tëne täbuik leyta két ínot ayukamta bitcha. Jüri béja juka leyta ín kóba súarapo jípurëhui, ä béj-reka huerama. Huanäi nee yúyüuka nee pereesoteka nee huéhueria, jum kaa türi leyta ín takaahuat ayukäu lúl-la.

²⁴ ¡Tepane jiokot aneka ími jiápsa! ¿Jábesu áma nee yeu huíknake jáni, íkái ín takaahua mukiapo anemta? ²⁵ Diostane baisauhue, Jesucristo itom Señorta béchibotaka béjane át jünéaka taahuak. Kaita éntok boobíchaka Diosta nésahuine jopo yúmala, të ín yoremtukäpo ámani, juka kaa tühuata ley nee jo íaaka ínomak nássua, jü ín takaahua.

8

Jü Espíritu Santopo jíapsihuame

¹ Én ál-la béja, kaybu jábe am yáurau bíttuanake, jita kaa türik am yáakä bétana am nátuakari, jume Cristo Jesústat aneme, jume kaa huakajpo jíba jíápsame, ál-la Espíritu Santopo jíbba. ² Bueítuk jü Espíritupo ley jíápsita yore mákame Cristo Jesústat nee jínëula, juka kaa türik leyta bétana entok juka kókkohuam leyta bétana. ³ Bueítuk Moiséjta ley tókti kara ä joaka tatahuay, yoremta kaa úttiakä béchibo. Të jü Dios ál-la ä yáuhuak; ä Üsuhua äbo bíttuaka, yoremsi ä yáakari huakas sánkota ä mákkak. Ínëli áu huémta násuku, jü kaa türikut bétte nokta chúppak. ⁴ Juka leyta lütüria itot chúp íaaka ínel yeu siika, kaa nápat huakajta jo barëu itom johuähui, ál-la juka Espírituta éäpo ámani.

⁵ Bueítuk jume huakajpo aneme ími buíapo jita ayukamtat jíbam éaka jíápsa; jume Espíritu Santopo aneme éntok, Espíritu Santopo huémta jíbba. ⁶ Bueítuk jum huakajpo jíba jíápsihuame át kókkohuamta huéria; të jü Espíritupo anhuame jíápsi jíbba, entok yánti jíápsihuame. ⁷ Jü huakajtat jíba éame Diosta béj-reka huéiye. Jüri síme, bueítuk kaibu jü Diosta ley bétuk äü núnake, entok jauhuey júne kaibu áma yúmanake; ⁸ entok jume huakajpo jíba aneka jíápsi báareme karam Diosta huáatiäu johua.

⁹ Të eme katem nápat huakajpo jíápsa; Diosta Espíritupem jíápsa. Jü Cristota Espíritu kaa at jípureme, Cristo kaa ä áttiak. ¹⁰ Jü enchim takahua mukila, jü kaa tühuata béchibo; të Cristo enchimmet jíápsätek, jü enchim espíritu jíápsa Diosta bétana tü éehuamta béchibo. ¹¹ Huä Diosta Espíritu Jesústa kókkolam násuk jíabitetuakame enchimmet anëteko, huári júchi két enchim takahuam tóboktianake, am kókkolamtuk junne, hua Diosta Espíritu enchimmet anemtai.

¹² Junëli huéiye, hermaanom, íkäte én joaka jíápsipo yúmala; katte kía jájana jíápsinake, itom huakajta éäu jíba joaka. ¹³ Eme kía juka huakajta éä páman jíba

jiapsäteko, kókkonakeem. Të Espíritut Santota eä páman jiapsäteko, juka huakajta eäu mäako, jíapsitem jípunake.

¹⁴ Bueítuk síme jü Diosta Espírituta eä páman kateme, ímëi béja jume Diosta üusim. ¹⁵ Katem tékilpo nénkirita bénasi emo innëa, májhueka náhuisi éakari. Tua üusipem náikiari, Diosta üusim bénasem emo nüye. Huári béchibote kaitat jáchin éaka áu chaynake, ínel jáka: “Itom Páa, itom nákeme.” ¹⁶ Jüri Diosta Espiritu jü itom espíritummak chätuka kálajkosi itom ä máknake, juka jünee huamta itom Diosta üusimtukähui. ¹⁷ Ítapo Diosta üusimtuko, Diosta áttearite átteak; entok simeta ä jípurëumaki ítapote ä átteak. Ä Üusi Jesucristotamakta náu ä jípure. Ápörík jìokot anekaü bénasite ítapo két áamak jìokot anëteko, áman ä lóoriaute áamak annake.

¹⁸ Senu huémtane két áma bitcha: síme ímë én itom jìokot anëhui kia kaita juka itom jípunakëhui, karate áu ä cháiya, juka lóoriata Diosta itom máknakëhui. ¹⁹ Síme ímë buíapo yáataka ayukame béja ä boobícháihui, juka ímë huéenakemta, jume tua áma yeu púarim Diosta üusimtaka tahuanakëhui. ²⁰ Bueítuk yáataka ímë ayukame kaa türík béchibo nasontuk; iri kaa ápörík éapo junëli aayuk, ál-la hua Diosta éapo, të két tülisi ä yáatunakeu boobíchaka taahuak, ²¹ bueítuk simeta kaa ál-la machisi anhuamta ímë ániapo kaitasi yáatunake; junëli béja jü buía júne két ä jípunake, juka tühuata ímë huéenakemta, jume Diosta üusimmaki. ²² Jüneate jü ímë buíapo ayuka jíápsame jámutta asoa báreka huantë bénasi buaana; ²³ entok ítapo kétchi, juka Espiritu Santota teboterita bénasi ä jípureme, kette ä boobícháihui, juka taahuarita yúmako juka lóoriata itom jípunakëhui, buanakate ulut éiya huáijhua itom jíápsipo, jum itom takaahuapo itom yeu huíkeka, tábui takaahuata jípu báreka. ²⁴ Júnëli huaka taahuarita boobíchakate jínëutaka tahuala. Të jü jita boobit-huame kee jee bíttu. Të senu jita bítcháteko, ¿jita béchibosute ä boobinnake? ²⁵ Të juka kaa itom bícháhui, júkái ál-late yebij boobinnake; yánti anekate ä bobitcha, jum jita yebij boobit-huäpo.

²⁶ Júnëli kétchi jü Espiritu Santo itom úttia lütëpo itom ania; jáchin juka Diostau itom nétannakëhui, áapo jü itom espiritu juka itom nokäu áu buisse, jíápsipo buanaka entok teniai kara téhuatumta nokaka. ²⁷ Të jü Dios itom jíápsipo ayukamta jüneriame át jüneiya jita juka Espiritu Santota huáatiähui, bueítuk tua juka Diosta ito béchibo huáatiäu jíba áu noknake, jume santosi jíápsame béchibo.

Yólataka áma yeu kathuame

²⁸ Jüneate jume Diosta nákeme, síme jü ámeu ayunakeme bem tühua béchibo ámeu huéenake, huame ápörík eä páman núnurim. ²⁹ Jume tua bannaataka Ápörík täyakähui, ímëi két yuktiak, ä Üusi bénaaka am tahuanakë béchibo, Ápörík chë yaura nesauta ä jipunakë béchibo, síme ä súaleme násuku. Yörihuakä ä tahuaria báreka. ³⁰ Jume jauhuey naateka ä yuktiakähui, ímëi két núnnuk. Jume ä núnukaü éntok, Diosta bíchápo kaita kulpaka am tahuariak, entokim Diosta lóoriapo jiasinake.

³¹ Ía bétanasu, ¿jáchisute jiaunake jáni? Diosta itomaktuko, ¿jábesu itom bėj-reka huée baanake? ³² Juka ä Üusihua júne kaa ito béchibo beutirek, ál-la ito béchibo ä tójjak ä mënä béchibo. ¿Jatchiakasu kaa áamak itom ä máknake jáni, juka simeta ä jipurëhui? ³³ ¿Jábesu két jume yeu ä púakähui nätua? Dios ä súaleme kaita kúlpakame tóttaja. ³⁴ ¿Jábesu bétte nokta ámet chúppa? Jesucristo jü mukukame, entok két jü kókkolam násuk jábitekame, entok két jü Diosta bátam bétana kátekame, entok két jü ito béchibo Diostau nokame. ³⁵ ¿Jábesu itom ä úhuaanake, juka Cristota nákeka itom ä yörëhui? ¿Itom jìokot anëhui, ö Cristota béchibo kaa tüisi itom bíthuähui, ö tébaa, ö kaa itom sánkokähui, ö jínhua machisi huéeme, ö kúchirim jáni? ³⁶ Ä jìojteripo bénasi:

Yü túttite emo béchïbo kókko;
kabaram súa báahuäpo bénasite ímï jípuhua.

³⁷ Júnëli itou ä huéy junne, jíbate yölataka áma yeu kannake, hua itom nákeka ito béchïbo mukukamta huam ámani. ³⁸ Huäri béchïbo huitti jünéakane ínel enchimmeu nooka: Jü itom kókkonakeu junne, jü ínëli jiokot aneka jíapsihuame junne, ángelesim junne, kaa machikuu jita ayuka yore máujtuame junne, én ímï ayukame junne, jü itou yebijnakeme junne, ³⁹ jü met jikat ayukame junne, jü bétukun kóm ayukame junne, kaita ímï yáataka ayukame junne itom näikimtenake, juka Diosta nákeka itom ä huáatiähui, jü Cristo Jesús itom Señortachi.

9

Israelta yoremem yeu púahuakähui

¹ Ínapo Cristopo lutüriatane nooka, kanne áranokichi, jü Espíritu Santo, kaa nee ä taktiria íkai ín ä noknakëhui, ² úttesine jíápsipo kókosi siroka kaa chuktekane ín jíápsipo ä innëa juka huantiriata. ³ Kia nee bette nokta inot chupatuna béchïbo júne ino toij eiyey, ö Cristotau mekka aneka, ínëli ayükatek jume ín huahuajim jinëukáteko, jume ínomak joomem huakajpo, áchayhuariapo. ⁴ Israelta géntempom joome; Diosta üusimpom näikiari; Diosta símek béppa uyjória; entok ámemak nokta yéchala, juka Moiséjta ley yáakame; ä jïojteka ámeau ä teekak, áahuim tónnommea jápteka ä yörila, entok Áapo yún jita am mák rókaka nok-la. ⁵ Jume bat kateme Abrahampo naateka bem huahuajim; júmëi éntok, juka bem ójbotam huéria. Jü Cristo júmü áman ímï yepsak. Huanäi Áapo Diostaka símeta béppa nésahue, síme huásu-huásuktiata yörihuaka jípuhua. Júneltunake.

⁶ “Jü Diosta nokakäu kaa áma yuuma”, tite kara jiaahua; bueituk jume Israelta usiarim, katim síme Israelpo joome. ⁷ Entok jume Abrahamta ójbopo yeu sákalamtaka junne, katim símetaka tua Abrahamta üusim. Dios Abrahamtau ínel jiaahuak: “Isaacta huam ámanë am jípunake, jume em üusim.” ⁸ Ìri ájãria, kaa jume áchayhuariapo usiarim ínel jume tua Diosta üusim; áapo Dios Abrahamta usita huépülaik usipo mák rókaka nookak. Huäri usiarita bétana yeu tómtilame, ímëi áma näikiari. ⁹ Ìri ínel chúkula yáa báahuaka nokhuakame, Abrahamtahui: “Huámëi taahuarimmechi ínapo yebijnake; huanäi Sara ili outa asoanake.”

¹⁰ Entok kaa ìri jíbba; jü Rebeca két itom átchay Isaacta bétana asoa báreka taahuak. ¹¹ Ketunem kee jee yeu tómtëy, türik entok juënak júnem kee yáuhuay, juka Diosta ä huáatiä pámani, jábeta áma yeu ä púa bárëu yeu ä púanakëhui. Júnëli júkai huéenakë béchïbo, ínel yeu chüppuk, kaa juka jita ä yáakä béchïbo, ál-la áapörík ä yuktiakä béchïbo. ¹² Ínel áu jíayhuak: “Jü kësami juka chúkula huémta nésahui jonake.” ¹³ Ä jïojteripo bënasi: “Juka Jacobtane nákkek Esáuta entok kaa huaatiak.”

¹⁴ ¿Jáchisute jiaunake jáni? ¿Jachu Dios kaa lütüriata johua? ¡Èe! Kaa junëli. ¹⁵ Bueituk Moiséjtau ínel jiaahuak: “Jábetau tühuata ín yáa bárëune tühuata yáanake; juka ín jiokoli bárëune jiokolinake.” ¹⁶ Júnëli béja kaa jü ínel éamtahui, jü búitemta béchïbo júne ëe, hua tühua Diosta jábetau yáa barëhui, jóähui ä yáanake, juka tühuata. ¹⁷ Bueituk jïojteripo: “Jü Dios jü Egiptopo rey Faraóntau ínel jiaahua: Ínapone reysi enchi yáala síme Egiptopo, juka yäura uttiära ín jipureü emót bíttebo báreka, jume ín téhuam síme buíärat am täyatebö béchïbo.” ¹⁸ Júnëli béja jü Dios jábeta ä jiokoli bárëu jiokolinake, entok senuk jíápsita námakasi ä yáaria bárëtek junne, námakasi ä yáarianake.

¹⁹ Të empo jámak ínel inou jiaahua: “¿Jatchiakasu jüntuk juka yoremta nätua? Bueituk, ¿jábesu két ä táktirianake, juka Diosta yáa bárëhui?” ²⁰ Empo yöremtaka,

¿Jábesäe, juka Diosta téjhua béchïbo? ¿Jachu jü sötöri juka ä yáakamtau ínel jiaunake? “¿Jatchiakasë júneli nee yáuhuak?” ²¹ Jachu jü babuta tekipanuame kaa úttiata jipure jáni, jü babuta béppa. Jü senu baabu kittiaripo huepul basota újyoriapo sayhuamta ay au úttil béchïbo ä yáanakëhui, tábuik entok jayti machika jita ama huattia béchïbo.

²² Jü Dios itou yeu ä buíj báreka juka ä omtëhui entok juka ä úttiära, tebesi tiempota am mákkak, jume kaa huéchiasi aneme. Huäri béchïbom lütiana. ²³ Huanäi entok juka símek béppa ujyoric ä bíttebo báreka, itom jiokoleka bannaataka itom yeu púuhuak, itom áamak annakë béchïbo. ²⁴ Én entok itom núnula, juka Diosta yore jikoriläu jájamlame, të kaa gente Israelta joome násuk jíbba, ál-la génte kaa judíom ániapo anemmeu násuk këtchi. ²⁵ Jum profeeta Oseasta jiojtekäpo kët ínel jiaahua: In pueblo tine ä téhuaanake, juka jauhuey júne kaa ín pueblotahui, entok juka pueblota kaa nákhuaamtane nákhuaá tíanake.

²⁶ Entok jum bem tejhuaripo:

“Emëe katem ín gentem”,

jümürim Dios jiápsamta úusim ti tehuaana.

²⁷ Isaías profeeta kët chay nókaka ínel jiaahua: “Israelta gente bétana. Eläposum sëeta bénasi juebénaka aane, jü Israelta pueblo, ili ama yeu bílame jíba áma jínëutunake. ²⁸ Bueítuk jü Señor ä nokakäu yáanake, síme ániata béppa, lútula huëpo, entok läutipo.” ²⁹ Bannaataka profeeta Isaíasta jiauläpo: Jü Señor úttiata jipureme kaabeta ímí ä tahuariako, pueblo Sodooma entok Gomorrata pueblota bénasite tahua éiyey.

Jü lütüría ä súalhuäpo huám mabethuame

³⁰ Huanäi, ¿jáchisute jiaunake? Jume kaa judíom kaa Diosta sáú katemesu ä jájamek juka lütüríata. Huanärim kaa culpaka tahuariahuak, kia bem ä súsualekä béchïbo. ³¹ Jü Israel entok jü leytat jíba jiápsakaihui, kaa ä jájamek.

³² ¿Jatchiakasum jumeí kaa ä jájamek? Bueítuk bempo juka jita bem jóäbet jíbam éiyay. Jü téta áme bia órekamtachim téitek. ³³ Ä jiojteri bénasi:

Béjem ä bitcha, ínapone jum pueblo Siónpo Israelta hueramá böochi,

juka tétatane áme bia yétcha;

entok téta bueru ay huattihuame;

jume ä súaleme; kaybum tiosi tahuanake.

10

¹ Hermaanom, jiápsipo ín huáatiähui oraciompo nokaka Diostaune ä áahua, juka gente Israelpo joome jínëutunake bétana. ² Ínapone júneiya, tüisi Diosta nesahui bemporim jo peähui huatem béppa; të kaa huitti ä täyahuä pámani. ³ Bueítukim juka lütüla Diosta bétana huemta kaa täya. Juka bem ä súalë bénasi jíbam ä yáa báreka éiya; juka Diosta lütüría huéchiasi órekamta éntokim omoute. ⁴ Síme jü ley Cristotau yeu chúchupe, juka ä súalemta tü yórempo tahua íaaka.

⁵ Tü yórempo tahua báreka Moiséjta ley páman órekame ínel jiojteri: “Jü yoreme ímí leypo órekamta yáakäteko, íkái leyta béchïbo jíba jiápsinake.” ⁶ Të jü Diosta súsualeka huéchiasi ayuhuame, jüri entok ínel jiaahua: “Katë em jiápsipo ínel jiaahua: ¿Jábesu áman téhuekau jikau huéénake jáni? Ìri béja Cristota äbo kóm huéria béchïbo, ti jiau báare; ⁷ ínel jíäteko junne, ¿jábesu kókkolam anëu sika itom ä ettejorianake jáni?” Ìri béja Cristota kókkolam násuk yéchaka ä temajemta bénasi jiaahua. ⁸ Të jü jiojteri, ¿jáchisu jiaahua? “Kaa jáimu emou óorek, jü nooki, em tempó entok em jiápsipo.” Ìri ínel jü nooki chayeka itom nokähui. ⁹ Bueítuk Jesús

jü Señor ti jíaka em teniay yeu ä buisëtek, entok em jiápsipo ä súalëtek, Diosta kókkolam násuk ä jíabitetuakähui, jínëutunakee. ¹⁰ Bueituk jiápsipo ä súalhuäpo Diosta bíchäpo tü yóremtaka tatahua; jü teniay éntok yeu buibuijhua, jínëutaka tahua béchïbo.

¹¹ Bueituk jü jïojteri ínel jiaahua: “Síme hua ä súaleme, kaibu tiusi tahuanake.”

¹² Bueituk Diosta bíchäpo síme nanäláy; jume judíom entok jume kaa judíom; símemmeu Áapo Señor. Áapo yún jita jípureka am miika, jume áu nétaneme.

¹³ Bueituk, “Síme Señorta téhuampo nokame, jínëutunake.” ¹⁴ ¿Jáchisu júntukim ä téttehuaaka áu noknake, huaka ketune kee bem súalëhui? Entok, ¿jáchisum ä súalnake, huaka áa bétana nokhuamta kee jíkkajaka? Entok, ¿jáchisum ä jíkkajinake, kaabeta jee ámeu ä nokayo? ¹⁵ Entok, ¿jáchisum ámeu noknake, kaa áman bíttuatuko? Juka jïojterita jiauläpo: “¡Tepam musäla maachi, jume guókkim, yánti jíapsihuamta nokame attiam, entok bemela tü nokta huériame!”

¹⁶ Të kaa síme al-leaka ä mabetak juka tü noki bemelata; bueituk jü Isaíasta jïojteri ínel jiaahua: “Señor, ¿jábesu juka itom nokäu jíkkajaka ä súsualek?” ¹⁷ Júnëli béja jü Diostat ehuame jíkkajihuäpo yeu huéiye; jü jíkkajihuame, Diosta noki jíkkajihuä bétana huéiye.

¹⁸ Të éne ínel jiaunake: ¿Jachum tua kaa ä jíkkaj-la jáni, juka Diosta nooki? Anáka; akim ä júneria. Jü jïojteri ínel jiaahua:

Síme buíarat jíkkajituk,

síme ániat nokhuak.

¹⁹ Éne júchi ínel jiaunake: ¿Jü yoremraa Israelpo joome íkái kaa júneria? Bannaataka sep Moisés ínel jiaahuak:

Ínapone naíbuk-riata enchim innëtuanake gente kaa Israelpo jommemaki.

Entok gente kaa suamsi emo nüyemmaki enchim öomtituä béchïbo.

Junëline béja enchim öomtituanake.

²⁰ Jü profeta Isaías huitti ínel ámeu jiaahua:

Jume kaa nee jariamesu nee téuhuak;

jume kaa nee nátemaymeune ino yeu machiriak.

²¹ Të jü Israelta bétana éntok ínel jiaahua: “Síme táapone ámeu mám rútuktilataka jíba ámet boobíchaihui, jü gente kaa nee huáatiaka entok nee béj-reka anemtamak junne.”

11

Israelitam bëyeka tahualame

¹ Én éntokne ínapo ínel jiaahua, ¿jachu juka ä pueblohua omoutela, jü Dios? Èe, kaa junëli huéiye. Bueituk maasu én ínapo két Israelita, Abrahamta üusimpone yeu simla, Benjamínta familiapone joome. ² Kaa yeu ä tahuariala, jü Dios juka ä pueblohua. Áaposu jauhuey naateka ä täya. Ö, ¿jache kaa ä jíkkajla, Elíasta bétana nokta, jïojteripo huémnta? Juka Israelta Diostau yeu buíssek, kaa tüisi ä tahualatukä bétana, ínel jíakari: ³ “Señor, ¿jume em profetamim súhuak; jume em altarim entokim chíbela tatabla; entokne ínapo jíba tahuala; neechim éntok jaria nee më báreka!” ⁴ Të jü Dios, ¿jáchisä yómmiak, téhueka bétana? “Guoy búsan mil yorememne íno béchïbo ëeriala; jumei béja kee jee Bäaltau tónommia jápte.”

⁵ Én ími tiempopo junne, ketunem áma yeu púataka aane, Diosta yore mikä pámani.

⁶ Kaita yáaka Diosta tühua jájameko, júri béja kaa tékil yáarita béchïbo huéiye. Kaa junëli ä huéeyo, jü yore mikhuame kaa yore mikpo näikiari. Tékilta béchïbo huëtek éntok, jü yore mikhuame kaitapo tatahua. Júnëli huéeyo jü tékkil kaa tékilpo näikiari.

⁷ Huanäisu, ¿eni? Jü Israel juka ä jariaihui, kee jee ä jájame; të jume áy yuktiarim ál-la béja ä jájamla. Jume huate éntok juka jíapsita námakasi tahuariak. ⁸ Ä jiojteri bénasi: “Dios Áapo béja ínëli am tahuatuak, kaita am innënakë béchibo. Jume pusim júne béja kara bínnake; jume nákam júne béja kaa jikkaijnake. Júnëlim tahuala, én tájti.” ⁹ Entok David két ínel jiaahua:

Jum bem náu yájaka jibuäpo huite cháaripo

entok jítëripom huáttinake.

Júmürim tëiteka áma jiokot ayunake.

Jüri ámeu huéenake.

¹⁰ Eläposu jume bem pusim kaa bíchaka tahuanake, kaa machiku;

eläposum bíampo kókosi huanteka ókola rejtinake bem kókkou núkisi.

Kaa judíom jínëuria

¹¹ Én éntokne ínapo nátemaje: Jume Israelta gentem, tëiteka huattek; ¿én béja kaibu júchi áu tóboktianake? ¡Kaa jümü ámani! Të ál-la jü bem kaa tüisi ayuka béchibo, jü jínëuria kaa judíommeu yepsak, jume judíom oomtituä béchibo. ¹² Jü tëitekäu bem huáttékähui, jü ániatau tühuata nüpak; jü bem kaa tüisi anëu jume kaa judíommeu tühuata yáuhuak. ¡Chë júne tühuata yáanake, yúmalasi bem Diostau jíapsi kúaktekateko!

¹³ Gentiilim kaa judíom enchimmeune nooka. Bueituk jü Dios enchimmeu nee bíttuala. Tüisine át jíapseka entok ä yöreka ä johua, juka ín tékkil. ¹⁴ Jamak júnene jume huate ín ójbopo joomem oomtituanake, enchimmak tekipanuakari. Huanäine Diosta am jineünakeu bíchaa am huériunake. ¹⁵ Jume bempörim päkun yeu taahuariakähui juka síme yoremraata Diostamak tüisi jíapsinakë béchibo, junëli siika. ¿Jáchisu ámeu huéenake jáni? Ámani béja jume judíom símem jum tühuau bíchaa kúaktiahuayo, ¡tepam jíapsita jájamnake, kókkolam násuku! ¹⁶ Jume páanim bát yáahuakame santotuko, jume chúkula yáahuakame két jíba santotaka yeu huéenake, bueituk jü bát huéeri huépul tujpom náu jometunake. Entok jü júyata naahua santotuk junne, síme mesëkiriam két santotunake.

¹⁷ Jume huate mesëkiriam káitiahuakä, huanäi empo béja jü oliivo kía júyapo jometaka, jümü kéchahuake basihuek. Huanärë béja jü jíapsi em jípurehui jü oliivo bähua jíapsitamake ä jipunake. ¹⁸ Katë juka júya bat huémta mesëkiriam kaitapa bít báare; bueituk empo emo buérialëtek, jüneäe émposu kaa juka nahuata jíapsita mákka, ál-la áapo jü nahua enchi jíapsita mákka.

¹⁹ Empo jamak ínel jiaahua: “Jume mesëkiriam káitiahuak; ínapo jum káitiapo basiu íaahuak, jü oliivo óguotachi.” ²⁰ Türi; chúkiahuakamme, huame mesëkiriam, kaa juka Diosta bem súalekä béchibo. Të empo em ä súualekä béchibo jíapsake ímí aane. Katë emo buériale; ál-lë Diosta májhueka jíapsa. ²¹ Bueituk Dios kaa am jiokorek, jume mesëkiriam tua ä ogúopo joome, enchi júne kaibu jiokorinake.

²² Áachë suuhua, éntokë ä bitcha, Diosta türi jíapsekähui, entok kuttílasí huémta ä türëhui. Kutti ámet mámma, jume huáttëkammechi, entok két enchi jiokolë, jíba junëli enchi ä súaleka aneyo. Kaa ä junëlituk éntok, enchi két chúktianake.

²³ Inentaka bempo juka kaa ä súalhuamta tójaka anëteko, júchi bemelasi óguot am basiutuanake. Bueituk Dios úttiata jípure, júchi bemelasi óguot am kechanakë béchibo. ²⁴ Áahuë huáate: Empo jü oliivo kía júyapo jometaka káitiahuaka, jü oliivo ethuaka suayahuamtat kéchahuakä basiutuahuak, ¡jume mesëkiriam át jomesu chë kaa át kéchahuakä basiutuana, jü júya ámemak jometamaki!

Israel yoremraata jínëunähui

²⁵ Hermaanom, íkãine kët enchim jüneriatua péiya: Dios ä éSORITA Bénasi óretukay én ímí tiempota huey yeu buíj báahuaka ériatukay. Katem emo jábelinake. Jáchisu áu siika, jü yoremraa Israeltahui, juebénakam juka bem jíapsi námakasi yáariahuak, juebena kaa judíom ä jajamnakeme aman Diostau jíapsi kuaktisuko, béja lútinake jume kaa judíom tiempo. ²⁶ Huanäi béja síme Israel jínëutunake, ä jïojteripo Bénasi: Jum pueblo Sión bétana huéénake, jü itom jínëunakeme, jukä Jacobta familia kaa türik yáari ä úhuáteko.

²⁷ Entok íkãi noktane ámemak súmanake, júnakoy béja ínapo jume bem Dios bejrim am úhuaanake.

²⁸ Evangelioipo Diosta bej-reka kaate enchim béchibotaka, të bem yeu puatukäpo; entokim uttesi nákhua, jume bem bát kat-riampo béchibo. ²⁹ Bueítuk jü Dios jita yore ä mák-ri, kaybu yore ä úhuaanake, jabeta yuktiaka ä nunuko kaybu ä koptianake. ³⁰ Eme junne kaa judíom bannaatakem juka Diosta nésahui kaa johuay. Én éntokem ä jajamla, juka Diosta yore jiokorëhui, jume judíom kaa Diosta nésahui yáakä béchibo. ³¹ Júnëli kët jume judíom ëni katim Diosta nésahui yáuhuak, juka Diosta úttesi enchim jiokolínakë béchibo. Bempo éntok kët ä jájamnake, juka Diosta úttesi am jiokolínakëhui. ³² Jü Dios béja símem tójjak, jum kaa türi böot am kannakë béchibo, chúkula béja símem ä bíttua báreka, juka yore ä jiokolëhui.

³³ ¡Tepa ínel kaa lülúteka böka, jü Diosta ára jita joähui, ä jüneriähui entok síme jü täyahuame! Tepa obiachisi kara huitti át jüneetu, jü Diosta huáatiäbechi; kaa láuti ára ámet jüneetu, jume ä böommechi. ³⁴ Bueítuk, “¿jábese tua béja át jüneenake jáni, juka Señorta éäbechi? ¿Jábese ä majtia jáni, ják ámani ö jita ä yáanakëhui? ³⁵ ¿Jábese Áapörík bát ä mákak jáni, juka ä mák-ri ä nóttiriä béchibo?” ³⁶ Bueítuk Áapörík bétana, Áapörík béchibotaka, éntok Áapörík béchibo, símetaka ímí ayukame, Áapo ä áttiak. Áapörík béchibo jü lóoria, yúu huasu-huasuktiapo. Júnentunake.

12

Cristota súaleme jonakëhui

¹ Huári béchibo, ín hermaanom, enchimmeune nooka, ujbuana, Diosta yore jiokolë pámani: Enchim takahuamem jíápsame kaa ámpolekem Diostau buísse. Íri ofrenda jíápsame Diosta ä musäülëpo tua ájãria, entok tua huéchiasi huéiye. ² Katem ímí ániapo én imí ayukamtat jíba emo joyhuaria; ál-lem hua enchim kóba éeri bemelasi yáanake. Bueítukem júnëlem beja ä jüneríanake, jita Diosta huáatiähui, yoremak al-leehuamta ä jípurëhui, éntok kaita áu bëyeka yúmalasi ä türiakähui.

³ Júnëline jiaahua, huaka tühuata ára jita johuamta ín mák-ri béchibo, huame hueuhuëpulaka enchim násuk aneme, katim huatem béppa emo ériapo yúmala, ál-la áma ä huéeläpo jíbba, áa bétana huéchiasi éaka, huaka Diostat súalhuäpo beekik, Dios Áapo hueuhuëpulammet ä näikimtela. ⁴ Jáchin jum itom takaahuat yún náu huémta itom jípure Bénasi, të kaa síme nánancha huépul tékilta jíba johua. ⁵ Júnëli kët itapo juebénaka náuhui, huépul takaahua jíbba jum Cristopo, entok símetaka náu aneme náu huéiye.

⁶ Katte síme nanälaysi huépülaik jíba ára johua; atä mák-ri Diosta bétana. Jábe juka Diosta bétana nokta mabetaka ä nokame, em Diosta súalë beekisi jíbe ä johua. ⁷ Ö chë jita tühuata jábetau johuäpo, áahuë ä johua; ö yore majtiahuäpo, jábetë majtia. ⁸ Jábe Diostau bíchaa am huériame éntok, eläposu Diostau am rúktianake; hua jita huiutíame, eläposu jábeta miknake; jü jábe kóba yöpo huéeka jume huatem

ára huériame, eläposu júkái tékilta jonake; jábeta jiokolëka ä aniame éntok, eläposu al-leaka ä jonake.

Cristota sualhuäpo itom jo iähui

⁹ Jü jábeta nákeme chíkti ä jíapsimak yore náknake. Juka kaa türik omot yéchaka, türik jíba boojorianake. ¹⁰ Símetakem emo nákke, emo saylakamta Bénasi: Emo ériakem emo bitcha, éntokem símeku emesu emo chë éria.

¹¹ Túisi át jíapseka, kaa obeka, Señorta tékil johua chíkti enchim jíapsimaki.

¹² Al-leakem Señortat boobíchaïhui; yánti jíapseka juka kaa türik jita huémta innëhuäpo, yüu tüttem Diostau nooka.

¹³ Jume Cristota súaleme, akem am ania; jume lótteka kateme enchim jóapem am mabeta.

¹⁴ Jume enchim jájjaseme, tühuatem áme béchibo aahua, jü Señortahui; katem béttesi ámet nooka.

¹⁵ Jume al-leammakem al-leiya; jume buanammak éntok, ámemakem buaana.

¹⁶ Huépülay Bénasem emo bíchaka náu aane; katem emo buérialé; jume poloobemmakem emo huéria; katem eme jíba jita emo täya tíaka éiya.

¹⁷ Katem juka juénasi ayukamta jü kaa tühuay béjtua; juka türik jíbem jo báreka éiya, síme yoremem bíchápo. ¹⁸ Ama yumátekem síme yorememmak júnem yánti jíapsihuamta jípureka aane. ¹⁹ Katem emesu juénak enchiméu yáarita nóttiria báare. Eme hermaanom ín nákéhuim, jü Diostahuem ä tójja. Huári júnakoy juka nokta béttesi ámet chúpanake, bueítuk ínel jiojteri: “Ínapone ä áttia, juka yoreu yáahuamta nóttiriahuhui; símetane ínapo béjtuanake, ti jiaahua jü Señor.”

²⁰ Júnëli ket jiaahua: “Juka enchi béj-reka huéekamta tébäureyo, Akë ä jibuätua; ä bäi mukeyo, Akë ä bäa mikka. Empo íkái joáteko, óbam kóbat át huáttiamta Bénasë ä táanake.” ²¹ Jü juénasi anhuame kaa enchi yúyüinake; ál-la empo juka kaa türikë jü tühuay kobanake.

13

¹ Síme yäura ímí buíapo nésahuemta bétukem emo nüye; bueítuk kaita éntok yäura, juka Diosta ímí kóm júnakteri yäura jíba ímí ániapo aayuk. ² Júnëli béja jábe junne juka yäura nesauta béj-reka huée báareme, Diosta ímí kóm júnakteri béj-reka annake. Huanäi béja jume íkái béj-reka ayukame, bempo emo ä joria, juka béttesi bem püaktianakëhui. ³ Jume jueezim ímí buíapo juka yäurata núk jokame juka tühuata joamtahuim kaa suuhua. Kaa am máujpo yúmala; jü juénasi aneme ál-la. ¿Jachë empo juka yäurata kaa májhueka ímí jíapsi péiya? Türikë johua; huanäi yäura áaposu enchi úttinake. ⁴ Diosta nésahuim joaka ímí aane, enchi ania báreka. Të juénasi anëteko, máujpë yúmala; kaa kíal am jípure, jume ejparam, jü tékiakame, bueítuk Diosta nésahui yáatebo báreka, juka juénak bem joähui ámechá nóttiria. ⁵ Huári béchibote áabétuk ito nüpo yúmala, kaa juka kökosi itom ä yáanakëhui jíba májhueka, ál-la juka jíapsi ehuaamta kaa chichä machik jipü béchibo. ⁶ Bueítuk huári béchibë két impuestom béjtua, juka Diosta tékilta am joaka annakë béchibo. Yüu tüttem tekipanua, júkái joakari.

⁷ Símetem juka enchim huikiriähui béjtua: Jum náu tómi jíkimahuäpo, náuhuem tómi jíkima; jume impuestom béjtuaahuäpo, impuestomem béjtua; juka yörisi maachik, akem ä yöre; juka nákhuaaka ériahuamta, akem ä nákeka ä ériaka ä bitcha.

⁸ Katem jábeta huikiriaka tatahua; nánanchem síme emo nákeka ál-la náu aane; bueítuk juka alë Bénasi yoremta nákeme, juka leyta jiäpo áman aane. ⁹ Jü Diosta nesauri ínel jiaahua: “Jubekë karë täbuik juube, jámut junne kunakame kaa täbui yoremta jípunake; katë yore suuhua; katë kía jábetat kaa lütüriata nooka; katë juka kaa em áttia ukule”; éntok júchi jü huate Diosta nésahuim, ímirim síme chúppe,

ínel ä jïäpo: “Juka emo bénasi yoremta emo bénasë ä ériaka ä náknake.” ¹⁰ Jü yore nákhume kaabeta kökosi johua; junëli béja hua yore nákeme tua juka leyta jíä páman aane.

¹¹ Símeta ínëli huëpo eme béja át suanake, jü ániachi. Béja yúmala, jü taahuari, kócheka búsa itom jotenakëhui. Bueitukte én chë júne kaa mékka áu ansaka, jü Señorta itom huériunakëhui, júnakoy itom ä súsualeka taahuarit béppa. ¹² Béja mékka tukaari huéiye; jü machiria béja äbo jëla ansime. Én éntokte jum kaa machiku itom attiakaihui tóijnake. Taahuapo nássua huikörimtem én núnake. ¹³ Taahuapo rejtemta bénasite ito núnake, suamsi; kaa jum jaiti machiku entok vino jíhuäpo, jum kaa huéläpo sánko béj-remta áttiahuäpo junne, kaa tiuraa pajkompo ják rejtihamta junne, nássuahuäpo junne, emo ée béj-reka jíapsihuäpo junne. ¹⁴ Señor Jesucristotate súpetenake, entokte kaa juka huakajta itom huériu bárëu bíchaa jíba kannake.

14

Diosta súalhuäpo kaa üüttiakame

¹ Juka Diosta súalhuäpo kaa üttiakamta enchimieu ä rúkti báareyo, akem ä mabeta; tē katem áamak nok nássua báare tábuiasi jita sualhuamta bétana. ² Bueituk maasu én senu símeta jita buabuähuamta buänake; tē hua kaa huitti Diostat éame, jüuta síarik jita jíba buänake. ³ Jü huakajta buäyeme, kara ä ée béj-reka ä bitcha, juka kaa ä buäyemta. Jü kä buäyeme junne, kara jáchin éaka ä bitcha, juka ä buäyemta, bueituk jü Dios áapo két ä mabel-la. ⁴ ¿Jábesu empo, juka tábuik tekoka tekipanuumta sítuay emo ä yuptituanakëhui? Diosta nésahui johua, kíkteka ö huécheka junne. Jü Señor Áapo nésahue; ä üttiäray ä kéchanake.

⁵ Senu kaa síme taahuarim nanälai tíya. Huate éntok síme taahuarim nanälai tíya. Ínëli jíayhuäpo, jáchin ä súal bárëpo, senu ä súalnake, chíktä jíapsimaki. ⁶ Jíta taahuarita empo yöreka Diosta át súaleka, Diosta béchibë tüisi aane. Jü jíbuäme Diosta baisahueka ä johua. Ánëli kétchi, jü kaa jíbuäme Diosta baisahueka kaa jíbuä. Tüisi aane, entok jíba Diosta baisahue.

⁷ Bueituk ito násuk kaabe áu üttileka ä jíapsi bárëpo áman jíapsinake, entok kaabe júne két ä muk bárëpo áman muknake. ⁸ Bueituk ítapo jíapsäteko, Señorta béchibote ímí jíapsa; entok ítapo kókkoteko, Señorta béchibote ímí kókkko. Júnëli béjja, jíapsäteko junne, ö kókkoteko junne, Diosta áttiamtakate ímí aane. ⁹ Huári béchibo jü Cristo muukuk entok júchi jíabitek, entok huanäi júchi jíapsak, símemmeu yöpo kíkte báreka, kókkolammehui entok jíapsammehui.

¹⁰ Tē empo, ¿jatchiakasë juka em hermaano sítuay ä yuktia? Ö empo kétchi, ¿jatchiakasë juka em hermaano kaitapo bitcha? Bueituk símete áman yeu jáptenake, jum Cristota yäura bíchäpo. ¹¹ Bueituk ínel jïojteri:

Ínapo tua ájaria, ti jiaahua jü Señor.

Síme inou tónommia jáptenake,

entok junëli béja símetaka bem teniay Diosta yöreka áu noknake.

¹² Júnëli béja símetaka huepülaka Diostau yeu jápteka símeta itom yáakähui áu yeu buijnake, júnaköri.

Katë juka em hermano jioptua báare

¹³ Júnëlite béja ëni katte itom sítuay jábeta yuktiaka át noknake; ál-late am anianake, kaabe hermaano itot jáhuiteka jum kaa türükun bíchaa nóttinake.

¹⁴ Ínapo Señor Jesússtat jíapseka íkái júneria: Ímí ániapo ayukame kaita chícha maachi; tē jábe ímí ayukamta kaa türi tíaka jíapsame, áapörík béchibo chícha

maachi. ¹⁵ Të jü em buäyë béchïbo jü em hermaano sásäbuanäteko, jümü béja jaibusë kaa Diosta yore náké páman aane. Katë jaibu kökosi ä johua, em buäyebeyi, juka hermaanota. Huäri béchïbo két mukila, jü Cristo. ¹⁶ Juka tühuapo enchim jïpurëhui, katem jájana kaa huéchiasi áa bétana noktebo. ¹⁷ Bueïtuk jü reytaka Diosta nésahuëhui kaa buähuame, kaa jita jïhuame, të ál-la lütüriata täyahuame, yánti jíapsihuame entok Espiritu Santopo al-leehuame. ¹⁸ Huä ínëli juka Cristota nésahui joame, Dios áamak al-leiya, entok sïme yoremem ä yosireka ä binnake.

¹⁹ Huäri béchïbote béja yánti jíapsaka anhuamta bétana kaa chükteka tekipanuanake, sïme ito aniaka espíritupo yötu béchïbo. ²⁰ Katë jü buähuamta béchïbo juka Diosta tékil chíbejtia. Sïme buähuame kaita chïcha maachi; të ál-la kaa türi jü yoreme juka jita ä buäyë béchïbo jábeta sásäbuaniateko. ²¹ Huakajta buähuäpo entok vino jïhuäpo em hermaano teítituanaketek, ö jita júne ä öomtituanakepo, ö kömä éetuanakepo, katë ä johua. ²² ¿Empo Diosta súalhuamta jïpure? Türi emo béchïbë ä jïpure, Diosta bíchäpo. Yúmalasi al-leehuamta jïpure jü kaa áu bėj-reka jita jehuiteriame. ²³ Të jü kaa Diostat éaka jita buäyeme bétte noki át chüchupe, bueïtuk kaa Diostat éaka ä johua; bueïtuk jü sïme kaa Diosta éehua bétana huéeme Diosta bėj-reka huéiye.

15

Cristota ejemplotate hueriana

¹ Ítapo Diostat ehuäpo chë üutiakame jume chë kaa üüttiakame aniaka am huériunake; katte juka itom türëhui entok juka itom áy al-leähui jïba jonake. ² Sïme ítapo juka itou jëla anemta béchïbo türik jariunake, juka áu tüisi huéchemta, jum Dios huáatihuäpo ä yötunakë béchïbo. ³ Bueïtuk Cristo junne kaa juka ä türëhui entok tüisi áu huéchemta jïba yáuhuak; të ál-la juka jïojterita jïäpo bénasi áu yeu siika: “Jü juénasi emo bétana nokhuame, íno béppa huétchek.” ⁴ Bueïtuk jü bannaataka jauhuey jïojtehuakame, itom yún jita jüneetua báreka ínel jïojtehuak, juka ára boobit-huamta itom jïpunakë béchïbo, entok óusi éehuamta, juka jïojtetat suakari. Júnëlite al-leaka át boobinnake, juka äbo huémtat. ⁵ Të jü Dios juka kaa huanti jíapsihuamta áttiakame entok juka buanhuamta yore úuhuaame enchim násuk kéchá ayutuanake, juka huépülsi náu éehuamta Cristo Jesústa ä huáatiäpo bénasi. ⁶ Júnëli béja sïme nánahuit éaka huepülak náu nokaka, Diosta itom Señor Jesucristota Áchay úttilnake.

Jü kaa judíommeu nokhuak jü evangelio

⁷ Huäri béchïbo, emoem mabeta, jáchisu Áapo Cristo két itom mabel-la, Diosta lóoria béchïbo. ⁸ Bueïtukne én enchimmeu ínel jiaahua, Cristo Jesús jume judíom aniaseka äbo yepsak, jume áchayhuarimmeu nokta yári chúpaseka, entok juka lütüriata Diosta bétana huémnta machisi bíttebo báreka. ⁹ Entok jume kaa judíom juka Diosta úttil íaaka úttesi yore ä jiokolë béchïbo, ä jïojteripo bénasi:

Huäri béchïbo ínapo jume kaa judíom násuk enchi yeu buijnake, entokne enchi buik-rianake.

¹⁰ Entok júchi ínel jiaahua:

Al-leäem, eme kaa judíom, jü Diosta pueblomaki.

¹¹ Huanäi júchi ínel jiaahua:

Señortem úttile, sïme jume kaa judíom,

éntokem kaa chükteka áa bétana buiika.

¹² Isaías éntok júchi ínel jiaahua:

Jü Isaíta nahua áma tahualame basiunake,

huanäi reytaka áu tóboktiaka jume kaa judíom sáunake;

jume kaa judíom éntok tüisi át jiápseka át boobinnake.

¹³ Áapo Dios juka át boobit-huamta yore mákame jü al-leehuamtay enchim tápunianake, entok yánti jiápseka ä súalhuamtayi. Júnëlem al-leaka át boobinnake, Espíritu Santota úttiärayi.

Pablota ministerio tekil

¹⁴ Tüisine jüneiya, hermaanom, enchim jü tühuay tápuniakähui, entok béja yún jita enchim täyähui. Júnëlem béja ára emepola emo ania, jume huatem majtiakari. ¹⁵ Én éntokne én ími enchimneu jiojte, hermaanom, jamakne kaa huéeläpo júne aayuk, íkái kaa enchim koptia sáhueka enchim áu huáatituaka, Diosta tü eä bétanane íkái mabet-la: ¹⁶ Jesucristota tékil kaa judíomneu bíchaa Diosta evangeliopo tekipanauaka. Ínëli jume kaa judíom Diosta bíchäpo tüisi bíttunake. Huanäi jü Espíritu Santo Diosta bíchäpo chíchä machik itom úhua.

¹⁷ Emo jábelhuamtane jípure, Cristota béchibo, Diosta bétana täyahuamta. ¹⁸ Juka Cristota íno huam yáari, jukai jíbane ára nooka, kaita entoko, jáchin jume kaa judíom ä nok chúpaka, já páman aane, bem nokä pámani entok tékilpo. ¹⁹ Diosta úttiärayne machisi am bíttuak, entok jauhuey kaa bit-huamta, Diosta Espíritu úttiäray. Júnëline béja jü buere joära Jerusalémpo naateka, entok áa huíkola Ilírico buiaräu tájti, simeta jukaïne jü tü noki Cristota bétana huémtay tápuniala. ²⁰ Ínëline tepa úttiata yáhuak, juka Diosta evangelio am majtiaka, jum jauhuey júne kaabeta Cristota bétana nokhuakapo, kaa täbuik tékilta yáariari béppa ä tahua iaaka. ²¹ Ál-la juka jiojterita jiäpo bénasi:

Huame jauhuey júne kaabeta Diosta bétana ámeu nok-rim;
 énim bínnake, huame jauhuey júne kaa áa bétana nokta jíkkaj-lame;
 áachim jünéaka tahuanake.

Pablo buere joära Romau huée báreka nooka

²² Íari béchibone kara enchimneu huéeka tatahuay, juebénasi áman huée báreka junne. ²³ Tëne én béja, juka ín tékil chúpasuk ími buiärapo, enchim anëu huée bárekane éiya, béja bínhua naateka. ²⁴ Españau sikátekne enchimneu két nóytinake; bueituk áma huam huéetekne enchim bíchaka áma huam huéenake. Ámane béja enchimmak al-leesuka, jamak jünem nee böo tóijnake. ²⁵ Én éntokne Jerusaléniu bíchaa hueiye, jume Cristota súaleme tékilta huéchiasi yáa báreka. ²⁶ Bueituk jume hermaano griegom Macedonia entok Acaya buiaräpom joome, bem jípsi türimakim tómita náu tojja jume hermaano chë polobemneu ä bíttuak, Jerusalénihui jume Cristota sualemmehui. ²⁷ Bempo junëli ä yáa bábarek, katim juénasi ayuk, katákum bempo két ínëli espíritu tékilpo am aniak, juka tü noki bemela Cristota bétana nokhuamta ámeu bíttuaka, jume kaa judíommehui; bempo két bem tómiyi am aníapo yúmala. ²⁸ Júnëli béja ínapo íkái yáasuko, íkái ín huériäu ámeu buísekáteko, enchim huámne huéenake, Españau lúl-la. ²⁹ Tüisine jüneiya, ínapo áman enchimneu sikáteko, juebenak yún tü huéchiapo Cristota evangelio jípureka, enchimneune yebijnake.

³⁰ Entokne senu huémnta két enchimneu noknake, ín hermaanom, Señor Jesucristota téhuampo entok jü yore nákhume Espíritu Santo itom mák-ri, nechem ania, Diostau nokaka. ³¹ Áapo jü Dios nee anianake, entokne tüisi áma yeu huéenake, jume yoreme kaita súaleme Judea buiärapo joomem násuku, entok jü tómmi ín huériähui, jume hermaanom buere joära Jerusalémpo joome al-leaka ä mabetnake. ³² Entokne ínapo két al-leaka enchimneu yebijnake; áman sikáteko Dios Áapo itom anianake, entokne al-leenake, enchim bíchaka; junëline béja jimyoreka tahuanake. ³³ Entok jü Dios yánti jípsihuatma áttiakame síme enchimmaktunake. Júnentunake.

16

Pablota ámeu teboterim

¹ Hermaana Febeta bétanane két enchimmeu nooka, enchim áamak türi sáhueka, jume Cristota súaleme pueblo Cencreapo joome; diaconisapo tékiak. ² Akem ä mabeta jum Señorpo, huate santom Bénasi. Simepem ä bitcha, jita enchimmeu ä huáatiähui; bueituk áapo ket huatem bürum aniala, entok nee junne.

³ Priscilata entok Aquilatem tebotua; Cristo Jesús pom ínomak tekipanuala. ⁴ Jínhua machikun yeu sájjak, nee jínëu bárekam batte bem jíapsihua tärük. Huäri béchibone úttesi am baysauhue, entok kaa ínapo jíbba síme jume iglesiam kaa judíom két ánëli. ⁵ Jume Cristota sualuäpo nau anim ä jóapo náu yayajame, akem ä tebotua. Epenetotem tebotua, ín nákéhui, jum Acayapo júri bat Cristota mabetakame. ⁶ Mariátem tebotua; áapo tüisi tekipanuala, enchim násuku. ⁷ Andrónicotem tebotua, entok Juniasta, ín huahuajim entok ínomak pereesotulame. Íméine tüisi ériahua jume apóstolim násuku, entokim két íno béppa bínhuatu Cristopo anakari.

⁸ Ampliastem tebotua, Señorpo ín nákéhui. ⁹ Urbanotem tebotua, Cristo Jesús po itom aniaka tekipanuame, entok Estaquista, ín nákéhui. ¹⁰ Apelestem tebotua. Símete béja ä júneria, jáchin machisi Cristota ä súalëhui; Aristóbulota jóapo joomemem tebotua. ¹¹ Herodióntem tebotua, ín huahuay. Narcisota jóapo jomemem tebotua; júmëi béja Señorpo aane. ¹² Trifena entok Trifosatem tebotua; júmëi béja Señorta tékilpo aane. Juka tüisi nákuhamta Pérsidatem tebotua; júri két tepa yún áma tekipanuala, jum Señorta tékilpo. ¹³ Rufotem tebotua, Señorta áma yeu púari, entok ä áyehua, ín áiye kétchi. ¹⁴ Asíncritotem tebotua, juka Flegonteta, Hermasta, Patrobasta, juka Hermesta, entok jume hermaanom ámemak aneme. ¹⁵ Filólogotem tebotua, juka Juliata, juka Nereota, entok ä huayihua, entok juka Olimpasta entok síme jume santom ámemak aneme.

¹⁶ Símetakem emo tebotua, Cristota sualuäpo emo nakeka. Síme jume Cristota súaleme ímí joomem enchimmehuim tebote.

¹⁷ Senu huémtane két enchimmeu aahua, hermaanom, tüisem ámet suuhua, huame hermaanom násuk yore náikimteme, entok ámet téitihuamta böot óreme, juka enchim Diosta bétana majtiari bėj-reka huéiye. Síme íri, katem ámemak emo jípu báare. ¹⁸ Julëbena géntem katim Cristota néshui johua; juka tüisi ámeu huéchemta jíbam jariu báreka eíya, entokim ujjolisi túlisi nokaka kannake, entokim tuata Bénasim nokaka am baítaubáreka, jume kaita júneriame. ¹⁹ Bueituk juka Diosta enchim súaleka boojoriähui, béja símekut júneriaria. Júnëline béja ínapo júne al-leiyya, ä jíkkajaka enchim bétana. Juka túhuata símetane túlisi enchim täya íaa; éláposem juka kaa túrik jak ayukamta kaita júneria. ²⁰ Jú Dios yánti jíapsihuamta jípureme láuti jëla juka Satanásta kóm tátabnake, enchim guókim bétuku. Jú Señor Jesucristo Áapo jíba enchimmaktunake, túhuata enchim maksimeka.

²¹ Timoteo enchim tebotua, ínomak aneka tekipanuame, entok Lucio, Jasón entok Sosípater, ín huahuajim.

²² Ínapo Tercio, Pablota bétana íkái jiojterita johuame, ínapone két Señorpo, enchim tebotua.

²³ Gayo enchimmeu tebote, nee ä jóapo mamabetame, entok símem jume Cristota sualuäpo nau anim. Erasto enchim tebotua, municipiopo tesorero, entok jú hermaano Cuarto.

²⁴ Jú Señor Jesucristo, Áapo jíba enchimmaktunake, túhuata enchim maksimeka. Júnentunake.

Diosta úttileka ä yosirë

²⁵ ¡Áapörik juka Diostate yosireka ä úttile! ¡Bueïtuk ára yore huitti éetua, ín evangelio jíä pámani, entok Jesucristota bétana itom nokähui! Jü Dios jita benak yoremem bétana naikialäu yeu machiriakame, jü jauhuey naateka éotaka ayukay, ániata kee im yáahuay naateka. ²⁶ Të én béja yeu bötela, entok jume profetam jïojterimak, Diosta jíbapo béchïbo nésahuepo, síme yorememmeu áu täyatebok, entok ä súaleka áma bem annakë béchïbo.

²⁷ ¡Jü huépülaytaka Áapola Dios, entok símeta jüneriame, Áapörik béchïbo jü ujoyória Jesucristota huám ámani jíbapo béchïbo! Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Bat Huëpo Jiojtekähui Jume Corintiommehui

Tebotehuame

¹ Pablo, Jesucristotau apóstoltu iaahuaka núnuri, Diosta júnel ä huáatiäpo ámani, entok jü hermano Sójtenejtáamak náuhui, ² ikay cartatane jiojte buere joära Corintopo jomemmehui jume Cristota sualhuäpo nau anim béchïbo, jume Cristo Jesússta nésauro jo báreka bempoa emo jípurremmehui, jume ják júne anemmak nau yeu púataka täyahuame itom Señor Jesucristota tehuampo au nokame, jü itom Señor entok bempörimmehui. ³ Diosta tü eäu entok yánti jíapsihuame enchimmaktunake, jü Dios itom Átchay entok Señor Jesucristota Áchay bétana.

Diosta baysaihuame

⁴ Ínapo jíba Diosta baysauhue enchim béchïbo, juka Diosta tü eäu enchim mikhuakä béchïbo jum Cristo Jesúspo. ⁵ Bueitukem áapörikut yún jita tühuatem jípurrek, nokpo entok yún jita jüneriahuäpo. ⁶ Jü noki Cristota bétana nokhuakame béja enchimmet au chúpалataka tahuala. ⁷ Jü jita ára johuame Diosta enchimmet jünakteri síme enchimmet ayunake. Huanärem béja kaa jáchin éaka ä boobinnake, juka Señor Jesucristota äbo yebijnakëhui. ⁸ Áapo Dios ket kutti ehuamta enchim máknake, símeta chúpëu núkisi. Júnëli béja kaabe kaita juënak enchimmet téunake, jünaköri itom Señor Jesucristota yepsayo. ⁹ Dios ä bárëpo kaa amáu notte, áapörík huamem nunuri ä üusi Jesucristo itom Señortamak enchim jíapsinakë béchïbo.

¿Jachu jü Cristo au näikimtela?

¹⁰ Senu huemtane, ket enchimneu aahua, hermaanom, itom Señor Jesucristota tehuampo, hupülak jibem nau nooka símetaka, natepua anhuame kaytatunake enchim násuku, al-lem tülisi nanabeu aneka huépülaik nau eiya entok hupulsi eaka. ¹¹ Bueitukne enchim bétana ettejoriahuak, ín hermanom, jume Cloétamak huerim bétana, jänitukem nau omteka nátepua emo jípurre. ¹² Juka enchim násuk huemta bétanane enchim tejhuabáare ínel enchim jiapo: “Ínapone Pablotamak huéiye”; ö “Ínapo entok Apoolostamaki”; “Ínapo entok Perotamaki”; ö “Ínapo entok Cristotamaki.” ¹³ ¿Jachu Cristo au näikimtela? ¿Jachu jü Pablo enchim béchïbo kúrusit poponhuak? Ö ¿jachem Pablota tehuampo batöhuak? ¹⁴ Diostane baysauhue enchimne kaabeta batöla, juka Crispota entok Gayota jíbba, ¹⁵ bueituk Pablota tehuampone batöri ti kaa enchim jáunakë béchïbo. ¹⁶ Kenne Estéfanasta familiapo jomeme batöla; jume huatemmeune kaa huate jaamakne huatem ket batöla. ¹⁷ Bueituk Cristo kaa nee batö iaka nee yeu puaala, ál-la evangeliota nee nok sahueka nee núnula; kaa ími ániapo jita buere täyahuamta nokta hueriaka, Cristota kúrusit múkukau kaa kom tahuaria béchïbo.

Cristota, úttiära entok Diosta bétana yún jita täyahuame

¹⁸ Bueituk iri noki Cristota kúrusit poponhuakähui emo tárulame béchïbo rokorapom ä jípurre, të jume jineurim béchïbo, Diosta uttiära. ¹⁹ Bueituk júnel jiojteri:

Jume jita täyame, juka bem täyaune kaytasi yáanake, juka júneehuamta bem tayaune yeu tahuarianake.

²⁰ ¿Jakusu aane jü jita áu täyáa tíame? Entok jaksu aane jü escriba, entok jaksu aane jü buéresi jita nokame, ¿jachu kaa Dios jume ániat jíapsaka jita emo täaya

tíame rokuapo tahuariala? ²¹ Bueituk Diosta bétana jita täyahuamta, jume ániat jíápsame bem jita täyapom katim Diosta tatäyak, Dios ä tutürek ä súaleme jinëu béchibo juka Diosta noki nokhuäpo rokuapo jipuhumta huam am jinëu báreka.

²² Bueituk jume judíom señalim aahua, jume griegom entok tuísi jita täyahuamta jíba jaria; ²³ të itapo Cristota kúrusit poponhuakamta jíba nooka, jume judíom béchibo at teitihuame, jume kaa judíom béchibo entok rókoora; ²⁴ të jume núnurim béchibo, judíom ö griegom, Cristo, Diosta uttiära, entok jita täyahuame Diosta bétana huéeme. ²⁵ Bueituk jü Diosta bétana rokuapo tayahuame, yoremraata béppa chë jita täyahua, entok jü Diosta bétana kaa úttia, yoremraata béppa chë úttiak. ²⁶ Tüisem at suuhua, hermanom, Diosta betanem yeu púataka núnurim, eläposem kaa jaikika junëli jita täya yoremem eäpo ámani, entok jume yaüra uttiäta jípureme júne kaa jaiki, entok yörihumta jipureme júne kaa jaiki. ²⁷ Ál-la, Dios jume kayta bejreme yeu púuhuak, jume jita täyame tiusi tahuaria báreka, entok jume kaa úttiakame yeu púuhuak jume úttiakame tiusi tahuaria báreka. ²⁸ Juka simekut jikot maachika kaitäpo bit-huamta Dios yeu púuhuak entok juka kaitäpo jipuhumta, juka simeku naikiahumta kaitäpo tahuaria báreka, ²⁹ bueituk junëli kaabe áu úttilnake Diosta bíchäpo. ³⁰ Të áapörík béchibo emëe Cristo Jesúsopo aane, áapörík béchibo jita täyahuamta Dios itom makka, Diostau bíchaate lútula jíapsihuäpo naikiataka tahuala, entok santosi jíapsihuäpo, entok jinëuriata áa béchibo jípureka. ³¹ Juka jiojterita jíá bénasi: “Jü áu úttileme, jum Señorpo jíba au úttilnake.”

2

Cristota kúrusit poponhuakäu nokhuame

¹ Én éntoko, hermanom, júnakoy enchimneu noíteka juka Diosta ára jita joaune enchimneu nok báreka, kanne nokta ujjorik nokak entok jita taayahumta. ² Bueituk huitti nokhuäpo enchim násukne, kayta entok jünériabáarek ál-la Jesucristota jíbba, kúrusit poponhuakamta. ³ Entokne enchim násuk aane úttia lútilataka, entok tuísi maujrimey ino yöaka; ⁴ jü ín noki entok jü Diosta nooki enchimneu ín nokakähui, kaa jita täyahua pámanne enchim át jünetuak, ál-la Diosta Espiritu úttiärayi, ⁵ bueituk jü enchim Dios eaü kaa yoremem jita täyäpo nahuanake, ál-la Diosta úttiärapo.

Diosta Espirituta huam yeu machílame

⁶ Tëte nau ä ettejhua jioje, jume yúmalasi emo jípureka jita täyammaki, të kaa imi ániat jita taayahua pámani, entok kaa jume ániat rey nesaupo nesaunakeme bénasi, bueituk imëri kókkonakemme. ⁷ Tëte juka Diosta bétana jita täyahuamta nau ettejjo, juka huatem bétana kaa jünériahuamta, juka jita täyahuäpo esota, ikäri, ániata kee yahuy náateka Dios ito béchibo, ä naikiak, jum simek béppa ujjoriku itom looria béchibo. ⁸ Ikäri jume im ániat rey nesauta jípunakeme katim ä täyak, bueitukim ä täyakatek, kaibum kúrusit ä popon eiyey, juka looriapo Señorta. ⁹ Të ál-la ínel jiojterita jíá pámani:

Juka pusimmei kaa bit-huakähui, entok nakammey kaa jikkaijhuakahui, entok yoremta jíápsipo kaita tahualata,

Dios ä erialatukay huame áapörík ä nakeme béchibo.

¹⁰ Të Dios, Espirituy itou yeu ä mächiriala; bueituk jü Espiritu simekut suaka át jüneiya, bueituk mekka kom Diostat ayukamta junne.

¹¹ ¿Tëe jábe yoremesu, juka yoremte ayukamta jünéria? ¿Jachu kaa jü yoremte espíritu at aneme? Ínëli këtchi juka Diostat ayukau kaabe ä jünériak, jü Diosta Espiritu jíbba. ¹² Ítapo entokte kaa juka ániat espíritu mabet-la, ál-la juka

Espíritu Diosta bétana huentá, bueituk juka Diosta itom makakau jüneria béchibo. ¹³ Íaribéchibote ä nooka të kaa juka nokta yoremem jita täyaka yore majtia pámani, ál-la juka Dios Espírituta yore majtia pámani, juka Espíritupo huentá Espíritupo ä tahuariaka.

¹⁴ Të jü yoreme kia ä jiápsapo kara at jünéaka tatahua jü Diosta espirituchi, bueituk áa béchibo rokopo bittu. Entok kara ámet jüneiya, bueituk at suaka Espírituta eápam át jünetunake. ¹⁵ Të jü Espiritu Santota eápáman jiápsame simekut jüneiya, të juka jünehuamta áapo huatem bétana kaa ä mabeta. ¹⁶ Bueituk: “¿Jábesu juka Señorta eäu jüneriak? ¿Jábesu ä majtianake?” Të ítapo juka Cristota eäute jípure.

3

Diostamak tekipanuame

¹ Íaribéchibo ínapo hermanom, karane Espiritu Santota eápáman jiapsáme bénasi enchimneu nooka, ál-la kaa Dios huateka enchim eä bénasi, entok Cristotat ehuápo ili usim bénasi. ² Lechimne enchim jítuak, të kaa buáhuamta, bueitukem ketune kaa áma yúmay, éntokem én júne kaa áma yúma, ³ bueitukem ketune enchim eäu johua; emoem naíbuke, éntokem nau omteka nau nassua, ¿jachem kaa ínëli juena ehuamta jíba johua? Éntokem yorem ehuamta joaka jíba rejte. ⁴ Bueituk enchim násuk senu ínel jiaahua: “Ínapone lutüriapo Pablotamak huéiye”, jü senu entok: “Ínapone Apolostamak huéiye”, ¿jachem kaa ínëli yorem ehuamta jíba johua?

⁵ Huanäisu, ¿jabesa jü Pablo entok jü Apolos junne? Jachu kaa jume Señorta nesahui joame, imey nokakápananem ä súsualek, imi huam natepola jü Señor huehuépulam enchim ä makak. ⁶ Ínapone eechak, Apolos entok ä báatuak; të Dios ä siútuaka ä yótutuak. ⁷ Ínëli jü echákame entok ä báatuakame kaytam tua bejre, ál-la Dios ä yótutuakame. ⁸ Ínëli jü echákame entok ä báatuakame huepulsim nau hueeri, eláposum chúkula huepülaka bem kobakäu makna, jachin juka tékilta bem yáakä pámani. ⁹ Bueituk ítapote Diosta tekipanualerom, eme entok jü Diosta tékkil, jume karim yáataka Dios attiárimme. ¹⁰ Jum arayhuápo Diosta nee ä mak-lä pámani, ínapone ingeniero ára kaatemta benna.

Juka teta nahuatane áma yetchak, iári béppa entok täbuika ä béppa kaatenake, të natepola huepülaka tüisi at suanake, jachin nat béppa bem kaatehui. ¹¹ Bueituk kaabe täbui teta nahuata ára áma öre, juka áma oreta béppa, iri jü Señor Jesucristo. ¹² Bueituk iri tetta nahuata béppa, jabbe sahualik entok tosalik teta buaaniata kaateme, entok ujjoli tetammeyi, pino kutayi, juya sáayi, entok kia chukii junne, ¹³ jü tekkil huehuépulam yáakäu jüneriataka tahuanake; huári taahuari: ä júneriatebonake, bueituk jü taji beeteme yeu ä machirianake; jü tekkil huehuépulam yáakäu entok taijpáman yeu siika türika o kaa türika tahuanake. ¹⁴ Jü tékil jabeta nat béppa kaateka yakáu turika tahuakatek, ä kobakau mabetnake. ¹⁵ Jü tekil jábeta yáakäu tajakátek, áapo simeta tarunake, të áapo jineutaka tahuanake, taij bëtepo yeu buittekam ténasi.

¹⁶ ¿Jachem kaa jüneiya juka enchim takahua Diosta ä tiöpokähui, jü Diosta Espiritu entok enchimmet aane? ¹⁷ Jábe junne juka Diosta tiöpo kaitápo tahuariakatek, Dios ket áapörík kaitápo tahuarianake, bueituk jü Diosta tiöpo, enchim takahua, Diostau bíchaa santosi naïkiari.

¹⁸ Kaabe áu baytaünake; jábe junne enchim násuku imi ániapo ayukamta au täya tíame, kayta täyamta bénasi áu jípunake, chë yúmalasi simeta täya béchibo. ¹⁹ Bueituk jü sime imi buíapo jita täyahuame Diosta béchibo kia kaa suára; bueituk jiojtetaka örek: “Bem jita täyaka emo buérialëpo Dios am jioptuaka am tojja.” ²⁰ Júchi entok: “Jü Señor jüneiya kia ä bejatukähui jume jita täyaka eähui.” ²¹ Ínëli,

kaabe yoremem bétana au úttilnake, bueituk simetem eme attiak: ²² eläposu Pablo, eläposu Apolos, eläposu Peero, eläposu jü ánia, eläposu jíapsihuame, eläposu kókkohuame, eläposu jü én hueri, eläposu jü chúkula hueenakeme, simetem attiak. ²³ Enchim entok Cristo attiak, Cristota entok Dios.

4

Jume apóstolim tekkil

¹ Ínëli, jume yoremem Cristotau tekipanualerompom itom jipunake, entok juka Diosta ehuil jípurëpo ministerio tékilta joame Bénasi. ² Én entok ínëli türi, jum ministerio tékilta johuäpo úttia, hupülakam huitti eaka áma bittunake. ³ Ínapone enchim bétana kaa yun yäura bithuamta jípure, entok tribunal yäura bétana junne, bueituk ínapo júnene kara ino yuktia kaa tuísi ino aane tiaka. ⁴ Kaa türikne ín jíápsipo kaita jípure jiobe, tène kaa ïari béchibo tü yórempo ino naikia, té jü Señor, áapo yäura bithuamta nee makka. ⁵ Inentakem, kaabetat kia nooka tiempota kee yúmayo, Señor áapo yepsakátek, juka esota entok kaa machiku ayukamta bittebonake, entok juka jíapsi ehuäpo ayukamta jüneriatebonake; huanäi huehuëpulakam ä mabetnake Diosta am úttilnakëhui.

⁶ Të ikäri, hermanom, ejemplopone enchim ä tejhua, ino bétana entok Apolosta bétana, enchim ín nakë béchibo, bueituk itom bíchakem jünenake, kaa juka jiojteta béppa enchim enakëhui, jachinai jünem hupulak buérialinake täbuik entok kaitäpo bínnake. ⁷ Bueituk, ¿jábese huatem násuk, béppa enchi ketchak? Entok jü em jípurëhui, ¿jítasë kaa mabet-lataka ä jípure? Entok ä mabet-latukáteko, ¿jatchiake ái emo buérialé, kaa ä mabel-latukamta Bénasi?

⁸ Enchimneu béja kayta bëye, bejem riikom, éntokem itot kaa huijuteka reeyim, jtüri eiyey eme reeyimtuko, itapo ket ínëli enchimmak reyimtaka nesau eiyey! ⁹ Bueituk ínen nee eiya, jume apóstolim simeta chupëpo, Dios ániau itom yeu jabuala, kókkohuamta itot chupabahuamta Bénasi, ínëlite buérialihuaka ániat bithua, ángelesim entok yoremem bétana. ¹⁰ Cristota itom nakë béchibo, itapo katte susuaka bithua, eme entok Cristota sualhuäpo susuak; ítapote úttia lütüla, eme entok úúttiak, ëme yörihuakem bithua, itapo entok kaa bibitpeehua. ¹¹ Én tajtite tebaüre, entokte baí kókkko, katte sankok, jópemette chonhua, entokte kaa jouhuak. ¹² Lottekate tekipanua itom mamammei; entok béttesi ítot nokhuaï junne, ítapote Diosta tü eäu am netanria, jájanate jiokot johua, tēete yanti eaka ä mabeta. ¹³ Jájana itot nokhuay junne, Diostaute am nok-ria, jume ániat jíápsame entok én tajtim chukta Bénasi itom bitcha, juka simem kaa huatiahui.

¹⁴ Kanne enchim tiutua báreka íkäi jiojte: ál-la enchim üusekam ténasi entok enchim nákekane kutti nooka. ¹⁵ Eläposum diez miltaka enchim majtiä Cristota bétana, kaibem yún áchayrim jipunake; bueituk Cristo Jesúsapo ínapone enchim usiak evangeliopo. ¹⁶ Én entokne enchimneu ujbuanna, ín ino nüyë Bénasem emo nüye.

¹⁷ ïari béchibone Timoteota enchimneu bittua, ïri Jesucristota sualhuäpo ín üusi tüisi ín nakëhui, kaa amáu bíchaka Cristotamak hueme, áapo enchim au huatituanake jachin ín ä joähui juka Cristota tekkil, entok jachin sime kätana ín am majtiähui jum Cristota sualhuäpo nau anim anëpo. ¹⁸ Të huate entok tüisi emo buérialé, bueituk jauhuey júne kaa enchimneu nee huee máchilem tenasi. ¹⁹ Tène laüti enchimneu hueenake, Señorta ínel eäyo, entokne ä jünerianake, té kaa juka nokta jíbba, ál-la jume emo buérialéka úttiata mabet-lame. ²⁰ Bueituk jü Diosta rey nesauri, kaa nokpo jíba huéiye, ál-la uttiáramaki. ²¹ ¿jitasem

huatia? ¿Enchimmeune hueenake jibebiaka, ö yore nákhüäpo, entok espíritu yanti jíapsihuäpo?

5

Kaa türik bétana yaura bithuame

¹ Lútüriapo enchim násuk jikkaijtu jü kaa türi, iri kaa türi jume kaa judíom násuk júne kaa jikkaijtu; ínëli hueepulakätuk enchim násuk ä huaïmäiye jípureka áamak jíápsa. ² ¿Emem emo jikau cha buérialé, jachem kaa jiokot tiusi eepo yúmala? Bueítuk juka íkái yakamtem enchim násuk pakun yeu huikke. ³ Lútüriapone, ín takahuäpo kaa enchimmak aane, të ín espíritu ál-la, ínëli enchimmak aneka juka íkái yakamta yäura böota náa mak-la. ⁴ Itom Señor Jesucristota tehuampo, ín espíritu makem emo nau tojja, entok itom Señor Jesucristota úttiaramaki. ⁵ Huanäi iri Satanásta mampo toijna, juka kaa türik at ayukamta lutinakë béchïbo, bueítuk huári tahuarit, juka Señorta yepsay ä espírituhua jinëutuna.

⁶ Jü enchim emo buérialéu kaa türi. ¿Jachem kaa júneiya: “Jü levaduura ilikkika junne, síme tujta huechia tabbe”? ⁷ Levaduura binhuatumta bétanem emo tüte, bemela tusitaka ä tahuanakë béchïbo, kaa levaduura, bueítuk jü itom pascua Cristo, béja ito béchïbo kúrusit poponsuhuak. ⁸ Inëlite pajkonake, kaa levaduura binhuatuupo, entok kaa levaduura júena ehuäpo, ál-la panim kaa levaduura äpo entok lutüriapo tü jíapseka.

⁹ Enchimmeune jíojtesula, katem ámemak emo türe, jume kaa emo jubeka nau jíápsammaki. ¹⁰ Karem tokti emo omoute, jume imi ániat nau jíápsaka kaa emo jubekammaki, ö jume uttesi tomita ukulemmaki, ö ekbualerommaki, entok jume jita júne dios tiaka ä yöremmaki; bueítuk ä ínëlitunakey úttiati eiyey ániat enchim yeu sakanakëhui. ¹¹ Al-lane enchimmeu jíojte, kaa enchim ammemak emo türi sáhueka, jume emo hermanom tiaka, të kaa emo jubeka nau jíápsammaki, entok tomita úttesi ukulemmaki, entok jita júne dios tiaka ä yöremmaki, entok jü bette nokta nokamtamaki, entok jü vino jilerotamaki entok jita ëekbualerotamaki; jü ínëli jíápsammaki, katchan júnem ámemak jibuäpo yúmala. ¹² Bueítuk jume pákun aneme, ¿jita lutüriatasune jípure, kutti lútula am jíapsi sáu béchïbo?, ¿jachem kaa jume huaijhua aneme, emëe kutti lútula jíapsi sauhue? ¹³ Bueítuk jume pakun aneme, Diosta nok yäura ámet chupnake, juka júena eaka jíápsamta yeuhuem ä beeba enchim násuku.

6

Juez kaa Dios huatemta bíchäpo nassuahuame

¹ ¿Bueítuk emëe enchim násuk jabetamak kaa tüisi tahualataka jita nau tüte baahuay juezta bichäpem emo yeu totoja, jume Cristota sualhuäpo nau anim bíchäpo emo yeu toijmachika junne? ² ¿Jachem kaa júneiya jume Cristota sualhuäpo nau anim ániat jíápsame yäura bittebonakëhui? Bueítuk ínëli jume ániat jíápsame enchim am yäura bittebonakei, ¿jachisuntukem íkái kaa tua buere machik kaa obiachik kara rutuktia? ³ ¿Jachem kaa júneiya jume ángelesim bette nokta itom amet chupanakëhui? ¿Të, chë junne, juka imi ániat ayukamta? ⁴ Bueítuk emëe juka imi ániat ayukamta yäura bittebotek, ¿jatchiakem jume Cristota sualhuäpo nau anim kayta áma júneriamta yäura yetcha? ⁵ Enchim tiunakë béchïbone ínel jáahua, ¿jachu enchim násuk huepülaka júne kaabe, kooba suakari, ä hermanom násuk juka kaa tüisi huemta rutuktia béchïbo? ⁶ ¿Të senu hermano tábui hermanotamak yaurapom emo yeu toijlataka nau nok nassua, të íkärím johua Diosta kaa súaleme bíchäpo?

⁷ Íněli béja lutüriapo, kaa türi jü enchim násuk nau nok nassuahuame, ¿jatchiakem kaa yanti eaka ä mabeta juka enchim bej-reka johuamta? ¿Entok enchim jita úuhuamta? ⁸ Të emëe huatemem bej-reka jita am úuhua, jume hermanom junne.

⁹ ¿Jachem kaa jüneiya jume lutüla huemta kaa joame, kaybum áman kimunake jum Diosta reytaka nesahuëhui? Katem ä öbia; jume kaa emo jubeka nau jiápsame, jume tattábui diosim yöreme, jume kia jábe jámutta kaa jubeka áamak jiápsame, jume yorememtaka jáamuchim bénasi emo nüyeme, entok ä bénasi yoremtamak au jipureme junne. ¹⁰ Jume ekbualerom, jume uttesi tomita ukuleme, jume vino jilerom, jume béttesi jabetat nokame, jume bñitáupo jabeta jita úuhuame junne, imëri kaybum áman kimunake jum Diosta reytaka nesahuëpo. ¹¹ Emëe huate íněli jiápsay; të enem béja baksiari, entok Diostau bíchaa naikiatata santosi yáari, Señor Jesucristota tehuampo lütula hueme enchimet yáari, entok itom Diosta Espirituyi.

Jü takahua santosi yáari

¹² Síme ino béchïbo türi jiobe, të kaa síme ára yáatu; síme ino béchïbo türi jiobe, tëne kayta bétana ino yuyüitebonake. ¹³ Jü buáhuame topata béchïbo, jü topa entok buáhuamta béchïbo, të imey nahuichim Dios kaytasi am tahuarianake; të iri takahua kaa emo jubeka nau jiápsihumta kaa ay ä yáa béchïbo, ál-la iri taka Señorta béchïbo, jü Señor entok íkái takaata béchïbo. ¹⁴ Dios entok, juka Señorta toboktiakame, itom ket toboktianake ä úttiärayi.

¹⁵ ¿Jachem kaa jüneiya bueituk itom takahuam, Cristota takaamak huépülsi nauhuam órekähui? ¿Jachune jume Cristota takahuammet hueri nüka, jámutta takahua yorememmak ehuil au türemtat am chaanake? Èe kia jita béchïbo junne, kaybu. ¹⁶ ¿Ö jachem kaa jüneiya jü ilebenak jámuttau rukteme, huepul takahuapo áamak ä tatahuähui? Bueituk jü jïojteri ínel jiaahua: “Nahuichikam huépülak nau takahuanake.” ¹⁷ Të jü Señorta eápáman jiápsi báreka au rukteme, huepul espíritupo áamak takahuanake.

¹⁸ Juka kaa emo jubeka nau jiápsihumtem tojaka sakka, jü täbui kaa türi yoremta jojoau kaa ä takahuapo yeu huéiye, të jü jámutta kaa jubeka áamak böyeme, ä takahuabet kaa türük johua. ¹⁹ ¿Jachë kaa jüneiya juka enchim takahua Espiritu Santota ä tiöpokähui, iri enchimmet aane, éntokem Diosta bétana ä jipure, éntokem emëe kaa emo attiak? ²⁰ Bueitukem bejhuapo jinnurí; enchin takahuápem Diosta úttile, entok enchim espíritupo, imëri Dios attiärimme.

7

Jubiahuäpo emo consejhuame

¹ Juka huatek bétana enchim ínou jïojtekähui. Jü yoremta béchïbo chë türi eiyey kaa jámutta nüko. ² Të kaa emo jubeka nau jiápsihumta ito násuk ayukä béchïbo, elapo yoremem huëpulam jubnake, jume jáamuchim junne huëpulam kunanake. ³ Jü jubekame jámutta kaitápo siroktuaka yúmalasi ámak jiápsinake, alë bénasi këtchi jü jammüt ä kunáamaki. ⁴ Jü jammüt ä takahua kaa yeeka, ál-la ä kunahua jíbba, entok këtchi jü yöreme ä takahua kaa yeeka ál-la ä jubiahua jíbba. ⁵ Katem emo koptia báreka éenake, al-lem nanabeu eaka chubala emo tojja, bueituk oraciompo Diostáamak am báreka, huanärem chúkula huepulsí júchi emo nau toijnake, Satanásta kaa enchim jioptuanakë béchïbo. Jum emo ukulhuapo kaa enchim úttiakabéchïbo.

⁶ Tëne íkái consejota enchimmeu nooka, të kaa nesauta bénasi. ⁷ Síme yorememne inobénasi emo nütua peiya, të kaa simetaka Diosta bétana ä mabet-la juka kaa jubeka bem jiápsinakëhui, lutüriapo hueepulaka íněli, jü senu entok täbuási.

⁸ Tëne ínel ámeu jiaahua, jume kee jubemmehui entok jume jokoptulammehui, bueituk amebéchibo chë türi eiyeey inobénasi tahuakateko. ⁹ Të jume kaa jubeka ára jíapsihuamta, Diosta bétana ä mabet-latuko, jubëem, éntokem kuuna. Bueituk chë türinake. Jume kaa emo yüeka kaa tüisi ayunaketeko.

¹⁰ Jume emo jubeka nau jíápsame, nesautane am makka, të kaa ínapo, ál-la jü Señor: Jü jámmut ä kunahua kaa toijnake; ¹¹ ä tójakátek, kara kunaa, të ä kunabeu notteka ára au jiokore; entok jü jubekame ä jubi kaa toijnake.

¹² Ínapone jume huatemmeu ínel jiaahua, të kaa jü Señor: jábe hermano kaa Dios huatemta jubekame, të jü jámut íneli áamak jíapsibarëteko. Kara ä tojja. ¹³ Senu jammut, kaa Dios huatemta kunakátek, të jü yoreme íneli ámak jíapsibaretoko. Kara ä tojja. ¹⁴ Bueituk jü kunari kaa Dios huateme, juka jámmutta Dios huate béchibo, áapo Diosta tü eäu jípunake; jü jámut kaa Dios huateme entok ä kuna Dios huate béchibo áapo Diosta tü eäu jípunake, bueituk täbuiasi enchim aaney entok, jume enchim üusim katim Dios huateka tahuanake, të enim Diosta tü eäu jípure. ¹⁵ Të jü kaa Dios huateme aü naikimtekateko, Akë ä tojja. Bueituk nahuichikam karam úttiapo nau aane. Ä inelituko jü hermano o jü hermana beja búttiaturake, bueituk yanti eäu Dios itom núnula. ¹⁶ Bueituk, ¿jáchise jüneyia, empo jámmut, jáamak jü em kuuna jinëutaka ä tahuanakëhui? ¿Ö jáchise jüneyia, empo kunahuari, jáamak jü em jubi jinëutaka ä tahuanakëhui?

¹⁷ Të jáchin hueepulaka Diosta ámet ä naikimtekapo ámani, entok jáchin Diosta am núnukápo ámani ínelim ä yauhua, íkáine síme jume Cristota sualhuäpo nau animmet nesahuek. ¹⁸ ¿Bueituk jábe circunsicionta jípureka núnuhuak? Circuncionte jípureka taahua, ¿të jábe kaa circunsicionta jípureka núnuhuak? Kaa au circunsidaruanake. ¹⁹ Jü circunsicion kayta bejre, entok jü kaa circunsidaruahame junne, ál-la jü Diosta nésahui ériahuame. ²⁰ Huehuëpulaka jáchin Diosta bétana bem nunuhuakapo, junëlim tahuanake. ²¹ ¿Jachë nenkitake tekoka núnuhuak? Katë jáchin eiya; të empo jum em nenkihuakapo ára emo yeu huikëtek, Akë ä jaria. ²² Bueituk jü nenkitaka tekoka, Señorta ä núnuko, búttiataka tahuanake, íneli këtchi jü búttiataka núnuhuakame, Cristotamak sumataka tahuanake. ²³ Bejhuaapëm jin-nuri, katem júchi yorememmeu emo nenkaka am teko bare. ²⁴ Íneli, huehuëpulaka, hermanom, jachin jíápsaka núnuhuakatek, junëli au nüyeka jíápsinake Diosta béchibo.

²⁵ Jume kee kuname béchibo, kanne nesauta jípure Señorta bétana, tëne ín eäu enchim tejhua, juka Señorta yore nak jiokolëpo ä jajamlatakane, Cristotat jíba eiya. ²⁶ Imi huamne tü ehuamta jípure, juka itou ayukamta obiachi béchibo, bueituk jü yoreme tüisi ayunake ä aane bénasi tahuakatëko. ²⁷ ¿Jatchë jámuttamak emo sümala? Katë emo búttia báare. ¿Katë jámuttamak emo sümala? Katë jub báreka eiya. ²⁸ Të empo jubekátek, katë kaa tüisi ayunake; entok jü jamut beme kunakátek kaybu kaa tüisi ayunake, të imechiri jü jiokot emo bit-huame takahuapo ámet ayunake, të ínapo íkáine kaa enchim jipu ia.

²⁹ Tëne ikaï nooka, ín hermanom: Jü tiempo kopela aane. Én entok bat bitcha, jume jubekame, kaa jubekamta bénasim emo nüpo yúmala; ³⁰ jume buaname éntok, kaa buanamta bénasi; jume al-leame éntok, kaa al-leamta bénasi; jume jita jinnume entok, kayta attiakamta bénasi. ³¹ Entok jume imi ániat ayukamta musauleka ä joame, katim ä joamta bénasi emo núnake, bueituk jü ániat ayuka uyyori béname lülüte.

³² Kaa yúmaisine kaa enchim emo bit ia. Jü kaa jubekame jáchin jum Señorta nesauo ä annakeu jíba huatia, entok jachin juka Señorta ä al-letuanakëhui; ³³ të jü jubekame, ániat ayukamtat jíba kaa yúma, ä jubi al-letua báreka. ³⁴ Íneli ámet

júnakiachi jü kunakamtachi entok kaa kunakamtachi, jü kaa kunakame jum Señorta nésaupo ä annakeu jíba kaa yúma, entok jachin Señorta bíchäpo huepulsí au ä jipunakëhui, taakapo entok espíritupo; tē jü kunakame juka ániat ayukamtat jíba kaa yúma, ä kunahua al-letua báreka.

³⁵ Ikaine nooka tüisi enchimeu huenakē béchibo, tē kaa obisi enchim emo bínnakē béchibo, ál-la huéchiapo entok simeku türík joaka, entok inëlem kaytat obisi eaka Señortau ruktinake.

³⁶ Tē jábe ínel eáteko: Jü ín mala béja yöhue ä kunanakeu huasuktiriam at siime. Béja au kunatuapo yúmala, ä yáa bareu yanake, kaa Diosta bejre, eläpo kunanake.

³⁷ Tē senu ä jíápsipo huitti ehuamta jípureka, kayta áu bëyeka, ínëli ä éäü áapo attiaka, ä malahua kaa kunakamta toij béchibo, tüisi aane. ³⁸ Tē ínëli jü ä kunatuame, tüisi aane. Tē jü kaa ä kunatuame entok, chē tüisi aane.

³⁹ Jü jamut kunakame súmataka jíápsa, ä kunahua ketune jíápsayo; tē ä kunahua mukuko búttiataka taahua, ára ä kunabareu kuna, tē ál-la Señorta sualemta kunanake. ⁴⁰ Tē ínel ín eäpo, chē júne Diosta tühua mabet eiyey kaa júchi kunakáteko, bueítuk ínapone ket Diosta Espiritu jípure.

8

Jü buáhuame ídolommeu toijri

¹ Juka buáhuamta ídolommeu toijta bétana, entok bejate júneiya simetaka jita ito täyähui, jum jita täyahuäpo emo jabelhuame áma ayuk, tē jum yore nakhuäpo jita täyahuäpo yore yötutua. ² Bueítuk jábe jita áu täyalame, ketune kayta jee täya, tua jita ä täya éäpo. ³ Tē jábe Diosta naketek, ä bétana täyahua.

⁴ Juka buáhuamta ídolommeu toijta bétana, júniate juka ídolota ániapo kayta bejrehui, bueítuk kabe entok Dios, huépülaka jíbba. ⁵ Elaposu huate emo diosim teaka täyahua, imi buíapo entok téhuekapo junne (inëlim juebenna jume diosim ti tettehuahuame, entok jume yörihuame), ⁶ simeta íkái násuk itobéchibo huépül Dios jíbba, achayhuariataka, áapörík bétana simetaka huéiye, itapo entokte ä béchibo, entok huepúl Señor Jesucristo, áapörík béchibotaka síme ayuk, itapo entok áapörík huämi.

⁷ Tē ä täyahuame kaa simemmet ayka; bueítuk huate imi tajti, ídolommeu joyhualataka, ímëi ídolommeu toijtam buabuäyey, inëlim juka bem jíápsi ehuamta kaa úttiaka béchibo, katim at jünéaka tatahua. ⁸ Huitti nokhuäpo juka itom buäyepo Dios ä bíchäpo kaa chē itom mabetnake; bueítuk itom jíbuä béchibo katte chē tuttüri, entok kaa jíbuátek júnete kaa chē tuttüri Diosta bíchäpo. ⁹ Tē áachem suhua juka huitti hueka enchim täyapo, jume kaa jíápsi úttiakame kaa jiopnakē béchibo. ¹⁰ Bueítuk jábe enchi bichátek, jünéaka enchi ä täyähui, ídolom yörihuäpo enchi katek, jü ä eäpo kaa jíápsi úttiakame, ¿jachu kaa áma jíbuä báanake jáni, jum ídolom yörihuäpo? ¹¹ Entok em jita täyapo; jü hermano kaa jíápsi úttiakame au tárunake, tē íari béchibo Cristo ket múukuk. ¹² Bueítuk imi huäm em Dios bejrim, jume hermanom bej-reka kaa tüisi aane, juka bem jíápsi ehuäpo kaa úttiakapem am sasabuania, inëlem Cristota bej-reka aane. ¹³ Íari béchibo, jü buáhuame ín hermanota ái ä huennakey, jauhuey júnene kaa huakasta buänake. Bueítuk juka ín hermano kaa jiopnake béchibo.

9

Jume apóstolta lutüriam

¹ ¿Jachune kaa apóstol? ¿Jachune ín eäü kara johua? ¿Jachune kaa juka itom Señor Jesússta kaa bit-la? ¿Jachem kaa emëe ajária jume Diosta eäpo ín tekkil?

² Bueituk huatem béchibone kaa apojtoltukätek, lütüriapone enchim béchibo ál-la apojtol; bueituk emem ä lutüriatebo juka Señorta tekilpo ín apóstoltukähui.

³ Jume nee natuamene inenne ino nokriaka am yommia: ⁴ ¿Jachute kaa lutüriata jípure jita itom buänake béchibo entok jita itom jinake béchibo? ⁵ ¿Jachute kaa lutüriata jípure jubiaripo senu hermata itomak nunüp béchibo, jume huate apojtolim bénasi, jume Señorta saylam, entok Peero? ⁶ ¿Ö Bernabé entok ínapo, katte lutüriata jípure kaa entok itom tekipanuanakë béchibo? ⁷ ¿Jábesu ä boosapo tomi bejteka sontaro huerama? ¿Jábesu jume parasim el-lataka jume takam kaa buäpo yúmala? ¿Jábesu jume animalim suayaka kara am lechí jëye? ⁸ ¿Íkäine nooka ín yoremtuka pámani? ¿Jachu jü ley ket kaa íkäi nooka? ⁹ Bueituk jum Moiséjta leypo ínel jiojteri: “Juka bues tirijkom jotamta katë ä bobosaltua.” ¿Bueituk Dios ket am suaya jume buéesim? ¹⁰ Ö, ¿tua kayta yeu beaka íto béchibo júnel jiaahua? Bueituk íto béchibo jiojteri; jü moïteme tuhuata boobíchaka moïte, entok jü tirijkom jotame juka báchiata ä mabetnakëu boobíchaka. ¹¹ Të itapo juka espíritupo huemta enchimmet echäkatek, ¿buere ujyori eiye yuka chupemta toboktihuäpo enchim bétana? ¹² Të ínëli huate enchimmak lutüriata jípure, ¿të itapo chë junne?

Të íkäi lutüriata të kaa nüla, ál-late kaa huanti aneka simeta huéria, bueituk Cristota evangelio kayta ä bia chatunakë béchibo. ¹³ ¿Jachem kaa jüneiya jume Diostau bíchaa naikiapo tekipanuame, juka tiöpopo ayukamtam buäye, entok jume altarpo jita joame juka altarpo ayukamtayim emo ania? ¹⁴ Ínëli ket nesahuek jü Señor, jume evangeliota bétana nokame, evangeliopo ayukamtayim jiapsínake. ¹⁵ Të ínapo kanne iachi jahuiteka, entokne kaa íkäi jiojte ínëli ínomak ayuna béchibo, bueituk ín muknakeu chë türi, kabeta kee jee nee ä üuhuayo, juka huitti eaka Diosta noki enchimneu ín nokakähui.

¹⁶ Bueituk ínapo juka evangeliota nokaka, karane ino buérial; bueituk úttia ín ä yáanakëhui, entok béttesi inou huenake kaa evangeliota nee nokayo. ¹⁷ Juntuksan tü eaka ä joätek, juka ín kobanakeüne makna, të kaa tü ehüäpo ä joätek, bueituk ín ä yáanakë béchibo Diosta bétanane nesauta mak-ri. ¹⁸ ¿Jítasuntukne kobanake jäni? Juka Cristota evangelio huatemmeu nokakane kayta bejtuahuaka ä johua, juka evangeliopo ín anianäu lutüriata jípureka junne, kannä nüye.

¹⁹ Bueituk kaabemneu nee sumari, tëne én ín eäpo simemneu ino summa, bueituk juebenam Cristota béchibo koba báreka. ²⁰ Jume judíom béchibo nee judíota bénasi ino nüye, Cristota béchibo am koba báreka, jume leyta bétuk aneme ket nee áme bénasi ino nüye (elaposune kaa leyta jíápáman huéiye), jume leyta bétuk emo nüyeme Cristota béchibo am koba báreka. ²¹ Jume kaa leyta jipureme béchibone, kaa leyta jipuremta bénasi ino nüye (Diosta leyta kaa jipurem tenasi, të Cristota ley ál-la), jume kaa leyta jipureme Cristota béchibo am koba báreka. ²² Jume kaa úttiakammakne kaa úttiakamta bénasi ino nüye, jume kaa úttiakame Cristota béchibo am yö báreka, simemmakne, simeku áme bénasi ino nüye, Cristota am jineunakë béchibo. ²³ Íkäine johua evangeliota béchibo, ín tekipanüäpo áamak ä jipu báreka.

²⁴ ¿Jachem kaa jüneiya simetaka jume estadiopo jínkölame, simetakam eaka tenne, të huépülaka jíba yönake? Inëlem tua eaka tenne ä yöbéchibo. ²⁵ Sime jume jínkölabareme, simeta kaa tüisi ámeu huechemtam toijnake, bempo lutüriapo juka corona momoyemta koba báreka, të itapo, juka kaa momoyemta. ²⁶ İari béchibo ínapo, ínëline buyte, kaa jáamak junne ti eaka, ál-lane ínëli nássua, të kaa kia jekata chónamta bénasi. ²⁷ In takahuane kaa jiokoleka úttiapo ä tekipanuatua, jáchinaik jünene ínapo huatem majtiasulataka, inaposu päku tahuanake.

10

Ídolom bétana kuttílasi nokhuame

¹ Bueituk kanne enchim ä koptia ia hermanom, bueituk simetaka jume itom áchayhuarim namuta bétukim aanek, entokim simetaka bahue síkiripo áman yeu sajjak. ² Entok simeta Moiséjta huam batöhuak, jum namupo entok bahuepo, ³ entok simetaka juka espíritu buáhuamta buäka, ⁴ entok simetaka jume espíritu báam jëka; bueitukim simetaka jum tetapo baa jëka, ïri teta Espíritu entok ámemak huéesimey, ïri tetta entok Cristotukay. ⁵ Bueituk sime jeelaam kaa Diosta eä paman ayuk, Dios entok kam tüturek, ïari béchïbo mekka ánia pariapom kókkok.

⁶ Siime ïri yeu sika itom ä jünerianakë béchïbo, bueituk ä júneriaka kaa türik kaa itom ukulnakë béchïbo, bempörim ä ukulekä bénasi. ⁷ Entokte ídolom kaa yörinake, jume huate áme násuk aneihui bénasi, áme bétana ínel ä jïojteripo: “Jü gente joteka jibuak entok víno jeeka, huanärim japtaka nau yeu taiytek.” ⁸ Kaa emo jubeka nau jíapsihuamta junne katte ä joopo yúmala, bempörim násuk huatem ayuka bénasi, ïari béchïbo senu táapo veintitrés miltakam huatteká kókkok. ⁹ Entokte kaa Señorta bejnake, bueituk bempörim nasuk huatem ä bej-rekä bénasi, ïari béchïbom bakot kïrimmey kókkok. ¹⁰ Entok katem Diosta bej-reka nokbare, bempörim násuk huatem Diosta bej-reka nokakä bénasi, huanäi jü sússuahuamta tekiakame am sühuak.

¹¹ Íri sime ámeu yeu siika itom ä jünerianakë béchïbo, entokim jïojteri, kutti nokta itom täyanakë béchïbo, jume én ániata abe lütey jíápsame béchïbo. ¹² Íaribéchïbo, jü huitti eäka huekame, tüisi au suayanake kaa huet béchïbo. ¹³ Yore jïöbila báahuäpo áma pappehuä páman enchimmeu huéiye, jume huatem ama jïöbilahuakä bénasi maachi. Té Dios huitti ä éäpo kaibu itom jïöbilanake jum kara itom áma yumä pámani, ál-la itom jïöbilatek juka ára áma yeu kathuamta itom maknake, bueituk itom áma yúmanakë béchïbo.

¹⁴ Íari béchïbo, emëe ín nakëhuim, ámem yeu kaate jum ídolom yörihuäpo. ¹⁵ Jume suamsi emo nüyeme benammeune nooka, áachem suhua jü ín nokakaubechi. ¹⁶ Jü kopa Diosta tühua hueriamta, Diosta tühua itom at chupahui, ¿jachu kaa jü Cristota ojboopo huepulsu nau ehuame? Jume panim itom rebektiahui, ¿jachu kaa jü Cristota takaapo huepulsu nau ehuame? ¹⁷ Jume paanim huépülay, ítapo entok juebenna, tetë huépülak nau takahuak; bueitukte simetaka huamey huepul paanin nau buäye.

¹⁸ Takahuapem Israelitam bitchä; kabara huakasta altariu toijta bem nau buäkä béchïbo, Diosta bíchäpom huepulsu nau taahua. ¹⁹ ¿Jítasune jüntuk nooka? ¿Jachu jü ídolo yörisi maachi, ö jü buáhuame áu órehuame? Sime ïri Diosta bíchäpo kaa bejre. ²⁰ Èe, bueituk jume kaa judíom lemonio altarihuim ä totoja, inëlim lemoniom béchïbo ä johua, të kaa Diosta béchïbo, ïari béchïbo ínapo kanne lemoniommak íkäi enchim jo-ia. ²¹ Karem juka Señorta kopa jëye, entok juka lemoniom koopa, karem Señorta mesau jotë, entok lemoniom mesahui. ²² ¿Ö te Señorta júneli naíbuktuanake? ¿Jachute áa béppa chë ütiak jáni?

Diosta uýoría bechïbem simeta johua

²³ Árane simeta johua, tëne kaa simeta jopo yúmala; sime türi jïobe, të kaa sime ára Diostau bíchaa yore yotütua. ²⁴ Kaabe juka tüisi au huechemta jíba jariubanake, ál-la, täbuik béchïbo tühuata.

²⁵ Huakajta nenkihuäpo, simeta áma nenkihuamtem ára buäye, kayta natemajeka, jíapsi ehuamta béchïbo; ²⁶ bueituk Señor juka buáata attiak entok simeta at ayukamta.

²⁷ Jábe kaa Diosta sualemta enchim jibua néjunëk, eme entok áman sajakátek, simeta enchimneu orehuakamtem buäye, kayta natemajeka, enchim jíapsi eri béchïbo. ²⁸ Të jabeta ínel jiayo: “Íri ídolommeu toijri”, katem ä buäye, huakay junël jiaka béchïbo, entok jíapsi ehuamta béchïbo; bueituk Señor juka buíata attiak entok simeta at ayukamta. ²⁹ Jü jíapsi eri, të kaa emo bétana.

Ál-la huä senuk bétana: “¿Jatchiaka ínapo yuktiana, täbui jíapsi erita béchïbo? ³⁰ Bueituk ínapo Diosta báysahueka ámemak ä joáteko, ¿jatchiakam kaa nee türinake iäri béchïbo, Diostane báysahueyo?” ³¹ Ínel entok eme jibuátek ö jita jëyetek ö huatek jita joátek, íkai simetem yáuhua Diosta looria béchïbo. ³² Katem jume judíom kaa türiku jioptua báare, entok kaa judíom junne, entok jume Cristota sualhuäpo nau anim junne. ³³ Bueituk ínapo kétchi símeku, simemmakne ino türe, kaa juka inou bíchaa türik jíba jariaka, ál-la juka simem béchïbo türik, am jinëutunä béchïbo.

11

¹ Inobenasem jíapsibare, Crístota bénasi ín jíápsäpo.

Jamuchim sanko

² Enchimne úttile, hermanom, bueituk símeku ínohuem huaate, éntokem juka enchim ín majtiakäu ketune jípure, enchim ín ám makakä bénasi. ³ Tëne enchin jünee-ia, sime yorememmeu Cristota kobatukähui, jü yoreme entok jámuttahui, Dios entok Cristotahui. ⁴ Sime yoreme orancionta joame entok Diosta noki nokame, kobat au pattialataka, juka au koba yöta kaa yöre. ⁵ Të sime jamut oraciónta joame entok Diosta noki nokame, kaa kobat áu pattialataka, juka au koba yohueta kaa yöre; nahuau pittu au chon chuktialata bénasi tatahua. ⁶ Bueituk jü jamut kaa áu koba jintuame, au chon chuktianake; të nahuau pittu áu chon chuktia béchïbo tihuëtek, áu koba jintuanake. ⁷ Të jü yoreme kaa áu koba pattiapo yúmala, bueituk Diosta benna loriapo entok Diosta looria jünakteri; të jü jamut yoremta ujoyriapo huéiye. ⁸ Bueituk jü yoreme kaa jámutta bétana huéiye, ál-la jü jamut yoremta bétana, ⁹ entok jü yoreme kaa jámutta béchïbo yáahuak, ál-la jü jamut yoremta béchïbo. ¹⁰ Íaribéchïbo jü jammut ä kobapo seña yaurata ä jípunakëu úttia, jume ángesim béchïbo. ¹¹ Cristota nau sualhuäpo, jü yoreme entok jü jammut karam natepola jíápsa. ¹² Bueituk jachin juka jámutta yoremata yáa simlä bénasi, íneli kétchi jü yoreme jámuttat yeu yoremata; të sime Diosta bétana huéiye.

¹³ Túisem at suuhua: ¿Jachu türi jáni, jü jámutta béchïbo kaa au koba pattialataka oraciónta joáteko? ¹⁴ Jum itom ito ujuhuä pámate at jüneiya, jü yoremata béchïbo tuisi ä machiakähui tettébesi au ä chon yoturianakëpo. ¹⁵ Të jü jamut au ä chon yoturiano, at utti, bueituk jume choním mak-ri, ámey ahuä koba pattianakë béchïbo. ¹⁶ Të simeta ikai bétana, jábe at nok nassua bárëtek, itapo kaa íkai boojoria, entok jume huate Diosta iglesiam junne.

Jü Santa Ceenapo jájana johuame

¹⁷ Të ikai enchimneu jiojtekane, kaa enchim úttile, bueitukem kaa juka chë türik béchïbo emo nau totoja, ál-la juka chë kaa türik béchïbo. ¹⁸ Bueituk tua batchu, emëe emo nau tojateko Cristota sualhuäpo, juka emo naíkimtehuamtane jikkaja enchim násuku, entokne senu huépáman ä suale. ¹⁹ Bueituk úttia enchim násuk emo naíkimtehuamta ayunakëhui, bueituk huame enchim násuk tuisi kateme täyanä béchïbo. ²⁰ Bueituk emëe emo nau tojakáteko, íri kaa jü Señorta Santa Ceena buáhuame. ²¹ Bueituk huépülaka bat jibuátek, bachim juka bem buábareú buabuäye, të jü senu tebaürinake, jü senu entok naamuknake. ²² Jachisuntuko,

¿jachem emëe kaa jóuhuak áma jibua béchïbo ö jita áma jïbéchïbo? ¿Ö sem juka Diosta iglesia kaitäpo bit báare, éntokem jume kayta jïpureme tiusi tahuaria báare? ¿Jachisune enchimneu jiaunake? ¿Jachune enchim úttilnake jáni? Imine kara enchim úttile.

Señorta Santa Ceena nésauro

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³ Bueituk ínapone ket Señorta bétana ä mabet-la, juka enchim ín majtialähui: Jü Señor Jesús huäri tukarit huatem mampo yechahuaka, panim nüka, ²⁴ Diosta baisáusuka, am rebektiaka ínel jiaahuak: “Akemam nüka, ám buäye, ïri ín takahua enchim béchïbo kökosi yahuakame, inohuem huateka ikaï johua.” ²⁵ Ínëli këtchi juka copata nüka, chükula jïbuásuka, ínel jiaahuak: “Ïri kopa, jü bemela nokta nau tütehuame jü ín ojboyi, ikärem johua chikti enchim ä jëye belëki, inou huateka.” ²⁶ Ínëli këtchi, imey panim enchim buäye belëki, entok ikaï copata enchim jëye belëki. Juka Señorta mukukähuem jüneriaatebo, ä yepsäu tajti.

Santa Ceenata kaa buäeaka ä buäyeme

²⁷ Bueituk ínëli jábe imeï paanim buäyeme entok íkäi copata jëyeme, Señortau bíchaa kaa tüisi jíápsaka, Señorta takaa entok ä ojbo béchïbo kulpaka tahuanake. ²⁸ Huäri béchïbo, hueepulakam emo binnake Señortau bíchaa tüisi jíápsihuäpo, huanäi jume panim ára buäye entok copata ára jëye. ²⁹ Bueituk jábe junne kaa tüsi áu jïpureka, imeï paanim buäyeme entok íkäi copata jëyeme, kaa bat tüisi Señorta takauat au temajekatek, Diosta yäura bitthuumta buäye entok ä jëye. ³⁰ Ïari béchïbo enchim násuk juebénakam kökore, entokim kaa úttiak, entokim juebénaka kókko la. ³¹ Të ítapo hueepulaka ítot ító bitjariakatek, katte Diosta yäura bittua ehuay. ³² Të ikaï yäura bit huamta jïpureka, Señorta bétanate jïbebiata mabet-la, bueituk kaa jume ániat jíápsammak bétte nokta mabet béchïbo.

³³ Ïari béchïbo ín hermanom, bueituk emo nau tojaka jïbuätek, emoem boobibicha. ³⁴ Entok jábe tebaüréteko, ä joapo jïbuänake, bueituk Diosta bíchäpo yäura bithuumta kaa jipü béchïbo, juka huatekne huitti órenake enchimneu yepsakáteko.

12

Don ti tehuak jü Diosta ára jita joähui

¹ Hermanom, enchimne ä taaya ía, juka Espiritu Santopo Diosta eapo ára jita johuumta huehuëpulam makähui.

² Jüneaem júnaköi ketune kaa Diosta enchim sauleyo, sekäna bíchem huéhueriahuay, jume ídolo muurommehui. ³ Huäri béchïbo enchimne jünetua, bueituk kaabe Diosta Espiritupo nokaka: “Jesústa kaa Dios tianake.” Entok kaabe: “¡Jesústa ára Señor!”, tiïya kaa Espiritu Santota ä noktuayo.

⁴ Të én entok juebénaka ayuk, Diosta eapo juebénaka ára jita johuaka yore máamakhuame, të jü Espiritu huépülay jïbba. ⁵ Entok juebena ministerio tekkil ayuk, të jü Señor áapo jïbba. ⁶ Juebénaka tekil kaa nanálaika ayuk, të Dios juka simeta joame, entok simemmechi, áapo jïbba. ⁷ Të hueepülakam ä mak-ri, juka Espirituta simem béchïbo türik. At jíápseka ä jünerianä béchïbo. ⁸ Bueituk ïri Espirituta bétana ä mak-ri huéchiapo suamsi yúmalasi nokhuamta, jü senu entok nokpo yún jita taayahuumta, juka áapörík Espirituta ä türe pámani. ⁹ Senu entok, Diostat ehuame jíba huäri Espirituyi, senu entok jume kökoreme tüte béchïbo jíba huäri Espirituyi. ¹⁰ Senu entok, milagrota ára joame, senu entok Diosta noki ára nokame, senu entok huate espiritum ára täya, senu entok huatek täbuiasi nokhuamta

ára täyame, senu entok täbui nokta ára kuaktiame. ¹¹ Të ikaï simeta huepul Espiritu jïba ä johua, huehuëpulammet ä naïkimteka juka kaa nanalaysi ára jita johuamta, ä huatia pámani.

Simetakate huepul takaapo joome

¹² Jáchin juka tákaata huepülaitukä bénasi, të juebenam tónua mesëkiriak, të simetaka jume tákahuat tónua mesëkiriak, juebénakam huepul takahua, Cristo ket anëli. ¹³ Bueituk huepul espíritupo jíbate simetaka batöhuak, huepul takahuapo, judíom entok griegom, tekoka emo sumalame entok kaa tekokame junne. Simetakate huepul Espiritu Santota nau jítuahuak.

¹⁴ Të jü takahua kaa huépülak jïba tónoa mesëkiriak, ál-la juebennam. ¹⁵ Bueituk jume guokkim ínel jíateko: “Kanne mamamtaka, kaa tákaapo joome”, ¿jüarí béchïbo kaa tákaapo joome? ¹⁶ Bueituk jume nakkam ínel jíateko: “Kanne puusim, kanne tákapo joome”, ¿jáchu juári béchïbo kaa tákapo joome? ¹⁷ Bueituk sime tákaa pusimtukátek, ¿jaksum óre eiyey jume nakkam? Bueituk sime nakamtukatek, ¿jítaysute jita jujup eiyey? ¹⁸ Të én entok Dios, áma am joala jume tóno mesëkiriak, hueepulam takahuapo, ä eä pámani. ¹⁹ Bueituk simeta huépül tóno mesëkiriak, ¿jaksu óre eiyey jü takahua? ²⁰ Të éni juebenamme jume tóno mesëkiriak, të jü takahua huépülay jïbba.

²¹ Jume pusim kara mamammeu júnel jiaahua: “Kaitäpone emót ée matchi”, entok jü koba junne jume guokimmeu: “Kaitäpone enchimet ée matchi.” ²² Jume tákapo tóno mesëkiriak, chë kaa ütteakame, chë júne üttia bem áma órenakë béchïbo. ²³ Entok huámeï takahuapo kaa tua huatia matchim, imeite chë júne tülisi sasankotua, entok huame ítot kaa tua tüisi bitthuame, imeite chë tülisi bitcha. ²⁴ Të huame ítot chë tülisi bithuame, kayta ámeu bëye, të Dios tákaata yúmalasi huéchiapo yáahuak, bueituk huaka ámeu bëyemta chë yún yúmalasi am makkak. ²⁵ Bueituk juka tákaata kaa au naïkimtenakë béchïbo, ínëli jume tóno mesëkiriak, nanancham emo ania báareka eenake. ²⁶ Të senu tóno mesëkiriata kökosi ayuk, simetakam ámak ä innënake, të huepul tóno mesëkiriak tühuata mabetakátek, simetakam ámak al-lenake.

²⁷ Emem amëria, jü Cristota takahua, të natepolem tóno mesëkiriak. ²⁸ Entok Dios huatem Cristota sualhuäpo nau anim buere tekiapo joiyak, tua batchu jume apóstolim, chúkula jume profetam, bájikum huëpo jume maestrom, chúkula entok jume milagrom ára joame, chúkula entok jume kökoreme ára tutüteme, entok jume huatem ára aniam, jume tékilta johuäpo bat kateme, entok jume täbuiasi nokhuäpo Diosta bétana ára ä nokame. ²⁹ ¿Jachum simetaka apóstolim? ¿Jachum simetaka profetam? ¿Jachum simetakam maestrom? ¿Jachum simetaka milagrom ára johua? ³⁰ ¿Jachum simetaka jume kökoreme ára tüte? ¿Jachum simetaka juka täbuiasi nokhuamta ára nooka? ¿Jachum simetaka juka täbui nokta ára kuaktia? ³¹ Juka Diosta bétana donta enchim mak-ri, jukarem jária, të ínapone böota chë türik enchim yuktiria.

13

Jü yore nakhuame, bat huéiye

¹ Bueituk ínapo ániat nokhuamta entok ángelesim nokaü nokátek, entokne yore nakhuamta kaa jípurëtek, sisigúokta entok musico puratotane ponhuä benanake. ² Entok Diosta bétana nokta mabel-lataka ä nokátek, entok chúkula yeu huenakemtat jüneatek, entok simeku jita täyatek, entok sime Diostat ehuamta jípurëtek, entok juya ániata ára sekána yechátek, entokne yore nakhuamta kaa jípurëtek, kaytane bejre. ³ Bueituk simeta ín jípurëu naïkimteka póobem jibuatuakatëk; entok ín

takahua tojakätek ä taaná béchibo, entok yore nakhuamta kaa jípurétek, iri kayta béchibo inou türi.

⁴ Jü yore nákeme jikot aneka ára jiápsa, entok yore nak jiokolë; jum yore nakhuäpo kayta ehuil ukulhuame, jum yore nakhuäpo kabe au chëhuale, entok kaa au buériale. ⁵ Entok huéchiapo humentá jiba johua, entok áapörík béchibo kayta jaria, omtetëk kabetat chachaye, entok kabeta yü tütti omtia. ⁶ Jum lutüriata kaa johuäpo kaa al-leiya, lutüriata johuäpo, ál-la al-lenake. ⁷ Entok símeku jikot aane, entok símeta suaale, entok símeta ára boobítcha, entok yanti aaneka símeta innëa.

⁸ Të jü yore nákhume kaybu lütinake; jume profeciam ál-lam lütinake, entok jume tábuiasi nokhuame ket lütinake, entok ket lütinake jü yún jita täyahuame.

⁹ Bueituk huatekte täya, huatek entokte profeciapo nooka. ¹⁰ Të huaka yúmalasi humentá yepsako, huanäi hua ámak naïkiari lütinake.

¹¹ Bueituk ínapo usitaka, ili usi ténasine nonokay, entokne ili usi tenasi eíyay, entokne usi ehüäpo símeta nüyey; të chúkula öu yötaka, juka ín usitukaüne tojjak.

¹² Én entokte ejpejopo torokosi ä bitcha, júnakoy entokte au bíchaa pujbaka ä pujbahua bínnake, én entokne huatek jiba täya, të júnakoy entokne yúmalasi ä täyanake áapöríkne täya bénasi. ¹³ Én entok jü Dios ehume, entok Diosta tühua boobit-huame entok jü yore nakhuame, bájimme, të imei násuk jü yore nakhuame chë türi.

14

Tábui nokpo nokhuame

¹ Juka emo nakhuamtem boojoria; entok juka Espíritupo Diosta eäpo áma yúmahuamtem mabet báareka eíya, të chë junne símek béppa profecia noktem noóka. ² Bueituk jü tábui nokpo nokame kaa yorememmeu nooka; ál-la Diostahui, bueituk kaabe at jüneiya, bueituk Espiritu Santopo ä nokaü esotaka kara at jünetu. ³ Të jü profeciata nokame yorememmeu nooka, Diosta eäpaman am yötunakë béchibo, entok kutti nokta am makaka, am jíapsi joiya. ⁴ Jü nokta kaa täyahuamta nokame, áapo jiba au aniaka yötu, të jü profecia nokta nokame, iglesiata yötutua.

⁵ Bueituk símemne juka tábui nokta enchim noktua peä jiöbe, të chë junne juka profecia nokta, bueituk chë bat huéiye jü profeciata nokame, jü tábui nokta nokamta béppa, ál-la chë türi eíyey juka tábui nokta at jünehuä paman ä kuaktiateko, jume iglesiapo nau anim Diosta eäpaman am yötunakë béchibo. ⁶ Én entok hermanom, ínapo enchimemeu yepsaka tábui nokta nokätek, ¿jita tühuatasem áma teunake, të ínapo juka Diosta yeu machiriakäu nokätek, entok juka huitti täyahuamta, profeciata, entok doctrinata?

⁷ Lútulay jü jita sonim ái popönhuame jiahuita joame, jü baka kusia entok arpa, bueituk bem jiahuipo kaa júnakiachisis jíätek, ¿jachisu ára at jüneetunake arpata entok baka kusia jiahuichi? ⁸ Entok jü trompeta kia jeka jahui tenasi jiäteko, ¿jábésu au ánanake jáni, nassuahuäu huee béchibo? ⁹ Junëli këtchi emëe, bueituk jü niniy kaa at jünehuamta nokäteko, ¿jachisu at jüneetunake jü enchim nokäbechi? Bueitukem kia jekapo noknake. ¹⁰ Lutüriapo juebena jü tábuiasi nokhuame síme ániachi, entokim símetaka ä jípure jachin bem jiau barëhui. ¹¹ Të ínapo jü nokit kaa jüniatek, sekána joome bénasi nee bínnake jü nokame, entok jü nokame ino béchibo ket sekána joome ténanake. ¹² Junëli ketchí emëe; juka Espíritupo Diosta eapo ára jita johuamta mabet peatek, ímí huämëm chë tekípanua, juka iglesiata yötunakë béchibo.

¹³ Huäri béchibo jü tábuiasi nokta nokame, áma yúmahuamta oraciompo aunake ä kuaktia béchibo. ¹⁴ Të ínapo tábui nokta kaa täyahuäpo oraciónta joatek, ín espíritupo oraciónta johua, të jü ín koba suahua kayta jüneriaka tatahua.

¹⁵ ¿Jachisuntuko? Espíritupone oraciónta jonake, tëne koba suahuay ket oraruanake, entokne espíritupo buiknake, tëne koba suahuapo ket buiknake. ¹⁶ Bueituk empo espíritupo jíba Diosta yöretoko, jü emo náapo aaneka ä jikkajame: ¿juka baisaurita em joau jachisu ä jehuitarianake? Bueituk kaa jüneiya jita em nokähui. ¹⁷ Të empo, lutüriapo Diosta baysauhue; të jü seenu kayta tühuata jajjame. ¹⁸ Diostane baysauhue bueitukne enchim béppa chë júne yún täbui nokta nooka; ¹⁹ tëne jume Cristota sualhuäpo nau anim, huitti ín at jünëapo mamni nokta noknake, huatem ket majtia béchibo, të diez mil nokta kaa täyahuamta ëe.

²⁰ Hermanom, katem ili usi éehuamta jípureka jíapsi báare, al-lem ili usi ehuamta jípure juëna ehuäpo, entok tü ehuäpo yúmalasi. ²¹ Leypo ínëli jiojteri: “Täbui nokpo entok täbui tempone noknake iri pueblotahui; jünentaka jünem kaa nee jikkajinake, ti jiaahua jü Señor.” ²² Juäri béchibo jü täbuiasi nokhuame, jume Cristota súaleme béchibo kaa señal, ál-la jume kaa ä súaleme béchibo; të jü profecia, jume Cristota súaleme béchibo huéiye, të jume Cristota kaa súaleme béchibo ëe. ²³ Bueituk, sime jü iglesia nau rukteka simetakam täbuiasi nokätek, entok jábe kayta täyaka entok Cristota kaa sualeka áman kibakekäte, ¿jachum kaa enchim rorokom tianake? ²⁴ Të simetaka profeciata nokätek, entok jábe kayta täyaka entok Cristota kaa sualeka aman kibakekäte, simem bétana at jünehuamta mabeta, entok kaa türik ä joäpo jünëaka tatahua. ²⁵ Ä jíápsipo ehuil ayukame yeu buijtunake; huanäi ínëli tonommey kikteka Diosta yörinake, entok tua lutüriapo ä jüneriatebonake Diosta enchim násuk anëhui.

Simetem huéchiapo entok suamsi yauhua

²⁶ ¿Jachisu jüntuko hermanom? Emëe emo nau tojakätek, salmomem buika éntokem doctrinata emo majtia, huate entok täbui nokta nooka, huate entok Diosta yeu machiriau jípure, huate entok juka täbuiasi nokhuamta kuaktia, simetem yauhua Diostau bíchaa jita täyahuäpo yotunä béchibo. ²⁷ Bueituk jábe täbui nokta kaa täyahuamta nokätek, guoyíka batchu ö bájika emo boobíchaka, senu entok nokhuamta kuaktianake. ²⁸ Të nokta kuaktiamta kabétuk, iglesiapo kaa jáleka tahuanake, áapörík béchibo entok Diosta béchibo jíba noknake. ²⁹ Juneli kétchi jume profetam guoyíkam noknake ö bájika junne, jume huate entok am jikkajinake: “¿Jachu junëli jani?”, ti jiaka. ³⁰ Të jábe áma káteka juka Diosta yeu machiriau mabetakätek, jü bat hueme kaa jáleka tahuanake. ³¹ Bueituk simetakam ára profeciata nooka, hueuhuëpulaka, bueituk simem araunakë béchibo entok simem kutti nokta mabetnake. ³² Jume profeta espíritum, profetam eäpanim emo nünake. ³³ Juka kaa nanabeu huemta Dios kaa ä attiak.

Yanti ehuamta ál-la bueituk sime iglesiapo huepulsu emo nüyeme aanëpo, ³⁴ enchim nau yayájäpo jume jáamuchim katim jialnake; bueituk jume jáamuchim katim nok-iahua, ál-la ä kuna bétuk au nünake, leyta já pámani. ³⁵ Bueituk bempo jita täyabaretek, bem joapom bem kuna natemajinake; bueituk kaa tuísi bittu jü jamut, jume emo nau toijlame násuk nokäteko.

³⁶ ¿Jachu enchim násuk yeu simbla jü Diosta noki, ö enchimneu jíba yebijla? ³⁷ Bueituk jábe au profetalëtek, ö chë júne Espiritu Santopo áu jíapsilëtek, juka enchimneu ín jiojtekau úttia ä türinakëhui Señorta ä nesahueka bétana. ³⁸ Të jü kaa ä jüneriabareme, kaa ä jüneríanake.

³⁹ Junëli hermanom, profecia noktem nok báreka eiya, éntokem juka täbui nokpo nokamtem kaa ä taktiria; ⁴⁰ të simetem huitti suamsi yauhua.

15

Cristota kókkolam násuk jiabitekähui

¹ Ēn entok kětchi hermanom enchim nä jüneriatua, juka evangeliota enchimneu ín nokakähui, ikärem ket mabet-la, éntokem ketune at bojouhua. ² Iari béchibo kětchi emée juka nokta enchimneu ín nokakau jíba jípurètek, jineüriatem jípure, ä sualeka naateka huitti eaka ä mabetakäteko.

³ Enchimne ket ä majtiala, juka bat im mabetakähui: Bueituk Crísto itom Dios bejrim béchibo múkuk, juka jiojterita jiapámani. ⁴ Entok máahuaka, baj taahuata huey jíabitek, jiojterita jiapámani. ⁵ Entok Perotau yeu machiak, chúkula entok jume doocemmehui. ⁶ Chúkula entok mamni cientom béppa hermanom nau anemneu yeu machiak, imeri juebénakam ketune jíapsa, huate entok béja kókko la. ⁷ Chúkula Jacobotau yeu machiak; chúkula entok síme apóstolimmehui.

⁸ Të chúkula símemeu yeu machiasuka, inou ket au yeu machiriak, batte kaa tomtekämtau Bénasi. ⁹ Bueituk ínapone apojtolim násuk chë ilitchi, katchan júnene apojtolpo ino naikiapo yúmala, bueituk jume Cristota sualhuäpo nau animne guók jajasuk. ¹⁰ Të Diosta tü eäpone apóstolpo naikiari, të ìri tua áa bétana hueme kaa kia kaitäpo tahuala ino béchibo, ál-lane símem bempörim béppa chë júne yún tekipanuala, të kaa inapola, ál-la Diosta tühua inot ayukä béchibo. ¹¹ Bueituk ínapotaka ö bemporintaka junne, ínélite Diosta noki nooka, éntokem ínëli ä susualek.

Jume kókkolam jiabitekähui

¹² Të Cristota kókkolam násuk jiabiteka bétana nokhuame, ¿jachisu júntuk huate enchim násuk aane, jume kókkolam kaa jiabitenake tíame? ¹³ Bueituk kókkolam kaa jiabitenakey, Crísto júne ket kaa jiabitek. ¹⁴ Bueituk Crístota kaa jiabitek, jü itom áa bétana nokaü kayta bej-reka tatahua entok jü itom Diostat eäu junne. ¹⁵ Entokte Diosta täyaka júne katte ä täyamta Bénasi tatahua, bueitukte Diosta bétana ä jüneriatebola Crístota kókkolam nasuk ä jiabitetuakähui, të áapo, íkai kókkolam nasuk kaa ä jiabitetuak, Jume kókkolam lutüriapo kaa am jiabitenakeyo. ¹⁶ Të jume kókkolam kaa jiabitenakey, Crísto ket kaa kókkolam nasuk jiabitek. ¹⁷ Entok Crístota kaa kókkolam nasuk jiabitek, jü enchim Diostat eäu kia bejja; ketunem enchim Dios bejrimpo aane, ¹⁸ entok kětchi jume Crístota sualeka kókkokame, kaitäpom taahua. ¹⁹ Bueituk imi itom jíapsäpo, Crístotat jíba jita boobichätek, síme yoremem bétanate jiotkot bit-huaka taatahua.

²⁰ Të èni Crísto kókkolam násuk jiabitela; jume kësam kókkokame násuk, áapo bat hueri. ²¹ Të jachin jü kókkohuame huepul yoremta huam äbo kibakek, anëli kětchi jü kókkolam násuk jiabitehuame, huepul yoremta huami. ²² Bueituk jachin Adánta huam símem kókkö Bénasi, anëli kětchi simetakam Crístota huam jíapsinake. ²³ Të hueepulamneu yúmasimnake jü bem jiabitenakähui: Crísto bat huenake, chúkula entok jume Crístota súaleme, ä yepsäpo. ²⁴ Júnakoy símeta lütepo; juka reytaka ä néshueu Dios áchayta mampo ä toijnake, entok jume nesahueme bétuk ayukamta kaitäpo tahuarianake, síme yäura úttiata, entok buéresi úttiaka jipuhumta. ²⁵ Bueituk úttia áapörík reytaka ä nésaunakähui, símem ä bej-reka kateme ä guókim bétuk ä oreü tajti. ²⁶ Të jü chúkula yore bejreme, muerte ti tehuakame ket kaitäpo tahuariana. ²⁷ Bueituk símeta Dios ä guókim bétuk órek, entok ínel ä jíapo: símeta ä bétuk tahuariak, júnakiachisi áapo yeu taahua, bueituk áapo ä bétuk símeta tojjak. ²⁸ Të ínëli símeta aabétuk tahuak, jü usiari áapo ket áabétuk au tahuarianake, hua símeta aabétuk tahuariakamtahui, bueituk ínëli Dios áapo jíbatunake, símemmechi.

²⁹ Të täbuiasi ä bithuäpo, ¿jachisum annake jume kókkolam béchibo emo batöame, jume kókkolam kaa jiabiteyo? ¿Jachiaka juntukim kókkolam béchibo emo batoä?

³⁰ ¿Jatchiakasute chikti táapo jinhua machiku aane? ³¹ Tüane enchim ä júnëtua hermanom, Señor Jesucristota bétana símek béppa uyyorik enchim jipurë béchibo, chikti taapone abe kókkko huäpo huerama. ³² Bueítuk ín yoremtukä pamamne Efesopo jujjuena yorememmak nassuak, ¿jítasune áma teunake, jume kókkolam kaa jiabitenakeyo? Ä inélitunakey: “Jibuänakete entokte jita jínake, bueítukte yoko kókkonake.”

³³ Katem ä öbia; jü juenasi nau nokhuame: “Juka tüisi jíapsibahuamta nanasonte.” ³⁴ Emóem suaya katem koptel-la, éntokem kaa türik kaa johua; bueítuk huate enchim násuk Diosta kaa täyáa, enchim tiunakë béchibone ínel jiaahua.

Jachisum jiabitenake jume kókkolam

³⁵ Të jáamak jábe ínel jiaunake: “¿Jachísun jiabitenake jáni jume kókkolame? ¿Jachínaksum takahuaka jiabitenake?” ³⁶ Jachë kaa suhuak, jü em echakau kaybu jíapsinake, kaa bat mukukateko. ³⁷ Entok juka báchiata em ennakapo katë juka juyata áma siunakemta túttianake, ál-la juka báchia besumata, tirijko báchiata ö tábuik. ³⁸ Të Dios takahuata ä makka ä ëa pámani, entok jume huate báchiam huëpulam bem takahua. ³⁹ Kaa síme huakas nanäláy, jü senu huakas yorem huakas, huate entok animal huakas, entok huate kuchu huakas, entok huíkit huakas. ⁴⁰ Jume téhuekapo jíápsame entok jume buíapo jíápsame, katim nanalaím takahuak; bueítuk jü téhuekapo jíápsame símek béppa musála maachi, anéli kétchi jü buíapo jíápsame. ⁴¹ Huepülay jü täata uyyória, senu entok jü mechata uyyória, jü chokim uyyória entok ket tábui, bueítuk hueuhuëpulaka jume chokkim uyyória kaa nanalaí. ⁴² Jume kókkolam jiabitehui ket ilëbenna, nasontubarem tenaka etnaa, huanäi musála machik bemelak takahuaka jiabitenake. ⁴³ Ä et-huäpo kaabe ä bibitpenake, të jiabitetek musála machisi uyyorinake, kaa úttiata jípureka ethuatek, ä jiabitepo entok uttiárata jipunake. ⁴⁴ Jü takahua buia ániat jünaktetaka etnaa, chúkula entok espírituta takahuaka jiabitenake, takahua buíapo jünaktetaka ayuk, entok takahua espiritual kétchi.

⁴⁵ Ínëli ket jïojteri: “Jü yoreme bat yáahuakame, Adán jíapsita makhuaka jíapsi taytek”; jü Adán chúkula hueme, espíritupo jíapsita yore makame. ⁴⁶ Jü espíritupo hueeri kaa bat huéiye, ál-la jü takahua, chúkula entok jü espíritu. ⁴⁷ Jü yoreme bat hueeri buíapo joome, jü goza huëpo yoreme, jüri jü Señor, téhuekapo joome. ⁴⁸ Jume buíapo joome, buíapom joomeme benamme; jume téhuekapo joome, tehuekapom joomeme benamme. ⁴⁹ Juka buíapo yáataka itom hueriapote buíapo yáarim benanake, entok anéli kétchi juka tehueka bétana itom jipurëu, tehuekapote joomem ténanake.

⁵⁰ Tëne ikaí enchimmeu nooka hermanom: Jü huaakas entok jü ojbo karam ä mabetnake juka Diosta rey nesauri, jü nanasomtume kara áamak naíkiatu jü kaa nanasomtem tamaki. ⁵¹ Juka éhuil jüneriahuamta bétanane imi enchimmeu nooka: katte simetaka kókkonake; të simetakete tábuik takahuaka tahananake, ⁵² Senu chubalapo, entok senu repiktiapo, trompetata kukujsuak, bueítuk jü trompeta kukujna, huanäi jume kókkolam jiabitenake, takahuapo kaa nasontulataka, itapo entokte tábuiasi yána itom takahuapo. ⁵³ Bueítuk úttia iri takahua ára nasontume, kara nosonteka tahananake, entok iri ára mukeme kara mukeka tahananake. ⁵⁴ İri ára nasontume kara nasontemta supeka tahananake, entok iri ára mukeme kara mukemta supeka tahananake, huanäi au chupanake jü nooki jïojteri: “Jum yöhuapo jü kókkohuamta tekkil lüte. ⁵⁵ ¿Jaksë ä jípуре empo muerte, juka kókosi em yore ái joähui? ¿Entok jaksu órek jü ánimam mamahuäpo em yöohui?” ⁵⁶ Bejasu jü kaa türik johuame iri jü muerteta ay kókosi yore joähui, entok jü úttiárapo kaa türik

johuame, ìri jü ley. ⁵⁷ Tëte Diosta baysauhue, yöhuamta itom ä maka béchïbo, itom Señor Jesucristota huam ámani.

⁵⁸ Ìnëli bejja, emo nakhuapo ìn hermanom, kuttem jäbueka kaa kom eiya, éntokem kaa japteka Señorta tekilpo yötusaka, tüisi jüniaka jü Señorta tekkil johuame kaa kia bejja.

16

Jü ofrenda Cristota súaleme béchïbo

¹ Jü ofrenda Cristota súaleme béchïbo, emem ìnëli ket ä yauhua, jachin Galasiapo jume Cristota sualhuäpo nau animmet ìn ä nésahuekä pámani. ² Huä bat taahuari semanata naatëpo, emëe huepülaka nahuem ä tojja juka enchim nau ruktiakähui áma yúmahuä pámani, ä eriasimeka enchimmeu ìn yepsäu tajti, bueituk huanäi kaa kolectam nau toijtaiti béchïbo. ³ Huanäi nee áman yépsako, jume enchim yeu puakähui cartata am makaka, imëyne buere joära Jerusaléniu bittuanake, juka amebéchïbo enchim nau tojakämaki. ⁴ Bueituk nee aman huenakëu türihuay, ìnomakim áman kannake.

Pablota jita yáa barëhui

⁵ Enchimmeune huenake, Macedonia buiära páman hueeteko, bueituk Macedonia páman ìn huenakëu úttia. ⁶ Jáamakne ára enchimak tahuanake, seberia tiempopo junne, huanäi eme chúkula nee boo toijnake ìn huenakëu bícha. ⁷ Enchim huam huëpatne kaa kia chubala enchim bit báare, bueitukne binhua enchimmak tahua báreka eiya, Señorta júnel eayo. ⁸ Tëne pueblo Efesopo ambáare Pentecostés tahuarita yúmäu tajti, ⁹ bueituk buéresi puerta ino bea étapori, Diosta noki tüisi mabethua, entokim ket juebenna jume Diosta bej-reka kateme.

¹⁰ Bueituk Timoteota äbo yépsako, tülisem ä bitcha al-leaka enchimmak ä annakë béchïbo, bueituk áapo ket Señorta tekil johua ino bénasi. ¹¹ Juäri béchïbo, kaabe kia kaitäpo ä bínnake, al-lem yanti eaka ä boo tojja, inou ä yebijnakë béchïbo, bueituk ìnapone hermanommak ä boobíchaihui.

¹² Hermano Apolostaune juebénasi nookak, enchimmeu ä noyti sahueka jume huate hermanommaki, të enriapo kaa báreka taahuak; të chúkula áma yumáteko enchimmeu huenake.

Jiojterita chupëpo teboterim

¹³ Katem koptelaka huitti Dios eiya, emo oüleka, éntokem kaa kom eaka úttiata johua. ¹⁴ Símeta enchim juähui emo nakhuapem ä johua.

¹⁵ Hermanom, bejem jüneyia juka Estéfanasta familia, Acaya buiärapo bat Diosta noki mabetakähui, entokim bempo Cristota sualhuäpo nau anim ania báreka tekipanua. ¹⁶ Én entokne senu huenta enchimmeu aahua, jume huate gentem ilëbenamehuem rukteka bem eäu johua, entok síme huame huatem aniaka tekipanuammehui. ¹⁷ Estefanasta äbo yepsaka béchïbone al-lëeak, Fortunatota, entok Acaicota, bueituk ìmeri enchim kara ìnomak anëpo bempom ìnomak aane. ¹⁸ Bueituk bempom nee jíapsi yetchak, entok enchim këtchi, jume gentem ilëbenam akem am yöre.

¹⁹ Síme jume Ásiapo Cristota sualhuäpo nau anim enchimim tebotua. Aquila entok Priscila, entok jume Cristota sualhuäpo nau anim bem joapo emo nau totojame, Señorpom tüisi enchim tebotua. ²⁰ Jume hermanom símetakam enchim tebotua. Emëe entok Cristota sualhuäpo emo besitohuapem teboteriata emo makka.

²¹ Ìnapo, Pablo, ikäine enchimmeu jiojte teboteriata ìn mamammeyi.

²² Jü Señor Jesucristota kaa nákeme, bette noki at chupatunake. Jü Señor äbo huéiye.

²³ Jü Señor Jesucristota tühua enchimmaktunake. ²⁴ Jü Cristo Jesústa sualhuäpo enchim ín nakèhui, enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Guosa Huëpo Jiojtekähui Corintiommehui

Teboteri

¹ Ínapo, Pablo, Diosta eä pámani, Jesucristotau apóstol, áapo nee äbo bíttuak, jü hermano Timoteotamak, jume Cristota sualhuäpo nau anim buere joära Corintiempo jometaune jiojte, entok síme jume Cristota sualhuäpo nau anim buiära Acayapo jomemmaki. ² Yanti ehuame entok Diosta tü eähui enchimmaktunake, jü Dios itom Átchay entok Señor Jesucristota bétana.

Pablota jiojot au inneähui

³ Jü Diospo tü eri Dios áchayta béchibo entok ä üusihua itom Señor Jesucristota béchibo, bueituk nak jiojoliuäpo Achayri entok jíapsi yejtehuäpo Dios. ⁴ Íri áapo jiojot anhuäpo itom jíapsi yechame, bueituk ínëli kétchi itapo huatemte ára jíapsi yechanake jachin jiojot bem anëpo junne jum itom jíapsi yechahuaka pámani, Diosta itom jíapsi yechakä Bénasi. ⁵ Bueituk jachin jü Cristota béchibo jiojot anhuame yún itot ä ayuka Bénasi, anëli kétchi jü Cristota itom jíapsi yechähui juebenna. ⁶ Të, itapo jiojot ito bichätek, jíapsi joahuakate jinëuna; entok itapo Ápörík bétana jíapsi joahuätek, jinëuriata entok jíapsi jotehuamta enchim jipunakë béchibo, íri jiojot anhuame imi yeu huéiye íri jíba ajäria jü jiojot anhuaka itou ket hueme. ⁷ Entok jü itom boobichäu enchim bétana huitti huéiye, bueituk jüniate itomak jiojot enchim anëhui, entok kétchi jum jíapsi jotehuäpo itomakem kaate.

⁸ Hermanom, enchimte ä jüneria-ia juka buiära Ásiapo jiojot itou síkamta; tüisi namuksi itou síka itom úttia béppa, íkai itou hue násukte kaa jíapsaka áma ito yeu katmachiley. ⁹ Bueitukte béja itom suabahuaite boobichaihuiy, íri ínëli itou síka itom úttiärat kaa itom enakë béchibo, ál-la Diostachi, jü kókkolam ára jiaabitetuame. ¹⁰ Áapo itom áma yeu sakatuak, entok jíba áma itom yeu kattua, jum buere jinhua machiku kókkko huäpo. Entokte at boobichaihui itom ä úhuanakë béchibo juka kókkko huamta, ¹¹ inëlem ket emeë itom aniäteko oraciónim joakari ito béchibo. Bueituk imëri juebénakam ket ito béchibo Diostau buanäteko, juebénakam ket Diosta baisaunake juka Diosta tü eäu itom mabetakä béchibo.

Jachiakasu Pablo kaa pueblo Corintiou siika

¹² Bueituk íri ajäria jü ujoyória itom bíchakähui, jü itom naa kujaktepo huatem täyähui itom jíapsipo tüisi huéiye, íri kaa emo buerialihuäpo ál-la huitti Dióstamak jíapsihuäpo. Kaa jume yoremem jita täyapo ál-la Diosta tü ehuäpo, inëlite ániat ito bojória, entok chë junne enchimmaki. ¹³ Bueitukte kaa huatek enchimneu jiojte, juka huatek enchim nooka násuk at jünéaka juka huatek nokaka enchim at jünëapo. Tene ä boobichaihui ä chupëpo enchim at jüneenakëhui, ¹⁴ bueituk huatek huämëm at jüneela, itom enchim ujoyóriatukähui anëli kétchi itapote ujoyóriapo enchim jipure, huäri taahuarit Señor Jesústa yepsäpo.

¹⁵ Íkai huitti ehuamta jípurekane, bat enchimneu huebabarek, bueituk guosa huëpo Diosta tühua enchim jipunakë béchibo; ¹⁶ Macedonia buiärau bíchaa huepatne enchimneu bat noitibare, chúkula entok, Macedonia bétana nottilataka, huetek júchine enchimneu yebijnake. Huanaí chúkula emëe nee böo toijnake Judea buiärau bícha. ¹⁷ ¿Jáamakne íkai yáa báreka kaa tüisi ä yahuak kaa tüisi at suaka namuksi ino ä yáaka béchibo? ¿Entok ínëli jü ín yáa bareka eähui jáamak yorem ehuäpo huéiye, bueituk ínëli jü guosa ehuame inot ayunake jü ínel jiajhuame “jehui” entok

“ëe”? ¹⁸ Të Dios huitti ehuamta attiak jü enchimneu itom nokaü entok, kaa “jehui” entok kaa “ëe”. ¹⁹ Bueituk jü Diosta Üusi, Jesucristo, enchim násuk ito bétana nokhuakame, ino bétana, Silvanota bétana, entok Timoteota bétana, kaa “ëe” entok “jehui” ti jiaubahuäpo nok-ri; ál-la jehui ti jiaupo taahua, áapörükuchi; ²⁰ bueituk jü sime Diosta itom mak-rokau, áapörükut chuppe. Huari béchibo, jü simek béppa ujoyória Diostat bínna, entokte ínel jiaunake “Júnentunake” Cristo Jesússta huämi. ²¹ Áapo juka huitti ehuamta itom makka Cristotamaki, entok juka Diosta bétana tékilta yáa iahuaka yeu puahuamta. ²² Áapo itom seeyotuaka entok juka Espiritu Santota chúkula itom mabetnakëu ä lüturiatukähui jiápsipo itom ä makkak.

²³ Tene ketune kee jee Corintiou huéiye ínel bat ín eäka bénasi, Diosta bíchäpone ín jiápsipo huitti enchim tejhua; bueituk enchim ín jiokolë béchibone; të kaa ä junëlituk, ín jíapsine ára nenka. ²⁴ Katte úttiapo ito bétuk enchim an-ia Cristota sualhuäpo, ál-late enchim aniabareka aane, bueituk Diostat ehuäpo kutti jäbueka; enchim al-lenakë béchibo.

2

¹ İaribéchibo enchimneu ín huëpo kanne júchi enchim siroktua báare. ² Bueituk ínapo enchim siroktuakätek, huanäisu, ¿jábesu nee al-leetuanake jáni? Al-la emëe jibba, jume ín siroktuakähui. ³ Juäri béchibone enchimneu jiojtek, bueituk enchimeu yepsakätek kaa sirokhuamta bit béchibo, huäme nee al-letua máchimmaki. Bueituk huittine enchimmet eiya juka ín al-leäu, emem simetaka ínomak ä attiak. ⁴ Bueituk enchimneu jiojtekä, tüisi jiokot eiyay entok jiápsipo kaa pappeakane yún opoakay; të kaa enchim sirok iaka, ál-la enchim jünenakë béchibo jachin tüisi enchim ín nakëhui.

Pablo kaa tüisi ayukamta jiokörek

⁵ Të jábe nee siroktuakame, kaa nee jíba siroktuala, ál-la simem enchim kétchi, kaa yún nokbáahuäpo, júnelne jiaahua, “kaa yún nokbáahuäpo”, kaa kuttílasi nok báreka. ⁶ İri jabetat kutti nokhuakame enchim bétana hueeka, türi beja yúmalasi taahua. ⁷ Én entok emëe ä bej-reka kat eaka, chë júnaksanem ä jíapsi yechaka ä jioköripo yúmala, bueituk kaa uttesi ä sirok múknakë béchibo. ⁸ Juäri béchibone eláka ínel enchimneu jiaahua áapörükem jünetua enchim ä nake bétana. ⁹ Bueitukne ket iari béchibo enchimneu jiojtek, lutüriapo jípubareka simeku enchim sayhuakapo áman enchim anëhui. ¹⁰ Én entok, juka jábeta enchim jioköreu, ínapo kétchi. Bueituk ínëli ket jita jiokörimachiku, ínapone ket juka jiokorihuamta jioköre, enchim béchibone íkai johua, Cristota bíchäpo, ¹¹ juka Satanásta kaa itom kobanakë béchibo; bueitukte tüisi jüneiya ára yore ä jioptuähui.

Pueblo Troaspo Pablota kaa yanti eähui

¹² Buere joära Troaspo nee yepsako Cristota evangelio nok báreka, puertam étaporim jípureka junne Señorta bétana. ¹³ In espíritupone kaa yanti eiyay ín hermano Titota kaa ín teaka béchibo. Chúkula, sika huépatne simem tebotuasuka Macedonia buiärau bíchaane siika.

Cristopo yöhuame

¹⁴ Chëte Diosta baisáuhue, juka jíba yölataka itom hueriamta Cristo Jesússto entok itom huam ámani sime kätanate ä jüneriatebo, juka musála jubäpo ä täyahuamta. ¹⁵ Bueituk Diosta béchibo entok Cristota ára jita joäpo, emo jinëulammechi áa béchibo musála juuba, të jume emo tárume béchibo. ¹⁶ Lüturiapom kókko jubba, kokköna béchibo; të huamey béchibo entok jü jíapsihuame jíapsi béchibo. İäri béchibo entok, ¿jábesu yúmalasi au jípure? ¹⁷ Bueitukte kaa jume juebenam benna

jume tomi yöhuäpo Diosta noki tekipanuame, katte huatem bénasi ä kujaktia, ál-late Diosta bétana jíápsipo kayta esolataka; Diosta bíchápote Cristota bétana nooka.

3

Bemela nokta nau tütehuäpo ministrom

¹ ¿Jachute júchi itom naatëpo ito bétana jíba buéresi tüsi noknake? ¿Ö të ä jipüpo yúmala huatem bénasi, cartata tülisi ito bétana nokamta enchim béchibo, ö enchim tüisi ito bétana noknakëhui? ² Emem itom cartam, itom jíápsipo jiojteri, inélite täyahua carta letrapo, entokte sime yoremem ä nooka. ³ Cristota cartatakem täyahua, ito bétana jiojtetaka, kaa tintayi, ál-la Dios jíápsamta espírituyi; të kaa teta tablapo, ál-la takahua tabla jíápsipo.

⁴ Entokte huitti at ehuamta jípure Cristota huämi Diostau bíchaa. ⁵ Katte itom jita täya béchibo áma yúmahuamta jípure, bueituk huam jita täyahuäpo itom ä attiakä bénasi ehuäpo, ál-la jü itom áma yúmähui Diosta bétana huéiye. ⁶ Áapo ínëli itom yauhuak, ministerio tekil áma yúmahuäpo, bemela nokta nau tütehuäpo, kaa letrampo, ál-la espíritu; bueituk jü leyta letra yore súuhua, të jü espíritu jíápsihuamta yore makka.

⁷ Entok jü ministerio kókkohuame letrammey tetapo jiojtehuak, ujoyóriata jípurey, ä inëliipo jume Israelita usiarim karam Moisésta pújbat bitchay, tösali machiriata ä jípurey béchibo, iri entok lütiseka hueiyey, ⁸ ¿jatchu kaa chë simek béppa ujoyóriata jípure jäni, jü Espíritu Santopo ministerio? ⁹ Bueituk jü ministerio bette nokpo chupeme, simek béppa ujoyóriata jípureyi, të jachu kaa chë júne simek béppa ujoyóriata jipunake jü ministerio lütula jíápsihuamta itom makame. ¹⁰ Bueituk huäri simek béppa ujoyóriata hueriaihui, imi huam ä bithuäpo kaa al-lëbenna, bueituk chë júne simek béppa ujoyori jü chúkula hueme. ¹¹ Bueituk jü lütinakeme ujoyóriata hueriay, jü jíbapo béchibotunakeme chë junne.

¹² Én entok juka böbithuamta jípureka, kaytatte jachin eäka huithuitti nooka. ¹³ Entok kaa Moisésta pújbat ahuä patpatiay bénasi, jume Israelita usiarim kaa ä bínnakë béchibo, juka huemta, kaitäpo tahuasemta. ¹⁴ Të jü bem koba suahua námakaka taahuak, bueituk én tahuariu tajti, juka Moisejta ley nokta nokhuayo, jü puj pattiria bem jipurëu ámet óreka taahua, íkai entok Cristo kaitäpo ä tahuariak. ¹⁵ Entok ketune éni iri tahuariu tajti, júka Moiséjta Ley nokhuayo, jü velo bem jíápsi béppa órek. ¹⁶ Të Señortau bíchaa emo jíápsi kuaktiakätek, jü bem puj pattiriatam ukhuatuna. ¹⁷ Bueituk áapo jü Señor Espíritu; entok jü Señorta Espíritu anëpo, sime guoytiari aayuk. ¹⁸ Itapo simetaka iari béchibo, ito pujba étapolataka ä bícha, espejopo bénasi júka Señorta simek béppa ujoyóriata, simek béppa ujoyoriapote bemelasi johua, ä alëbenatuhuäpo, juka Señorta Espíritu.

4

¹ İaribéchibo itapo íkai ministeriota jípureka, nak jiokolihuumta mabet-lataka katte kom eiya. ² Entok juka esotatë tiusi machik kaa jobare, kabetate baitattähuaka ito buériale, entokte juka Diosta nooki kaa täbuiasi huatem majtia, ál-la juka lutüriapo täyahuamta jíbba, simem bétana ito jüneriateboka Diosta bíchápo. ³ Jü itom evangelio éсотaka órek, entok jíba anëli órek jume emo tárulame béchibo. ⁴ Imechiri, jü diablo ániat au dios joame, jume Diosta kaa súaleme koba suahuäpo am puj pattiak, bueituk jü Cristota evangelio simek béppa ujoyorika kaa am machirianakë béchibo; áapo entok Diosta jíápsäpo tua alëbenna. ⁵ Bueitukte kaa itapo ito nokriabareka nooka, ál-la Jesucristota Señorpo, itapote entok enchimueu tekipanuaareom bénasi, Jesússta itom nakë béchibo. ⁶ Bueituk Dios nesahuek, jum kaa

machiku machiriata ayunakë béchïbo, áapo itom jíapsim machiriakame, bueïtuk ïri machiria lutüriapo at jünehuamta täya béchïbo, juka Diosta bétana símek béppa ujjorik, Jesucristota pujbápo.

Diostat ehuäpo jíapsihuame

⁷ Íkai buere bejremtate jípure babu báasompo imey báasom entokte itapo, bueïtuk jü huéchiapo yúmalasi uttiära Diosta bétana huéiye të kaa ito bétana. ⁸ Símekutte jiokot aane, tëte kaa kom eiya, námuksite ito bitcha, tëte kaa amay ito huiike. ⁹ Jájjahuaka junne tëte kaa itapola aane, huattilatata junne tëte ketune jíapsa. ¹⁰ Jíbate síme kätana takahuat ä huéria juka Jesústa mukukähui, bueïtuk kétchi juka Jesústa jíapsau itom takahuammet ä binná béchïbo. ¹¹ Bueïtuk itapo jíapsame, jíbate kókkko bareka ito toijla Jesústa béchïbo, bueïtuk kétchi jü Jesústa jiapsäu itot bittunake itom takahua ára mukemtachi. ¹² Ìaribéchïbo jü kókkko huame itot aane, enchimmet entok jü jíapsihuame.

¹³ Të Diostat ehuäpo Espíritu Santopo áabenak jípureka, ä: “Jïojteri bénasi anä sualek, huári béchïbone nooka”; itapote ket ä sualek, ïaribéchïbote ket nookak. ¹⁴ Jüneaka juka Señor Jesústa jiabitetuakame, itom ket Jesustamak jiabitetuanake, entok itom áamak yeu jábuanake enchimmaki. ¹⁵ Bueïtukte íkai símeta joaka jiokot aane, enchim ito nakë béchïbo, bueïtuk jü Diosta tühua juebénasi au búrurianake, entok ínëli jü Diosta tühua johuame juebenanake Diosta ay úttil béchïbo.

¹⁶ Júnentaka júnete kaa kom eiya, elaposu ïri itom béppa takahua lütiseka huéiye, të jü huaijhua itom takahua chikti táapo bemelasi tahuasime. ¹⁷ Bueïtuk ïri chubala jiokot itom anëhui, itot ä johua juka jíbapo béchïbo yúmalasi hueka béttesi símek béppa ujjorik. ¹⁸ Juka bíthuäpo ayukamtate kaa bíb áanake, të juka kaa bíb-huamta ál-la; bueïtuk jü bíthuäka ayukame chubala jíbatunake, të jü kaa bithuäka ayukame jíbapo béchïbotunake.

5

¹ Bueïtuk jüneate íkai itom takahua imi buíapo kaa bínnhuatunakemta juka karita én itom áma anëpo ä mójakteko, Diosta bétanate jóata jípure, kaa mamamme yáata, téhuekapo jibápo béchïbo. ² Imi joakate ujbuana jiokot eäka, tehuekau joata itom jípureü yaij péaka; ³ inëlite supetuataka bittunake kaa jujünëlaka. ⁴ Bueïtuk ínëli kétchi, jume imi takahuäpo chubala imi jíapsame, jiokot eäkate ujbuanna; kaa jujünëlaka taahua péaka, ál-la nat béppa supetuataka, bueïtuk ïri takahua én itom jipurëhui jü bemelasi jíapsihuame kaitápo ä núnake. ⁵ Entok Dios íari béchïbo itom yáakame, juka Espíritu Santota itom makkak ä lütüriatunakë béchïbo juka itom ä mak-rokähui.

⁶ Bueïtuk inëlite jíba huitti eäka jíapsa, entok jünéaka imi takahuäpo itom aneu tajti, mekkate señortau aane, ⁷ bueïtuk at eäkate imi naa kaate kaa pusimmea ä bíchaka. ⁸ Tëte át eiya, itom takahua tösaka péaka, Señortamak an béchïbo ⁹ tëte ínen ket ä jobáare, áamak aneka entok kaa áamak aneka junne, ä éä pamante aneka jíapsibare. ¹⁰ Bueïtuk úttia itapo símetaka Cristota yäura bíchäpo itom yeu jáptenakëhui, huehuëpulaka ä mabetnake juka bem yáakähui, takahuäpo aneka juka türük ö juka kaa türük.

Tékil ministerio Diostamak au tütehuame

¹¹ Júnéaka juka Señorta yörihuähui, yorememe Diosta bem mabetnakëu majtia, të jü jáchin itom jíapsau Diostau maachi, entok ínëline ket eiya. Enchimte ket itom täya machile. ¹² Juka türük ito bétana huemtate kaa júchi enchimmak ettejoa, ál-late enchim ito bétana ä jipü-ia juka tü ehuamta, bueïtuk jume emo jabeleka kaa huitti eäka jíapsame emem ára am yommianake. ¹³ Bueïtuk itapo rokomtukäteko Diosta

béchiote rookom, të enchim béchišo suamsi ito nüye kätte rorokom. ¹⁴ Bueituk Cristota yore nákehui itom jíapsi yüe, íkái eäka itom júneriähui: huepuläka simem béchišo múkuk, të juäri béchišo simetakam kókkok. ¹⁵ Cristo entok simem béchišo múkuk, bueituk jume jíapsame, bejam kaa bempo béchišo jíapsinake, ál-la hua mukuka jiabitekamta béchišo. ¹⁶ Inentaka én bat bíchaa itom takaapo kabetate täya, Tëte itom huakajpo Cristota täyakätek junne, ente ínëli huamte kaa ä täya. ¹⁷ Ínëli jabetaka junne Cristopo aneme, beméla úsiari, jü örataka jak ayukaihui amáu tahuak én entok sime bemelasi yáari.

¹⁸ Én entok sime íri Diosta bétana hueíye, áamak ito tütehuamta itom makkak Cristota huämi, entok Diostamak au tütehua tekilta itom makkak. ¹⁹ Dios, Cristotat aaney jume ániat jíapsame áamak tütey, jume yoremem kaa türik bem yáalaü kaa ámet naïkiak, entok juka nokta áamak tütehuamta itom tekil makkak. ²⁰ Inëlite Cristota téhuampo nesauta joaka naa rejte, bueituk Dios jume huatemmeu ujbuaname bénasi ito huämi, enchimmeute ujbuanna Cristota téhuampo: Dióstamakem emo tüte. ²¹ Áapo kaa ä yahuak juka kaa türik, të ito béchišo kaa türiku naïkiahuak, bueituk itapo jum lútula jíapsihuäpo naïkiahuak, áporikuchi.

6

¹ Ínëli itapo, juka tékilta ámak joaka, kuttílasite enchimmeu nooka juka Diosta tühua kaa kia kaitäpo enchim mabetnakë béchišo. ² Bueituk ínel jiaahua:

Aniata yanti tahualatukne enchi jikkajak;
entok jü jinëuria taahuaritne enchi aniak.

Éni ajäria jü ára amä jehuiteterianakëhui; éni ajäria jü jinëuria taahuari.

³ Juka kaa türikte kaabeta itot bit ía ä jíopnakë béchišo, bueituk jü itom ministerio tekiltat kaa juënak at nok íaka. ⁴ Al-late türik juaka ito bittebo jum símeku Diosta ministerio tékilta joaka, juebénasi yanti ito nüyeka, jiokot emo bit-huäpo, kayta jipuhuäpo, entok jiokot eehuäpo. ⁵ Yore bebiahuäpo, carcelimpo, juebena genteta chayë násuku, tekipanuhuäpo, yetem jípuhuäpo, entok ayunahuäpo. ⁶ Chícha machik kaa jipuhuäpo, yun jítat tüisi júnehuäpo, yore jiokolihuäpo, kaa bettek jíapsihuäpo, Espíritu Santopo, entok huitti emo nakhuäpo. ⁷ Lütüria nokpo, Diosta úttiärapo, lutülay ára ái nassuahuäpo, batatana entok mikkotana. ⁸ Úttilhuäka entok kaa tüisi ito bétana nokhuäpo emo útilhuäpo, emo buérialihuäpo entok kaa emo buérialihuäpo; yore baítattähuame bénasi të lutüriapo joaka. ⁹ Kaa täyahuame bénaka, të tüisi täyahuaka; abe kókkok me bénaka tëte ketune jíapsa, kókosi johuaka tëte kee kókkok. ¹⁰ Sirokamta bénaka, të jíba al-leaka, pobem bénaka tëte juebenam rikotela, kayta jipuremta bénaka tëte simeta jípure.

¹¹ Cristota súaleme Corintiopo joome enchimmeu bíchaa itom teni au étapola; entok itom jíapsi bueürusi ayula. ¹² Itapote chikti itom jíapsimakte kayta yeu bëaka enchim nakkë, të emëe enchim jíapsipo itou bíchaa emoem ámpöle ¹³ Bueituk nanancha ä innë béchišo, itom ito nakëhui, usiaritau nonokhuä bénasine enchimmeu nooka, emem ket emo jíapsi étapo.

Itapote Dios jíapsamta teöpo

¹⁴ Katem ámemak puaktia báare jume Diosta kaa yöremmaki, ¿bueituk jü kaa türik joame jachisu au jaläinake jü lütüriata joamtamaki? ¿Entok jachisu jü kaa machiriata áu türinake jü machiria? ¹⁵ ¿Jachisu, Cristo diablotamak au türinake? ¿Entok jü Cristota súaleme jü kaa ä sualemamaki? ¹⁶ ¿Jachisum nau türinake jü Diosta teöpo, jume ídolommaki? Bueituk emëe Dios jíapsamta teöpöem, Diosta jiaka bénasi:

Ámemakne aneka ámemak naa huenake,

entokne amebéchibo Diostunake,
bempo entok ín pueblotunake.

¹⁷ Īaribéchibo ket júneli jiaahua jú Señor:

Ámenásukem yeu kaate, éntokem emo naikimte;
éntokem jú jaiti machikut kaa mamma.

Huanäine inapo enchim mabetnake

¹⁸ huanäine enchim béchibo achaytunake,
huanäi emée ín úusimtunake, entok ín malamtunake,
tí jiaahua jú Señor símeku úttiakame.

7

¹ Én entok emée nakhuame, jukaí bobithuamta jípureka, takahuat entok espiritut chicha machik itot ayukamta bétanate ito túterianake, juka Diosta béchibo jíba santosi jíapsihuamtate yúmalasi jípunake, Diosta majhuéka ä yörihuäpo.

Pablota tüisi al-lēahui corintiom jíapsi kuaktekä béchibo

² Tú ehuápem itom mabeta: bueitukte kaa türik kaabetau yáala, kaabetate juénaku au nasontetuak, entokte kaabeta baítaula. ³ Kanne bettek enchimneu nok báreka nooka; bueitukne bannataka béja enchim ä tejhuasula, ín jíapsipo enchim ín jípurēhui itom jíapsäpo entok itom nau kókköpo. ⁴ Kanne tihueka enchimneu huitti nooka. Entokne enchim bétana tüisi buere al-leiya, jíapsi yejtehuamtane yúmalasi jípure, entokne yúmalasi ä jípure juka al-lehuamta, jiokot anhuäpo junne.

⁵ Bueituk Macedonia buiaräu yajaka naateka, itom takahua kaa jimyoreriata jípurek, ál-late símeku jiokot eetuasahuak, päkutana bétana nau nassuahuäpo entok huaijhua bétana entok majhuéka jiokot aaney. ⁶ Tē Dios jume jiokot eäka ä bétuk emo nüyeme jíapsi yechame, itom jíapsi yetchak Titota itou yepsako. ⁷ Entok kaa itou ä yepsaka béchibo jíbba, ál-la kétéchi jum jíapsi yejtehuäpo enchim bétana ä jíapsi yechahuakapo, entok ket itom ä tejhuak juka tüisi nee nákeka ino béchibo enchim buanähui. Huanäine ĩari béchibo chē júne al-lēiak.

⁸ Elaposune huäri cartai enchim siroktuak, tē én kanne jachin eiya, bueituk júnaköi jiokot jiaka junne, huäri carta chubala jíba enchim siroktuak, ⁹ tēne én al-leiya, kaa enchim sirok tuahuaka béchibo jíbba, ál-la, sirok huäpo enchim jíapsi kuakteka béchibo; bueitukem Diosta bétana siroktuahuäk, ínēli, imi huäm kayta enchim tarunakē béchibo. ¹⁰ Bueituk jú Diosta bétana sirokhuame, jíapsi kuaktihuamta yore makka, jinēuriata béchibo, ĩari bétanate kara täbuiasi eiya, tē jú ániapo kia sirokhuame, kókkko huamta huéria. ¹¹ Bueituk ínēli Diosta enchim siroktuakäpo, jita tü eerita enchimneu yahuak, jachisem emo aniak jum kachin anmáchiku, enchim majhuē násukem yore nakhuamtem nee makkak, entok juka enchim naibukēhuem tüteka tüisi tahuariak, bueituk inēlem jum símeku chicha machik kaa jípureka taahuak. ¹² Bueituk ĩri enchimneu ín jiojtekähui, kaa juka kaa türik yakamta bétana hueiye, entok juka kókosi yahuakamta bétana junne, ál-la, Diosta bíchäpo, ä júnerianä béchibo, juka tü eerita ito béchibo enchim jípurēhui. ¹³ ĩari béchibote jíapsi joahuak jú enchim jíapsi yejteriayi.

Tēte chē júne al-leiya juka Titota al-lea béchibo, bueituk ä espíritupo oúsi ehuamta enchim ä makaka béchibo. ¹⁴ Enchim bétanane ino úttílsulataka kanne tiusi tahuala, bueituk síme ĩaribétanate lútüriata nok-la, entok kétéchi jú Titota bétana itom ito úttílekäu lútüriataka taahuak. ¹⁵ Áapo chē júne enchim nakkē, enchimneu huateka jachin símetaka enchim ä nok jikkajakä béchibo, entok jachin Diosta yörihuäpo emo yoaka enchim ä mabetakä béchibo. ¹⁶ Al-leane símeku enchimmet huitti eäka.

8

Cristota súaleme béchibo tomi nau toijhuame

¹ Ínëli ketchi hermanom, enchimtä tejhua juka Diosta tu eäu Cristota sualhuäpo nau anim makhuakahui jum Macedonia buiärapo. ² Bueituk jikot ámeu huë násuk junne, jü símek béppa bem al-leahui entok polobemtaka junne, rikosi jita jipuhüä bénasim kaa emo jiokek. ³ Bueituknä jüneriatebo, juka tomita Diostau bíchaa naikiata al-leaka úttiärrata bem jípurëpo ámani, entok chë junne bem úttiära áma yumä béppa. ⁴ Bempom juebénasi itou ä aahuak juka al-lehuamta Diosta bíchäpo jipurokaka, jume Cristota sualhuäpo aniabaahuäpo. ⁵ Entok kaa itomä boobichä pámani, ál-lam Señorta mampo bat emo tojaka ofrendapo, chúkula entok itom aniahuäpo Diosta ëa pámani. ⁶ İari béchibote Titotau kuttílasi nookak, bueituk jachin bannataka ä naatekä pámani, ínëli ketchi enchim násuk ä chupa sahueka, juka Diosta tühua tékilta. ⁷ Ínëli ketchi, emëe símekuchem Diostat ehuamta yún jípure, nokta nokhuäpo, jita täyahuäpo, entok símekuchem kaa bettek jiapseka ára jita johua, entok enchim itom nakepo, íkäi tomita Diostau bíchaa naikiata entok Diosta tü eäu yünem ä jípure.

⁸ Kanne nesahuemta bénasi nooka, ál-la ä jïobila béchibo, jume huatem ára jita joäpámani, entok ketchi jü yore nakhuamta kayta esoka enchim jípurëhui. ⁹ Emem béja ä täya, juka Diosta tühua itom Señor Jesucristota jípurëhui, bueituk itom ä nakë béchibo poobetaka taahuak, rikotaka junne, bueituk emëe ä pooberayi rikotukäem.

¹⁰ Entok iayirine consejota enchim makka, bueituk İri enchimneu türi, jume bannataka naateka, kaa ä joaka jïbba, ál-la ket ä huatiaka, İebu huasuktiay naateka. ¹¹ Ęn entok ketchi akem ä yáa báreka eíya, bueituk jachin lauti enchim ä huatiakä pámani, ínëlem ket ára ä chuppa ä yábahuä pámani enchim áma yumäpo. ¹² Të tua batchu jü ínel ehuäpo ayuka yabahuame, ára yáatu áma yúmahuä pámani, të kaa áma yúmahuäpo ëe.

¹³ Tëne kaa íkäi nooka, huatem yún jita jipunakë béchibo, enchim entok kaa kayta jípunakë béchibo. ¹⁴ Ál-la imechï taahuarimmet jü naarekik jípubahuäpo, jü yún enchim jita jípurëpem bempörim ára ania, bueituk chúkula enchimneu jita bëyei bempom yún jita jípurëtek ára enchim ania, ínëli jü nanäla ehuame enchimmet ayunake. ¹⁵ Jiojterita jia bénasi: “Jü yún jita toboktiakame, kaa yún ä jípurek, të jü chë ilikkik toboktiakame, kaa chë ilikik jípurek.”

Tito entok jume ä jaläim

¹⁶ Të Diostate baísahue Titota ä jípsipo enchimneu tü ehuamta ä jípurekä béchibo ket jíba ino bénasi. ¹⁷ Të lütüriapo nokta mabetak ä tutürek, bueituk tuísi enchimneu bíchaa tü eäka, ínëli siika enchimneu bíchaa ínel ä eäpo.

¹⁸ Entokte senu hermanota áamak áman bíttuak, İari bétana jü tuísi nokhuame síme Cristota sualhuäpo nau animmet jikkaijtu. ¹⁹ Të kaa İri jíbba, ál-la ket jume iglesiam bétana ä tekia makhuak itomak ä huenakë béchibo enchimneu bíchaa itom katëpo, juka itom nau tojakäu enchimneu hueriu béchibo; të İri ministerio tekil itom joäu Señorta jíba úttíl béchibota johua, entok enchim tü eäu jüneriatebö béchibo. ²⁰ Kaabetate kaa türik itot nok-İa, juka juebenak nau toijhuakamtat itom tekipanüä bétana. ²¹ Juka lütula huemtate jobareka eíya, kaa Señorta bíchäpo jíbba, ál-la ket jume yoremem bíchäpo.

²² Kette ámemak áman ä bíttuak juka itom hermano, juka tü ehuamta juebenak bétana ä jípureüte juebénasi ä bil-la, të én entok chë junne, jü tü ehuame at aika, enchimmet tuísi huitti ä eä béchibo. ²³ Të Titota bétana, ínapone ä jalaëk entok nee aniaka tekipanua enchim béchibo, entok itom hermanom bétana, cartata bem

hueriäpom Cristota sualhuäpo nau anim bétanam aman bittuari Cristota looria béchibo. ²⁴ Bempörimem jünetua, Cristota sualhuäpo nau anim bíchápo, juka enchim am nakèhui entok juka huitti enchimmet itom ito úttilèhui.

9

Jü tomi nau toijhuame hermanom béchibo

¹ Jume Cristota súaleme béchibo nau toijhuamta tékil bétana, kanne éntok enchim-meu jiojtenake türi bejja. ² Bueítuk juka enchim tü eäune täya, íneline enchim bétana tü eäka entok al-leaka Macedonia buiärapo anemmeu nooka, bueítuk jume Acaya buiärapo joomem iebo naateka huechiampom emo jípure; ínëli jume huate enchim jüneriakam ä innëak juka huatem aniabahuamta. ³ Tëne jume hermanom enchimmet bittuala, bueítuk jü enchim bétana tüisi huëpo itom jünereaü, kaa kia bejatunake; të ál-la ín jiä bénasi, huechiapem emo jípunake. ⁴ Jachinaïk huate macedoniom inomak äbo sajakätek, enchim kaa huéchiapo anemem teunake, huanäite tiusi tahuanake, huitti ehuaamta enchimmet ito jípurë béchibo, të jü tiusi máchira kaa ito béchibo ál-la enchim béchibotunake. ⁵ Ínëli, úttiatak kuttílasi hermanommeu ín noknakèhui, enchimmeu bat am kannakë béchibo, entok bannatka juka huatem aniahuamta bétana enchim nokakaü, huéchiapo bat enchim emo jípunakèhui, bueítuk kaa úttiapo námakak jiapseka enchim nahuä toijnakë béchibo juka huatem ái enchim anianakèhui.

⁶ Tëne ínënen ket jiaahua: Jü kaa jaikik echákame, ket kaa jaikik toboktianake; të jü yún echákame, ket yún jichupata toboktianake. ⁷ Hueëpulakam jiápsipo bem nenki báreka eäu nenkinake; të kaa ä beutireka, entok kaa úttiapo bénasi, bueítuk Dios ä nakke juka al-leaka, Diostau tomita buisemta. ⁸ Entok Dios úttiata jipure, enchimmet ä bürurianakë béchibo juka Áapörík tühua, jum ínëli bithuäpo, jibem símeku yúmalasi jita jípunake entok kayta enchimmeu bínake jum tühuaata johuäpo.

⁹ Ä jiojteri bénasi:

Ä naïkimtek, póobem miikak,
jü lútula jita ä joáu, jíbapo béchibo órek.

¹⁰ Entok hua Dios báchiata et-baremta makame, entok juka jibuamta paanim, ínëli yore miknake entok ä bürurianake juka ethuakamta, entok juka chupuka takamta bürurianake, lútula enchim jita joapo. ¹¹ Bueítuk ínëlem símeku rikomtunake huanärem kaa emo ámpöleka yún huatem ára anianake, ïri itot ä johua juka Diosta baisaihuähui. ¹² Bueítuk ïri ministerio tékkil johuame, kaa juka Cristota sualemmeu bëyemta jíba johua, ál-la ket áma juebenna jü Diosta baisáhueka itom anèhui. ¹³ Bueítuk íkái ministerio tékilta bíchakam Diostam úttilnake, juka Cristota evangelio nesahui enchim joä tiaka, entok kaa emo ámpöleka enchim am aníaka béchibo, bempörim entok símem. ¹⁴ Ínëli kétchi juka oraciónta bempörim joäpo enchim béchibo, enchimim nakke, juka Diosta tühua juebenak béppa enchimmet ayukä béchibo. ¹⁵ ¡Diostate baisahue, símek béppa yörisi machik itom ä makaka béchibo!

10

Pablo nok naksua ä ministerio tekil béchibo

¹ Ínapo Pablo enchimmeune ujbuanna Cristota úttesi yore nake pámani, bueítuk enchimmet anëtekne kaa jikat eäka túlisi nonoka, të kaa enchimmet anëtek entokne kuttílasi enchimmeu nonoka. ² Huittine enchim tejhua, enchimmet anëtekne kaa kuttílasi enchimmeu nok báare, íkái kuttilla noktane huitti nok báreka eíya, jume kaa türík itom joä tiammehui. ³ Lütüriapote takahuäpo aneka jiápsa, tëte kaa juka

takahuata huaatiaü johua. ⁴ Bueituk jum nassuahuäpo áí itom ito aniähui katim imí ániapo joome, ál-la Diosta uttiärapo hueiye, bueituk juka buéresi úttiaka órekamta kaitäpo tahuaria béchïbo. ⁵ Juka nokta huëpo Diosta bej-reka jikau au cháalata kom tatap béchïbo, huanäi juka síme éerita Cristota nesahui jobahuäpo ä hueriu béchïbo. ⁶ Éntokte ínël jü kaa tüisi anhuamtat kutti nokbare, juka Diosta nesahui yúmalsi enchim joayo.

⁷ Juka bithuamtem at suaka ä bitcha. Bueituk jábe ä jiasipo Cristota au jípurë tíame, íkái ehuamta ket jípunake, jachin jábe Cristotat áu anë tíame, bueituk ítapote ket anëli Cristotat aane. ⁸ Elaposune chë júne ino úttile, jum yäura úttiata ín jípurëpo, ikári jü Señor itom ä mak-la enchim áí itom yötutuanakë béchïbo, të kaa kaitäpo áí enchim itom bínnakë béchïbo, iari béchïbo kaibune áí tiunake. ⁹ Bueituk kaa täbuiasi bittunake, ín jiojterimmea enchim majtuam tenasi. ¹⁰ Bueituk lütüriapo huate ínël jiaahua, jume cartam úttia entok kuttílasim nooka, të áapo áma anëtek kaa kuttílasim nooka, ä nokaü entok kaa sualmatchi. ¹¹ Íkäine ä júneria-ia juka nokakamta, jachin juka cartapo itom nokä bénasi, kaa áma aneka entok áma aneka junne, juka yáa baahuamtate yáanake.

¹² Bueituk katte huatem bénasi ito nübareka eíya, entokte kaa áme bénasi ito jikau chatcha báare; bueituk bempom bempolaka nau emo jujúnakte, entokim nanancha emo bíchaka kaa sua eíya. ¹³ Të itapo katte kia jájana ito úttil báanake, ál-la juka jünakterita Diosta yechaläpo ámani, bueituk ínël enchimmeu yaij béchïbo. ¹⁴ Katte chë béppa ito eria, kaa enchimmeu yaijlamta bénasi, bueituk ítapote bat echimmeu yájjak juka Cristota evangelio hueriaka. ¹⁵ Katte täbuik tékilta johuäpo chë júne ito úttil báare, ál-la juka Diostat eäka enchim yöotu pámani, enchim násukte úttilhuaka binná, juka jünakterita itom jípurë pámani. ¹⁶ Éntokte síme kätana juka evangeliota huatemmeu nooka, enchim anëpo chë huannabo, kaa täbuik tekipanuälapo kikkimuka, kaa täbuik tekilpo ito úttil báreka.

¹⁷ Të jü au úttileme, Señorpo au úttilnake. ¹⁸ Bueituk jü apola au jikau chatchame Dios kaybu ä úttilnake, të jü Diosta úttileü ál-la.

11

Pablo entok jume apóstolim ára nokichim

¹ Ili rokosi nee anëpem nee jiokorekätek türeíyey, ä ínëlituk jehuitëem. ² Bueitukne näibukeka, Diosta béchïbo enchim näibukke, bueitukne huépülak jíba enchim kunatua báare, bueitukne jamut bemeta bénasi Cristotau bíchaa enchim yeu jábua báare. ³ Të jachin jü bakot ä arahuë páman Evata báitähuaak, ínëli jü enchim innëau ára au nayote, jum enchim jíápsipo huitti eäka Cristota sáu enchim katëpo. ⁴ Bueituk jábe itou yepsaka täbui Jesústa bétana itou nokäteko, jü enchim itom majtiakä béppa, entok kétchi eme juka espírituta enchim mabetakä béppa täbui espírituta mabetätek, entok täbui evangeliota enchim mabet-lä béppa, ä turiakä bénasem eäka ä jehuitaría. ⁵ Bueituk kaitäpone ino chë ilitchile, huamei buere apóstolim náapo. ⁶ Eläposune ín nokäpo, kaa tua tüisi huéchiapo nooka, jum jita täyahuäpo kaa junëli; bueituk símeku jum jita itom joápote enchim ä júneriatuala.

⁷ ¿Jachune kaa tüisi ayuk jáni símem bétuk ino tahuariaka, enchim éntok jikat tahuariaka, bueitukne Diosta evangelio enchimmeu nookak kayta enchimmeu aahuaka? ⁸ Huate iglesiam kaa tómeke tahuala nee ania báreka, ímëri nechim bejtuala enchim nee majtianakë béchïbo. ⁹ Jiokot eäka enchim násuk nee aneyo, kaabetaune jita áahuak, bueituk juka inou bëyemta, jume hermanom Macedoniapo joomem nechim aniak, símekutne ino suayak, entokne símeku ino suayanake, kaabetau kayta jita au béchïbo. ¹⁰ Cristota lutüria inot anë béchïbo, kaabe nee ä

úkhuanaake juka yúmalasi ín al-leähui jum Acaya buiärapo. ¹¹ ¿Jatchiaka? ¿Jachune kaa enchim nake, jáni? Dios júneiya enchim ín nakëhui.

¹² Juka ín joaüne jíba naburuji jobare, bueituk jume jítat júne jiahuiteka Diostat emo tekipuanuä tíame, katim emo ito benä tianake. ¹³ Cristotahuim emo apóstolim tiaka, Diosta tekilpom tomi yö báreka, të ímëri katim Cristota apóstolim. ¹⁴ Entok kara at guomtisi maachi, bueituk Satanás apöisu tua ángel machiriata bénasi áu sasankotua. ¹⁵ Bueituk ínel ä huëpo kara át jünnera eetu bueituk jume au tekipuanuame kechim täbuiasi emo yáaka, lútüla emo tekipuanuä tiabare; íkái tékilta bem joä pámani bette nooki ámet chupana.

Apóstol Pablota jìokot anëhui

¹⁶ Júchine ínel jiaahua: káabe rokota bénasi nee jípunake; të emëe jíba ínëli ino bétana eätek, rokota bénasem nee mabeta, ili ino úttil béchìbo. ¹⁷ Juka ín nokähui, kanne Señorta eäpáman ä nooka, bueituk roko ehuaáman hueíye. Jú ín ino úttilëhui. ¹⁸ Bueituk juebénakam huakajpo emo jábele, ínapone ket ino úttil báare. ¹⁹ Bueituk eme susuakame jume rokosí emo nüyemmakem ára emo hueria, emëe suamsi emo nüyeme. ²⁰ Bueituk jábeta úttiapo enchim tekipuanuatuayo katem jijiale, entok jábeta enchimmey tüisi tahuayo, entok jábeta jita enchim: üuhuayo, entok jábeta au jikau chatchayo, entok jábeta jopemmet enchim chonayo, yantem eäka ä bitcha. ²¹ Inobéchìbo tiusi maachi jìobe jú ín nokähui, tëte iäri bétana katte úttiata jípure.

Të jume huatem nokaka áma emo yumä teätek, ínapone ket áma yúma eläposu roko jeuhuey jú ín nokähui. ²² ¿Bempom hebreom? Ínapo kétchi, ¿israelitamme? Ínapo kétchi. ¿Abramta usiarimme? Ínapo kétchi. ²³ ¿Cristotahuim ministrom? Ínapo chë junne (rokota bénasi nee nooka); bueituk tékilta johuäpo, ínapo chë júne tekipuanuä; yore bebiahuäpo juebénasine bemmuchari chë áme béppa; carcelpo yore joahuäpo chë burusi; jinhua machiku abe yore suahuäpo juebénasine áma naa simla. ²⁴ Judíom bétanane mamnisi ä mabet-la juka yore bebiahuamta, huépülak béchìbo kaa cuarentasi. ²⁵ Baysine jibebiammey betmuchari, sejtulne tetammea mamaasuri. Baysine barcota roptey áma hueiyey, senu tukaapo entok senu taapone bahue násuk ansula barcota roptëpo. ²⁶ Böommet boojohuäpo juebénasi; bathuempo jinhua machiku, lak-ronim násuku jinhua machiku, jum jinhua machiku jume judío naciompo ínomak joomem násuk, entok kaa judíom násuk jinhua machiku, buere joära násuk jinhua machiku, ánia see paria násuk jinhua machiku, bahue násuk jinhua machiku, jume emo hermanom tiaka kaa huitti jíápsame násuk jinhua machiku. ²⁷ Lotteka tekipuanuahuäpo, juebénasi kaa kothuäpo, juebénasi tebaureka, entok baímukhuäpo, juebénasi ayunahuäpo, joásuhuäpo entok kaa sankohuäpo.

²⁸ Ikái simeta hue násuk, jú chikti táapo ínou yeu matchume, sime iglesiam bétanane obiseíya. ²⁹ ¿Bueituk jábeta koköri huechek, ínapone ket koköri huehueche? Bueituk jábeta jìoptuahuakne, kujti eäka kaa al-leaka tatahua. ³⁰ In ino úttilnakeu ä úttiatak, inone úttilnake, kaa ín úttiakäpo. ³¹ Jú itom Señor Jesucristota Dios Atchay, jú yü-tütti al-lerita attiakame, júneiya kaa ín kia nokähui. ³² Bueituk pueblo Damascopo nee aneyo, jú rey Aretastau gobernador jume damasenom buere joära suayay, nee buijtebo báreka. ³³ Të barda bentanapone buere kanajtapo huannäbo kom yéchuak, huanäine ínël ä mampo ino yeu huíkek.

¹ Lutüriapo ino béchibo kaa türi ín ino jikau chatchähui, tëne juka ín bíchakähui entok juka Señorta inou yeu machiriakaü nokbare. ² Senu yoremthane Cristota sualhuäpo täya, bueituk catorce huasuktiriam hueíye tehuekapo Diosta jíápsäpo jikau nóitiriahuak. Kanne jüneiya ä takahuäpo ö espíritu; Dios jíba jüneiya. ³ Entokne ä täya huakai yoremta, ä takahuäpo ö kaa ä takahuäpo, kanne jüneiya, Dios ál-la ä jünería. ⁴ Tehueka paraisou ä nóitiriahuakahui, ímíri nokta jikkajak të iri nooki entok kabemmu ára noktu. ⁵ Íri yoremta betanane ino úttile, të ino betana entok kaitäpone ino úttil báare, ál-la jum kaa ín úttiakäpo. ⁶ Të inapo ino úttil báaretek kaa kia béja eíyey jü ín nokähui, bueitukne lutüriapo nook eíyey, tëne ä tojja bueituk kaabeta tabuiasi ino betana eenakë béchibo juka inot ä bichähui entok inot ä jikkajakähui.

⁷ Bueituk juka buéresi inou yeu machiriahuakamtay, kaa ino jabelnakë béchibo, ín takahuat huanteria huicha sósoria tenaka inou bittuari, Satanásta nesahui joame jopemmet nee chonamta bénasi. ⁸ Íari betanane Señortau baysi ä aüsula nee ä úhua sahueka. ⁹ Të áapo ínel inou jiaahuak: “In tühua emobéchibo yúmala; bueituk jü ín uttiära yúmalataka tatahua jum kaa úttiata ayukäpo.” Íaribéchibone tü eehuäpo ino úttilnake, jum ín kaa úttiakäpo Cristota uttiära inot tahuanakë béchibo. ¹⁰ Entok Cristota ín nakë béchibo ál-leane jum ín kaa úttiakäpo, kaitäpo bit-huaka junne, símeta inou bëye násuku, kaa tüisi bit-huaka, entok Cristota béchibo jikot anhuäpo. Bueituk jum ín kaa úttiakäpone, chë úttiaka tatahua.

Pablo obisi eiyay Cristota sualhuäpo nau anim Corintiopo joomem béchibo

¹¹ Ino úttilekane kaa suakamta bénasi tatahua, të emë úttiapem nee junëli ayutuak. Bueituk ínapone enchim betana úttil ehuay; bueituk huámei buere apóstolim náapo kaitäpone yeu tatahua, eläposune kayta bejre. ¹² Síme juka apóstol señaltane enchim násuk yahuak yanti ino nüyeka, juka Diosta ára jita joähui entok jume milagrom, tua jüneriahuak ín apóstoltukähui. ¹³ Bueituk emë jitäposem yeu tahaala jume huatem Cristota sualhuäpo nau anim násuku, bueituk ínapone kayta enchimneu áula enchim nee anianakë béchibo, jíkai ín kaa ammáli ayuri, nechem at jikore!

Pablo am tejhua bajikun huëpo ámeu yebijrokaka

¹⁴ Bajikun huëpone enchimneu huebáreka huéchiapo aane, bueitukne kaitäpo enchim muksi eetuanake enchimneu jita aahuaka. Juka enchim jipuréune kaa jaria, të enchim ál-la, jume usiarim katim áchayhuarim béchibo tomita nau toijnake, ál-la jume áchayhuarim bem úusim béchibo. ¹⁵ Ínapone tüisi al-leaka juka ín jipurëu toijnake jita ái jinnü béchibo, entok eläposune ínapo áma ino lütia yore nakhuamta enchim jíapsim béchibo huatiaka, eläposune ínëli enchim nákeka, ínapo chë júne kaa nakna.

¹⁶ Të jü enchim kaa ín obisi eetuähui, jü kayta enchimneu ín ahuaü huitti jüneriahuaka jipuhüä, të huate nee buere machi tíya jänitukne ín arahuëpo am báitahuaka jita am úkhuak. ¹⁷ ¿Jachune enchim báitaula jum jabeta enchimneu ín bíttuakäpo? ¹⁸ Juebénasine Titotau ínel jiaahuak, áman enchimneu ä hue sahueka entokne áamak senu hermanota áman bíttuak. ¿Jachu Tito enchim báitahuak jani? ¿Jachute kaa hupul espíritu nau eiya, entok hupul huaraktiriapo?

¹⁹ Jámakem enchimneu itom ito jikore teíyey. Të kaa junëli; Diosta bíchäpo entok Cristota tehuampote nooka. Íri síme emo nakhuäpo hueíye, enchim áma yötunakë béchibo. ²⁰ Jámakne kaa enchim ín teubarë bénasi eäka sum eíya, entok jámak eme ket nee teunake të kaa enchim eä pámani. Bueituk jámak enchim násuk ayuk jü enchim nau nok nassuähui, huatek attia jípupeehuame, juëna omtira, emo

näikimtehuame, huatemet bettek nokhuame, juënaku au jabelhuame entok jájana emo nühuame. ²¹ Entok enchimneu nee notteko, tiasi machikne Diosta bíchäpo innënake, entokne jáamak ket buannake, jume juebenak kaa türik joaka kaa emo jiapsi kuaktiamë béchïbo entok jume chïcha machiku jiápsaka, jámutta kaa jubeka ámak jiápsame, entok kaa turik johuäpo jiápsaka junne.

13

Huitti am tejhuakahui entok teboteri ä luutëpo

¹ Ëni bajikun hueíye jü enchimneu ín noitinakëhui. Juka enchim násuk kaa tüisi huëpo, guoyim o bajim bíchäpo simeta huitti tahuariatunake. ² Bannatakane ä noksula, én entokne júchi ínel jiaahua enchimmak anemta bénasi, én entokne kaa enchimmak aneka ámeu jiojte jume bannataka Diosta bejrim yáakammehui, entok sime jume huatemmehui, bueítuk júchi enchimneu yepsakätek kaabetane säbuilanake. ³ Bueítukem ä jüneria báareka ä jaria, nee nokay Cristota inot anëhui, áapo entok enchim násuk kaabeta säbuila, ál-la enchimmet uttiata jípуре. ⁴ Eläposu kaa úttiakamta bénasi kúrusit poponhuak, Diosta utteara béchïbo jiápsa. Alëbénasi ítapote ket kaa útiak, tète ámak jiápsa Diosta utteara itot anë béchïbo.

⁵ Enchimechem nat suhua, jachem Diostat ehuäpo aane jäni; emoem jüneria enchim áma yumähui. ¿Ö katem emo täya, Jesucristota enchimmet anëhui, ö jamakem kaa áma yúmaka tatahua? ⁶ Tète jüneiya enchim jünenakëhui, elapo júneriatunake itom ál-la ama yumähui. ⁷ Entokte jíba Diostau enchim nok-ria, kaa türik kaa enchim yanake béchïbo; tē íkai enchim joay kate itapo ito úttil-ia. Ál-la enchim juka türik jonákë béchïbo, eläposute itapo kaa áma yumamta benna. ⁸ Karate jita johua lütüriata bej-reka huemta, tē lütüriata béchïbo ál-la. ⁹ Al-lehuamtate jípуре kaa itom uttiaka béchïbo, tète enchim úttiata jipu-ia, entokte ketune Diostau enchim nok-ria yúmalasi Diostamak enchim jiápsi-ia. ¹⁰ Íari béchïbone enchimneu jiojte kaa enchimmak aneka, bueítuk enchimmak anëtek kaa kuttilak nok béchïbo, juka yaura uttiata Señorta nee mak-la pámani, íkaine mak-ri ái yötu béchïbo, tē kaabeta kaitäpo ái tahuaria béchïbo.

¹¹ Jum simeku hermanon, ál-leaëm, kayta áma bëyepem yúmalasi emo jípуре, emoem jiápsi joiya, nanabeuchem eíya, éntokem yanti eäka jiápsa; huanäi jü Dios yanti ehuamta entok yore nakhuamta jípурeme, enchimmak annake. ¹² Emóem tebotua Cristota sualhuäpo emo nakeka. ¹³ Sime jume santosi jiápsame enchimim tebotua.

¹⁴ Señor Jesucristota tü eäu, jü Diosta yore nakëhui, entok Espíritu Santota jiápsipo jipuhuame, enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Galatammehui

Teboteri

¹ Ínapo, Pablo, jü apóstol, yeu púari të kaa yorem bétana éntok kaa yoremem júnel eäpo, ál-la Jesucristota ínel eä béchibo, entok juka Dios Achayta, ä jíabitetuakamta kókkolam násuku. ² Ínapo éntok síme huame hermaanom ínomak aneme, Cristota súaleme Galaacia buiärapo jomemmeute tebote. ³ Jü Diosta tü eäu éntok yánti anhuame enchimmaktunake, Dios Átchay, éntok itom Señor Jesucristota bétana huéeme. ⁴ Áapo ito béchibo kia áu tójjak itom Dios bejrim béchibo, huaka kaa türík én ániat ayukamta bétana itom búttia báreka, itom Dios Achayta ehuä pámani. ⁵ ¡Áapörík béchibotunake jü lóoria éntok nat tómti cien huásuktiriampo éntok jíba junéli! Júnentunake.

Huépü evangelio jíba aayuk

⁶ Karane ä sualeka tahuala läuti enchim ä omoutekähui juka enchim núnuakamta, tü eaka Cristota huämi, täbui evangeliota guojaa báreka. ⁷ Kaa täbui evangelio ayuk jjöbe. Ál-la huate enchim jijioptuame aane, éntokim Cristota evangelio nasonte báareme aane. ⁸ Të itapo junne, o huépü ángel téhueka bétana huéeme, enchimneu ä nokayo senu evangeliota täbuiasi huémta kaa itom enchimneu nokakähui, bette noki át chúpatunake. ⁹ Bát itom jáká bénasi, enne júchi ínel jiaahua: Senuk täbui evangeliota enchimneu nokayo kaa enchim mabetakäu bénasi huémta, júnaasi noki bette át chúpatunake.

¹⁰ Bueítuk, ¿jachu ínapo én jume yoremem nee al-leetuanakeu jaria ö Diosta nee al-leetuanakähui? ¿Jachune jume yoremem al-leetua báreka éiya? Bueítuk ínapo jume yoremem al-leetua báreka éátek, kanne Cristota nésauleerotu éiyey.

Pablota tékia

¹¹ Tëne ikäi enchim júneetua, hermaanom, jü evangeliota ín enchim téjhuähui, kaa yoremem nésaupo bétana huéiye; ¹² bueítuk ínapo kanne jábe yoremta bétana ä mabetak, éntokne kaa jábe yoremta bétana ä täyak ál-la Jesucristota inou yeä machiriakä béchibo.

¹³ Bueítukem béja ino bétana ä jikkaij-la, jáchin ín ino nükähui huamei taahuarimmechí judíom ä sualë páman aneka. Kaa huéeläsi éaka jume Cristota sualhuäpo nau animne guojajaseka, ám lútia báreka eiyay. ¹⁴ Moiséjta leypo anekane juebenam inobeu kateme ámepatne chë huéiyey, jü ín naciompo juka ín yoiyöturim religióntane kaa huéeläpo nákeka. ¹⁵ Të Dios ínel nee yeu púhuak ín áiye tómpo naateka, éntok hua ä tü éeri béchibo nee núnuakame. Huanäi, áapörík ínel ä huatia béchibo, ¹⁶ ä Üusi inot yeu bíttebo báreka, nee áa bétana nok íaaka huame kaa judíom násuku. Íäri bétanane, kanne yoremtau nátemajek, ¹⁷ éntokne kaa pueblo Jerusaléniu jikau siika, jume bannaataka ínopat apóstolimtukaihui. Ál-lane Araabia buiärau bíchaa siika, éntokne júchi nóttek pueblo Damascohui.

¹⁸ Chúkula, báij huásuktiriam simsukne pueblo Jerusaléniu jikau siika, Perota bít báreka. Huanäine quince taahuarimpo áamak áma anek. ¹⁹ Tëne kaabeta huame huate apóstolim bitchak, Jacobota jíbba, juka Señorta saila. ²⁰ Ímí ín enchimneu jiojtëpo, Diosta bíchäpone aane: Kanne ára nókichi.

²¹ Chúkula, Siiria buiärau nee bíchaa siika éntok Ciliiciahui. ²² Huame Cristota sualhuäpo nau anim Judea buiärapo joomem, katim nee bít täyay. ²³ Kíalim ínel jíayhuamta jikkajlatukay: “Huä bannaataka itom guojajaseihui, én huaka Cristota súalhuamta bétana nooka, bannaataka ä tejal báreka eaihui.” ²⁴ Huanärim tepam Diosta úttileka taahuak ino béchibo.

2

Jume apóstolim juka Pablota mabeta

¹ Chúkula béja catorce huásuktiriam simsuk, júchine Jerusaléniu jikau siika Bernabétamaki, juka Titota két ínomak huériaka. ² Tëne áman jikau siika Diosta nee ä jüneetuakä béchibo. Huame chë yörihuamene jíba téjhuak éhuili bempöläim, juka evangeliota, kaa judíom násuk ín nokähui, kaa kía kaitäpo juka ín tékilta tahuanakë béchibo. ³ Të Titota, ínomak huémta, ä griegotukä násuk junne, katim útteapo circuncisiónta ä yáaria bábarek. ⁴ Bueituk, jume emo hermaanom tíame éhuil ito násuk kimulame, itom búttiarita Cristota bétana itom jípurëu itom úuhua báarey, júchi bénasi sumataka itom tahuaria báarei. ⁵ Huámëhuíte kía chúbala júne kaa ito tójjak, huaka evangeliota lütüriata itom téjhuamta jíba enchimmet ayunakë béchibo.

⁶ Të ímëi kaitam bemelasi itou ettejhuak huame chë áma yörihuame bannaataka kía jita am tékiak júne; ínapo kaita áma jüneria, bueituk Dios nánancha itom bitcha.

⁷ Ál-lam al-leaka taahuak, juka evangeliota kaa judíom kaa circuncidaruarimme béchibo ín mákhuakau bétana, Perota két jume judíom circuncidaruarime béchibo ä mákhuaka bénasi. ⁸ Bueituk Dios Perota apóstolpo yeu púakame circuncidarualamme béchibo, két nee yeu púuhuak kaa judíom béchibo kaa circuncionta jípuremmehui.

⁹ Huanäi, Jacobo, Peero, éntok Juan, jume áme násuk tua kóba yoiyöturimpo ériahuame, juka Diosta tü eäu ín mákhuakamtam ä bej yauhuak junëli bem ä türeka tahuaka bétana báta mámammeyim itom mám buíssek neechi éntok Bernabéta. Itom náu rejtinake ti jiaka, itapo jume kaa judíommehui, bempo éntok jume judíommehui. ¹⁰ Kía jíbam huame poloobemmeu itom huáati sáhueka nookak. Jukarine entok ínapo kaa ä koptiaka ä johua.

Antioquíapo Pablo Perotau kuttílasí nookak

¹¹ Të juka Perota pueblo Antioquíau yepsak, anä béj-reka nookak ä pújbapo, bueituk ä joähui tepa kuttílasí áu nokpo machisi aaney. ¹² Bueituk kee jume Jacobotamak kateme áu yájjay, kaa judíommak jíjibuäy, të huamei áu yájak éntok kaa judíommeu áu yeu huíkeka Jacobotamak katemmeu bíchaa ä huériu táytek, jume judíom ä májhuë béchibo. ¹³ Huanäi jume huate judíom két alë bénasi aneyo. Júnëli két Bernabéta jünem aman huíkkek, jum kaa lütüriata bem joaípo. ¹⁴ Tëne kaa tüisi bem katëu jünë eriaka, huam lütüria evangeliota itom ä téjhua pámani, Perotaune ínel jiaahua símem jikkajäpo: “Empo judíotaka junne, kaa judíom bénasi jíapsa, kaa judío ténasi. ¿Jatchiaka jüntukë útteata am joria, jume kaa judíom, judíom bénasi emo am nü íaaka?”

Jume judíom, símem bénasim, Diostat ehuäpom jinëuri

¹⁵ Ítapo judíomtaka tómtila, kaa juénasi anhuäpo aneka yöremtaka kaa judíom násuku. ¹⁶ Júnëli jünéaka, juka yoremta kaa juka Moiséjta ley ä joä béchibo Diosta bíchäpo kaita kúlpaka tüisi ä tahuähui, ál-la hua Jesucristota súalëubeyi. Juäri béchibo ítapo két Jesucristota súaleka kaita kúlpakate taahua, áapörik súalhuamta itom jípurë béchibo, kaa hua leyta nésahueu itom joä béchibo, bueituk hua leyta nésahueu johuamtay kaabe kaita kúlpaka tatahua.

17 Të én, ítapo juka kaita kúlpahuamta Cristotat jariaka, juëna yórememtaka téurituk junne, ¿jachu huári béchïbo Cristo kaa türiu tékiak? ¡Huitti nokhuäpo, ëe! 18 Bueïtuk jita júne ín mójaktiakäu júchi bénasine ä joätek, huanäi ál-lane kulpaka tatahua. 19 Jü ley nee mëak, én éntokne mukila áa béchïbo, Diosta béchïbo ín jíapsinakë béchïbo. 20 Cristotamakne kúrusit poponri. Énne kaa ínapo jíapsa, të ál-la Cristo ínot jíapsa. Huanäi én jum huakajpo ín jíapsähui. Diosta úusibetne eaka imi jíapsa, hua nee nákeme, éntok ä mukëpo tájti áu tójakame, ino béchïbo. 21 Bueïtuk, kanne, Diosta tü eäu omoute; bueïtuk Moiséjta ley kaita kúlpaka yore ä tahuariayo, bueïtuk ä junëlituko, kaita béchïbo muukuk, jü Cristo.

3

Jü Espiritu Santo Dios ehuäpo mamabethua

1 Eme Galasiapo yoremem kaa susuäram, ¿jábesu enchim náyotek, juka lütüriata huë paman kaa enchim át kannakë béchïbo? ¡Sïme ïri machisi enchimmeu nokhuak, juka Jesucristota kúrusit poponhuaka bétana! 2 Íkai, jíbane enchim bétana, júneria báare: ¿Jáchisem juka Dios Espirituta mabetak jachu juka leyta nésau joaka jáni, ö ä sualeka ä jikkajakari? 3 ¿Tepem tokti kaa susuak? ¿Espiritu Santopo naatelataka én éntokem enchim úttiäray ä chúpa báare? 4 ¿Jachu juebenak jïokot machika enchimmeu simlame? ¡Tua lütüriapo kaitäpo enchimmeu sika! 5 Dios Espirituta enchim mákakame, éntok kaa jaibu johuamta joame enchim násuku, ¿jatchiakasu ä johua? Kaa juka leyta nésahue paman enchim katë béchïbo, të ál-la enchimmeu nokhuakamta súalekä enchim ä jikkajakä béchïbo.

Jü Diosta nooki Abrahamtamak náu lütüria yári

6 Júnëli Abraham Diosta ä súalekä béchïbo, Diosta bétana lütüla jíapsihumta mabet-la. 7 Juári béchïbo, emë ä júneria jume Diostat eäme, ímëi ínel jume tua Abrahamta úusim. 8 Juka chúkula bát bíchaa hueenake bétana jü jïojteri ínel nooka, huame kaa judíom ä tü tátabnakëhui bem ä súalekä béchïbo, juka Abrahamta téjhua, juka chúkula huenakemta bétana ínel jíaka: “Emo béchïbom tühuata jájamnake huame sïme ániat jíapsame.” 9 Júnëli huame ä súaleme béja tühuata jájamla, Abrahamta ä súaleka ä jájamekä bénasi.

10 Bueïtuk sïme huame Moiséjta ley nésahueu joaka tühuata emo jájam máchileme, nokta béttesi machik bétukim jíapsa, bueïtuk ínel jïojteri: “Juénasi noki át chúpatunake, sïme huame kaa jíba hua libro leyta nésahue paman ä joaka jíapsame.” 11 Éntok tua júnakiachi, huam, kía jábe júne Diosta bíchäpo kaa lütüla jíapsihumta jájamnake leyta nésau ä joä béchïbo; bueïtuk ínel jiaahua jü jïojteri: “Huä lütüla jíapsihumta jájamlame ä súalë béchïbo jíapsinake.” 12 Huä ley éntok kaa át ehuamta bétana huéiye, ál-la ínel jiaahua: “Huä ikai yáakame, juka ä yáakä béchïbo jíapsinake.”

13 Cristo itom jínëuk jü noki béttesi leyta itot chúparituk junne. Jü juëna nokta itot chúp éäuta, áapo itom ä úhuak; bueïtuk ínel jïojteri: “Júnnaasi noki ámet chúpila, sïme huame kútat jikat cháahuaka mëhuakame.” 14 ïri ínel yeu siika, jü tühua Abrahamta mabetakähui jume kaa judíom ket ä mabetnakë béchïbo, Jesucristota huämi; éntok juka Espirituta Diosta itom téjhuaari itom ä súaleka itom ä mabetnakë béchïbo.

Jü ley éntok jü itom ä makrokakä nokakähui

15 In hermaanom, enchimmeune nok báare yorem éeripo: Noki náu lütüria yári, yorem yáataka junne, të firmata át yéchahuako, kaabe ára kaitäpo ä tahuaria, éntok kaabe kara huate nokta áu rúktia. 16 Én, türi, Dios Abrahamtau nookak éntok

huaka át yeu simnakemtau ketchi jáchin juka chúkula áu ä yáanakëhui. Të jü jiojteri kaa ínel jiaahua: “huame emót yeu sakanakemmehui”, juebenam bétana nokamta bénasi; ál-la ínel jiaahua: “emót yeu simnakemta”; iri entok ínel jiaubáare huépül yoreme jíbba, iri jü Cristo. ¹⁷ Ínëline enchimieu jiau báare: Dios nokta yétchak, Abrahamtamaki, entok ä lütüriatek. Kíalíku Moiséjta ley, naiki cien áma treinta huásuktiriam huéy yepsak, iri ley yáahuakame kara kaitäpo ä tahuaria juka nokta kësam huépo Diosta lütüria yáakähui. ¹⁸ Bueituk juka Diosta itom máknakeu Moiséjta ley bétana ä huéy, kaa Diosta itom ä mik rókakäu bétana huéiye. Të Dios Abrahamta ä mák báreka taahuak, ä nokakäu chúpa báreka.

¹⁹ Huanäisu, ¿jita béchibosu türi jü Moiséjta ley? Chúkula äu rúktiahuak, kaa tühuata ayukä béchibo, huaka át yeu simlata äbo yepsäu tájti, huaka mikbahua téjhuarita; éntok Diosta ángelesim ä yáatuahuak. Jü Moisés éntok mediadorpo násuk kíktek. ²⁰ Të juka senuk huépülatuk jíbba, kaabe ára áme násuk kíkte; bueituk Dios huépülai jíbba.

Leyta, ä jita béchibotukähui

²¹ ¿Jachu jü Moiséjta ley Diosta itom makrokau ä bej-reka nooka? Huitti nokhuäpo, ëe. Bueituk juka leyta ára jíapsihuatma yore míkai, kaitate kúlpaka tahua éiyey, juka ley nésauta joaka. ²² Të simem Diosta bejrimpo páttiaritaka taahuak, hua Diosta jiojteripo huämi. Júnélite ä mabetnake, huaka Diosta itom ä mik bärehui, Jesucristotat ehuäpo huämi.

²³ Të kee huaka Diostat eaka yeu machiayo, leyta bétukte pereesotaka aaney, huaka tua Diostat ehuamta yeu machinakeu núkisi. ²⁴ Júnëli jü ley hua itom suayaïhui, Cristotau itom huéria báreka, Diosta bíchäpo kaita kúlpaka itom tahuaria báreka, Jesucristota súalhuäpo huämi. ²⁵ Të juka tua súalhuamta yeu machiak, bėjate kaa hua itom suayamta bétuk jíapsa.

²⁶ Bueituk sime eme Diosta üusiem, Cristo Jesústat enchim eä béchibo; ²⁷ bueituk sime eme Cristopo batörim; éntok Cristo nat béppa lómti enchim sankotuala. ²⁸ Íari béchibo, béja kaabe judío éntok griego junne; kaabe búttiari, kaabe súmari; kaabe öou éntok jámmut junne; bueituk simetakem huépülay Cristo Jesús. ²⁹ Eme Cristota átteamtuk, lütüriapo Abrahamtatem yeu sákala; éntokem áamak ä átteak, juka Diosta áamak nokta yéchakähui, Áapörík ínel jákä béchibo.

4

¹ Tëne két ínel jiaahua: Huä herenciatamak tahuasemta ketune ílitchiako, hua tekipanualeero chäka jípuhuamta bënna, elaposu sime herenciata attiak. ² Ál-la hua ä majtiamta éntok ä suayamta bétuk áu jípure, huaka ä áchayhuata taahuarita ä yéchakäpo tájti. ³ Alë bénasi, ítapo ketchi, usi kaa yöhueta bénasi, hua kësampo ím ániapo itom majtiahuatma bétuk ito jípurey. ⁴ Të huaka taahuata yúmak, Dios ä üusihua äbo kóm bíttuak, jámuttat yeu tómtilataka, éntok leyta nésahueu bétuk jíápsaka, ⁵ huame simem leyta bétuk tua kateme am búttia báreka, ä üusimpo itom mabet báreka.

⁶ Dios juka ä Üusihua Espíritu itom jíapsiu kom bíttuak, itom jüneenakë béchibo itom Diosta üusimtukähui; jüri béja ínel jiaahua: “¡Abba, im Pa!” ⁷ Júnëli enë kaa hua jóapo sáyhuame, ál-lë usiari; enë ä üusitaka, Diosta bétanë huaka nokta náu chúpari attiapo mabetnake, Cristota huämi.

Pablo jume Cristota súalemmet kaa yuumay

⁸ Lütüriapem, bannaataka juka tua Diosta kaa täyaka, jume kaa tua diosim nésautem johuay. ⁹ Të ëni juka tua Diosta täyaka, ö chë tüisi nokhuäpo, Diosta áapörík enchim ä täya béchibo, ¿jatchiakasem júntuk júchi bemelasi áu nótti báare,

hua ím ániat kaa útteakamtahui éntok kaita béj-remtahui, áa bétuk jíapsi báreka?
¹⁰ ;Bueitukem taahuarim éntok meechem pajkoria, tiempom, éntok huásuktiriam!
¹¹ Í éeritne kaa yuuma: Jamakne kía kaitäpo enchímmet tekipanuaak.

¹² Enchimmeune nooka, ín hermaanom, ino bénasi enchim emo nünakë béchïbo, judíotaka júnene kaa judío ténasi ino nüka enchim násuku. Kaitem juénak inou yáala. ¹³ Eme jüneiya, ín kökoata takahuapo ín jípurekä béchïbo, juka evangeliotane enchimmeu nookak, kësam huëpo. ¹⁴ Katem kaitäpo nee bitchak, éntokem kaachin nee ériaka taahuak. Jü ín kökoa kaa täbuiasi enchim éetuak; ál-lem tüisi nee mabetak, nee Diosta ángeltukäu bénasi; o nee Jesucristotukäu bénasi. ¹⁵ ¿Jáksu jüntuk ayka, hua al-leeri jíapsipo enchim innëakähui? Bueitukne ínel enchimmeu jiaahua, eme áma yúmakátek enchim pusim júnem yeu guótiä éiyey, nee am mik béchïbo. ¹⁶ Én chëhua, ¿jachune huaka enchim inou omtëu áma yöok, kía lütüriata enchimmeu ín nokä béchïbo?

¹⁷ Ímëi yoremem tüisim enchim bäsule, tem kaa tü éerita enchimmeu bíchaa jípure. Ál-lam itom näikimte báare, bempörim jíba enchim am éria íaaka. ¹⁸ Ket jiauläpo, türi emo bäsulhuäpo, të tü éeripo jábetau tühuata yáa béchïbo; të kaa chükteka, kaa nee ímí aney jíbba. ¹⁹ In usiälam, júchi bénasine huantiriata innëa, jámutta abe asoamta bénasi; íkái huantiriata jíbane ä innënake, Cristota enchim jíapsipo yötüu tájti. ²⁰ ;Tepane enchimmak an péiya, én seepi, täbuiasi ée béchïbo, bueitukne enchim bétana büruk éiya, éntokne guómtilata bénasi ino innëa!

Sarata éntok Agarta ejemplo

²¹ Nechem téjhua, eme jume leyta bétuk an báareme: ¿Jachem juka leyta kaa jíkkajj-la? ²² Bueituk ínel jïojteri, Abrahamta guoy üusim bétana: huépülak jü jámut jóapo sáyhuamta bétana, senuk entok ä jóapo jometukay. ²³ Huä, jámut sáyhuamta bétana huéeme, yoremraata éerit bétana huéiyey; të hua, jámut jóapo jometa bétana huéeme, Diosta ínel jákä béchïbo yeu tómték. ²⁴ Íri ejemplo tüisi béttesi machik itom téjhua; ímëi guoy jáamuchim guoy náu nok-rita yore majtia. Jü seenu jum Sinaí káupo náu nok-rita bétana nooka; huäri jume usim jóapo sáu béchïbo jípure; íri jü Agar. ²⁵ Bueituk jü Agar juka Sinaí káu Araabia buiärapo kátekamta ejemplo, éntok jü Jerusalén én huémta bétana nooka, bueituk íri ä üusimmak náu sáyhua. ²⁶ Të jü Jerusalén jikattana huéeme, hua simem itom áyekähui, kaa sáyhua. ²⁷ Bueituk ínel jïojteri áa bétana:

Al-leäe, empo kaa asoame, kaa usim jíjipureme;

al-lerimmeyë kusiä cháchaye, empo jámmut asoamta huántiriam kaa innëlame; bueitukim chë büru jume jámut jímmarita asoam, kunakamta asoam béppa.

²⁸ Júnëli, ín hermaanom, ítapo Isaacta bénasi, Diosta ínel jiaulä béchïbote ä üusim. ²⁹ Të két júnakoy bénasi hua yorem éehuamta bétana yeu tómtilame ä guo jájjasey, juka Espíritu Santota éäpo yeu tómtilata; én két ánëli. ³⁰ Të, ¿jáchisu jiaahua jü jïojteri? Ínel jiaahua: “Jukë jámut jóapo sáyhuamtë yeu béeba, éntok ä asoahua, bueituk juka jámutta jóapo jometa asoammak nokta yéchata bétana kaita jípure.” ³¹ In hermaanom, júnentukte kaa hua jámut jóapo sáyhuamta asoam, ál-la hua kaa sáyhuamta asoamte.

5

Búttiataka jíbem jíapsa

¹ Cristota enchim búttiakäpem óusi jábue. Katem éntok áman nonnotte, jum tekoka sáyhuaka jíapsihuähui; ál-lem jíba búttiataka jíapsa.

² Én éntok ínapo, Pablo, enchimne téjhua, enchim emo circuncidaroay Cristo kaitäpo tahuanake enchim béchibo. ³ Júchi éntokne ä nooka, sime yoremem emo circuncidaroammehui, úttea sime leyta nokä páman bem kannakëhui. ⁴ Cristotem omoutela, eme jume leyta nokä páman kateka emo tüisi tahuä tíame; Diosta yore náképem kóm huáttila. ⁵ Bueituk ítapo Cristota súaleka kaita kúlpaka tahuanake, Diosta bíchäpo, Espiritu Santota huämi. ⁶ Bueituk jü Cristo Jesúsopo kía hua circuncisión kaíta bėj-re, éntok kía hua kaa circuncisión junne, ál-la hua yore nákhuame súalhuamtat bétana huéeme.

⁷ Eme tüisi kaatey. ¿Jábesu enchim jioptuak, kaa jum lütüriata hué páman enchim kannä béchibo? ⁸ İri enchim kuaktiahuakahui kaa hua enchim núnukamta bétana huéiye. ⁹ “İlikki levaduura sime juka tujta bika mamana.” ¹⁰ Të kíalíku ínapo enchimmet jíapsek, Señorta huämi, kaa täbuiasi enchim éenakë béchibo. Të hua enchim jioptuamtat jü nooki béttesi áa béppatunake, kía ä jábétuk junne.

¹¹ Entok ínapo, ín hermaanom, ketune huaka circuncisiónta bétana nokätek, ¿atchiakasu jume judíom ketune nee guo jajjasë? Júnelitukätek hua kúrus át tēitihuame kaitatü éiye. ¹² Türi éiyey, ¡huame enchim jjiioptuame emo kápontebokätek!

¹³ Bueituk eme, ín hermaanom, kaabeta bétukem emo jípü iaahuaka núnuri. Kía jíbem huaka búttiarita enchimneu yáari kaa hua juénaraata enchim jonákë béchibo ä jípure; ál-lem nánancha emo nésauta joria emo nákeka. ¹⁴ Bueituk sime jü ley İri huépul nokpo chúpanake: “Emou jëla anemtë nákke, em emo náké bénasi.” ¹⁵ Të eme nánancha emo kekkëtek éntokem emo buäyëtek, jitachem suuhua; kolopti jünem nánancha emo lütianake.

Takahua éerim éntok Espirituta éerim

¹⁶ Inelne jiaahua: Diosta Espiritu Santopem naa kuakte, katem juka enchim kaa tü éeri ukulëuta johua. ¹⁷ Bueituk jü huakajta ukulëu jü Espiritu Santota bėj-reka huéiye; jü Espiritu Santota ukulëu éntok, jü huakajta bėj-reka huéiye. İmëi éntok náu emo bėj-re, Bueituk enchim huáatiäu kaa enchim yáa İaka. ¹⁸ Të jü Espiritu Santota enchim huériay, katem Moiséjta ley bétuk emo jípure.

¹⁹ Júnakiachi, huame huakajta yore jotuähui; imëi ájaria: hua jubiarita nat ukulhuame, kaa jubeka ä jípureme, jaiti máchirat jíapsame, kaa tíura, ²⁰ diosim tíame yörihuame, mória, náu omtihuame, náu nássua-huame, näi búkhuame, kujteehuame, náu nok nássuahuame, kaa nánancha éehuame, Diosta nok-läu täbuiasi ä majtihuame, ²¹ senukut átteata innëhuame, yore súahuame, vino jihuame, kaa tíurata huéetua béchibo pajkohuame, éntok huate jítasu ayka ilë bënaka; İari bétanane enchim téjhua, bannaataka ín enchim téjhuaka bénasi, jume İkäi joame kaibum áma näikiatuna, jum Diosta reytaka nésahuapo.

²² Të hua Espiritu Santota hueriähui, İri ájaria: jü yore nákhuame, jü al-lee-huame, yánti jíapsihuame, kaa naa múksi éehuame, náu türi jíapsihuame, náu tü éehuame, chíkti ä jíapsimak jita súalhuame, ²³ kaa béttek jíapsihuame, emo yüihuame; kaita ley imëi bėj-reka nooka. ²⁴ Të jume Cristota átteam bem kaa tü éerimim kúrusit poponla, jita bem ukulëumak náuhui. ²⁵ Espiritu Santota úttiäray jiapsäteko, Espiritu Santota itom huéria pámanante ket rejtinake.

²⁶ Katte ito buere érianake, náu ito múksireka, senuk täbuik átteata nat innëaka.

6

Simetakem emo aania

¹ In hermaanom, jábe jak kaa tühuata joaka téihuak, eme chë Diostau jëla emo anleme jíapsita tutti yéchalataka, áhuuem nooka kaa béttesi, júchi ä jíapsi

kuaktinakë béchïbo. Të áachë suaka, emo temaje; katë áma huénnake, jum em rúktia bárëhui. ² Náhuem emo aniaka ä huéria juka huatem hueriähui, huaka béttesi maachik; júnëlem Cristota nésauro yáanake.

³ Bueituk jü kaita béj-reka júne áu jábeleme, kía áu bäitattähua. ⁴ Eme enchim tékil yáaribechem suuhua, huanäi ä türiako are ái emo úttile, kaa täbui tékil yáaribechi. ⁵ Bueitukte hueuhuëpulaka ä huérianake juka ä tékilhua.

⁶ Huä tü nokta majtiahuakame, sime türi máchikui ä anianake, huaka ä majtihakamta.

⁷ Katem emo bäitattähua; Dios kara junneriatu. Sime hua yoremta echakäu, huákäi toboktianake. ⁸ Júnëli béchïbo, jábe junne ä huakas takahua béchïbo jíba echäteko, ä huakajtabét aneka kókkohuamta áma chupanake; të jábe júne Espiritu Santota béchïbo echäteko, Espirituta bétana jíba béchïbo jíapsihuamta áma chupanake. ⁹ Kíalikute kaa lottinake, tühuata joaka; bueitukte taahuarita yúmak jíchupanake, kaa kóm ëeako. ¹⁰ Júnëli arä yátek, áma yumäteko simemmeute tühuata yáanake, të chë júne huame Cristota súalhuäpo itomak huérim.

San Pablo Cristota kúrubei áu úttile

¹¹ Áachem suuhua, jáchisune buere leetrammea enchimmeu jïojte, ín mámammea. ¹² Jume úttiapo enchim emo circuncidaroä iaame, kíalim yoremtamak huakajpo tüisi tahua báreka, enchim ä yáa ia, kía hua Cristota kúrus béchïbo kaa bem guo jájjanä béchïbo. ¹³ Bueituk kía huame emo circuncidaroame katim leyta jíä páman kaate; tem enchim emo circuncidaroä iaa, enchim huakasiy emo úttil báreka. ¹⁴ Të mékka inou ayunake, jü ín ino úttilnakëhui; të jü Señor Jesucristota kúrus mukukäubéy jíbba. Bueituk Cristota kúrus huämi, hua kaa tühua ím ániat ayukame ino béchïbo kúrusit poponri; ínapo éntok huákäi béchïbo két kúrusit poponri. ¹⁵ Kíaliku jü circuncisión kaita béj-re, hua kaa áu circuncisiónta yáarialame junne, ál-la chë béj-re hua bemelasi yeu tómtihuähui. ¹⁶ Yánti jíapsihuame éntok yore jìokorihuame áme béchïbotunake, sime huame ínëli emo nüyemmehui, éntok Diosta gente Israelihui.

¹⁷ Én bát bíchaa kaabe nee múksi éetuanake, bueituk ínapo ín takahuapo ä huéria, juka señata Señor Jesústa béchïbo kókosi ín yáahuakapo.

Tü nooki ámet chúpahuame

¹⁸ In hermaanom, jü itom Señor Jesucristota tü éeri enchim espíritutamaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Efesiommehui

Teboteri

¹ Inapone Pablo, Jesucristota apóstol Diosta ínel éä pámani, jume tuísi Dios huáateka entok Cristopo santosi emo jípurremmehui, pueblo Efesopo jóakammehui.

² Diosta tühua entok yánti jíapsihuame enchimmaktunake, itom Dios Áchay bétana, entok Señor Jesucristota bétana.

Espíritupo tühua Cristota yore mákähui

³ ¡Tepa úttílsi maachi jü Dios, itom Señor Jesucristota Átchay! Síme jü tühua y itom tápuniak téhuekau ayukamtayi. Áman áamak itom ané bénasi itom ä mákkak, juka tühuaata, Cristota huämi. ⁴ Entok tü éehuäpo Dios itom yeu púhuak, kee íkái ániata yáahuayo, ínëli itom santomtunake tíaka entok báksiataka ímí itom annaké béchibo, Áapörík béchibo. ⁵ Yore nákhuaipo itom yeu púhuak, ä üusimpo itom nuka, Jesucristota huämi, Áapörík tü éapo entok ínel ä huáatiäpo, ⁶ ä úttíluäpo juka símek béppa ujyori Áa béchibo tü éehuäpo. Huámakiri Áapo itom mabetak, ä Üusi úttesi nákhuaamtamak náuhui. ⁷ Ä ójbo béchibote béja jínëutaka aane, jume itom Dios bejrim béja tuchari, yúmalasi ä tü éäbeyi. ⁸ Ito béchibo ä büruriak, juka át jünee huaka jita täyahuamta. ⁹ Itom ä täyatuak, ä éapo étotaka bénasi maachik, ä huáatiä pámani. Áapo béja júkái yáa báreka éiyay, ä türë pámani. ¹⁰ İri jita yáanäu béja ínel huéiye, tiempota yúm Mayo, Cristota símeta náu tóijhuäpo nésaunaké béchibo, juka ínëli téhuekapo ayukamta entok ímí buíapo.

¹¹ Dios Áapo ínel ä jünaktelatukay, Cristota huam ámani, juka Diosta áttiari itom ä áttianaké béchibo. Dios Áapo jíba jümü huam ä yáa báreka éiyay, bínhua naateka.

¹² Inëlite Áa béchibo, ítapo jume bát Cristotat boobíchaïhuime, hua símek béppa ujyória Áa béchibotunake, ä úttíluäpo. ¹³ Huanäi eme éntok Áapörík bétana juka lutüria nokta jíkkajaka, juka evangeliota Dios bejrimmet enchim jínëumta bétana huémta, éntokem ínëli Áapörík súsualeka, Espiritu Santopem Diosta áttiapo tatahua juka Áapörík itom mák rókaka nokakábeyi. ¹⁴ Espiritu Santotate bát mák-ri, teboterita bénasi, júnaköri áman símeta itom mákhuaü núkisi. Huanäi béja jü Diosta úttíluhame Áapörík béchibotunake jíbba.

Jü Espíritupo jita täyahuame entok machisi yore ä bíttuahuame

¹⁵ Huäri béchibo ínapo, juka Señor Jesucristota enchim súalë bétana nokta jíkkajaka, entok síme jume Señorta súaleme enchim náké bétana, ¹⁶ jíbane Diosta baysauhue enchim béchibo, enchimmeu huáateka Diostau buanaka. ¹⁷ Jü itom Señor Jesucristota Dios, jü símek béppa ujyóriapo Áchayhuari, espírituta át jünee huamta entok yeu machiriata enchim máknake, Áapörík bétana jita täyahuäpo. ¹⁸ Áapo enchim jíapsipo machiriata ayutuanake, enchim ä jünerianaké béchibo, juka Diosta bétana boobit-huamta jítatukähui, entok jatchiaka itom ä boobichähui, juka téhuekau ayukamta jume santom áttianakähui, ¹⁹ entok jáchin juka Diosta úttiära kaa lü-lüteka juebenaakähui. İri úttiäray itom ania itom ä súale pámani; huäri béchibo úttiärata jípurre ä buere úttiärayi. ²⁰ Entok huäri úttiäray két Cristota kókkolam násuk jíabitetuak; huanäi ä bátam bétana ä yétchak, áman lóoria téhuekat jikachi. ²¹ Síme úttiära entok yäura jábe nésehueka aneme ják ayukamta

béppa ä yétchak, entok sime téhuam téttehuaahuame béppa, entok kaa ímí ániat béppa jíbba, të hua ánia äbo huémtat béppa junne. ²² Entok sime ayukamta ä guókim bétuk ä tójjak, entok igleesiatau kóba yöpo ä kétchak. ²³ Jume Cristota sualhuäpo nau anim béjam Cristota takahua; huäri béchïbo jume Cristota sualhuäpo nau anim Cristotay tápuni. Sime imí ayukame éntok Áapörík béchïbotaka ímí aayuk; Áapo éntok simekuu huéiye.

2

Ä súalhuaka béchïbo yore jïneihuame

¹ Huanäi Áapo jíapsita enchim mákkak, jum kaa türiku enchim kókkolatuko. ² Inëlem rejtey, simeta juka kaa türík ímí ániapo johuamta joaka, huaka ímí jeka ániapo nésahuemta éäpo jíba jíapsaka. Huäri espíritu én ámet naa huéiye, jume Diosta nésahui kaa jo báaremmechi. ³ Júnélite két áme násuk jíapsay, kaa tüisi aneka, itom huakajta huáatiäu jíba jo báreka. Ä huáatiäu jíbate johuay, entok itom éähui. Kaa tühuapote usiarimtaka jíapsay, jume huatem bénasi. ⁴ Të Dios yore jikolihuamta yúmalasi jípureme, tüisi buéresi yore nákhuaamtayi Áapo itom nákkek. ⁵ Júnëli jum kaa tühuapo itom kókkolamtuk junne, jíapsita itom mákkak, Cristotamak náuhui. Áapörík tühua béchïbote jínëuri. ⁶ Dios Cristotamak itom jíabitetuak, entok két lóoriapo Áamak itom jóiyak, Cristo Jesústamaki, ⁷ tiempo äbo huémtat machisi ä bíttebo báreka, juka Diosta tü eäu yúmalasi ä jípurëhui, juka itomak Diosta ára joähui Cristo Jesúspo. ⁸ Bueítuk Diosta tü eäu beyem jínëuri, enchim ä súalekä béchïbo. İri jínëuria éntok kaa enchimmet yeu simla, ál-la yúmalasi Diosta tü éäpo, ⁹ kaa tékilta ára itom joä béchïbo. İnëli kaabe joäyi áu jábelnake. ¹⁰ Áapo Dios ínëli itom yáuhuak, tühuata ára itom jonákë béchïbo, Cristo Jesúspo. Dios íkái yáalatukay, jauhuey naateka, itom áma rejtinakë béchïbo.

Cristo kúrusit mukuka Diostau itom rúktiak

¹¹ Huäri béchïbo, áahuem huáate eme kétchi, jume kaa judíom, juka circuncisiónta mámammea yáata kaa jípureme, júnëlem téttehuaahuay. * Të jüri circuncisión takahuat jíbapo jojohuay. ¹² Huámëi taahuarimmet katem Cristota jípurey; Israelta gentemmehuem mékka aaney. Entok jita Israelta mák báahuaka nokhuakapo, kaitem áma áttiakay. Jíta boobít-huäpëm kaita jípurey. Ímí ániat éntok, Dios kaa enchimmet aaney. ¹³ Të ëni Cristo Jesúspo, eme bannaataka mékka aneïhuim béja Diostahuem rúktiari, Cristota ójbo béchïbo. ¹⁴ Bueítuk Áapo ito béchïbo yánti jíapsihuame. Jume guoy pueblom nátepua aneïhui huépülsi jíba am yáuhuak. Juka sami kóräita násuk órekäuta ä tátabek; bueítuk İri kara náu am antuay. ¹⁵ Cristo kúrusit mukuka kaitasi ä yáuhuak, huame pueblom kara náu aneïhui. Juka Moiséjta ley yári kutti nésahuepo jíba tahualatukay. Bueítuk jume guoyim násuk juka yoremta bemelasi yáuhuak, yánti jíapsihuamta áme násuk yáaka. ¹⁶ Bueítuk kúrusit mukuka Diostamak al-leehuamta am mákkak, náhuichim, huépul takaahuasi am yáakari, juka náu ómtiraata kara emo bít-huamta mëaka.

¹⁷ Cristo äbo yepsaka enchimmet ä nookak, juka tühua bemela noki yánti éehuamta, jume kaa judíom mékka anemmehui, entok huame judíom kaa mékka anemmehui. ¹⁸ Cristota béchïbotaka náhuichikam aram Dios Áchaytau kiimu, huépul Espíritu Santota böot jíba kateka. ¹⁹ Júnëli béja emëe katem nápat sékana buiärau joome, entok emëe katem entok kía naa rejtinake, kaa jóakari. Ènem béja

* **2:11** 2:11 İri circuncisión entok jü ili usi ou bícho bea púnta chúktirihuame.

Diosta pueblopo joome, éntokem Áapörík familiapo jometaka áma náikiari. ²⁰ Emëe kári johuamta bénaem. Ìri kári tétam naahuak, apóstolim entok profetam Dios huáatë bénasi. Jesucristo ínëli tua ájãria, jü tétta ejkinapo órekame. ²¹ Ínëli jü káari tüisi náu cháataka yótusime, tiöpotu báreka, Diosta huépülsi éäpo, Cristota béchïbo. ²² Júnëli kétchi, eme áamakem yótusaka, Diosta Espíritu enchimmet ä annakë béchïbo.

3

Jü Pablota tékil jume kaa judíommehui

¹ Huári béchïbo ínapo Pablo ímíne pereeso Cristota béchïbo, eme kaa judíom juka tühuata enchimmet in huériu bárë béchïbo. ² Jíbatua eme béja ä jíkkaijsula, jáchin juka Diosta áma nee yeu púalatukähui, enchim béchïbo in mák-ri. ³ Jü yore yeu machiriahuamta nee téjhuak, juka éhuil täyahuamta, bannaataka ilikkisi nee enchimmet ä jïojtekä bénasi. ⁴ Eme juka jïojteta bíchaka ä nokátekem chë át jüneenake, jáchin machisi nee ä täyähui, juka Cristota bétana éhuil in mák-ri. ⁵ Ìri éhuil huéeme bannaataka kat-riam yorem usiarim kaa täyatuahuakame. Të én ámeu yeu machiriahuak, jume santo apóstolimmehui entok profetammehui, ä Espíritu Santota huämi. ⁶ Jü éhuil täyahuame ínel huéiye: bueítuk jume kaa judíom judíommak ä áttiak, entokim ä takaapo huépülsi náu joome, entokim náu ä áttia, juka yore máknähui, Cristo Jesústa bétana, evangeliota huämi.

⁷ Ínapone huatemmet Diosta bétana nok íaahuaka yuktiari. Áapörík jita ára joäpo kanne ä mabetpo yúmala jïöbe; të ä úttiärä páman nee ä mákkak. ⁸ Ínapo síme jume Diosta súaleme násuk chë kaa jaichi. Kaa nee áma mabetpo yúmalatuk junne, nee ä mákkak, jume kaa judíommehui juka evangeliota in noknakëhui, entok juebenaara rícora kara náikiahuamta Cristotat ayukamta. ⁹ Entok machisi nee am téjhuaanakëhui, ják áman ä huëhui. Dios símeta yáalame íkãi bannaataka naateka éhuil ä jípurey, ésota bénasi; én éntok yä machiriak. ¹⁰ Ínel yeu simla, símetaka jume úttiakame jum téhuekat jikat aneme ä jünerianakë béchïbo, juka yún jita täyahuamta juebenak ayukähui. Júkãi béja jume Cristota sualhuäpo nau anim huam ámeu yúmatuanake, síme yäurammehui Diosta anëpo. ¹¹ Dios jíba jauhuey naateka ä yáa báreka éiyay, Cristo Jesús itom Señorpo huämi. ¹² Én éntokte kaa jáchin éaka áu rúktinake, jü Diostahui, Cristo Jesústa sualhuäpo. ¹³ Huári béchïbone én íkãi enchimmet aahua: katem kóm éiya, enchim béchïbo in guojajjahuä bétana. Ínëli eme tühuata jajamnake.

Jü yore nákhuae chë bat huéiye jita tayahuamta béppa

¹⁴ Huári béchïbo ínapo áu tónommia kíkte, jü itom Señor Jesucristota Áchaybehui. ¹⁵ Ímírim áapöríkúu am nüye, jume bem téhuam síme jume náu aanim, áman téhuekapo entok ímí buíapo aneme. ¹⁶ Áaporíkúu nä nétane, jíapsipo huáijhua enchim ä máknä béchïbo, símek béppa uiyorik ä jípurëhui, juka úttiäaraata ä Espíritu Santoy. ¹⁷ Áapo Cristo enchim jíapsimpo annake, enchim ä súalë pámani. Júnëlem Áapörícut kutti jotenake, mékka kóm nahuatulataka jum yore nákhuäpo jíba aneka. ¹⁸ Éntokem juka Cristota yore nákeü täyanake, huatem ä súalemmaki, juka buékaata, tébiaata, mékka kómik, entok jákun tájti jikat órekähui. ¹⁹ Éntokem juka Cristota yore nákeü täyanake, bueítuk júri béja síme jita täyahuamta béppa chë bat huéiye. Huanäirem béja yúmalasi áy tápunitunake, Diostayi.

²⁰ Áapo, úttiata jípureme símeta chë ára johua itom ä huáatiau béppa, entok itom eäu jüneriäu béppa. Áapo itot ä johua, ä úttiärayi. ²¹ ¡Áapörík béchïbotunake

jü chë uyjória jum igleesiapo entok Cristo Jesúspo jíba yúu huasuhuasuktiapo! Júnentunake.

4

Espíritu Santopo náu anhuame

¹ Ínapone pereeso, Señorta tékil ín joä béchïbo. Én éntokne enchimneu nooka: Diosta núnurim bénasem rejte, juka yörisi machik jípureka núnuhuakamta bénasi. ² Katem emo chëhuale; al-leakem emo bitcha; emoem nák jiokolë, yánti éaka. ³ Juka enchim tülisi náu anëhuem jíba boojoria, juka yánti náu jíapsihuamta jípureka. Jü Espiritu Santo Áapo enchim anianake. ⁴ Huépul takaahua jíbba, entok huépul Espiritu. Dios simem náu itom ä boobittua, juka itom ä mákrókaihui. ⁵ Huépul Señor jíbba, Diosta súalhuäpo júne huépülay, entok séjtul jíba yore batöhua. ⁶ Huépul Dios jíba aane íkäite sime áchayek. İri béja simem béppa káttek, simem béchïbo, simekuchi entok simekuu.

⁷ Të itapo huépulayka ä mabet-la, juka jáchin itom ára jonakëhui; Cristota itom ä mák bárë pámantä mabetak. ⁸ Huäri béchïbo jü jïojteri ínel jiaahua: Téhuekau jikau am núk siika, jume pereesom; juka kaa jiöbeka ára jita johuamta yoremem am mákkak.

⁹ ¿Jü áman “jikau sika” ti jíame, jáchisu júntuk jiau báare? Bueituk jum mékka kóm buíau bat kóm siika ti jiau báare. ¹⁰ Huä kóm sikame éntok, İri két jikau siika, sime téhuekam béppa, simeta tápunia báreka. ¹¹ Entok Áapo két apóstolim jóiyak; huate éntok, profetam; huate éntok, evangelistam; huate éntok, pastoorim, entok jume yore majtıame, ¹² jume Cristota súaleme yúmalasi bem yötunakë béchïbo. Kaita ámeu bëyekam Diosta tékil jonake, juka Cristota takaahua jikau yöturia béchïbo, ¹³ simem itom áman yumäu tájti, jum huépülsi Diostat éehuäpo, entok jü Diosta Üusi täyahuäpo, jáchin juka yoremta yúmalasi áu jípürëhui, Cristota yúmalasi yötulataka áa beu áu jípureka. ¹⁴ Katte nápat ili usim bénasi itom huériu báahuäu bíchaa náa kannake, jeka doctriinayi, jume yoremem yore bätäuta jípureka, lütüriata sime bem úttiabeyim ä huéria, jum yore náyotehuaka yore bätäuta jípureka. ¹⁵ Tëte juka lütüriata jíba boojorianake, yore nákhuaamtamak ä huériaka. Simekuute yötunake, huäri kóbatau chäkari; İri Áapo Cristo. ¹⁶ Jü sime takaa náu cháaka, ótam tottëpo, nánancham emo ania, jáchin ótam náu cháka tekipanua bárë pámani, yötuhuaamta mabetaka, emo nákhuaäpo yötuka.

Jü Cristotat bemela jíapsi

¹⁷ Íkäine két enchimneu nooka, entokne Cristota téhuampo enchimneu ä aahua: Katem éntok jume kaa judíom bénasi rejti báare. Ímëri béja bem éäpo jíba kat báare. ¹⁸ Bem kóba súahuäpom kaa machiriak. Diosta täyahuamtahuim mékka aane, kaita bem täya béchïbo, entok námakak bem jíapsekä béchïbo. ¹⁹ Ímëi béjja, juka bem jíapsi námakasi joaka naateka, jum kaa türikuuhuim emo tójjak, sime juka chïcha machik jo báreka, kaa emo yüeka. ²⁰ Të Cristotat katem junëli ä täyak, ²¹ eme lütüriapo ä jikkaij-latuko, juka Áapörík bétana yore majtياهوamta, juka lütüriata Jesústat ayukähui. ²² Juka bannaataka enchim jíapsäu éntok, emoem ä úhua, bueituk huäri ínëli jíapsihuame yorem öraata kaa tü éä bënna. İri éntok kaa türikuu joyhualataka áu bätäulataka jíapsa. ²³ Juka enchim éäu espíritupem bemelasi yáuhua. ²⁴ Dios éehuäpem bemelak emo sánkotua, Diosta lütula éä pámani, Dios éehuäpo huépülsi emo nüyeka, lütüriata huë pámani.

²⁵ Huäri béchïbo, juka aranókichiatem tójaka, lütüriata jíbem nooka, enchim bénasi yorememmakı, bueituk simetakate huépul takaahuapo náu joome.

²⁶ Öomtekätek junne, katem kaa türik yáa báare. Katem täata áman huéchëu tájti omti báare. ²⁷ Katem diablota enchim jíápsipo kíkkibaktua.

²⁸ Huä ékbuaïhui kaa éntok ékbuanake, ál-la tekipanuanake, tühuata mámammea joaka, jita jípureka juka jiokot éamta aniä béchïbo.

²⁹ Kaita noki chïcha machika enchim tempo yeu huéenake, hua türika jïbba, entok huaka tüisi huéchemtem jíba téhuaanake. Bueïtuk jábetau bëyemta tühuay yötunake, entok ä jíkkajame Diosta tühua mabetnake. ³⁰ Katem juka Diosta Espiritu Santota siroktua, íayïrem sellota bénasi ä mák-ri, enchim jínëuri taahuari béchïbo.

³¹ Juka enchim jíápsipem chibu éehuamta emo úhua, ómtiraata, kujti éehuamta, chayhuamta entok jábetat béttesi nokhuamta, entok síme kaa tü éehuamta.

³² Ál-lem emo nákeka náu aane, emo nák jiokoleka. Jíta nat ínnëatek junne, emoem jiokore, Diosta enchim jiokorekä bénasi, Cristotat éehuäpo.

5

Machiriapo usiarim bénasem rejte

¹ Eme nákhuame Diosta usiarim, enchim Dios Áchayta bénasem emo nüye. ² Emo nákhuäpo jïbem rejte, Cristota itom nákekä bénasi. Áapo itom nákeka áu tójjak, ito béchïbo. Juka Diostau bíchaa náikiari áu óorek, entok jiokot aneka mëhuaka musäla jubasi Diostau jikau yuumak.

³ Të jume kaa emo jubeka náu anhuame entok síme jita chïcha machira ö úttesi tomit kopteme, kaa enchim násuk téhuaapo yúmala, ál-la Diosta súaleme emo nüyë bénasi jïbba. ⁴ Juka nokta kaa náu bátasi huémta katem ä nooka, juka kaa suamsi emo nühuamta junne. Juénasi nokhuamta, katem ä nokpo yúmala; ál-lem Diosta baysahueka aane. ⁵ Bueïtukem béja íkai jüneria, jü kaa emo jubeka náu jíápsame, ö chïcha machik jíápsekame, ö úttesi tómit kopteme tattábui díosim súalhuäpo bénna. Kaita áman áttianake, jum Cristota entok Diosta reytaka am nésahuepo. ⁶ Kaabe enchim baïtäunake, kia jájana nokaka, bueïtuk íari béchïbo jü Diosta omtëhui áme béppa kóm sisime, huame usiarim Diosta nésahui kaa jo báareme béppa. ⁷ Katem bem joäu ámemak jo báare.

⁸ Bueïtukem bannaataka kaa machiku rejtey; én éntokem Señorpo machiriam; machiria usiarim bénasem rejte. ⁹ Bueïtuk jü Espiritu machiriapo ímëi taakak: juka tü jíápsihuamta, juka lútula huémta, entok lutüriata. ¹⁰ Juka Señorita türëhuem yúmalasi át jünéaka ä johua. ¹¹ Entok juka kaa machiku bem joähui, katem ámemak ä johua; al-lem kuttílasi ámeu nokaka yeu am buisse. ¹² Bueïtuk jü éhuil tiasi machika bem joäu katchan át nokpo yúmala. ¹³ Të síme yeu buíjhuakatek, jü machiriata béchïbotaka yeu boböte, síme jita yeu buíjtaka ják ayukame. Bueïtuk jü machiria símeta yeu buíbuise. ¹⁴ Huäri béchïbo ínel jiaahua:

Búsäe empo kócheme,

éntoke kókkolam násuk yejte.

Huanäi Cristo enchi machirianake.

¹⁵ Át suakem ä bitcha, jáchin enchim rejtehui, kaa huame kaa susuakame bénasi, ál-la suaka jüneame bénasi. ¹⁶ Juka tiempota ímï ayukamta katem kíal ä simtua, bueïtuk jume taahuarim itom ámet jíápsahuim katim türi. ¹⁷ Katem kia rokosi emo nüye; ál-lem át suuhua, juka jita Señorita huáatiähui. ¹⁸ Katem vinota jëye, áy naako báreka, bueïtuk jájana anhuäu bíchaa enchim huériunake; ál-lem Diosta Espirituy tápun báreka éiya. ¹⁹ Buikim jíápsipo yeu huéeme, himnom entok salmomem náu ejtejhua. Inëlem buiika, Señorita úttileka enchim jíápsimpo. ²⁰ Jïbem símeku ä baysahue juka Dios Áchayta, itom Señor Jesucristota téhuampo.

Nánabeu éehuäpem nánancha bétuk emo jípure

²¹ Nánabeu éehuäpem nánancha bétuk emo jípure, Diosta yörihuäpo.

²² Jume kunakame bem kunam bétukim jíapsinake, Señorta bétuk bem jiapsä bénasi. ²³ Bueituk jü kunahuari ä jubiabeu kóba yöhue, Cristota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu kóba yöhuetukä bénasi. Jume Cristota sualhuäpo nau anim éntok Cristota takaahua; áapo éntok ä jínëula. ²⁴ Jáchin jume Cristota sualhuäpo nau anim Cristota bétuk emo nüyë bénasi, ánëli këtchi jume kunakame bem kuna bétukim emo nünake, simeku.

²⁵ Kunahuarim enchim jubimem nákke, Cristota ä Cristota sualhuäpo nau anim igleesia nákkë bénasi. Entok ä jíapsihua áa béchïbo tójjak, ²⁶ huépulta bénasi ä tahuaria báreka, yúmalasi ä basuaka, ä nokiy báampo ä báksiaka. ²⁷ Áapo áa béchïbo ä bíttebo báare, juka igleesiata, simek béppa ujjorik, kaa chïcha maachik entok kaa choorik, huépülsi áu jípuremta, kaa chïcha maachik. ²⁸ Júnëli këtchi jume kunahuarim bem jubiamim nákpo yúmala, bem takaahuam bem ériä bénasi. Ä jubiahua nákkeme áapo két áu nákke. ²⁹ Jauhuey júne kaabe ä takaahua muksi eriaka jíapsa, ál-la ä jïbuätuanake entok ä suayanake, Cristota ä igleesiahua ä suayaka simeta ä mákkä bénasi. ³⁰ Bueituk ä takaahuapote áamak aane, ä óta huakajmaki. ³¹ “Íari béchïbo jü yoreme ä áchayhua entok ä áyehua tö simnake. Huanäi béja ä jubiabeu ruktinake. Inëlim huépülak náu takaanake, jume guoyika.” ³² Buéresi maachi, ïri éсотaka bénasi täyahuame, të ínapo én enchimmeu ínel jiaahua, Cristo entok igleesiata bétana nokaka. ³³ Huäri béchïbo, hueepulayka ä jubi náknake, enchim emo eriä bénasi; jü jámut éntok ä kuna yörinake.

6

¹ Eme usiarim, Señorta nésauo enchim áchayem nok jíkkaja, bueituk ïri tua lütüria. ² Em áchay entok em áiye, Akë am yöre: “Íri kësam nésahui tühuata itou nüpame, ³ tüisi emou ä huéenakkë béchïbo, éntoke büru huásukturiam jípunake, ímï buíapo.”

⁴ Eme áchayhuarim, katem enchim üusim omtitua, ál-lem tülisi am yöturia, kuttílasi ámeu nokaka, Señorta nésauo.

⁵ Eme sáyhuaka tekipanuame ímï buíapo enchim tekemem yöreka am nok jíkkaja, chíkti enchim jíapsimmaki, Cristota nésau johuäpo bénasi.

⁶ Katem bem bíchäpo jíba emo bamijtuaka tekipanua, yoremem bíchäpo tüisi tahua báareme bénasi; të ál-la Cristota nésau joame bénasi, chíkti enchim jíapsimak Diosta huáatiäu joaka. ⁷ Al-leakem tekipanua, Señortau tekipanuamta bénasi, kaa yorememmehui. ⁸ Júnëaem, jü tühuata yáakame Señorta bétana béjtuatunake, jábetaka junne chäka ö búttiataka tekipanuame.

⁹ Eme éntok, tekohuarim, ánëli bénasi ámemak emo huériunake, katem am guomguomtiaka am máujtuanake. Júnëaem jü Señor téhuekau káttek, bem Señor entok enchim Señor. Áapo kaabem yeu púuhua; simem nánancha nákke.

Espíritupo nássuahuame

¹⁰ Eme éntok, ín hermaanon, Señortamakem kutti emo buísse, ä úttiärat éaka.

¹¹ Akem ä sánkote, sime juka áy nássua béchïbo juka Diosta yore mákkähui. Huanärem kutti jáptenake, juka diablota jita bénak enchimmeu huéetuay junne.

¹² Bueituk katte huakajta entok ójbota béj-reka nássua; ál-la jume diablota ángelesim ímï ániapo kaa türik jita sáhueme, úttiära jekapo rejteme, kaa machiriapo néshueme, kaa türik joame, ángelesim juebénakari entok jikat aneme. ¹³ Huäri béchïbem ä nüye, juka áy nássua béchïbo, Diosta yore mákkähui. Huanärem béja yölatata áma yeu kannake, simeta tüisi yáasulataka kutti jábueka. ¹⁴ Óusem jábue,

jöot lütüriata súmalataka, sisiguokta jípureme yómpaka, lútula jíapsihuamta sánkoka, ¹⁵ éntokem juka bemela tü nokta bochaka kannake; júri béja yánti jíapsihuamta huériame. ¹⁶ Juka escuudota éntokem nüye, júri jú Diosta súalhuame; huáyirem ä tuchanake, juka táijta diablota enchimneu jímmaanakëhui. ¹⁷ Éntokem juka sisiguok möbeta kóbat enchimmet yétcha; júri béja Diosta itom jínëuläu nätua. Entok jume Espíritu Santota ejparam; júmëi béja jú Diosta nooki. ¹⁸ Kaa chüktekem Diostau nooka. Símekem áu buaana, éntokem Espíritupo áu ä nétane. Katem kópteka emo suaya. Síme jume santom béchibem Diostau nooka. ¹⁹ Ino béchibo kétchi; eläposune juka tenta ín étapo bélékisi nokta jípunake. Juka tü nokta bemelasi huémata éhuil kaa täyahuamta am júneetuanake, óusi éaka. ²⁰ Júkai jo béchibone ímí aane; téhueka bétana nokta máktaka ä jípureka ä huiutia, kareenampo pereeotaka. Diostahuem nee buania. Eläposune óusi éaka Cristota bétana noknake, huéchiapo áman jíbba.

Ä chúpëpo teboteri

²¹ Bueituk ino bétana simeta enchim júnerianakë béchibo, ín joähui, júkai enchim júneetuanake jú Tíquico, hermano tüisi nákhuaame entok chíkti ä jíapsimak Señorta tékilpo aneme. ²² Huári béchibone enchimneu ä bíttuak, jáchin itom anëu enchim júnerianakë béchibo, entok al-leaka enchim jíapsi jóotenakë béchibo.

²³ Yánti jíapsihuame jume hermanom béchibotunake, entok jú yore nákhuaame, entok jú Diosta súalhuame, Dios Áchayta bétana entok Señor Jesucristota bétana.

²⁴ Jú Diosta tü eäu síme jume Señor Jesucristota nákemmarktunake, jú yore nákhuaame kaa lülüteme. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui jume Filipensemehui

Teboteri

¹ Pablo entok Timoteo Jesucristota nésahui joame, jume sime Jesucristota súalhuäpo nánabeu eaka jiápsame pueblo Filipopo anemmeute ikäi jiojteta bíttua, jume tékil ministeriota joammehui entok diáconom. ² Diosta tühua entok yánti éehuame enchimmaktunake, Dios itom Átchay éntok itom Señor Jesucristota bétana.

Pablo jume tü nokta súaleme Diostau buania

³ Diostane baysauhue, jíba enchimneu huáateka, ⁴ Diostau ín oraciompo nooka beléki joaka enchim béchïbo al-leaka, ⁵ nánancha éhuamta evangeliopo enchim jïpunakëhui, bát taahuaripo naateka én tájti. ⁶ Íari bétana huitti jünéaka, hua itot juka tü tékilta naatekame kaita yeu bëaka yúmalasi ä yáanake, Jesucristota yepsäu tájti. ⁷ Lútülane enchim bétana éiya, bueïtukne tüisi ín jiápsipo enchim nákke, cárcelpo káteka junne, entok yáurata bíchäpo evangeliota nok-riaka ä lütüria böotukähui. Eme simetakem ínobeu éiya, Diosta tü ehuäpo. ⁸ Bueïtuk Dios jüneiya, jáchin tüisi enchim simem ín náckehui, Jesucristota tülisi enchim nácké bénasi. ⁹ Diostaune oraciompo ä nétane, chë yore náckhuamta enchimmet ayunakë béchïbo, entok tüisi suamsi anhuamta, entok tüisi jita simekut jüneehuamta, ¹⁰ tüisi ára jita enchim yeu púanakë béchïbo, jiápsipo huitti éehuamta jïpureka. Ínëli kaa tühuata bétana kaabe enchim yuktianake, Jesucristota yepsayo. ¹¹ Lútüla tühuata johuäpo kaita enchimneu bïnake, Jesucristota huämi, Diosta áy yöri béchïbo entok jum simek béppa ujjorikuu Diosta áy úttil béchïbo.

Cristo jü ino béchïbo jíapsihuame

¹² Enchimne jünee íaa, hermaanom: jü huate inou sikame yún lütüriapo nee aniak, juka evangeliota juebénasi bát bíchaa huéenakë béchïbo. ¹³ Júnëli jü cárcelpo ín kátekäu, Cristota béchïbo simem bíchäpo jüneriahua, jum palaciopo, entok sime huatem bíchäpo. ¹⁴ Íari béchïbo juebena hermaanom Señorta bétana óusi éiya, cárcelpo ín káteka béchïbo. Ínëlim chë úttiata joaka Diosta noki nooka, kaa májhueka.

¹⁵ Tua lütüriapo huate Cristota bétana nooka, jítat kopteka entok nok nássua báreka, të huate tü éaka. ¹⁶ Huate Cristota bétana nooka, át nok nássua báreka entok bem jiápsipo kaa huitti ä innéaka, entok bem éehuäpo kaa al-leehuamta nee jïpunakë béchïbo ími cárcelpo, ¹⁷ të jume huate yore náckhuäpo ä innéaka, bueïtukim jüneiya, ín pereesotukäpo juka evangeliota béchïbo nok íaahuaka ín náikiaritukähui. ¹⁸ Të, ¿jítasu áma táruhua? Kía jáchinpo junne, tü éaka entok kaa tü éaka junne, jíba Crístota bétana nokhua.

Entokne chë júne al-leenake,

Íari béchïbone al-leiya. ¹⁹ Bueïtukne jüneiya, íari huämi súmataka júnene búttiataka tahuanake, enchim Diostau nee buaniä béchïbo entok Jesucristota espíritu nee aniä béchïbo. ²⁰ Jü ín huáatiäu entok ín boobichäu kaitapone át tiunake, ál-lane huitti éenake, jíba bénasi. Entok këtchi, Cristo úttilhuaka binná ín takaahuachi, jíapsihuäpo entok kókkohuäpo junne. ²¹ Bueïtuk ino béchïbo jíapsihuame jü Cristo; ín mukëpo éntokne yölataka tahuanake. ²² Të ï takaahuapo jíápsaka entok Señorta tékil béchïbo ára tekpanoätek, ikäi náhuichik násukne kaita yeu púa mátkhi.

²³ Bueituk obiachisi chäka, ímí guoy huéeripo jita ín yeu púanakëhui: Senu huëpone muk péiya, áman Cristotamak an báreka, bueituk ìri ino béchïbo chë türi éiyey.

²⁴ Të enchim béchïbo chë türi ín jíapsinakëhui ímí takaahuapo. ²⁵ Íari béchïbone huitti éaka jüneiya, ketune enchimmak ín tahuanakëhui, enchim ania béchïbo. Bat béchïbo kat béchïbo entok chë al-lerita jípü béchïbo at eäka. ²⁶ Júchi enchimneu nee notteko enchim bit-béchïbo, bejem Cristo Jesústachem arem al-lehuamta jípunake, ino béchïbo.

²⁷ Juka Cristota evangelio jáä páman jíbem jíapsi báreka éiya. Júnëline kía enchim áman bíchak junne, entok kía mékka enchimneu aneka junne, nokta mabetak júnene enchim jüneria báare, enchim óusi éähui, entok nanabeu enchim éähui, síme nánancha éaka hua Dios éehuäpo, noki yore jínëuhuamta bétana enchim tekipuanühui. ²⁸ Huame enchim béj-remem kaa májhue. Ìri seña machisi nooka bempörim emo tárulatukähui; të ket nooka enchim jínëutunake bétana. Ìri Diosta bétana huéiye. ²⁹ Bueituk eme Cristota béchïbo áy yuktiari, kaa kía enchim ä súalnakë béchïbo jíbba, ál-la két jìokot máchiraata áa béchïbo enchim bínnakë béchïbo. ³⁰ Bueitukte nánancha úttiata johua, emëe entok ínapo. Íkãrem inot bil-la, éntokem ä jíkkaja ëni.

2

Jikattana entok bétuku Cristota jípuhuame

¹ Júnentaka Cristota enchim jíapsi yéchayo, entok yore nákuhäpo jíapsi jotehuamta ayuako, entok Espíritu Santopo nanabeu éehuamta, entok musála jíapsipo náu éehuamta, entok emo nák jìokolíhuamta, ² nechem al-leetua, síme al-leaka náu jíápsaka entok emo nákeka. Nanabeu ä innëaka huépulsem éiya. ³ Katem emo jítaleka entok nok nássua báreka jita jo báare; ál-lem bétuk emo jípureka huame huatem chëhuarile, enchim béppa. ⁴ Kaabe huaka áapörík ä türëu jíba jariunake, ál-la huame huatem két türëhui.

⁵ Cristota eä benasem eebáare. ⁶ Áapo ä takahuapo Diostaka junne, kaa Diosta bënasi áu näikiak, entok kaa úttiata yáuhuak, Diostabeu áu jípunä béchïbo. ⁷ Ál-la símeta áu úhuaaka, kía jume nésauta joame bënasi áu tahuariak, yoremem bënasi yeu tómtëka. ⁸ Júnëli yoremta bënasi áu jípureka, chë bétukun áu tahuariak, nésauta joaka ä mukëu tájti, éläposu jìokot tiusi machisi kúrusit muknakeka junne. ⁹ Júnën béchïbo Dios símem béppa ä yörinäu ä mákkak, entok téhuam ä mákkak, símem béppa yörisi maachim. ¹⁰ Íari béchïbo Jesústa téhuampo símetakam tónommia jáptinake, jume téhuekapo aneme entok buíapo aneme entok buíata bétuk aneme këtchi. ¹¹ Entok síme nokpo nokame ä jüneeriotëbonake, Jesucristota yö yáataka ä Señortukähui, juka símek béppa ujjorík Dios Áchayta béchïbotukähui.

Ániapo machiriame

¹² Eme ín nákéhuim, áhuem huáate: júnakoy enchimmak nee aney, juka enchimmet ín nésahuekähuem tüisi johuay. Ën éntok kaa nee enchimmak aney, jíbem juka nésauta jo báare. Juka jínëuriata enchim jípurëpem jíba aane, Diosta máuj-rimmey emo yoaka. ¹³ Bueituk Dios juka tühuata enchim áttia péetua huam ínel éehuäpo entok ä yáa báahuäpo, ä tü éä pámani.

¹⁴ Símetem johua, kaa jíaleka entok kaa náu nássuaka. ¹⁵ Kaa tühuay kaabe enchim yukyuktianake; ál-lem kía Diosta úusimtaka täyana, kaa chïcha machik jípureka, genteta juëna násuk junne. Ímëi násukem machiria, jume chókim ánia chukuriku machiriä bënasi. ¹⁶ Juka tü nokta áy jíapsihuamtem tüisi jípure. Júnëli Crístota yepsak tüisine al-leenake, enchim béchïbo, jünëaka kaa kía böot

ín búitekähui, entok kaa kía kaita béchibo ín tekipanuahui. ¹⁷ In jíapsi nee tárunakey junne, juka ofrendata yúmaria béchibo Diosta al-leetuahuäpo, enchim Diostat éä pámani, al-leane, entokne buéresi al-leiya, enchimmaki. ¹⁸ Ánéli kétchi, eme al-leakem chë júne buéresi inomak al-leiya.

Timoteo entok Epafrodito

¹⁹ Señor Jesústa junéli ä huáatiay, Timoteotane läuti enchimmeu ino bíttua máchile enchim ä binnakë béchibo, al-lee báreka enchim bétana jünee huamta mabetako. ²⁰ Bueitukne kaabeta éntok jípure ino bénasi éamta éntok tua lútüriapo enchim béchibo ä jíapsipo tü éamta; ²¹ bueituk síme bempörim béchibo jíba tekipanua, të Cristo Jesústa béchibo ée. ²² Të eme béja jüneiya tekipanuahuiäpo Timoteota árahuehui, bueituk jáchin juka áchayhuariapo usiarita ä áchaymak tékipanuä bénasi, evangeliopo, tekipanuahamta inomak josula. ²³ Júneline íkái áman enchimmeu ino bíttua máchile, jáchin inou huéenakemta jüneriasuko. ²⁴ Entokne két Señortat éiya, läuti áman enchimmeu ino huée máchileka.

²⁵ Ä türihuäpo úttia, Epafroditota enchimmeu ín bíttuanakëhui, juka tékilpo ín jál-läi, entok ín hermaano, entok inomak Cristotau sontaro hueramamta; bueituk áapo inou ä núnüpa, juka enchim nooki, entok juka jita inou bëyemta. ²⁶ Bueituk áapo símem tüisi enchim bít péiyay, entok tüisi sirokaka kaa enchimmet yuumay, bueituk enchim ä jüneriak tíaka ä kökorë bétana. ²⁷ Lútüriapo kökoreka batte muukuk; të Dios ä nák jiolek, entok kaa áapörík jíbba, të nee kétchi, kaa chë júne nee siroknakë béchibo ín sirokäü béppa. ²⁸ Huári béchibone läuti áman enchimmeu ä bíttuak, bueituk júchi ä bíchaka enchim al-leenakë béchibo; entokne ínëli inapo kaa tua siroknake. ²⁹ Buére al-lerimmakem ä mabeta, sailapo bénasi Señorta bétana, éntokem jíba am éria, huame áapörík bénasi emo nüyeme. ³⁰ Bueituk batte muukuk, Cristota tékil ä joaí béchibo, ä jíapsihua jinhua machisi bat öoreka, nésauta nee joria báreka enchim kara nee yáariaihui.

3

Tékilta chúpa báreka éehuame

¹ Jü huatek béchibo, ín hermaanom, Señortachem emo al-leetua. Ino béchibo kaa obisi maachi, huaka enchimmeu ín jiojtesukäü júchi ín jiojtenakëhui, bueituk iri enchim béchibo türi. ² Jume chüum bénasi emo nüyeme bétanem emo suaya. Ímëi ájária, jume juénak joaka tekipanua, entok jume úttiapo bicho bea punta chuktiatëbome. ³ Bueituk jü jíapsipo circuncisión Cristota yáakäü, itapote ájária, jume espíritupo Diosta nésahui joame; entokte Cristo Jesústa itom átteak tíaka ito úttile, entokte kaa takahua bétana huémtat éiya. ⁴ Inapo júnene két takaahuata bétana huémtat éehuamta jípure. Kaabe éntok chë ino béppa át éehuamta jípunake, juka takaahuata bétana huémata. ⁵ Yeu tómtekane guojnaiki taahuata huey circuncidaroahuak. Bueitukne israeliita yoremempo joome, jü Benjamíntat yeu simlame. Hebreone, áma ín yeu tómtekä béchibo, entok hebreom ín áchayeka béchibo. Leyta bétana éntok, inapo pariserotukay. ⁶ Inëline ín religión jíba ájariä tíaka, Cristota súaleme guok jájjasey. Juka leyta lútula huériahua páman éntok, kaabe nee ára béj-reka nookay. ⁷ Síme iri ímí jíapsaka ín kobalatukäü, éne íkái simeta kaita béj-remta tárulataka jípure, Cristota ín náké béchibo. ⁸ Én éntok tua lútüriapone simeta tárupo jípure, juka Cristo Jesústa bétana buéresi túlisi täyahuamta béchibo. Jü ín Señor áapörík ín náké béchibone simeta tárula, entokne kía chúkta bénasä jípure, Cristotamak ín yö bárë béchibo, ⁹ entok áamak jíapsaka an báreka, kaa huam leyta hué páman ín jíapsä béchibo, ál-la hua lútula jíapsihuame

Cristota súaleka áamak nee aane béchibo. Īri éntok jü lútula Diosta éä páman jíapsihuame, Dios éehuäpo. ¹⁰ Juka Cristota íntäyanakeune huátia, entok ä úttiära ä jíabitetuakamta ín jípunakèhui, entok ínapo ket ä innè peiya juka Cristota kokosi aú sikäpo kaa jíaleka at yeu sika bénasi, entok ä mukukäpone áa bénatu péiya. ¹¹ Júnèline jamak júne két áman yebijnake, jum kókkolam násuk jíabitehuähui.

Úttiatane johua yölataka yayajammeu yébijbáreka

¹² Kanne íkái símeta béja ino jájamlä tía báare, entokne kee jee yúmalasi ino jípure. Ál-lane bát bíchaa huéiye; jamak júnenä jájamnake jáni, huaka íäri béchibo Cristota nee jájamekähui. ¹³ In hermaanom, ínapone kee jee ino ä jájamè tíiya; tëne huaka amáu tahualata kóptialataka huéiye, entokne úttiata johua, huaka bát bíchaa huémta jájam báreka. ¹⁴ Yöome yayajäune yebij báare, entok jume yölataka núnurimmakne Diostau yebij báare, Cristo Jesústamaki.

¹⁵ Én éntok, ítapo símetaka yúmalasi ito jípureme íkäite jíba ínnènake. Tè jita täbuik ínnèätek junne, íkái két Dios enchimmeu yeu buijnake. ¹⁶ Tè íkäite éepo yúmala, entokte huam itom ä jájamlä páman jíapsipo yúmala.

¹⁷ Hermaanom, ino bénasem jíapsi báare, éntokem am bitcha, huame ínèli emo nüyeme, huaka tüisi jíapsihuamta itot enchim bíchähui. ¹⁸ Bueituk juebénakam jümü ják rejte; ímèi bétanane juebénasi enchimmeu noksula. Én éntokne júchi ä nooka, ópuammaki: ímèri Cristota kúrus bėj-reka jíapsa. ¹⁹ Símeta chúpèpo ímèi kaitäpo tahuariana. Juka bem buänakeu jíbam Diojrak, entokim emo buérialé, hua áy bem tiu éäibehui. Entokim hua ím buíapo ayukamtat jíba éiya. ²⁰ Tè ítapo téhuekapote naciónpo náikiari, entokte téhueka bétana ä yebijnakeu boobíchaihui, juka itom jínèulata, Señor Jesucristota. ²¹ Áapo itom takaahua jiokot machik täbuiasi tahuarianake, entok áapörík takaa bėnanake, símek béppa ujyorik yúmalasi jípureka. Entok áapo áu bíchaa símeta jípureka íkái yáanake, jü úttiárayi símek béppa ä jípurėbeyi.

4

Jíbem emo al-leetua Señortachi

¹ Íäri béchibo, hermaanom ín nákehui, tüisi ín bít péähui, jeme ájaria jume nee al-leetuame, entok yöhuäpo nee enchim jípurèhui! Én éntokem huitti át kaate, jü Señortachi, kaa kóm éaka, eme ín nákehui.

² Evodiataune jiokot jiaahua, entok Síntiquetahui, nánancha emo ée sáhueka, Señorta bétana. ³ Ínèli kétchi, emoune két jiokot jiaahua, ín jál-lay kaa kóm éame. Ímèi jámuchimem két ania, ínomak evangeliopo tüisi tekipanuakame, Clementetamaki, entok jume huate ínomak tékilta yáakammaki. Ímèi téhuam éntok jum libro jíapsame téhuam jokäpom jiojteri.

⁴ Jíbem emo al-leetua Señortachi. Júchi éntokne ínel enchimmeu jiaahua: ¡Emóem al-leetua! ⁵ Eläpo síme yoremem enchimmet júneenake jábeta enchim nákehui. Jü Señor abe itou yepsa.

⁶ Kaitachem jáchin éiya; ál-lem jíba símeta Diostau nooka, oraciompo. Áhuem nétane, éntokem ä baisauhue kétchi. ⁷ Huanäi Dios juka yánti éehuamta enchim miknake. Īri chē yōrisi maachi, jume yoremem täyäu béppa. Huanäi ĩri enchim jíapsi suayanake, entok juka enchim éeri, Cristo Jesúsopo.

Íachirem jíba éiya

⁸ Hermaanom, íkái huèpo násuk éntok, íachirem éiya: síme jü tua lütüriatachi, síme jü tü batötachi, síme jü lútula kathuamtachi, síme jü chicha machik kaa

jípuremtachi, síme jü tülisi huatem yöremtachi, entok síme jü türikut ára téhuaatumtachi. Të ketune huatek Diostau bíchaa yörisi machik ayuak, entok huatek ára úttilhuamta ayuak, íachirem éiya.

⁹ Huaka enchim tátäyakäu, entok enchim mabetakäu, entok enchim jikkajakäu, entok enchim bíchakäu, íkái símeta enchim ín majtiakäu, akem ä johua. Huanäi hua Dios yánti jíapsihuamta áttiakame enchimmak annake.

Filipensem Pablota aniakähui

¹⁰ Túisine al-leiya Señortachi, enchim júchi inou huáatë béchibo, nee ania báreka. Íari bétanem kaa nee koptia, të iri enchim nee anianakeu kara yáataka tahualatukay.

¹¹ Jiokot éehuamtane kaa jípure, entokne kaa íari béchibo ínel jiaahua, bueítukne joyhuala, hua ín jípurëmak ín al-leenakëhui. ¹² Póobepo jíapsihuamtane täya, entok juebenak jípuhuamtane täya. Jítai bíchaa ín kíktenakeu júnene täya. Yúmalasi jibuáhuamta entok tébaurihuamtane täya, entok yún jita jípuhuamta entok kaita jípuhuamta junne. ¹³ Símekune áma yuuma, Cristota úttiärayi. ¹⁴ Të jíbem tüisi ayka, ínomak ä innëaka huaka jiokot anhuamta entok nechem aniak.

¹⁵ Eme pueblo Filipopo joomen kéchem jüneiya, juka evangeliota enchimneu nokhuakapo naateka, buiarä Macedoniapo nee yeu siiko, jume Cristota súalhuäpo náu aanim kaabe nee aniak, jita yore mákhuäpo entok jita mabet-huäpo, ál-la eme jíba. ¹⁶ Bueítukem pueblo Tesalónicau júne inou ä bíttuak, senu huëpo entok guosa huëpo, juka inou bëyemta. ¹⁷ Tëne kaa jita ín miknäu jaria; ál-lane tühuata johuäpo tüisi enchim tahuanakë béchibo Diosta bíchäpo. ¹⁸ Bueítuk símetane mabet-la, entok chë ín mabet éäu béppa yúmalasi. Epafroditotamak enchim inou bíttuakäune jípure, huaka inou bëyëu béppa, juka enchim inou bíttuakäu musäla juubak bénasi, entok juka altarpo Diostau bíchaa näikiata; íkäri Dios musäla machisi ä türe. ¹⁹ Én éntok ín Dios símeta enchimneu bëyemta enchim máknake, huaka yúmalasi yún jita ä jípure pámani, símek béppa ujjoriku, Cristo Jesústa huämi. ²⁰ ¡Dios itom Átchay, jü símek béppa ujjoori áa béchibotunake, jíbapo béchibo! Júnentunake.

Ä chúpëpo teboteri

²¹ Nechem am tebotuä tíiya, síme jume Cristo Jesústa súalhuäpo náu aanim. Jume hermaanom ínomak aneme éntok enchim tebotua. ²² Síme jume Jesústa bem súalë béchibo santom enchim tebotua, entok chë junne, jume rey César emperadorta jóapo joomem.

²³ Itom Señor Jesucristota tü eäu enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Colosensemehui

Teboterim

¹ Ínapo, Pablo, Diosta éäpo, Jesucristota apóstol. Entok jü hermaano Timoteo, ² jume santosi jiápsame, Jesucristota súalhuäpo náu aanim Dios éehuamta huitti huériame ímëi pueblo Colosaspö jomemmehui. Diosta tü eähui entok yánti éehuame enchimmaktunake Dios itom Átchay entok Señor Jesucristota bétana.

Pablo oraciompo Diosta baysauhue

³ Jíbate oraciompo Diostau nooka enchim béchibo, entokte Diosta baysauhue, juka itom Señor Jesucristota Átchay. ⁴ Enchim bétanate ä jikkaij-la juka Jesucristotat enchim éähui, entok simem Cristota súaleme enchim nákehui, ⁵ iäri béchibo, jü boobit-huame enchim béchibo téhuekapo eeriari. Íkärem béja jikkaij-la, juka tua lütüria nokta, evangeliopo huémta. ⁶ Bueituk ínëli enchimmeu yepsak, jume simem ániat jiápsammeu bénasi, entok enchimmet yötuka taaka huäri taahuarit enchim ä jikkajaka ä täyak naateka entok iri Diosta tühua tua ä lütüriatukähui. ⁷ Íkäi enchim majtiak, jü Epafras tüisi nákhuaame. Áapo ito bénasi Jesucristota bétuk áu nüye, tua Jesucristota béchibo tekipanua, entok enchim béchibo ím aane, itom aniaka. ⁸ Áapo enchim bétana itom ä téjhuak, huaka yore nákhuaamta Espiritu Santopo enchim jipuréhui.

⁹ Kíaliku ítapo kétchi, huäri taahuarit ä jikkajaka naateka, katte yáateka enchim béchibo oraciompo Diostau nooka, entokte áapörík éäü jüneriahuamta aahua, símek täyahuäpo entok kóba suahuäpo espíritupo. ¹⁰ Huanärem Señorita éäpo emo núnake, símekuu ä al-leetuaka, tékilta türík joaka; entok Diosta täyahuäpëm yötusakanake. ¹¹ Diosta úttiäräpëm jimyorenake, jum Diosta buére úttiäräpo símek béppa ujjorikuu, símekuu yánti éaka bínhua jíapsihuäpo. ¹² Al-leakem Dios Áchayta baysauhue, huéchiapo itom ä yáakä béchibo, juka herenciata ámemak itom jipurépo, jume Cristota súaleme machiriapo anemmaki. ¹³ Áapo juka kaa machiku nésahuemta anëpo itom yeu huíkkek, entok ä Üusihua yore nákhuaäpo reytaka nésahueu itom tójjak. ¹⁴ Áapo ä jíapsi nénkaka ä ójboy itom jínëuk, entok ínëli Dios bejripo itom jiokek.

Diostamakte al-leehuamta jipure, Cristota mukukä béchibo

¹⁵ Dios kara bít-huame áu bít iaaka, ä Üusibet itou áu yeu machiriak. Áapo ä Üusihua síme jü én ayukamta béppa bat huéiye. ¹⁶ Jesucristota huam Dios símeta yáuhuak, téhuekapo ayukamta entok ímí buíapo ayukamta, bít-huamta entok kaa bít-huamta, rey nésauta jípuhuäpo, entok ániata sayhuäpo, entok yäura úttiata jipureme espíritupo. Síme iri yáahuak, áapörík béchibo entok áa béchibo. ¹⁷ Kaita kee ayuak, áapo béja aaney, entok áapörík béchibo síme tüisi huéiye. ¹⁸ Áapo jü takaahuata kóbba; iri éntok jume Cristota sualhuäpo nau animme. Áapo jü naatëpo huéeme, jü kókkolam násuk bat jíabitekame, bueituk símekuu juka bat huéerita ä jípunakë béchibo. ¹⁹ Bueituk jü Áchayhuari ínëli ä türek, síme úttiäraata áapöríkut ayunakë béchibo. ²⁰ Áapörík huämi, símeta jak ayukamta áamak áahuä tüte iaak, huaka téhuekapo ayukamta entok huaka ím ániapo ayukamta junne. Júnëli yánti jíapsihuamta yáuhuak, ä ójbohua kúrusit ä guótiakä béchibo.

²¹ Eme ketchi bannaataka Diostahuem mekka aaney éntokem ä béj-reka kaatey enchim éerimpo, kaa tühuata joaka. Én éntok Cristo enchim áamak tütela, ²² ä takaahuapo ä mukukä béchïbo, santosi Diostau bíchaa enchim jípu báreka, entok chïcha machikuu kaa näikiahuaka áapörík anëpo, ²³ lútüriapo eme Dios éehuäpo át nahuaka jíba anëteko, juka evangeeliopo itom boobichäu jíkkajaka kaa emo rabiktiaka, huaka tühuata enchim béchïbo näikiata enchim boobichäu kaa tójaka. Íri éntok síme ániat téhuekata bétuk nokhuak. Ínapo Pablo íkái ministerio tékilta béchïbone yáari.

Pablo kaa judíommeu bíttuari

²⁴ Énne al-leiya, jìokot máchiraata bíchaka enchim béchïbo, bueítukne ínëline Cristotamak ä innëa juka jìokot anhuamta, ä takaahua béchïbo. Íri takaahua éntok jume Cristota sualhuäpo nau anim. ²⁵ Íäri béchïbone ministerio tékilta mák-ri, Diosta ä huátiä pámani. Íkäine mákhuak enchim béchïbo, kaita yeu bëaka, juka Diosta noki ín noknakë béchïbo, ²⁶ jü éсотaka yún huásu-huásuktiapo kaabetau yeu machiriatukaihui. Të éni jume Cristota súalhuäpo náu animmeu yeu machiriahuak. ²⁷ Bempörim Dios am jüneria íak, huaka ríkoapo símek béppa ujoyoorik, síme jü kaa judíom béchïbo éсотukahui. Íri éntok jü Cristo jíápsipo enchimmak aneme, jü símek béppa ujoyorika boobit-huame.

²⁸ Ítapo Cristota bétana nooka. Símemte téjhua, kuttílasi ámeu nokaka, entokte am majtia, símek tüisi jita täyahuäpo, jume síme yoremem yúmalasi emo jípureme täya íaaka, Cristo Jesúsata huämi. ²⁹ Juári béchïbone két tekipanua, ä úttiärapo úttiata joaka. Íri úttiära éntok inot aneka tekipanua.

2

¹ Bueítukne enchim jünee íaa, juka obiachisi ín tekipanoäpo enchim béchïbo, entok jume pueblo Laodiceapo joomem entok síme huame kaa nee pújba täyame béchïbo. ² Júnëline aane, enchim jíápsim jíápsi jóotenakë béchïbo, náu lópola emo nákhuäpo, juka ríkoapo yúmalasi át jünee huamta jájamhuäu tájti, juka éсota Dios Áchayta entok Cristota bétana huémata täyahuäpo. ³ Áapöríkut éсотaka ayka, síme jü ríkorasi jita täyahuame entok jítat jünee huame. ⁴ Íkäine enchimmeu nooka, kaa jábeta enchim báitáunake béchïbo, jü noki súal máchisi nokhuamtayi. ⁵ Kanne takaahuapo enchimmak ane jíöbe, të ín espíritu enchimmak aane, entokne al-leaka ä bitcha, huaka túlisi náu enchim tekipanoähui, entok Cristotat huitti enchim éähui.

⁶ Jáchin juka Señor Jesucristota enchim mabetakä bénasi, alë bénasem jíba áamak rejtipo yúmalasi, ⁷ enchim jíápsi áapöríkut kom mékka át nahuatualataka, entok nát béppa át yótuahuäpo, entok át éehuamta huitti jípureka, junëli enchim majtiahuakapo bénasi, juebénasi ä baysayhuäpo.

Cristotat yúmalasi jíapsihuame

⁸ Áachem suaka ä bitcha; kaabe enchim báitáunake, huaka ímí ániat täyahuamta kaita béj-rëpo huämi, jume yoremem ä boojoria pámani, entok jume ániat jíápsame ä joä pámani, të kaa Cristota huämi.

⁹ Bueítuk Áapöríkut ä takaahuapo aane, jü yúmalasi ä Diostukahui. ¹⁰ Eme éntok Áapöríkut yúmalasi emo jípure. Áapo éntok jume buere yäura nésauta jípureme béppa kobanaro. ¹¹ Eme éntok Áapörík enchimmet anë béchïbo circuncisióntem mabetak. Íri circuncisión kaa mámammey yáaritaka juka kaa türík takahuapo enchim úhuak. Í circuncisión éntok Cristota bétana huéiye. ¹² Enchim batöhuakapem Cristotamak mäahuak, éntokem ínëli ket áamak jíabitek, Dios éehuamta útteärä

béchībo, kókkolam násuk ä jíabitetuak. ¹³ Jum kaa türikuu entok circuncisiónta kaa jípureka enchim kókkolatuk junne, áamak enchim jíapsituak, juka síme kaa türik enchim yáari jiokoreka. ¹⁴ Entok juka ley nésau jiojteta itom béj-reka huémta kaitäpo tahuariak. İri jiojteri éntok itom béj-reka jiojtetaka bökay. Të ínëli jum násuk ä órekaipo ä úhuateboka kúrusit ä popontebok. ¹⁵ Bueituk Áapo símem buere yáurata jípureme ám úuhuaka, símem bíchápo yeu am tójaka am bíttebok. Huanäi kúrusit áme béppa yöok.

Téhuekapo ayukamta jaria

¹⁶ Enchim jibuáhuäpo, kaabe bettesi enchimmet noknake, jita jihuäpo, pajko taahuarim bétana, mecha bemela pajkom bétana, entok jimyore taahuarim pajkori-ahua bétana. ¹⁷ Síme İri yebijnakeme jékkaata benna; të jü tua lutüria Cristotat aayuk. ¹⁸ Kaabe enchim ä úhuanake, juka enchim kobari, bueituk huate aane, Diosta bétuk emo jiapsä tíame, entok ángelesim yöreme. Tenkupom jita emo bíchak tíaka emo buerialihuäpo emo jikau cháalataka bem éäpom kaa türik jiba jo báare. ¹⁹ Katim nésahuemta kóba éäpáman kaate, İri entok Cristo. İri juka síme takahuata úttiatuame, tónoampo entok táttempo náhuä cháasime. Huanäi ínëli yötu, Diosta éäpámani.

²⁰ Eme béja Cristotamak kókkolatukätek, jume ániat jíapsammak kaa kateka, çjatchiaka jüntukem jume ániat jíapsame bënasi juka huatem nésahueu joaka aane, ²¹ jum ínëli huëpo: “Katë jita johua, júkärë kaa buäye, éntoke kaitat mámma”? ²² Jü ínëli huéeme kia yore majtihuame, entok yorem nésauri páman huéiye; İri síme éntok, ä johuäpo lülüte. ²³ Jü ínëli huéeme lütüriapo tüisi huém ténna, jita täyahuäpo emo náu tóijhuaka ä yörihuäpo, Diosta bétuk emo jípureka entok bem takaata úttiapo jita jotuaka. Të İri síme kaita béchībo türi, juka takaata kaa türik jo bárëu béppa.

3

¹ Eme Cristotamak jíabitelatukätek, juka jikat ayukamtem jaria, Cristota kátekäpo, Diosta báta bétana. ² Juka téhuekapo ayukamtem bítt báreka éiya, të kaa juka buíapo ayukamta. ³ Bueitukem kókkolataka, jü enchim jíapsi Cristotamak ésori, Diostachi. ⁴ Cristo áapo jü enchim jíapsi. Júnakoy äbo ä yepsäpo, eme két áamak katekem bíinna, jum símek béppa ujjoriku.

Bannaataka entok jü én bemela jíapsihuame

⁵ Juka kaa türik ímï buíapo enchimmet ayukamtem muktua: kaa emo jubeka náu jíapsihuamta, chícha maachik, kaa náksi kaa türik ukulhuamta, kaa türik huáatihuamta, entok juka kaa huéeläpo jita áttia péehuamta; İri kaa diostaka junne Diosta bënasi yörihua. ⁶ İäri béchībo jü Diosta omtëu béttesi ámet chúpiseka huéiye, jume kaa ä nésahui jo báareme usiarimmechi. ⁷ Emem ket íkäi joaka rejtey, bannaataka ínëli jíapsaka. ⁸ Të ëni eme kétchi, íkäi simetem tójja: juka jüenaraata entok náu omtihuamta, entok kaa türik jiba éehuamta, juka béttek nokhuamta, juka juëna nokta enchim tempo yeu huémta. ⁹ Katem emo baítattähua; bueitukem juka bannaataka jáchin enchim jiapsäuhuem béja tóij-la. ¹⁰ Én éntokem bemelasi enchim jíapsi yáuhua. İri ä yáakamta béna báreka, bemelasi áu josime, yúmalasi ä täyahuamta ä jajamëu tájti. ¹¹ Ímïri kaabe griego entok judío junne, circuncisiónta yáariarim entok kaa yáariarime, jü sékana joome entok ímï joome, nénkitaka tekipanuame entok kaa nénkiri; të Cristo áapo jü síme, entok símekuchi.

¹² Diosta enchim yeu púalä pámanem emo nüye, Cristotamak huépülsi jíapsaka emo nákuäpo, tülisi enchim jíapsipo emo nákeka, kaa emo ámpoleka emo ériaka,

kaa emo chëhualihuäpo, suamsi emo nühuäpo entok yánti jíapsihuäpo. ¹³ Yántem náu éaka jíapsa, emo jiockoreka; tē senu jábetat jita innëateko, ä jiockorinake. Jáchin juka Cristota enchim jiockorekä bénasi, emem két ínëli ä yáuhua. ¹⁴ Entok íkái símek béppa, juka emo nákhuahtem náu jípure; bueítuk íri yúmalasi yore náu antua. ¹⁵ Jü Diosta bétana yánti éehuame enchim jíapsipo nésaunake, bueítukem íari béchïbo ínëli huépul takahuapo jíba náu núnuri. Éntokem ä baisauhue.

¹⁶ Jü Cristota nooki juebénaka enchimmet annake, enchim majtiaka, entok jita täyahuäpo kutti náu nokaka. Túhuápem enchim jíapsipo buiika, Señorita béchïbo: salmom, entok himnom, entok espíritupo buiikim. ¹⁷ Bueítuk símeta enchim joähui, nokaka entok ä joaka junne, símetem Señor Jesústa téhuampo ä johua, Dios Áchayta baisahueka, Áapörík huämi.

Jáchin bemelasi jíapsihuame

¹⁸ Eme kunakame, enchim kunam bétukem emo nüye, Cristota súalhuä pámani. ¹⁹ Eme jubekame, enchim jubimem nákke, kaa béttesi juénak ámeu joaka. ²⁰ Eme usiarim, enchim áchayimem símeku nésaunta joria, bueítuk íkári jü Señor ä türe. ²¹ Eme áchayhuarim, katem enchim úusim omtitua, kaa kom am éenakë béchïbo. ²² Eme sáyhuame, ími buíapo enchim tekodem símeku nésaunta joria, tē kaa yoremta al-leetua béchïbo enchim am bítchay jíbba, ál-la chíkti enchim jíapsimaki, Diosta yöreka. ²³ Bueítuk símeta enchim joáhuem, át jíapseka ä johua, Señorita béchïbo ä joam ténasi, tē kaa yoremem béchïbo, ²⁴ jünéaka Señorita bétana herenciata enchim mabetnakëhui; bueítuk eme Cristota tékiltem johua. ²⁵ Bueítuk jábe juka lútula huémta kaa yáakátek, huári bétana bétte noki át chúpnake; bueítuk Diosta béchïbo kaabe tábuik béppa chë ériahua.

4

¹ Emëe tekorem, juka lútula entok yúmalasi huémtem yáuhua, jume enchim nésaunta joriammehui, jünéaka ket téhuekapo enchim ä jípurëhui, juka enchim sáhuemta.

² Jíbem oraciónta johua, kaa jápteka, éntokem kaa koptel-lataka, áma Diosta baisahueka. ³ Éntokem jíba ito béchïbo oraciónta johua, bueítuk jü Señor puertam itom étaporianake, ä noki itom noknakë béchïbo. Huanäine ä jüneriatebonake, juka Cristota bétana ésota. Íari béchïbone pereesotaka ⁴ ä jüneriatebonake, jum jáchin huitti ín nokäpo.

⁵ Katem tiempota kia simtuaka, jume Cristota kaa súaleme bíchäpo tüisem suamsi emo nüye. ⁶ Jü enchim nokäu huéchiapo huéenake, kiasi onakamta bénasi, bueítukem ínëli jüneenake, jume huatem jáchin enchim yómmianakëhui.

Jü chúpëpo teboteri

⁷ Juka símek ino bétana huémta Tíquico enchim ä téjhuaanake. Íri hermaano itom nákéhui Señorita tékilpo nä jálaek, entok huitti ministerio tékilta johua. ⁸ Íari béchïbone áapörík enchimneu bíttuak, bueítuk juka jáchin itou huémta enchim jüneriatuaka, yánti jíapsihuamta enchim máknake. ⁹ Jü Onésimo két áamak huéiye, jü huitti Cristota súaleka tüisi itom nákéhui, jü enchimmak huéri. Juka ími símeta jáchin huémta bempom enchim ä ettejhuarianake.

¹⁰ Jü Aristarco, jü ínomak pereeso, enchimneu tebote, entok Marcos Bernabéta asohuara. Marcosta bétanem nokta mabet-la, bueítuk enchimneu ä yepsakem tüisi ä mabeta. ¹¹ Entok Jesús Jústó ti téhuakame ket enchimneu tebote. Ímëi jíbamme jume judíom Cristota súaleme. Ímëri Dios rey nésau tékilta huépom nee ania, entokim jíapsi jóotehuamta nee mákka. ¹² Epafraas enchimneu tebote, jü enchimmak

huéri. Áapo Cristota teekok, entok jíba kaa chúkteka oraciónta enchim béchibo johua, bueituk kutti enchim jápnakë béchibo yúmalasi entok kaita enchimneu bëyeka Diosta huáatiäu enchim jípunakë béchibo. ¹³ Bueituk ínapone ä jüneria jáchin enchim béchibo jíba tüisi tü éerita ä jípurêhui, entok jume pueblo Laodiceapo jóakame béchibo, entok pueblo Hierápolispo joomem béchibo. ¹⁴ Jü Lucas mériko nákhuame enchimneu tebote, entok Demas.

¹⁵ Jume Laodiceapo jóakammeute tebote, Nínfasta, entok jume Cristota sualhuäpo nau anim ä jóapo náu yayajame. ¹⁶ Bueituk íkäi cartata enchimneu noksuak, jume Cristota súaleme Laodiceapo jomemmehuem ket ä noktebo. Juka cartata bempörimmeu bíttuata, emem ket ä nooka. ¹⁷ Jü Arquipotahuem ínel jiaahua: “Juka ministerio tékilta Señorta bétana em mabetakäu, Akë ä yáaka ä chúppa.”

¹⁸ Ínapo Pablo; iri teboteri ín mámammey jiojtetaka huéiye. In peresotukähuem huáate. Jü Diosta tühua enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Bát Huëpo Jiojtekähui Tesalonicensemehui

Tebóteri

¹ Ínapo, Pablo, Silvano, éntok Timoteo, huame hermanom Tesalónica pueblolo jomemmeute tebote Cristota sualhuäpo nau animmehui huame yüu tütti Dios Áchaytat anhuäpo éntok Señor Jesucristotamak. Tühuata éntok yanti jíapsihuame Dios Áchayta bétana éntok itom Señor Jesucristota bétana enchim béchibotunake.

Tesalónicapo joome ejemplom

² Jíbate Diostau enchim buania, ä baisahueka, chíkti itom Diostau buaná bélëki enchimmeu huáateka, ³ jíba áu huáateka Dios itom Áchay bíchäpo hua enchim ä súaleka enchim joäubehui, entok hua yore nákhuka enchim joäubehui, entok két jíba bénasi juka itom Señor Jesucristota enchim boobíchá bétana. ⁴ Bueitukte jüneiya, hermaanom, Diosta nákehüim, entok enchim yeu púatukähui, ⁵ bueituk jü tü nooki Diosta bétana huéeme itom nok-ri kaa kía nokpo jíba enchimmeu yuumak, két útteata jípureka, entok Espíritu Santota éäpo, entok tua lütüriapo, bueituk eme tüisi jüneiya jáchisute ito ujüuk enchim násuku, itom enchim náké béchibo.

⁶ Eme éntok két itom ito nukä bénasi emo ujüuk, entok Áapo Señorta bénasi, huaka tü nokta buéresi jikot máchiraata násuk mabetaka, jü Espíritu Santota bétana al-leehuamta jípureka. ⁷ Júnëli eme két ejemplomtaka taahuak, síme huame Macedoniapo entok Acaya buiärapo joomem béchibo, két ä súalekame. ⁸ Bueituk enchimmet yeu simlataka chíbejtíla jü Señorta nooki, kaa Macedoniapo entok Acayapo jíbba, entok két kía ják júne chíbejtíla, hua Diosta enchim súalëhui. Júnëli kaa tua úttea huári bétana itom noknakë béchibo, ⁹ bueituk bempo júne ä nooka, jáchin enchim itom mabetakähui, éntok jáchin huaka yorem mámammey yáata ä yöreka enchim ä tójaka Diostau bíchaa enchim jíapsi kúaktekähui, huaka tua lütüriapo Dios jíápsamta yöri báreka, ¹⁰ entok kétchi, téhueka bétana ä Üusihua boobit báreka, huaka kókkolam násuk ä jíabitetuakähui, hua Jesús, itom jínëume, hua bétte nokta itot chúpata äbo huémta bétana.

2

Tesalónicapo Pablota tékkil

¹ Bueituk eme jüneiya, hermaanom, hua itom enchimmeu äbo nóitekähui kaa kía kaitapo siika. ² Bannaatakate jikot ansuk, entok pueblo Filiipopom két itom naa huíksuk. Eme júne jüneiya, të Dios óusi éehuamta itom mákkak, juka tü nokta Diosta bétana huémta enchimmeu itom noknakë béchibo, juebenam kaa ä türeme násuk junne. ³ Bueituk hua itom enchimmeu kutti nokakäu kaa jíop-riapo yeu simla; kaa juëna éehuamta huéria, entokte kaabeta áy bätattähua. ⁴ Bueituk Dios jünéaka itom yeu púuhuak, íkai tü nokta Diosta bétana huémta itom mámpo ä tóijnakë béchibo; entok junëlite ä nooka, kaa kía yoremem jíba al-leetua báreka, ál-la huitti Diosta itom jíapsi jüneriamta. ⁵ Bueitukte jauhuey júne kaa yoremem al-leetua béchibo nooka; eme júne jüneiya. Entok katte yún tómita jípu péaka jíápsa; Dios Áapo jüneiya. ⁶ Entokte kaa huaka yoremem itom úttílnakeu jaria, enchim bétana junne, éntok kía huatem bétana junne; enchim bétana ál-late jita mabetpo yúmala jiöbe, Crístota itom äbo bíttualä béchibo. ⁷ Ál-late kaa béttek jíapsita enchimmeu bíchaa jípurek; jáchin hua áyehuari ä asoammeu bíchaa kaa

béttek jíapsita jípunake, alë bénasi két ítapo. ⁸ Tüsíte enchim éria; katte juka tü nokta Diosta bétana huémnta jíba enchim mámpo yécha péiya. Kíate itom jíapsi júne nénki éiyey, enchim béchïbo, bueítukte úttesi enchim nákke. ⁹ Eme béja ä júneria, hermaanom, itom tékkil entok itom lottëhui, jáchin machisite tekipanuak, taahuarit entok tukaarit naa búrujti, kaa kía enchim béchïbo tékiltu báreka. Jíbate juka tü nokta Diosta bétana huémnta enchimmeu nookak.

¹⁰ Eme júneiya, entok Dios junne, jáchin machisi tülisi entok lútüriata huë pámani entok kaa juénasi machisite ito nüka enchimmaki, Jesucristota súalemmaki.

¹¹ Éntokem kéchá júneria, jáchisu hua áchahuari ä usimmeu noknake tüsi am jíapsinakë béchïbo, alë bénasi ítapo ket enchimmeu nooka, hueuhuëpulammehui,

¹² entokte enchim nok téjhuay, Diosta usiälam bénasi enchim emo ujúnake tíaka. Huä enchim núnukame ä anëpo enchim an íaa, huaka lóoriata enchim jípu íaaka.

¹³ Íari béchïbote jíba Diosta baisauhue, huaka Diosta noki itot jíkkajaka enchim ä mabetakä béchïbo, kaa kía yoremem noki bénasi ä ériaka, ál-la lútüriapo Diosta noki bénasi. Huä noki éntok enchimmet jíapsa, síme ä súalemmechi.

¹⁴ Eme hermaanom, Cristo Jesústa súaleme, Cristopo Diosta yoremraa huame Judea buiärapo aneme bénasem tahuala; bueítuk eme két huame enchimmak joomem bétana jìokot máchiraata bitchak, bempörim két huame judíom bétana ámeu sikä bénasi. ¹⁵ Huame itom Señor Jesústa mëakame éntok huame bem profetam junne, itom éntokim áma yeu béebak. Entokim Diosta kaa al-leetua, entokim síme yäuraata béj-reka kaate, ¹⁶ jume gentílimmeu itom noknakeu itom táktiriaka kaa am jínëutunakë béchïbo. Júnëli bempo jíba hua bem juëna yári jikau yúmala. Júnëli béchïbo Diosta ómtira tüisi ámeu kóm yuumak.

Jü Pablo hermanommeu mékka aane

¹⁷ Të ítapo, hermaanom, chúbala kaa jaiki taahuarimpote enchimmeu mékka aneka itom pusimmea kaa enchim bitcha, të ál-la itom jíapsi enchimmak ane jìobe, jíbate chë júne enchim pújba bít péiya. ¹⁸ Kíalikute áman enchimmeu kat báarey jìobe, ínapo Pablo, kía ínapola junne, kaa séjtuli entok kaa guoosa, ál-la juebénasi; të jü Satanás itom ä táktiriak. ¹⁹ Bueítuk, ¿jábeta béchïbosute ä boobíchaihui, huaka tühuata, huaka al-leehuamta, entok huaka itom béjtuanähui, Jesucristota yepsayo, ä bíchápo itom aneyo? ¿Jachu kaa emëe? ²⁰ Eme ámëria jume tüisi itom al-leetuanakeme.

3

¹ Júnen béchïbote kaa al-leaka náu ettejoak. Huanäite ítapola pueblo Atenaspo taahuak. ² Timoteo itom hermaanote enchimmeu bíttuak. Áapo két Diosta tékil johua, entok tü nokta Cristota bétana huémnta itomak tekipanua. Áapo enchimmeu nokaka útteata enchim máknake, jíba huitti enchim ä súalnakë béchïbo, ³ kaabeta kóm éenakë béchïbo juka jìokot máchiraata ámeu huéy junne. Bueítuk eme júne júneiya íari béchïbo itom ím anëhui. ⁴ Bueítuk ket enchimmak anekate enchim téjhuak, jìokot máchiraata itom bínnakëhui, entok enchim ä júneriapo bénasi. ⁵ Huäri béchïbone kaa át al-leaka senuk enchimmeu jaasek, júnee báreka jíba enchim ä súalë bétana, kolopti júne jü diablo enchim bätäunake. Huanäi éntok jü itom tékkil kaitäpo tahuanake.

⁶ Të jü Timoteo enchimmeu nóiteka júchi itou nóttek. Huanäi tü nokta itou nüpak enchim ä súalë bétana, entok emo nákuäpo bétana, entok jíba enchim itou huáatëhui itom bít péaka, itom enchim bít péä bénasi. ⁷ Júnen béchïbo, hermaanom, itom jìokot éäpo, entok jìokot máchiraata itou huëpo junne, itomem jíapsi yétchak, hua enchim ketune ä súalë béchïbo. ⁸ Bueítuk én ál-la jíapsi itot aayuk, jíba

Señortat enchim éä béchïbo. ⁹ Íäri béchïbo, ¿jáchisute kaa Diosta baisaupo yúmala enchim béchïbo, sïmeta huaka al-leehuamta itom mabetakä béchïbo Diosta bíchäpo? ¹⁰ Juebénasite Diostau buaana, tukaarit entok taahuarit naa búrujti enchim pújba bit báreka, entok enchim ä súalë násuku, juka enchimneu bëyemta yúmariá báreka.

¹¹ Të Áapo jü itom Dios Átchay, entok itom Señor Jesucristo, enchimneu itom huérianake. ¹² Entok jü Señor chë júne enchim emo náktuanake, sïmem náuhui itom enchim nákë Bénasi. ¹³ Jume enchim jíapsim huitti tútti yéchatunake; kaita juénak jita áme bétana nok máchik jípunake, Diosta béchïbo yeu púarimtaka, Dios Áchayta bíchäpo, itom Señor Jesucristota yepsayo sime jume Diosta yeu púarimmaki.

4

Diosta bíchäpo jáchin jíapsihuame

¹ Júnen béchïbo, hermaanom, enchimneute jïokot jiaahua, entokte enchimneu nooka, itom Señor Jesústa téhuampo, jáchin itou enchim ä tátäyakä Bénasi, jáchin enchim emo núnakëhui, Diosta al-léetuä béchïbo, nat taahuariat chëhuasu.

² Bueitukem béja ä täyala, jáchisute enchim majtiak, itom Señor Jesústa téhuampo; ³ bueituk jü Diosta éähui ïri ájária enchim tü yöremtü ïaa, tattäbui jáamuchim kaa enchim jípu ïaa, ⁴ huëpulaim enchim jub ïaa, tü jíapsita nau jípureka éntok emo yöreka, ⁵ kaa kía kaa huéeläpo nát joyhuakari, huame kaa judíom kaa Diosta täyame Bénasi. ⁶ Kaabe jü ä hermaanobeu juénak yáanake, ä báitähuaka, ínël huëpo, bueituk jü Señor sïmeta íkái jujut-rianake, bannaataka enchimneu itom ä nokakä Bénasi. ⁷ Bueituk Dios kaa hua kaa türik béchïbo itom núnula, ál-la hua tü jíapsita náu jípu béchïbo. ⁸ Júnentuk jábe junne íkái jíkkajaka ä omoutekame kaa yöremta nésahui omoute, ál-la Diosta nésahui. Dios éntok itom ä mák-la, juka Espíritu Santota.

⁹ Të hua náu animtaka emo nákhuaamta bétana kaa tua úttea enchimneu ín jïojtenakëhui, bueituk eme béja Diosta bétana ä täyasula, enchim emo náknakëhui. ¹⁰ Éntokem béja am nákeka am bitcha, sime jume Macedoonia buiärapo aneme. Tëte jíba enchimneu nooka, hermaanom, nát taahuarimmet chëhuasu enchim emo náknakë béchïbo. ¹¹ Yánti jíapsekem aane, jíba enchim tékilpo aneka, enchim mámammea tekipanuaaka, itom enchim sähuekäpo Bénasi, ¹² tüisi enchim kannakë béchïbo, huame kee jee enchim beu éame násuku, entok enchim huáatiäu enchim jípunakë béchïbo.

Señorta júchi yebijnakëhui

¹³ Hermaanom, jume kókkolam bétanate két enchim ä júneria ïaa, kaa enchim siroknakë béchïbo, huame kaita Diosta bétana boobíchäihuime Bénasi. ¹⁴ Bueitukte juka Jesucristota mukuka entok júchá jíabitekäu súalëteko, kette júneiya jume Jesucristota mabel-lataka kókkokame juka Diosta am jíabitetuaka Jesústamak am nüpanakëhui.

¹⁵ Júnen béchïbote enchimneu ä nooka, íkäri Señorta nooki: Ítapo ketune jíapsame Señorta yebijnakeu tájti jíapsinakeme, katte ámeapat kannake, huame bát kókkokammepachi. ¹⁶ Bueituk Áapo jü Señor ä jáhuiayi nésahueka, entok hua Diosta arcángel nésahuemta jáhuimaki, entok hua Diosta trompeeta jáhuimak kóm huéenake, téhueka bétana. Huanäi huame Crístota mabel-lataka kókkokame bát jíabitenake. ¹⁷ Huanäi ítapo jume jíapsame, kee kókkoka áu yúmakame, tóboktiatunake, bempörimmak náuhui jume namupo, juka Señorta mabet béchïbo, jikat jekapo. Júnelite béja jíba áamak annake Señortamaki. ¹⁸ Íäri nokiyem emo óusi éetua, sime náuhui.

5

¹ Të jume taahuarim bétana íkái ámet ayunakëhui, kaa tua úttea enchimmeu ín ä jiojtenakëhui, hermaanom. ² Bueituk eme tüisi jüneiya, juka taahuarita Señorta át yebijnakëhui, lak-ronta tukaapo éhuil ják yepsä bénasi. ³ “Yánti éehuaka, kaita máijhuame”, ti jáyhua násuk, sejchúkti buíata áu yoyoä bénasi chíbela huátteme ámeu yúmanake, jume huantiriam hua jámut asoa báarentau yumä bénasi; júlëbénasim kaibu ára emo jínëuka tahuanake. ⁴ Të eme, hermaanom, katem kaa machikuu aane, huákái taahuata éhuil enchim jaatianakë béchïbo, lak-ronta bénasi. ⁵ Bueituk síme eme machiria entok taahuari usiarim. Tukaapo entok kaa machikuu, katte áma joome. ⁶ Huári béchïbo, katte kía kónnake, jume huatem bénasi, ál-late kaa koptelnake entokte suamsi ito núnake. ⁷ Jume kókocheme tukaapom kókoche; jume nanaakome éntok tukaapom nanaako. ⁸ Të ítapo taahuapo joomem suamsi ito núnake, Dios éehuamta entok yore nákhuanamta itot ayutuanake, áy ito jínëu béchïbo, hua jínëuria boobíchaihuimta bénasi, hua át éehuamta jípureka, huaka yelmó téamta jípuremta bénasi. ⁹ Bueituk Dios kaa ómtiraata béchïbo ím itom jünaktela, të ál-la itom Señor Jesucristota huám itom jínëutunä béchïbo. ¹⁰ Áapo ito béchïbo muukuk, áamak itom jíapsinakë béchïbo, jíapsaka entok kía kókkolamtaka junne. ¹¹ Júntukem nánanacha emo óusi éetua entok nánanacha emo majtia, ä täyahuäpo yótu béchïbo, jíba enchim ä joä bénasi.

Pablo jume hermanommeu kutti nooka

¹² Enchimmeute ä aahua, hermaanom, jume enchim násuk tekipanuanem yöre, tüisi kathuäpo enchim aniame, Señorta tékilpo tékiakame. ¹³ Éntokem tüisi am nákke, Señorta tékilpo am anë béchïbo. Yánti jíapsekem náu aane.

¹⁴ Kétte enchimmeu nooka, hermaanom: jume kaa tekipanua báaremmehuem kuttílasi nooka; huame kóm éame éntok, ousem am éetua; huame kaa útteakame éntok, útteatem am mákka; éntokem yánti jíapsi sáyhua, símemmaki.

¹⁵ Kaabe huaka juénak au yáahuaka béchïbo juénakuy ä béjtua bánake; ál-lem jíba huaka tühuata náu johua, entok símemmehui.

¹⁶ Jíba bénasem al-leaka jíapsa. ¹⁷ Jíbem Diostau buaana, kaa chúkteka. ¹⁸ Diostem baisauhue símekuu; iri ájáría jü Diosta huáatiähui enchim bétana, Cristo Jesússta enchim súalë béchïbo.

¹⁹ Katem huaka Espíritu Santota úttiäraa tuucha. ²⁰ Katem huame Diosta bétana nokame nooki kaitäpo bitcha. ²¹ Símekuchem suuhua; áma türík jíbem nüye. ²² Síme huaka juëna machikem omoute.

²³ Áapo Dios yánti jíapsihuanamta yore mikame, huépülsi ä bíchäpo jíapsihuanamta yúmalasi enchimmet ayutuanake; entok báij huéria enchimmet ayukame: enchim espíritu, entok enchim jíapsi, entok enchim takaahua Diosta bíchäpo suayahuaka tüisi éeriatunake, itom Señor Jesucristota yepsäu tájti. ²⁴ Huitti éehuamta áttiakame enchim núnume; Áapo juka ä noki chúpanake.

Ä chúpëpo teboteri entok Diosta tü éähui

²⁵ Hermaanom, Diostahuem itom nok-ria.

²⁶ Síme hermaanomem jópe besiitoka tebotua.

²⁷ Katem ä kóptia: Diosta bíchäpone enchim téjhua, íkái jiojteta nooka, síme jume hermaano Diosta yeu púarimmehui.

²⁸ Itom Señor Jesucristota tühua enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Guosa Huëpo Jiojtekähui Jume Tesalonsensemehui

Teboteri

¹ Ínapo, Pablo, Silvano, entok Timoteo, Jesucristota súalhuäpo náu aanim pueblo Tesalónicapo jomemmeute tebote, huame yü tütti itom Dios Átchai anhuäpo entok itom Señor Jesucristotamaki: ² Tühua entok yánti jíapsihuame Dios itom Áchay entok itom Señor Jesucristota bétana enchimneu ayunake.

Dios jume kaa tühuata yáalammet bétte nokta ámet chúpanake, Cristota yepsako

³ Jíbate Diosta baisaupo yúmala, enchim béchibo, hermaanom, Diosta éä pámani, juka Diosta enchim súalë béchibo enchimmet ä yötu tíaka, entok jü yore nákuame huatem béchibo enchimmet juebénasime. ⁴ Júnelite itapo enchim bétana két ito jábele, jume huate Jesucristota súalhuäpo náu anim násuku, Diostat ára boobit-huamta enchim jípurëhui, entok Dios éehuamta enchimmet ayukä béchibo. Bueitukem jiojot aneka, entok guok jájjahuaka junne, kaa huanti jíapsekem yánti aane. ⁵ Ímí jünakiachi jü Diosta bétte noki lútula huëpo. Bueituk ínëlem Áamak ä áttiaka tahuanake, juka téhuekapo Diosta reytaka nésahuepo, hua enchim Áa béchibo jiojot máchiraata bíchakähui.

⁶ Bueituk türi Diosta bíchäpo huame jiojot máchiraata enchim bíttuakame, bempom két jiojot máchiraata bítpo yúmala. ⁷ Eme éntok jiojot máchiraata bíchakame, ito bénasi jimyorehuamta enchim miknake, huám itom Señor Jesússta téhuekapo áu yeu machiriako, huame Diosta ángelesim útteata jípuremmak náuhui, ⁸ jum táijta béetëpo Diosta kaa súalekame kaa tühuaata mabet béchibo, entok huame kaa ä súalekame, huaka tü nokta itom Señor Jesucristota bétana huémta. ⁹ Huámëi éntok jíba béchibo emo tärúnake, Señorta anëpo yeu béeptaka, ä úttiära entok ä ujoyória ayukäpo, ¹⁰ huäri taahuarit Áapörík äbo kóm yepsayo ä yörinä béchibo huame yeu púarim násuku, entok ä úttilnä béchibo huame síme ä súalekame násuku; bueituk emë huaka itom Áa bétana nokakähuem súalek.

¹¹ Huäri béchibote két Diostau nooka enchim béchibo, Diosta tü éäu enchim ä núnuakäpo yúmalasi bínnakë béchibo. Ä súalhuame éntok enchimmet ayunake, ä úttiärayi. ¹² Ínëli itom Señor Jesucristota téhuam enchimmet yörina, eme éntok Áapöríkuchi, itom Dios entok Señor Jesucristota tü éeri enchimneu bíchaa jípurë béchibo.

2

Juëna yóremta yeu machinakëhui

¹ Én éntok, hermaanom, enchimmeute nooka, itom Señor Jesucristota yebijnakëhui entok itom áu náu yáijnake bétana: ² Jum enchim éeripem kaa läulauti täbuiasi éiya kaa náa múksi sékänä bícha, éntokem täbui espírituta bétana kaa emo náyotebo junne, nokhuäpo entok jiojteripo junne, ito bétana ä huë tía bénasi, juka itom Señor át yebijnakeu taahuata kaa mékka bëyeu bétana nokamta. ³ Kaabe kía enchim bätäunake; bueituk kaibu bát yebijnake, ál-la bátchu, jü Diosta bėj-reka anhuame; entok áu yeu machirianake, hua juëna yóreme, jü emo täruhuäpo usiari. ⁴ Huäri síme jü Diosta bétana huémta bėj-reka áu tóboktia, entok áy ä yörihuäu bėj-re. Diosta tiöpopo júne két yejteka, áu Dios tíanake.

⁵ ¿Jachem kaa áu huáate, enchimmak aneka íä bétana ín enchimmeu nokaïbehui?
⁶ Én éntokem béja jüneiya, jita béchïbo kaa áu yeu ä machiriähui, bueïtuk áu ä täyatebonakeu taahuari yúmanake. ⁷ Bueïtuk béja éhuil tekipanua, hua juénakuu Diosta béj-reka huéeme; entok jíba junëli tekipanuanake, huaka áabia kíktelamta yeu huïkhuäu tájti. ⁸ Huanäi ál-la áu yeu machirianake, hua juëna yóreme, të jü Señor ä tempo úttiära yeu huémtay ä mënake, entok äbo ä yepsäpo ä machiriay úttiata ä úhuaaka kaitapä tahuarianake. ⁹ Íri juëna yóreme Satanásta éäpo yebijnake, buéresi útteaka, señaalim yore bäitattähuame, entok kaa jaibu johuame jonake, ¹⁰ huame emo tärünakeme bäitäu béchïbo; huanäi ínëli huame lütüriata kaa huáatiame katim jínëutunake. ¹¹ Huäri béchïbo Dios juka úttea am bäitäunakemta ámeu bíttua, huaka kaa lütüriata bem súalnakë béchïbo, ¹² juka nokta jïokot machisi ámet chúpatunakë béchïbo, síme huame lütüriata kaa súalekame, entok juénakuu aneka jíba áma al-leame.

Jínëu béchïbo yeu púarim

¹³ Të ítapo jíba Diosta baisaupo yúmala enchim béchïbo, hermaano Señorta nákehüim. Diosta ániata naatekäpo naateka enchim yeu púhuak, enchim jínëutunakë béchïbo, hua Espíritu Santoy tü yáataka, jum lütüriapo Diosta enchim súalekä béchïbo. ¹⁴ Íäri béchïbo enchim núnnuk, íri tü nooki itom evangeliohui, itom Señor Jesucristota lóoria enchim jájammakë béchïbo.

¹⁵ Júnëlituko, hermaanom, enchim jíapsi tutti yéchalatakem aane, éntokem juka doctriinata enchim majtiahuakau jíapsipo ëria, kía nokpo enchim jíkkajakäu entok itom jïojteripo enchim täyakähui. ¹⁶ Huanäi Áapo itom Señor Jesucristo, entok itom Dios Átchay, hua itom nákekame, entok ä tühuay jíba béchïbo jíapsi al-leehuamta entok Diosta boobit-huamta itom mikakame, ¹⁷ enchim jíapsi kutti éetuanake, entok huitti éehuamta enchim máknake, enchim nokäpo entok tü tékilta enchim joäpo.

3

Jü Diosta noki úttilna

¹ Én éntok, hermaanom, Diostahuem oraciompo itom nok-ria, juka Señorta noki huitti huéenakë béchïbo, entok ä yörinä béchïbo, enchim násuk ä sikä bénasi, ² entok juëna yóremem násuk itom áma yeu huïknakë béchïbo; bueïtuk Dios éehuamta kaa síme ä jípure. ³ Të jü Señor ä noki chúpanake. Útteata enchim jíputuanake entok enchim suayanake, kaa tühuaata bétana. ⁴ Entok Señortatte huitti éiya, huaka enchim joäu jíba enchim yáanake bétana, itom enchim át sáhuekä pámani. ⁵ Jü Señor áman enchim rúktianake, jum Diosta yore nákehüi, entok Cristota bétana yánti éehuamta enchim máknake.

Jü tékilta yáanäu úttea

⁶ Én éntok, itom Señor Jesucristota téhuampote nésauta enchim mákka, hermaanom, huame jájana emo nüyemmak kaa enchim cháchätu sáhueka, itom enchim majtiakä bénasi kaa emo nüyemmaki. ⁷ Bueïtuk eme jüneiya jáchin enchim násuk itom ito nukähui; ínëlem jíba emo nüye. Bueïtuk ítapo kaa kía jájana ito nüka enchim násuku. ⁸ Katte jábeta kía jíbuäriak, ál-late tüisi tekipanua, lótteka taahuapo entok tukaarit náa búrujti, kaa béttesi enchim béchïbo obiachitu báreka. ⁹ Lütüriatate jípure jïobe, të ejemplotate enchim mák báare, enchim ito bénasi emo núnakë béchïbo. ¹⁰ Bueïtuk két enchimmak aneka íkäi nésautate enchim mákkak: Jábe kaa tekipanua báareme, éläpo két kaa jíbuänake. ¹¹ Bueïtukte enchim násuk ä jíkkaja, huatem jájana emo nüyëhui, ál-lam kaita bem jüneriäpo emo kíkkima.

¹² Ímechïte huitti nésahueka kutti nokta mákka, itom Señor Jesucristota téhuampo: kaitat jáchin éakam tekipanuaka bem buänakeu kobanake.

¹³ Eme éntok, hermaanom, katem lótte tühuata joaka. ¹⁴ Huä jábe ä säyhuaka páman kaa huée bárëtek, ímï enchimneu jïjtekä pámani, áachem suuhua, éntokem kaa áamak emo chátcha; éläpo tiunake. ¹⁵ Katem omtihuäpo áu omtemta bénasä bitcha, ál-lem súamsi áu nooka, kuttílasi Cristota súalhuäpo tüisi ä huéenakë béchïbo.

Diosta tü éeri yoret chúpahuame

¹⁶ Áapo Señor yánti jíapsihuamta yore mikame jíba enchim ä jíputuanake, juka yánti jíapsihuamta jita enchimneu huéy junne. Jü Señor simemmak enchimmaktunake.

¹⁷ Ínapo Pablo íkái tebotetane ín mámammea yáala. İri jü seña sïme ín jïjteripo, ínëline jïjïjte. ¹⁸ Huä tühua itom Señor Jesucristota bétana huéeme simemmak enchimmaktunake. Tua júnentunake.

Jü Carta San Pablota Bát Huëpo Jiojteri Timoteotahui

Pablo Timoteotau jiojte

¹ Ínapo, Pablo, Jesucristota apóstol, Dios itom jínëumta nésahuekä pámani, entok jü Señor Jesucristotat ayukamta itom boobichähui: ² Timoteo emoune tebote, Diostat ehuäpo tua ín üusi: tülisi huéeme, yore jiokolihuame, entok jü yánti éehuame, Dios itom Áchay bétana entok Jesucristo itom Yöturi bétana huéiye, emo béchibo.

Jume kaa lütüriata yore majtíame bétana téjhuari

³ Macedonia buiärau bíchane sim báreka emoune jikot jiaahuak, Efeso pueblopo enchi tahua iaaka, huatem nésauta enchi máknakë béchibo, bueituk juka Diosta nooki kaa täbuiasi am majtianakë béchibo. ⁴ Íkäi nésautë kécham mákka: Katim ä jikkaj báanake, juka nokta kía nokhuamta fábula ti tettehuaahuamta, entok noki kía böka kaa lülütemta. Íri náu nássuahuamta johua, të kaa Diostat éaka, tülisi áamak kahuamta.

⁵ Íkäine enchimmeu nooka, sime enchim jíapsimak yore nákuhamta enchim jípunakë béchibo. Í yore nákuhame éntok ímëi bétana yeu huéiye: jü jíapsi huépülsi áu jípuremta bétana, entok jü tü éehuamta bétana, entok jü chíkti jíapsimak Diosta súalhuamta bétana. ⁶ Jume huate rábiktekame sékana bícham sájjak, kía jájaana nokaka. ⁷ Bueitukim huitti leyta emo täya tíiya, kaa át jünéaka, entok bem nokäbet júne kaa jünéaka.

⁸ Tëte béja leyta jüneria, ä türiakähui, të Diosta ä huáatiä páman ä huériäteko. ⁹ Bueitukte jüneiya, jükä leyta tü yóremta béchibo kaa yáaritukähui, të ál-la ímëi béchibo: jume bem íä páman jíba am báareme, jume kaa nésauta jo báareme, jume jujuëna kaa tühuata jo báareme, jume Diosta kaa yöreme entok Diosta bétana ayukamta kaa yöreme, jume bem áchayhuarim entok áyehuarim sússuame, jume yore sússuame, ¹⁰ kaa emo jubeka entok kaa emo kunaka náu totöyeme, oohuimtaka emo jujubeme, jábeta úttiapo buíseka tómita áa béchibo aahuame, jume ára nókichim, entok Diosta bėj-reka nonokame; bueituk sime ímëri Diosta noki bėj-reka kateme. ¹¹ Íkäi júne yore majtia, jü simek béppa musála machi evangelio, Dios al-lehuamta yore mákamta bétana. Bueituk ínapo ä mák-ri, ä majtiä iaahuaka.

Tékkil Pablota mák-ri

¹² Anä baisahue, juka úttiata nee mákakamta, itom Yöturi Cristo Jesústa, bueituk huitti nee áamak huée béchibo; iri tékiliyi nee yuktiak. ¹³ Ínapo bannaataka Diosta bėj-reka jíapsay. Anam guók jájjasey, jume ä súaleme, entokne tüisi juënasi jijjay. Tëne jiokolihuaka mabethuak, bueitukne kaa jünéaka ä johuay, kaa ä súaleka. ¹⁴ Nee ínëlituk junne, jü itom Yöturi tühuay nee tápuniak, entok jü át éehuamtayi, entok jü yore nákuhayi; Cristo Jesústa itom ä mákë béchibote ä jípure.

¹⁵ Türi í nooki huitti huéeme, entok simetaka ä mabetpo yúmala: Cristo Jesús ániat jíapsamta jínëu báreka äbo yepsak, jume kaa tühuata joame béchibo; huámëri násuku ínapone chë bát huéiye. ¹⁶ Íäri béchibo Dios nee jikokrek: bueituk Jesucristo inot yeä machiriak, juka ára itot ä boobichähui. Ínëli jum kaa tühuapo nee bát huéy junne, jume huatem nee bíchaka, akim ä súalnake, yúu jíapsita am jípunakë béchibo. ¹⁷ Huäri béchibote yörihuamta entok lóoriata ä máknake, juka Rey

jíbapo béchibo jíápsamta entok kaa bíttumta. ¡Kaabe éntok Áa bénasi Dios, jü jita täyahnamta jípureme, entok jíbapo béchibotunakeme! ¡Jünentunake!

¹⁸ Timoteo, Diostat ehuäpo tua ín üusi, íkái nésausane enchi mákka, bueituk íkái nok profheetata emo bétana nokhuaamta jíakä pámani. Jümüré én tekipanuanake, tühuata jájam báahuaka nássuahuäpo, ¹⁹ em jíápsimak Diostat éaka entok jíápsitat kutti jípureka. Jume huate éntok, täbui böota nükame, kaa türikum kóm kíímuk. ²⁰ Íméri jü Himeneo entok Alejandro, Satanásta mámpone am tójjak, am jüneenaké béchibo, kaa júchi Diosta béj-reka bem noknaké béchibo.

2

Jáchin Diostau oraciompo nokhuame

¹ Símek béppa huéchiapone íkái enchim yáa ia: jita huáatiahnamtem aahua, Diostahuem buaana, huatem béchibem Diostau nooka, entok akem Diosta baisauhue. Símetem íkái yáanake, jü yóremraata béchibo, ² jume reyim béchibo entok síme huame yaura tékiaka jokame béchibo; ínélite yánti jíápsinake, kaa huanti aneka, Dios huáateka entok lútula kateka. ³ Bueituk íri türi entok Dios yore jínëume két ä türe, ⁴ entok Áapo síme yoremem jínëu íaa, entok lütüriata am täya íaa. ⁵ Bueituk huépul Dios jíba aane, entok huépülay jíbba, jü násuk huéeka yoremta Diostau huériame, Jesucristo yoreme. ⁶ Áapo símem béchibo áu tójjak, am jínëu báreka. Ínëli íkái bíttebok, tiempota yúmako. ⁷ Íari béchibone huatemmeu nok íaahuaka yuktiari, entok apóstoltu íaahuaka, kaa judíomne majtia, Diostat éehuäpo entok lütüriapo. Kanne kía nooka, Cristota bétanane lütüriata nooka.

⁸ Én éntokne yoremem Diostau oraciompo nok íaa, síme kätana, mámam santosi yáarim jikau tóboktialataka, kaa omteka entok kaa náu nok nássuaka. ⁹ Ínëli kétchi, jume jáamuchim huéchiasim emo sánkotuanake, emo yörihuä pámani; entok emo chíkëtek, katim kaa náksi emo chon tottianake, orota entok téta ujyorik entok süpe kaa huéeläpo béj-rem junne. ¹⁰ Ál-lam tühuata jonake, jáchin jume jáamuchim Dios huáateme bénasi. ¹¹ Jü jámmut jita áu majtianake, kaa jíaleka ä kuna bétuk áu jípureka. ¹² Bueituk jámuttane kaa huatem majtia íaa, entok kaa yoremte béppatu báanake; ál-la kaa jíaleka áma annake. ¹³ Bueituk Dios Adánta bát yáuhuak, chúkula éntok Evata. ¹⁴ Entok Adán kaa báitaihuak, ál-la jü jámmut báitautaka Diosta nésehüi béppa siika. ¹⁵ Jíba két jínëutunake, asoaka am suayasimeka, Diostat éaka jíápsáteko, emo nákuhamta jípurëteko, entok santosi lútula jíápsáteko.

3

Jume pastorim tüisi katnakëhui

¹ Í noki lútulay: Bueituk jábe pastortu péáteko, türík tékilta huáatia. ² Të úttia, kaita juénak át nok máchik jípunake, jü pastortachi. Huépülak jíba jupnake, yúmalasi áu nünake, kaa jájaana. Ä jóapo huatem ára mabetnake, entok ára yore majtianake. ³ Kaa vino jijiriotunake; náu nássuahuamta kaa türinake; ékbua tómita kaa ukulnake; kaa béttek jíápséka símemmak türinake; kaa áapolaytu báanake, jita ä huáatiäpo. ⁴ Ä jóapo huitti nésaunake; ä üusihuam éntok kuttílasi jípunake, lútula kathuäpo. ⁵ Bueituk ä jóapo kara huitti nésehüetek, ¿jáchisu ára am suayanake, jume Jesucristota súalhuäpo náu anim? ⁶ Kaa én jübua naatemtunake, bueituk jamak áu jábele táytek, bétte nokta diabolat chúpukä bénasi át chúpukake. ⁷ Entok két úttia, jume Diosta kaa súaleme ä bíchakam ä yörinake. Júnëlim béja kaitäpo ä bí báreka junne, katim áma yúmanake, entok diablo júne kara juénakuy ä yuktiante.

Jume diáconom jáchin kannakëhui

⁸ Jume diáconom ketchi, lútulam emo núnake, lútüriata nokaka; katim vino jiriomtunake, katim ékbua tómita ukulnake. ⁹ Akim ä jonake, juka Diosta lütüria yeu buíjtaka itom boojoriähui, jü tü éehuamta éntok kaita chicha machik jípureka. ¹⁰ Jiöbilahuakam bát bínna; huanärim tékil diáconota mákna, yuktiahuaka kaa jita ámet téyhuako. ¹¹ Jume jáamuchim ketchi, lútulam emo núnake, kaa jabetat jajaana nokaka, yúmalasi suamsi símekuu. ¹² Jume diáconom huépülak jíbam jupnake, entokim bem úusimmet huitti nésaunake, entok bem jóhuam. ¹³ Bueítuk jume diáconom tékilta tüisi joame, huatem bétanam yörihuaka bít-hua, entok ámet utteehua Jesucristotat éehuä bétana, ámeu nokna béchibíbo.

Dios huáatihuame yeu buíj-ri

¹⁴ Íkáine emou jiojte, tene láuti áman emou sika enchi bít báreka éä jóbe. ¹⁵ Të kaa láuti nee emou yepsako, jüneäe jáchin emo ä huériunakëhui, juka tékilta Diosta jóapo. Íri jóuhua éntok Dios jiápsamta Cristota sualhuäpo nau animmehui. Íachi éntok jü lütüria át huíjjüte. ¹⁶ Kaita éntok ájária kaa ínel éehuay junne, símek béppa huéiye, jü lütüria Dios huáatihuame:
Dios yóremtaka áu bíttebok,
Espíritu Santopo tua lütüriapo tahuala,
ángelesim ä bitchak.
Kaa judíommeu áa bétana nokhuak,
ániat jiápsame ä súsualek,
entok jikat téhueka lóoriapo mabethuak.

4

Diostat éehuamta tójaka tábuik joame

¹ Të jü Espiritu Santo machisi ínel jiaahua: juka tiempota lütisimeyo, juebénaka tua Dios huáatihuamta tójaka tábuiasim jita súalnake, jume espíritum am bätättáhuame jikkajaka, entok lemooniom yore majtiähui. ² Huámëi jume ára nókichim nok jikkajake; ímëi éntok Dios éehuamta kaa ínnëa. ³ Katim emo jub íaanake, entokim huate buáhuamta kaa buä íaanake, Diosta ä yáalatuk junne. Bueítuk jume Diosta súaleme entok lütüriata täyame, Diostam baisahueka ä buánake. ⁴ Bueítuk síme Diosta yáari türi; kaita ára guötiatu, Diosta baysahueka mabethuáteko, ⁵ bueítuk Diosta noki entok Diostau oraciompo nokhuame ä tü johua.

Senu Diosta tékil joame árahueme

⁶ Empo íkái am majtiáteko jume hermaanom, Cristota tékil türik johuäpë näikiatunakëe. Diostat éehuamtë yúmalasi jípunake, entok türi doctriinata em huéria béchíbo. ⁷ Katë ä jikkaj bíanake, juka nokta kía nokhuamta fábula ti tettehuaahuamta, entok jájaana jáyhuamta; ál-lë Dios huáatihuäpo úttiata nü báreka éiya. ⁸ Ä takahuapo úttiata nü báareme, ä takahuapo úttiata jonake; të íri ilikkipo jíba yore ania. Të jü Dios huáatihuäpo úttiata nühuame símeku yore ania, ímí ániapo Diosta néshui jo béchíbo, entok hua ánia äbo huémtat ketchi. ⁹ Türi í nooki huitti huéeme, entok símetaka ä mabetpo yúmala. ¹⁰ Íári béchíbote tekipanua, kókosi juëna nokiy omtiahuaka junne, bueítukte Dios jiápsamta éiya. Jüri ínel síme yoremem jínëu, entok chë junne, jume ä súaleme.

¹¹ Íkäre néshue éntoke ä majtia. ¹² Kaabe kaitäpo enchi bínna, kía enchi jübua yötu tíaka. Émpë ámeu ejemplotunake, jume Cristota suálemmehui, nokpo, em jiapsä pámani, yore nákuäpo, espíritupo, Diosta súalhuäpo, entok tü éeripo. ¹³ In áman yepsäu tájti, jiojtetë nooka, entok kuttilasë ámeu nokaka am majtia. ¹⁴ Katë

kaitäpo ä tótoja, juka Diosta bétana em mabet-ri. Jume yoiyöturim Diosta bétana nokaka, emochim mánteka enchi ä mákkak.

¹⁵ Íkái jíbe jo báreka éiya, kaa ä tójaka. Bueituk ínëli ä täyaka em yötusimëhui, simetakam ä jünerianake. ¹⁶ Emoë suaya, jáchin em emo nüyëpo, entok jü em yore majtiäpo. Íkái tülisi joäteko, émpë emo jínëunake, entok jume enchi jíkkajame.

5

Jáchin huatemmak itom ito nünakëhui

¹ Katë ölätau omti nok báare, ál-lë áu nooka, ä áchayekamta bénasi. Jume jübua yoyötummeu, am saylakamta bénasi. ² Jume jám yoyölam am áyekamta bénasi, jume bebemem éntok, huayihuarim bénasi, am yöreka.

³ Jume tua jókoptulataka kaa aniahuame ania. ⁴ Të huate jókoptulame usim entok ápalam jípurëtek, ímëi éntok tua bátchu bem familiia am anianake, jita ámeu bëyëpo; bem áchayhuarim junëli yörinake. Íri türi, entok musäla maachi, Diosta bíchäpo. ⁵ Të jü tua jókoptula, ápola tahualame, huäri béja Diostat jíba boobícháihui, entok Diostau jita aahua, oraciompo áu nokaka, taahuari entok tukaarit naa búrujti. ⁶ Te jü kaa tühuata joame jíápsaka mukila. ⁷ Íkäre két nésahue, bueituk kaabeta kaitäpo am jipunakë béchïbo. ⁸ Bueituk jábe júne jume áamak anim kaa aniame, entok jume ä jóapo joomem junne, chë júne Diosta bėj-re, jume tókti kaita súaleme béppa.

⁹ Bueituk lístapo näikiatuna, jü jókoptulataka sesenta huásuktiriam béppa huériame, entok huépülak jíba kunalame. ¹⁰ Tühuata ä joäpo täyana, entok usim ä ujüläpo, entok ä jóapo huatem mabet-latunake, Cristota súaleme guók bákzialatuko, entok jume jíápsipo kökosi éame anialatuko, entok síme tühuata joaka át tekipanualatuko.

¹¹ Të jume kaa yötaka jókoptulame, katë áma am näikia; bueitukim júchi kuna péaka Cristota tékilta johuamtam tójaka júchi kuna báanake. ¹² Júnëlim juka bat bem yáabareü tojakam juka Cristotau bíchaa bem jehuiteriakähui kaitäpo tatahuaria. ¹³ Entokim jójjoyhua, kaita joaka; jóammet rejtekam jájaana, huatemmet nokaka. Kaita bem tärükäpom emo kikkibacha, kaa türikuu. ¹⁴ Jume jáamuchim chë kaa yoiyötaka jókoptulame éntok, aram kuuna. Usim jípurekam bem jóam tüisi suayanake. Bueituk ínëli jü diablo kaitat jáhuiteka am nätua máchinake. ¹⁵ Bueituk huate béja emo näikimteka Satanásta sáú sájjak.

¹⁶ Jábe Diosta súaleme ä jóapo jókoptulame jípurëtek, am anianake. Huanäi ínëli kaa béttesi ámeu huéenake, Cristota sualhuäpo nau animmehui, ínëli entok chë juebenanake, jume tua jókoptulataka kaita jípureme ái ania béchïbo.

¹⁷ Jume yö yáataka nésauta tüisi tekipanuame, jümëri senu huëpo entok júchi huepom chë júne yörina entok úttihhuakam bínna; tē chë junne, jume Diosta noki nokame, entok am majtiame. ¹⁸ Bueituk jü jiojteri ínel jiaahua: “Katë juka buej tirijkom jótamta bosaltuanake.” Entok: “Jü tekipanuame tómita kobapo yúmala.”

¹⁹ Jábeta yöturita nātuayo, katë empola ä jíkkaij báare, ál-la, guoyim o bájim testigom anëpo. ²⁰ Jume jíba Diosta bejri jo báareme, ámehuë nooka, símem bíchäpo, jume huatem két máujnakë béchïbo. ²¹ Huittine ínel emou jiaahua, Diosta bíchäpo, itom Señor Jesucristota bíchäpo, entok ángeles yeu púarim bíchäpo: Ímëi nésaurimë yáuhua, kaabeta chë áma yeu púaka; símemë nánancha éria. ²² Katë kía jábeta läutipo yeu púaka áa béppa mánte. Jum Dios bejrimpo johuäpë kaa emo kikkibacha; ál-la kaita juënaka emót ayunake.

²³ Katë báam jíba jëye; ál-lë ilikkik vinota jëye, tómpo élaka em kökorë béchïbo.

²⁴ Jü Dios bejri huate yoremem joäu béja ámet jünakiachi, Dios yäura bít-huamta kee jee yepsayo; të huatemmet éntok chúkula. ²⁵ Júnëli két jünakiachi, jü tühua johuame. Jume yáataka kaa täyahuame éntok, karam éсотaka taahua; jíbam yeu buíjtunake.

6

¹ Jume ä teko bétuk úttiapo tékipanuatuahuame, bem tekem yöreka tüisi am bítпо yúmala, bueítuk jume Diosta téhuam entok ä nokihua kaa juénasi ámet noknä béchibo. ² Entok jume úttiapo tekipanuame Cristota súaleme tekokame, katem kaitápam bít báare; ál-lem chë júne túlisi am tekipanuaria, Diosta am súalë béchibo, entok Diosta am nákë béchibo; tühuatam enchim bétana mabeta. Íri kutti nokhuaka yore majtياهوame.

Huатemмеu bíсhаа kаа бéttek jíápseka al-leehuame

³ Inentaka jábe täbuiasi jita majtiátek, entok itom Señor Jesucristota noki túlisi huémта kаа ä jíа páman ä huériáteko, Diosta yore majtiáhui entok Dios huáatihuá páman júne kаа aneme, ⁴ áu jábeleka kaita täya. Entok kаа huitti júneiya. Náu nok nássuahuamta jíba musáule; ímí yeu tómtе jü jita kаа nat túrihuame, náu nássuahuame, juéna nooki entok jita yoret innéhuame, ⁵ jume yoremem bem kóba súahuapo kаа tühuata kаа huéelápo jípureka, náu nok nássuame. Jü lútúria kаа ámet aayuk, Dios huáatihuábey tómi yö báreka. Katë ámemak hueram báare. ⁶ Të chë yún béjhuaа áma ayka, jum Dios huáatihuápo, entok buéresi al-leehuame ámak huéiye, jü itom jípurémak al-leáteko. ⁷ Bueítuk kaitate ániau äbo kóm nüpala, entok huitti nokhuápo kaitate ím yeu huériunake. ⁸ Júnentaka itom buánakeu entok itom sánkonakeu jípureka, íkäite jípureka al-leenake. ⁹ Bueítuk jü tüisi jita jípu péehuame kómam tábbe; huanárim áma emo kurialataka tatahua, entok jü yún buéresi jita áttea péehuame juénasi chäka. Íri jume yoremem emo tárutuaka am tetejale. ¹⁰ Bueítuk jü tómita tüisi musáulihuápo, sime kаа tühua áma yeu huéiye. Inëlim huate ä áttia péakam Diostat bem eáhuim táruk, entok kókosi éehuame ámet tápunak.

Jü tü Dios éehuamtat nássuahuame

¹¹ Të empo yoreme, Diosta yöreme, íkäi simete tö búite. Lútula éehuamta jíbe huéria, Dios huáateka, at eäka, yore nákeka, yánti jíápseka jita boobíchaka, entok kаа béttek jíápseka. ¹² Jü tü Diostat éehuamtachë nássua; em mámpе ä buisse juka yü jíapsihuamta; bueítuk íári béchibo Dios enchi núnnuk, éntoke juebenam bíchápo Cristotat éehuamta emo ä mabetak tíaka ä täyatebok. ¹³ Én entok, Diosta bíchápone nésauta enchi mákka. Áapo sime ayukamta jíapsitua, entok Jesucristota bíchápone két enchä mákka, Áapo Diosta bétana tüisi nookak, Poncio Pilaatota bíchápo. ¹⁴ Ikäi nésautë tüisi éeria, kaitamak ä күкүtiaka, entok kаа emót nokteboka, itom Señor Jesucristota yeu máchiaü tájti. ¹⁵ Íkäri tiempota yúmak ä bíttebonake, jü huitti al-leerita jípureme. Áaposu ä éä páman nésahueme; reyesimmeu Rey entok yoiyoturimmeu Yöhue. ¹⁶ Áapola jü huépúlaka jíba kаа mumukeme, entok machiriapo aane; kaabe ára áman kiimu. Áapörík kaabe yoreme ä bil-la, entok kaabe ára ä bitcha. ¡Áapörík béchibo jíbatunake ä yörihuáhui entok símekut ä nésahuéhui, jíbapo béchibo! Júnentunake.

¹⁷ Jume ímí ániapo riikom, ámechë nésahue, katim emo buérialinake, jü bem ríkorache kаа am ée sáuhue, bueítuk kara sime tühua át boobittu; ál-la Dios jíápsamtachem am ée sáuhue. Áapo kaita ámpoleka simeta itom mámaka, itom áy al-leenakë béchibo. ¹⁸ Të tühuata johuápom rikomtu sáyhua, entokim kaita

ámpöleka jábeta mik sáyhua. ¹⁹ Inëlim kutti éehuamta simek béppa béj-rek jípunake, taahuata äbo yebijnakemta béchïbo, entokim yü jíapsihuamta jaatianake.

Ä chúpëpo Pablota nésaari

²⁰ Jee, Timoteo, huaka em emou nokhuamte ëria. Én éntok, kate ä nok jíkkaja, juka nokta kía jájaana nokamta entok türik nanasontemta junne, entok jü kía jájaana nooki, “buére jita yún täyahua” ti téttehuaahuamta. ²¹ Bueituk huate íkai súaleka, Diostat éehuamtam tójjak.

Jü Diosta tü éehuame emomaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Guosa Huëpo Jiojteri Timoteotahui

Teboteri

¹ Ínapo, Pablo, Jesucristota apóstol Diosta éäpo, jü jíapsita itom mák rókakä pámani, Cristo Jesústa huämi. ² In usiahuari nakhuame Timoteotahui. Diosta tü ehuamta, entok yore nák jiokolëhui, entok yánti jíapsihuame emo béchibotunake, itom Áchay Diosta bétana, entok itom Señor Jesucristota bétana.

Cristota bétana nokhuame

³ Diostane baysauhue, Áapörükúu ín tekipanoä béchibo, kaachin éaka, jume ín yoyöhuaripo naateka. Emoune huáate, Diostau enchi buanriaka taahuarit entok tukaarit naa búrujti. ⁴ Jíbane emou huáate, entok em ópuammehui, entokne enchi bít péiya, al-leerimmeyi ino tápunia báreka. ⁵ Bueitukne áu huáate, juka huitti Diostat éehuäü em jípurëhui. Bát ä jípurey, jü em ma yohue Loida, entok em áiye Eunice. Én éntokne tüisi jüneiya, enchi két ä jípurëhui.

⁶ Kíalíkune ínel emou jiaahua: Áuhuë ä jáyaktitua, juka Diosta bétana em mabet-ri, júnaköri nee emo béppa mamteko. ⁷ Bueituk Dios kaa espíriutu nahui éehuamta itom mik-la, ál-la juka espíritu úttiakamta, entok yore nákhuaamta entok huitti éaka áu yüihuamta. ⁸ Íäri béchibë kaa tihueka nooka, itom Señorta bétana; entok katë ínoy tihue, bueitukne Áa béchibo pereesotaka aane. Ál-lë jiokot machisi ansimeka júne át huéiye jü evangeliochi, Diosta úttiárammeyi. ⁹ Dios huépul éehuamta itom jípu iaaka itom jínëuk entok santosi itom núnnuk, kaa itom ára jita joä béchibo, ál-la ínel ä yuktialä béchibo, bueituk yore jiokolihuamta itom mákkak, Cristo Jesústa huämi, bannaataka kee jee ániata ayukäpo naateka. ¹⁰ Ä tü éehuäpo Jesucristo itom jínëumta yeu machiriala. Áapo juka kókkohuamta kaitapo tahuariaka itom úuhuaaka, machikun juka jíapsihuamta yeu tójjak, entok evangeliota huám jíbapo béchibo kaa kókkohuamta.

¹¹ Dios nee áma yuktiala, apóstolpo entok maestropo nee nok íaaka, jume kaa judíommehui. ¹² Íäri béchibo yún jiokot machika inou simla. Tëne kaa áy tihue, bueituk ínapo jüneiya jábeta ín súalekähui; entokne tüisi jüneiya: Áapo símek béppa úttiaka ín jíapsi érianake, huäri taahuarit äbo huémtachi.

¹³ Katë ä tójjä, huaka nokta tülisi huémta, ino bétana em jíkkajakähui, juka Diostat éehuamta entok yore nákhuaamta Jesucristota bétana ayukamta. ¹⁴ Juka símek béppa türik itom mák-rite éria, Espíritu Santota ítot anë béchibo.

¹⁵ Béjë jüneiya, síme jume Asia buiärapo joome nechim tö sájjak; ámemak näikiari, jü Figeelo entok Hermoogenes. ¹⁶ Diosta yore jiokolëu ámeu ayunake, jü Onesíforota familiabehui, bueituk áapo juebénasi jíapsi yéjtehuamta ínou nüpak, entok kaa ínoy tihuek, nee pereesotuk junne. ¹⁷ Ál-la buere joära Romau yepsaka kaa jimyoreka nee jariu táytek, nee ä téäu núkisi. ¹⁸ Diosta yore jiokolëu áa béchibotunake, Señorta éä pámani, huäri taahuarichi. Émpë tüisi jüneiya, jáchin itom ä aniakähui jum pueblo Efesopo.

¹ Én éntok empo, Diosta sualhuäpo ín üusi, úttiätë áma nüye, jum Diosta nésaupo ára jita johuäpo, Jesucristota bétana. ² Juka juebenam bíchäpo nokaka ino bétana em jíkkajakäü, íkäre ámeu noknake, jume oohuimmehui, kaa emo náyoteka huitti katemmehui; ímëchiri jume huatem ára majtiahüü yúmalasi ámet ayunake.

³ Empo jiokot kökosi éake jíäpsa, Jesucristotau türi sontarotaka bénasi. ⁴ Jábe sontaro júne ä tékil tójaka kara täbui tékilpo áu sütia, bueítuk huaka sontaro tékilpo ä núnukamta al-leetua báreka. ⁵ Entok kétéchi jum yeyhuäpo yö báreka úttiata joame, kaibu yölataka tahuanake, juka reglata jíäpo áman kaa yeehuekäteko. ⁶ Jü buíata éechame bát tekipanuanake, juka etta chúpey ä nü béchibo. ⁷ Áachë suuhua, jü ín nokäbechi; bueítuk Áapo jü Señor símekut enchi át júneetuanake.

⁸ Jesucristotahuë huáate, rey Davidta animmak huéri, entok kókkolam násuk jíabitekame, ín evangelio jáauläpo. ⁹ Íkäi nokta béchibone kökosi jiokot johua. Juëna yöremta bénasine pereesoteri; të jü Diosta nooki kaa pereeso. ¹⁰ Inëline kaa huanti símeta mabeta, jume Diosta bétana yeu púarim nákeka, bempörim két jínëuriata am jájammakë béchibo, Jesucristotau huämi, símek béppa ujyori kaa lülütentamaki.

¹¹ Íri nooki tua lütüria:
Bueítuk áamak kókkokätek,
kétte Áamak jíapsinake;

¹² Jiokot aneka jíäpsakätek, áamakte nésaunake.

Ítapo kaa ito ä täya tíäteko,
áapo két kaa itom áu täya tíanake.

¹³ Ítapo kaa lútula katëtek, Áapo jíbapo béchibo lútulay.

Bueítuk Áapo, “kane ájaria”, ti kara jiaahua.

Jü ä tekipanoäpo tüisi huéme

¹⁴ Íkäre ámeu huáati sáuhue, Señorta bíchäpo, huitti ámeu nokaka: “Katem náu nok nássua.” Íri kaitäpo tatahua; ál-la juka emo tärühuaamta ámeu johua, jume ä jíkkajammehui. ¹⁵ Símete tülisi yáaka, Diostau emo yeu ketcha, tekipanualero ténasi, kaita tihueka, Diosta noki lútula ä huëpo áman ä nooka. ¹⁶ Katë kía kaa türik kía kuttílasi yun nooka, bueítuk jü junëli bem kía nokähui chë júne juënakun bíchaa am huéria, ¹⁷ entok bem nokäü sáhua kaa yoyoremta bénasi yoret kikkimu. Júnëlim ayula, jü Himeneo entok Fileto. ¹⁸ Lütüriatam sékänä bíchaa tö sájaka, täbuiasi jiaahua: “Jänituk jume kókkolam béja jíabitesula.” Inëlim jíaka, huatem Diosta súaleme huitti Diostat éehuamta kóm táb-ria. ¹⁹ Të Diosta noki kutti káttek, jiojterita jípureka: “Am täya jü Señor, jume ä áttiarim”; entok: “Símetaka huame kusisi Cristota téhuampo áu nokame, juëna böotam tóijnake.”

²⁰ Të buére jóapo yún jita yáataka áma ayka, oropo entok platapo yáataka, entok huate kútapo yári, huate éntok babupo; ímëri huate jita müsäla machik áy jo béchibo, huate éntok kía jita chicha machik áy jo béchibo. ²¹ Të ínëli jü jábe chicha machik áu úhuaakame huéchiapo tahuanake, Diosta úttihuaäpo. Ä nésaupo huépulta bénasi áu nüyeka, Señorta béchibo, símeta ára jonake; entok kaa áu ámpolnake, türi tékilta béchibo.

²² Huaka jübua yótuhuäpo kaa huéeläpo jita müsälihuamtë tójaka lútula jíäpsa, Diostat éaka, yore nákhuaamta jípureka, entok yánti jíapsihuaamta, jume kaa chicha machik jíäpseka kusisi Señortau nokammaki. ²³ Akë ä tójja, juka kía nok nássuahuamta, bueítuk jünéaka, náu nássuahuamta ä huériähui. ²⁴ Jü Señorta tekoka tekipanuaame náu nássuahuäpo kaa áu türinake; ál-la símemmak tülisi áu hueriunake; yúmalasi ára yore majtianake, entok jiokot anhuamta ára jípunake.

²⁵ Kaa béttek jíäpseka ámeu noknake, jume ä béj-reka nok nássuame; jamak júne

Dios emo am jíapsi kuaktituanake, lútüriata bem täyanakë béchïbo. ²⁶ Éntokem áma emo yeu huíknake, jum diablota am sumaläpo, pereesotaka am jípurëpo, ä nésau am jotua báreka.

3

Ániata lütiseyo jume yoremem jachin emo nünakëhui

¹ Íkäre két jüneriapo yúmala: Jume taahuarim lütiseka huéeyo, jü tiempo süm éehuame yebijnake. ² Bueituk yoremem annake, bempo jíbatu báreka, simeta bempola huáatíame, junneria júhuia emo úttileme, bem ómtirat éame, Diosta béj-reme, bem áchayim kaa nésauta joriame, kaita baysahueme, entok kaa türik jíapsekame; ³ huatemmeu túlisi éehuamta kaa jípureme, kabeta säbuilame, jábetat kía nokame, kaa áu jíapsi yüeme, juka kaa pappeamta kaa jiokoleme, jume tühuata omtíame, ⁴ jume ama bétana jábeta bébame, jume kaa huantiachisi emo nüyeme, jume tüisi emo jítaleme, entokim juka bem áy al-leenakeu jíba huáatíame, Diosta béppa. ⁵ Ímëri Diostat éehuamtam jípuremta bėnanake, tem juka tua Dios éehuamta kaa jípunake.

Katë ámemak emo türe. ⁶ Bueituk ímëi ínel jóahuammet kimuka, am núk sásaka, jume ili jáamuchim, pereesom bėnasi, kaa türik ámet áusülik. Jü kaa tühua kaa huéeläpo ámet ayuka am huíksime. ⁷ Ímëi jíba jita emo majtia, tem kara ä jájame, juka lútüriata, ä täya béchïbo. ⁸ Jáchin jü Janes entok Jambres Moiséjtam béj-reka jáptek, ínëli kétchi, ímëri lútüriatam béj-reka kaate; bueituk jita täyahuäpo emo náyotehuame ámet tápuni, entokim Dios huáatihuäpo kaa jehuiteriari. ⁹ Tem béja kaa bát bíchaa kannake; bueituk jü kaa tüisi bem anëu simem bétana täyana, huámëi bėnasi.

Pablo nokta ä chupëpo Timoteota tejhuak jachin jita ä yáanakëhui

¹⁰ Të empo ä huéria, juka enchi ín majtiähui, jáchin ín jiapsähui huatem bíchäpo, huaka huitti éaka ín huáatiähui, entok jáchin ín Dios huáatėhui, entok jáchin yánti ín jiapsähui, entok yore nákhuaamta jípureka, entok kaa huánti jíapseka simeta ára ín joähui, ¹¹ Diosta kaa súaleme bėtanane guók jájjasuri, entok juka kökosi machik ín ínnəsuri. İri inou yeu sika imey pueblompo Antioquíapo, Iconiopo, entok Listrapo; tüisi ín guók jájjahuakapo bėttesi inou siika. Të íkái simeta bétana jü Señor nee áma yeu huíkkek. ¹² Entok simetaka Dios huáatihuäpo Cristotamak santosi jíapsi báareme bem guók jájjanäu ámeu ayunake. ¹³ Të jume kaa tü yöremem entok jume yore bäi táttáhuame, jum kaa tühuata bem joä pátákum, chė jünem kaa tühuata jonake, huatem bäi táttáhuaka, entok báitaütaka.

¹⁴ Të empo, kate ä tójaka jíba ä johua, juka em täyakähui, entok tüisi jünéaka jábeta bétana em ä täyalähui. ¹⁵ Bueitukė ili usitaka naateka ä tatáyak, juka Diosta noki jïojteri. Ímëri aram enchi kóba súatua, jínëuriata béchïbo, Jesucristota súalhuä pámani. ¹⁶ Jü sime noki jïojteri Diostat yeu simla, entok huéchiapo huéiye, yore majtia béchïbo; entok juka kaa tü ayurita yuktiaka ä ínnėtebo; entok juka kaa túlisi yáata ára rútktia; entok juka lútula jo báahuamta ára yore majtia. ¹⁷ Bueituk jü yöreme Diosta nésahui joamta lútula jíapsinakë béchïbo, simėku jita ä araunakë béchïbo, jum tühuata ára ä jonakėpo.

4

¹ Nésautane em mámpo yétcha, Diosta bíchäpo entok Señor Jesucristota bíchäpo. Áapo jume kókkolammet entok jíápsammet yäura nokta chúpanake, júnakoy táapo reytaka ä yepsäpo. ² Diosta nokië nooka, juebėnasi júchi bėnasi ínel éehuayo,

entok kaa ínel éehuayo. Juka kaa tü áyurita yuktiaka, lútüriate ä ínnétua, Diosta noki kuttílasi huéhui. Íkäre am téjhua, yánti éaka, Diosta noki jíba ájáriatukähui. ³ Bueituk tiempo äbo yebijnake; huanärim juka Diosta noki tua yúmalasi entok kuttílasi huemta kara mabetnake. Ál-lam senuk jikkaij báreka, elésikisim ä ínnéaka, huanärim juebena yore mamajtiame náu tóijnake. Huanärim am majtianake, bem ä türepo entok ä huáatiä pámani jíbba. ⁴ Entokim lútüriata kaa jikkaij báreka ä omoutenake, cuentom kia ettejoariata ayukäu bícham kannake. ⁵ Të empo símekuchë yúmalasi emo jípure; juka jiokot anhuamtë yánti éaka mabeta; evangelista tékiltë johua; símete yáuhua, juka Dios nésauta em mabetakähui.

⁶ Bueituk ínapo béja muk báare, Diosta béchïbo; jü taahuari ín simnakeu béja yúmase. ⁷ Tühuapo nássuahuamtane yáasula; entokne át simsula jü böochi; Dios huáatihuamtane ín jiápsipo ëriala. ⁸ Én éntok, jü coroona lútüriata huë páman täyahuame nee boobícháihui. Íkái nee máknake, jü Señor lútula Juez, huári taahuarichi. Entok kaa nee jíbba, të símem huame ä nákeka ä boobícháihuime.

Jita jachin am yáanakëhui áapo am tejhuak

⁹ Bamsekë läuti nee äbo bitcha. ¹⁰ Bueituk jü Demas nee tö simla; kaa tühuaata ániat ayukamta tutüreka, jum pueblo Tesalónicau bíchaa siika. Crescente Galacia buiärau siika; Tito éntok Dalmacia buiärähui. ¹¹ Lucas jíba ínomak aane. Marcoste núnuka inou ä huéria, bueituk ára tüisi nee ania, ímï tékilpo. ¹² Tíquicotane buere joära Efesou bíttuak. ¹³ Äbo sikátekë jume kapotemë inou nüpa; pueblo Troaspone am tö siika, Carpota jóapo. Jume librom entok jume pergaminom, ímërë chë júne kaa koptia.

¹⁴ Alejandro jü sisiguokta tekipanuname, Diosta tühua nee tóij íaaka, juebénasi kaa tüisi anhuamta inou yáala. Áapo Señor ä béjtuanake, juka jita ä joä béchïbo. ¹⁵ Émpë áa bétana két emo suaya, bueituk ítobia kíktek, tüisi itom nokäu bėj-reka.

¹⁶ Tua bát nee ino nok-riäpo kaabe ínomak taahuak; símetakam nee tö sájjak. Íäri bétana Áapo Dios jukai kaa ama am naíkirianake, am jiokorinake. ¹⁷ Të jü Señor ínomak aane, úttiata nee mákaka, bueituk ínëli inou huémta násuk jü Diosta bétana nokhuame ára yáatuk, síme Diosta kaa súaleme ä jikkaijnakë béchïbo. Ínëli jü leónta teni kaa nee buäka. ¹⁸ Jü Señor nee áma yeu huíknake, síme kaa türík ayukäpo, entok téhuekapo reytaka ä nésahuepo nee jípu báreka nee suayanake. Símek béppa uyyoori áa béchïbotunake jíbapo béchïbo. Júnentunake.

Teboteri entok Diosta tü eäu ä chuppepo

¹⁹ Priscata entok Aquilatë tebotua, entok Onesíforota jóapo jomeme. ²⁰ Erasto pueblo Corintopo taahuak. Trófimotane éntok pueblo Miletopo tö siika, kökoremta. ²¹ Séberia tiempota kee yúmaye äbo huéiye. Eubulo, Pudente, Lino entok Claudia enchim tebotua, entok síme jume hermaanom.

²² Áapo Señor Jesucristo em espíritumak annake. Jü Diosta tü éehuame enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Títotau Ä Jiojtekähui

Teboteri

¹ Pablo Diosta saulero éntok Jesucristota apóstol, jume áapörík yeu púari Diostat ehuápámani, éntok jü lúturiata täyahuäpo jum emo jiokölihuä pámani. ² Jum jita jíba boobít-huäpo yü jíapsihuäpo. Jum Diosta kaa yore baytähuäpo, yore ä mak-rokkak, kee jee ániata yeu machiay náateka. ³ Éntok taahuata yúmak ä täyatebok juka ä nooki, jume huatemmeu ä nokhuä pámani, íri ín mampo toijri Diosta itom jínëukamta nésaupo. ⁴ Titotahui, Cristota súalhuäpo tua ín üusi, Diosta tü eäu, yore nak jiokölihuame, éntok yánti jíapsihuame, Dios Áchayta éntok Señor Jesucristota itom jinëukamta bétana.

Jume pastorim éntok obispom jachin ministerio tékilta bem yánakëhui

⁵ Iäri béchibone isla Cretapo enchi tö siika, hua kaa tüisi huentá enchi rútuaktianakë béchibo, éntok síme buere joarammet pastorim enchi joa äaaka, nesauta enchi ín makakä pámani. ⁶ Íri, jü kaa turik bétana kaita át nok máchina, huépulak jíba jubnake, éntok Diosta súaleme üusinake, kaa turik bem joa bétanam kaa natuatunake éntok bem éäpo jíba jíapsihuäpo. ⁷ Bueítuk úttea, jü obispo kaa türik bétana kaita at nok machiná Diosta tékil ä joapo kaa au buerialinake, kaa juénaratunake, kaa vino jilérotunake, kaa nássuäratunake, tómita kaa türik bétana huentá kaa úkulnake. ⁸ Al-la ä joapo ára huatem mabetnake, tühuata naknake, éntok suámsi au núnake, lútula jíapsinake, santosi jíapsinake, ä jíápsäpo áapo au yüeka au yekanake, ⁹ ára áamak ä tahuarianake juka nok lutüriata, ä majtíahuaka pámani, éntok ket ára ámeu noknákë, yore majtihuäpo kayta täbuiasi jípureka, éntok jume ä nok béjreka nokame ahuä temaijtuaka ä tü etuana, jünehuamta am maknake.

¹⁰ Bueítuk ketunem juebénaka aane, jume lútüriata nok béj-reme, jume kia jájana jítat nokame, éntok yore baytähuame, éntok chë junne jume circuncisiónta hueriame. ¹¹ Úttea huamei tem páttiabéchibo; bueítuk síme joamim jíapsi násonte kaa tühuata am majtíaka, íkai joakam tómita yún koba báare.

¹² Senu áme násuk profeta ínel jiaahua: “Jume cretapo joomem jíbam ára nókichi, animal kaa susuäram Bénasim maachi, jübuäram, obëram.” ¹³ Íri ä nokäu lütüria. Juari béchibo, kuttilasë ámeu nooka, juka Diostat ehuamta türik am jípunakë béchibo, ¹⁴ kaa jume judíom cuentommet suánake, éntok huame yorémem nesauriachi, bueítukim lütüriata omoute.

¹⁵ Síme chicha machirata kaa jípureka, jume chicha machirata kaa jípureka béchibo, të huame jíapsi nasontulataka kaita súaleme béchibo, síme chicha maachi; bueítuk jü bem éeri éntok jíapsi suära nasóntula. ¹⁶ Diostam emo täya tíiya, të hua bem jita jóäubeyim ä omoute. Kujti machirata jípureka, Diosta bej-rekam jíápsa, jita türik júne kara joaka.

2

Jü lütüriata yore majtíahuame

¹ Të empo Akë ä nooka juka kaa täbuiasi huentá yore majtíahuamta. ² Jume yoiyöturim yúmalasim suamsi emo núnake, kaa yún nokaka, suamsi, emo yörihuäpo tülisi, Diostat ehuäpo kaa täbuiasi, emo nakhuäpo, éntok ára jita böbithuäpo. Jiapsina, áma yeu huée béchibo, jum kaa tühuapo. ³ Ínëli jume jamyóyölam, bem

jiápsäpom yörisi machisi emo nünake, kaabetat kia nokaka, vino jihuame kaa am yuínake, tühuatam ára majtianake; ⁴ jume jáamuchim chë kaa yoiyöhuemim majtianake, bem kunam am náknakë béchïbo, éntok bem asoam, ⁵ entokim suamsi emo nüyeka, kayta kaa türik joaka, bem joam am suayanakë béchïbo, tü jíapsitam jípunake, bem kunam bëtukim emo am nünakë béchïbo, bueïtuk Diosta nokibet bette nokta kaa ä bétana noknä béchïbo.

⁶ Alë bénasi këtchi, jume jübua yoiyötume kuttílasi ámeu nooka: suamsi emo am nü sáhueka; ⁷ símepë bat emo ketcha ejemplo, tekilpo türik joaka, yore majtiahüäpo, yúmalasë emo bittebo, entok suamsi, ⁸ nokta türipo entok kara omouteta, bueïtuk jü ä béj-reka huéme ä tiunakë béchïbo, entok kaita juénak enchim bétana nok machik jípureka.

⁹ Éntok jume saulerommehuë kuttílasi nooka, bem tékom bëtukim emo nüunake, símeku am türeu jonake, katim elaka am nok bejnake; ¹⁰ kabeta baytahuaka jita ä ühuanake, ál-la símeku ä bitteboka lútula au nünake, bueïtuk símeku jü Diosta bétana yore majtiahuame itom jinëume üjyörisi bittunake.

¹¹ Bueïtuk jü Diosta tü eäu áu bittebo, síme yoremem jínëuriata makbareka, ¹² itom majtiaka, juka Diosta kaa yörihuau tojaka, éntok juka ániapo kaa türik úkulhuamta, juéna éerita tójaka, ímïte jíapsinake suamsi, lútula entok Dios huáateka, ¹³ juka tüisi al-lehuäpo mabet-báahuamta boobíchaka, entok ujyörisi au yeu machirianakeme jü buere Dios, éntok Jesucristo itom jínëukamta, ¹⁴ jü ito béchïbo au tojakame, síme kaa türiku itom jínëu báreka, éntok tossaala itom báksiaka ä pueblo attiaipo itom jípu báreka, éntok tü tékilta johuäpo naybuk-riata jípureka.

¹⁵ Íkäre ámeu nooka, kuttílasi éntoke yäura úttiata jípureka kaa türi bem yáari am toij sauhue. Kaabe kaa kia kaitäpo enchi jípunake.

3

Lútula jíapsi jípuhuame Diosta tü eäpo

¹ Amëhue am huatisauhue, jume gobierno tékilta jípureme entok yäuram ne-sahueme áme bëtuk emo am jípunakë béchïbo, nesautam jonake entokim at jíapseka tékilta jonake. ² Kaabetachim juénak noknake, katim nássuäleromtunake, ál-lam huatemmakim tülisi emo jípunake, simë yanti ehuamta bitteboka síme yoremem bíchäpo.

³ Bueïtuk ítapo ket bannaataka kaa susuakay, katte Diosta nésaupo rejtey, chikturataka, síme juéna éerita bëtuk ito jípureka. Kaa tühuapote jíápsay, éntok jita ito nat úkuleka, kaa bibit péehuaka, éntok huatem kaa bibit péaka. ⁴ Të juka Dios itom jínëukamta tü ehuamta itou yeu machiako, éntok síme yoremem ä nákéhui, ⁵ itom jínëuk, kaa lútula huëpo tuhuata itom yáakä béchïbo, ál-la itom ä nak jiolölëpo, bajsiahuaka bemélasí tomtihuäpo, entok Espíritu Santopo bemélasí ä yahuakapo. ⁶ Jü, buéresi yüni itot ä chíbejtiakähui, Jesucristo itom jínëukamta bétana, ⁷ bueïtuk lútula jíapsihuamta ä tü eäpo jípureka, amakte herenciata jípureka tahua, yü jíapsihuamta itom boobichä pámani.

⁸ Íri nooki huitti lütüria, Íachiri katë kom eaka, kutti am téjhua, bueïtuk jume Diosta súaleme tü tekilpom jíba emo jípunake. Ímëri türimme, éntok yoremem ania. ⁹ Të juka nokta kaa nau bataka huemta katë ä jikkajjbáare, entok juka nat tomti kat-huamta bétana kia nokhuamta, entok juka leyta bétana nau nok nássuahuamta, bueïtuk kia bejja entok kaitapo yore ania.

¹⁰ Jü yoreme emo näikimtehuamta joamta, séjtuli entok guosa kuttílasi áu noksuka, pakunë yä tahuaria. ¹¹ Juneate hua ínëli áu nasontekame, Diosta bejre, entok bette noki at chuppe, juka bette nokta at chupe béchïbo.

Jíta ä yánakeu bétana au nokak

¹² Artemasta ö Tíquicota émou nee bíttuako. Emo bamijtuaka pueblo Nicópoliso inou yepsa, bueituk júmüne, síme séberia tiempopo tahua báreka eiya. ¹³ Jü Zénas leyta yúmalasi täyame éntok Apoolojta, al-leake am boo tojja, kayta ámeu binakë béchibo. ¹⁴ Jume itomak aanim am áraunakë béchibo, jum tü tékilta johuäpo. Bueituk jume jita ámeu bëyemmehui am anianakë béchibo; bueitukim ínëli huatem tuhuata joorianake.

Teboteri éntok ä chupëpo Diosta tü eähui

¹⁵ Síme jume ínomak aneme enchim tebotua. Jume Diostat ehuäpo itom nakemë tebotua, Diosta tü eäu enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojteri Filemóntahui

Teboteri

¹ Pablo Jesucristota béchïbo pereeso, entok jü hermaano Timoteo, jü nákhuaame Filemóntate tebotua, itomak tekipanuaamta, ² entok kétchi hermaana Apia nákhuaamta, entok Arquipota, Diosta tékilpo itom jáläekamta, entok huame Jesucristota súalhuäpo náu aanim, em jóapo nau yayajame. ³ Diosta tühua entok yánti éehuame enchimmaktunake, Dios itom Áchayta bétana entok itom Señor Jesucristota bétana.

Filemón Diostat éiya entok huatem nákke

⁴ In Diostane baisahueka emou huáate, oraciónim ín joä beleki, ⁵ bueitukne ä jikkaja, Señor Jesucristota súaleka em ä nákéhui, entok simem huame Diosta bíchápo huélpülsi emo nüyeka jíapsame. ⁶ Huä Diostat éehuame huatemmeu em nokäü, huitti át jüneehuamta enchi máknake; ínëli sime jü tühua enchimmet ayunake, Cristo Jesússta huämi. ⁷ Bueituk tüisite al-leiya, entokte jíapsi yéjtehuamta jípure, em huatem náké béchïbo; bueituk empo, ín saila, jume Diostau bíchaa huélpülsi jíapsame bem jíapsihuaam óusi éiya.

Pablo Onésimota béchïbo jiojot jiaahuak

⁸ Huäri béchïbo, Cristota bétanane lütüriata jípure jiöbe, emót ín nésaunakë béchïbo, hua jita chë türik bétana, ⁹ tëne emou jiojot jiaahua, yore nákhuaamta téhuampo: ínapo Pablo béja öla, entokne pereeso Jesucristota béchïbo. ¹⁰ Én éntokne ín üusi Onésimota béchïbo emou nooka, nee pereesotuk Cristota bétana yeu yoremtukame.

¹¹ Huä bannaataka kaa emou türiakaïhui, të ëni emohui entok inou júne türi. ¹² Én éntokne júchi emou ä bíttua. Akë ä mabeta, em nee mabetäpo Bénasi. ¹³ Bueituk ínapo ínomak ä tahuatua péa jíöbe, enchi kara ínomak anëpo, nésaüta nee ä joria iaaka, ímï cárcelpo evangeliota béchïbo pereesotaka ín anëpo. ¹⁴ Tëne kaita yáa báare kaa em ínel éäpo, bueituk ínëli jü em tü éeri kaa útteata ä yáriä béchïbo, ál-la em júnen éäpo. ¹⁵ Bueituk jamak íari béchïbo au näikimtek emo bétana, jaiki huásuktiapo jáni, én éntok bát bíchaa sime huásuktiapo enchi ä mabetnakë béchïbo, ¹⁶ të ëni kaa súmatata enchi tekokam ténasi, të ál-la chë junne, súmatata béppa, ä sailaka tüisi ä huáatia ténasi. Ínapone tüisi ä nákke, të jíbatua empo chë junne. Ä yoremtukä pámani, em ä nákéü türi jíöbe, të chë júne müsäla maachi, jü em ä náknakëhui, Cristota súalhuäpo.

¹⁷ Én éntok ä junëlitunakey, Cristota súalhuäpo empo ínomak huëtek, Akë ä mabeta, em nee mabetä Bénasi. ¹⁸ Entok jítäpo júne kaa tüisi émomak tahuaka enchi huikiriätek, juka enchä huikiriähui, ínohuë ä tójja. ¹⁹ Ínapo Pablo ín mámammeyne ä jiojte: ínapone ä béjtuanake. Kaa täbuiasi emou jiau béchïbo, émpë chë nee huikiriya. ²⁰ In saila Señorta súalhuäpo, arë nee ania jáni; nechë jíapsi yétcha, jimyore béchïbo, Señorta súalhuäpo.

²¹ Emoune jiojte, juka nésau éehuamtat ára em joäbet éaka, jünéaka chë júne ín nokäü béppa em ä yáanakëhui. ²² In áma emou yebijnakehuë huéchiapo jípure; bueituk Diostau enchim buaná béchïbo jünentunake, jü áman enchim ín bínnakëhui.

Teboteri entok Diosta tühua

²³ Epafra enchi tebottua; áapo ínomak pereeso Cristo Jesústa béchibo. ²⁴ Entok huate két enchi tebottua: Marcos, Aristarco, Demas, entok Lucas, ínomak tekipanume Diosta tékilpo.

²⁵ Itom Señor Jesucristota tühua enchim jíapsimaktunake. Júnentunake.

Jü Carta Hebreommeu Jiojteri

Dios ä Üusihua bétana nok-la

¹ Dios juebénasi noksulatukay yún kaa nanäla machisi júnak táapo täbui taahuarimmechi, jume áchayhuarimmehui, profeetam huämi. ² Én ímëi taahuarim chúkula huëpo ä üusihua huämi, itou nok-la. Íkai éntok ä yö yáaka simeta ä mámpo tójjak; ániata éntok áapörík béchïbo yáuhuak. ³ Áapo ájaria jü bélojkosi símek béppa Diosta ujjória, éntok tua alëbenna símeku, síme ániat ayukamta jíapsítua, símeta tútti jípure ä nok úttiärayi. Éntok Áapo mukuka símek béppa túlisi itom báksiak, kaa tü yáarim itom úuhuaaka. Huanäi ámani jikat jü tua yörisi machik bátam bétana yejte.

Jü Usiari ángelesim béppa chë yörisi maachi

⁴ Íari béchïbo ángelesim béppa chë yörisi machisi tahuariahuak, éntok bempörim béppa chë yörisi machi téhuam mákhuak, tua Diosta ä üusi béchïbo. ⁵ Bueítuk, ¿jauhueysu Dios jabe ángeltau ínel jiaahuak:

Émpë ín Üusi;

ínapone én em Áchaytaka taahua?

Éntok kétéchi:

Ínapone én áa béchïbo áchayhuari;

áapo éntok ín üussitunake.

⁶ Éntok kétéchi, juka kësam huérita ániau kóm bíttuaka jume ángelesimmeu ínel jiaahua:

Tónommeyem áu jápteka ä yöre.

⁷ Jume ángelesim bétana éntok kët ínel jiaahua:

Ä ángelesim jekata bënasi johua;

jume nésauta ä joriame éntok táij bétemta bénomme.

⁸ Éntok ä Üusi bétana ínel jiaahua:

Dios yörisi machi bankopo káteka, jíbapo béchïbo nésahue,

éntok jü kuta em réytaka áy nésahueu huitti lútula huéeka bíttu.

⁹ Juka lútula jíapsihuantë nákke;

të juka kaa türík éntoke kujti eäke kaa huátia.

Íari béchïbo Dios enchi áma yeu púuhuak.

Jü em Dios éntok müsäla machisi al-leehuamta enchi mákka,

em jáläim béppa.

¹⁰ Éntok íkai kët nooka:

Empo, Señor, simeta naatëpo buíatë yáuhuak;

jü téhueka junne em mámamme yári.

¹¹ Íri lütinake, të empo jíbapo béchïbo tahuanake;

jü huate éntok súpem bënasi moynake.

¹² Éntok huépul súpem bénasë nat am tóttianake,

éntoke chúkula täbui bemela súpem béchïbo am nakulianake.

Të empo katë täbuiasi tahuanake, éntok em huásuktiriam katim lütinake.

¹³ Bueítuk jauhuey taaposu Dios, jábe ángeltau ínel jiaahuak:

¿Ímire ín bata bétana yejte,

jume enchi bej-reka kateme em guókim bétuk nee am órëu tájti?

¹⁴ ¿Jachum kaa espíritu áusüli, jume Diosta tékilpo aneme? Ímëri juka jínëurita mabetnakeme bem anianakë béchïbom äbo bíttuari.

2

Jü buere jínëuria

¹ Huäri béchïbo, úttia tüisi át suaka itom ä bínnakehui, juka Diosta noki itom jíkkajakähui, juka itom súalëu kaa koptiä béchïbo. ² Bueituk jü noki ángelesim nokakäu huitti taahuak; entok jume Diosta béj-reka ä nésauro kaa bem yáakäu, lútula éehuäpo júne két bette noki ámet chüppuk. ³ ¿Jáchisute áma yeu sákanake jáni? ¿Juka jínëuriata tüisi yörisi machik kía kaítäpo bichäteko? Jü Señor iäri bétana bát ä nookak, kësam huëpo; jume ä jíkkajakame éntok itom ä téjhuak. ⁴ Ínëli Dios ä lütüriatey ámemaki. Jume señaalim entok buéresi huëpo kaa täyahuamta entok obiachik kara johuamtam johuay. Espíritu Santo éntok ámet ä näikimtey, ä éá pámani.

Jü yore jínëihuamta yáakame

⁵ Bueituk Dios kaa jume ángelesim mámpo ä tójjak, juka ánia äbo huémta; iäri bétanate náu ettejo. ⁶ Të séjtul huëpo senu nookak, Diosta noki jïojteripo ínel jíaka: ¿Jábesa jü yoreme em áu huáatinakë béchïbo, entok jü yoremata üusi em áu yéebijnakë béchïbo?

⁷ Íkäre yáaka ángelesim beu chë ili bétuk ä tahuariak.

Ä yörinäu éntok símek béppa ujjorike ä coronatuak.

Éntoke juka em yáakäu símete ä mámpo tójjak.

⁸ Símete ä guókim bétuk tahuariak.

Bueituk ínëli símeta áa bétuk tójaka, kaita yeu bëaka, símeta áa bétuk tahuariak. Tëte ketune kee jee ä bitcha, juka símeta áa bétuk tahananakemta. ⁹ Tëte huákäi bitcha, juka ángelesim násuk ili bétuk tahuariahuakamta. Jesús ä yörihuäpo entok símek béppa ujjorik coronatuahuak. Jiokot áu ä sikäpo muukuk, bueituk Diosta símem náké béchïbo kókkohuamta nüka.

¹⁰ Ínëli türiakay símeta áttiakamta béchïbo, bueituk áapörík béchïbo síme aayuk. Ä üusim símek béppa ujjorikum am huéria báreka, jum jiokot anhuäpo yúmalasi ahuä nütuak, juka jínëuriata áme béchïbo yáakamta. ¹¹ Bueituk Dios santosi jíapsihuamta yore makame, entok jü santosi jíapsihuamta mabetame. Símetakam huepulaik jíba áchayek. Huäri béchïbo jü Diosta Üusi kaa ámey tihueka am saila rókka, ¹² ínel jíaka:

Em téhuamne ín sailammeu noknake,

entokne yún emo náu tójlame násuk himnomne emo béchïbo buiknake.

¹³ Entok júchi ínel jiaahua:

Ínapone át éenake.

Júchi éntok bemelasi ínel jiaahua:

Éni ínapo, entok jume usim Diosta nee mákakähui.

¹⁴ Jachin jume usiarim náu áchayek takaapo entok ójbopo am nanälaytukä bënasi, áapo két takaapo entok ójbopo ánëli áu jípurek. Bueituk ímï huämi ä mukukábey, juka kókkokhuamta núk kátekamta kaítäpo tahuariak. Íri béja jü diablo. ¹⁵ Huanäi kaítäpo am yáaka, áma yeu am huíkkek, jume símem kókkohuamta májhueka áa bétuk emo jípureihum, bem kókkou tájti. ¹⁶ Bueituk tua lütüriapo kaa jume ángelesim aniak, ál-la jume Abrahamtat yeu kat-riam. ¹⁷ Íäri béchïbo úttiatukay, símeku ä sailam bénatunakähui. Ínëli yore nák jiokolihuamta jípureka huitti tiöpopo chë néshue, Diosta néshui joaka, entok juka pueblopo kaa türik bem yári am

úuhua. ¹⁸ Bueituk áapo kët jìokot ansuk, kaa tühuapo jíöbilahuaka. Íäri béchìbo áapo úttiata jípure, jume kaa tühuapo jíöbilahuame ania béchìbo.

3

Jesús Moiséjta béppa chë yörisi maachi

¹ Júntuksan Cristopo itom hermaanom yeu púarim, téhueka bétana núnutaka jíápsame, áachem suuhua, jü apóstol entok tiöpopo buere yäutat itom át éäpo, Cristo Jesústachi. ² Áapo kaakun bíchaa áu náyoteka ä yuktiahuaka páman jíba áu nüka, entok Moisés kétchi ánëli, símekuu jum Diosta jóapo. ³ Bueituk íri, Moiséjta béppa buéresi yörihuaka bít-hua, jachin jü kárita yáakame chë yörihuaka bít-hua, jü kárita béppa. ⁴ Bueituk jábe ä yáala, juka kári yáataka kátekamta; tē juka síme ayukamta, Dios ä yáuhuak. ⁵ Lútüriapo Moisés símeku kaa áu náyoteka tekipanuaq, jum Diosta jóapo, ä sáyhuaka pámani. Íri lútüriataka taahuak, áa bétana tüisi nokaka. ⁶ Tē Cristo usiaritaka ájária, entok kárita béppa lútüriata jípure. Íri kári éntok ítapote ájáriam, bueituk ítapo itom mabetakäu kaa ito náyoteka ä ériakátek itom jíapsäu tájti át éaka, entok juka jita boobít-huäpo ito jábeleka.

Diosta pueblo jimyoreria

⁷ Huäri béchìbo, jü Espíritu Santo ínel jiaahua:
Bueituk empo ä nokäu én jíkkajäteko,
⁸ katem enchim jíapsim námakasi johua,
júnak-riapo jume Diosta bėj-reka ánia bueka päriapo jíöbilahuaka ayukame bénasi.
⁹ Ímírim nee jíöbilak, jume enchim áchayim.
Nechim jíöbilak nee áma yumäu júneria báreka.
Huanärim juka ín yáakäu bitchak, cuarenta huásuktiriampo.
¹⁰ Íäri béchìbone ámeu öomtek, huamei nát tómti katemmehui, ínel jíaka:
“Jíbem náa kannake, enchim jíápsipo kaa yánti éaka,
éntokem ín böom kaa täya báare.”
¹¹ Huäri béchìbo ín öomtëu bát kéchakane ínel jiaahuak:
Kaibum áman kimunake jum inot jimyorehuäpo.

¹² ¡Áachem suuhua! Hermaanom, enchim násuk kaabe kaa türik jíápseka kaa ä súaleka áu náyotenake, jum Dios jíápsamta súalhuäpo. ¹³ Ál-lem chikti táapo kuttílasi náu nooka, ketune tiempota jípureka, bueituk ínëli kaabe enchim násuk námakak jíapseka annake, kaa türikuu baítaütaka. ¹⁴ Bueitukte Cristotamak ä áttiak, juka áa bétana itom jípunakëhui kaa ito nayoteka itom jíapsäu tájti, juka át éehuamta itom naatekäpo bénasi.

¹⁵ Én éntok íkái nokhua násuk:
Eme ä nokaü én jíkkajakäteko,
katem enchim jíapsim námakasi johua,
jume júnaköri nee öomtituakame bénasi.
¹⁶ ¿Jábesamme, jume ä jíkkaijsuka, ä öomtituakame? ¿Jachum kaa síme jume Egiptopo Moiséjтамak yeu sájakame? ¹⁷ ¿Jábemmaksu cuarenta huásuktiapo omtey? ¿Jachu kaa jume Dios bejrim yáakammaki? Ímëi bem takahuam éntok ánia see päriapom huátteka kókkok. ¹⁸ Entok, ¿jábemmeusu ä noki bát kéchaka am téjhuak, kaa áman am kimunake tíaka, jum áamak jimyorehuäpo? ¿Jachu kaa jume ä nésahui kaa yáakammehui? ¹⁹ Entokte am bitchak, kara áman kimuka am tahuakahui, kaita bem súalëra béchìbo.

4

¹ ¡Átte suaka Diosta máujnake! Bueituk jachinai junne jü jimyorehuäpo kimu báahuaka boobit-huame, huate enchim násuk aneme kara ä jájameka tahuanake. ² Bueituk itou két jíba ánëli nok-ri, jü bemela noki bempörimmeu bénasi. Të jü noki bem jíkkajakähui, kaitapo taahuak, juka Dios éehuamta kaa am jípurekä béchïbo, jume ä jíkkajakame. ³ Të ítapo ä súaleme áamakte áman kimula, jum jimyorehuähui, ä jíakä pámani:

In omtëune bát kéchaka am téjhuak,

kaa áman am kimunake tíaka jum jimyorehuähui.

Éläposu juka tékilta béja chúpasulatukay jiöbe, juka ániata naatekäpo naateka.

⁴ Bueituk séjtul huëpo jimyore taahuata bétana ínel jiaahuak:

Dios jimyorek síme tékilta yáasuka,

jum guoy búsan taahuata huëpo.

⁵ Entok ímï júchi bénasi:

Katim áman kimunake, jum ín jimyorehuähui.

⁶ Huäri béchïbo, ketune huate bëye áman bem kimunakëhui, entok kétchi huame bát bemela noki ámeu nokhuakammehui, katim áman kíimuk, nésauta kaa bem yáakä béchïbo. ⁷ Én éntok júchi taahuata yétchak ëni, ínel jíaka: Chúkula tiempota simsuko, Davidta huam, ínel jíayhuäpo:

Eme ä nokäu én jíkkajakätek,

katem enchim jíapsim námakasi johua.

⁸ Bueituk Josué juka jimyore taahuata am mákakäteko, kaibu júchi täbui taahuarita bétana nok éiyey. ⁹ Huäri béchïbo ketune jimyore taahuari áma tahuala, jü Diosta pueblo béchïbo. ¹⁰ Bueituk jü Diostamak jimyorehuäpo kibak-lame, két tékilta yáasulataka jimyore. Dios két alë bénasi jimyore, ä tékil yáasulataka. ¹¹ Ámante kimu báreka éenake, jum jimyorehuäpo; bueituk kaabe áma áu náyotenake, huámëi bénasi, jum nésauta kaa johuäpo, kaa türiku.

¹² Bueituk jü Diosta noki jíapsa, entok símeku áma yuuma, entok síme kúchirim náu bíchaa buahuiakame bénasi chë mékka tájti ára jita chúktia. Jíapsichi entok espíritut junne ára kibake, óta tónoapo entok tuétanompo junne; entok juka yorem éeri jíapsipo ayukamta júneria. ¹³ Jü yáataka ayukame ä bíchäpo kara énotu, entok síme súpe joaritaka étapori ä bíchäpo. Huáahui lúl-late jápteka yeu ä buijnake, itom yáalähui.

Jesús jü buere sumo sacerdote

¹⁴ Én éntokte ä jípure, juka sumo sacerdoteta, téhuekata béppa jikau sikamta, Jesús jü Diosta Üusi. Áapörík súalhuápote jíba annake. ¹⁵ Bueituk íri sumo sacerdote ára itom jiokoleka ára itom ania. Júnëiya ítapola kara itom áma yumähui. Áaposu két ito bénasi kara áma yúmam ténaka jiöbilahuak, të áapöríikut jü Dios bejri kaita át aykay. ¹⁶ Áute rúktinake, tüisi át jíapseka, Diosta yörisi kátekäpo, juka nák jiokolihuamta jajam báreka, entok Diosta tühuapo kaita bëaka jiokot anhuäpo yore aniamtahui.

5

¹ Bueituk síme sumo sacerdote yoremem násuk yeu púari, áme béchïbo obisi an íaahuaka Diosta bétana núnuri, juka Diostau bíchaa näikiata entok animaalim ójbo, jume Dios bejrim béchïbo ä yáa íahuaka. ² Bueituk yánti áu nüyeka ára am boobinnake, jume kaita täyaka kaa tühuapo emo náyotelame entok kaa suasi emo nüyeme, júnéaka áapo két áme bénasi kaa úttiaka jíapsihuäpo áu ínnëaka. ³ Júnëli

juka Dios bejri áapörikut éntok yoremraatat ä ayuka béchïbo, úttia ili kabarata mëaka Diostau bíchaa ä näikianakëhui, yoremraata béchïbo entok áapo béchïbo.

⁴ Bueïtuk kaabe kia ínel ä éä béchïbo tékilpo áu úttiltebo báanake, ál-la hua núnuritaka Diosta bétana yuktiari, Arónta núnuhuaka bénasi. ⁵ Júnëli këtchi Cristo jum símek béppa uyyoriku kaa áu úttilek, juka sumo sacerdote tékilta áu mákaka, ál-la hua ínel áu jíakame:

Émpë ín Üusi;

ínapone ì taahuarit enchi usiak.

⁶ Bueïtuk këtchi sékãna ínel jiaahua:

Émpë tékil sacerdote yúu tútti jonake,

Melquisedecta yoremempo jometaka yö yáatukä pámani.

⁷ Të Cristo ímï buíapo jíápsaka, jiokot éaka nookak, ópuam guötiaka hua úttiata jípuremtahui, ä muknakepo ára ä jínëumtahui. Ínëli éntok íari béchïbo jíkkajítuk, yörisi májhueka. ⁸ Usiaritaka junne, jiokot ä anë násuk, nésauta ára joaka taahuak.

⁹ Entok yúmalasi chúpemta mákhuaka, juka jíbapo béchïbo jínëuriata yáuhuak, símem ä nésahui jo báareme béchïbo. ¹⁰ Huanäi Dios ä jüneriatebok, sumo sacerdote tékilta ä mákaka, Melquisedecta gentepo jometaka yö yáatukä pámani.

Jínhua maachi, jü Diosta súaleka ä tóijhuame

¹¹ Íari bétanate yún ára jita nooka, të obiachi jünakiachisi ä nok báahuäpo, enchim kaa huitti jíkkajä béchïbo. ¹² Bueïtuk eme béjem huatem ára majtia éiyey, bueïtukem béja yún tiempota huéria. Të ketune bëye jü enchim majtianähui, juka chë kaa obiachik Diosta nokpo bát huémta. Éntokem ínëli kaa áma yúmaka tahuala, ili usita lechim jëyë bénasi; bueïtuk karem buähuamta buäye. ¹³ Síme jume ketune lechi jëyeme ketim jee árahue, jum lútula huémtat jüneeahuäpo; bueïtuk ketunem ili uusim. ¹⁴ Të jü bette buähuame jume yötulame béchïbo. Ímëri jum élaka jita johuäpo emo majtialataka, akim ä jüneria, juka jüneeahuamta, tühuata entok kaa tühuata bétana.

6

¹ Huäri béchïbo, juka bát itom majtياهوakau huamte sákasuka, Cristota bétana huémta yúmalasite bát bíchaa át jíapsi báreka éenake. Katte júchi ito ä majtianake, juka téta nahuata júchi yecham ténasi entok juka tekil mukiaapo hueme kókkko huaú yore hueriame. Të jü Diostat éehuame ìri jü jíapsi kúaktihuame, ² jü batöhuamta bétana yore majtياهوame, jü jábetat béppa mámtëka Diostau ä nok-riahuame, jü kókkolam jíabitëhui, entok jü bette noki jíbapo béchïbo chúpánakeme. Béjate símeta íkãi täyasula. ³ Entokte íkãi yáanake, lütüriapo Diosta júnel éayo.

⁴ Bueïtuk karam jájamtuka tatahua, jume séjtul machiriata mabetakame, jü jikattana Diosta tü éeri bem jihuekäu entok Espiritu Santota huam bem mabetakähui,

⁵ Diosta tü noki entok juka úttiäraata ánia äbo huémtat jihuekame. ⁶ Ímëi amáu nóttekame karam júchi bemelasi jíapsi kúakte, juka Diosta Üusi bempörim béchïbo júchi bemelasi kúrusit popontëboka, júchi símem ä junnerianakë béchïbo. ⁷ Jü buía juka yúkuta juebénasi kóm huáttemta jëyeme, entok júya síarita yoyötutuame, türi takaka jume buíata tekípanuame béchïbo, ìri buíya Diosta tühuam mabeta. ⁸ Të jü buía huíchata entok táchinota sisiuriamë kaa türina; chúkula bette noki át chúpahuaka táana.

Jü bobithuame huitti ehuäpo itom jipurëhui

⁹ Én éntok, eme nákhuame, huittite jüneiya juka jita chë türiaka bétana, jínëuriata jípureka, éläposute ínëli nooka. ¹⁰ Bueïtuk Dios tü éehuäpo lütüria páman jíba

aane; áapo kaibu ä koptianake, juka tékilta áapörík nákeka enchim yáakähui, jume Diosta bíchápo santosi emo nüyeme béchibo; éntokem ínëli ketune jita am joria. ¹¹ Tëte enchim hueuhuëpulammet ä bít péiya, juka jíba enchim joähui kaita yeu bëaka enchim jíápsau tájti, juka huitti éaka boobit-huamta. ¹² Bueítuk jü óbera kaa enchimmet ayunake, ál-lem huame Diostat éaka tekipanuame entok ínëli jume yánti éaka juka Diosta nokakäu mabet báareme. Ímëi bénasem emo nü báreka éiya.

¹³ Bueítuk júnakoy Dios juka Abrahamta mabetnakëu ä mák rókaka nookak. Të kaabeta áa béppa chë yörisi machik téuhuak, nokta yéché béchibo. Huanäi áapo áu bát kéchaka nokta yétchak, ¹⁴ ínel jíaka: “Ínapone tua lütüriapo juebena tühuata enchi máknake, entokne jume emót yeu katnakeme buéresi am bürurianake.” ¹⁵ Ínëli yánti éaka ä boobíchaïhuik. Huanäi ä jájamek, juka nokta yéchapo áu nokhuakamta. ¹⁶ Bueítuk jume yoremem tua lútula huëpo jábeta chë yörisi machik bát kéchakam nokta yéecha. Huanäi jü noki bát kéchahuakame lütüriataka chúchupe. ¹⁷ Íari béchibo, juebénasi Dios kálakosi ä bittebo báreka, jume ä mabetnakeme béchibo juka yörisi machik bát kéchaka nokta máktaka bem boobíchaïhui, ínëli yúu tütti ä lütüriatebok, juka yörisi machik bát kéchaka ä nokakaïhui. ¹⁸ Bueítuk ímëi guoy huëpo kara tábuiasi yáatüpo, Dios kara ára nókichi. Ímíte úttesi jíapsi jóotehuamta jípure, áu rúkteka áapörikut boobíchaïhuime. ¹⁹ Íkäite nülataka itomak ä jípure itom jíapsi béchibo, barco ancla tenasi. Íri éntok áman téhueka tiöpopo velota bia tájti yúmala. ²⁰ Ímëri Jesús bát áman kibakek ito béchibo, jíba béchibo sumo sacerdote yáataka, Melquisedecta gentepo jometaka yö yáatukä pámani.

7

Melquisedecta sacerdocio

¹ Íri Melquisedec Salempo rey, yörisi jikat Diostau sacerdotetukay. Abrahamta nankirika yeu siika, nássuahuäpo reyesim kobalataka ä yebisiseyo. Huanäi juka Diosta tü eäu ä mákkak. ² Huanäi Abraham nássuaka jum símeta ä kobakäu áapörík diezmota mákkak. Jume Melquisedecta téhuam éntok ínëlim jiau báare “tua bát lútula huëpo rey”; entok Salempo rey, íri éntok yánti jíapsihuäpo “rey ti jiau báare”. ³ Kaa áchayek, kaa áiyek, entok áapat kat-riam júne kaa jípure; jita táapo ä naatekäpo júne kaa taahuarim jípure, entok jákun tájti ä jíápsakäu junne. Të ä jíápsäpo Diosta Üusi bënna, entok yúu tütti sacerdocio tékilta jípure.

⁴ Tüisem át suaka ä bitcha, juka buéresi yörisi maachi. Íkäri jü Abraham áchayripo huéeri, jum nássuahuäpo ä kobakäu diezmota ä mákkak. ⁵ Tua lütüriapo jume Levíita usiarim tékil sacerdociota mabetak, entokim nésauta jípure, pueblopo diezmom bem núnakë béchibo, leyta jíä bénasi. Ímëi bem saylahuam, éläposum bempo két Abrahamtat yeu sákala. ⁶ Të Melquisedec jume áapat kat-riammak kaa huéritaka junne, entok kaa Levitammak näikiatukay. Të júnentaka junne, Abrahamta bétana jume diezmom mabetak. Huanäi huaka Diosta bétana mabet báahuamta jípuremta, Melquisedec Diosta tü eäu ä mákkak. ⁷ Kaa yún nokhuäpo síme júneiya: jü chë ilitchi jü chë yöta bétana Diosta tü eäu mabeta. ⁸ Të tua lütüriapo ímë buíapo jume yoremem kokókkko me diezmom mamabeta; të huämi éntok senuk bétana nooka, ketune ä jíapsähui. ⁹ Entok ínëli jiajhuäpo, Levíi Abrahamtamak diezmom béjtuak, entok áapo két diezmom mabeta. ¹⁰ Bueítuk Levíi ketune kee jee yorei Abrahamta, juka Melquisedecta ä nankiseka yeu ä siiko.

¹¹ Bueítuk juka levíita sacerdocio tékil yúmalasi áhuä jípureyo, çjatchiakasu jita áma bëye bénasi tábui sacerdote áu tóboktia, bueítuk ikäi bétuk jü yoremraa leyta

mabetak, Melquisedecta gentepo jometaka yö yáatukä pámani? Entok, ¿jatchiaka kaa núnuhuak, Arónta gentepo jometaka yö yáatukä pámani? ¹² Bueituk jü tékil sacerdocio kúaktiahuakatek, két úttia juka leyta kúaktianähui ä yáa béchibo. ¹³ Jü íari bétana nokhuakame täbui tribupo joome; të ímëi náu huéerim juka tiöpopo altar tékilta, kaabe ä yáuhuak. ¹⁴ Bueituk jünakiachisi täyahua, jü itom Señor Judáta familiapo huéritaka. Íari bétana éntok Moisés kaita nookak, tékil sacerdociota ä jojoai bétana.

¹⁵ Íri éntok chë júne jünakiachisi täyahua, të jábe Melquisedecta bénaaka áu tóboktiakátek, juka tékil sacerdociota täbuiasi joaka. ¹⁶ Kaa yorem ley chúpata hué páman yáataka bem familiapo huéritaka áma yeu sákalame, ál-la kaa ä muknakepo úttiata jípurëhui. ¹⁷ Bueituk áa bétana nokhuaka täyahua:

Émpë jíbapo béchibo sacerdote,

Melquisedecta yoremraapo jometaka yö yáatukä pámani.

¹⁸ Íari béchibo jü nésauro bannaataka huéri kaitäpo taahuak, kaa úttiata entok kara jita ä joai béchibo. ¹⁹ Ínëli jü ley kaita yúmalasi yáuhuak. Ínëli naate jü chë türi boobit-huame; íari béchibote Diostau rukte.

²⁰ Íri kaa kía yáahuak, ál-la jü noki yörisi machika bát kéchahuaka yáahuak. ²¹ Bueituk jume huate sacerdotem kaita noki yörisi machik bát kéchahuakam áma yeu púahuak. Të íri, juka yörisi machik bát kéchakame ínel áu jiaahuak:

Jü Señor yörisi machik bát kéchaka,

kaibu amáu bíchaa kúaktinake:

“Émpë sacerdote jíbapo béchibo,

Melquisedecta yoremraapo jometaka yö yáatukä pámani.”

²² Íari béchibo Jesús juka nokta náu tütehuäpo chë türik, ä lütüriatunakë béchibo, áu bát kétchak. ²³ Jume huate sacerdotem éntok emom büruriak, bueituk bem kókkö béchibom kara naa búrujti át kaatey. ²⁴ Të íri, jíbapo béchibo jíápsaka, sacerdocio tékilta jípure, kaa lülütemta. ²⁵ Huári béchibo két jíbapo béchibo ára am jínëu, jume áapörík éä páman Diostau rúkteme, huanäi jíápsaka kaa chúkteka áme béchibo Diostau am nok-ria.

²⁶ Bueituk íri sumo sacerdote ito béchibo türiakay: huépülsi áu nüyeka, kaa juénak éaka, jita chicha machi kaa át cháchätu. Juka kaa türik johuä násuk sékana áu jípure, entok téhuekata béppa chë mejikat tóboktiari. ²⁷ Juka jikot éehuamta kaa chíkti táapo jípurey, jume huate sumo sacerdotem bénasi. Ímëri bát juka Diostau bíchaa náikiatam jojoa, bem kaa tü yáarim béchibo, chúkula éntok jume pueblota yáarim béchibo. Íkari Jesús séjtul jíba ä yáuhuak jíbapo béchibo, Diostau bíchaa náikiapo áu tójaka. ²⁸ Bueituk jü ley nokta chúchupa, sumo sacerdotem áma joaka, yoremem kaa úttiakame; të jü noki yörisi machika bát kéchari, leytapat chúkula huéeka, jü usiari kaita áu bëyeka yúmalasi yáari jíbapo béchibo.

8

Jesús násuk huéeka bemela nokta tüteme

¹ Én éntok türi jíöbe, jü tua bát huéeme itom náu ettejhuasakäpo, jü sumo sacerdote itom jípurëu, téhuekapo buéresi reytaka jojohuäpo bátatana yejtek.

² Diosta káripo tékilta johua. Huári kári tua lütüriapo tabernáculo. Íkari jü Señor ä tóboktiak, kaa jü yoreme. ³ Bueituk síme sumo sacerdote juka leyta jíá páman áma yéchari, juka Diostau bíchaa náikiata entok jume kaa tü yáarim béchibo kabaram súahuamta ä yáanakë béchibo. Íari béchibo úttia áapörík két jita huériaka Diostau bíchaa ä kíktenakëhui. ⁴ Ä ínëlituk ímí buíapo anëtek, katchan júne sacerdotetu

éiyey, jume sacerdotem ketune ímī anē béchībo. Ímēi juka Diostau bíchaa náikiatam jojoa, leyta jíā pámani. ⁵ Tē ímēi ä johua, juka téhuekapo johuamta bēnnak. Īri éntok mamatuahuaka jékkaataka bíttu, juka Moiséjta ä téjhuaahuaka pámani. Tabernáculota ä yáa sáuhuek, ínel áu jíaka: “Tüise át suaka ä bitcha; huanäre ánēli ä yáanake, tua alē bēnnak, júya káupo em ä bíttuahuaka bēnasi.” ⁶ Tē éni chē türi tékiata máktaka ä johua, bueítuk Áapo yoremta entok Diosta násuk huéiyek, juka chē yōrisi machik nokta náu tütehuamta yáa báreka. Īri éntok yáataka óorek, juka chē türik nokhuaka boobít-hua pámani.

⁷ Tē huári bát huéeme türika yeu sikátek, tua lútüriapo kaibu jariu éehuay, jum guosa huëpo ä yáanāhui. ⁸ Bueítuk kutti ámeu nonokak, ínel jíaka:

Én éntok béja taahuarim äbo huéiye, jü Señorta jíā bēnasi.

Nokakane nokta bemelak náu tütehuamta yéchanake,
Israel entok Judáta gentemmaki.

⁹ Kaa juka nokta náu tütehuamta bem áchayimmak ín yáakā bēnasi,

ál-la jü júnak taahuarimmet mámpo am buíseka Egipto buiärapo nee yeu am huíkekäpo bēnasi,

bueítuk bempom juka ín noki náu tütehuakapo, ámanim kaa aayuk,
jü Señor ínel jiaahua:

Ínapone bempörim kía tójjak.

¹⁰ Huári béchībone juka nokta náu tütehuakamta yáanake,
jume Israelta gentemmaki.

Entok két ínel jiaahua jü Señor:

Chúkula huámechī taahuarimmet,
jume ín leyimne bem kóba súahuapo órenake,
entokne bem jíapsimpo am jiojtenake.

Entokne áme béchībo Diostunake;
bempo éntok ín pueblotunake.

¹¹ Entok kaabe täbuik majtjanake,

áamak aani junne, ínel áu jíaka:

Señortē täya.

Bueítuk simetakam nee täyanake,
bempörim násuk jü chē ilitchi éntok jü chē yōtau tájti.

¹² Jum bem kaa tü yáarimpone am jikorinake;

entok jume bem kaa tü ayulammehui,

kane éntok ámeu huáatinake.

¹³ Bemela noki náu tüterita jiäpo, juka bát huémta öra tíá báare. Huanäi ínēli jü öratata tahuame momoye, entok sep jēla kaitatunake.

9

Jü buíapo entok tehuekapo santuario

¹ Én éntok, jü bát huéeka noki náu tütehuame, Diosta yōri béchībo nésauta jípurey, entok jü kári ímī buíapo Diosta áma yōrihuäu yáatukay. ² Jü tabernáculo éntok ínēli órekay: násuk áman náikimtetaka, jum bát huëpo, véelota bía huam bíchaa santosi täyahuay. Ímirim órekay, jü candelabro, jü mesa entok jume páanim Diostau bíchaa náikiari. ³ Tē guosa huëpo velota bía huam bíchaa jü tabernáculota senu huéri áma órekay. Īri simék béppa santosi täyahuay. ⁴ Ímī órekay jü incensario oro áusülitaka, entok két áma órekay jü nokta náu tütehuäpo arca, simekut oro át téktaka. Ímī huáijhua éntok jü urna ti täyahuame oro áusülitaka. Ímī huáijhua éntok maná áma órekay, éntok jü Arónta kuta basihuekame, entok

jume guoj mamni nésahuim tétapo jiojteri. ⁵ Íari béppa éntok jume querubinin símek béppa ujyorika jábuekay, bem másammey juka jü nokta náu tütehuäpo arcata páttialataka. Ímíri ojbo öorehuay jume Dios bejrim tucha béchïbo. Íari bétanate én kara yún jita nooka.

⁶ Ínëli béja huéchiasi áma óresuka, jum tabernáculo huépul kätana ä näikimteripo, jume sacerdotem élaka áma kikkimu, juka altarpó tékilta yáa báreka. ⁷ Të jum senu kätana ä näikimteripo, jü sumo sacerdote áapo jíbba huásuktiapo séjtuł ójbota huériaka áman kikkibake, bueituk ójbota kaa huériaka kara áman kibake. Íkäi yörisi machik Diostau bíchaa näikiata huéria, áa béchïbo, entok jume kaa jünéaka pueblopo Dios bejrim yáalame béchïbo. ⁸ Jü Espíritu Santo am jüneetua, juka símek béppa santosi täyahuamta, juka böota áman bíchaa bökamta kee étapohuaihui, jum tabernáculo huépul kätana ä näikimteripo, juka oficio tékilta ketune áma johuayo. ⁹ Íri ímëchi taahuarim béchïbo ejemplo, juka ímí nokta huë pámani jü Diostau bíchaa näikiari entok jü kabaram súahuame. Júnentaka junne íri kara jíapsi éerita yúmalași johua, jü Diosta ínëli yörihuame. ¹⁰ Íri béja jibuáhuame entok jita jihuame jíbba, jü jaikisi emo báksiaka Diosta yörihuame, nésauri yáataka takaahuata béchïbo órekame. Íri ínëlitunake, juka tiempota yúmako símeta bemelasi yáahuäu tájti.

¹¹ Të Cristo yepsaka béja ímí aane. Íri áu sumo sacerdote jü tühua äbo huémtahui. Jü tabernáculo ä tékiakäpo chë türika yúmala, entok kaa mámammey yári, ál-la ínel jíayhuäpo kaa ímí buíapo joome. ¹² Entok kaa jume chiböram entok beserom ójbo huériaka, ál-la tua ä ójbohua huériaka, séjtuł jíbapo béchïbo áman kibakek, jum símek béppa santosi täyahuáhui. Huanäi ínëli ä yáasuka ä mabetak, juka jíbapo béchïbo jínëuriata. ¹³ Bueituk jume torom entok jume chiböram ójbo, entok jü beseerota náposa jume chicha machimmet áa béppa huáttiahuakatek, báksiahuaka juka chicha machik takaahuat úuhuataka tatahua. ¹⁴ ;Të chë júne úttiak, jü Cristota ójbo! Áapo kaa chicha machik jípureka Diosta bíchäpo áu tójjak, jü jíbapo béchïbo Dios Espírituta huämi. Huanäi áapo ä ójboy kókkohuäpo jita johuäpo itom ä úuhuaanake. Huanäi ínëlite Dios jíapsamta nésahui jonake.

¹⁵ Íari béchïbo, Áapo násuk huéeka taahuak, juka bemela nokta náu tütehuäpo. Ínëli ä muknakeu úttiatakay, jume nokta bát náu tütehuaka bétuk jume Dios bejrim jiokoriná béchïbo, ley nésauta kaa johuäpo. Huanäi jume núnurim juka boobit-huamta mabetnake, juka herenciata jíbapo béchïbo näikiata áme béchïbo. ¹⁶ Bueituk jábetau senu jita tö sim bárëteko, jiösiata yáatebonake. Huanäi úttia, juka jiösiata yáatebokamta muknakëhui. ¹⁷ Bueituk juka jiösiata yáakamta mukuk, lütüriataka tatahua; të kee jee ä mukeyo kaita béj-re, jü jiösia yáahuakame. ¹⁸ Íari bétana këtchi, jü noki bát náu tütehuakame junne ójbo guótipo chúppuk. ¹⁹ Bueituk Moisés síme ley nésauta gentetau noksuka, beseero entok chiböra ójbota nüka báammaki. Entok kabara bóa síkirik, júya hisoopota huanäi am kómoniak. Huanäi libro nésautat ä sítia, entok síme gentetachi, ²⁰ ínel jíakari: “Íri jü nokta náu tütehuakapo ójbo, Diosta enchimmet nésahueka pámani.” ²¹ Entok këtchi, ójbota át sítia, jü tabernáculotachi, entok jume Diosta yörihuäpo jita ámey jojuhuammechi. ²² Entok ójboyi batte síme báksiataka tahuanake, leyta jíä pámani; të ójbota kaa guótek, Dios bejrim kara jiokorina.

Cristota kúrusit mukukäu Dios bejrim yore úuhua

²³ Úttiataka tatahuay, juka téhuekapo ayukamta bénnak ínëli ä báksiatunähui; të jü téhueka bétana huéeme huatek béppa chë türik Diostau bíchaa näikiata huátia. ²⁴ Bueituk jü tua símek béppa santosi täyahuame Cristota kibakekəpo jü

bát yáahuakamta benna, të kaa mámammey yáari, ál-la téhuekapo Diosta anëpo óorek. Huanäi Áapo áman kibakek, ito béchïbo. ²⁵ Entok kaa juebénasi áu tójaka áman kibakek, jáchin juka sumo sacerdoteta áman kíkkibake bénasi, jum símek béppa santosi täyahuähui, chíkti huásuktiapo, të täbuik ójbo huériaka. ²⁶ Të täbuiasi ä huéenakeyo, úttiatu éiyey juebénasi jiokot ahuä bínnakëhui, juka ániata kësampo naateka. Të ëni jume cien huásuktiriam nat sáu kateme lütëpo, jíbapo béchïbo séjtu jíba ä yáuhuak, juka jiokot áu sikamta, juka kaa türík áme násuk ayukamta kaitapo tahuaria báreka. ²⁷ Bueítuk ínëli chúpari jume yoremem, séjtu jíba am kókkonakëhui; chúkula entok jü bette noki ámet chúpanake. ²⁸ Ínëli këtchi jü Cristo séjtu jíba jiokot ansuk, jume juebena Dios bejri yáarim jípuru huéria báreka, entok guosa huëpo, yepsaka Dios bejrim johuäpo kaita áma jipunake, jume ä boobíchaihuime jínëu báreka.

10

¹ Bueítuk jü ley juka tühua äbo huémta jékka jípuru, të kaa tua ájariatukay jü yebijnakëhui. Jume chíkti huásuktiapo animaalim sússuahuaka Diostau bíchaa am näikiahuame, ìri kaibu yúmalasi emo am jíputuanake, jume áman rúkteme. ² Ä junëlituk kaa éntok yáa éehuay, bueítuk jume íkái Diosta yörihuäu joame senu huëpom kaa chicha machika tahuá éiyey, entokim bem jípsipo kaa ä jípureka tahuá éiyey, juka Dios bejrita. ³ Të ìri chíkti huásuktiapo animaalim sússuahuame, ámeu huahuaatíhua, jume Dios bejrihuammehui. ⁴ Bueítuk jume torom entok jume chivam ójbo karam jábeta ä úuhua, jume Dios bejrim.

⁵ Huári béchïbo ániau kibakeka, ínel jiaahuak:

Juka animaalim súahuaka emou bíchaa näikiahuamtë kaa huátiak, ál-lë takaahuata nee mákkak.

⁶ Jü ójbo altarpo sítiahuame entok jü huakas tájpo táahuame Dios bejrim béchïbo, katim enchi al-leetuak.

⁷ Huanäine ínel jiaahuak:

“Dios, ímine emou huéiye, em néshui yáa báreka, jáchin jum libro royopo ino bétana ä jïojteri pámani.”

⁸ Ínel bát jíaka: “Jü animaalim súahuame, jü Diostau bíchaa näikiahuame, jü altarpo ójbo sítiahuame entok jü huakas tájpo táahuame Dios bejrim béchïbo, katë am huátiak entok katim enchi al-leetuak; ìri síme leyta jíá páman johohua jïobe.”

⁹ Entok sep ínel jiaahua: “Ímine emou huéiye, Dios, em néshui yáa báreka. Juka bát huémta mékke ä óóre, juka chúkula huémta áma tahuanaké béchïbo.” ¹⁰ Jum ínëli éehuápote Diostamak huitti jíapsihuäpo yáari, juka Jesucristota takaahua Diostau bíchaa ä näikiahuaka pámani, séjtuli entok jíbapo béchïbo yáahuakamta.

¹¹ Entok tua lütüriapo síme sacerdotë chíkti táapo ä jojóa, juka oficio tékilta, jume animaalim juebénasi sússuahuamta; të ímëri jume Dios bejrim kaabeta úuhua. ¹² Të Cristo, áu tójaka séjtu jíba ä yáuhuak, jíbapo béchïbo, juka jiokot áu sikamta, jume Dios bejrim yáarim béchïbo. Huanäi Diosta bátam bétana yejtek. ¹³ Huämi bát bíchaa ä boobíchaihui, jume ä béj-reka kateme ä guókim bétuk am tóijnäu tájti.

¹⁴ Bueítuk juka Diostau bíchaa näikiata séjtu jíba yáaka, jíbapo béchïbo yúmalasi am tahuariak, jume Diostau bíchaa huitti näikiarim. ¹⁵ Jü Espíritu Santo kët itou ä lütüriate, chúkula ínel jiausuka:

¹⁶ Jü Señor ínel jiaahuak:

Íri ájaria jü noki ámemak ín tütenakëhui, chúkula huamei taahuarimmechi. Jume ín leyimne bem jípsipo órenake,

entokne bem kóba súahuapo am jiojtenake.

¹⁷ Noksuka júchi huatek nooka, ínel jíaka:

Kaibu éntokne ámeu huáatinake,

jume bem Dios bejrimmehui entok jü Diosta nésahui kaa bem yáakähui.

¹⁸ Bueituk jume Dios bejri yáarim jiokorisuhuakapo, kaitatunake, jü Diostau bíchaa náikiari jume Dios bejri yáarim béchibo.

Diostaute ruktipó yúmala

¹⁹ Én éntok hermaanom, kaitatte obisi éaka arate áman kiimu, jum símek béppa santosi täyahuähui, Jesucristota ójbo béchibo. ²⁰ Bemela böo jíápsamta Áapo itom étaporiak, cortinata órekaí pámani. Íri éntok ä takaahua. ²¹ Diosta káripo tékiakamtate jípure, juka buére tékil sacerdoociota joamta. ²² Íahuite rúktinake, kaita jíápsipo ésolataka, huitti itom ä súalépo tuísi jünéaka. Kaa türík bétanate itom jíapsi báksianake; jume takahuam éntok báam kaa chicha machimmeyi. ²³ Lútülate kutti ito jípunake, Dios éehuamta johuäpo, kaa kom éaka itom ä boobíchäpo, bueituk jü itom ä mák-rókame, ä nokäu chúpanake. ²⁴ Jábeta kaa yumápote ä ania báreka éenake, entok tühuata joaka yore nákhuaäpo, náu al-lee béchibo. ²⁵ Jíbate ito náu totoijnake; katte jume kaa náu yayajaka joyhualame bénasi am báanake; entokte kuttílasi náu noknake, huaka taahuata äbo huémta jüneriaka.

Téjhuaataka junne Dios bejrim yáuhuak

²⁶ Ítapo itom éäpo Dios bejrik yáakätek, jü lütüriatat jünee huamta mabetchu-lataka, Cristota áu tójakäu béja kaitatunake, jume Dios bejrim itom yáakä béchibo. ²⁷ Ál-la jü bette noki Diosta chúpäu máusi machika, táji pójteka am buänake, jume Diosta béj-reme. ²⁸ Jü Moiséjta ley béppa sikame guoyim ö bájim bíchäpo, kaita éntok át nátemaijhuaka mäna. ²⁹ Enchim éäpo, ¿jaikisisu nat béppa ára ä mabeta jáni, juka bette nok chúpemta, jü Diosta Üusitat chepteme, entok juka nokta náu tütehuakapo ójbo guótekame, chicha machiku ä náikiamtachi? Íméri santosi yáahuaka junne. ¡Ä béj-rekam, Diosta tühua Espíritu kaitäpo bitcha! ³⁰ Bueitukte ä täya, juka ínel jíakamta: “Ínapone ä áttiak, juka nássuahuaka yoret nóttirihuamta, entok ínapone ä béjtuanake”, ti jiaahua jü Señor. Entok júchi: “Jü Señor ä pueblobeu bette nokta chúpanake.” ³¹ ¡Tepa jaanti maachi, jü Dios jíápsamta mámpo huáttihuame!

³² Të huámëi taahuarimmehuem huáate, júnakoy juka Dios machiriata mabetchuka. Entok jiokot aneka jünem áma yuumak, Diosta úttiárayi jum naamuksi anhuäpo. ³³ Të huate enchimmehui, tua lütüriapo guojajjahuakem jiokot enchimmeu siika, símem bíchäpo, éntokem júchi täbuiasi am jáläeka taahuak, huame enchim bénasi ámeu huémta jípureme. ³⁴ Bueituk jume preeesom jünem két jiokoleka tüisi am bitchak, éntokem juka jita enchim úuhuahuäpo jünem al-leaka át yeu sájjak, jünéaka chë türi herenciata enchim jípurëhui, téhuekapo kaa lülütemta. ³⁵ Bueituk katem ä täru báare, juka enchim át éähui; bueituk ímí yöökäteko jita buéresi mabethuamtem jípunake. ³⁶ Türi, jü yánti jíápseka Diostat boobit-huame, bueituk íneli juka Diosta nésahui yáalataka, juka Áapörík yore mák bárëhuem mabetnake.

³⁷ Bueituk jü jiojteri ínel jiaahua:

Júchi chúbala jíbba,

jü yebijnakeme yebijnake,

entok kaa bínhuatunake.

³⁸ Të jü lütula Diostamak huéeme Diostat éaka jíapsinake;

të jü amáu nóttekame kaibu ín jíapsi al-leetuanake.

³⁹ Të ítapote kaa amáu notte, jum emo táruhuäpo, ál-late át éehuamta jípure, itom jíapsi jíapsinakë béchïbo.

11

Diostat éehuame

¹ Jü huitti jita boobit-huame, Dios éehuä páman huéiye, entok kaa ä bíchaka kutti jíapsihuame. ² Bueítuk jume itom bát kat-riam íari béchïbom juka tühuata áme bétana nokhuamta jájamek.

³ Diostat éehuápámante át jüneiya ániata yáahuakahui, Diosta nokibeyi, bueítuk ínëli jü itom bícháu, kaa bít-huamta yáahuak.

⁴ Diostat éehuäpo Abel animaalim súaka Diostau bíchaa näikiahuamta chë türik Diostau tójjak, Caínta béppa. Íari béchïbo Diosta tüisi áa bétana nokäu jájamek, lútula jíapseka jume Diostau bíchaa näikiarim ä yáakä béchïbo. Éntok ínëli ä muksulatuk junne, Abelta yáakäu jíba áa bétana nooka.

⁵ Enoc Diostat ä éä béchïbo núk sákuhuak, kókkohuamta kaa bíchaka. Entok kaabe ä téuhuak, bueítuk Dios ä nuk siika. Të kee jee núk sákuhuaka, Diosta bíchápo tüisi jíapsaka täyahuak. ⁶ Dios éehuamta kaa jípureme Diosta kaibu al-leetuanake, bueítuk Diostau rúktihuäpo úttia, jü jüneehuame Áapörík anëhui, entok huame ä jariame bem kobakäu am mámaka.

⁷ Noéta Diostat éä béchïbo, Áapo ä téjhuak, juka huéenakemta ketune kee jee bíttuyo. Diosta mauj yöreka ä jotáytek, juka arcata, ä familiahua áma emo jínëunakë béchïbo. Íkái Dios éehuamta jípureka ániat jíapsame bette nokta ámet chúpatebok, entok lútula jíapsihuamta herenciapo mabetak. Íri éntok Dios éehuamta bétana huéiye.

⁸ Diostat éehuäpo Abraham núnuhuak. Huanäi yeu siika, jum ä yebijnakeu herenciapo mabet báreka. Të yeu sika kaa jüneiyay jákun áu yebijnakëhui. ⁹ Diostat éehuä béchïbo áma jóakay, kaa áma jomemta bënasi jum buíata ä máknaïpo, kaa ä áttiakamta bënasi, Isaactamak entok Jacobtamak lona kárimpo. Ímëi éntok juka ä máknäu herenciapo áamak áttiakay. ¹⁰ Bueítuk buére jóäraata boobíchaihuiy, óusi nahuakamta. Íkái éntok Dios ä jünaktek, entok ä yáuhuak.

¹¹ Diostat éehuä béchïbo jü Sara kaa áasoaka, úttiäraata mabetak ára ä asoanakë béchïbo. Huanäi asoak jamyölataka junne, bueítuk ä súsualek, juka nokta asoanakee, ti áu jíayhuakamta. ¹² Íari béchïbo këtchi, huépülak abe mukemtabechi juebénakam át yeu sájjak, téekapo chókim bënasi, entok juka sëeta bahue mayoat óreka kara näikiahuamta bënasi.

¹³ Dios huáatihuä pámani, ímëi simetakam kókkok, juka bem mabetnakëu kee jee mabetaka. Të kíalim mékkariat am bíchaka am súsualeka am tebotuak. Entokim nokaka ínëli jiaahua: “Katte ímï joome, entokte kia buía ániat kaate.” ¹⁴ Bueítuk jume ínëli jíame, huittim yore jüneetua, täbui naciónta emo jariähui. ¹⁵ Bueítuk bempo hua buíarat bem yeu sájakäbet éátek, lütüriapom tiempota jípurey áman bem nótti béchïbo. ¹⁶ Të bempo chë türik jípu péiyay, téhuekapo. Íari béchïbo Dios kaa ámey tihueka ámeu áu Dios tíiya, bueítuk buere jóäraata am yáariak.

¹⁷ Dios éehuä béchïbo, Abraham jiöbilahuak Isaacta më íaahuaka Diostau bíchaa ä näikiahuäpo. Ínëli jü ä máknäu mabetnakeme huépülak jíba üuseka Diostau bíchaa ä näikiaka áahuä tójjak. ¹⁸ Ínëli téjhuaritukay: “Isaacta betanë nat tómti kat-riam jípunake.” ¹⁹ Jüneiyay Diosta úttiata jípurëhui, jume kókkolam násuk jábeta ä tóbnoktianakë béchïbo. Ä ínëlipa, ä üusihua áapo júchi mabetak.

²⁰ Dios éehuä béchïbo, Isaac Diosta tühua aahuak, chúkula símeku ámeu ayunakemta, Jacobta entok Esáuta béchïbo. ²¹ Dios éehuä béchïbo Jacob, muk

báreka, Joséta üusim hueuhuëpulam béchïbo Diosta tühua aahuak. Huanäi Diostau rúkteka ä yörek, ä boroonia puntat huíjjüteka. ²² José muk báreka am téjhuak, jume israelita usiarim yeu sákanakëhui, entok nésahuek ä takaa ótam bétana.

²³ Ä áchayim Dios éehuä béchïbo báij metpo Moisétam éssok, bueituk musäla machisim ä bitchay, entokim reyta kutti noki kaa májhuek. ²⁴ Dios éehuä béchïbo Moisés, béja yótaka kaa entok reyta mala asoapo áu näikia ïak. ²⁵ Áapo íkái yeu púhuak, jü Diosta gentemak jiokot ä binnähui, bueituk jum kaa türiku chúbala al-leaka náasä huéenakeu, siimeta tójjak. ²⁶ Jü Cristotamak jiokot anhuame símek béppa ríkoapo ä jípurek, jum Egiptopo tómi tesorota béppa, bueituk juka ä yönakeu bitchay. ²⁷ Diostat éehuä béchïbo Egiptota tö siika, juka reyta ómtira kaa májhueka. Ínëli áu jípurek, juka kara bít-huamta bíchamta bénasi.

²⁸ Dios éehuä béchïbo pájkuata yáuhuak, entok juka ójbo sítiahuamta, jü késam usiarim súame bempörim kaa am táktianakë béchïbo. ²⁹ Dios éehuä béchïbo Bahue Síkiri pámanim yeu sájjak, buía huakiapo bénasi. Jume egipcíom két ánëli ayu báreka, báapom kókkok.

³⁰ Dios éehuä béchïbo jume Jericó pueblopo sami kóräim huáttek, guoy búsan táapo kontiriáhuaka. ³¹ Dios éehuä béchïbo Rahab júyapo yorememmak boböyeme kaa ámemak muukuk, jume Diosta nésauri kaa yáakammaki, jume áman bíttuarim yánti ä mabetakä béchïbo.

³² Entok, ¿jítasune két noknake jáni? Bueituk jü tiempo inou binake, Gedeónta bétana ettejjoa béchïbo, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, entok profetam bétana. ³³ Ímëri Dios éehuä béchïbo reyesim buiäramim úttiapo nüuka, entokim lútula huémta yáuhuak, Diosta am mák rókakähuim jájamek, entokim yóokom tem páttiak. ³⁴ Táij béete rúpaktemtam tuuchak; ejpara buahuim ayukäpom yeu sájjak; úttiäraata kaa ayukäpom úttiäraata yeu huíkkëk; nássuahuäpom úttiata nüuka; entokim kaa áma joome batallón sontarom tennituak. ³⁵ Jume jáamuchim bem kókkolam jíabitekame mabetak.

Huate éntok kókosi jiokot johuaka junne, búttia báahuakam kaa báarek, juka chë türi kókkoka jíabitehuamta mabet báreka. ³⁶ Huate kaa huáatiahuaka tiusi jiokot yáahuak, entokim benmuchahuak, entokim pereesotehuaka cárcelpo jóahuak. ³⁷ Tétammeyim mamaasuhuak; bem takaa éntok nasukaman chúktiahuak serruchommei; bem jiopnakë béchïbom jiöbilahuak; ejpara buahuimmeyim súahuak. Yünim naa sájjak, kabara entok chiva béhuam sánkoka, poloobemtaka, kókosi sirok éaka, jájana kaa tüisi bít-huaka. ³⁸ Katim ímí ániapo jíapsi iaahuaka bít-huay. Mékka ánia see päriapom naa kaatey, júya ániachi. Káu guójöku entok buía guójökum jójjoasuk. ³⁹ Ímëi símetaka, akim ä jájamek jiöbe, juka tüisi bem jiapsähui. Të Dios éehuäpo katim ä mabetak, juka bem mák báahuaka nok-ri. ⁴⁰ Bueituk Dios huaka chë türük ito béchïbo yáuhuak, kaa bempolaim jíba yúmalasi emo jípu iaaka, ál-la ítapote két ámemak näikiahuak.

12

Jesústate jíba bínnake

¹ Ánëli kétchi, ítapo ito chíkola juebénaka Diostat jíapsekame itom bíchame jípureka, juka kaa türük entok béttesi machik itom kom tábemtate tóijnake; entokte yánti éaka tenninake, juka böot tennihuamta ítopat jípureka, ² Jesústa jíba bíchaka. Bueituk Áapo Dios éehuamta yáala, entok yúmalasi ä tahuariala. Entok Áapo al-leehuamta áapat jípureka, kúrusit jiokot aayuk, tiusi jájana bít-huaka junne. Huanäi én rey bankot kattek Diosta báta bétana.

³ Bueituk áachem emo temaje, jü Áaporikúu sikamtahui, jáchin jume kaa türik joame ä béj-reka jáptek, bueitukem jum enchim át éäpo kaa huátti báanake, lótteka. ⁴ Bueituk emée katem jee kókkko, juka kaa türik béj-reka enchim nássuäpo. ⁵ ¿Jachem ä kóptiasula béjja, juka kutti nokta? Bueituk enchim üusekam ténasi enchimneu nooka, ínel jíaka:

In üusi, katë kia kaitäpo ä bít báare,
juka Señorta kuttílasi enchi majtiayo,
éntoke kaa kóm ée báare, kutti nokta emou ä nokayo.

⁶ Bueituk jü Señor ä nákéu kuttílasi majtia,
entok ä bébeba, juka usiapo ä mabetakähui.

⁷ Emée juka kutti yore majtiahumta ára mabetätek, Dios enchim üusekam ténasi enchim bitcha. Bueituk, ¿jábese jü usiari ä áchay bétana kutti yore majtiahumta kaa mákhuame? ⁸ Të emée kaa kutti majtiahukatek, katem ára usiaripo näikiahua, bueituk simetakam kutti yore majtiahumta mámak-hua. ⁹ Täbuiasi ä bít-huäpo, ími buíapote itom áchayim jípurey, kuttílasi itom mamajtíame, entokte am yörey. ¿Jachute kaa chë júne ä jopo yúmala, juka téhuekapo itom áchay nésaari, itom jíapsinakë béchibo? ¹⁰ Lútüriapo huámëri kaa jaiki táapo kuttílasim itom mamajtiay, bempörim ä türeï pámani; të ïri simeta itou türinakë béchibo, bueituk áamak huépülsi itom jíapsi íaaka. ¹¹ Lútüriapo jü kutti yore majtiahuame yorehuä johuay, juka kaa al-leehumta entok sirokhumta; të ál-la chúkula yánti lútula éehumta huéria, huame kuttílasi áma huam sákalame béchibo.

Jinhua maachi Jü Diosta nok jahui kaa jobahuame

¹² Huäri béchibo, jume mámam kón huéchilamem tóboktia, entok jume tónom karaktilame. ¹³ Éntokem ili böom rútuaktia, enchim guókim béchibo, bueituk jü guók rábiktilame kaa böot yeu huéenake, ál-la türilataka tahuanake.

¹⁴ Yánti éehumtem jípure, entok huépülsi jíapsihumta. Júnëlem simemmak kaate, bueituk íkai kaa jípureme kaibu Diosta binnake. ¹⁵ Tüisem át suuhua, kolopti jábe kaa ä jájamnake, juka Diosta tühua. Diosta nésehui kaa ä yáakä béchibo, ä jíapsipo chibu éehuame át ayu táytinake. Huanäi ïri böota ä páttiria báanake. Íäri béchibo éntok, juebénakam juénakuu emo nasontenake. ¹⁶ Kaabe jak enchim násuk annake, jámutta kaa jubeka áamak jíapsaka, ö juka Diosta bétana yörisi machik kaa yöreka, Esáuta ayuka bénasi. Bueituk huépul puraato buähumta béchibo, juka ä kësam usiari áttiarita nénkak. ¹⁷ Béjem ä jüneria, chúkula Diosta tühua mabet péaka, kaa jehuiteriahuak. Huanäi íneli kaa ä jájamek, juka jíapsi kuaktihumta, buanaka ä jariaka junne.

¹⁸ Bueituk katem jü kähui ára át mámtéhuamtau rúktila. Íri éntok táijpo bétey, tüisi kaa machika kut huathuattëpo entok buére jekäpo. ¹⁹ Huanäi trompeeta jáhui jíkkaijtuk, entok jáhui nokame. Jume ä jíkkajakame éntok jiokot jiaahuay, kaa éntok ámeu nok íaaka. ²⁰ Juka nésaute bem jíkkajähuiim kara yánti éaka mabetay: “Bueituk jita animal júyat jálojtekätek tétammey ö kúta buahuimmeyi mamaasunay.” ²¹ Buéresi jinhua machiakay jü bít-huame; íäri béchibo jü Moisés ínel jiaahuak: “Guómtilatakane ino yoohua.”

²² Eme éntokem áu rúktila, jü kähui Sióntahui, jü Dios jíapsamta buére jóarähui, téhuekapo jóära Jerusaléntahui, entok jume ángelesim juebena mílimtaka emo jáläekammehui, ²³ huame kësam usiarim emo náu totoijhuäpo náu animmehui, bem téhuam éntok téhuekapo jiojteri, entok Dios simemmeu Jueztahui, entok lútula huëpo espíritummehui, jume yúmalasi yáarimmehui, ²⁴ entok Jesústahui, juka bemela nokta náu tütehuakapo násuk huéekamtahui, entok jü ójbo sítiatahui; ïri éntok chë tüisi nooka, jü Abelta ójbo béppa.

²⁵ Tüisem át suuhua, kaa ä omoute béchïbo, juka nokamta. Huámëi júnakoy buíapo bétte nokta ámeu nokhuakamta, katim ä mabetak; karam ä guójaniaka taahuak. Ítapo kétchi, kaa ä mabetakäteko, juka kutti nokta téhueka bétana huémta. ²⁶ Júnakoy huári nok jáhui kétchi buíata áu yoyootuak, të ëni nokta chúpa rókaka nok-la, ínel jáaka: “Ketunene séjtul huëpo, áu ä yoyootuanake, të kaa buíata jíbba, ál-la juka téhuekata kétchi.” ²⁷ Ìri nooki, “ketune séjtul huëpo huéeme”, ínel jiau báare: jü yáataka ára sékána órehuame mékka órena, bueituk juka kara sékána órehuamta áma tahuanaké béchïbo. ²⁸ Inélite juka rey nésauta johuäpo kara sékána órehuamta mabet-lataka, atä baysaunake, entokte íkái itom jípurë násuk, ä nésahui joaka Diostate al-leetuanake, ä yörihuäpo suamsi ito nüyeka. ²⁹ Bueituk itom Dios tájji jü jita lülütíame.

13

Cristota eä páman jíapsihuame

¹ Emóem nákeka jíba náu aane, náu huérim bénasi. ² Katem áabia kópte, jü enchim jóapo jábeta mabet-huäpo, bueituk huate kaa jünéaka bem jóapom ángesim mabetak.

³ Jume pereesommehuem huáate, ámemak pereesomtuka bénasi, entok jume jiokot bít-huame, eme két enchim takaapo ámemak ä innëam ténasi.

⁴ Simemmet huéchiapo bíttunake, jü emo jubiahuame; íkái éntokem türi páman jíba ä huéria báare; të kaa emo jubeka entok kaa emo kunaka náu jíapsihuame, Diosta bíchäpo yäura bít-huamtam jípunake.

⁵ Jum jita jípu péhuäpo katem kaa náksi jita jípu péiya; juka én enchim jípurëmakem al-leiya, bueituk Áapo ínel jiaahuak: “Kaibune enchi tö simnake, entokne kaa enchi tóijnake.” ⁶ Inélite huitti éaka ára ínel jiaahua: Jü Señor ára nee ania; kaibune máujnake, juka yoremta jita inou yáanakey junne.

⁷ Enchim pajtorimmehuem huáate, juka Diosta noki enchimmeu nokakammehui. Ámechem suuhua, jáchin bem tahuanakëhui, jum naa kújakteka jáchin bem jíapsäpo. Huanärem jum bem Dios eä páman jíapsa.

⁸ Jesucristo jíba ájária, tuuka, ëni, entok jíbapo béchïbo. ⁹ Katem täbuiasi jájaana emo majtiahüü bíchaa emo huériutebo báare, kaita huitti täyahuä pámani. Bueituk türi, juka jíapsita Diosta tühuapo kutti yéchahuäpo, të kaa juka buáhuamta bétana yore majtiahüäpo; bueituk ímïri kaabetau tüisi siika, jume íkái yáakammehui.

¹⁰ Huépul altartate jípure; ímïri karam itomak ára áma jïbuä, jume tabernáculopo oficio tékilta joame. ¹¹ Bueituk jü sumo sacerdote animaalim ójbo huériaka jume Dios bejrim yáarim béchïbo, áman kikkibake jum símek béppa santosi täyahuähui. Huanäi ímëi animaalim takaahuam, päkunim yeu tóijhuaka táттаahua. ¹² Ínëli kétchi Jesús, ä ójboy juka pueblota santosi tahuaria báreka, puertapo päkun kökosi jiokot ansuk. ¹³ Campamentopote päkun áu yeu kannake, jiokot ä bít-huäu huériaka. ¹⁴ Bueituk ímïte yü tutti buére jóarata kaa jípure; ál-late huaka chúkula boobit-huamta jaria. ¹⁵ Inélite Diosta béchïbo jíba ä jo báanake, Áapörík huämi. Áa béchïbo näikiatate buiknake, itom tempo yeu huémta, entokte ä téhuam huatem jüneriatuanake. ¹⁶ Tühua johuame entok jü kaa chúkteka emo aniahuame, katem ä kóptia; bueituk juka kaa emo ámpoleka jíapsihuamta, Dios ä türe.

¹⁷ Jume enchim pajtorim nésauritem johua, éntokem áme bétuk emo nüye; bueituk bempom jáchin enchim jíapsäu suaya, entokim Diosta bíchäpo yeu jábuana, enchim béchïbo. Inëlim al-leaka ä jonake, kaitat jáchin éaka. Bueituk kaa ä ínëlituk éntok, enchim béchïbo júne kaa türinake.

¹⁸ Ito bechibem Diostau nooka; bueitukte huitti éiya, Diosta bíchäpo tüisi ito jiapsähui. Itom naa kújaktëpote simeta tüisi jo báare. ¹⁹ Entokne júchi enchimneu ä aahua, ínëli enchim ä yáa sähueka, bueituk juka enchimneu ín nóttinakeu läuti ä yáatunakë béchibo.

Ä chúpëpo Diosta tühua, entok teboterim

²⁰ Jü yanti éehuäpo Dios kókkolam násuk ä jíabitetuak, juka itom Señor Jesucristota. İri jü kabaramneu buére pastor, entok ä ójboyi jü noki náu tütehuak, jíbapo béchibo. ²¹ Ēn éntok Dios áma enchim yúmatuanake, sime tühuata entok ä nésahui johuäpo. Jesucristota nésahuekápáman türihuamta enchimmet yáanake. Jü simek béppa ujuryori éntok áa béchibotunake, sime huasu-huasuktiriammechi. Júnentunake.

²² Enchimmeune ujbuanna, ín hermaanom, juka kutti nokta kaa enchim kom éetuanakë béchibo; bueituk íkäine kaa jaikik enchimneu jiojte. ²³ Enchimne jünee íaa, jü itom hermaano Timoteo béja kaa cárcelpo káttek. Áapörík läuti yepsak, áamakne áman enchim binnake.

²⁴ Jume enchim pajtorimem sımem tebotua, entok sımem jume santosi jiápsame. Jume Italiapo joome enchim tebotua.

²⁵ Jü Diosta tü eäu enchim béchibotunake. Júnentunake.

Jü Santiagota Carta Jume Dóoce Tribum Sime Ániat Chibejtilammehui

Teboteri

¹ Ínapo Santiago, Diosta nésauta joriame éntok itom Señor Jesucristota, huame dooce tribum Israelitam ániat chibejtilammeune tebote.

Huä jita täyahuame Diosta bétana huéeme

² In hermaanom, tüisem emo al-leetua jita obiachisi jikot máchiraata enchimieu huë násuk junne. ³ Béjem jüneiya: Eme Diosta súalëtek obiachisi huémta násuk jünem yánti jíapsinake. ⁴ Júnëlem yánti jíapsinake, enchim tü jíapsi yúmalatunakë béchïbo, kaita éntok jita enchimieu bïnakë béchïbo.

⁵ Senuk enchim násuk jita jüneehuamta áu bëyey, Diostau ä áunake. Huanäi Áapo Dios ä miknake. Bueituk Áapo yún yore ä miika; kaa ä ámpoleka itom ä mákka, kabeta yeu puaka. ⁶ Të Diostat eaka ä áunake. Katë täbuiasi éenake, ínel jíaka: “Jamak kaita nee miknake.” Bueituk hua kaita súaleme jume bahue máarem jekata naasam huiikë bënasi maachi. ⁷ Júnëli hua kaita súaleme kaibu jita mabetnake, Señorta bétana. ⁸ Huä yoreme guoyik éame kaa áma bíbinhuatu, jum jita ä joäpo.

⁹ Huä hermaano kaa béttek jíapsekame áu al-leetuanake, Diosta ä tóboktiakä béchïbo. ¹⁰ Të hua rikoapo jíapsame áu al-leetuanake kaita áu bėj-riakähui; bueituk huäri jü ili júya sehua ténasi huakiataka tahuanake. ¹¹ Bueituk juka täata kaa huéeläpo táttasi yeu ä yejtek, hua ili júya huaknake; sehua éntok huénnake. Huanäi hua ä müsäla machiakäu luutinake. Júnëli két tahuanake, jü riiko sime ä tékilimpo.

Jíta béttesi yoreu huéeme kaachin ériahuame

¹² Tüisi al-leaka tahuanake, hua yoreme juénakuú bíchaa yühuaka kutti huéeka tahuakame; bueituk ínëli kutti huéeka tahuakatek, juka jíapsi coronata mabetnake. Íkai Dios jume ä nákemmeu am mik rókaka nok-la. ¹³ Senu juénakuú bíchaa yühuakatek kaa ínel jiaunake: “Dios nee juénakun yüak”; bueituk Dios kara juénakuu bíchaa yütu, éntok Áapo kaabeta juénakuu bíchaa yuyüa. ¹⁴ Ál-la senu ára jioptuatu, juka juëna éerita at ayukä béchïbo. Íri juëna éeri éntok ä huíike, ä náyote báreka. ¹⁵ Íkai juëna éerita ayukäpo yeu tomtomte, jü Dios bejri. Íri Dios bejri yahuakatek éntok, áu náu tójaka bürusi áu yáako, huanäi áma yeu tomtinake, jü kókkohuame.

¹⁶ In hermaanom ín nákehui, katem jiöbe. ¹⁷ Sime hua tühua mikpo huéeme éntok yúmalasi mikpo huéeme jikat bétana huéiye, hua itom Áchay machiriata átteakamta bétana. Áapörikut kaita täbuiasi anhuame ayka, kía ilikkisi junne. ¹⁸ Áapo ä éäpo itom bemelasi yáuhuak, ä noki lütüriayi, simem béppa bát itom yoremunakë béchïbo.

Nokta huë páman ä joame

¹⁹ Íari béchïbo, hermaanom ín nákehui, sime yoremem tüisi jíkkaij báreka éenake, kaa läuti nok yómmia báreka éenake, éntok kaa läutipó oómtinake. ²⁰ Bueituk hua yoremta ómtira kaa Diosta lütüria johua. ²¹ Huäri béchïbo, juka jaiti máchiraatem omoutenake, éntok huaka kaa huéeläpo juénaraata kétchi. Huaka nokta enchimmet ethuakamta, yánti jíapsekem ä mabetnake. Íri ára jíapsita enchim jínëuria.

²² Të huaka nokta huë pámanem ä jonake. Katem kía ä jíkkaij-leromtu báanake, emesu emo bäitattähuaka. ²³ Bueituk senu juka nokta kía ä jijikkajätek, të kaa huam nokta huë páman huëtek, iri jü yoreme espeejopo ä pújba bíchamta bënasi maachi. ²⁴ Bueituk áapo áma áu bíchaka sikätek, läuti áa bea kóptinake áu jáchinakähui. ²⁵ Të hua tua leyit suaka ä bíchame, huam súmataka itom búttiahuakapo, éntok jíba áma aneme, kaa kía ä kóptia báreka ä jijikkajame, ál-la ä jo sáyhuäu joame, iri juebena tühuata bínnake, nokta huë páman ä huë béchibo.

²⁶ Kía jábe júne enchim násuk áu Dios huáatë tíame, të kaa áu nín yüeme, kía áu bäitattähua, éntok hua ä Dios huáatëu kía kaita bėj-re. ²⁷ Huä tua kálakosi Dios huáateme, Dios Áchayta bíchäpo, iri ájaria: usi lepem anianake, éntok jámut jókoptulam bem jiokot éäpo anianake, éntok ím ániapo juënaraa ayukamta bétana áu suayanake.

2

Katë enchi ára anianakemtat jíba pupujte

¹ In hermaanom, hua itom Señor Jesucristo lóoriata átteakamta enchim súalë béchibo, katem nat béppa chë emo éria. ² Bueituk senu yoremta oro aniokamta éntok bėj-rek sánkokamta enchim násuk kibakek, senu éntok póobetaka kaa türik sánkokamta kétchi, ³ huanärem huaka bėj-remta sánkokamta al-leaka bichätek éntok ínel áu jákätek: “Émpë ímí tülíku yeesa”; hua póobetau éntok: “Empo éntok jümü kékka”, ö “Ímire ín guókpo yeesa”; ⁴ ¿Jachem kaa emo nat béppa éria, ínëli aneka, éntokem juëna éehuamta emo jípurë bétana emo yeu buisse?

⁵ In hermaanom ín nákehui, akem ä jíkkaja: ¿Jachu Dios kaa huame poloobem ímí ániapo aneme yeu púala, bem rikomtunakë béchibo Diosta súalhuäpo?, éntok, ¿téhuekapo Diosta reyataka nésahueu ä nákeme am mák rókaka herenciapo bem mabetnakë béchibo? ⁶ Të eme huaka póobeta kaitäpo bitcha. ¿Jachu kaa jume rikom juka tékilta kaa yúmalasi enchim béjtuame? ¿Jachu kaa bempo ámëria huame yäurau enchim yeu totojame? ⁷ ¿Jachu kaa bempo am junneria bėj-reka nooka, jume tü téhuam Diosta enchimmet yuktiarim?

⁸ Eme lütüriapo huaka tua leyta huë páman anëtek, huaka Diosta jíä bënasi: “Emobeu jëla anemtë em emo ériä bënasi ä náknake”; huanärem tüisi ä johua. ⁹ Të eme kaa nánancha emo ériätek, katem tühuata johua, bueituk jü ley enchim nätua kaa tühuata enchim joä bétana. ¹⁰ Bueituk jábe júne síme leyta yáakätek, të jáksu huëpo ilikkít júne jíöbekätek, síme leyit jioj-la. ¹¹ Bueituk Dios ínel jiaahua: “Jubekätekë kara täbuik juube.” Éntok két ínel jiaahua: “Katë jábeta mënake.” Éläposë em jubi pátäku kaa täbuik juube, tërë jábeta mäako, síme leyta béppë simla. ¹² Inëlem nooka, éntok ínëlem aane, íkái jüneriaka: hua ley itom búttiakamta jiäpo ámani itot chúpánake. ¹³ Bueituk jume kaabeta nakjiokolekame ánëli két ámeu huéénake, kaabeta bem nakjiokolekä béchibo; të hua yore nakjiokolihuame jíba yölataka huéénake, hua noki béttesi yóret chúpahuamta béppa.

Diostat ehuame éntok jü tékkil

¹⁴ In hermaanom, ¿jita béchibosu türi, jü Dios ehuame éntok kaa ä joäteko? ¿Jachu hua Dios ehuame ä jípurëu ä jínëunake jáni? ¹⁵ Maasen senu hermaanota o hermaanata kaa sánkok, éntok hua chíkti táapo bem buäyeu ámeu bëyeyo, ¹⁶ enchim násuk senu ínel ámeu jíätek: “Katem jáchin éaka kaate, emo em súkkaria, éntokem jibuaka jóboa”, të kaa huaka takaahuapo ámeu bëyemta am mikätek, ¿jita béchibosu türi? ¹⁷ Júnëli kétchi, jü Dios ehuame kaa ä joätek, jü ä Dios ehuame kaita bėj-reka mukilata bënasi tatahua.

18 Të senu jamak ínel jiaunake: “Empo Dios eehuamta jipure, ínapo éntok tékilta johua.” Nechë ä bíttua, juka em Dios eehuamta kaita tékilta yáalataka; ínapo éntok enchi ä bittuanake juka ín Dios eehuamta ín tékiliy. 19 Empo ínel ä súale: Dios huépulai jíbba. Türi junëli; két jume lemooniom ä súale, éntokim máuj-rimmea emo yoyoa. 20 ¿Jachë ä jüneria báare, empo yoreme kaa suakame, juka Dios ehuamta kaa tékilmak huémnta kaita béj-rëhui, éntok ä mukilatukähui? 21 ¿Jachu kaa jü tékiliy tüisi taahuak, itom áchay Abraham, júnak huaka ä üusi Isaac Diosta mámpo ä tójaka, kabaram súsuahuaï bénasi ä mëbáreka? 22 ¿Jachë kaa jüneyia? Jü Dios eehuame tékilmak náu huéiye, éntok hua Dios eehuame tékilmak yúmalasi chúppe. 23 Éntok ímí chúppuk, jü jiojteri ínel jíame: “Jü Abraham Dios ehuamta jipurek, éntok ä Dios ehuamta béchibo tühuapo näikiahuaak”, éntok Diosta amigo ti téhuaahuak.

24 Béjem jüneyia, juka yoremnta jü tékiliy Diosta tü yórempo ä näikiähui, kaa hua Diosta súalhuamtay jíbba. 25 Júnëli kétchi, huámechï taahuarimmechi jü jámut Rahab büru yorememmak boböyeïhui, ¿jachu kaa hua ä tékiliy tühuata jájamek? Bueituk huame sáyhuakame mabetaka, chë türi böota am nütuak. 26 Jáchin hua takaahua kaa espírituta jípureka mukilatunake, ánëli két hua Dios eehuame kaa tékilmak náu huétek, ket mukila.

3

Jü nínni

1 In hermaanom, katem enchim násuk katim juebénaka yore majtia tiaka annake, jünéaka íkái tékiakátek chë bétte nokta itot chúpnakehui. 2 Bueitukte síme juebénasi jábem jíápsipo kókosi jojua. Senu ä nokiy kaabeta omtituátek, iri tua jü tü yórem chúpila, éntok ä takaahua ä yüinakë béchibo áma yuuma. 3 Ítapo jume kábäim pepereenatua itom éä páman am kannakë béchibo. Júnëlite síme bem takaahua ára naa kúaktia. 4 Ámechem suuhua kétchi, jume barcommechi: jáchin buereka júne éntok jeka útteakamta am huériay junne, senu ili rueerata timón téamtay aram kúaktiatu, ä sáhuemnta ä huë ía páman ä huéenakë béchibo. 5 Júnëli kétchi jü nínni ilitchika junne, të buériata johua. Jü tájji ilitchika junne, jáchin machisi juka júya ániata tátta! 6 Jü nínni éntok hua tájta bénasi maachi, juénaray ím ániapo ayukamtay tápuni. Huä nínni itom takaahuapo jünakteri, éntok síme itom takaahua chïcha machisi tahuariala. Áapo huaka ániat nate chíkola juéna éerita tóbotoboktia, éntok áapo júne infernoy béetiari. 7 Bueituk síme animal ím buíapo joome, huikichim, bakochim, éntok bahuepo joome junne, aram yekatu, éntok jü yoreme ä útteara bétuk am jípure; 8 të kía jábe yoreme junne ä nínni kaa yüe; íkái juénaraata senu kara ä kétcha; hua jóguo áy kókókkko huamtay tápuni. 9 Jü níniyte Dios Áchayta bétana tühuata nooka, éntokte áy juénak nooka, huame yoremem batte Diosta bénasi yáarimmechi. 10 Huépul tempo yeu sisime jü tü nooki, éntok hua juéna nooki. In hermaanom, iri kaa ínëli huéepo yúmala. 11 ¿Jachu huépü báam yeu pótápo huame báa chökom éntok báa kákkam áma yeu huéenake jáni? 12 In hermaanom, ¿jachu hua chuna óguo két jume oliivo takam jípunake jáni? O, ¿jume páras óguom chuna takam jípunake? ¡Ee; kaibu! Júnëli kétchi, baubáa chökom yeu huépo báa kákkam kaa áma yeu huéenake.

Huä tua jita täyahuame jikat bétana huéiye

13 ¿Jábesu enchim násuk tüisi jita ára áu joale, éntok jita áu täya tíiya? Yeu ä buíjnake, tüisi áu nüyeka kaa buéresi áu ériaka. 14 Të eme emo chibureka kaa emo bíbit péátek, éntok emo ée béj-rihuamta enchim jíápsipo ayuak, katem jita emo täyale, bueitukem lütüriata béj-reka nooka. 15 Bueituk iri ílë bénaaka

täyahuame kaa jikat bétana huéiye; ál-la ím buíapo joome; yoremta kóba súahuäpo yeu simlataka, diablo ä áttiak. ¹⁶ Bueituk kaa emo bíbit péehuäpo náu omtihuäpo, éntok emo ée bėj-huäpo, huämi ayka jü naa múksi huéeme éntok síme hua kaa tühua. ¹⁷ Të hua tüisi jita ára joame jikat bétana huéeme bát huépo tühua áusüli; chúkula yánti jíapsihuamta huéria; náksi maachi; türi; yore jiokolihumtay tápuni; éntok tü anhuamta chúppa. Tua lütüriata itom téjhua, éntok kaa yore bätattähua. ¹⁸ Jume yánti jíapsita jariame yánti jíapsitam eeča, juka lütüriata jíchupaa béchibo.

4

Ími ániapo ayukamta türihuame

¹ ¿Jáksu yeu huéiye hua náu nássuahuame éntok náu nok nássuahuame enchim násuk ayukame? ¿Jachu kaa huame juëna éerim enchim jíapsipo ayukamta bétana huéiye, hua enchim jíapsi náyoteme? ² Jítem jípu péiya, të kaitëm jípure; yorem súhua, éntokem kaa huéeläpo jábetat jita innëa, éntokem kara ä yuuma. Nássuäem éntokem át tekipanua, tem kaa ä jípure jita enchim áttea péähui, bueitukem kaa Diostau ä aahua. ³ Jítem aahua, tem kaa ä mabeta, bueituk kaa tühuata béchibem ä aahua, enchim áy emo al-leetuahuäpo ä kima báreka. ⁴ ¡Eme Diostamak kaa lütula jíapsame, yoremem kaa huépülak jíba jubekame! ¿Jachem kaa jüneiya, juka kaa tü éerita ím ániapo ayukamta guojaahuame Diosta bėj-reka kathuähui? Kíaliku jábe junne huaka kaa tü éerita ím ániapo ayukamtat huée báareme, Diosta bėj-reka tatahua. ⁵ Eme jamak juka jiojteta kía ínel ä jíä bënasi éiya: “Jü Espíritu, Diosta itot órekähui; iri éntok jíba itom áttea péiya.” ⁶ Të Áapo chë yún tühuata yore miika. Íari béchibo ínel jiaahua: “Dios huame emo buere ériame bėj-reka huéiye, éntok huame kaa emo buere ériammeu tühuata johua.” ⁷ Diosta éä pámanem ä mámpo emo tójaka, diablota bėj-reka óusi jápte; huanäi enchim tö búitinake. ⁸ Diostahuem rúkte; Áapo éntok enchimmeu rúktinake. Emëe juëna yóremem emoem mám báksia; eme éntok guoyik éame, enchim jíapsipem huépüläsi jíba emo jípure. ⁹ Sirokäem; katem emo al-leetua; buanäem. Enchim achimem buanimpo kúaktia, éntok enchim al-leäu sirokhuäpo kétchi. ¹⁰ Señorta bétukem emo jípure; Áapo éntok enchim tóboktianake, tühuata enchimmeu yáaka.

Hermaanotat nokhuame

¹¹ Hermaanom, katem jájana nat nooka. Huä hermanotat jájana nokame entok ä hermaano nánätuame, leyta bėj-reka nooka, entok leyta nánätua. Të empo leyta nánätuätek, katë leyta huë páman huéiye, ál-lë yäurapo emo yéyecha. ¹² Huépülay jíba hua leyta yore mákame, ára yore jínëume, entok ára yore tärutuame. Të, ¿empo? ¿Jábesäe, täbuik em nätuanakë béchibo?

Katem yoko taahuarit emo jíapsi máchile

¹³ Nechem jíkkaja, eme huame ínel jíame: “Èni entok yokote áman pueblou kannake; huanäite huásuktiapo áman aneka jita nénkinake entok jita kobanake”, ¹⁴ kaa jünéaka yokoríapo jita bénak ayunakëhui. Bueituk, ¿jítasä hua itom jíapsähui? Lütüriapo kía báij huéchiriata bënna, jáchin huäri chúbala jíba yeu mamachia. Huanäi läutiposu kaitatunake. ¹⁵ Júnëlem jíatek chë türi: “Juka Señorta ínel éay, jíapsinakete, éntokte íkai yáanake, o jita täbuik junne.” ¹⁶ Të èni emoem úttile, emo buere ériaka. Síme hua ílë bënaka emo úttilhuame kaa türi. ¹⁷ Huä tühuata täyaka, entok kaa ä joame, kaa tühuapo aane.

5

Jume riikom yore jikot joame bėj-rihuame

¹ ¡Nechem jikkaja, eme riikom! Buanäem, éntokem buan chaaye, jü jiokot éehuame enchimieu yúmanekemta béchibo. ² Huä enchim rikoa moyira, entok hua enchim sánko buiichia téepärim ä buäla. ³ Huä enchim ooro entok enchim tómi tósali poposíhuila; hua ä poposíuraa éntok enchim yeu buisse. Ínëli huaka simeta enchim jípurëu táijpo béeteka enchim tejalnake. Juebena tómitem náu tóij-la; huame taahuarim éntok béja yúmase. ⁴ Én éntok chaaye, hua tékil béjhua, huame tekipanualeerom enchim buíampo chúpukamta tóboktiakame kobari, am bñitattáhuaka kaa enchim am béjtuakähui; éntok hua jiokot ujbuahuame etta tóboktiakame bétana huéeme hua Señor chë simem béppa nésahuemta nákapo huéchila. ⁵ Kíalem jájana jíápsaka, emo al-leetua ímí buíapo, entok enchim éä páman jíápsak. Jíápsipem emo áuhuiriak, huakasim áuhuiriahuä bénasi. Én éntok béja yuuma, huakasim súanähui. ⁶ Huä tü yóremtatem nokta béttesi chúppak, éntokem ä mäek; áapo éntok kaa áu nok-riak.

Yántem jíápsa, Diostau oraciompo nokaka

⁷ Huäri béchibo, hermaanom, yántem jíápsa, Señorta yepsäu tájti. Áachem suuhua, jáchin hua et-leero huaka buíapo chúpemta boobinnake, boobíchaka yánti jíápsaka huaka yúkuta bathuemta éntok chúkula huéchëu tájti. ⁸ Enchimet két ayunake, hua yánti jíápsihuame, éntokem huaka enchim jíápsi chë tutti yétcha; buëituk hua Señorta yebijnakeu kaita nápat bëye. ⁹ Hermaanom, katem nat nooka, kaa béttesi nokta enchimet chúpatunakë béchibo; ínëli jü Juez puertapo huéiyek. ¹⁰ In hermaanom, profetammechem suuhua, buëitukim jiokot éehuamta éntok yánti jíápsihuamta jipurey, huame Señorta téhuampo nokakame. ¹¹ Én éntok, të am úttile, túhuata am mabetak tíaka, huame óusi éaka jiokot máchiraata bíchakame. Béjem ä jikkaj-la, jáchin juka Jobta yánti jíápsékähui, éntok jáchin juka Señorta áa bétana éähui; buëituk Áapo tüisi yore jiokolë, éntok yore beu jita innëa.

¹² Të simeta béppa, ín hermaanom, katem téhuekata téhuampo nooka, o buíata téhuampo, o jita täbuik téhuampo junne. Ál-la huépulse lütüriata nooka: jü em “jehuiteria”, jehuituake; jü em “ëe”, ëetunake, kaa béttesi nokta enchimet chúpatunakë béchibo.

¹³ Senu enchim násuk jiokot éätek, Diostau oraciompo noknake. Senu al-leätek, buiknake, Diosta úttileka. ¹⁴ Senu enchim násuk kökorëtek, jume iglesiapo yoiyöturim náu núnunake; éntokim Diostau ä buanianake, aceiteta át tekaka, Señorta téhuampo. ¹⁵ Huä huitti Diostat éehuaka emo buaniahuame ä jínëunake, huaka kökoremta. Jü Señor éntok ä yéchanake, entok huaka juënaraata ä yáalatuk júne át jiokoritunake. ¹⁶ Huame kaa túhuam enchim yáarim, náhuem yeu am buíjnake, éntokem Diostau emo buanianake, enchim türinakë béchibo. Huä tü yóreme tü jíápsékame Diostau buanátek, íri Diostau buanhuame útteata jipure. ¹⁷ Jü profeta Elías ito bénasi yóremtaka, éeripo ito bénaakay. Të Diostau buanak, chíkti ä jíápsimaki, kaa yúknakë béchibo. Huanäi ím buíapo kaa yúkkuk, báij huásuktia áma búsan metpo. ¹⁸ Júchi éntok Diostau buanak; huanäi téhueka yúkuta äbo kóm bíttuak. Huanäi buíapo jita chúppuk.

¹⁹ Hermaanom, senu enchim násuk huaka lütüriata öbialataka huëtek, senu éntok ä kúaktiakätek, ²⁰ jüneenake: hua kaa tüisi huémata kúaktiaka böo türikun yeu ä tójame, huépul jíápsita kókkohuamta bétana jínëunake, éntok juebena kaa túhua yáarimmet jiokorituna.

Jü Carta San Perota Bat Huëpo Jiojtekähui

Teboteri

¹ Ínapo jü Peero Jesucristota apóstol huame bem buiärapo bittuarimmeune tebote, jume Pontopo, Galaciapo, Capadociapo, Ásiapo, éntok Bitiniapo chíbejtilammehui.

² Eme jume bannaataka Dios Áchayta täyäu yeu púari, Espíritu Santoy tü tátabri, juka Dios nésauta enchim yáanaké béchïbo, alé bénasi Jesucristota ojboy enchim jiapsi tütetunaké béchïbo. Tühua éntok yánti jiapsihuame buéresi enchimmeu ayunake.

Tua lütüria boobit-huame

³ Tua yörisi maachi itom Señor Jesucristota Dios Átchay, áapo itom bemela yoremsi yáuhuak, buéresi itom ä jiokolekä béchïbo, yü jiapsihuamta tua itom boobitnaké béchïbo, Jesucristota kókkolam násuk jíabitekä béchïbo, ⁴ átteata itom mabetnaké béchïbo, kaa momoyemta, kaa nanasontemta, éntok kaa mumukemta áman téhuekapo ëriata enchim béchïbo, ⁵ Diostat enchim át eä béchïbo, Áapo ä úttiäray enchim suaya, enchim ä jájamnaké béchïbo juka yore jínëhuamta hua taahuari äbo huémtat yeu machinakemta.

⁶ Íari béchïbo eme al-leiya, éläposu én kaa jaiki táapo Diosta ínel éai kaa al-leehuamtem jípunake, enchim at eäu jüneria béchïbo, ⁷ hua orota béppa chë béj-reme. Jáchin huári ooro luuluuteka júne tájiai jüneriatunake, alé bénasi jü enchim ä súalëu jüneriasuka tua úttilna, uyjóriata jípunake éntok yörina hua taahuarit Jesucristota yeu machiayo.

⁸ Huä enchim nákëhui kaa ä bil-lataka junne; hua enchim ä súaleka kía én kaa ä bíchaka junne, enchim át al-lee kókköhui, ⁹ juka enchim at eä béchïbo enchim jípunakëu mabet-lataka, juka jíapsita enchim jínëuriahuamta.

¹⁰ Jume profetam hua Diosta tü eäu enchim bétana näikiarita bétana nokakame, ä jüneriaka tüisim át suaka nátemajek i yore jínëhuamta bétana, ¹¹ tüisi át nátemajeka jábeta bétana ä nokähui, éntok jita táaposu Cristota Espíritu ámet aneme ä ayunake tíiya, hua kaita jee hueisu huaka Cristota jiokot yáaná bétana nokakame, éntok chúkula huári sáu juka uyjóriata yebijnake tíame. ¹² Ímëhui yeu machiak kaa bempörim béchïbo, ál-la ito béchïbom íkái bem nokakähui én enchimmeu nokhuame huame Espíritu Santota téhueka bétana jípureme bétana; juka Diosta ángelesim bí péähui.

Tülisi itom ito nünake bétana nokhuame

¹³ Kíalíkem huéchiapo emo nüye, kaa bürük éaka suamsi eaka, éntokem át boobícháihui hua Diosta tü eäu enchimmeu nüpanakemta Jesucristota yeu machi-anakeyo. ¹⁴ Jume usiari ára sáyhuame bénasi katem huaka juënaraata bannaataka kaita täyaka enchim jo péäu jo báare, ¹⁵ ál-la jáchin hua enchim núnukame santosi áu nüye, eme két alé bénasi símepo santosi emo nünake; ¹⁶ bueítuk ínel jiojteri: “Katem chichä machisi jíapsa, bueítuk ínapo Santo.”

¹⁷ Bueítuk Áchaypo eme ä jípurëteko, huaka kaabeta yeu púaka nokta ámet chúpamta hueepulammet bem yári béchïbo, jíbem Diosta májhue ä yöreka emo boojoria síme jume taahuarim ím ániat enchim anëpo tájti. ¹⁸ Júneaka huam kaitapo kía jájana enchim jíapsakäpo enchim jínëutukähui, juka enchim áchayim bétana enchim mabetakähui, kaa hua jita momoyemtayi, ooro, ö tómi tósali, ¹⁹ ál-la Cristota ójbo musála machikuyi, hua ili kabarata yúmalataka éntok kaita jita kaa

türik jípuremta ójbo békakuyi, ²⁰ béja yeu púataka kee jee ániata júnaktehuay naateka, të ímëi taahuari chúkula huéemmet yeu machiak enchim nákhua béchibo; ²¹ éntok áapörík huámëm Diosta súale, huaka kókkolam násuk ä jíabitetuakamta éntok ujjóriata ä mik-lata, Diosta enchim súalnakë béchibo éntok áapörík bétana jita enchim boobinnakë béchibo.

²² Jukem Diosta lütüria joaka enchim jíapsi tü tátab-la, jü Espíritu Santota éäpo kaa kía bálit enchim emo náknakë béchibo, júnentukem emo nákke chíkti enchim jíapsimaki, enchim jíapsi tútti yécharika. ²³ Eme júchi bemelasi yeu tómtila, kaa huame áchayriam kókkokkame éäpo, ál-la hua kaa nanasontumta éäpo, jü Diosta noki jíápsamtayi, jü jíba béchibo ayunakeme. ²⁴ Bueituk:

Síme huaakas kía júya síarita békasi maachi,
éntok síme hua yoremta ujjória júya sehua ténasi maachi.

Huä júya huahuake, jü sehua éntok huehueche,

²⁵ të hua Señorta nooki jíba béchibo ayunake.

Íri éntok ájária, jü nooki evangeliopo huam enchimmeu nokhuakame.

2

¹ Júnentukem síme juéna éerita tójaka, éntok yore bätattäihuamta, ára nókichiata, jábetat jita ínnéhuamta, éntok jájana jíaihuamta, ² ili usita júbua tómtilata chípeä békasi eme két huame kauhua espiritualim kaa täbui jítamak kuutilam huátianake, íri jü Diosta noki, ámei enchim yótunakë béchibo Diosta súalhuäpo jínéhuamta tua enchim jájamnakë béchibo; ³ të béja eme juka Señorta tühuabet jünéelatuko.

Jü tétta jíápsame

⁴ Señor Jesucristotahuem rúkte, jü tétta jíápsamtahui, hua lütula huépo huame yoremem omoutekähui, të Diosta yeu púari éntok áapörík béchibo bék-reme. ⁵ Eme két jume tétta jíápsame békasi emo ériaka emo réutebonake, enchimmea huaka ä kárhua ä yáanakë béchibo, bueitukem Diosta tékil boojoria béchibo náikiari, juka jíápsita bétana huémta áapörík Diosta türëu áu enchim huérianakë béchibo Jesucristota huämi. ⁶ Bueituk júnen két jöjteri:

Juyú, buere joära Sión,

juka tétata tua nésahuemta ejkinampo huémta yétcha,

huaka yeu púata éntok chë musäla machik,

éntok hua ä súaleme kaa tiusi tahuarianake.

⁷ Enchim béchibo, eme ä súaleme, áapo musäla maachi, të huame kaa ä súaleme béchibo éntok:

Huä tétta jume káarim jojoame kaa huáatiakäu,

íri tua jü tétta nésahueme ejkinapo tahuakame.

⁸ Éntok:

Huä tétta át tēitēitihuame,

éntok hua tétta yore tábeme.

Bueitukim át tēitēite jü nokichi, bem kaa áma huam jíapsi bárë béchibo; huäri béchibom két yeu púahuak.

Jü Diosta yorembra

⁹ Të eme tua hua génte yeu púari, Diosta yäura tékkil boojoriame, nación tühuata joame, tua lütüriapo Diosta yorembra, huaka kaa machiku enchim aney huam machiria át guómtisi machikun bíchaa enchim núnukamta tühua bétana enchim noknakë béchibo. ¹⁰ Eme huame bannaataka kaa pueblotukaïhuim, të enem Diosta yorembra; bannaataka kaa yore nak jiokolihuamta jájamlatukaïhui, të én ál-lem ä jájamla, juka yore nak jiokolihuamta.

Diosta nésauta joame bénasem emo nüye

¹¹ Eme nákhuaame, enchimmeune nooka sékana enchim jomemtukä bénasi, éntok enchim boojoä bénasi, huaka juëna éerita enchim tóijnakë béchïbo, huaka tü jíapsita béj-reka huémta, ¹² jíba bénasi túlisi emo nüyeka jume kaa Jesucristota súaleme násuku; huam enchim bétana nokhuäpo enchim juëna yórememtukä bénasi Diosta am úttilnakë béchïbo hua Diosta am jìokorë taahuarichi, hua tühua enchim yáaribet suaka.

¹³ Señorta béchïbo hua jábe nésahuemta bétukem emo jípure, ä reytuk junne, chë ä nésahuë béchïbo, ¹⁴ kía ä gobernadortuk junne, áapo äbo am bíttuala, yorememet nokta am chúpanakë béchïbo, éntok huame tü yóremem bétana tühuaata am noknakë béchïbo. ¹⁵ Bueituk ìri jü Diosta huáatiähui: juka tühuaata joaka jume yoremem kaa susuakame enchim bétana jájana jíame enchim nok páttianakëhui.

¹⁶ Kaabeta mámpo emo jípuremta bénasem emo nüye, të kaa huame íat jáhuiteka juka juënaraata joame bénasi, ál-la huame Diosta nésahui joame bénasi.

¹⁷ Símemem yöre. Hermanomem nákke. Diojtem májhue. Reytem yöre.

Jü Cristota ejemplo ä jìokot aneepo

¹⁸ Eme jóapo sáyhuame, enchim tekem bétukem emo jípure, tua am yöreka; kaa huame tü yorememmeu jíbba, ál-la két huame béttek jíapsekammeu junne.

¹⁹ Bueituk ínëli anhuame türi Diosta bíchäpo senu én Diosta ä yöre béchïbo kaa al-leetuahuäteko, kaa ä innë éäu júne innëateko. ²⁰ Bueituk jita tühuaasa júri kaa tühuaata joaka enchim chónhuähui éntokem, ¿jíba áamak al-leiya? Të eme tühuaata joaka jìokot máchiraata bichätek éntokem jíba áamak al-leätek, lútula huëpo ìri türi Diosta bíchäpo. ²¹ Bueituk iári béchïbem núnuhuak; bueituk Cristo két ito béchïbo jìokot máchiraata bitchak, ejemplota itom mákaka, enchim alë bénasi emo boojorianakë béchïbo. ²² Áapo kaita juënaraata yáuhuak; kaita hua ára nókíchia jíkkaijhuak ä tempo. ²³ Áapo juënasi áa bétana nokhuay júne kaa juënasi am yómmiak; jìokot johuaka júne kaa am bé-reka nookak, ál-la huaka áu johuamta hua tua lütüriata joamta mámpo ä tójjak. ²⁴ Áapo hua itom juëna yáarim ä takahuapo núk siika jum kúrusichi, itom hua juënaraata bétana kókkoka tühuaapo itom jíapsinakë béchïbo; bueitukem jìokochä yáahuaka béchïbo áma yorela. ²⁵ Bueituk emëe huame kabaram emo náikimtelatukä bénasi aaney, të ënem hua enchim jíapsi suayamtau rúktila.

3

Jume kukunakame éntok jujubekame jáchin emo nünakëhui

¹ Júnëli kétchi eme jáamuchim kukunakame, enchim kunam bétukem emo jípure, huame tü nokta kaa súaleme kobatunakë béchïbo kaa nokiayi, të túlisi bem jubim emo nüyëubeyi, ² túlisi éntok yörisi machisi enchim emo nüyëubet suaka. ³ Huä ujoyória enchimmet ayunakeme kaa hua yeutana takahuapo enchim átteanakëhui, hua buéresi ujoyória emo chíkhuaame, óoro átteahuame, sánko buéresi ujoyorisi yáataka átteahuame, ⁴ ál-la hua huáijhua jíapsita bétana huéeme, hua kaa momoyeme, ìri jü kaa béttek jíapsihuame éntok yánti jíapsihuame; iári tua chë béj-re Diosta bíchäpo. ⁵ Bueitukim junëli két túlisi emo nüyey bannaataka huame jáamuchim tü jíapsekame, Diostat éame, bem kukunam bétuk emo jípureka; ⁶ juka Sarata Abrahamta “yöreka Señor ti áu ä jijiä bénasi”. Huári bétana asoarimtakem taahuak, tühuaata jóäteko, kaitat ée májhueka.

⁷ Eme jujubekame, két áma huamsu, ámemakem aane suamsi emo nüyeka, jünéaka juka jámutta chë kaa útteakamta jíapsekähui, éntok enchim beu

juka tühuauta ay jíapsihumta am átteakähi, Diostau bíchaa enchim buanäu jíkkajitunakë béchïbo.

Tü éeri tüisi itom ay tahuanakëhui

⁸ Én éntokem simetaka huépülsi jíba éiya, huatem béu jita innëaka, emo nákeka emo sailakamta bénasi, emo jiokoleka, éntok kaa emo buérialéka. ⁹ Juénasi áu ayuhuak kaa juénasi ámeu ayunake, juénasi aïhuátek júnne kaa juénasi ä yómmianake, ál-la tühuata jo báanake, jünéaka tühuata átteä iaahuaka enchim núnutukähui. ¹⁰ Bueituk:

Huä al-leaka jíapsi báareme,
éntok taahuarim türi bíb báareme,
ä nínni yúinake kaa juénak ä noknakë béchïbo,
éntok ä teni júne kaa ára nókïchiata ä noknakë béchïbo;

¹¹ juénarata tójaka tühuata jonake;
yánti náu jíapsihumta jariunake éntok ä boojorianake.

¹² Bueituk huame Señorta pusim juka lütüriata joame türeka bitcha,
éntok juka bempörim áu buanäu jíkkaja;
tee jü Señor huame kaa tühuata joame kaa türeka am béj-reka bitcha.

¹³ ¿Jábesu két kaa tühuata enchiméu yáanake jáni tühuata enchim joayo? ¹⁴ Të eme jita jiokot máchiraata bichátek tühuata joaka, úttesem al-leiya. Huä béchïbem kaa emo máujtua bempörim bétana, éntokem kaa naa múksi emo éetua, ¹⁵ ál-lem juka Dios Señorta úttile enchim jíapsipo, éntokem jíba huechiapem emo jípureka aane enchim emo nok-ríanakë béchïbo, síme huame tühua enchim boobichäu bétana enchim temájeme yómmia béchïbo kaa buere jíaka éntok yörisi machisi nokaka. ¹⁶ Tülisem emo nüye huame jájana enchimmet nokame, enchim juéna yorememtukä bénasi, tiusi tahuanaké béchïbo, Cristota bétana tülisi enchim emo nüyëu jájana jíame. ¹⁷ Bueituk chë türi emé jiokot máchiraata bicháteko tühuata joaka, Diosta ínel ä huáatiayo, kaa tühuata enchim joäpo béppa.

¹⁸ Bueituk jü Cristo két jiokot máchiraata bitchak séjtuul jíbba, itom Dios bejrim béchïbo, hua tü yóreme jume juéna yóremem béchïbo, Diostau itom huéria báreka, lütüriapo jü ä takahua mëhuak, të espíritupo jíba jíapsaka taahuak. ¹⁹ Huämi espíritupo két áapo huame bannaataka kókkokame anëu siika. Huanäi ámeu nookak, ²⁰ huame bannaataka ámeu nokta kaa jíkkaj báaremmehui, Diosta bínhua ámet boobícháihui junne, huame taahuarim Noéta jíapsayo, juka arcata johuayo, huam kaa jaiki géntem, guoj náikim jíba áma jínëihuak, buere baniapo. ²¹ Jü yore batöhuame hua júnako báata am jínëukä bénasi, én két yore jínëu Jesucristota jïabitekä béchïbo, kaa huaka takahuapo béppa chïcha máchiraata itot ayukamta itom úhuaaka; ál-la Diostau bíchaa tülisi itom ito nü báreka éenakë béchïbo. ²² Huä téhuekau jikau sikame Diosta báta bétana kátekame; éntokim áapörík bétuk emo jípure jume Diosta ángelesim, jume yäuram, éntok jume útteata jípureme.

4

Diosta éä paman emo nüyeme

¹ Juka Cristota ito béchïbo jiokot máchiraata ä takahuapo mabetakä béchïbo, enchimmet két huäri éeri ayunake; bueituk hua takahuapo jiokot máchiraata innësukame kaa éntok júchi juénaku annake, ² huame taahuarim itou bëyeme kaa huaka ím ániapo yoremem kaa huéeläpo ukulëu huáatiaka jíapsi béchïbo, ál-la Diosta éäpo áman itom jíapsinakë béchïbo. ³ Büru táapem béja jume tua Diosta kaa súaleme al-leetua béchïbo jita yáasuk, kaa tíurata joaka, kaa huéeläpo juka huakajta bétana huémta ukuleka, nanaakoka, kaa tíura pájkota huëpo rejteka, yü tütti

naakoramtaka, huame diosim kaa yöri mátxim yöreka. ⁴ Ímëi béchïbo át guómtisi maachi hua áme bénasi kaa huéeläpo juënarata kaa enchim joähui, kíalikum jájana enchimmeu jiaahua. ⁵ Të bempo lütüriata nénkinake hua jíápsammet éntok kókkolammek nokta chúpanakemta bíchápo. ⁶ Bueítuk íari béchïbo két jü tü nooki Diosta bétana huéeme nokhuak jume kókkolammehui, nokta ámet chúpatunakë béchïbo takahuapo aneka bem yáari béchïbo, të jíba espíritupo am jíápsinakë béchïbo Diosta jíápsä bénasi.

⁷ Të síme ayukamta lütinakeu abe yuuma; íä béchïbem suamsi emo nüye, éntokem Diostau buanaka jíápsa. ⁸ Símeta béppa nánanchem tüisi emo nákke, bueítuk jü emo nákhume juebena Dios bejri yáarim tuchanake. ⁹ Nánanchem emo mamabeta kaa jájana jíaka. ¹⁰ Huëpulaka bem huéeläpo bem miiki senukuu ä buíjname, Diosta buéresi tühua al-leaka näikim buísemta bénasi éaka. ¹¹ Seenu nokátek tua juka Diosta noki huëpo áman noknake; senu tékiata máktukátek Diosta úttiärata ä mikäpo áman ä boojorianake, juka Diosta tua yörinä béchïbo Jesucristota béchïbo, hua lóoriata átteakame éntok juka nésayhuamta jíbapo béchïbo éntok jíbapo béchïbo. Júneltunake.

Cristota béchïbo jïokot máchira ínnëhuame

¹² Eme nákhume, katem át guómte hua jïokot máchira enchim ay jíöbilahuamtachi enchimmeu ayukame, huaka kaa jaibu enchim emo ínnë máchilëu enchimmeu huétiaka; ¹³ ál-lem al-leepo yúmala Cristota béu jïokot máchiraata enchim bíchá béchïbo, bueítuk ä ujjóriahuata yörisi machik yeu machiak két enchim buéresi al-leenakë béchïbo. ¹⁴ Cristota téhuam béchïbo jájana enchimmet nokhuátek, tüisi tühua enchimmet ayka, bueítuk hua Diosta Espiritu ujjória áusüli enchimmet ayka. Lútula huëpo bempo ä béj-reka nooka, të enchim béchïbo áapo jíba yörihua. ¹⁵ Eme jábe junne jïokot máchiraata bichátek, éläpo kaa jábeta ä mëlatakä béchïbo, o ä éekbuä béchïbo, o ä juëna yöremtukä béchïbo, o kaita ä jüneriäpo áu ä kikkibachä béchïbo. ¹⁶ Të seenu Cristota ä súalë béchïbo jïokot máchiraata bichátek kaa áu tíutuanake, ál-la Diosta úttílnake huári béchïbo.

¹⁷ Bueítuk jü taahuari béja yúmala huaka nokta chúpanakeu Jesucristota súalemmet naateka. Itot báchá naatek, çjáchisu ámeu chúpanake jáni huame Diosta tü noki kaa súalekammehui? ¹⁸ Bueítuk jü tü yoreme jïokotampo jínëihua, çjáchisu áu huéenake jáni jü juëna yöremtahui, Diostamak kaita huáatiamtahui? ¹⁹ Ä junëlituk huame Diosta éäpo jïokot máchiraata bíchame, jita jo árahuekamta, ä noki chúchupamta mámpo bem jíápsi yéchanake, éntokim tühuaata jonake.

5

Diosta súaleme suayahuhui

¹ Huame yoiyöturi enchim násuk yeu púarimmeune jïokot jiaahua, ínapo két yöturitaka áme béuchi, éntok Cristotau jïokot máchiraata sikamta bíchakame, éntok jü két ujjória yeu ä machinakepo annakeme, enchimmeune ínel jiaahua: ² Jume Diosta súaleka enchim násuk anemem suaya, am suaya kaa útteapo, enchim tü jíápsäkä béchïbo ál-la; kaa huaka béjtuahuamta huáatiaka, ál-lem kaitat boobíchaka chíkti enchim jíápsimak ä yáanake. ³ Katem huame enchim suayäu úttiapo sau báare, ál-lem ejemplotam mákka jume Jesucristota súaleme. ⁴ Huanäi huaka am suayame béppa nésahuemta yeu machiakem huaka coronata ujjorik kaa momoyemta mabetnake.

⁵ Alë bénasi, eme jübua yoyötume, jume yoiyöturim mámpo emo jípure. Éntok síme nánancha emo nok jíkkajaka kaa béttek jíápsitem náu jípunake; bueítuk: Dios am béj-reka huéiye,

jume emo buérialeme,
éntok kaa emo buérialemmeu tühuata johua.

⁶ Júnentukem Dios útteakamta mámam bétuk emo jípure, áapörík enchim tóbnoktíanakë béchibo taahuata yúmako. ⁷ Símeta huaka enchim kóm éáhuem ä mámpo tójja, bueítuk áapo enchim suaya.

⁸ Suamsem emo nüye, éntokem kaa kótche; bueítuk hua enchim bėj-ri, jü diablo, leonta omtë bénasi, chíkola huerama, jábeta ä buänakeu jariaka. ⁹ Huákärem bėj-reka óusi jápte, jíba bénasi Diosta súaleka, jünéaka jukai junéli huémta huame huate enchim hermanom síme ániat anemmeu ayukähui. ¹⁰ Të jü Dios síme tü eäu tápuni, hua ä yü uyjória itom mik báreka itom núnukame Jesucristota béchibo, chúkula kaa jaiki táapo enchim imi ániapo jiokot ansukäpo, áapo enchim tü tátabnake, enchim óusi éetuanake, enchim útteata máknake, éntok kaitat jáchin éaka enchim jíapsituanake. ¹¹ Áapörík béchibotunake jü yörihuame, éntok jü nésayhuame jíbapo béchibo. Júneltunake.

Teboteri chúpëpo huéeme

¹² Silvánotamak, hua tua yúmalasi hermanopo ín jípurëumakne kaa jaiki nokta enchimmeu jïojtek, enchimmeu nokaka jáchin enchim emo núnake bétana éntok hua én enchim boojoriau tua jü Diosta lütüriatukä bétana nokaka.

¹³ Jume Jesucristota súaleme Babiloniapo aneme enchimmak náu yeu púari, éntok Marcos ín üusi, enchim tebottua. ¹⁴ Emóem tebotua enchim emo náké béchibo.

Yánti jíapsihuame símem enchimmaktunake, síme eme jume Jesucristota ma-bet-lame. Júneltunake.

Jü Carta San Perota Guosa Huëpo Jiojtekähui

Teboteri

¹ Ínapo Simon Peero, Jesucristota sáuhuëhui éntok ápostol áapörík bétana yeu púari, enchimmeune jiojte, eme jume ito beu itom Dios itom jínëukame Jesucristota lütüría béchïbo huaka Diostat ehuamta tua musäla machik jájamlame. ² Huä Diosta tü eäu éntok yánti jíapsihuame chëhuasu enchimmet ayunake Diosta éntok itom Señor Jesústa enchim täyakä béchïbo.

Jume Diosta jíapsi jïpureme

³ Sime hua jíapsihuamta bétana huéeme, éntok Diostau huáatihuä bétana huéeme itom miiki áapörík Diosta úttearammea hua ä uyjóriay éntok yörisi machiku ay itom nú nukamta itom täyakä béchïbo, ⁴ huámëi huämi buéresi musäla machik itou nätua, huäri huam Diosta bënasi enchim jíapsinakë béchïbo, huaka ím ániapo yore jíapsi nasontemta takahuata jita ukulëu béchïbo ayukamta tóij-lataka. ⁵ Íari béchïbo eme két át jíapseka tekipanuanake, enchim ä sülëhuem tü éerita rúktia, jü tü éeritau éntok jítat jünee huamta, ⁶ jítat jünee huamtau éntok emo yüihuamta, emo yüihuamtau éntok yánti jíapsihuamta, yánti jíapsihuamtau éntok Dios huáatihuamta, ⁷ Dios huáatihuamtau éntok sailapo emo huatiahuame, emo huáatiahuamtau éntok yore nákhuaamta.

⁸ Bueituk íkai enchimmet ayuak éntok jíba enchimmet ä yötui, kaibem kía jíapsina, kaita joaka, jíbem tekipanuanake itom Señor Jesucristota chëhuasu enchim täyanakë béchïbo. ⁹ Të hua sime íkai kaa jïpureme hua kaa mékka bíchamta bënasi maachi; líptita bënasi maachi, bueituk huaka bannaataka kaa ä tühua yáarim bétana ä tü huéchilatukäu kóptiala. ¹⁰ Huäri béchïbo, hermanom, tuem át jíapseka tekipanua Diosta enchim núnutukä bétana éntok enchim yeu púatuakä bétana enchim ä lütüría yáanakë béchïbo; bueituk ínel anëtekem jauhuey jünem kaa huáttinake. ¹¹ Bueituk junëli jíbem buéresi al-leriahuaka mabetna, áman huaka itom jínëukamta itom Señor Jesucristota yü nésahuepo.

¹² Íari béchïbo, ínapo jíba enchim áu huáatitua, enchim ä jüneriay junne, éntok huaka lütüríata én enchim jïpurëubet útteata enchim nülatuk junne. ¹³ Ino béchïbo türi, én takahuapo aneka enchim ín búsanakëhui enchimmeu nokaka; ¹⁴ jünéaka lautí íkai takahuata ín tö simnakëhui, itom Señor Jesucristota nee jünee tuäpo ámani. ¹⁵ Ínapo két át jíapseka tekipanuanake, chükula nee muksuko íahui enchim huáatinakë béchïbo.

Jume Cristota uyjória bíchakame

¹⁶ Bueitukte itom Señor Jesucristota útteara bétana enchimmeu nookak éntok júchi ä yebijnakeu bétana, të kaa kía nokta árai huäpo áman yáata nokaka, ál-la huaka ä yörisi máchiraata itom pusímmea itom bíl-latukäpo ámani. ¹⁷ Bueituk áapörík jü Dios Áchayta bétana yöríhuamta éntok uyjóriata mabetak áman buere uyjóriata bétana jáhui áu kóm bíttuahuak ínel jíaka: “Íri ájaria jü ín Üusi ín nákhëhui; áapo jü tua nee al-leetuakame.” ¹⁸ Itapo éntok íkai jáhuita jikkajak téhueka bétana kóm bíttuahuakamta, áman káuhui santo ti téhuaahuakapo áamak aneka.

¹⁹ Atä jïpure kétchi jume profeetam nooki, të én chë lütüríapo tahualata. Türi enchim béchïbo enchim át suähui hua nokichi hua machiria kaa machiku béetemtat enchim suä bënasi, machiriata yeu kíktëu tájti éntok Jesucristota enchim

jíapsita machiriäu tájti, hua buere chóki matchuu bíchaa yeu hueramame ti téttehuaahuame. ²⁰ Tem bát íkái jüneria, kía jita noki júne profetam bétana huémta jiojteripo ayukamta kaa yoremta éäpo áachä jüneenakëhui, ²¹ bueituk kía jauhuey júne profetam noki kaa yoremem éäpo nokhuak, ál-la jume yoremem Diosta yeu púarim Espíritu Santota éäpo áman nookak.

2

Profetam ára nókichim éntok maestrom ára nókichim (Jud. 4-13)

¹ Të két bannaataka jume profeetam ára nókichiram aaney Israelta yoremraata násuku, maestrom ára nókichiram enchim násuk annákë bénasi, huame kaa jünakiachisi tábuik enchim majtianakeme, hua tua lútüriata bétana huémta tatabbáreka. Señorta am jínëukamta jünem kaabë tíanake, junëlim läutipo huaka kaitäpo bem tahuanake emo jariuria. ² Éntok juebénaka huaka kaa tühuata bem majtiahuakau jonake. Jümëi béchibo jü tü nooki Jesucristota bétana huéeme jájana át noknake. ³ Éntok tómita buéresi bem huáatiä béchibom ára nókichiatu enchim majtiaka enchim ä úhuaanake. Huámechiri béja jauhuey naateka béttesi nokta ámet chúpatunakeu kaa bínhuatunake, juka jiokot máchiraata bem bínnakëhui, bem kaitäpo tahuanakeu jíba yúmanake.

⁴ Bueituk Dios huame ángelesim Dios bejrita yáakame kaa am jiokorek, ál-la béetekum kómam guötiak huam kaa machiku peresopo am tójjak, hua taahuari ámet nokta chúpanakeu tájti. ⁵ Éntok juka yoremraata bannaataka huémta júne kaa jiokorek, Noéta jíbba, huaka lútüriata bétana nokäuta éntok guoy búsanim áamaki; huame juëna yórememmeu buere bániata, diluvio téamta, bíttuak áma am kókkö íaaka. ⁶ Alë bénasi huame pueblom Sodoma éntok Gomorra nokta ámet chúppak am luutinakë béchibo, náposasi am tahuariaka, éntok ejemplo am yéttak, huame kaa tühuata jo báareme béchibo. ⁷ Të juka tü yórem Lotta áma yeu huíkkak, huaka juëna yóremem kaa huéeläpo juënasi bem anëubei kaa al-leamta. ⁸ Bueituk i tü yóreme áme násuk jóakay chíkti táapo ä jíapsi kaa al-leetuay huaka kaa tühuata jume yoremem joäu bíchaka éntok huaka nokta kaa türik jíkkajaka. ⁹ Jü Señor jita juënarata bétana júne huame tü yóremem ára jínëu, jume juëna yóremem éntok am ërianake jiokot máchiraata am bínnakë béchibo áman taahuata nokta ámet chúpanakeu yúm Mayo.

¹⁰ Chë júne siroksi machisi ámeu huéenake huame takahuata bétana huémta guojaasemmehui, huame takahuata jita ukulépo áman kateme, jaiti máchiraata boojoriame, éntok huame Señorta yäura kaitäpo bíchame. Ímëi kaabeta jáchin ériaka yäurata béj-reka aane, kaabetam májhueka huame yörisi machisi nésahuemmet jájana jiaahua. ¹¹ Huame Diosta ángelesim chë útteaka éntok chë nésahueka junne kaa béttesi nokta ámet jíjimma, Señorta bíchäpo.

¹² Të ímëi yoremem hua kaa bem át jüneäubet júne juënasi nokame, huame animal kaa jüneame súa béchibo yeu tómtilamtaka mámpo jípuhuame benasim jum bem kaa tühua yáarimmak kókkonake, ¹³ hua kaa tühua bem yári béchibo béjhuata mabetak, béjasum chíkti táapo huaka kaa tühuata bem jonakeu musäule. Ímëi ínel jume jaiti mamachim, éntok máncham, enchimmak jíbuäka júnen jíba kaa tühuata boojoria, éntokim jíba emo al-leetua.

¹⁴ Bempo kía jíba jume jáamuchimmet pupujte, katim íchakte juënarata joaka, huame géntem kaa bem jíapsi tútti jípureme náyote. Bem jíapsi jita chíkti huáatiaubet jóyhuala, éntokim kaa tühuata násuk usiarim. ¹⁵ Huakam böota lútula huémta tójaka tábuikut kaate, jü profeta Balaam jü Beorta üusi böochi, huári huaka

juënaraata béjhua chë nákkek. ¹⁶ Të béttesi nokta jíkkajak kaa tühuata ä yáakä béchïbo; bueituk jü animal kara nokame ä püaateme yorem ténasi áu nokaka hua profetata kaa súara ä yáa bárëu táktiak.

¹⁷ Ímëi kía jume pozom kaa bääkame bénasi mamachi, namuta buere jékata huéria bénasi mamachi; áme béchïbo hua tua kaa máchira näikiari jíba béchïbo. ¹⁸ Bueitukim buéresi kaita béj-remta nokaka takahuata ukulëubei ámeu bíchaa am huiike, huame jioh-lataka kateme tua tóij-lame én jübua jíapsi kúaktilame. ¹⁹ Búttiataka bem jíapsinake tíakam ámeu nooka, të bempöisu jü kaa tühuata bétuk emo jípure. Bueituk kía jábe júne úttearäpo kobahuak hua ä kobakamta bétuk áu jípunake. ²⁰ Tua lütüriapo bempo hua juënaraata ím ániapo ayukamta bétana áma yeu sákalataka, juka Señor Jesucristota, juka yore jínëumta, bem täyaka béchïbo, éntokim júchi áma emo kuuriakátek emo nénkílamtaka tahuanake. Huanäi hua ámeu huéenakeme chë júne jioh machinake bannaataka kee bem ä tátäyäpo béppa. ²¹ Bueituk chë türi éiyey áme béchïbo juka Jesucristota tü noki kaa täyako, ä täyasulataka éntok júchi bem amáu nóttëpo béppa, juka Diosta nésahui bem téjhuahuakau tójaka. ²² Të hua noki tua lütüriata jiäpo ámanim aane, hua ínel jíame: “Huä chüu júchi ä bísachi buäye, kohui éntok úbataka júchi techoapo áu bíaktia.”

3

Jü taahuari Señorta át yebijnakeu yúmanake

¹ In nákehui, íri jü jíösia guosa huëpo ín enchimëu jiojtëhui, éntokne náhuichimpo enchimëu nokaka enchim bússa enchim jítau huáatinakë béchïbo, ² huame santo profetam jauhuey nok-läu enchimëu huáatinakë béchïbo, éntok hua Señor itom jínëukamta nésahui apóstolim itom téjhuakaubehui.

³ Íkai bát jüneriaka, bueituk jume taahuarim äbo huéenakemmet yore jun-nerianakeme yáijnakëhui, bem takahua jita ukulëpo áman jíba kateka, ⁴ ínel jíaka: “¿Jáchisu yeu siika jü júchi ä yebijnake bétana ä nokakähui? Bueituk huame itom áchayim kókkoka taahuarit naateka síme jíba bénasi huéiye, ániata jünaktehuakapo naateka én tájti.” ⁵ Ímëi ínel jünaktekam kaa ä jüneria báare, juka téhuekata Diosta ínel jíakä béchïbo yáatukähui, éntok juka buíata báatukai bétana éntok bäy ä jíapsähui. ⁶ Huä béchïbo, jü ánia bannaataka huéeme buéria baniay lütek. ⁷ Të jü téhueka éntok jü buíya én ayukame Diosta éäpo bëri hua taahuari nokta ámet chúpanakepo tájti, tájiay ä luutinakë béchïbo, chíkti juëna yörememmak náuhui.

⁸ Të eme nákhuaame, íkärem jüneria: jü Señorta béchïbo jü senu taahuari senu mil huásuktiriata bénasi maachi, éntok senu mil huásuktiria júne senu taahuata bénasi maachi áa béchïbo. ⁹ Jü Señor kaibu ä surujtianake, huaka taahuata ä noki chúpa béchïbo huatem éä bénasi, ál-la símem boobíchaihui, taahuarim itom réhuasimeka, kaabeta áu tárü íaaka ál-la símem emo jíapsi kúakti íaaka.

¹⁰ Të hua taahuari Señorta át yebijnakeu yúmanake huaka lak-ronta ják tukaapo yepsakäpo bénasi; huaachi taahuarit jü téhueka luutinake mausi buére kusisi jíaka, síme hua jikat ayukame béetisuka kaitäpo tahuana, jü buía éntok síme hua át ayukame két táatunake.

¹¹ Íkai síme ayukamta kaitäpo tahuanakey, jáchisu ënem kaa Diostau huáateka túlisi emo nüyeka jíapsinake, ¹² boobíchaka éntok emo bamijtuaka huaka taahuata Diosta yéchari yúmanakeu béchïbo, hua taahuarit juka téhuekata béeteka kaitäpo tahuanakeyo, éntok hua áman jikkat ayukamta tájaka ä kájoktinakeyo. ¹³ Të ítaapo ä

boobíchaihui áapörík júnen jíakä béchïbo bemela téhuekata, bemela buíata, huam tühuata jonäpo.

¹⁴ Huäri béchïbo, eme nákuame, íkai boobíchaka tuem chíkti enchim jíapsimak át tekipanua kaita juënarata enchimmet téunä béchïbo, éntok áapörík bétana kaita nokta béttesi machik enchimmet ä jíkkaijnakë béchïbo, yánti jíápsaka. ¹⁵ Éntokem kaa ä koptia, Señorta simem jínëu báreka lauti itom ä huériähui; jü hermano Pablo itom nákehui itou jïojtekä bënasi, súahuata ä mikhuakapo ámani, ¹⁶ síme ä jïojteri jëlaimpo íari bétana nokaka; huame násuk obiachi ámet jünee béchïbo, huámëisan huame kaita tua täyame éntok náuhui éame am nánayote, két huame huate jïojterim junne, bempöisu kaa tüisi bem emo tahuanaké béchïbo.

¹⁷ Júnëlituk eme, ín nákehui, bát íkai jüneriaka, emoem suaya, jáchinai júne jume juëna yóremem enchim báitahuak hua enchim óusi eäu kóm huéenake. ¹⁸ Al-lem yötu jum tühuapo éntok itom Señor Jesucristota, itom jínëukamta, täyahuäpo. Áapörík béchïbo síme ujoyória näikiatunake, ëni éntok jíba béchïbo. Júnentunake.

Jü Carta Bat Huëpo San Juanta Jiojtekähui

Jü noki ái jíapsihuame

¹ Jü kesam huëpo ayukäihui, jü itom jikkajakähui, jü pusimmey itom bichakähui, jü sime nau itom bíchakähui, entok jü mamammey itom at mámtekähui, Noki jíapsihuamta yore mikamta bétanate enchimmeu jiojte. İri jü nooki jíapsame. ² Áapo, jü jíapsihuame machisi au bittebok. Ítapo éntokte ä bitchak, éntokte jíba áa bétana jume géntemmeu nookak; én éntokte enchim ä téjhua İri ájãria, jü jíba béchibo jíapsihuamta yore mikame, jü bannaataka Dios Áchaytamak aneme, jü én itou áu yeu machiriakame. ³ Jü itom bíchakäu bétanate enchimmeu nooka, éntok jü itom nok jikkajakäuta bétana, enchim kéchá jüneriaka itomak huépülsi enchim emo jípunakë béchibo. Jü huépülsi náu itom ito jípurëu lútula huépote jü Dios Áchaytamak ä jípure, éntok ä Üusihua Jesucristotamaki. ⁴ Huãri bétanate enchimmeu jiojte tua yúmalasi enchim al-leenakë béchibo.

Dios jü machiria

⁵ İri ájãria, jü nooki Jesucristota itom majtiakähui, jü itom én nokähui: Dios jü machiria. Jáchin jum machiriapo kaita kaa máchira ayka, alë bénasi két áapörikut kaita juénara at ayuk. ⁶ Ítapo huépülsi Diostamak náu ito jípurë tíäteko, éntok kaa machiku rejtetek, ára nókíchimte, entokte kaa luturiata johua. ⁷ Të ítapo machiku rejtetek, Áapörík, machiku aane bénasi, jíbate huépülsi náu ito jípunake, huanäi ä Üusihua Jesucristota ójbo itom báksianake, sime itom Dios bejrimmechi.

⁸ Të ítapo kaa Dios bejrita kaa itot ayuk tíätek, itote bäi táttähua. Entok jü lütüria kaa itot ayka. ⁹ Të ítapo jume itom Dios bejrim kaa Diostau yeu buísekätek, Áapo huitti entok lútula huëpo itom Dios bejrimmet itom jiokorinake, entok sime kaa tühuapo itom báksianake. ¹⁰ Të ítapo Dios bejrita kaa ito yáalä tíätek, Diostate ára nókichi johua. Ä nokihua entok kaa itot ayúk.

2

Cristo itom nok-riame

¹ Emëe ín usiãlam, íkáine enchimmeu jiojte Dios bejrita kaa enchim jonákë béchibo. Të jábe júne jü ito násuk aneme Dios bejrita yáakätek, Dios Áchaytau bíchaa itom nok-rianakemtate jípure, Jesucristota, jü tua lütüriata joamta. ² Áapo ínel jü itom Dios bejrim béchibo Diosta omtëu tü yáakame ä jíapsi nénkaka, éntok kaa itom Dios bejrim béchibo jíbba, ál-la két sime ániat aneme Dios bejrim béchibo.

³ Ínelite jünëiya itom ä täyähui, ä ley nésauhui joäteko. ⁴ Huã ínel jiamë: Ínapone ä täya, të ä ley nésauhui kaa joätek, jü junëli jiamë kia ára nókichi, entok jü lütüria kaa at ayuk. ⁵ Jü ä noki ëriame íachiri Diosta yore nákehui tua lütüriapo yúmalasi at ayka. İari béchibote jüneiya Áamak itom anëhui. ⁶ Jü jíba Diostamak áu anëtíame, Jesucristota áu ä nükápo bénasi áu nüpo yúmala.

Jü bemela nésauri

⁷ In hermaanom, kanne bemela nésauta enchimmeu jiojte, ál-la juka bannaataka nesauta, jü kesampo naateka enchim jípurëu. İri antiguo nésauri jü nooki bat huëpo naateka enchim jikkajakäihui. ⁸ Kaa bemelatu jiobe İri nésahui të ä bemelatukä

bénasine enchimmeu jiojte. Cristo, áapo ä chuppak ikäi nesauta. Eme entok, én kécha johua. Buetuk jü kaa machiria beja simsu, entok jü tua machiria beja machi.

⁹ Jü machiriapo au anětíame entok ä hermaano kaa bibitpeame, ketune kaa machiku aane. ¹⁰ Jü ä hermaano nákeme machiriapo jíba anë, áapo entok kaa teitinake jum Dios bejriapo. ¹¹ Të jü ä hermaano kaa bibitpeame, kaa machiku aane entok kaa machiku huerama entok kaa jüneiya jákun bíchaa ä huëhui, bueituk jü kaa máchiriai liptitaka kaa bitcha.

¹² Eme ín usiälam, enchimmeune jiojte, bueituk béjem jiojorisuak enchim kaa tü yáarimmechi, Jesucristota béchibo. ¹³ Eme áchayhuarim, enchimmeune jiojte, bueitukem juka késampo huentä täya. Eme jübua yoyötume, enchimmeune jiojte, bueitukem béja jü diablota kobalataka kaate.

Enchimmeune jiojte, eme ín usiälam, bueitukem juka Áchayhuarita täya. ¹⁴ Enchimmeune jiojte, eme áchayhuarim, bueitukem késampo huentä täya. Enchimmeune jiojte, eme jübua yoyötume, bueitukem ütuteak jum Diosat ehüäpo, entok jü Diosta noki jíba enchimmet aane enchim jíapsipo, éntokem diablota kobalataka kaate.

¹⁵ Katem juka ániat kaa türik johuamta nakbare entok juka ániat ayukamta, bueituk jábe juka ániat ayukamta naketek jü Dios Achayta yore nakeu kaa at ayuk. ¹⁶ Bueituk síme jü ániat ayukame, juka takahuata ukulehui, jume pusim ukulehui, entok jü au jítaleka jíapsihuame, kaa Dios Áchayta bétana huéiye, ál-la, ími ániata bétana. ¹⁷ Jü ánia luutinake éntok at ayukame ukulhuame. Të juka Diosta nésahui joame jíba béchibo jíapsinake.

Jü anticristo

¹⁸ In usiälam, jume taahuarim béja lútisëka huéiye. Eme béja ä jíkkaijsula, juka áu Cristo tíamta yebijnake bétana. Én béja juebénaka emo Cristo tíame yeu machila. Kíalíkute jüneiya béja jume taahuarim yúmasëhui. ¹⁹ Ito násukim yeu sákala, të ímëi kaa ito beu éiyay, bueituk ito beu éátekim jíba itomak an éiyey. Të símem kaa ito beu am eäü jünakiachinakë béchibo, yeuhuim sájjak.

²⁰ Të eme juka Jesucristota Espíritu Santota jípure, éntokem símeta jüneria. ²¹ Lütüriata kaa enchim täya bénasine enchimmeu jiojte. Të ál-la enchim ä täya béchibo: bueituk jü ára nókíchia juka lütüriata kaa attiak.

²² ¿Jábesu jü ára nókíchi? ¿Jachu kaa hua Jesústa kaa Cristo tíame? Irí jü anticristo, bueituk áapo juka Dios Áchayta entok ä üusihua kaa ä aane tíiya. ²³ Síme hua Diosta üusi kaa aane tíame, Dios Áchayta kaa jipure, jü Diosta üusi au täya tiaka ä jüneriatebome Dios Áchayta ket jipure.

²⁴ Késam huëpo enchim jíkkajakäu, jíbem enchim jíapsipo ä éria. Bueituk juka késam huëpo enchim jíkkajakäu enchim jíapsipo jípurëtek, Diosta Üusi entok ä Áchaytamak jíbem annake, ²⁵ Jesucristo éntok íkäi nooka, jíba béchibo jíapsihuamta itom mak rókka.

²⁶ Júkáine enchimmeu jiojte jume enchim bäi táttähuame bétana nokaka. ²⁷ Të juka Espíritu Santota Jesucristota bétana enchim mabetakau jíba enchimmet anëtek, jü jabeta enchim majtianakeu kaa enchimmeu bëye; jachin juka Espíritu Santota jíba símeta enchim majtia, entok tua lütüria entok kaa ára nokíchi. Jachin Ápörík enchim ä majtiakä bénasi, áachem aane.

²⁸ Én éntok, ín usiälam, jíbem Cristotachem chäye, Ápörík júchi yepsayo áapörikutte jíba eenake, äbo ä yepsakte kaa sekäna bíchaa kannake ä tihueka. ²⁹ Béjem jüneiya Ápörík lútula ä jíapsähui, kéchem jüneepo yúmala símem jume lútula jíapsame Diostachim yeu yorentula.

3

Jume Diosta üusim

¹ Áachem suuhua, jáchin juka Áchayhuarita itom nákehui, Diosta üusim ti itom téhuanakë béchibo, entokte ajäria. Juari béchibo jume ániat jíápsame katim itom täya, áapörík kaa bem täya béchibo. ² Eme ín nákehui, énte Diosta usiálam. Të ketune ke jee jüneriatu jü jáchin itom taahuanakëhui, jüniate Áapörík yepsak ä bénasi itom bittunakëhui, bueítukte áapörík bínnake tua ä jáchinakähui. ³ Síme hua boobit-huamta Áapöríkut jípureme, áapo símek béppa túlisi au báksia, Ínëli Jesucristota símek béppa kalakosi kaa chicha machiakä bénasi.

⁴ Síme jü Dios bejrita joame, Diosta nésauroi béj-reka hueíye, bueítuk hua Dios bejri yáari Diosta nésauroi béj-rita johua. ⁵ Jüneäem Jesucristota itom Dios bejri yáarim tucha báreka yepsakähui, éntok áapöríkut kaita Dios bejrim at ayuk. ⁶ Síme hua jíba áamak áaneme, juka Dios bejrita kaa johua. Síme juka Dios bejrita joame, kaa ä bil-la, éntok kaa ä täya. ⁷ In usiálam, kaabe enchim bätäunake. Huä lútula jíápsame, lútula jíapsihuäpo aane, Áapörík lútula jíápsa bénasi. ⁸ Të hua Dios bejrita joame diablo ä áttiak, bueítuk jü diablo kësam huëpo naateka jíba Dios bejrita johua. Të jü Diosta Üusi iari béchibo äbo yepsak, juka diablota, tékil kaitäpo tahuaria báreka.

⁹ Síme jü Diosta éäpo bemelasi yoremtulame juka Dios bejritam kaa johua, bueítuk Diosta jíapsi at ayuk. Éntok karam Dios bejrita johua, bueítuk Diosta éäpo bemelasi yoremtula. ¹⁰ Ímírim jünakiachi jume Diosta üusim éntok huame diablota üusim: Jü kaa lútula jíápsame éntok ä hermaano kaa nákeme, kaa Dios áttiari.

Itote nánanča náknake

¹¹ Íri ájaria jü nooki kësam huëpo enchim jíkkajakähui: Itom ito nak sáihuähui.

¹² Katte hua Caínta bénasi ito bínnake, jü diablota áttia, ä saila mëakame. ¿Jatchiaka ä mëak? Bueítuk Caínta, joäu kaa túriakay, ä sailahua joäu éntok, túriakay.

¹³ Eme ín hermaanom, katem jáchin ä éria, jume ániat jíápsame enchim omtiayo. ¹⁴ Ítapote jüneiya kókkohuäpo yeu sakalataka jíapsihuäpo itom aanëhui. Bueítukte itom hermaanom nákke, ä hermaano kaa nákeme, kókkohuäpo aane. ¹⁵ Síme jü ä hermaano kaa ä bibit peame, yore suáhuamta johua. Éntokem jüneiya, jü jábeta mëelame käibu jíba béchibo yü jíapsihuamta jipunake. ¹⁶ Inëlite át jüneiya jü tua yore nákuhamtachi, Áapörík ä jíapsi ito béchibo nénkakäpo. Kíaliku ítapo két jume itom hermaanom béchibo itom jíapsi nénkipo yúmala. ¹⁷ Jü imí ániat jita jípureme huaka ä hermaano jikot éamta jüneriaka júne ä jíapsihua áu bíchaa námakasi joätek, ¿jáchisu jüntuk Diosta áu náké tíanake? ¹⁸ Eme ín usiálam, katte kía teniy itom ito náké tíanake, ál-la chikti itom jíapsimaki éntok itom joäubeyi.

Diostatte eenake

¹⁹ Júnëlite jünenake lütüriapo ito anëhui, éntok itom jíapsimte ä bíchäpo huitti jípunake. ²⁰ Juka itom jíapsi kaa itou kutti nokayo, Dios itom jíapsi béppa chë jüneiya. Éntok Áapo símeta jüneria. ²¹ Eme ín nákehui, juka itom jíapsi kaa kutti itot nokayo, Diostatte eiya. ²² Kía jita júne itom áu aahuayo itom ä maknake, éntokte ä bétana ä mabetnake, bueítuk ä nésahuite johua, éntok juka ä türëhui. ²³ Íri ájaria jü ä nésauroi: ä Üusi Jesucristota itom súalnakëhui, éntok nánanča itom ito náknakëhui, itom ä téjhuakapo bénasi. ²⁴ Ä nésahue páman huéeme, Diostamak hueíye, Dios éntok, áamaki. Inëlite jüneiya áapörík jíba itomak anëhui, juka ä Espiritu Santo itom ä mak-lapo.

4

Diosta Espíritu éntok anticristota espíritu

¹ Eme nákhuaame, katem síme huame espíritum súale. Báchem am bitchaka at jüneenake, Diosta bétana am katèhui, bueítuk juebena profetam ára nókichiram ániat yeu sákala. ² Ímirem át jüneenake Diosta Espíritu jípurementachi: Jábe júne Jesucristota, Diosta, yorem takahuapo äbo ä yebij-la tíame, huäri Diosta bétana huéiye. ³ Të síme espíritu Jesucristota, kaa yorem takahuapo äbo ä yebij-la tíame kaa Diosta Espíritu bétana huéiye, ïri jü anti Cristo. Eme béja ä jikkajlatukay, äbo ä hué bétana. Én éntok, béja ím ániapo aane.

⁴ Eme ín usiälam, eme Diosta átteam. Béjem yölataka káate, bueítuk jü enchimmet aneme chë úttiak jü ániat ánemta béppa. ⁵ Bempo ím ániapo joome; kíalikum ím ániapo ayukamta bétana jíba nooka; huäri béchibo jume ániat aneme éntok am jikkaja. ⁶ Ítapote Diosta átteam. Huä Diosta täyame itom jikkaja. Të hua Diosta kaa täyame éntok, kaa itom jikkaja. Inélite ä täya juka espíritu lütüriata, éntok juka espíritu kaa lütüriata.

Dios jü tua yore nákeme

⁷ Eme nákhuaame, nánanchate ito náknake, bueítuk huaka emo nákhuaamta Dios ä átteak. Síme hua jábeta nákeme Diosta eäpo yeu tomtila, éntok Diosta täya. ⁸ Jü kaa yore nákeme, kaa Diosta täya, bueítuk Dios, tua jü yore nákeme. ⁹ Jü Diosta itom nákeu ímí jünakiachi, huépülak jíba Üuseka äbo ä bíttuakäpo, bueítuk ä béchibotaka itom jíapsi iäka. ¹⁰ Ímí huam örek jü yore nákhuaame: kaa itom Diosta nakekä béchibo, ál-la Ápörík itom nákekä béchibo, huanäi ä Üusihua äbo bíttuak, itom Dios bejrita ä béjtua iäaka.

¹¹ Eme nákhuaame, Diosta junëli itom nákey, ítapote ket nanancha ito nakpo yúmala. ¹² Jauhuey júne kaabe Diosta bíl-la. Të nánancha itom ito nákeyo, Dios jíba itot aane, éntok yore ä nákeu yumälasi itot chúpila. ¹³ Íari béchibote jüneiya jíba áamak ito anèhui, éntok áapörík jíba itochi itomak anèhui, ä Espíritu Santo itom ä mak-lä béchibo. ¹⁴ Ítapo éntok, ä bíl-la, éntokte ä jüneriatebo, Diosta ä Üusihua äbo bíttuakähui, jü ániat jíapsame jínëume. ¹⁵ Jábe junne Jesústa Diosta ä Üusekä bétana ä súaleme, Dios jíba áamak aane, áapo éntok, Dióstamaki.

¹⁶ Ítapo ä jüneria, éntokte ä súale, jáchin machisi Diosta itom nákehui. Dios, tua jü yore nákhuaame. Jü yore nákeme jíba Diostamak aane, Dios éntok, áamaki. ¹⁷ Júnëli itot au yúmariala jü yore nákhuaame, bueítuk huäri taahuari bette nokta chupey kaitatte jachin eaka huitti eenake, Áapörík ahuä nüye bénasi, ítapote ket ímí ániapo álë bénasi ito nünake. ¹⁸ Jum emo nákhuaäpo kaita máijhuame aika, ál-la jü yúmalasi yore nákhuaame juka máuj-rata yeu bebba. Bueítuk jü maijhuame kökosi yore johua. Kíaliku jü májhuemat jü yore nákhuaame kaa yúmalasi at aika.

¹⁹ Ítapote Áapörík nákke, áapörík bat itom nákekä béchibo. ²⁰ Jábe júne Diosta au náke tíáteko, éntok ä hermaano kaa bibitpéaka, kía ára nókichi. Bueítuk jü ä hermaano ä bíchau kaa ä nákeme, ¿jáchisu jüntuk Diosta náknake, kaa ä bíchaka? ²¹ Ítapote Áapörík bétana íkai nésauta jípure. Jü Diosta nákeme, ä hermaano két náknake.

5

Jü Dios ehuäpo ániat yöome

¹ Síme jü Jesústa Cristo tíame, Diosta bétana yeu yoremntula. Éntok síme hua üusekamta nákeme, huaka ä bétana úsarihuata két nákke. ² Ímíte at jüneiya

jume Diosta üusim itom nákehui, Diosta naketeko éntok ä nésauro joáteko. ³ Ìri ínel jü Diosta nákuame, ä nésauro johuápo. Ä nésauro éntok, kaa béttesi maachi, ⁴ bueítuk jábe júne Diosta bétana bemelasi yeu yoremtulame juka ím ániapo kaa türík johuamta béppa yölataka huéiye. Ítapo két juka ím ániapo kaa türík johuamta béppa yölataka kaate, juka Jesucristota itom súalekä béchibo. ⁵ ¿Jábese júntuk jü ím ániapo kaa türík johuamta béppa yölataka huéeme? ¿Jachu kaa jü Jesústa Diosta Üusitukáu súaleme jáku?

Jü Espírituta testimonio

⁶ Ìri ájária jü Jesucristo, báapo entok ójbopo äbo yepsakame, entok kaa báapo jíbba, ál-la báapo entok ójbopo. Jü Espiritu ä jüneriatebo; bueítuk jü Espiritu áapo jü lütüria. ⁷ Bájimme jume téhuekapo ä jüneriatebome: Jü Áchayhuari, jü Vervo, éntok jü Espiritu Santo. Entok ímëi bájika náhuim huépulai. ⁸ Ímëi buáapo bájimme jume áa jüneriatebome: Jü Espiritu Santo, jü baa, éntok jü ójbo. Ímëi bájika nanabeu tekipanua. ⁹ Juka yoremem joaka jüneriahuamtate mabeta, të Diosta joaka jüneriahuame chë yörisi maachi. Bueítuk ìri ájária jü Diosta jüneriateböhui ä üusi bétana. ¹⁰ Jü Diosta Üusi súaleme, Diosta jüneriahuäu áa jíapsipo jípure; jü Diosta kaa suáleme, ä ára nókichi johua, bueítuk kaa ä sual-la juka Diosta, ä Üusi bétana nokähui. ¹¹ Ìri ájária jü Diosta júneriahuähui: yü jíapsihuamta Diosta, itom makähui. Ìri jíapsihuame, ä Üusibet áyuk. ¹² Jü Diosta Üusi jípureme, jíapsihuamta jípure; jü Diosta Üusi kaa jípureme, kaa jíapsita jípure.

Jü jíbapo béchibo jíapsihuamta jünehuame

¹³ Íkáine enchimmeu jiojte, eme jume Diosta Üusi súalemmehui, yúmalasi enchim jüneenakë béchibo juka jíba béchibo jíapsihuamta enchim jípurëhui, éntok jíba juka Diosta Üusi enchim súalnakë béchibo.

¹⁴ Ítapo júneiya áapörík, Diosta, éä páman jita itom au nokay, itom ä nok jíkkajnakëhui. ¹⁵ Júneaka áapörík itom jíkkajä bétana, kette júneiya itom áu aahuakau jíba itom ä miknakëhui.

¹⁶ Senu juka ä hermaano Dios bejrita kaa ay ä muk mátkhik joamta jüneriátek, Diostau ä buanianake ä jiokori nésauhueka. Huanäi jü Dios ä jiokorinake. Bueítuk Dios bejri aika ay kókkohuame, huári béchibone kaa enchim am buania sáuhue.

¹⁷ Síme juénara kaa türi jiobe, të kaa tühua két aika kaa ay kókkohuame.

¹⁸ Júneate jábeta júne Diosta bétana bemela yoremtulata kaa juénaraata boojoriähui, bueítuk jü Diosta Üusi ä suaya. Kíaliku jü diablo kaachin ä johua.

¹⁹ Júneate Diosta itom átteakähui, éntok huame huate géntem ím ániapo aneme diablota bétuk emo jípurëhui.

²⁰ Júneate kétchi juka Diosta Üusi äbo yepsakähui, éntok súahuata itom ä mikakähui juka tua lütüriapo Diosta itom jünerianakë béchibo. Ítapo éntok, jü tua lütüriapo Dióstamak aane, bueítukte jü Diosta Üusi Jesucristotamak aane. Áapo éntok, jü tua lütüriapo Dios, éntok jü jíba béchibo jíapsihuamta yore mikame.

²¹ In usiälam, emoem suaya; katem ámeu mujmujte, jume yorem yáarimmehui. Júnentunake.

Jü Carta Guosa Huëpo San Juanta Jiojtekähui

Jü lütüria éntok jü yore nákhume

¹ Ínapo Juan, jü yöturi, émoune tebote, empo jámmut yeu púari, éntok jume em asoammehui. Tua lütüriapone enchim nákke, éntok kaa ínapo jíbba, síme huame lütüriata täyame kétchi. ² Ínapone enchim nákke, Diosta lütüria itom täyakä béchïbo. Ìri Diosta lütüria jíba béchïbo itot aika. ³ Tua tühua éntok yore ä jiokolihuame éntok yanti jíapsihuame enchimmaktunake, jü Dios Áchayta bétana, éntok itom Señor Jesucristota huämi, jü Dios Áchayta Üusi, ä lütüria pámani, éntok enchim ä náké pámani.

⁴ Tüisine al-leaka taahuak, huate em asoam bíchaka éntok am jüneriaka jum Diosta lütüria páman am katèhui, huam Dios Áchayta itom sáhuë pámani. ⁵ Én éntokne chikti ín jíapsimak emou nooka, empo jámmut, nánancha itom ito náknake tíaka. Ì nésahui ín emou jiojtëu kaa bemela, hua kësam huëpo naateka itom át sáihuäu jíbba. ⁶ Ìri ájaria jü enchim át sáihuähui: Enchim emo náknakèhui, kësam huëpo naateka enchim ä jíkkajäpo bénasi. Kíalïku jü yore nákeme Diosta nésau johua, juka ito nák sáihuähui.

Jume yore bätättähuame

⁷ Juebénaka yore bäi táttähuame ániat yeu sákala, juka Jesucristota, Diosta Üusi, kaa yorem takahuaka ím buíapo ä yebij-la tíame. Júkái nokame, jüri ájaria jü yore bätättähuame, jü anticristo. ⁸ Emóem suaya, kaabe enchim bätäunake. Huaka enchim tékil béjhuä; katem ä taru báare. Yumälasem juka enchim kobari mabetnáke.

⁹ Kía jábe júne sékana bíchaa au näyotekame, éntok kaa Cristota doctrinapo jíba anëtek, kaa Diosta jípure, të jü Cristota doctrinapo jíba aneme, ìri Dios Áchayta jípure éntok ä Üusihua. ¹⁰ Jábe íkái doctrinata kaa huériaka enchimmeu yepsako, katem enchim jóapo ä mamabeta, éntok katem ínel au jiaahua: “Al-leake yepsa.” ¹¹ Bueituk hua junëli áu jíakame, juka ä juëna tékil áamak átteaka tatahua.

Enchimmeune hue báreka éiya

¹² Juebenakne enchimmeu jiojtebáare jiöbe, të kaa tintayi éntok jiösiapo ä jiojte báare, bueitukne enchimmeu nóiti báare. Pújapo enchim bíchaka nok béchïbo, bueituk jü Diosta bétana itom al-leäu au chupanake.

¹³ Jü iglesia, enchim iglesiammak hueri joomem, enchim bénasi yeu púarim, enchimmehuim tebote. Júnentunake.

Jü Carta Báij Huëpo San Juanta Jiojtekähui

Teboteri

¹ Empo Gáayo, tua lütüriapo ín nákehui, émoune tebote, ínapo Juan, jü yöturi.

² Empo nákhuame, ínapone símeku tüisi emou huée ía éntoke takahuapo al-lehuamta enchi jípunakähui, jachin juka em jíapsi al-lehuäpo yötu bénasi.

³ Tüisine al-leaka taahuak, jume huate hermaanom äbo yájaka emo bétana türík am nokak tíaka, jáchin huam lütüria páman em huéhui. ⁴ Kaita éntok chë nee al-leetua, jume ín majtiakähui lütüria páman am katë bétana ín jíkkajähui.

⁵ Empo nákhuame, huitti emo nühuäpo türi jum em joähui, jume hermaanommeu tühuata joäka, të chë junne jume ito násuk kaa täyahuame. ⁶ Bempom iglesiata bíchápo ä jüneriatebo juka yore nakhuamta em jípurähui, entok türi eiyey empo am böo tójakäteko, entok Diosta nesahui johuäpo itot näikiata jípu béchibo bempörim bat bíchaa böota bem hueriunakepo. ⁷ Bueituk bempo yeu sákala Jesucristota téhuam bem nakë béchibo, jume Diosta kaa súaleme bétana kaita mabetaka.

⁸ Kíalíku ítapo jume junëli rejteme aníapo yúmala, jum lütüriata yore majtihuäpo náu tekipanoä béchibo.

Diótfesta am bej-reka anëhui

⁹ Ínapone jume Jesucristota súalhuäpo nau animmeu jiojtek, të jü Diótfes, íri huaka símempat bát au kechahuamta türeme, kayta itomak jípübareka tahuala.

¹⁰ Íari béchibo, ínapo áman sikátek, huaka kaa tühuata ä joäune yeu buíjnake, juka kaa huéeläpo juénasi itot ä nokähui. Kía huárimak kaa al-leaka, jume hermaanom kaa mamabeta, éntok huame am mabet báareme júne kaa am mabet íaa. Entok iglesiapo yeu am bebba.

¹¹ Empo nákhuame, katë huaka juénasi anemta mamato, ál-la juka tühuata joamta. Tühuata joamta Dios ä áttiak. Të jü kaa tühuata joame, Diosta kaa bil-la.

Demetriota bétana tühua nokhuame

¹² Síme Demetriota bétana türík nooka, éntok hua lütüria ä joäu júne yeu ä buísse, ä tü yóremtukähui. Ítapo júne két türík áa bétana nooka, éntok eme ket jüneiya juka itom nokäu lütüriatukähui.

Teboteri ä chúpëpo

¹³ Ínapo juebenak emou jiojte báare jíöbe, tene kaa tintay entok plumay ä jiojte báare, ¹⁴ bueitukne läuti enchi ino bít máchile. Huanäite ito pujba bíchaka náu ettejonake.

¹⁵ Jü yanti jíapsihuame émomaktunake. Jume em amigom ím aneme enchi tebotua. Émpë síme itom ín amigom hueepulam tebotuä.

Jü Carta San Judas Jiojtekähui

Teboteri

¹ Judas, Jesucristota saulero, entok Jacobota saila, huame Dios Atchaipo santopo núnurimmehui entok Jesucristopo ëriarim, ² Nak jiolihuaame, yánti éehuame, entok yore nákuhame, ïri juebénasi enchimneu burunake.

Jume ára nókichiriata majtíame

(2 P. 2:1-17)

³ Eme nákuhame, tüisine enchimneu jiojte péiyay, juka jínëuriata nau itom jípurë bétana; én éntok úttea enchimneu ín jiojtenakëhui, kuttílasi enchimneu nokaka, óusi eeaka enchim nok nássuanakë béchïbo, Diostat ehuäpo. Bueituk jü séjtu huëpo santom mak-ri. ⁴ Bueituk huate yoremem éhuil áma kimula, huame bannaataka naateka noki béttesi ámet chúpatakai béchïbo näikiari. Juëna yöremem; huaka Diosta tü eäu náyotekam yëuriapo bënasi bem jo bárëu johua; entokim Diosta kaa anë tíiya, huaka kaabeta chë áa béppa nésahuemta, entok juka itom Señor Jesucristota.

⁵ Enchimne áu huáati ïa, bueituk sejtulem béja ä jüneriai, bueituk jü Señor juka pueblota jínëuk, Egiptopo yeu am núk sikari, chükula éntok huame kaa ä súalekame am súuhuak. ⁶ Entok jume bem ángelesimtukä páman kaa emo ëriakame, ál-la bem áma anëu tö sájakame, kaa machiku am ëriala, yü tutti bem pereesomtunakepo, buëre taahuarit nokta ámet chúpëpo tájti. ⁷ Ket jü Sodooma entok Gomoora pueblom bënna, entok jume buere joaram áme chíkola jokame, jume áme bënasi kaa emo jubeka náu jíapsihuäpo entok tábuiasi emo jujubeka at joyhualataka kara ä tojaka; ímëri ejemplomtuari, táijta kaa jaibu tutukëpo jiojot aneka.

⁸ Júnëlituk junne, alëbénasi jume tettenkume bem takaahuamim násonte, Diosta yäuratam kaa yöre, entokim jume Diosta ángelisim buere úttiata jípureme bette nokpo bejre. ⁹ Të jü arcángel Miguel diablotamak nássuäka Moiséjta takaahua béchïbo, bétte juenasi nokhuamta huëpo kaa bat nookak, ál-la ínel jiaahuak: “Jü Señor kutti nokta emót chupanake.” ¹⁰ Të ímëri juenasi bette noktam nooka, simeta kaa bem täyhui bétana; entok juka bem täyaka jíapsabet entokim emo násonte, jume animalim kaa susuakame bënasi.

¹¹ ¡Jiokochi áme béchïbotunake! Jume Caínta böo nukame; entokim tómipo emo nénkak, Balaamta böt jiobekäpo; entokim kókkok, Coréta huatem bej-reka áu tóboktiakäpo. ¹² Ímëi áma chïcha machisim bittu, enchim náu jíhuäpo emo nakhuäpo nau anëpo. Kabetam tihueka bempom jíba enchim násuk emo ania báreka eiya. Namuta kaa báaka bénomme; jekata am hueriabareü bícham kaate, júyam kaa tatakame bénomme. Guosa huëpom kókkola, entokim nahuamak békti póponri. ¹³ Bahue máarem úttiaka bem kaa tihuëpom sómöchia, huame chókim naa tenneme bénasim mamachi; huámei béchïbo jü kaa máchiraa áme bétana näikiari jíba béchïbo.

¹⁴ Ímëi bétana ket nookak, jü Enoc, hua Adántat yeu sákariam guoybusanim huëpo huéeme, ínel jíaka: “Én ímï yepsak, jü Señor, jume santo juebena mílimmaki, ¹⁵ simemmet bétte nokta chupa báreka, éntok huame kaa tühuata joame jüneetua báreka, síme kaa tüisi bem ayuka bétana, entok síme jume Diosta bej-reka béttesi áacham nokakä béchïbo.” ¹⁶ Ímëi éhuil jábemmet nonokame, huatemmechi juenak nooka, bem türë eä páman kateka, bem teniay buéresi jita ëettejhua, entok jábemmakim tü áne, jita ámet yeu huik báreka.

Jü kutti nooki

¹⁷ Të eme, ín nákéhui, áahuem huáate, hua noki bannaataka jume Señor Jesucristota apóstolim nokakäbehui, ¹⁸ huame ínel enchimneu jíakammehui: “Júnakoy taahuata yumäpo yore junnerianakeme yeu machinake, huam bem juëna éeri páman rejtinakeme.” ¹⁹ Imëri emo näikimtehuamta johua, huaka bem takaahua ukulëu boojoriaka; entokim Espíritu Santota kaa jípure.

²⁰ Të emëe, ín nákéhui, enchim Dios éhuame tuysi santosi täyahuamtachi, huachïrem emo yöturia, Espíritu Santopo oraciónta joaka. ²¹ Diosta yore nakepem jíba aane, ä boobíchaka juka Señor Jesucristota yore nak jiokolëhui, yü jíapsihuamta béchïbo.

²² Huame huatem kara huitti ä súalemmehuem nooka, am jíapsi yúyüi béchïbo.

²³ Huatemem jínëu, huam táijpo yeu am huíikeka; huatem éntokem nak jiokolë, sum éaka, katem ä jipu peiya, juka takahuat bem sánko chïcha machiku nasontulata,

Diosta úttihuame

²⁴ Huä tua útteakame kaa enchim huáttinakë béchïbo enchim suayanake, entok kaita chïcha machik enchimmet ayuk, áman enchim nüpanake, símek béppa ujoyorik ayukäpo, buére al-lerimaki. ²⁵ Jü huépul Dios jíbba, símeta täyame, itom jínëulero, jü símek béppa ujoyoria entok síme Rey nésauro áa béchïbo, jü rey nesauri entok utteara, ä yörihuame, ëni éntok jíba yü huasuhuasuktiapo. Júnentunake.

Jesucristota San Juantau Yeu Machiriakähui

Jesucristo áu yeu machiriak

¹Jü Jesucristota áu yeu machiriakähui, ä nésahui joame am jüneetuanakë béchïbo, Diosta ä mákakä pámani, juka läuti yeu huéenakemta. Huanäi ä jüneriatebok, ángeltamak Juantau ä bíttuak. ²Juan Diosta noki nooka, entok Jesucristota bétana huemta nooki, entok síme juka ä bíchakähui.

³Diosta tü éeri jípure, jü Diosta noki nokame, entok jume ikäi Diosta profecía jikkajame, jiojterita ériame entok ä jiäpo áman jiápsame. Bueituk jü taahuari béja yúmaseka huéiye.

Juan jume Ásiapo guóy búsan Jesucristota sualhuäpo nau anim tebotua

⁴Ínapo, Juan jume guóy búsan Jesucristota sualhuäpo nau anim joomemmehui. Diosta tühua entok yánti éehuame enchimmaki, jü éni, entok chë bannaataka jiápsaihui, entok äbo yebijnakeme, entok jume guóy búsan espíritum banko rey nésaupo kátekamta bíchäpo aneme, ⁵entok Jesucristo, síme huitti ä bíchakäu lütüriateme. Áapo jü kësam-riapo kókkolam násuk jíabitekame, entok jume reyim béppa yäura úttiata jípureme ä iä pámani, jü itom nákekame entok jume itom Dios bejrim ä ójboy báksiakame. ⁶Huanäi reyim entok sacerdotempo itom yáhuak, ä Dios Áchay béchïbo. Ä úttihuame áa béchïbotunake, entok jü buere úttiära ániapo ayukame, jíba huásu-huásuktiampo. Júnentunake.

⁷¡Én beja, namupo äbo huéiye! Entok síme pusim ä bínnake, entok jume ä takahua kúrusit kókosi ä yáakame junne. Entok síme jume pueblom ániat aneme jikot jíakam ä buanrianake. Jeehui, Júnentunake.

⁸“Ínapone jü Alfa entok jü Omega, jü bat huéeme, entok jü ä chupëpo huéeme”, ínel jiaahua jü Señor, jü én aneme entok bannaataka aneihui, entok jü yebijnakeme, jü síme úttiärata jípureme.

Jü Yoremta Üusi bít-huakahui

⁹Ínapo Juan enchim hermaano entok jikot anhuäpo enchim jáläekame, Diosta reytaka nésahuepo entok Jesucristotat yanti boobít-huäpo. Isla Patmos ti téhuaakapone aaney, Diosta noki béchïbo, entok Jesucristota huatemmeu ín nokä béchïbo. ¹⁰Ínapone Espiritu Santota úttiära bétuk aaney Señorta taahuaripo. Huanäine nok jáhuita ín ama bétana jikkajak, trompeetata jáhui bénaka, tüisi kusisi, ¹¹ínel jíaka:

—Ínapone jü Alfa éntok jü Omeega, jü kësampo entok jü ä chupëpo huéeme. Libropë ä jiojte, juka em bíchähui. Huanärë guóy búsan Cristota sualhuäpo nau animmeu ä bíttua, Ásiapo jommehui: Efeso puebluhui, Esmirna puebluhui, Pérgamo puebluhui, Tiatira puebluhui, Sardis puebluhui, Filadelfia puebluhui, entok Laodicea puebluhui.

¹²Kúaktekane, ä bít bábareka, juka inou nokamta. Huanäine guóy búsan kanteelam áma jájábuahuame oropo yáarim bitchak. ¹³Jume guóy búsan candelerom násuk éntok, huépülak Yoremta Üusi bénakne bitchak, guókimmeu núkisi sánkokamta. Jenotahuit áman éntok cinto orota jípurey. ¹⁴Ä kóbba entok ä choonim, tósalitukaimme, kabara bóata bénasi, entok sá pam bénasi. Ä pusim éntok, táijta béetë benaakay. ¹⁵Ä guókim éntok, bronceta bélojkosi horno táijpo

buásata bénaakay; ä jáhui éntok, yún báam tüisi kusisi kón huéchëpo benak nok jáhuiakay. ¹⁶ Ä bátatana mámpo guóy búsan chókim jípurey. Ä tempo éntok, senu ejparam yeu huéiyey, náu bíchaa buahuiakay. Ä pujba éntok, täata bénaakay, tüisi síme ä úttiäray ä machiriapo.

¹⁷ Ä bíchakane éntok mukukamta bénasine huétchek, ä guókpo. Áapo éntok ä báta mámam ino béppa óreka, ínel inou jiaahua:

—Katë májhue. Ínapone jü kësampo huéeme entok jü ä chúpëpo huéeme, ¹⁸ jü jiápsame entok jü mukilatukaihui. Bueituk én éntok, jába huásu-huásuktiapone jiápsa. Júnentunake. Entokne am jípure, jume kókkohua llaavem, entok jume infierno llaavem. ¹⁹ Akë ä jiojte, juka jita em bíchakähui, entok juka én ayukamta, entok juka chúkula ikäi chäka ayunakemta. ²⁰ Jü kaa át jüneehuäpo ín bátatana mámpo guoy búsan chókkim em bíchakähui, entok jume guóy búsan candelerom oropo yáarim: Jume guóy búsan chókkim, guoy búsan iglesiammehuim ángelesim; jume guoy búsan candelerom oropo yáarim éntok, jume em bíchakähui, guoy búsan iglesiamme.

2

Jü Diosta nooki Áasiau bíttuari guoy búsan Cristota sualhuäpo nau animmeu: Diosta nooki pueblo Efesou bíttuari

¹ 'Efeesopo Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jiojte: “Ä bátatana mámpo jü guoy búsan chókim jípureme, jü guoy búsan oro candelerom násuk naa hueramame, íkai nooka: ² Ínapone ä täya, juka em juähui, entok juka bétte tékilta joaka yánti em emo nüyëhui. Jume kaa türik joame katë am bibit péiya. Éntoke am täya, jume apóstolpo emo naikiamme kaa apóstolimtaka, bueituk ára nókichipë ä téula. ³ Jiokot ansulatake yánti jiápsa, éntoke át boobitchula, éntoke bétte tékilta joaka tekipanuala, ín téhuam em emo náké béchïbo, éntoke kaa kóm éiya. ⁴ Tëne senu huémta em jípureu kaa emót türe, bueituk juka tua bat em nákeihuë tóij-la. ⁵ Áhuë huáate, jáksë jiöbeka kón huétchek. Éntoke emo jiápsi kuaktiaka, juka bat em jojuaihuë yáuhua. Bueituk kaa ä junëlituko, läutine emou yepsaka juka em candelerotane enchi ühuaka sékana órenake, bueituk kaa enchi emo jiápsi kuaktiako. ⁶ Bueituk íkäre jípure: juka kaa türik nicolaítam joáhuë kaa bibit péiya, ín kaa türeü kétchi. ⁷ Jü nákakame ä jikkaijnake, juka Espiritu santota Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui. Juka yöokamtane, júya taka jiápsihuamta hueriamta ä buätuanake. Íri júya éntok Diosta paraíso násuk huéiyek.”

Diosta nooki pueblo Esmirna bíttuari

⁸ 'Esmirna iglesiapo ángeltahuë jiojte: “Jü bát huéeme éntok ä chúpëpo huéeme, jü mukukame entok jíabeitekame, íkai nooka: ⁹ Ínapone em yári täya, entok jiokot em bíthuähui, entok em poobëra. Të empo rikoë. Entokne am täya, jume bettek emo bétana nokaka emo judíom tíame. Të kaa junëli, ál-lam Satanásta sinagoogam. ¹⁰ Katë májhue, juka jita emou huéenakepo. Ímïri jü diablo cárcelpo huatem jóatebonake, enchim jiöbila béchïbo. Huanärem guoj mamni táapo jiokot annake. Em mukëpo tájtë huitti éaka jiápsa. Huanäine ínapo enchi ä máknake, juka coronata jába béchïbo jiápsihuamta. ¹¹ Jü nákakame ä jikkaijnake, juka Espiritu Santota Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui. Jü yöokamtahui, guosa huëpo kókkohuame kaa áu huéenake.”

Jü nooki pueblo Pérgamou bíttuari

12 'Pérgamo iglesiapo ángeltahuë jïojte: "Jü ejparam náu bíchaa buahuim entok buahui síbulay jípureme, íkái nooka: 13 Ínapone símeta em joäu täya, entok ják em anëhui diablota bankot kátekäpo, të jíbe ín téhuam émomak jípure. Éntoke inot éehuamta kaa omoutela, huámëchi taahuarimmet jü Antipas kaa au náyoteka ín testigo enchim násuk ä mëhuak junne, jum Satanásta jóakäpo. 14 Huatekne enchi béj-reka huémta jípure: bueitukim émomak áma aane, jume Balaamta majtiari kee tójame. Huäri Balacta majtiay, jáchin jume israelita usiarim am jioptuanakë béchïbo, juka ídolommeu bíchaa näikiata am buänakëhui, entok kaa emo jubeka náu totöhuamta. 15 Éntoke két áma am jípure, jume nicolaítam majtiarita kee tójame, juka kaa ín türëhui. 16 Huäri béchïbo, emoë jíapsi kuaktia; bueituk kaa ä junëlituko, läutëlane emou yebijnake. Huanäine ámemak náassuanake, ejparam ín tempo yeu huémmeysi. 17 Jü nákakame ä jikkaijnake, juka Espírituta jume igleesiammeu ä nokähui. Juka yölataka áma yeu sikamtane, juka maná éSORITA am buätuanake, éntokne ket ili téta tósalik ä máknake. Jü ili tétat éntok, huépul téhuam bemela át jïojteri; jümëi kaabe täyanake, hua tétata mabetakame jïbba."

Diosta nooki pueblo Tiatirau bíttuari

18 'Tiatira iglesiapo ángeltahuë jïojte: "Jü Diosta Üusi, jü táji béetemta Bénasi pusekame, éntok bronze bélojkosi táijpo buásata Bénam guókekame, íkái nooka: 19 Ínapone ä täya, juka em tékkil, entok jáchin em yore nákëhui, entok Diostat em éähui, entok kaa emo ámpoleka huatem jita joriähui, entok yánti éaka em jíapsahui, entok jü chükula em yáakäu chë juebenakähui jü bat em yáakäu béppa. 20 Tëne enchi béj-remta huatek jípure: Jüri jámut Jezabel aú profetä tíame ä éäpo áman am majtia, të ä majtiabeyi am bäi táttähua, jume ín nésauta joame, am náyote kaa emo jubeka nau am tö iaaka, entok juka ídolommeu bíchaa näikiata am buätuaka. 21 Tëne béja taahuarim ä máksula, Diostau bíchaa ä jíapsi kuaktianakë béchïbo. Të kaa áu jíapsi kuaktia báare; kaa emo jubeka náu totöhuamta jíba boojoria báare. 22 Huäri béchïbo ínapone kökoay ä böyëpo ä tahuatua, entok jume kaa ä jubeka áamak töyeme. Jïokot anhuäpone emo am bíttuanake, kaa türik áamak johuamta bétana kaa emo am jíapsi kuaktiako. 23 Ä asoamne kökosi yáanake, bem kókkonakë béchïbo. Huanäi síme jume igleesiam ä jüneriaka tahuanake, nee ájáriatukähui, kóbapo éerim éntok jíapsipo innëhuamta nee jüneriähui. Éntokne huéu-huëpulam ä máknake, juka enchim tekipanuaka kobakäu béekik. 24 Të eme éntok, jume huatem Tiatirapo aneme, jume íkái doctrinata kaa jípureme, entok jume kaa ä täyame, juka Satanásta bétana obiachisi huémta, bempörim ä téttehuä Bénasi, ínapone ínel enchimmeu jiaahua: Kaitane béttek éntok enchimmet yéchanake. 25 Të juka enchim jípurëhui, kuttem ä buísse, ín yepsäu tájti. 26 Huaka yöokamta éntok ín tékil ériakamta símeta lüteu tájti, ínapone yäura úttiata ä máknake, naciónim, béppa. 27 Huanäi tepa kutkutti ámet nésaunake, sisiguok jíbebiayi, éntokim ili sötöri babupo yári Bénasim jámtiana, ín Áchay bétana ín ä mabetakä Bénasi. 28 Éntokne buere chókita kethuey yeu sisimemta ä máknake. 29 Huä nákakame ä jikkaijnake, juka Espiritu Santota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui."

3

Jü nooki pueblo Sardisiu bíttuari

1 'Sardisipo Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jïojte: "Jü guoy búsan Diosta espíritum jípureme, entok jume guoy búsan chókkim, íkái nooka: Ínapone em tékil täya. Téhuame jípureka jíapsa, tërë mukila. 2 ¡Katë koptelaka símekuchë suuhua! Juka huatek emou tahualatë kutti nüye, kee jee ä lüteyo. Bueitukne ä

bil-la, juka em joähui kaa ä yúmalähui, Diosta bíchäpo. ³ Áuhuë huáate, juka em mabet-läbehui, entok em jikkaij-läbehui; éntoke ä ëeriaka emo jápsi kuaktia. Bueituk kocheka enchi aneyo, lak-ronta bénasine emou yebijnake. Éntoke kaa jüneenake ják horapo emou ín yebijnakëhui. ⁴ Të yorememe kaa tua jaikim Sardispo jípure, bem súpem kee chicha yáame. Ímëri inomakim rejtinake, totösalik sánkoka. Bueituk inomakim rejtipo yúmala. ⁵ Jü yöokame tösalik sánkotuana entokne ä téhuam kaa tuchanake, jum libro jápsihuäpo; entokne ín Áchayta bíchäpo ä téhuam yeu buijnake, entok ä ángelesim bíchäpo. ⁶ Huä nákakame ä jikkaijnake, juka Espiritu Santota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui.”

Jü nooki pueblo Filadelfiau bíttuari

⁷ 'Filadelfiapo Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jiojte: “Íkäi nooka jü santo, jü tua lútüriapo ájaria, jü Davidta llavem jípureme. Jü ä éetapokäpo, kaabe ára ä pát-páttia; entok ä páttiakäu, kaabe ára ä étapo: ⁸ Ínapone juka em tékil täya. Íäri béchibone em bíchäpo puerta étaporita tóij-la. Íkäri kaabe ára ä páttia. Bueitukë kaa tua úttiak jiöbe, tërë ín noki ëeriala, éntoke ín téhuam kaa omoutela. ⁹ Ímine Satanásta sinagogapo anemene emou rúktia, jume kaa lútüriapo emo judíom tíame, tem kaa judíom, ál-lam ára nókichi. Ínapone emou am rúktituanake, entokne em guókpo emou tónnommea am jáptetuanake, am jüneenakë béchibo, enchi ín nákehui. ¹⁰ Bueituk juka noki kaa huanti jiapseka ä bobitchaka em ériakä béchibo, ínapo ket enchi érianake, hua taahuarit sime ániat jiojot anhuäpo, jume ániat buiäpo jápsame jiöbila béchibo. ¹¹ Ëni ími, ínapo läuti yebijnake. Em jípurehuë kutti buisse, bueituk juka em coorona, kaabeta enchi ä úhuaanakë béchibo. ¹² Juka yöokamta, ín Diosta tiöpopone ä pilar kechanake, entok huämi kaibu éntok yeu simnake. Entokne ín Diosta téhuam át jiojtenake, entok ín Diosta buére jóära téhuam, jü Jerusalén bemela. Íri ín Diosta áttia, téhueka bétana kóm huéiye. Entokne ket ín bemela téhuam át jiojtenake. ¹³ Huä nákakame ä jikkaijnake, juka Espirituta jume iglesiammeu ä nokähui.”

Jü nooki pueblo Laodiceau bíttuari

¹⁴ 'Laodicea Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jiojte: “Jü jünentume, jü huitti ä bíchakäu lútüriateme, jü kësam huëpo sime Diosta yáakähui, ínel jiaahua: ¹⁵ Ínapone em tékil täya. Katë sébbe, éntoke kaa tátta. ¡Bueituk chë türi éiyey, empo sébiako, o táttaytuko! ¹⁶ Të ili enchi súkkatukä béchibo entok kaa sébeka kaa em táttaakä béchibo, ín tempone enchi yeu bísatnake. ¹⁷ Bueituk empo ínel jiaahua: Ínapone riiko, entokne chë rikotula, entok kaita inou bëye. Të katë jüneiya, kaita al-leehuamta emót ayuakähui, éntoke jiojot maachi. Poobëe, líptie, éntoke kaa sánkok. ¹⁸ Huäri béchibo ínapone consejota enchi mákka: orota táijpo buásatane inou enchi jinnü íaa, em rikotunakë béchibo. Éntoke súpë tösalem jinnuka am sánkote, kaa tiusi bichitaka em hueramnakë béchibo. Éntoke koliiriota em pújpo huáttia, em bínnakë béchibo. ¹⁹ Ínapone kutti nokaka kókosi am bébba, jume simem ín nákehui. Íäri béchibo emuë ériaka, emo suaya éntoke emo jápsi kuaktia. ²⁰ Ínapone én ími puertata poona. Bueituk jábe ín nokäu jikkajaka, juka puertata étapokätek, áune kibaknake, entokne kúptey áamak jibuänake áapo entok inomaki. ²¹ Juka yöokamta, íno náaponä yejtetuanake, ín banko rey nésaupo, jachin ín yöoka entok banko rey nésaupo ín Áchaymak nee yejtekä bénasi. ²² Huä nákakame ä jikkaijnake, juka Espiritu Santota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui.”

4

Jü téhuekapo Diosta yörihuähui

¹ Chúkula ikäi simsuko anä bitcha, téhuekapo puerta étaporita; Jü jáhui bát huéeme ín jikkajakähui, trompeeta jáhuita bénasi inou nookak, ínel jáka:

—¡Äbe jámu! Huanäine enchi am bíttuanake, juka chúkula yeu huéenakemta, ikäi simsuko.

² Huanäine sej chukti Espíritu Santopo taahuak. Ínèline banko rey nésaupo téhuekapo yéchata bitchak, jum banko rey nésaupo éntok, seenuk áma kátekamta.

³ Jü áma kátekame éntok, téta jaspe entok cornalina ténaakay. Jum banko rey nésaupo chíkola éntok senu kurues ama órekay, esmeraldata bénaaka. ⁴ Jum banko rey nésaupo chíkola, veinticuatro banko rey néosaurim jokay. Veinticuatro yoiyöturim áma jokamene bitchak, totösalik sánkokame, coronam oropo yáarim kóbat jípureka. ⁵ Jum banko rey nésauta hétuk éntok, yúku bérokti entok yúku omtira jáhuimak áma yeu huéiyey. Jü banko rey nésauta pújbapo éntok, guoy búsan lámparam tájyí béetey. Ímèri beja jume guoy búsan Diosta espíritum. ⁶ Jü banko rey nésauta pújbapo éntok, bahue bík-riota bénaka áma bökay, cristalta bénaka.

Jü banko rey nésauta chíkola éntok, jume naiki jiápsame áma jábuekay, pújbapo entok amatana yún puseka. ⁷ Jü bát huéeka jiápsame leonta bénaakay. Jü guósa huépo huéeme éntok, beceerota bénaakay. Jü bájikun huépo huéeme éntok, yorem pújbata bénak pújbakay. Jü naikiku huéeme éntok, águila nílata bénaakay. ⁸ Jume naikika jiápsame éntok, huéuhuëpulakam búsan másam jípurey. Áme chíkola entok hétuku pusimmeyim tápuniakay. Taahuapo entok tukaarit naa búrujti katim yáateka ínel jáahuay:

Santo, santo, santo,

jü Señor Dios,

ä úttiäray simeta ára joame,

hua jiápsaïhui, entok jiápsame,

entok hua äbo yebijnakeme.

⁹ Entok jíbba huame jiápsaka ä baysahueme lóoriata entok yörisi maachik banko rey nésaupo kátekamta am mákä bélëki, juka sime huásu-huásuktiapo jiápsamta,

¹⁰ jume veinticuatro yoiyöturim áahuim tónommia jájapte, jü banko rey nésaupo kátekamta pújbapo, entokim ä yöre, juka huásu-huásuktiapo jiápsamta; entokim bem coronam banko rey nésaupo kátekamta pújbapo öore, ínel jáka:

¹¹ Señor, empo ä mabetpo yúmala,

juka lóoriata, entok em yörihuamta,

entok juka úttiärata;

bueituk empo simeta yáala,

entok em ínel éäpom ayka,

entokim yáataka ími aayuk.

5

Jü Kabara entok jiösia bitiyari

¹ Huanäine jü banko rey nésaupo kátekamta bátatana mámpo, senu librom órekame bitchak. Huáijhuatana entok yeutana át jiojterim, guoy búsan sellokari.

² Huanäine senu ángelta úttia yaurata jípurementa bitchak, tüisi kusisi chayeka nátamajemta:

—¿Jábesu chë yörisi machi jáni, librom ä étaPONakë béchibo?, entok, ¿jume sellom ä búttianakë béchibo?

³ Kaabe aaney, téhuekapo, buíapo, entok buíata bétuk junne, jü jábe ára liibrom étaponakeme, entok kía am bít béchibo junne. ⁴ Huanäine tüisi buan táytek, yúmalasi au jípuremta kaa téyhuaka béchibo, bueítuk kaabe ára librom étapoy, entok kaabe ára am bitchay. ⁵ Huanäi senu yöturi ínel inou jiaahua:

—Katë buaana, bueítuk jü León Judáta yoremempo yeu simlame, Davidta bétana yoiyöturimmet yeu tómtilame, yölataka áma yeu simla. Jüri ára am étapo, jume liibrom, entok jume guoy búsan seellom ára búttia.

⁶ Huanäine jü banko rey nésaute násuk entok naiki jiápsaka áma aneme násuk, entok yoiyöturim násuku, Kabaratane áma huéekamta bitchak. Mukiapo tóij-ritaka kökosi yáarita bénaakay. Guoy búsanim ahuakay, entok guoy búsanim pusekay. Huámëi ínel jume guoy búsan Diosta espíritum síme ániat bíttuarim. ⁷ Huanäi banko rey nésaupo kátekamtau rúkteka, librom ä bátatana mámpo ä jípureu nüka. ⁸ Huanäi jume librom ä nüko, jume naiki jiápsaka áma aneme entok jume veinticuatro yoiyöturim jü Kabaratahuim tónommia jáptek. Símetakam arpam jípurey, entokim copam oropo yáarim jípurey, inciensoy tatapunim. Ímëi jume santom oraciónim. ⁹ Entokim bemela buikim buiikay, ínel jíame:

Émpë am nüpo yúmala, jume liibrom,
entok sellom em étaponakë béchibo;
bueítuk empo jìokot yáahuaka mëhuak,
éntoke em ójboy Diosta béchibo itom jínuk,
síme yóremraata, entok yún täbuiasi nokame,
entok pueblom, entok naciónim.

¹⁰ Éntoke Diosta béchibo réyesim entok sacerdotemsi itom yáala.
Huanäite ímë buíapo nésaunake.

¹¹ Huanäine banko rey nésaute entok jume jiápsaka áma aneme entok jume veinte áma naiki yoiyöturim chíkola, ángelesim jáhuiatane jíkkajak, entokne am bitchak. Ímëi juebena millonimtukay. ¹² Tüsim kusisi ínel jiaahuay:

Jü Kabara jìokot yáataka mëhuakame,
jüri am mabetpo yúmala, juka úttiärata,
juka rikorata, jita täyahuamta, juka tüisi úttiata,
juka ä yörihuaka entok símek béppa uyjóriata,
entok juka ä úttihuähui.

¹³ Entok síme jü téhuekapo yáari, entok buíata béppa, entok buíata bétuku, bahuépo ayukame, símetaka náu lópola ínelim jiaahuay:

Jü banko rey nésaupo kátekamtahui,
entok Kabaratahui, bempörim béchibotunake,
jü úttihuame, jü yörihuähui, jü símek béppa uyjória,
entok jü yäura úttiära, jíba huásu-huásuktiapo.

¹⁴ Jume naikika jiápsaka áma aneme ínelim jiaahuay:

—¡Júnentunake!

Huanäi jume veinticuatro yoiyöturim bem pújammeyim múmula chätuka ä yörek, juka jíba yü huásu-huásuktiapo jiápsamta.

6

Jume seellom

¹ Huanäine Kabarata bitchak, sellota huépülak ä étapoko. Jume naikika jiápsaka áma aneme násukne huépülak jíkkajak, yúku omtemta bënasi jáamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

² Huanäine ä bitchak, kábay tósalita. Huä át jikat kátekame éntok, kúta huíkóta jípurey; entok huépü coronata mákhuak. Huanäi yöoka áma yeu siika, entok jíba yösimey.

³ Juka guosa huëpo sellota Kabarata ä étápoko, juka guosa huëpo jiápsaka áma anemtane jíkkajak, ínel jíamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

⁴ Huanäi júchi senu kábay áma yeu siika, kutkosi síkirika. Huä át kátekame éntok, úttiärata mákhuak, juka yánti jíapsihumta buíapo ayukamta ä tejalnakë béchïbo, entok emo am súanakë béchïbo. Huanäi bueürum ejparam mákhuak.

⁵ Juka sellota bájikum huémta ä étápoko, juka bájikum huëpo jiápsaka áma anemtane jíkkajak, ínel jíamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

Huanäine senu kábay chukurik bitchak. Jü át kátekame éntok, ä mámpo bajkulata jípurey. ⁶ Huanäine senu jíahuita jíkkajak, jume naikika jiápsaka áma aneme násuku, ínel jíamta:

—¡Senu kilo tirijkom, senu taahuari tékiltam bėj-re! Éntok, ¡báij kilo cebaadam, senu taahuari tékiltam bėj-re! Të juka aceiteta entok vinota, ¡katë áu suuhua!

⁷ Juka sellota naikikum huémta ä étápoko, juka naikikum huëpo jiápsaka áma anemtane jíkkajak, ínel jíamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

⁸ Ámanne remteka kábay sahuarik bitchak. Jü át kátekame éntok, muerte ti téhuaakay. Jü infierno éntok, áa sáu huéiyey. Huanärim úttiata mákhuak, buíata naikisi näikimterita huéeläpo, ejparammea am súanakë béchïbo, tébaayi, kökoayi, entok animal yoyolika buíapo anemmeyi.

⁹ Juka sellota mamniku huémta ä étápok, altarta bétukne am bitchak, jume Diosta bétana bem nokakä béchïbo kókkolame, entok huitti Diostat éaka bem jiápsakä béchïbo. ¹⁰ Entokim úttesi kusisi chaayey, ínel jíakari:

—¿Jauhuey tájti, Señor, santo entok tua ájäriame, Akë am bíttuanake, juka em úttia yäura, éntoke itom ójbo am béjtutuanake, jume ímï buíapo jiápsame?

¹¹ Huanärim súpe totósalim mákhuak, entokim téjhuaahuak, júchi chúbala jimyore sáyhuaka, jume Cristota súalhuäpo ámemak anim yumäu tájti, entok bempörim bénasi két am kókkonakë béchïbo.

¹² Juka sellota búsaniku huémta ä étápokne ä bitchak. Huanäi jü buía tüisi áu yoyöak. Jü täa éntok, chukurisi taahuak, lutu sánkom bénasi. Mecha éntok tókti síme ójbota bénasi taahuak. ¹³ Jume chókim éntok, téhueka bétana buíau kón huáttek, juka chuna óguota takam kón huáttia bénasi, jekata tüisi úttiaka am yoyoako. ¹⁴ Huanäi jü téhueka kaitatuk, jiösiata buekak náu bitiahuaka bénasi. Entok síme káhuim, entok bahuepo káhuim yeu jokame, sékänam jotek. ¹⁵ Jume buíapo reyim, entok jume buéresi ériahuame, jume riikom, jume capitanim, jume yäurata jípureme, entok síme sáyhuaka, entok kaa sáyhuaka aneme, káu guójökum éusuk, entok júyapo téta buérem násuku. ¹⁶ Huanärim juya káhuimmeu entok téta buéremmeu ínel jiaahua:

—¡Ítochem kón huátte, éntokem itom éso, hua yörisi machi banko yäurapo kátekamta bétana, entok Kabarata ómtira ito béppa anë bétana! ¹⁷ Bueítuk jü buére taahuari bem ómtira béja yuumak. ¿Jábesu ára óusi huéeka taahuanake jäni?

7

Jume ciento cuarenta y cuatro mil sellotuarim

¹ Íkai simsuk éntokne naiki ángelesim jábuekame bitchak, ánia buíapo naiki kátana békata. Júmëi béja jekata kétchalatukay, jákun bíchaa junne, kaa jek íaaka, buíata béppa, bahueta béppa, entok kía jita júyata béppa junne. ² Tábui ángeltane ket bitchak, táata yeu huë bétana, jikau huémta, entok Dios jíápsamta sellota jípuremta. Huanäi tüisi kusisi ámet cháchayek, jume naiki ángelesimmechi, jume úttiärata mákhuakammechi, buíatau entok bahuetau kaa tühuata bem ámeu yáanakë béchïbo, ínel ámeu jíaka:

³ —Kátem bát áu suuhua, jü buíatahui entok bahuetahui entok júyammeu junne, Diosta nésauta joame kóba méjêku sellota itom am óresuk jübua.

⁴ Huanäine am jikkajak, am jaikitukähui, jume sellotuarim: ciento cuarenta y cuatro miltukaimme, síme jume Israelta úusimmet yeu sákalame. ⁵ Judátat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Rubéntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Gadtat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; ⁶ Asertat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Neftalítat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Manaséstat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; ⁷ Simeóntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Levíitat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Isacartat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; ⁸ Zabulóntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Josétat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Benjamíntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim.

Juebénaka totösalik sánkokame

⁹ Íkai simsuk éntok, juebena yóremraata síme naciónimpo jomemne bitchak, entok yóremraata kaa náu anim entok pueblom kaa nánälaik nokame, banko reypo kátekamta bíchäpo jábuekame, entok Kabarata bíchäpo, totösalik sánkokame, bem mámpo éntok tako sáhuata jípureme. Ímëi éntok kara näikiatuy. ¹⁰ Entokim tüisi úttia chaayey, ínel jíakari:

¡Jü jínëuria Dios banko reypo kátekamta bétana huéiye,
entok Kabarata bétana!

¹¹ Entok síme ángelesim banko reyta, entok jume yoiyöturim, entok jume naiki jíápsaka áma aneme, chíkolam jábuekay. Huanärim banko reyta bíchäpo tónommia jáptek, kóm chátuka. Diostam yöreka ä úttilek, ¹² íneli jíaka:

¡Júneltunake! ¡Jü Diosta tühua, entok jü looria,
entok jita täyahuame,

entok jü Diosta baysahueka jíapsihuame,

símem béppa yörihuame, jü úttiära,

entok jü úttia kaa lüteme,

itom Diosta béchïbotunake,

jíba yü huásu-huásuktiapo! ¡Júnentunake!

¹³ Huanäi senu yöturi inou nookak, ínel jíaka:

—Ímëi totösalik sánkokame, ¿jábessamme? Entok, ¿jákun bétanasum äbo yáij-la?

¹⁴ Ínapo éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, émpë jüneiya.

Huanäi áapo ínel inou jiaahua:

—Ímëi ínel jume úttesi jìokot anhuäpo entok kókosi machikuu yeu sákalame, entokim bem sánkota báksiala, entokim Kabarata ójbopo totösalisi am básuala.

¹⁵ Íari béchïbom Diosta banko rey kátekamta bíchäpom aane. Entokim taahuarit entok tukaarit naa búrujti ä tiöpopo ä nésahui johua. Jü banko reypo kátekame éntok ä jöota áme béppa cháanake. ¹⁶ Katim napat tébäurinake, entokim kaa júchi bäi kókkonake. Jü tää kaa áme béppatunake, entok jita táttaria júne kaa ámeu ayunake. ¹⁷ Bueituk jü Kabara banko rey násuk aneme am suayanake, entok bää

jiápsame yeu huëu bíchaa ámeplat huéesimnake. Dios éntok jume bem pusim ópua tútenake.

8

Jü guoy búsan seello

¹ Juka guoy búsan sellota ä étapoko, jum téhuekapo yánti taahuak media horata huéeläpo. ² Huanäine guoy búsan ángelesim Diosta bíchäpo jäbuekame bitchak. Huanärim guoy búsan trompeetam mákhuak. ³ Chúkula täbui ángel áma yepsak. Huanäi altariu kíktek, inciensota áma táttaahuäpo oro áusülik jípureka. Huanäi yún inciensota mákhuak, jume Diosta súaleka oraciónta joammak nahuä kütianakë béchïbo, oro altarta béppa banko reyta pújapo. ⁴ Huanäi juäri ángelta mámpo yeu siika, Diostau bíchaa, jü inciensota buiichia, jume Diosta súaleme oraciónmak náuhui. ⁵ Jü ángel éntok, incensariota nüka. Huanäi óbammea ä tápuniak, altarpó ayukammei. Huanäi buíau kóm ä guötiak. Huanäi yúku omtiriam ayu táytek, éntok jáhuim, éntok yúku béroktiriam; buía éntok két áu yoyoak.

Jume trompeetam

⁶ Huanäi jume guoy búsan ángelesim guoy búsan trompeetam jípuremente, akim am kujtaytek.

⁷ Jü ángel bát huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi téjam entok táji ójbomak náu kütiahuak. Ímëri buíata béppa kóm guötiahuak. Huanäi jü júya bueere báisi näikimteri huéeläpo béekika tájjak, entok síme jü báso síali tájjak.

⁸ Jü ángel guoyiku huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi júya káhui buëuruta bénaaka, tájpo béeteka, bahuéu kóm jímmaahuak. Huanäi jü bahue báisi näikimteri huéeläpo béekika ójbosi áu yáuhuak. ⁹ Huanäi bahuepo jiápsame kókkok, jü báisi näikimteri huéeläpo béekika, entok jume barcom két tejalhuak, báisi näikimteri huéeläpo béekika.

¹⁰ Jü ángel bájiku huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi téhueka bétana huépul chóki buëuruka kachimbata bënasi béeteka kón huétchek. Huanäi jume bathuem entok báam yeu huëpo báisi näikimteri huéeläpo béekimmet kón huétchek. ¹¹ Jü chóki éntok, “Chíburá” ti téhuaakay. Huanäi jume báam báisi näikimteri huéeläpo béekika chibusim aayuk. Huanäi yún yóremraa kókkok, jume báam chibusi ayukä béchïbo.

¹² Jü ángel naikipo huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi jü tää báisi näikimteri huéeläpo béekika kaa türika taahuak; anëli ket jü meeça, entok jume chókkim. Júnëlim kaa machisi taahuak, juka báisi näikimteta ámet ayukamta, kaita machiriata ayunakë béchïbo, taahuata báisi näikimteri huéeläpo béekika, entok tukaapo junne.

¹³ Sepne ä bitchak, entokne ä jikkajak, senu ángel téhueka násuk nëkamta, ínëli kusisi jáamta:

—¡Ay, ay, ay, jume buíapo jiápsammehui! ¡Bueitukim abe trompeetam kuuse, jume huete báij ángelesim!

9

¹ Jü ángel mamniku huéeme trompeetata kúkusek. Huanäine téhueka bétana senu chókita buíau kón huéchemta bitchak. Entok tüisi mékka kóm guójöriata llavem mákhuak. ² Huanäi juka guójöriata tüisi mékkak kömik étapok. Huanäi jü buiichia áma jikau siika, orno buëürupo buichiata yeu huë bënasi. Huanäi jü tää entok jü jeeka kaa machisim taahuak, jü buichiria guójöriapo yeu huémata béchïbo. ³ Jum buichiapo éntok, guöchim yeu sájjak, entokim buíau kón huáttek. Huanärim útteata mákhuak, machilim buíapo aneme bënasi. ⁴ Huanärim júya síarita buíapo ayukamta kaa nasonte sáyhuaka téjhuaahuak, entok jita síarik junne, entok jita

buére júyata junne, ál-la yoremem kaa Diosta seello kóba méjériat jípureme. ⁵ Të katim am súa iaahuaka téjhuaahuak; kíalim kókosi kaa pappehuamta ámeu joö iaahuay, mamni metpo. Jü bem jóguo éntok, machil jujariata bënasi kókosi kaa papperisi innëtuy. ⁶ Huámechĩ taahuarimmet éntok, jume yoremem kókkohuamta jariunake, të kaibum ä téunake. Entokim kókkko péenake, të jü kókkohuame am tö búitinake.

⁷ Jume guöchim éntok, kábäim náu nássuahuäu bíchaa kateme bënasi jita jípurey. Kóbat éntokim coronam oro áusülisi náu yáari bénom jípurey. Jü bem pújba éntok, yoremta pújba bénaakay. ⁸ Jume chonim éntok, jámutta chomin bénaakay. Támim éntok, leonim támim bénaakay. ⁹ Bem takahuam éntok sisíguok súpem bénom jípurey, sontarom bënasi. Bem másam jáhui éntok yún kábäim carrom náu nássuahuäu bíchaa tennë bënasi jikkajituy. ¹⁰ Machilim bénom buásiakay, entokim bem buásiapo jiikiam bënasi ä jípurey. Bem buásiampo éntokim jóguota jípurey, mamni metpo jume yoremem bem kókosi jonákë béchĩbo. ¹¹ Entok jü ángel guójöriapo mékka kóm yeu simlame áma reytaka nésahuey, bempörim béppa. İri éntok hebreo nokpo Abadón ti téhuak; griego nokpo éntok, Apolión.

¹² Jü jiokot jiahuame bát huéeme simsuk, të ketune guoyika bëye.

¹³ Jü ángel búsanipo huéeme trompeetata kúkusek. Huanäine senu jáhuita jikkajak, naiki ahuám násuku oro altar Diosta bíchäpo órekaipo. ¹⁴ Jü ángel búsanipo huémtahui, juka trompeetata jípurementahui, ínel jiaahuak:

—Jume naiki ángelesimë búttia, buére bathue Eufretesta náapo súmarim.

¹⁵ Huanärim búttiahuak, jume naiki ángelesim, juka yóremraata báisi näikimteripo huéeläpo bekik bem súanakë béchĩbo, bueitukim huäri horata, taahuata, metta, entok huásuktiriata béchĩbo yeu púaritukay. ¹⁶ Jume sontarom kákabäeka näikiahuakamene jikkajak. Guoy cien milloonimtukayme.

¹⁷ Júnelne am bitchak, jume kábäim, tenkupo bënasi, entok jume ámet josakame: Bem táhuichim sisíguokiy emo páttialatukay, síkilika táijta bénaaka, kútkosi tehuelika jacinto ténasi, entokim sahuaritukay, azufre ténasi. Jume kábäim éntok, leónta bénom kókokakay. Bem tempo éntok, tájji, buichiria, entok azufre yeu huéiyey. ¹⁸ İri báij huëpo chibuk jekakä béchĩbo, jü yóremraa báisi näikimteri huéeläpo kókkok, jü táijta, buichiriata entok azufreta béchĩbo; bem tempo yeu huémtayim ínel aayuk. ¹⁹ Jume kábäim úttiära bem tempo entok bem buásiat ayukay, bueituk jume bem buásiam bakochim bébenaakay. Bem kóbay éntokim jábeta kókosi johuay.

²⁰ Jü huate yóremraa, İri chibu jeka yeu sikamtay kaa kókkokame, íkärim bíchaka júne kaa emo jíapsi kuaktiak, kaa türik bem joäu bétana. Jume lemooniom bem yörëu jünem kaa tójjak, oropo yáarim, tómi tósalipo, broncepo, tétapo entok kútapo yáarim junne. Ímëi ídodom; katim bitcha, katim jikkaja, entokim kara naa kaate.

²¹ Entokim kaa emo jíapsi kuaktiak, jábeta bem mëlatukä bétana, móriata bem boojoria bétana junne, kaa emo jubeka náu jíapsihuamta bétana junne, entok bem jita ékbuä bétana junne.

10

Jü ángel ili librommaki

¹ Senu ángelta úttiakamtane bitchak, téhueka bétana kómhuémta namupo bëtiataka ä kóba béppa éntok, kuruejta jípurey. Ä pújbahua éntok täata bénaakay. Ä guókim éntok táij bëeteka jikau rúpaktemta bénaakay. ² Ä mámpo ili libro étaporim jípurey. Huanäi bátatana guókimmea bahueta béppa cheptek. Jume míkötana guókimmea éntok, buíata béppa. ³ Huanäi tüisi kusisi cháchayek, leónta omteka ä

jía bénasi. Ä cháchaysuk éntok, guoy búsan yúku omtiriam jíahuim jíkkaijtuatbok.
⁴ Jume guoy búsan yúku omtiriam jiausuk, ínapone am jiojte báarey. Të téhueka bétana senu jáhuitane jíkkajak, ínel ínou jáamta:

—¡Akë am sellotua! ¡Katë yeu am buïbuisse, jume guoy búsan yúku omtiriam nokakähui, éntoke kaa am jijiojte!

⁵ Jü ángel bahueta béppa entok buíata béppa huéeka im bíchakähui téhuekau jikau mámtek. ⁶ Juka jíba yü huásu-huásuktiapo jíápsamtau, ä noki perentak juka téhuekata yáalamta entok juka áma ayukamta, buíata entok juka áma ayukamta, bahueta entok juka áma ayukamta, bát kéchaka, ínel jiaahuak:

—Síme ánia búiteme béja chúppuk. ⁷ Ál-la jü guoy búsan ángelta jáhui taahuarim yúmako, juka trompeetata béja ä kuj táytekko, juka Diosta éhuil éсотaka jípurèhui ál-la síme chúpilatata tahuanake, áapörík jume ä nésauta joame éntok profetam ä téjhuaakäpo ámani.

⁸ Jü jáhui téhueka bétana ín jíkkajakähui júchi ínou nookak. Huanäi ínel jiaahua:

—Jü ángel bahueta béppa entok buíata béppa huéekamtahuë huéiye. Huanärë jume ili libro étaporim ä mámpo ä jípurèhuë nüye.

⁹ Huanäine jü ángeltau siika, jume ili librom nee ä mák sáhueka. Áapo éntok ínel ínou jiaahua:

—Jínya, Akë am buäye. Huanäi em tópapë chibusi ámey éenake. Em tempo éntokim kákkanake, mumu sítörim bénasi.

¹⁰ Huanäine jume ili librom ángelta mámpo nüka, entokne am buäka. Huanärím ín tempo mumu sítörim bénasi kákkaka taahuak. Të nee am buäsuk éntok ín tópapone chibusi ámey éiyak. ¹¹ Huanäi áapo ínel ínou jiaahuak:

—Üttia júchi bénasi én em noknakèhui, juka nokta Diosta bétana emou kóm yúmamta, büru pueblom bétana, naciónim bétana, tattábui nókta nokam bétana, entok reyim bétana.

11

Jume guoyi Diosta testigom

¹ Huanäine ili bakata mákhuak, áy jujünaktehuä bennak. Huanäi ínel ínou jiaahuak:

—¡Kiktëe! Huanäi éntoke juka Diosta tiöpo jünakte, entok juka altarta, éntoke am náikia, jume áma ä úttileka ä yöreme. ² Të juka tebatta tiöpo päku yeutana órekamta, yehuë ä bëa. Katë ä jújünakte, bueítuk kaa judíom mámpo tóij-ri. Bempo éntok át chécheptisunake, cuarenta áma guoy metpo, jü Diosta buére pueblo santopo täyahuamtachi. ³ Huanäine jume guoy testiigom íno bétana noknakeme, míl guoy ciento áma sesenta taahuarimpo, ámanne am bíttuanake, chukurik lutuka sánkokame.

⁴ Ímëi íno bétana nokame, jume guoy oliivom entok jume guoy kanteelam áma jájäbohuähui, béja buíapo anemta Diosta bíchäpo jábuekame. ⁵ Jábeta kökosi am yáa báareyo, táji bem tempo yeu sisime, jume am béj-reka kateme táa báreka. Jábe junne kökosi am yáa báreka éateko, alë bénasi mukpo yúmala. ⁶ Ímëi úttiärata jípure, téhuekata bem páttianakèhui, kaa yúknakë béchíbo, Diosta noki bem nokäu tájti. Entokim úttiärata jípure, báam ójbosi bem am yáanakë béchíbo, entok buíata béppa chibu jekata ayunakë béchíbo, jaikisi bem ínel éäpo. ⁷ Jume testiigom Diosta bétana noksuko, jü animal máusi maachi guójöria mékka kóm bétana jikau huéeme, ámemak náassuanake, entok yölatata áma yeu huéenake, entok am súanake.

⁸ Jume bem takahuam éntok, buére jóära itom Señorta kúrusit poponhuakapo yeu töritaka tahuanake, bueítuk täbuiasi téhuaahuäpo Sodooma entok Egipto ti

téttehuaahua. ⁹ Entok jume síme pueblompo joomem, familiam, entok kaa nanälaisi nokame, entok síme naciónim,, bem takahuam kókkolame áma bínnaake, báij taahuari áma meeliapo, entokim jíba kaa am mäatebonake. ¹⁰ Jume ímí buíapo béppa jiápsame úttesim al-leenake, am kókkokä béchibo. Huanärim tepa al-leaka nátepua náu jita emo miknake. Bueituk ímëi guoyika Diosta bétana nokame, kókosi machik jita ámeu yáalatukay, jume ím buíapo jiápsammehui. ¹¹ Të báij taahuari áma meeliam huéeyo, jü espíritu jiápsame Diosta bétana ámeu bíttuari ámet kibakek. Huanärim jíabetaka jáptek. Síme jume am bíchakame éntok guómtek; huanäi tüisi maujra amet huethek. ¹² Huanäri jume guoy testiigom jáhuita tüisi úttiakamta téhueka bétana nokta jíkkajak, ínel ámeu jáamta:

—¡Ábem jikau kaate!

Huanärim namupo téhuekau bíchaa jikau jámuk. Huame am béj-reka am sáayokame éntok am bitchak. ¹³ Huámi horapo buía tüisi áu yoyoak. Íari béchibo, guoj mamnita náikimteri huéeläpo huéthek jü buére jóära, buíata áu yoyoakä béchibo, entok guoy búsan mil yoremem kókkok. Jume huate éntok, tüisim májhueka taahuak. Huanärim Diosta téhuekapo kátekamta úttilek.

¹⁴ Jü jiokot jiayhuame guoy huëpo béja simsuk. Én éntok, jiokot jiayhuame bájipo huéeme läuti äbo huéiye.

Jü trompeeta guoy búsanipo huéeme

¹⁵ Jü ángel guoy búsanipo huéeme trompetata kúkusek. Huanäi buére jáhuim téhuekapo jíkkajtuk, ínel jákari:

Jume reyimtaka néshueme ániat ayukame,
ítom Dios entok ä Cristo am áttiaka tahuanake.

Áapo éntok nésaunake jíba yü huásu-huásuktiapo.

¹⁶ Jume veinte áma naiki yoiyöturim, Diosta bíchäpo bem banko yäurapo jokame, tónommeyim jáptek kóm chätuka, huanärim Diosta yosireka ä úttilek, ¹⁷ ínel jáka:

Enchite baisahue, Señor Dios,
símeta ára joame,

empo jíba aneme,

éntok jíba anëihui, éntok äbo yebijnakeme.

Bueituk juka tüisi yäura úttiärrata, béjë ä nüla.

Éntok em nésaunakëhui, béjë ä naatela.

¹⁸ Jume naciónim, éntok öomtek;

jü em kaa al-lea ómtira éntok yuumak.

Jume kókkolammet bette noki em chúpanakëhui éntok két yuumak.

Éntok kétchi, jume em nésaunta joame, jume profetam,

jume enchi súaleme, jume em téhuam yöreme,

kaa buéresi emo ériame éntok buéresi emo ériame yörihuame junne,

Aké am béjtuanake, juka síme tühuata bem kobaka jájamlähui.

Éntoke am tejalnake, jume buíat ayukamta tejalame.

¹⁹ Huanäi jü Diosta tiöpo étapohuak téhuekapo. Jü altar kajón huáijhua órekame éntok ára bíttuka taahuak. Huanäi yúku béroktiriam ruruti omteka jáahuak, éntok buía áu yoyoak, éntok buéresi téjam huáttek.

12

Jü jámmut entok jü dragón

¹ Senu señal buéresi téhuekapo yeu machiak: senu jámmut, täata súpekari. Ä guókpo éntok mecha órekay. Ä kóba béppa éntok, coroonata guoj mamni áma guoyim chókekamta. ² Asoa báreka éntok, huantiriammea tëiney, bueituk jü asoa

huaniriam béja áu yúmalatukay. ³ Huanäi jútchi, senu señal téhuekapo yeu machiak: senu dragón kútiko síkiri tüisi buëuruka, guoy búsaním kóbakay, entok guoj mamnim ahuakay. Jume kóbam éntok hueuhuëpulaka guoy búsan ili coronam jípurey. ⁴ Ä buásia éntok, jume chókím téhuekapo ayukame báisi näikimteri huéeläpo béekim am huíksimey. Huanäi buíata béppa chíbela am guötiak. Jü dragón éntok kíktek, jámut asoa báarentau yúmakari, ä asoa yeu tómték sep ä buä báreka. ⁵ Huanäi jü jámut ili outa asoak. Íri béja áma yeu púatukay, kuttílasi ámet nésau íaahuaka, síme jume naciónimmechi. Huanäi jü jámut usi outa asoaka sep ä úuhuahuak, Diosta reytaka ä anëpo ä annakë béchíbo. ⁶ Jü jámut éntok mékka ánia see päriau bíchaa búitek; Dios júkái áa béchíbo näikialatukay, jum ä annakeípo. Áma aneka, símeta ä huáatiäu jípunake, mil guoy ciento áma sesenta taahuarimpo.

⁷ Chúkula éntok, téhuekapo buere nássuahuak: Jü arcángel Míkkel éntok ä ángelesim dragóntamakim nássuay. Jü dragón két jume ä ángelesim huériaka, jü Míkeltamak nássuak, ⁸ tërim kaa yöök. Huäri béchíbo téhuekapo kaitam áma jípureka taahuak, jü dragón entok jume ä ángelesim. ⁹ Huanäi päkun yeu béebiahuaak, jü buere dragón, jü baakot binhua jauhuey naateka aneme, jü diablo entok Satanás ti két téttehuaahuame. Íri síme ániata bäi táttähua. Síme ä ángelesimmak békti buíau kóm béebiahuaak.

¹⁰ Huanäine jáhuita kusisi jámta jíkkajak téhueka bétana, ínel jámta:

—Äbo yebij-la béjja jü jínëuria, entok jü úttiära, entok itom Diosta reytaka nésahuëhui, entok juka Cristota nésahuëhui. Bueítuk béja yeu béebiahuaak, jü kaa tühuata am joä tíaka jíba am nátuame, jume itom sailam. Jüri béja tukaarit entok taahuapo naa búrujti itom Diosta bíchápo am nátuay. ¹¹ Itom sailam éntok Kabarata ójbo guötiakamtayi entok Diosta nésaupo jíápsaka bem nokähui, huáayirim yölataka yeu sájjak; entokim bem jíápsim jünem kaa beutirek, bem kókkou núkisi. ¹² Íläri béchíbem al-leiya, síme jü téhueka, entok eme áma jíápsame! ¡Jume huatemmeu ál-la tepa jìokot machisi ámeu huéenake, jume buíapo entok bahuëpo jíápsammehui, bueítuk jü diablo, tüisi kujtiaka entok omteka, enchimmeu kóm simla; jüneiya kaa jaiki taahuarim áu bëyëhui!

¹³ Jü dragón, buíau áu kóm béebiahuaakau jünëriaka, juka jámutta ili outa asoakamta guók jájja táytek. ¹⁴ Të jü jámmut guoy águila mása buerem mákhuak, ámey ä nínakë béchíbo, mékka ánia see päriau bícha, ä annakepo, bakottau mékka, jum báij huásuktiria áma méeliapo símeta ä buänakeu jípunakë béchíbo. ¹⁵ Jü bakot éntok, ä tempo huämi, jámutta sáu báam bathueta bënasi guötiak, bathueta ä núk sim íaaka. ¹⁶ Të jü buía jámutta aniak, bueítuk jü buía áu étapok. Huanäi juka bathueta yún báata huéiriamta huüuktiak, juka báata dragónta tempo bétana yeu sikamta. ¹⁷ Huanäi jü dragón tüisi jámuttau kujteaka öomtek. Huanäi am béj-reka siika, jume huate gentem jámuttat yeu sákalammechi, ámemak nássuaseka, jume Diosta nésau joame, entok jíba Cristota lütüriata jípureka ä nokame.

13

Jume guoy animaalim máusi mamachi

¹ See bahue mayoatne kíktek. Huanäine senu animal máusi machik guoy búsaním kóbakamta éntok guoj mamnim ahuakamta bitchak, bahuëpo jíkau huémta. Bem ahuaamet éntok, guoj mamni diadeenam; bem kóbammet éntok, téhuam jìojterim Diosta béj-reka juénasi jíame. ² Jü animal máusi maachi ín bíchakäu éntok, yöökota bénaakay. Ä guókím éntok, osota guókím bénaakay. Ä teni éntok, leónta teni bénaakay. Jü dragón éntok ä úttiärahua ä mákkak, entok jü banko yäurata kutkutti ä nésaunakëhui. ³ Huëpul ä kóbahua muk máchisi kókosi yáata bënakne bitchak, të

jü muk máchisi kökosi ä yáaripo éntok, türiaka yorelata. Huanäi síme jü yóremra át guómtek. Huanärim jü animal máusi machita sáú kat táytek. ⁴ Huanärim ä úttilek, juka dragónta, juka animal máusi machik yáurata ä mákakäu béchïbo; entokim ä yosireka taahuak, juka animal máusi maachik, ínel jíakari:

—¿Jábesu ïri animal máusi machita bénasi áu óuleme? Entok, ¿jábesu áamak nássua báreka éenake jáni?

⁵ Két tenta mákhuak, buéresi jita ä noknakë béchïbo, Diosta béj-reka jájana ä jiaunakë béchïbo. Entok yáurata mákhuak, cuarenta áma guoy metpo, jita ä yáanakë béchïbo. ⁶ Ä tenta étapoka éntok, jájana jiau táytek, Diosta béj-reka. Entok ä téhuam bétana, ä tiöpo bétana, éntok huame téhuekapo aneme bétana két jájana jiaahuak. ⁷ Huanäi santom bej-reka nássuatuahuak, entok am kobatuahuak. Entok ket yáurata mákhuak, síme yóremra kaa náu anim béppa, entok pueblommechi, entok huame juebena tábui nokta nokammechi, entok naciónimmechi. ⁸ Huanäirim síme ä yöreka áu mújtek, jume imï buíapo jíápsame, jume bem téhuam jum Kabara, mukukamta libro yü jíápsinake me jïojtepo, kaa áma jïojteri jípureme, jauhuey ániata naatekápo naateka.

⁹ Jábe nákakame ä jikkaijnake: ¹⁰ Bueítuk jábe pereesota hueriateko, pereesotaka núk sákana; jábe ejparammea më báahuame, ejparammea muknake. Tuttem jíápseka Cristotat éiya, eme Diosta pueblo, imï ayuk jü kutti jíapseka at boobit-huame.

¹¹ Chúkula éntokne ket tábui animal máusi machik bitchak, buíapo yeu jikau huémta. Guoyim ahuakay, kabarata ahuam bénomam, të dragónta bénasi nookay. ¹² Éntok síme yáurata huaka animal máusi machik bat huémta jípurey, áapörík bíchäpo. Huanäi síme ániat jóakammeu nookak, juka animal máusi machik bat huémta am úttil sáhueka, juka kökosi yáahuakamta, türiaka yorekamta. ¹³ Éntok két buére señaalim johuay. Bueítuk táijta junne téhueka bétana buíau kom huéetuay, yóremraata bíchäpo. ¹⁴ Entok am bäi táttähuay, jume buíapo jóakame, jume señaalim ä jotuaihuayi, animal máusi machita bíchäpo. Am sáhuek, jume buíapo jóakame, animal máusi machita bénak am yáa íaka, hua ejparammey kökosi yáahuakame, entok júchi jíápsakame. ¹⁵ Huanäi jü animal máusi maachi chúkula huéeme úttiärata mákhuak, juka animal máusi machik bat huémta bénak yáari, ä jíabitetuanakë béchïbo, bueítuk juka alë bénak yáarita noknakë béchïbo, éntok am súatebonakë béchïbo, símem jume kaa ä úttilekame. ¹⁶ Huanäi símem jume il-lichimmet éntok yoiyöhuemmet, rikommet éntok poloobemmet, búttiataka tekipanuummet éntok súmataka tekipanuummet, markata ámet yéchatebok, mam bátatana ö chë kóba méjëku. ¹⁷ Huanäi kaabe ára jita jínny, entok kara jita nenkay, ál-la hua markata jípureme jíbba, ö jü animal máusi machik téhuam, ö jume ä téhuua número. ¹⁸ Ímï koba suahuari aika; jü át jüníame ä náikianake, juka animal máusi machita número, bueítuk yorem número. Jü ä número éntok, búsan ciento áma sesenta y seis.

14

Jume ciento cuarenta áma naiki mil buikame

¹ Kabaratané bitchak, káhui Siónta béppa huéekamta, áapörimak éntok, ciento cuarenta áma naiki miilimtaká. Ä téhuam entok ä Áchayhua téhuam, bem kóba méjëriammet jïojteritam jípurey. ² Huanäine senu jáahuita téhueka bétana jíkkajak, yún báam kusisi jíá bénasi, éntok yúkuta buéresi omtë bénasi jáamta. Jü jáahui ín jíkkajáihui éntok, arpariom bem arpam ponä bénasi jíkkajituy. ³ Huanärim senu buiiki bemelam buiikay, buére yörisi machi banko yáurata bíchäpo, entok jume naikika jíápsaka áma aneme entok jume yoiyöturim bíchäpo. Huanäi kaabe

ára am tátäyay, jume buiikim, ál-la jume ciento cuarenta áma naiki miilim, ímí buíapo jiápsame násuk jínëurime jíbba. ⁴ Ímëi béja jume jáamuchimmak kaa emo náyotekame, bueitukim jahuey júnem kaa jubek. Ímëi ámëria, jume Kabarata guojaaseme ják júne ä hueramäpo. Ímëi yóremraata násuk jínëurime, kësam ofrendata Diostau buíjhuäpo bënasi, entok Kabaratau bícha. ⁵ Bem tempo éntok, kaita ára nókichiria téihuak, bueituk katim chïcha maachim, Dios buére yörisi machi banko yäurata bíchäpo.

Jü báij ángelesim nooki

⁶ Täbui ángeltane bitchak, téhueka násuk nëkamta, tü nokta jíbapo béchïbo jiápsamta jípuremta, ä nok báreka jume buíapo jóakammehui, síme naciónimmehui, familiammehui, tattäbui nókta nokammehui, éntok pueblommehui. ⁷ Tüisi úttia ínel jiahuay:

—¡Diostem májhueka jikau ä chátchaaka ä yöre! Bueituk yuumak jü hora, ä yäura ä bíttebonakëhui. Éntokem ä úttile, juka téhuekata, entok buíata, juka bahueta, entok jume bäam yeu pótame yáalamta.

⁸ Täbui ángel áa sáú siika, ínel jíaka:

—¡Béja huétchek! ¡Béja huétchek, jü buére jóära Babilonia, bueituk jü vino kaa emo jubeka náú totöhuame, síme jume naciónim ä jítualä béchïbo!

⁹ Jü ángel bájiku huéeme éntok áme sáú siika, tüisi kusisi jíaka:

—Jábe júne juka animal máusi maachik, entok juka alë bënak yáari, úttilekame entok ä markata ä kóba méjëku, ö ä mámpo mabetakame, ¹⁰ áapo ket ä jïnake, juka Diosta ómtirá vino tüisi máusi machisi jiokot anhuamta. İri Diosta copa ómtiriapo yeu töri, kaitamak kütiataka. Huanäi jiokot machisi yáana, tájïyi entok azufreyi, santo ángelesim entok Kabarata bíchäpo. ¹¹ Jü jiokot bem anëu buiichia éntok, jíba yü huásu-huásuktiapo jikau huéiye. Entokim kaa jimyoore, taahuapo entok tukaapo junne, jume animal máusi machita entok juka alë bënak yáarita úttileme, entok jábe junne juka ä téhuam marka mabetakame. ¹² ¡Ímí bíttunake, jü Diosta pueblo yánti bem jíapsinakëhui, huame Diosta nésauri joame, entok Jesústa kaa koptíame!

¹³ Senu jáhuitane jikkajak, téhueka bétana inou ínel jáamta:

—Jíojtëe: “Úttesim al-leenake, ímí naateka, jume kókkolam, Señortat éaka kókkokame.” Jeehui, ti jiaahua jü Espiritu Santo, bem tékil bétanam jimyorenake, bueituk jü bem yáakäu áme bétana nokaka taahua.

Jü buíapo jíchupahuame

¹⁴ Ámanne bitchak, huanäine senu namu tósalita bitchak. Namuta béppa éntok, senuk kátekamta, Yoremta Üusi bënnak. Ä kóbat éntok senu coroono oropo yáarik jípurey ä mámpo éntok osa buaahuim. ¹⁵ Huanäi tiöpo bétana täbui ángel áma yeu siika, tüisi kusisi chayeka, hua namuta béppa kátekamtahui:

—¡Osamë áman etpo kibacha! ¡Huanärë jíchupata toboktia, bueituk jü hora béja yuumak, jíchupä béchïbo! Bueituk jü eechi béja chúpila.

¹⁶ Huanäi jü namuta béppa kátekame ä osam echíu kibachak. Huanäi juka buíapo etta tóboktiak.

¹⁷ Senu ángel tiöpo téhuekapo kátekamta bétana yeu siika, ket senu osa buahuim jípureka. ¹⁸ Huanäi altarpo täbui ángel yeu siika, táijta béppa úttiärata jípureka. Huanäi tüisi kusisi át cháchayek, hua osa buahuim jípuremtachi, ínel jíaka:

—¡Em osa buahuimë áman kibacha! ¡Huanärë paraj takam náú lópola buíapo chäkame chúktia, bueituk jume paraj takam béja buássi!

¹⁹ Jü ángel éntok ä osam buíata béppa búitiriak. Huanäi am chúktiak, jume páraj taakam, jume páraj eechim buíapo ayukame. Huanäi jume páraj takam canoa

bueürupo am töaka am chirijtiak, jum Diosta omtirapo. ²⁰ Jume páraj takam éntok, buére jóära pákun chirijtiahuak. Huanäi am töhuakapo éntok, ójbo yeu siika. Baniata bénasi báij cien kilometropo chíbejtek, bueituk kábäi pereenammeu tájti yuumak.

15

Guoy búsan kökoam simeta chúpëpo huéenakeme

¹ Téhuekapone täbui señalta bitchak, buëuruk entok at guomtisi maachik: Guoy búsan ángelesim guoy búsan kökoam simeta chúpëpo äbo huéenakeme jípurëhui. Bueituk ímëyi chúppey, jü Diosta omtëhui.

² Kétne ä bitchak, bahue vik-riota bénnak, tájimak náu kütiarita, entok jume yölataka yeu sákalame, bahue vik-riota béppa jäbuekame, Diosta arpam jípureka. Ímëi áma yölataka yeu sájjak, juka animal máusi machita béppa, entok alë bénak yáarita béppa, entok ä tepojtim béppa, entok ä téhua número béppa. ³ Huanäi Moisés Diosta hétuk jiápsame buikimim buiikay, entok Kabarata hétana buiikim, ínel jíaka:

Buéresi entok ujyoori síme jita em yáalähui, Señor Dios, síme Útteata jípureme.

Lútulaimme, tepam huéchiasi maachi, entokim lütüría, jume em böom, empo síme ániat Rey.

⁴ ¿Jábesu kaa enchi máujnake, Señor, entok em téhuam úttlnake?

Bueituk empo jíba santo;

huari béchibo, síme naciónim, emou yáijnake, entokim enchi úttlnake, bueituk jü lütüría em yáaläu béja bít-huak.

⁵ Chúkula íkái simsukne ä bitchak, téhuekapo tiöpo tua Diosta tabernaculo étapohuakamta. ⁶ Tiöpo hétana éntok, guoy búsan ángelesim áma yeu sájjak, jume guoy búsan kökoam bem mámpo jípureka, lino totösalim bebelojkom súpeka, entok táupo huásala cíntom oropo yáarim jípureka. ⁷ Huanäi huépülaka jume naiki jiápsaka áma aneme jume guoy búsan ángelesim guoy búsan copam oropo yáarim am mákkak, Diosta ómtiriay tátapunim, hua jíba yü huásu-huásuktiapo jiápsame. ⁸ Jü tiöpo éntok buiichiay tápunak, Diosta lóoria entok ä úttiära áma ayukä béchibo. Huanäi kaabe ára áman kibakey, jum tiöpopo, jume guoy búsan ángelesim jume guoy búsan kökoam bem mámpo jípurëu am lütiau tájti.

16

Jume copam Diosta omtëu jípureme

¹ Senu jáhuiata tüisi kusikne jikkajak, tiöpo hétana jume guoy búsan ángelesimmeu ínel jiamta:

—Ámanem sájaka buíata béppa am töa, jume guoy búsan coopam Diosta ómtiriay tátapunim.

² Jü ángel bat huéeme áman siika. Huanäi ä copapo ayukamta buíata béppa töak. Huanäi animal máusi machi markata jípuremmet entok juka alë bénak yáarita úttilemmet sähua juénaka entok úttesi chicha jubaka ámet yeu siika, jume yoremmechi.

³ Jü ángel guoyiku huéeme ä copapo ayukamta bahueta béppa töak. Jü bahué bää éntok yorem mukilata ójbo bénasi áu yáuhuak. Huanäi síme bahuepo jiápsaka aneme kókkok.

⁴ Jü ángel bájiku huéeme bathuemmet entok ják báam yeu pótäpo juka ä copapo ayukamta áme béppa töak. Huanärim ójbosi emo yáuhuak, jume báam. ⁵ Huanäine juka ángelta báammeu bíttuata jikkajak, ínel jáamta:

—Empo huépülsi lütüriata jíba ára joame, Señor, Empo jiápsame éntok jiápsaihui, jü Santo, bueituké ínëli bétte nokta ámet chúppak. ⁶ Bueituk bempo em gentepom joome entok profetam ójbo guötiak; én éntok empo ójbota am jítuak. Akim ä mabetpo yúmala.

⁷ Kétne senuk jikkajak altarta kátekä bétana, ínel jáamta:

—Lütüriapo Señor Dios, símeta ára joame, empo lütüriapo entok kuttílasi em noki ámet chúppak.

⁸ Jü ángel naikiku huéeme ä copapo ayukamta täata béppa töak. Täa éntok úttiäraata mákhuak, ä tájiy yóremraata am táanaké béchïbo. ⁹ Huanäi símem úttesi jiokot machisi tájaka taahuak. Tërim kaa Diostau emo jíapsi kuaktiak, entokim kaa ä úttilek, ál-lam jájjana áa bétana nookak, áapo úttiärata jípureme, íkai chibuk jekamta béchïbo.

¹⁰ Jü ángel mamniku huéeme ä copapo ayukamta jü animal máusi machita ä yeyesä banko béppa ä töak. Huanäi néshueka reytaka ä kátekäpo kaa machika taahuak. Huanärim kókosi ä ínnëaka emo nín kékkey. ¹¹ Huanärim Dios téhuekapo jiápsamta bétana jájana nookak, juka kókosi bem ínnëau béchïbo entok bem sähuam béchïbo. Júnentaka júnem kaa emo jíapsi kuaktiak Diosta béj-reka bem jiapsä násuk junne.

¹² Jü ángel búsaniku huéeme ä copapo ayukamta buére bathue Éufratesta béppa töak. Jü ä bää éntok huaakek, böota ayunaké béchïbo, reyim täata yeu hué bétana kateme áma huám am kannaké béchïbo.

¹³ Huanäine jü dragónta tem bétana entok jü animal máusi machita tem bétana entok jü profeta ára nókichi tem bétana baij espíritu chicha machim bátachim bénomne yeu kateme bitchak. ¹⁴ Bueituk lemooniom espírituimme. Señalimim johua, entokim reyim síme ániat anemmehuim kaate, áma náu am tóij báreka jum nássuahuäpo hua Diosta símeta ára joä buére táapo. ¹⁵ “¡Áchem suuhua! Ínapone lak-ronta bénasi äbo huéiye. Túisi yúmalasi al-lehuamta jipunake jü kaa kócheka jiápsame entok ä sánkohua suayame. Bueituk ä sánkohua kaa suayame éntok, tiusi kaa sánkoka hueramnake.” ¹⁶ Huanäi áma náu am tójjak, jume reyim, hebreo nokpo Armagedón ti téhuaakapo.

¹⁷ Jü ángel guoy búsaniku huéeme ä copapo ayukamta jekapo ä guötiak. Huanäi senu buére jáhui áma yeu siika, áman tiöpo téhuekapo kátekä bétana, jum buére banko yäurata bétana, ínel jáaka:

—¡Béja chúpila!

¹⁸ Huanäi béroktiriam ayu táytek, entok jáhuim entok yúku omtiriam; entok buía túisi áu yoyoak. Yoremta ímí buíata béppa jiápsay naateka, jauhuey junne kaa ínëli úttia áu yoyoolatukay, jü buíya. ¹⁹ Huanäi jü buére jóära báisi náikim huétchek, entok jume huete buére jóära ániat ayukame huáttek. Huanäi Dios buére jóära Babiloniatau huáhuaatek, ómtira vinota ä jítua báreka, bueituk áapo áu ä bíttuak ä omtëpo. ²⁰ Huanäi síme jume buía káhuim bahué násuk jokame, entok jume júya káhuim, ámam kaitatuk. ²¹ Huanäi téhueka bétana yóremrata béppa téjam túisi buereka kóm huáttek, cuarenta kilota béppa bétteka. Huanäi jü yóremra Diosta bétana jájana nookak, ïri kaa túhua téjam bétana ámeu sikamta béchïbo, bueitukim úttesi jiokot yáuhuak.

17

Jü jámut yún yorememmak jápsame jiokot noki át chúpahuame

¹ Huanäi yepsak huépülaka, jum guoy búsan ángelesimpo huéeme, jume guoy búsan copam jípureïhui. Huanäi inomak nookak, ínel inou jíaka:

—Äbe huéiye; huanäine enchi ä bittuanake jáchin jiokot machisi áu ä huéenakëhui, jü jámut yún yorememmak jápsilamtahui, yun báam béppa kátekame. ² Huärimakim totösula, jume reyim ímï ániat jápsame; jume ímï buíapo jóakame éntok, jü ä kaa tíura vinoyim naakosula.

³ Huanäi Espíritupo ánia see päriau bíchaa nee núk siika. Huanäine huépul jámutta bitchak, animal kútko síkirikut béppa kátekamta, yún téhuam Diosta béj-reka juénasi jíame át jiojtetaka, guoy búsaním kóbakamta entok guoj mamnim ahuakamta. ⁴ Jü jámut éntok kútkosi síkirim entok síkili azuulik sánkokay, entok oroyi entok téta ujjorimmeyi entok perlammeyi tülisi áu yáalatukay. Ä mámpo éntok oro copata jípurey; jita kaa bibit máchik entok jábetamak júne ä boböyëu jaiti máchiray tápuniakay. ⁵ Ä kóba méjëriat éntok, senu téhuam kara ámet jüneetume jiojtetukay: “Jü buére Babilonia, jü jáamuchim kaa titihuëram áiye, entok síme juka ímï buíapo jaiti machik johuamta kétchi.” ⁶ Huanäine jünëiak juka jámutta naa múkilatukaïhui santom ójbuayi entok jume Jesústa téhuam súaleka kókkokame ójbuayi. Ä bíchakane guómték, entokne úttesi át guómtilatata taahuak. ⁷ Jü ángel éntok ínel inou jiaahua:

—¿Jatchiakasë át guómtila? Ínapo enchi téjhuaanake, juka jámutta bétana esotaka kaa jüneriahuamta, entok jü animal máusi machik ä huéria bétana, jü guoy búsaním kóbakame entok guoj mamnim ahuakame. ⁸ Jü animal máusi machi em bíchakähui bannaataka jápsay; én éntok kaa jápsa. Të én éntok, mékka kóm guójöria bétana jikau jámu báare. Jikau jámusuk, jíbapo béchibo áu tárúnau bíchaa huéenake. Jume buíapo jápsame ániata naatekápo bem téhuam kaa jum libro yü jápsihuäpo jiojterime guómtinakemme, animal máusi machita bíchaka, hua bannaataka jápsaïhui; én éntok kaa jápsa, entok júchi jápsinake.

⁹ ‘Íri jü kóba suahuata jípuremta béchibo: Jume guoy búsan kóbam guoy búsan káhuimme; huámechï béppa káttek, jü jámmut. ¹⁰ Entokim guoy búsan reyim. Mamnikam béja huáttila; huépülaka én nésahue; senu éntok ketune kee yepsa; të yepsak éntok kaa bínhua ímï annake. ¹¹ Jü animal máusi machi bannaataka jápsaïhui, én éntok béja kaa jápsa. Íri jü rey guoj naikiku huéeme, entok kétchi jü guoy búsaním násuk náikiari; entok áu ä tárúnakeu bíchaa huéiye.

¹² ‘Jume guoj mamni ahuam em bíchakähui, guoj mamni reyimme. Ketunem kee ä mabeta, reytaka bem nésaunakepo. Të senu horapom yäurata mabetnake, reyim bénasi, jü animal máusi machitamaki. ¹³ Ímëi nanancha éiya, entokim bem úttiärata entok bem yäura juka animal máusi machita ä máknake. ¹⁴ Kabaratakim náassuanake; jü Kabara éntok am kobanake, bueituk Áapo síme reyim béppa Rey, entok síme nésahueme béppa nésahue. Jume Áamak aneme éntok, Diosta bétana núnurim entok yeu púarim entok jume át jápseka kaa ä koptíame.

¹⁵ Jü ángel kët ínel inou jiaahua:

—Jume báa búrum jámut yún yorememmak jápsilamta kátekäpo em bíchakähui, pueblomme; juebena gentemme, täbui nókta nokame, entok naciónimme. ¹⁶ Jü animal máusi maachi entok jume guoj mamni ahuam animal máusi machitat em bíchakäu, ímëi juka jámut kaa tihuëraata kaa bíbit péenake, entokim áapola sipasola kaa súpekamta tóijnake, entokim ä takahua huakaj buänake, entokim tájpo ä táanake. ¹⁷ Bueituk Dios bem jápsipo ä yétchak, ä éäu am yáanakë

béchïbo: nánancha éaka bem yäura animal máusi machitam ä máknake, Diosta noki chúpëu tájti. ¹⁸ Jü jámut em bíchakäu éntok, jü buére jóära ímï ániat reyim béppa nésahueme.

18

Jü Babilonia huéchékame

¹ Íkái simasuk éntokne senu ángelta téhueka bétana kóm huémta bitchak, yäura úttiäaraata jípuremta. Jü buía éntok ä machiriahuak ä looriayi. ² Huanäi úttia kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—¡Béja huétchek! ¡Béja huétchek, jü buére Babilonia! Lemooniom éntok áma jóatela, entok síme espíritu jaiti mamachika áma éusula, entok síme huikit jaiti mamachim entok kaa bíbit máchikam áma tosatela. ³ Bueítuk síme naciónim ái naakok, jü úttesi kaa ä tiura vinoyi. Jume reyim ániat jíápsame éntok áamak totösuk. Jume ímï ániat jita nenenkame éntok áma rikotuk, jü jita yún ujyorik áma ayukamtayi.

⁴ Huanäine senu jáhuita jíkkajak, téhueka bétana ínel jiamta:

—Ámem yeu kaate, eme ín pueblo, juka kaa túhuata bem joähui kaa enchim ámemak ä jonákë béchïbo, entok juka chibu jékata ámeu ayunakemta kaa enchimmet huéénakë béchïbo. ⁵ Bueítuk jü kaa túhua bem joäu téhuekau tájti yúmala; Dios éntok síme bem kaa túhuabeu huahuaatek. ⁶ Akem ä mákka, áapörík enchim ä mákakä bénasi, entok guosa nat béppem ä béjtua, jum copapo. Juka jijihuamta huatem béchïbo ä yáakáhuem ä yáaria, guosa áa béppa chë úttiakamta. ⁷ Ahuä buérialékä béchïbo, entok tüisi al-leesuka ä jíápsakä béchïbo, chë júnem kökosi ä éetua éntokem ä buantua; bueítuk ä jíápsipo ínel jiaahua: “Ínapone reinata bénasi káttek, entokne kaa jókoptula, entokne kaibu buanhuamta bínnake.” ⁸ Huarí béchïbo senu táapo síme chibuka át jeknake: kókkohuame, buanhuame, entok tébaa. Entok tájyí táana, bueítuk buére úttiak jü Dios, jü Señor juka nokta béttek át chúpame.

⁹ Jume reyim ániat aneme áamak totösulame entok al-leaka áamak jíápsilame buannakemme; entokim jíápsipo kökosi ä sirok-rianake, juka buichiata bíchaka ä táahuayo. ¹⁰ Mékka jábueka jiokot ä johuay májhuekam ínel jiaunake:

—¡Ay, ay! ¡Empo buére jóära Babilonia, jü buére jóära tüisi úttiakame! ¡Bueítuk senu horapo Diosta noki béttesi emót chúppuk!

¹¹ Jume ániat jita nénkilerom éntok buana, entokim jíápsi kökosi ä sirok-ria, bueítuk béja kaabe juka bem nénenkäu jínnu: ¹² oro áusülipo, platapo, téta ujyori, perlampo yáata, sánko lino finopo yáata, síkirika, sedapo yáata, kútkoka, síme jita kúta túlisi jubata, jita marfilpo yáata, jita kúta yeu púaripo yáata, jita cobre yáata, sisíguok yáata, entok mármolpo yáata, ¹³ entok canelata entok buáhuamta kíasi jubak jojoame, inciensota, mirrata, olibanota, vinota, aceiteta, harina chë türita, tirijkom, animaalim jita pupüateme, kabaram, kábäim, carrom, entok súmerata tekipanuame, bueítuk ímëi yóremraata jíápsim. ¹⁴ Huanärim jü buére jóäratau ínel jiaunake:

—¡Béjë kaa am jípure jume taka kiuhuam, tepa em türëhui! ¡Jíba béchïbë ä tärük, juka ujyori em jípusukähui, entok em rikoata!

¹⁵ Jume íkái tekipanuame, entokim rikotuk jü buére jóärata huämi, mékkam jábueka tahuanake, májhueka jiokot ä johuayo. Buanakam ä sirok-rianake, ¹⁶ ínel jíaka:

—¡Ay, ay jü buére jóärata béchïbo! ¡Áapo lino finota entok kútkok entok síkirim súpekay, oroyi, téta uyyorimmey entok pérlassmey! ¹⁷ ¡Bueïtuk senu horapo tejalhuak, jü yún jita rikora ä jípüreihui!

Jume barcopo huéhueriame nésahueme entok síme jume barcompo kakateme, entok síme jume marinerom bahuero tekipanuaka emo aniame mékkam jäbueka taahuak. ¹⁸ Ä béetëu buichiata bíchakam cháchayek, ínel jíaka:

—¿Jita buére jóärasu i buére jóärata bénaakay?

¹⁹ Huanärim bem kóbam béppam emo buíatuak, chayeka, buanaka entok jïokot jíaka:

—¡Ay, ay jü buére jóärata béchïbo! Yún jita ä jípüreïbeyim rikotuk, síme jume bahuero barcom jípüreme. ¡Bueïtuk senu chúbalaposu tejalhuak!

²⁰ ¡Empo téhueka al-leäe, jü buére jóärata bétana! ¡Éntokem al-leiyya, eme Diosta yoremraapo joome, entok apóstolim entok profetam! ¡Bueïtuk Dios jïokot nokta át chúpaka ä yäura bíttuak, enchim béchïbo!

²¹ Huanäi senu ángel úttiakame huépul tétata nüka, buére téta morinota bénnak. Huanäi bahuéu kóm ä jímamak, ínel jíaka:

—¡Téta úttiaka kóm jímmaahuaka bénasi kóm tatabna, jü Babilonia, jü buére jóära! Huanäi jauhuey junne kaa téuna. ²² Jauhuey junne em böommet béja kaa jikkajjtunake, arpa ponhuame, entok baka kúsia, entok trompeeta. Entok jita tékil mámpo johuame junne kaa emót téuna; morino jáhui junne kaa emót jikkajjtunake.

²³ Jauhuey junne béja kaa emót machirianake, jü lámparata machiria, entok emo jubhuame pajko jáhui kaa emót jikkajjtuna. Bueïtuk jume em jita nenkileerom ímï ániat úttiatak jípürey, éntoke em móriay síme naciónim, bäitattäusuk. ²⁴ Bueïtuk jümü buére jóärapo ójbo áma téihuak, profetam entok Diosta yoremraapo joomem entok síme jume ími ániat súahuakame ójbo.

19

Jü téhuekapo Diosta úttihuame

¹ Íkäi simsuko senu jáhuitane jikkajak, tüisi kuusik téhueka bétana, juebenam yun náu anë bénasi, ínel jáamta:

¡Aleluya! Jínëuria, entok yörihuame,
entok lóoria, entok úttiära,
ítom Señor Dios am áttiak.

² Bueïtuk áapo lútulaisi entok lütüriapo áman ä yäura bíttebok.

Áapo jü jámut buére kaa tihuemtat nokta béttek át chúppak,
bueïtuk ä kaa tiuray ániata nasontek.

Entok jume Diosta nésau joame áma súahuakame ä bejtutuak apörükuchi.

³ Juchim ínel jiaahua:

—¡Aleluya! Ä buichia éntok jíba huásu-huásuktiapo jikau huéiye.

⁴ Jume veinte áma naiki yoiyoturim entok jume naiki jiápsaka áma aneme tónommia jápteka buíau kóm chätuk. Huanärim Diosta úttilek, juka yörisi machi buére banko yäurapo kátekamta. Huanärim ínel jiaahuay:

—¡Júnentunake! ¡Aleluya!

⁵ Huanäi jü buére yörisi machi banko yäurapo senu jáhui yeu siika, ínel jíaka:

Ítom Diostem úttile, síme eme ä nésauri joame,
entok ä yöreme, junëli jume chë kaa ériahuame
entok jume ériahuame junne.

Jü Kabarata jubë pajkopo kuptey jibuähuame

⁶ Huanäine jáhuita jikkajak, jiebenam náu anë bénasi, bää bürum jáhui bénasi éntok buére yúku omtiriam jáhui bénasi, ínel jáamta:

¡Aleluya! Bueituk jü Señor itom Dios simeta ára joame reytaka nésahue.

⁷ Ujyorisite éenake, entokte al-leenake, entokte lóoriata ä máknake, bueituk Kabarata jubëu pajko béja yuumak.

Ä kunaseme éntok tülisi áu yáaka sánkotela.

⁸ Áapo éntok lino finoyi tülisi machiyi entok belojkoy súpetuahuak.

Bueituk jü lino fino, Diosta pueblolo joomem Diosta bíchäpo tülisi huéchiasi anhuame.

⁹ Jü ángel éntok ínel inou jiaahua:

—Akë ä jiojte: “Al-leehuame áme béchibotunake, jume Kabarata jubë pajkopo jibuä iaahuaka núnurim.”

Huanäi ínel inou jiaahua:

—Ímëi Diosta nokim lütüriamme.

¹⁰ Huanäine ángelta guókpo áu tónommia kíktek, ä yöri báreka. Áapo éntok ínel inou jiaahua:

—Èe, ¡katë júkai johua! Bueituk ínapo Diosta nésauri johua, emo bénasi, entok Cristota huám émomak aanim, entok Jesústa bétana nok lütüria kaa koptíame bénasi. Diostë yöre.

Bueituk jü Jesústa nok lütüria profeciata espíritu.

Jü kábäi tósali jikat yessimeme

¹¹ Huanäine téhuekata étaporikne bitchak; kábäi tósali éntok áma yeu machiak. Jü át yessimeme éntok, jü huitti Diostat jápseka tua lütüriapo ájária ti téhuak, bueituk lütüriapo huám nésahue, entok nássua. ¹² Ä pusim éntok tájita béetë bénaakay. Ä kóbat éntok yún diadeemam huériay. Entok senu téhuam át jiojterim jípurey, kaabeta éntok täyhui, áapo jíbba. ¹³ Ä súpem éntok simekut ójbokay; ä téhuam éntok, “Diosta Nookim”, tim téhuaakay. ¹⁴ Jume téhuekapo sontarom éntok, lino fino totósalik entok tülisi machik sánkoka áa sáukim kaatey, kábäi totósalimmechi. ¹⁵ Ä tem bétana éntok ejpara buahui síbulaika yeu huéiye, jume naciónim, ay kókosi yáa báreka. Áapo éntok kutkutti jíbebia sisiguokiyi ámet nésaunake. Huanäi Dios simeta ára joame tüisi omteka ámet cheptinake, jum vinota jojohuäpo. ¹⁶ Ä sánkot entok ä máchammet ímëi téhuam át jiojteri: “Simem reyimmeu Rey síme nésahueme áapo sauhue.”

¹⁷ Huanäine senu ángelta táat huékamta bitchak. Huanäi tüisi kusisi cháchayek, síme huikichim téhueka násuk nenëyemmehui, ínel jáaka:

—¡Äbem kaate, éntokem Diosta buére kuptey jibuähuäpo náu rúkte, ¹⁸ bueituk reyim entok jume sontaro yö yáarim huaakas enchim buänakë béchibo, entok yoreme úuttiakame huaakas, kábäim entok ámet josakame huaakas, entok símem súmataka entok kaa súmataka aneme huaakas, jume chë kaa ériahuame entok jume ériahuame huaakas!

¹⁹ Huanäine animal máusi machita bitchak, entok reyim ániat aneme entok bem sontarom, emo náu tóij-lame jü kábäit yessimemtamak nássua báreka, entok ä sontarommaki. ²⁰ Huanäi jü animal máusi machi pereesotehuak, áapörimak éntok jü profeeta ára nókichi ä bíchäpo señaalim yáakame. Jümëi am bätäulatukay, jume animal máusi machita marka mabetakame entok alë bénasi yáata úttilekame. Ímëi guoyika jápsakam táji baubäata bënaku azuufrey béetëpom kóm guötiahuak. ²¹ Jume huate éntok súahuak, jume ejparam kábäit yessimemta tempo yeu huémtayi. Huanäi síme jume huikichim huakajta ára buäyeme am buäka jóbuak.

20

Jume mil huásuktiriam

¹ Senu ángeltane bitchak, téhueka bétana kóm huémta, mékka kóm guójöria llavem huériaka, cadeena bueürum éntok mámpo jípureka. ² Huanäi juka dragónta buíssek, jü bakot binhua jakhuey huéeme, jüri beja jü diablo entok Satanás. Huanäi mil huásuktiapo ä súmmak. ³ Huanäi mékka kóm guójöku kömä jímmak. Huanäi ä páttiak, entok ä sello áa béppa yétchak, jume naciónim béja kaa ä bāitātāunakē béchībo, mil huásuktiriam yumāu tájti. Íkai simsuk éntok júchi chúbala búttiana.

⁴ Huanäine banko yäuram bitchak. Huanärim éntok ámet jotek, jume yäurata mabet-lame Diosta noki jábetat chúpanakeme. Huanäine két am bitchak, jume kóba chúktiahuakame Jesústa lütüría bem nokakā béchībo entok Diosta noki béchībo. Ímēi animal máusi machita entok jume alē bēnak yáarik kaa úttilekame, entok juka markata bem kóba méjēriat entok bem mámpo júne kaa mabetak. Huanärim jíabiteka jíápsak, entokim Cristotamak mil huásuktiapo néсахuek. ⁵ Tē jume huate kókkolame katim júchi jíabitek, mil huásuktiriam yúmak jübua. Íri jü kēsampo jíabitehuame. ⁶ ¡Tüisim al-leenake, jume kēsampo jíabitehuāpo jíabitekame! Jü mukia guoyikun huéeme kaita ámeu yāanake, ál-lam sacerdotemtunake, Diosta entok Cristota béchībo, entokim áamak nésaunake mil huásuktiapo.

⁷ Mil huásuktiriam yúmake, Satanás búttiana, ä páttiatukāpo. ⁸ Huanäi yeu sika naiki kātana naciónim, síme ániat ayukame bāitāunake, Gogta entok Magogta, náu am tóij báreka am nássuanakē béchībo. Ímēi éntok bahue sēeta bēnasi búrunake. ⁹ Huanärim síme ániat bétana ámam jikau náu yájjak. Diosta yoremem nau anēpo entok buére jóāra Diosta nákéhuim kóntiak. Tē Dios téhueka bétana táijta kóm simtuak. Huanäi símem táiyak. ¹⁰ Huanäi jü diablo am bāitāhuakame baubāa azuufrey táji béetēpo kóm jímmaahuak, jum animal janti machita entok profeeta ára nókichita anēpo. Huanäi jü tüisi kókosi buanhuame kaa chúkteka ámeu ayutwana, taahuarit entok tukaarit naa búrujti jíba yü huásu-huásuktiapo.

Buére rey banko tósali yäura bít-huame

¹¹ Huanäine buére rey banko tósalik bitchak, entok juka áma kátekamta. Ä bíchāpo jü buíya entok jü téhueka yehuim ténnek. Huanäi jü bem annakepo ják júne kaa téihuak. ¹² Huanäine jume kókkolam bitchak, jume chē yōrisi maachim entok kaa yōrisi maachim, Diosta bíchāpo jábuekame. Huanäi jume librom étapohuak, entok tábui librom kētchi; ímēi éntok jíapsihuame liibrom. Huanäi jume kókkolam yäura bíttuahuak, bueítuk juka jita bem yáakāu jum librompo jiojterita jíāpo ámani. ¹³ Huanäi jü bahue kókkolam ä jípurēu yeu am sákatuak. Jü muerte entok jü Hades kókkolam anēpo jume kókkolamim yeu sákatuak. Huanäi huehuēpulaka yäura bíttuahuak, síme jita bem yáakāpo ámani. ¹⁴ Huanäi jü muerte entok jü Hades baubāa tájihuum kóm guōtiahuak; íri kókkohuame jü guoyikun huéeme. ¹⁵ Síme jume bem téhuam kaa áma jiojteri jípureme jum jíapsihuame libropo, baubāa tájihuum kóm guōtiahuak.

21

Téhueka bemela entok buía bemela

¹ Senu téhueka bemelatane bitchak, entok senu buía bemelata; bueítuk jü téhueka bat huéeme entok buía bat huéeme lütekamme. Bahue júne béja kaitatuk. ² Entok ínapo Juan juka buére jóāra Diosta yeu púari, Jerusalén bemelatane bitchak, Diosta téhueka bétana kóm huémta, kuna báarenta túlisi áu yáalata bēnasi, ä jub

báaremta béchibo. ³ Huanäine téhueka bétana senu jáhuita tüisi kusisi jáamta jikkajak:

—¡Dios én síme gentetamak jóuhuak! Ámemak jápsinake; bempo éntok ä pueblotunake. Dios éntok ámemaktunake, bem Diostaka. ⁴ Dios bem pusim síme ópua tútenake; entok kókkohuame kaitatunake, entok buanhuame junne. Kókosi éehuame junne, entok huántiriam junne, bueituk jü jita bát ayukaihui béja lütek.

⁵ Jü rey bankopo kátekame éntok ínel jiaahua:

—Ínapone símeta én bemelasi johua.

Huanäi ínel inou jiaahua:

—Akë ä jiojte, bueituk i nokhuame tua lütüría entok lütula huëpo huéiye.

⁶ Huanäi ínel inou jiaahua:

—Béja yáasuhuak. Ínapone jü Alfa entok Omega, jü bát huéeme entok chúpëpo huéeme. Huaka bäimukemta, ínapone ä baa miknake, kaita béjtuahuaka, jume bääm yeu chépteme jápsihumta yore mákame. ⁷ Huä yöokame símeta ikäi mabetnake. Ínapo éntok áu Diostunake; áapo éntok ín üussitunake. ⁸ Të jume nanahuiam, jume Diosta kaa súalëram, jume jaiti máchiraaku jápsame, jume jábeta súalame, jume kaa emo jubeka náu jápsame, jume móriata boojoriame, jume dios yorem yáarim yöreme, entok síme jume ára nókichim, jum baubää táijta béetëpo entok azuufrekäpom annake. Íri jü guoyikun huëpo kókkohuame.

Jü Jerusalén bemela

⁹ Huanäi senu ángel jume guoy búsanimmak náikiari, guoy búsan copam guoy búsan kaa túhua kókoammey chúkula hueenakemtay tápunim jípureme, inou siika. Huanäi ínomak nookak, ínel jáka:

—Binë huéiye. Ínapone juka kunasemta enchi bíttuanake, jü Kabarata juubi.

¹⁰ Huanäi Espíritupo senu buére káhuuu entok mejikachikun nee núk siika. Huanäi buére jóära Diosta yeu púari Jerusalénta nee bíttuak, téhueka Diosta tehueka bétana kóm huémta. ¹¹ Diosta lóoria jípurey; ä machiria éntok téta tüisi ujoyrita bénaakay, téta jaspeta bénasi; cristalta bénasi naa machiakay. ¹² Buére jóära Jerusalén chíkola éntok téta kóräita buëuruk mejikachik jípurey, doocem puertakamta. Puertampo éntok huëpul ángelesim jábuekay, entok téhuam puertammet jiojteritukay; ímëi jume dooce familiam Israelta üusim téhuam. ¹³ Täata yeu huë bétana, báij puertam; norte bétana, báij puertam; sur bétana, báij puertam; täata áman huéchë bétana, báij puertam. ¹⁴ Jü buére jóära téta kóräi éntok dooce tétam nahuakay. Ámet éntok áma jiojteritukay, jume dooce Kabarata apóstolim téhuam.

¹⁵ Jü ínomak nokame éntok ili bakata áy jujünaktehumta oropo yáata jípurey, buére jóarata entok ä puertam entok ä téta kóräi jünakte báreka. ¹⁶ Jü buére jóära naa reekisi náikim tébiakay; ä tébia entok ä buékaa ket nánälaitukay. Jü ángel éntok ä ili bakay ä jünaktek, juka buére jóarata: guoy mil áma guoy cien kilómetrotukay, ä tébia. Entok jikau bíchaa entok ä buékaa ket nánälaitukay. ¹⁷ Huanäi sep téta kóräita jünaktek. Sesenta y cinco méetrom jípurey; jü ángel yoremta áy jujünaktemtay ä jünaktek.

¹⁸ Jü kóräi éntok téta jaspepo yáaritukay; jü buére jóära éntok oro áusülitukay; vik-rio kálakosi bénasi bélojkoakay. ¹⁹ Jume buére jóarata kóräi nahuam éntok, síme ujoyri tétammeyim túlisi yáaritukay. Jü nahua bát huéeme jaspetukay; jü guoyiku huéeme zafirotukay; jü bájiku huéeme ágataturukay; jü naikiku huéeme esmerál-latukay; ²⁰ jü mamniku huéeme ónicetukay; jü búsaniku huéeme cornaliinatukay; jü guoy búsuniku huéeme crisólitotukay; jü guoj naikiku huéeme beriilotukay; jü bátaniku huéeme topaaciotukay; jü guoj mamniku huéeme crisopra

satukay; jü oncepo huéeme jaciintotukay; jü doocepo huéeme amatistatukay. ²¹ Jume dooce puertam éntok dooce pérlamtukay; huépü puerta huépül pérlay yáatukay. Jü buére jóära böo éntok oro áusülitukay; bik-riota bénasi naa machiakay.

²² Kanne tiöpota áma bitchak, bueituk jü Señor Dios síme úttiäraata jípureme, áapo áma tiöpo, entok jü Kabara kétchi. ²³ Täata entok mechata ä machirianakëhui kaa áu bëye, buére jóaratahui, bueituk Diosta lóoria béchibo bíttu. Jü Kabara éntok ä machiria. ²⁴ Jume naciónim jínëutunakeme ä machiriapom naa kannake. Jume reyim ániat aneme éntok bem yún jita jípurëu áu tóijnake, ä yöreka. ²⁵ Ä puertam taahuapo jauhuey júne kaa páttiatunake, bueituk jümü kaita tukaaritunake. ²⁶ Huanäi jume naciónim lóoria entok bem yörihuäu áu huérianá. ²⁷ Kaita jita chicha machi áma kibaknake, o jaiti machik jojoame, entok ára nókichiata boojoriame junne; ál-la jume bem téhuam libro jíapsihumta Kabarata áttiampo jiojterim.

22

¹ Chúkula bathueta kaa chicha machik nee bíttuak, báa ámey jíapsihuame, vik-riota bénasi bélojkom. Ímëi Diosta entok Kabarata banko rey hétuk hétanam yeu huéiyey, ² jü buére jóarata böo násuku. Ímëi náapo éntok, júya áma yötu, jíapsihumta yore mákame, bathueta íatana entok huáyтана. Huásuktiapo doocesi tatakay. Chíkiti metpo tatakay. Jume buére júya sáhuam éntok, naciónim ámey jítto béchibotukay. ³ Huanäi hua juénasi éehuame áma kaitatunake. Diosta entok Kabarata banko rey áma annake; ä néshui joame éntok ä yörinake. ⁴ Entokim ä pújba bínnake. Ä téhuam éntokim bem kóba méjëríammet jípunake. ⁵ Jümü kaita tukaaritunake. Huanäi éntok lámpara machiria entok tää machiria kaa ámeu bínnake, bueituk Dios Señor ä machiria am máknake. Entokim rey nésaupo yü huásu-huásuktiapo nésaunake.

Cristota yebijnakeu abe yuuma

⁶ Huanäi jü ángel ínel inou jiaahua:

—Í nokhuame tua lütüria entok lütula huëpo huéiye. Jü Señor Dios, profeta espíritu áttiakame, ä ángel äbo bíttuak, ä nésaui joame juka láuti yeu huéenakemta am jüneria íaaka.

⁷ —Empo, ¡läutine yebijnake!

¡Diosta tü éäu áamaktunake, jü ä ëriame íkái profeciata nooki, ímí librompo!

⁸ Ínapo Juan íkáine jíkkajak, entokne ä bitchak. Chúkula éntokne ä jíkkajisuka entok ä bíttuka, guókpone áu tónommia kíktek ä yöri báreka, jü ángel íkái nee bíttuakamtahui. ⁹ Të áapo ínel inou jiaahua:

—Ëe, ¡júkärë kaa johua! Bueituk ínapone Diosta nésaui johua, emo bénasi, entok Cristotahuam émomak aanim, jume profetam, entok síme jume ímí libro jiojteta nok jíkkajaka ä joame. ¡Diostë yöre!

¹⁰ Két ínel inou jiaahua:

—Katë ä éeso, íkái nokta libro profeciápo huémta, bueituk taahuari yúmaseka huéiye. ¹¹ Jü kaa lütula jíápsame éläpo kaa lütula jíápsinake; jü jaiti machik joame éläposu jíba jaiti machik jonake; jü lütula jíápsame éläpo jíba lütula jíápsinake; entok Diosta béchibo huépülsi jíápsame jíba junëli jíápsinake.

¹² —Jeehui, ¡ínapone láuti yebijnake, juka enchim kobari ínomak huériaka! Ímëine hueepulam nátepolá am máknake, juka bem kobakähui. ¹³ Ínapone Alfa entok Omega, jü ä naatëpo huéeme entok ä chúpëpo huéeme, jü bát huéeme entok ä lütëpo huéeme.

¹⁴ Yúmalasi al-lehuamta jípunake, jume bem sánkom báksíame. Lütüriatam jípunake, jü júya jíapsihumtahui entok buére jóära puertampo huám ámam kimu

béchiibo. ¹⁵ Të jume chüum päkum tahuanake; alë Bénasi jume móriäram, jume kaa emo jubeka nau jíápsame, jume yore súame, jume ídolum yöreme, entok síme juka ára nókichiatata türeme entok ä joame.

¹⁶ —Ínapo Jesús ín ángeltane enchimneu bíttuak, íkái iglesiampo enchimneu ä nok íaaka. Ínapone jü naahua entok jü Davidtat yeu simlame, jü chóki mékka machisi machiriame kethuey yeu sisimeme.

¹⁷ Huanäi jü Espíritu Santo entok jü jubiari ínëlim jiaahua:

—¡Binë huéiye!

Jü íkái nok jíkkajakame két ínel jiaunake:

—¡Binë huéiye!

Jü bäi mukeme äbo huéenake. Jábe júne ínel éame éntok, báa jíapsihuamta yore mákame jínake, kaita béjtuaka.

¹⁸ Ínapo én íkái ámeu nooka, síme huame ímí libropo jiojteta jíkkajammehui: Bueítuk jábetaka junne ímí áa béppa áu ä rúktiakätek, Dios jume béttesi kökoam ímí libropo jiojteta áu bíttuanake. ¹⁹ Entok jábe junne nokta ímí libropo jiojtëpo huémata ä úhuaako, Dios ä áttia ä úhuaanake, jum libro jíapsihuamta huëpo, entok buére jóära santo näikiarita, entok jita ímí libropo jiojterita.

²⁰ Jü íkái nokame ínel jiaahua:

—Tua lütüria chúbalaposune äbo yebijínake.

Júnentunake. ¡Jeehui! ¡Äbe huéiye, Señor Jesús!

²¹ Jü itom Señor Jesucristota tühua enchimmaktunake. Júnentunake.